

ר"א. וחכמים אומרים עד חצות. ר"ג אומר עד שיעלה עמוד השחר.

מעשה ובאו בניו מבית המשתה ואמרו לו לא קרינו את שמע אמר להן אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות. ולא זו בלבד אמרו אלא כל שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואיברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר. כל הנאכלים ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן למה אמרו חכמים עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העבירה:

גמרא אנן תנינן משעה שהכהנים נכנסין לוכל בתרומתן. תני רבי חייא משעה שדרך בני אדם נכנסין לאכול פיתן בלילי שבת. ותני עלה קרובים דבריהן להיות שוין. איתא חמיבא וראה! משעה שהכהנים נכנסין לוכל בתרומתן יממא הוא ועם כוכביא הוא, משעה שדרך בני אדם נכנסין לאכול פתן בלילי שבת שעה ותרתי ליליא הוא, ואת אמרת קרובים דבריהן להיות שוין?! אמר רבי יוסי תיפתר באילין כופרניא דקיקייא כפרים קטנים דאורחיהון מסתלקא עד דהוא יממא דרכן להסתלק מביה"ן מבעו"י דצדי לון מיקמי חיותא. שמם דרכן מפני החיות

תני הקורא קודם לכן לא יצא ידי חובתו. אם כן למה קורין אותה בבית הכנסת? אמר רבי יוסי אין קורין אותה בבית הכנסת בשביל לצאת ידי חובתו אלא כדי לעמוד בתפילה מתוך דבר של תורה.

ר' זעירא בשם רב ירמיה ספק בירך על מזונו ספק לא בירך צריך לברך דכתיב (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת. ספק התפלל ספק לא התפלל, אל יתפלל. ודלא כרבי יוחנן דא"ר יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו. למה? שאין תפילה מפסדת. ספק קרא ספק לא קרא? נישמענה מן הדא: הקורא קודם לכן. שעה

בקידהו

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי ברכות

(1) הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

(2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

(3) שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

(4) הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה... Paragraphs & punctuation marks

הוגה בריש ירחא אייר תשע"ג חזר והוגה אב תשע"ו ולרוב ישנם ## בכ"מ שהגהתי משלי. גם ?? במקום שאין הפירוש ברור

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק, נגמר בס"ד ג' וישב י"ז כסליו תשע"ב

מסכת ברכות פרק א בס"ד מוצש"ק חיי כ"ג מרחשוון תשע"ב

הלכה א משנה מאימתי קורין את שמע בערבין? משעה שהכהנים נכנסין לוכל בתרומתן עד סוף האשמורת הראשונה דברי

שהכהנים נכנסין לא יצא ידי חובתו. וקודם לכן לאו ספק הוא?! ואת אמרת צריך לקרות. הדא אמרה ספק קרא ספק לא קרא, צריך לקרות.

סימן לדבר משיצאו הכוכבים. ואף על פי שאין ראה לדבר זכר לדבר (נחמיה ד) ואנחנו עושים במלאכה וחצייים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים וכתוב (שם) והיה לנו הלילה למשמר והיום למלאכה.

כמה כוכבים יצאו ויהא לילה? רבי פינחס בשם רבי אבא בר פפא כוכב אחד ודאי יום. שנים ספק לילה. שלשה ודאי לילה. שני ספק?! והכתיב עד "צאת הכוכבים" לא מיעוט כוכבים שנים?! קדמא לא מתחשב. אין התנא מונה הראשון

בערב שבת, ראה כוכב אחד ועשה מלאכה פטור. שנים, מביא אשם תלוי. שלשה מביא חטאת. במוצאי שבת, ראה כוכב אחד ועשה מלאכה מביא חטאת. שנים מביא אשם תלוי. שלשה פטור. רבי יוסי בר' בון בעי אין תימר שנים ספק, ראה שני כוכבים בערב שבת והתרו בו ועשה מלאכה, ראה שני כוכבים במוצאי שבת והתרו בו ועשה מלאכה, מה נפשך אם הראשונים יום הן, אף האחרונים יום הן ויהא חייב על האחרונים. אם הראשונים לילה, אף הראשונים לילה, ויהא חייב על הראשונים. ראה שני כוכבים בערב שבת וקצר כחצי גרוגרת בשחרית וקצר כחצי גרוגרת ראה שני כוכבים במוצאי שבת וקצר כחצי גרוגרת, מה נפשך אם הראשונים יום הן אף האחרונים יום הן ויצטרף של שחרית עם של מוצאי שבת ויהא חייב על האחרונים, אם האחרונים לילה אף הראשונים לילה ויצטרף של שחרית עם של לילי שבת ויהא חייב על הראשונים.

הדא דתימר שמהני 3 כוכבים באילין דלית אורחתהון מתחמא ביממא שאין דרכן להיראות ביום ברם באילין דאורחתהון מתחמא ביממא לא

משערין בהון. א"ר יוסי בר' בון ובלחוד דיתחמון תלתא כוכבין בר מן הדא כוכבתא. venus ? שדרכו ליראות ביום

רבי יעקב דרומנה בשם רבי יהודה בן פזי כוכב אחד ודאי יום שנים לילה. ולית ליה ספק?! אית ליה ספק, בין כוכב לכוכב.

תני כל זמן שפני מזרח מאדימים זהו יום, הכסיפו זהו בין השמשות, השחירו נעשה העליון שוה לתחתון זהו לילה. רבי אומר הלבנה בתקופתה באמצע החודש כשהיא "מליאה" התחיל גלגל חמה לשקע ותחילת גלגל לבנה לעלות, זהו בין השמשות. אמר רבי חנינא סוף גלגל חמה לשקע ותחילת גלגל לבנה לעלות. ותני שמואל כן כר"ח שאין "רואין זה את זה" (כמובן מדובר בט"ו לחודש): אין הלבנה זורחת בשעה שהחמה שוקעת ולא שוקעת בשעה שהחמה זורחת.

רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינא התחיל גלגל חמה לשקע אדם עומד בראש הר הכרמל ויורד וטובל בים הגדול ועולה ואוכל בתרומתו חזקה ביום טבל. הדא דתימר בההוא דאזיל ליה בקפונדרא shortcut ברם ההוא דאזיל ליה באיסרטא street לא בדה. לוקח יותר זמן

איזהו בין השמשות? אמר רבי תנחומא לטיפה של דם שהיא נתונה על גבי חדה של סייף, נחלקה הטיפה לכאן ולכאן זהו בין השמשות: חודה של חרב = "כהרף עין" איזהו בין השמשות? משתשקע החמה כדי שיהלך אדם חצי מיל דברי רבי נחמיה רבי יוסי אומר בין השמשות כהרף עין ולא יכלו לעמוד עליו חכמים.

רבי יוסי ורבי אחא הוו יתבין, אמר רבי יוסי לרבי אחא לא מסתברא אלא ש... סוף חצי מיל דרבי נחמיה, כהרף עין דרבי יוסי. אמר ליה

אוף אנא סבר כן. רבי חזקיה לא אמר כן אלא כל הרף עין והרף עין שבחצי מיל דרבי נחמיה ספק הוא. אמר רבי מנא קשייתה קומי דרבי חזקיה, כד תנינן תמן זבים 1:6 ראה אחת ביום ואחת בין השמשות, אחת בין השמשות ואחת למחר, אם יודע שמקצת הראייה מהיום ומקצתה למחר ודאי לטומאה ולקרוב. ואם ספק שמקצת הראייה מהיום ומקצתה למחר, ודאי לטומאה וספק לקרבן.

רבי חייא בר יוסף בעא קומי רבי יוחנן, מאן תנא ראייה נחלקת לשנים? שאפשר לחלק ראייה לשני ימים רבי יוסי דאית ליה בין השמשות כהרף עין

אמר לה קמתה על הדא!

על דעתך דאת אמר כל הרף עין והרף עין שבחצי מיל דרבי נחמיה ספק הוא א"כ באיזה "הרף-עין" יראה, כדי שייחשב כשני ימים?—ומתרץ לכשיבא אליהו ויאמר איזה ה"ע היא ביה"ש. וחוזר ומקשה א"כ למה אמר ליה: "קמתה על הדא"? לכשיבא אליהו ויאמר זהו בין השמשות, מאן פליג אף רבנן מודו!!! ולמה שיבחו ריו"ח שכוון אל האמת במה שאמר דאיתא כר' יוסי?

ר' חנינא חברהון דרבנן בעי, כמה דאת אמר בערבית נראו שלשה כוכבים אע"פ שהחמה נתונה באמצע הרקיע גוזמא... לילה הוא. ומר אף בשחרית כן! יהא "לילה" אף שכבר יש אור!!!

א"ר אבא כתיב (בראשית יט) השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה, וכתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר מקיש יציאתו לביאתו מה ביאתו משיתכסה מן הבריות אף יציאתו לכשיתודע לבריות???

אמר רבי בא כתיב (בראשית מד) הבוקר אור, התורה קראה לאור בוקר.

תני רבי ישמעאל (שמות טז) בבקר בבקר כדי ליתן תחום לבוקרו של בוקר.

אמר רבי יוסי בי ר' בון אם אומר ליתן עוביו של רקיע ללילה בין בערבית בין בשחרית נמצאת אומר שאין היום והלילה שוין ותני באחד בתקופת ניסן ובאחד בתקופת תשרי היום והלילה שוין

אמר רבי הונא נלפינה מדרך הארץ. שרי מלכא נפק אף על גב דלא נפק אמרין דנפק כשיצא המלך מהעיר, אע"פ שלא יצא, אומרין "יצא" שרי עלילתחיל ליכנס לא אמרין דעל, עד שעתה דייעול?!!

זהו שעומד ומתפלל צריך להשוות את רגליו. תרין אמורין רבי לוי ורבי סימון: חד אמר כמלאכים וחד אמר ככהנים. מאן דאמר ככהנים (שמות כ) לא תעלה במעלות על מזבחי שהיו מהלכים עקב בצד גודל וגודל אצל עקב. ומאן דאמר כמלאכים (יחזקאל א) ורגליהם רגל ישרה. ר' חנינא בר אנדריי בשם רבי שמואל בר סוטר המלאכים אין להן קפיצין joints ומה טעמא? (דניאל ז) קרבת על חד מן קמייא קיימא.

אמר רבי הונא זה שרואה את הכהנים בבית הכנסת בברכה ראשונה צריך לומר ברכו את ה' מלאכיו. בשנייה ברכו את ה' כל צבאיו. בשלישית ברכו ה' כל מעשיו. במוסף- בברכה הראשונה צריך לומר (תהלים קלד) שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות. בשנייה (שם) שאו ידיכם קודש. בשלישית (שם) יברכך ה' מציון. אם היו ארבע כגון בתעניות שמתפללין מנחה ונעילה חוזר תליתאיתא כקדמיתא, מנחה כשחרית ורביעיתא כתיניוותא. נעילה כמוסף

אמר רבי חזנא מאיילת השחר עד שיאור המזרח אדם מהלך ארבעת מילין. משיאור

המזרח עד שתנץ החמה ארבעת מיל. ומניין משיאור המזרח עד שתנץ החמה ארבעת מיל? דכתיב (בראשית יט) וכמו השחר עלה וגו' וכתוב (שם) השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה. ומן סדום לצוער ארבעת מיל, יותר הוון!! אמר רבי זעירא המלאך היה מקדר cut through לפניהן הדרך. ומניין מאיילת השחר עד שיאור המזרח ארבעת מיל? "כמו" וכמו מילה מדמיא לחבירתה. יש שיעור דומה לזה (מן איילת עד האיר מזרח)

אמר רבי יוסי בי רבי בון הדא איילתא דשחרא מאן דאמר כוכבתא היא, מי שסובר שהיא planet of venus טעיא. זימנין דהיא מקדמא וזימנין דהיא מאחרה. מאי כדון? כמין תרין דוקרנין "prongs" דנהור דסלקין מן מדינחא שעולין מן המזרח ומנהרין.

דלמא מעשה שהיה רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה day-break וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבה לר' שמעון בן חלפתא בי רבי כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימאה קימאה מעט מעט כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת. מאי טעמא? (מיכה ז) כי אשב בחושך ה' אור לי. כך בתחילה (אסתר ב) ומרדכי יושב בשער המלך ואחר כך (אסתר ו) ויקח המן את הלבוש ואת הסוס ואחר כך (שם) וישב מרדכי אל שער המלך ואחר כך (אסתר ח) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ואח"כ (שם) ליהודים היתה אורה ושמחה.

ואתא דר' חצנא כר' יודה. דתני בשם ר' יודה עוביו של רקיע מהלך חמשים שנה. אדם בינוני מהלך ארבעים מיל ביום. עד שהחמה נוסרת ברקיע מהלך חמשים שנה, אדם מהלך ארבעת מיל. נמצאת אומר שעוביו של רקיע אחד מעשרה ביום.

וכשם שעוביו של רקיע מהלך חמשים שנה כך עוביה של ארץ ועוביו של תהום מהלך חמשים שנה ומה טעם? (ישעיהו מ) היושב על חוג הארץ וכתוב (איוב כב) וחוג שמים יתהלך וכתוב (משלי ח) בחוקו חוג על פני תהום חוג חוג לגזירה שוה.

תני עץ חיים שנאמר בגן-עדן--עוביו מהלך חמש מאות שנה. אמר רבי יודה בי ר' אלעאי לא סוף דבר נופו, אלא אפי' כורתו. his trunk וכל פילוג מי בראשית מתפלגין מתחתיו ומה טעם? (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים.

תני עץ חיים אחד מששים לגן. הגן אחד מששים לעדן (בראשית א) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. תמצית כור תרקב שותה. מים שמתמצין מן השקאת בית-כור, יכול להשקות 1/60 ממנו תמצית כוש מצרים שותה. נמצאת אומר מצרים מהלך ארבעים יום וכוש מהלך שבע שנים ועוד.

ורבנן אמרין עובי רקיע כשני אבות הראשונים 500 שנים סה"כ (דברים יא) כימי השמים על הארץ ג"כ 500 שנה וכשם שבין הארץ לרקיע מהלך חמש מאות שנה. כך בין רקיע לרקיע מהלך חמש מאות שנה. ועוביו מהלך חמש מאות שנה. ומה חמית מימר עוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה? אמר רבי בון יהי רקיע בתוך המים יהי רקיע בתווך. באמצע

רב אמר לחים היו שמים ביום הראשון ובשני קרשו. רב אמר (בראשית א) יהי רקיע יחזק הרקיע יקרש הרקיע יגלד הרקיע ימתח הרקיע. אמר רבי יודה בן פזי יעשה כמין מטלית let there be a "lining" to the firmament (to make it stronger) הרקיע היך מה דאת אמר (שמות לט) וירקעו את פחי הזהב וגומר. תני בשם ר' יהושע עוביו של רקיע כשתי אצבעיים. מילתיה דר' חנינא פליגא דא"ר אחא בשם ר' חנינא (איוב לז) תרקיע עמו לשחקים חזקים כראי

מוצק. תרקיע- מלמד שהן עשויין כטס. thin יכול שאינן בריאין? ת"ל חזקים. יכול שהן נתרפין rusty ת"ל כראי מוצק בכל שעה ושעה נראין מוצקים. רבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. ר' יוחנן אמר בנוהג שבעולם אדם מותח אוהל על ידי שהות רפה ברם הכא (ישעיהו מ) וימתחם כאהל לשבת וכתוב חזקים. רבי שמעון בן לקיש אמר בנוהג שבעולם אדם נוסך כלים על ידי שהות הוא מעלה חלודה ברם הכא כראי מוצק בכל שעה ושעה הן נראין כשעת יציקתן. רבי עזריה אמר על הא דרבי שמעון בן לקיש (בראשית ב) ויכולו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי (שם) ויברך אלהים את יום השביעי מה כתיב בתריה (שם) אלה תולדות השמים וכי מה ענין זה אצל זה אלא יום נכנס ויום יוצא שבת נכנס שבת יוצא חודש נכנס חודש יוצא שנה נכנס שנה יוצא וכתוב (שם) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים.

רבי אומר ארבע אשמורות ביום וארבע אשמורות בלילה העונה אחד מעשרים וארבעה לשעה. העת אחד מעשרים וארבעה לעונה. הרגע אחד מעשרים וארבעה לעת. כמה הוא הרגע? רבי ברכיה בשם ר' חלבו אמר כדי לאומרו. ורבנן אמרין הרגע כהרף עין. תני שמואל הרגע אחד מחמשת ריבוא וששת אלפים ושמונה מאות וארבעים ושמונה לשעה.

ר' נתן אומר שלש משמרות יש בלילה (שופטים ז) ראש האשמורת התיכונה. ר' זריקן ור' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש טעמא דר' (תהלים קיט) חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך וכתוב (שם) קדמו עיני אשמורות. ר' חזקיה אמר רבי זריקן רבי בא חד אמר טעמיה דרבי וחרינה אמר טעמיה דר' נתן מאן דמר טעמא דרבי חצות לילה. ומאן דמר טעמיה דרבי נתן ראש האשמורת התיכונה. מה מקיים רבי נתן טעמיה דר' חצות לילה? פעמים חצות

לילה, ופעמים קדמו עיני אשמורות 10 בערב! הא באי זה צד? בשעה שהיה דוד סועד סעודת מלכים חצות לילה ובשעה שהיה סועד סעודת עצמו קדמו עיני אשמורות, מכל מקום לא הוה שחרא אתיא ומשכח לדוד דמיך ישן הוא שדוד אמר (תהלים נז) עורה כבודי עורה הנבל וכינור אעירה שחר. איתעיר יקרי מן קומי איקריה דבריי יתעורר כבודי מפני כבוד בוראי! איקרי לא חשיב כלום מן קדם איקריה דבריי! אעירה שחר אנא הוינא מעורר שחרה, שחרה לא הוה מעורר לי. והיה יצרו מקטרגו ואומר לו דוד דרכן של מלכים להיות השחר מעוררן, ואת אמר אעירה שחר?! דרכן של מלכים להיות ישינן עד שלש שעות ואת אמר (תהלים קיט) חצות לילה אקום?! והוא אומר (שם) על משפטי צדקך. ומה היה דוד עושה? ר' פינחס בשם ר' אלעזר בר' מנחם היה נוטל נבל וכינור ונותנו מראשותיו ועומד בחצי הלילה ומנגן בהם כדי שישמעו חבירי תורה. ומה היו חבירי תורה אומרים ומה אם דוד המלך עוסק בתורה אנו עאכ"ו. א"ר לוי כנור היה תלוי כנגד חלונותיו של דוד והיה רוח צפונית מנשבת בלילה ומנפפת בו והיה מנגן מאליו הה"ד (מלכים ב ג) והיה כנגן המנגן כנגן במנגן אין כתב כאן, אלא כנגן המנגן הכינור היה מנגן מאיליו.

מה מקיים רבי טעמא דרבי נתן? ראש האשמורת התיכונה א"ר הונא סופה של שנייה וראשה של שלישית, הן מתכנות את הלילה. אמר ר' מנא ויאות?! מי כתיב תיכונות לא תיכונה! ומתרג' קדמיתא לא מתחשבא, אין אשמורה ראשונה נחשבת דעד כדון ברייתא עירין עדיין בני אדם ביעורין:

פיסקא וחכמים אומרים עד חצות: רבי יסא בשם ר' יוחנן הלכה כחכמים. רבי יסא מפקד לחברייא אין בעיתון מתעסקא באוריתא, אתון קרייה שמע קודם חצות ומתעסקין. מילתיה

אמרה שהלכה כחכמים. מילתיה אמרה, שאמר דברים אחר אמת ויציב. שיכולים להתפלל תפילת ערבית זמן רב אחר חצות, "ואי"צ לסמוך גאולה לתפילה"

##תני: הקורא את שמע בבית הכנסת בשחר יצא ידי חובתו בערב לא יצא ידי חובתו. מה בין הקורא בשחרית ומה בין הקורא בערבית? מפני שקורא קודם הזמן—ולמה קורא בביה"ן? כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה

ר' הונא בשם רב יוסף ע"ק ר"ק ש"י יוצאין בביה"ן, מה טעם אמרו אדם צריך לקרות שמע בביתו בערב? בשביל להבריח את המזיקין. מילתיה אמרה שמעין מיניה.. שאין אמר דברים אחר אמת ויציב כיון דקריאה של ביהכ"ן היא העיקר--ע"כ אסור להפסיק בינו לתפלה [דומיא דשחרית].

מילתיה דר' שמואל בר נחמני אמר כן: להבריח.. ר' שמואל בר נחמני כד הוה נחית לעיבורה הוה מקבל גבי ר' יעקב גרוסה, והוה ר' זעירא מטמר ביני קופיאי baskets משמענא היך הוה קרי ר"ש שמע, והוה קרי וחזר וקרי עד דהוה שקע מיניה גו שינתיה. ומאי טעמא? ר' אחא ור' תחליפתא חמוי בשם ר' שמואל בר נחמן (תהלים ד) רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה.

מילתיה דר' יהושע בן לוי פליגא. דר' יהושע בן לוי קרי מזמורים בתרה אחר ק"ש של ערבית (כעין שאנו אומרים ברוך ד' לעולם) והא תני אין אומר דברים אחר אמת ויציב! פתר לה באמת ויציב של שחרית. ##

דמר ר' זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה שלש תכיפות הן. תכף לסמיכה שחיטה, תכף לנטילת ידים ברכה, תכף לגאולה תפילה. תכף לסמיכה שחיטה- (ויקרא א) וסמך ושחט. תכף לנטילת ידים ברכה- (תהלים קלד) שאו ידיכם קדש וברכו את ה'. תכף לגאולה תפילה- (תהלים יט) יהיו לרצון אמרי פי מה כתיב בתריה? (תהלים

כ) יענך ה' ביום צרה. א"ר יוסי בי ר' בון כל מי שהוא תוכף סמיכה לשחיטה אין פסול נוגע באותו קרבן. וכל מי שהוא תוכף לנטילת ידים ברכה אין השטן מקטרג באותה סעודה. וכל מי שהוא תוכף גאולה לתפילה אין השטן מקטרג באותו היום. א"ר זעירא אנא תכפית גאולה לתפילה ואיתצדית באנגריא ונתפסתי לעבודת המלך! מובליא הדס לפלטין להוליך הדסים לפלטין אמרו ליה ר', רבו היא! חשיבות היא! אית בני אינשי הבין פריטין מחכים פלטין. יש בנ"א נותנין פרוטה לראות פלטין

א"ר אמי כל מי שאינו תוכף לגאולה תפילה למה הוא דומה לאוהבו של מלך שבא והרתיק סיבב על פתחו של מלך יצא לידע מה הוא מבקש ומצאו שהפליג, עוד הוא הפליג:

פיסקא רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר. אתיא דרבן גמליאל כרבי שמעון. דתני בשם ר' שמעון פעמים שאדם קורא את שמע אחת לפני עמוד השחר ואחת לאחר עמוד השחר ונמצא יוצא ידי חובתו של יום ושל לילה. הא רבן גמליאל כרבי שמעון בערבית, אף בשחרית כן? או יהא בה כיי דמר ר' זעירא תנאי אחוי דרב חיאי בר אשיא ודרב אבא בר חנה הקורא עם אנשי משמר לא יצא כי משכימין היו קודם "שיכיר"

פיסקא מעשה שבאו בניו וכו'. ורבן גמליאל פליג על רבנין ועבד עובדא כוותיה?! כדעת עצמו והא רבי מאיר פליג על רבנין ולא עבד עובדא כוותיה. והא רבי עקיבה פליג על רבנין ולא עבד עובדא כוותיה. והן אשכחנן דרבי מאיר פליג על רבנין ולא עבד עובדא כוותיה? דתני סכין אלוונתית ointment לחולה בשבת. אימתי? בזמן שטרפו ביין ושמן מערב שבת אבל אם לא טרפו מערב שבת אסור. תני אמר ר' שמעון בן אלעזר מתיר היה רבי מאיר לטרוף יין ושמן ולסוך לחולה בשבת. וכבר

חלה ובקשנו לעשות לו כן ולא הניח לנו ואמרנו לו רבי דברייך מבטל בחיך ואמר לן אף על פי שאני מיקל לאחרים מחמיר אני על עצמי דהא פליגי עלי חברי.

והן אשכחנן דרבי עקיבה פליג על רבנין ולא עבד עובדא כוותיה? כיי דתנינן תמן השדרה והגולגולת מב' מתים. רביעית דם מב' מתים. ורובע עצמות מב' מתים. אבר מן המת מב' מתים. אבר מן החי מב' אנשים. ר' עקיבה מטמא וחכמים מטהרין. תני מעשה שהביאו קופה מליאה עצמות מכפר טבי והניחוה באויר הכנסת בלוד ונכנס תודרוס הרופא ונכנסו כל הרופאים עמו אמר תודרוס הרופא אין כאן שדרה ממת אחד ולא גולגולת ממת אחד אמרו הואיל ויש כאן מטהרין ויש כאן מטמאין נעמוד על המניין התחילו מרבי עקיבה וטיהר אמרו לו הואיל והיית מטמא וטיהרת טהור.

והן אשכחנן דר' שמעון פליג על רבנין ולא עבד עובדא כוותיה? כיי דתנינן תמן רבי שמעון אומר כל הספחין מותרין חוץ מספיחי כרוב שאין כיוצא בהן בירקות שדה. וחכמים אומרים כל הספחין אסורין. ר' שמעון בן יוחי עבד עובדא בשמיטתא חמא חד מלקט ספיחי שביעית, אמר ליה ולית אסור ולא ספחין אינן?! אמרו ליה ולא אתה הוא שאת מתיר! אמר ליה ואין חבירי חולקין עלי?! וקרי עלוי (קהלת י) ופורץ גדר ישכנו נחש וכן הות ליה. ורבן גמליאל פליג על רבנן ועבד עובדא כוותיה?! שנייא הכא שהיא לשינון. מעתה אף משיעלה עמוד השחר!

ואית דבעי מימר תמן היו יכולין לקיים דברי חכמים ברם הכא כבר עבר חצות ולא היו יכולין לקיים דברי חכמים, אמר לון עובדין עובדא כוותיה:

פיסקא ולא זו בלבד וכו' הקטר חלבים ואיברים ואכילת פסחים מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אנן תנינן אכילת פסחים, אית דלא תני אכילת פסחים. מאן תנא אכילת פסחים? רבנן. ומאן דלא תנא אכילת פסחים? ר' אליעזר. ומאי טעמא דרבי אליעזר? נאמר כאן (שמות יב) לילה ונאמר להלן (שם) לילה. מה לילה שנאמר להלן חצות אף כאן חצות. אמר רבי חונה ולית כן אכילת פסחים אפילו כרבנן, דתנינן הפסח אחר חצות מטמא את הידים:

פיסקא כל הנאכלין ליום אחד- קדשי קדשים. וא"כ למה אמרו חכמים וכו' אם אתה הוא אומר עד שיעלה עמוד השחר הוא סבור שלא עלה עמוד השחר נמצא אוכל ומתחייב, מתוך שאתה אומר לו עד חצות, אפי' הוא אוכל אחר חצות אינו מתחייב:

הלכה ב משנה מאימתי קורין את שמע בשחרית? משיכיר בין תכלת ללבן. ר"א אומר בין תכלת לכרתן. עד הנץ החמה. ור' יהושע אומר עד שלש שעות שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות

הקורא מיכן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה:

גמרא כיני מתני' בין תכלת שבה ללבן שבה בחוט אחד יש קצת תכלת וקצת לבן

מה טעמון דרבנן? (במדבר טו) וראיתם אותו מן הסמוך לו. תכלת סמוך ללבן ומ"ט דרבי אליעזר? וראיתם אותו כדי שיהא ניכר בין הצבועים.

תני בשם ר"מ וראיתם אותה אין כתיב כאן אלא וראיתם אותו מגיד שכל המקיים מצות ציצית כאלו מקבל פני שכינה מגיד שהתכלת דומה לים והים דומה לעשבים ועשבים דומין לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד והכסא דומה לספיר דכתיב (יחזקאל י) ואראה והנה על

אמרו בשוכח? כדי שיהא אדם מזרז בעצמו לקרותה בעונתה:

תמן תנינן שבת 1:2 מפסיקין לקרית שמע ואין מפסיקין לתפילה. אמר רבי אחא קרית שמע דבר תורה ותפילה אינה דבר תורה. אמר רבי בא ק"ש זמנה קבוע עים הנץ ותפילה אין זמנה קבוע. אמר רבי יוסי ק"ש אינה צריכה כוונה. ואפשר לכוון באמצע סעודה ותפילה צריכה כוונה. אמר רבי מנא קשייתה קומי רבי יוסי ואפילו תימר קרית שמע אינה צריכה כוונה, שלשה פסוקים הראשונים צריכין כוונה! ומתרגל...מן גו דאינון צבחר כיון שהם מעטים מיכוון:

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: כגון אנו שעוסקים בתלמוד תורה, אפילו לקרית שמע אין אנו מפסיקין. רבי יוחנן אמרה על גרמיה כגון אנו שאין אנו עוסקים בתלמוד תורה אפילו לתפלה אנו מפסיקין. דין כדעתיה ודין כדעתיה. רבי יוחנן כדעתיה: דאמר רבי יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום. למה? שאין תפילה מפסדת. רבי שמעון בן יוחאי כדעתיה דרשב"י אמר אלו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל, הוינא מתבעי קומי רחמנא דיתברי לבר נשא תרין פומין, חד דהוי לעי באוריתא וחד דעבד ליה כל צורכיה. אים הייתי עומד על הר סיני כשנתן הקב"ה התורה, הייתי מבקש שני פיות... חזר ומר חזר ואמר... ומה אין חד הוא לית עלמא יכיל קאים ביה מן דילטוריא לה"ר דיליה, אילו הווי תרין עאכ"ו!!

א"ר יוסי קומי רבי ירמיה אתיא דרבי יוחנן כרבי חנינא בן עקביא. דתני: כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפילה. ר' חנינא בן עקביא אומר כשם שמפסיקין לק"ש כך מפסיקין לתפילה. ולתפילין ולשאר כל מצותיה של תורה.

הרקיע אשר על ראש הכרוב כאבן ספיר כמראה דמות כסא. אחרים אומרים וראיתם אותו כדי שיהא אדם רחוק מחבירו ארבע אמות ומכירו. רב חסדא אמר כהדא דאחרים. מה אנן קיימין? אם ברגיל, אפילו רחוק כמה, חכים ליה. מכירו. ואם בשאינו רגיל, אפילו קרוב ליה לא חכים ליה!! אלא כי אנן קיימין ברגיל ושאינו רגיל. כההוא דאזיל ליה לאכסניא ואתא לקיצין. פעמים בא אצלו

אית תניי תני בין זאב לכלב בין חמור לערוד. ואית תניי תני כדי שיהא רחוק מחבירו ארבע אמות ומכירו. הוי בעי מימר, מן דמר בין זאב לכלב בין חמור לערוד, כמן דמר בין תכלת לכרתן. ומן דמר כדי שיהא אדם רחוק מחבירו ארבע אמות ומכירו, כמן דמר בין תכלת ללבן.

אבל אמרו מצותה עם הנץ החמה כדי שיסמוך גאולה לתפילה ונמצא מתפלל ביום. אמר רבי זעירא ואנא אמרית טעמא (תהלים עב) ייראוך עם שמש. אמר מר עוקבא הוותיקין היו משכימים וקורין אותה כדי שיסמכו לה תפילתן עם הנץ החמה. תני אמר רבי יודה מעשה שהייתי מהלך בדרך אחרי רבי אלעזר בן עזריה ואחרי רבי עקיבה והיו עסוקים במצות צדקה והגיע עונת קרית שמע והייתי סבור שמא נתיאשו מקרית שמע, וקריתי ושנתי ואחר כך התחילו הם, וכבר היתה החמה על ראשי ההרים: =הם כוונו יותר ממני!!

עד הנץ החמה: רבי זבדיה בריה דרבי יעקב בר זבדי בשם רבי יונה כדי שתהא החמה מטפטפת על ראשי ההרים:

ר' יהושע אומר עד ג' שעות: רבי אידי ורב המנונא ורב אדא בר אחא בשם רב הלכה כרבי יהושע בשוכח. רבי הונא אמר תרין אמוראין חד אמר בשוכח, אגיב ליה השיב לו חבירו חבריה וכי יש הלכה בשוכח? כך הוא הלכה! ולמה

לו compliment והלה שופך לו קיתון על פניו... אני שהייתי מוטה נזקפת, ואתה שהיית זקוף הטיית? א"ל אתה נזקפת כדברי ב"ש, ואני הטייתי כדברי ב"ה. ד"א שלא יראוני התלמידים ויעשו הלכה קבע כדברי ב"ש:

הלכה ד משנה א ר' טרפון אני הייתי בא בדרך והייתי לקרות כדברי ב"ש וסיכנתי בעצמי מפני הלסטים. אמרו לו כדי היית לחוב בעצמך, שעברת על דברי ב"ה:

גמרא חברייא בשם ר' יוחנן דודים דברי סופרים לד"ת וחביבים כד"ת (שיר השירים ז) חכך אלו דברי חכמים כיון הטוב. אלו ד"ת שמעון בר ווה בשם ר' יוחנן דודים דברי סופרים לד"ת, אשגרת לישנא (ור"ל "יותר") וחביבים יותר מד"ת (שיר השירים א) כי טובים דודיך חכמים מייך. יותר מיינה של תורה ר' בא בר כהן בשם ר' יודה בן פזי תדע לך שחביבים דברי סופרים מד"ת שהרי ר"ט אלו לא קרא לא היה עובר אלא בעשה וע"י שעבר על דברי ב"ה נתחייב מיתה ע"ש (קהלת י) ופורץ גדר ישכנו נחש.

תני רבי ישמעאל ד"ת יש בהן איסור ויש בהן היתר יש בהן קולין ויש בהן חומרים. אבל דברי סופרים כולן חמורין הן תדע לך שהוא כן דתנינן תמן האומר אין תפילין לעבור על ד"ת פטור חמש טוטפות להוסיף על דברי סופרים חייב. רבי חנניה בריה דרב אדא בשם רבי תנחום בי ר' חייא חמורים דברי זקנים מדברי נביאים, דכתיב (מיכה ב) אל תטיפו יטיפון לא יטיפו לאלה לא יסג כלימות. אלו דברי נביאות וכתוב (שם) אטיף לך ליין ולשכר. אלו גזירות חכמים נביא וזקן למי הן דומין? למלך ששולח ב' פלמטריין imperial agent שלו למדינה על אחד מהן כתב אם אינו מראה לכם חותם שלי וסמנטירין שלי אל תאמינו לו. ועל אחד מהן כתב אע"פ שאינו מראה לכם חותם שלי האמינוהו בלא חותם ובלא סמנטירין כך בנביא

ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב? ולית ליה לרשב"י הלמד על מנת לעשות ולא הלמד שלא לעשות שהלמד שלא לעשות נוח לו שלא נברא. וא"ר יוחנן הלמד שלא לעשות נוח לו אילו נהפכה שילייתו על פניו ולא יצא לעולם! טעמיה דרשב"י זה שינון וזה שינון ואין מבטל שינון מפני שינון. והא תנינן הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה. הא בעונתה חביבה מד"ת! וקשיא לרשב"י שלא הפסיק ומתרץ... א"ר יודן רשב"י ע"י שהיה תדיר בד"ת לפיכך אינה חביבה יותר מד"ת.

#אמר רבי אבא מרי לא תנינן אלא כאדם שהוא קורא בתורה, הא בעונתה כמשנה היא. היא היא!! ולמה יפסיק? [רשב"י כדעתיה דרשב"י אמר העוסק במקרא מידה ואינה מידה. ורבנן עבדי מקרא כמשנה]#

הלכה ג משנה ב ש"א בערב כל אדם יטו ויקרו ובבוקר יעמדו שנאמר (דברים ו) בשכבך ובקומך. וב"ה אומרים כל אדם קורין כדרכן שנאמר (שם) ובלכתך בדרך. א"כ למה נאמר בשכבך ובקומך? אלא בשעה שבני אדם שוכבין ובשעה שבני אדם עומדים:

גמרא הא דב"ה מקיימים תרין קריין, מה מקיימין דב"ש בשבתך בביתך ובלכתך בדרך? בשבתך בביתך - פרט לעוסקים במצות. ובלכתך בדרך - פרט לחתן.

ותני מעשה בראב"ע ור' ישמעאל שהיו שרויין במקום אחד והגיע זמן ק"ש של שחרית והוה ראב"ע מוטה ור' ישמעאל זקוף, הגיע זמן ק"ש נזקף ראב"ע כב"ש והטה רבי ישמעאל. אמר ראב"ע לר' ישמעאל אומר לאחד מן השוק מה לך זקנך מגודל? והוא אומר יהיה כנגד המשחיתים! נוהן

כתיב (דברים יג) ונתן אליך אות או מופת ברם
הכא (דברים יז) על פי התורה אשר יורוך.

הדא דתימא משיצאת בת קול אבל עד שלא
יצאת בת קול כל הרוצה להחמיר על עצמו
לנהוג כחומרי בית שמאי וכחומרי ב"ה על זה
נאמר (קהלת ב) הכסיל בחושך הולך כקולי
אילו ואילו נקרא רשע אלא אי כקולי דדין
וכחומרי דדין אי כקולי דדין וכחומרי דדין הדא
דתימא עד שלא יצאת בת קול אבל משיצאת
בת קול לעולם הלכה כדברי בית הלל וכל
העובר על דברי בית הלל חייב מיתה. תני יצאת
בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלהים חיים
אבל הלכה כדברי בית הלל איכן יצאה בת קול
רבי ביבי אמר בשם רבי יוחנן ביבנה יצאה בת
קול:

הלכה ה משנה בשחר מברך שתיים לפניה
ואחת לאחריה. ובערב מברך שתיים לפניה
ושתיים לאחריה. אחת ארוכה ואחת קצרה.

מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר
אינו רשאי להאריך. לחתום אינו רשאי שלא
לחתום שלא לחתום אינו רשאי לחתום:

גמרא ר' סימון בשם ר' שמואל בר נחמן ע"ש
(יהושע א) והגית בו יומם ולילה- שתהא הגיות
היום והלילה שוין. ??? שלא היו אומרים ויאמר בלילה,
נמצא לעולם 6 "הגיות" רבי יוסי בר אבין בשם רבי
יהושע בן לוי: ע"ש (תהלים קיט) שבע ביום
הללתיך על משפטי צדקך. ר' נחמן בשם רבי
מנא כל המקיים שבע ביום הללתיך כאלו קיים
והגית בו יומם ולילה:

מפני מה קורין שתי פרשיות הללו בכל יום?
רבי לוי ורבי סימון. רבי סימון אמר מפני
שכתוב בהן שכיבה וקימה. רבי לוי אמר מפני
שעשרת הדברות כלולין בהן. (שמות כ; דברים
ה) אנכי ה' אלהיך (דברים ו) שמע ישראל ה'

אלהינו. (שמות כ; דברים ה) לא יהיה לך
אלהים אחרים על פני (דברים ו) ה' אחד. לא
תשא את שם ה' אלהיך לשוא ואהבת את ה'
אלהיך. מאן דרחים מלכא מי שאוהב המלך לא
משתבע בשמיה ומשקר. זכור את יום השבת
לקדשו למען תזכרו. רבי אומר זו מצות שבת
שהיא שקולה כנגד כל מצותיה של תורה
דכתיב (נחמיה ט) ואת שבת קדשך הודעת להם
ומצות וחוקים ותורה צוית וגו' להודיעך שהיא
שקולה כנגד כל מצותיה של תורה. כבד את
אביך ואת אמך למען ירבו ימיכם וימי בניכם.
לא תרצח ואבדתם מהרה מאן דקטיל מתקטיל.
לא תנאף לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי
עיניכם א"ר לוי ליבא ועינא תרין סרסורין
דחטאה דכתיב (משלי כג) תנה בני לבך לי
ועיניך דרכי תצרנה אמר הקב"ה אי יהבת לי
לבך ועיניך אנא ידע דאת לי. (שמות כ) לא
תגנוב (דברים יא) ואספת דגנך ולא דגנו של
חבירך. לא תענה ברעך עד שקר אני ה'
אלהיכם וכתיב (ירמיהו י) וה' אלהים אמת מהו
אמת? אמר רבי אבון שהוא אלהים חיים ומלך
עולם. אמר רבי לוי אמר הקב"ה אם העדת
לחבירך עדות שקר מעלה אני עליך כאלו
העדת עלי שלא בראתי שמים וארץ. לא תחמוד
בית רעך וכתבתם על מזוזות ביתך ביתך ולא
בית חבירך:

תמן תנינן תמיד 5:1 אמר להם הממונה ברכו
ברכה אחת והן בירכו. מה בירכו? רב מתנא
אמר בשם שמואל זו ברכת תורה. וקראו
עשרת הדברים שמע והיה אם שמוע ויאמר.
רבי אמי בשם ר"ל זאת אומרת שאין הברכות
שהרי הפסיקו בעשרת הדברות מעכבות. אמר ר' בא אין
מן הדא לית את ש"מ כלום, שעשרת הדברות
הן הן גופה של שמע. דרב מתנא ור' שמואל בר
נחמן תרוויהון אמרי בדין היה שיהיו קורין
עשרת הדברות בכל יום ומפני מה אין קורין
אותן מפני טענות המינין שלא יהו אומרים אלו
לבדן ניתנו לו למשה בסיני. ר' שמואל בר נחמן

בשם רבי יהודה בר זבדא בדין היה שיהיו קורין פרשת בלק ובלעם בכל יום ומפני מה אין קורין אותן שלא להטריח את הצבור. רבי חונה אמר מפני שכתוב בה בפרשת בלק שכיבה וקימה. ר' יוסי בי רבי בון אמר מפני שכתוב בהן יציאת מצרים ומלכות. אמר ר"א מפני שכתובה נזכר עניין ברכות בלעם בתורה ובנביאים ובכתובים:

אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והן בירכו. מה בירכו מר רב מתנה בשם שמואל זו ברכת התורה. והלא לא בירכו יוצר המאורות? רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה עדיין לא יצאו המאורות ותימר יוצר המאורות! ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא מהו ברכה אמר ר' חלבו זו היא השוכן בבית הזה יטע ביניכם אחוה ואהבה ושלוש וריעות:

שמואל אמר השכים לשנות קודם ק"ש צריך לברך. לאחר ק"ש א"צ לברך כבר נפטר באהבה רבה א"ר בא והוא ששנה על אתר:

ר' חונה אמר נראים הדברים מדרש צריך לברך, הלכות א"צ לברך. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי בין מדרש בין הלכות צריך לברך. א"ר חייא בר אשי נהגין הוינן יתבין קומי רב ובין מדרש בין הלכות זקיקינן למיברכה.

תני הקורא עם אנשי מעמד ישראלים "שעמדו" על הקרבן לא יצא כי מאחרים היו. רבי זעירא בשם רבי אמי ביומי דרבי יוחנן הוינן נפקין לתעניתא וקרוי שמע בתר תלת שעין ולא הוה ממחי בידן. רבי יוסי ורבי אחא נפקין לתעניתא אתו ציבורא ומקרי שמע בתר תלת שעין. בעא רב אחא מחויי בידן. א"ל ר' יוסי והלא כבר קראו אותה בעונתה! כלום קורין אותה אלא כדי לעמוד בתפילה מתוך ד"ת. א"ל מפני ההדיטות שלא יהו אומרים בעונתה הן קורין אותה.

אלו ברכות שמאריכין בהן: ברכות ר"ה ויה"כ וברכות תענית ציבור. מברכותיו של אדם ניכר אם ת"ח הוא אם בור הוא. אלו ברכות שמקצרינן בהם: המברך על המצות ועל הפירות וברכת הזימון וברכה אחרונה של ברכת המזון אחר המזון. הא כל שאר ברכות אדם מאריך? אמר חזקיה מן מה דתני המאריך הרי זה מגונה, והמקצר הרי זה משובח, הדא אמרה שאין זה כלל.

תני צריך להאריך בגואל ישראל בתענית. הא בשש שהוא מוסיף אינו מאריך? א"ר יוסה שלא תאמר הואיל והוא מעין י"ח לא יאריך בה, לפום כן צריך מימר צריך להאריך בגואל ישראל בתענית:

אלו ברכות ששוחין בהן: בראשונה תחילה וסוף, ובמודים תחילה וסוף. השוחה על כל ברכה וברכה מלמדין אותו שלא ישחה. רבי יצחק בר נחמן בשם ר' יהושע בן לוי כהן גדול שוחה על סוף כל ברכה וברכה. המלך ראש כל ברכה וברכה וסוף כל ברכה וברכה. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי המלך משהוא כורע אינו נזקף עד שהוא משלים כל תפילתו. מ"ט? (מלכים א ח) ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ה' את כל כל התפילה ואת כל התחינה הזאת קם מלפני מזבח ה' מכרוע על ברכיו. אי זו כריעה ואי זו בריכה? ר' חייא רבא הראה בריכה לפני ר' ונפסח ונתרפא. רבי לוי בר סיסי הראה כריעה לפני רבי ונפסח ולא נתרפא.

(מלכים א ח) וכפיו פרושות השמים- א"ר אייבו כגון הדין נקדיש shepherd (שנותן דו"ח שלא גזל כלום) היה עומד. א"ר אלעזר בר אבינא ככפים הללו שלא חטפו מבנין בהמ"ק כלום. תנא רבי חלפתא בן שאול הכל שוחין עם ש"צ בהודאה. ר' זעירא אמר ובלבד במודים.

רבי זעירא סבר שמע היטב לקרובה לש"ץ [4:4] כדי לשוח עמו תחלה וסוף: ר' יסא כד סליק להכא חמתון גחנין ומלחשין. אמר לון מהו דין לחישה? ולא שמיע דמר רבי חלבו ר"ש בשם ר' יוחנן בשם ר' ירמיה רבי חנינא בשם ר' מיישא ר' חייא בשם ר' סימאי ואית דאמרין ליה חברייא בשם ר' סימאי: מודים אנחנו לך אדון כל הבריות אלוה התושבחות צור עולמים חי העולם יוצר בראשית מחיה מתים שהחייתנו וקיימתנו וזכיתנו וסייעתנו וקרבנתנו להודות לשמך בא"י אל ההודאות. רבי בא בר זבדא בשם רב מודים אנחנו לך שאנו חייבין להודות לשמך תרננה שפתי כי אזמרה לך ונפשי אשר פדית בא"י אל ההודאות. רבי שמואל בר מינא בשם רבי אחא הודייה ושבח לשמך לך גדולה לך גבורה לך תפארת יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתסמכנו מגפילתינו ותזקפנו מכפיפתינו כי אתה סומך נופלים וזוקף כפופים ומלא רחמים ואין עוד מלבדך בא"י אל ההודאות. בר קפרא אמר לך כריעה לך כפיפה לך השתחויה לך בריכה כי לך תכרע כל ברכ תשבע כל לשון לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל ובידך כח וגבורה ובידך לגדל ולחזק לכל ועתה אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך בכל לב ובכל נפש משתחוים כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו בא"י אל ההודאות. אמר ר' יודן נהגין רבנן אמרין כולהון. ואית דאמרי או הדא או הדא.

תני ובלבד שלא ישוח יותר מדאי.

אמר רבי ירמיה ובלחוד דלא יעביד כהדין חרדונא turtle (שראשו זקוף) אלא כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. מילתא דחנן בר בא סובר שזוקף בשם פליגא: דחנן בר בא אמר לחברייא

נימר לכון מילתא טבא דחמית לרב עביד ואמריתה קמיה דשמואל, וקם ונשק על פומי, ברוך אתה- שוחה. בא להזכיר את השם- זוקף. שמואל אמר אנא אמרית טעמא ה' זוקף כפופים. אמר רבי אמי לא מסתברא אלא, מפני שמי ניחת הוא. צריך ל"נחות" ראשו כשזכיר השם א"ר אבין אלו הוה כתיב "בשמי" ניחת הוא יאות, לית כתיב אלא "מפני" שמי ניחת הוא, קודם עד שלא הזכיר את השם, "כבר" ניחת הוא.

רבי שמואל בר נתן בשם ר' חמא בר חנינא מעשה באחד ששחה יותר מדאי והעבירו רבי. ר' אמי אמר ר' יוחנן הוה מעביר. א"ל ר' חייא בר בא לא היה מעבירו אלא גער ביה:

אלו ברכות שפותחין בהן בברוך: כל הברכות פותחין בהן בברוך, ואם היתה ברכה סמוכה לחברתה כגון ק"ש ותפילה אין פותחין בהן בברוך. התיב רבי ירמיה הרי גאולה. שאומר בליל סדר פותח בברוך אע"פ שסמוכה לברכת הלל! שנייא היא דמר רבי יוחנן הלל אם שמעה בבית הכנסת יצא. ואינו אומרה בביתו התיב רבי אליעזר בי רבי יוסה קומי ר' יוסה והא סופה! למה חותם בגאל ישראל, הרי כבר "פתח" בברוך א"ל שתיים "שתי גאולות" הנה אחת לבא ואחת לשעבר. התיבון הרי הבדלה! היא סמוכה למאורי האש! שנייא היא דמר רבי בא בר זבדא רבי היה מפזרן, וחוזר וכוללן על הכוס. רבי חייא רבה היה מכנסן. התיבון הרי נברך! שנייא היא שאם היו שנים יושבים ואוכלים שאינן אומרים נברך. הרי הזן את הכל! למה חותם? קשיא. הרי הטוב והמטיב! למה פותח? שנייא היא דמר רב הונא משניתנו הרוגי ביתר לקבורה נקבעה הטוב והמטיב. הטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבורה. הא קדושה. קידוש על הכוס פותח, הרי סמוכה לבפה"ג! שנייא היא שאם היה יושב ושוחה מבעוד יום וקדש עליו היום שאינו אומר בורא פרי הגפן. והא סופה! למה חותם במקדש השבת? ...סותר הכל... א"ר מנא טופס ברכות כך הוא, א"ר יודן מטבע קצר

פותח בהן בברוך ואינו חותם בהן בברוך,
מטבע ארוך פותח בהן בברוך וחותם בברוך

לא נתבררה כל צרכה

##כל הברכות אחר חיתומיהן אין אומרים
ברכה פסוק.???אסור להזכיר פסוק אחר חתימת ברכה [כן
היה מנהג קצתם]

התיב ר' יצחק בר' אלעזר קומי ר' יוסה, מכיון
דתימר אחר חיתומיהן, אין אומרים ברכה
פסוק.???ר' יצחק לא הבין מה זה "אין אומרים..." אמרין
חכימי הדין טלייא, דהוא סבר =ניכר מזה הילד שהוא
הבין... מהו "אחר חיתומיהן"? שאם היה עומד
בשחרית ושכח והזכיר את של ערבית וחזר
וחתם בשל שחרית יצא. מכיון שהבין זה, ממילא לא
הבין סיפא דמילתא [כי חשב שיש כאן שני משפטים נפרדים]...

א"ר אחא כל הברכות כעין חותמותיהן. ואילין
דאמרין (ישעיהו יב) צהלי ורוני יושבת ציון
וגו' אין בו משום ברכה פסוק:##

הלכה ו משנה מזכירין יציאת מצרים בלילות.
אמר להן ר' אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן
שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים
בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר (דברים
טז) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים
כל ימי חיך. ימי חיך- הימים. כל ימי חיך-
הלילות. וחכמים אומרים: ימי חיך- העולם
הזה. כל ימי חיך- העולם הבא, להביא את
ימות המשיח:

גמרא אע"פ שנכנס ראב"ע לגדולה האריך ימים.
הדא אמרה שהגדולה מקצרת ימים.

תמן אמרין לא יתחיל ויאמר, ואם התחיל גומר.
שחייב עכ"פ להזכיר יצ"מ ורבנן דהכא אמרין מתחיל
ואינו גומר. אפי' אים כבר התחיל, לא יגמור!

מתניתין פליגא על רבנן דהכא: מזכירין יציאת
מצרים בלילות! ר' בא רב יהודה בשם רב
מודים אנחנו לך שהוצאתנו ממצרים ופדיתנו
מבית עבדים להודות לשמך. מתניתא פליגא על
רבנן דתמן: ויאמר אינו נוהג אלא ביום! "כל"
פרשת ויאמר אינו נוהג אלא ביום. אבל חלק יצ"מ
חייב לומר

ר' בא בר אחא נחית לתמן בכל חמיתון מתחילין
וגומרין ראה אותן מתחילין וגומרין ולא שמיע דתמן
אמרין לא יתחיל ויאמר ואם התחיל גומר.
ורבנן דהכא אמרין מתחיל ואינו גומר.

בעון קומי ר' אחיאי בר' זעירה, היך הוה אבוך
נהוג עביד כרבנן דהכא או כרבנן דהתם? ר'
חזקיה אמר כרבנן דהכא. ר' יוסה אמר כרבנן
דהתם. א"ר חנינא מסתברא דר' יוסה. דר'
זעירא מחמיר וינן מחמרין, והוא עבד נהיג
דכוותהון.

תני הקורא את שמע בבוקר צריך להזכיר
יציאת מצרים באמת ויציב. ר' אומר צריך
להזכיר בה מלכות. אחרים אומרים צריך
להזכיר בה קריעת ים סוף ומכת בכורים. ר'
יהושע בן לוי אומר צריך להזכיר את כולן
וצריך לומר צור ישראל וגואלו.

ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אמר לא הזכיר
תורה בארץ בברא"ז מחזירין אותו. מה טעם?
(תהלים קה) ויתן להם ארצות גוים. מפני מה?
בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו. ר' בא
בר' אחא בשם רבי אם לא הזכיר ברית בארץ
או שלא הזכיר בבונה ירושלים מלכות בית דוד
מחזירין אותו. א"ר אילא אם אמר מנחם
ירושלם יצא.

בר קפרא אמר הקורא לאברהם אברם עובר
בעשה. רבי לוי אמר בעשה ולא תעשה
(בראשית יז) ולא יקרא עוד את שמך אברם

הרי בלא תעשה והיה שמך אברהם הרי בעשה. התיבון הרי אנשי כנסת הגדולה קראו אותו אברם. (נחמיה ט) אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם. שנייא היא שעד שהוא אברם בחרת בו. ודכוותה הקורא לשרה שרי עובר בעשה? הוא נצטווה עליה. ודכוותה הקורא לישראל יעקב עובר בעשה? שני ניתוסף לו, הראשון לא נעקר ממנו.

ולמה נשתנה שמו של אברהם ושמו של יעקב ושמו של יצחק לא נשתנה? אילו אבותן קראו אותן בשמן, אבל יצחק הקב"ה קראו יצחק שנאמר (בראשית יז) וקראת את שמו יצחק.

ד' נקראו עד שלא נולדו ואלו הן: יצחק וישמעאל יאשיהו ושלמה. יצחק- וקראת את שמו יצחק. ישמעאל- דכתיב (בראשית טז) וקראת את שמו ישמעאל. יאשיהו- (מלכים א יג) הנה בן נולד לבית דוד יאשיה שמו. שלמה- (דברי הימים א כב) כי שלמה יהיה שמו. עד כדון בצדיקים, אבל ברשעים זורו רשעים מרחם. כולם נקראו רשעים משעה שנולדו.....

בן זומא אומר עתידין הן ישראל שלא להזכיר יציאת מצרים לעתיד לבוא. ומה טעם? (ירמיהו טז) לכן הנה ימים באים נאם ה' לא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפון. אמרו לו לא שיעקר יציאת מצרים אלא מצרים מוסף על המלכיות מלכיות עיקר ומצרים טפילה. וכן הוא אומר (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך. אמרו לא שיעקר שם יעקב אלא יעקב מוסף על ישראל. ישראל עיקר ויעקב טפל. וכן הוא אומר (ישעיהו מג) אל תזכרו ראשונות אילו המצרים. וקדמוניות אל תתבוננו אילו המלכיות. (שם) הנני עושה חדשה עתה תצמח זו של גוג. משלו משל למה הדבר דומה? לאחד שהיה מהלך בדרך ופגע בו

זאב וניצל ממנו התחיל מספר מעשה הזאב, ואח"כ פגע בו הארי וניצל מידו שכת מעשה הזאב התחיל מספר מעשה הארי, ואח"כ פגע בו נחש וניצל מידו שכת מעשה שניהם והתחיל לספר מעשה הנחש. כך היו ישראל הצרות האחרונות משכחות את הראשונות:

מסכת ברכות פרק ב

הלכה א משנה היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא. ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב. ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב דברי ר' מאיר. ור' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד. ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם:

גמרא א"ר בא זאת אומרת היה קורא בתורה...ולא בירך שאין הברכות ברכות ק"ש מעכבות. התיבון ואינו מפסיק?! הרי יש הפסק בתורה בין שמע לוהיה (וע"כ מיירי מתניתין שדילג, ולא קתני לה) ולא תנינתי?! והכא אע"ג דלא תנינתי, צריך לברך!!

א"ר יוסה אם אומר את שהוא צריך לברך, בירך צריך שיכוין את לבו?

צריך לכיון את לבו בכולן? נישמענה מן הדא: ר' אחי אמר משום ר' יהודה אם כיון לבו בפרק ראשון אע"פ שלא כיון לבו בפרק שני יצא. מה בין פרק ראשון ומה בין פרק שני? א"ר חנינא כל מה שכתוב בזה כתוב בזה! מעתה לא יקרא אלא אחד! א"ר עילא הראשון ליחיד והשני לציבור. והראשון לתלמוד והשני למעשה. בר קפרא אמר אין לך צריך כוונה אלא ג' פסוקים הראשונים בלבד. ותני כן: ושננתם עד כאן לכוונה מיכן ואילך לשינון.

ר' חונה ר' אורי רב יוסף רב יהודא בשם שמואל צריך לקבל עליו מלכות שמים מעומד. מה? אם היה יושב עומד? לא אם היה מהלך עומד.

תני צריך להאריך באחד. רב נחמן בר' יעקב אמר ובלבד בד'. סומכוס בר' יוסף אומר כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה. ר' ירמיה הוה מאריך סגין א"ל ר' זעירא לית את צריך כל הכין אלא כדי שתמליכהו בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם.

רב שאיל לר' חייא רבא, ולינא לית אני חמי רואה לרבי מקבל עליו עול מלכות שמים! א"ל כד תחמיניה יהיב ידיה על אפוהי הוא מקבל עליו עול מלכות שמים. וא"ל ואינו צריך להזכיר יציאת מצרים? א"ל לית איפשר דלא יטי מילה. באמצע משנתו מזכיר דבר מיצ"מ ר' טביומי שאיל לר' חזקיה לית הדא דרבי אמרה שאין לך צריך כוונה אלא פסוק הראשון בלבד? א"ל אדהי תנה עד ושננתם. קיימ"ל כהאי תנא דסבר עד ושננתם

ר' מני אמר משום ר' יודה שאמר משום ר' יוסי הגלילי אם הפסיק בה כדי לקרות את כולה לא יצא ידי חובתו. ר' בא ר' ירמיה בשם רב הלכה כר' מינא שאמר משום רבי יהודה שאמר משום ר' יוסי הגלילי. רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק אף בהלל ובקריאת המגילה כן. אבא בר רב הונא ורב חסדא הוו יתבין אמרין אף בתקיעות כן. סלקון לבית רב ושמעון רב חונה בשם רב הונא אפילו שמען עד תשע שעות יצא אמר ר' זעירא עד דאנא תמן צריכה לי וכד סלקית להכא שמעית ר' יסא בשם ר' יוחנן אפילו שמען כל היום יצא והוא ששמען על הסדר.

[ר' יוסי בעי הוה זה צריך פשוטה הראשונה וזה צריך פשוטה האחרונה. תקיעה אחת מוציאה ידי שתיהן?]

ר' אבון בר חייא בעי ק"ש וברכותיה, היא ולא ברכותיה, ברכותיה ולא היא? הפסיק שלישה וחזר והפסיק שלישה? מי מצרפין ההפסקות? בקורא משערין או בכל אדם משערין? אמר ר' מתניא מסתברא בקורא.

ר' אבהו שאל לרבי יוחנן בגין דאנא קרי שמע, ועבר במבואות המטונפות ומפסק, נפיק אנא ידי חובתי? א"ל אבהו בני! אם מפסיק את כדי לקרות את כולה לא יצאת ידי חובתך. ר' אלעזר סליק מבקרא לר"ש בר אבא, א"ל בגין דאנא תשיש ואנא קרי שמע ומתנמנמ ואני מפסיק נפיק אנא ידי חובתי? א"ל אין. ר' ירמיה בעא קומוי ר' זעירא בגין דרבי אליעזר ידע דר"ש בר אבא מדקדק במצוותא סגין, הורי ליה וס"ל כן מעיקר הדין או בגין דהוא תשיש, הורי ליה ודווקא בשעת הדחק וחולי הורה כן? א"ל בפירוש פליגין: ר' אלעזר אמר יצא, ר' יוחנן אמר לא יצא.

מה פליגין בק"ש? מפני שהיא עשויה פרקים פרקים אבל בהלל ובקריאת המגילה אוף ר"א מודי.

תני השואל בשלום רבו או במי שהוא גדול ממנו בתורה הרשות בידו. הדא אמרה שאדם צריך לשאול במי שהוא גדול ממנו בתורה. ועוד מן הדא: שיש לשאול בשלום רב דתני קרע וחזרה בו נשמה אם על אתר אינו צריך לקרוע אם לאחר זמן צריך לקרוע. וכמה הוא על אתר? כדי דיבור. וכמה הוא כדי דיבור? ר' סימון בשם ר' יהושע ב"ל כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו. אבא בר בר חנה בשם ר' יוחנן כדי שאילת שלום בין הרב לתלמיד ויאמר לו שלום עליך רבי.

ר' יוחנן הוה מיסתמך על ר' יעקב בר אידי, והיה ר' אלעזר חמי ליה ומיטמר מן קדמוי ר"א

נטמן מריו"ה אמר, ריו"ח לר"י הא תרתיי מילין הדין בבלייא עביד ב"י! חדא דלא שאל בשלומי וחדא דלא אמר שמועתא משמי. א"ל כך אינון נהגין גביהן. זעירא לא שאל בשלמיה דרבה. הקטן אינו "שואל בשלום הגדול" דאינון מקיימין (איוב כט) ראוני נערים ונחבאו. מי מהלכין כשהמשיכו ריו"ח ור"י לילך... חמי ליה חד בית המדרש. א"ל הכא הוה ר"מ יתיב דרש ואמר שמועתא מן שמיה דרבי ישמעאל ולא אמר שמועתא מן שמיה דר' עקיבה. א"ל כל עלמא ידעין דר"מ תלמידו דר' עקיבה! אמר לו כ"ע ידעין דר' אלעזר תלמידה דר' יוחנן!!! מהו מיעבור קומי אהדורי צילמיה? אים מותר לעבור אצל "צלם" או שיסבב הדרך? א"ל מה איתפליג ליה איקר? וכי תחלוך לו "כבוד" אלא עבור קומי וסמי עיניה! א"ל ר' אלעזר יאות עבד דלא עבר קומיך!! כי בזה "חולק לך כבוד".... אמר, רבי יעקב בר אידי יודע את לפייס. ור' יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן שמיה. אף דוד ביקש עליה רחמים (תהלים סא) אגורה באהלך עולמים. ר' פינחס ורבי ירמיה בשם ר' יוחנן וכי עלת על לב דוד שהוא חי לעולם? אלא אמר דוד אזכה שיהו דברי נאמרין על שמי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מהניא ליה. לוי בר גזירא אמר כל האומר שמועה משם אומרה, שפתותיו רוחשות עמו בקבר מה טעם? (שיר השירים ז) דובב שפתי ישינים ככומר הזה של ענבים שהוא זב מאיליו.

ר' חנינא בר פפאי ור' סימון: חד אמר כהדין דשתי קונדיטון וחרנה אמר כהדין דשתי חמר עתיק, אף על גב דהוא שתי ליה טעמיה בפומיה. כן אע"פ שת"ח נפטר, דברי תורתו נאמרין משמו

אין דור שאין בו ליצנים. מה היו פריצי הדור עושין? היו הולכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים לו דוד אימת יבנה בית המקדש אימתי בית ה' נלך? והוא אומר אע"פ שמתכונין

להכעיסני יבא עלי שאני שמח בלבי (תהלים קכ) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך.

(שמואל ב ז) והיה כי ימלאו ימך א"ר שמואל בר נחמני אמר הקב"ה לדוד דוד ימים מלאים אני מונה לך איני מונה לך ימים חסירים כלום שלמה בנך בונה בית המקדש לא להקריב בו קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שאתה עושה יותר מן הקרבנות ומה טעם? (משלי כא) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

פיסקא ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב. מפני מה הוא משיב? שמא לכל אדם? נשמענא מן הדא: ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם דברי ר"י. הא בקדמיתא שואל מפני הכבוד ומשיב מפני הכבוד:

ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב דברי ר"מ. מפני מה הוא משיב מפני היראה או מפני הכבוד נשמענא מן הדא ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד הא קדמייתא שואל מפני היראה ומשיב מפני היראה. עד כדון באמצע הפרשה ואפילו באמצע הפסוק?

ר' ירמיה מדמי. מרמז. ר' יונה משתעי. ר' חונה רב יוסף (דברים ו) ודברת במיכן שיש לך רשות לדבר במ:

הלכה ב משנה ואלו הן בין הפרקים: בין ברכה ראשונה לשנייה בין שנייה לשמע בין שמע לוויה אם שמוע בין וויה אם שמוע לויאמר בין ויאמר לאמת ויציב. ר' יהודה אומר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק:

גמרא א"ר לוי טעמיה דר' יודה אני ה' אלהיכם וכתוב (ירמיהו ג) וה' אלהים אמת:

הלכה ג משנה א"ר יהושע בן קרחה למה קדמה שמע לויה אם שמוע? כדי שיקבל עליו

מלכות שמים תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצות. והיה אם שמוע לויאמר? שוהיה אם שמוע נוהג ביום ובלילה ויאמר אינו נוהג אלא ביום:

גמרא ר' חייא בשם ר' יוחנן מה טעם אמרו אדם לובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל? כדי שיקבל עליו מלכות שמים תחילה משלם. רב אמר קורא את שמע ולובש את תפיליו ומתפלל. מתניתא פליגא עילוי דרב: הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיע עונת ק"ש הרי זה פורש למקום טהרה ולובש תפילין וקורא את שמע ומתפלל. מתניתא מסייעא לרב שאדם יקבל עליו מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצות

א"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי. מפני מה לא החזיקו בהן? מפני הרמאים. עובדא הוה בחד בר נש דאפקיד גבי חבריה וכפר ביה. א"ל לא לך הימנית אלא לאילין דברישך ובזרועך הימנית....

ר' ינאי היה לובשן אחר חולייו ג' ימים שאז "גופו נקי" לומר שהחולי ממרק. מה טעם (תהלים קג) הסולח לכל עוונתי הרופא לכל תחלואיכי

רבן יוחנן בן זכאי לא הוון תפילוי זעין מיניה זזין ממנו לא בקייטא ולא בסיתוא בקיץ והחורף וכך נהג ר' אליעזר תלמידו אחריו. ר' יוחנן בסיתוא דהוה חזיק רישיה, כורך לא הוה לביש אלא דאדרעיה. ברם בקייטא דלא הוה חזיק רישיה, הוה לביש תרוויהון.

ואינו אסור ללבוש תפילין כשנכנס למרחץ משום ערוה!? א"ר חייא בר אבא אפיקרסין undergarment היה לובש מבפנים. כד הוה ריו"ה אזיל מסחי כשהיה רוחץ כיון שהיה מגיע אצל האולייירין היה חולצן. א"ר יצחק: עד יעקב תרמוסרה, bath-attendant היה לובשן, וכד הוה

נפיק מסחי, כשיצא מבית-המרחץ הווי יהבין לה, וכד הוה מייתן ליה הוה אמר דא מילתא: שני ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר ארונות של חי העולמים וארונות של יוסף, והיו אומות העולם אומרים מה טיבן של שני ארונות הללו? והיו ישראל אומרים להן זה ארונות של יוסף עם ארונות של חי העולמים, והיו אומות העולם מונין את ישראל ואומרים וכי איפשר לארון המת להיות מהלך עם ארונות של חי העולמים! והיו ישראל אומרים על ידי ששימר זה מה שכתב בזה. ולמה הוא אמר דא מילתא? א"ר חנינא בגין מימר מילא דאוריא. א"ל ר' מנא והכין לא ה"ל מילא דאוריא חורי למימר אלא דא? אלא קינתורין הוון לומר, יוסף לא זכה למלכות אלא על ידי ששימר מצותיו של הקב"ה ואנו לא זכינו לכל הכבוד הזה אלא ע"י ששמרנו מצותיו של הקב"ה, ואתון בעיי מבטלה מצוותא מינן?!

באי זה צד הוא מברך עליהן? ר' זריקן בשם ר' יעקב בר אידי כשהוא נותן על יד מהו אומר? ברוך אקב"ו על מצות תפילין כשהוא נותן על הראש מהו אומר? ברוך אקב"ו על מצות הנחת תפילין. כשהוא חולצן מהו אומר? ברוך אקב"ו לשמור חוקיו. ואתיא כמאן דמר בחוקת תפילין הכתוב מדבר, ברם כמאן דמר בחוקת הפסח הכתוב מדבר לא בדא. ר' אבהו בשם רבי אלעזר הנותן תפילין בלילה עובר בעשה. ומה טעם? (שמות י) ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה ימים- ולא לילות. ימימה- פרט לשבתות וימים טובים. והא ר' אבהו יתיב מתני ברמשא בערב ותפילוי עילוי! מצדדין הוה, וכמין פיקדון היו בידו. אית דבעי מימר לא אמר אלא "הנותן" אבל אם היו עליו מבעוד יום, מותר. אית דבעי מימר נשמעיניה מן הדא: (שם) והיה לך לאות את שהוא לך לאות פרט לימים טובים ושבתות שכולן אות. ולא כן כתב מימים ימימה! כבר מיעטנו מזה הפסוק!

לית לך אלא כיי דמר ר' יוחנן כל מילא דלא מחזורא, מסמכין לה מן אתרין סגין.

תמן תנינן נשים ועבדים פטורים מק"ש ומן התפילין. נשים מניין? (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם ולא את בנותיכם, את שהוא חייב בת"ת חייב בתפילין נשים שאינן חייבות בת"ת אינן חייבין בתפילין. התיבון הרי מיכל בת כושי היתה לובשת תפילין ואשתו של יונה היתה עולה לרגלים ולא מיחו בידיה חכמים! ר' חזקיה בשם ר' אבהו אשתו של יונה הושבה, מיכל בת כושי מיחו בידיה חכמים!

תני נכנס למרחץ, מקום שבני אדם עומדין לבושין יש שם מקרא ותפילין ואין צ"ל שאילת שלום נותן תפילין ואינו צ"ל שלא יחלוץ. מקום שרוב בני אדם רגילין להיות עומדין ערומין אין שם שאילת שלום ואין צ"ל מקרא ותפילה וחולץ תפילין ואין צ"ל שלא יתן. מקצתן ערומין ומקצתן לבושין יש שם שאילת שלום ואין שם לא מקרא ולא תפילה ואינו חולץ תפיליו ואינו נותן, אבל אינו לובשן עד שיצא מאותה רשות של כל אותה מרחץ.

[ודא מסייעא כיי דמר ר' יצחק, בגין ר' יוחנן, עד יעקב תורמוסרה היה לובשן]

ר' ירמיה בעא קומוי ר' זעירא היתה מרחץ מרחצת בימות החמה ואינה מרחצת בימות הגשמים? א"ל מרחץ ואע"פ שאינה מרחצת, ובית הכסא אע"פ שאין בו צואה.

מר עוקבא אמר אהן חזירא בית כסא מטולטל הוה.

ר' יונה בעי אהן צררה חתיכת צואה דעל גיף ימא מהו? א"ר אמי אסיא הורי רבי ירמיה מעבר ליה בפיליוס. place a sheet over it. ולא סמכין עילו. ??אין צורך לזה

ר' זעירא בשם אבא בר ירמיה אוכל בהן אכילת עראי ואינו אוכל בהן אכילת קבע. ישן בהן שינת עראי ואינו ישן בהן שינת קבע.

אית תניי תני מברך פעם אחת. אית תניי תני פעמין. מאן דמר פעם אחת ניהא, מאן דמר מברך שתי פעמים, הא אכל ואינן עילוי!! א"ר זעירא קיימא אבא בר ירמיה באוכל בהן אכילת קבע.

ר' זעירא בשם ר' אבא לא יכנס אדם לבית המים וספריו ותפיליו בידיו. רבי יוחנן כד הוה סיפרא בידיה הוה יהיב ליה לחורן, כד הויין תפילוי עילוי הוה קאים בון. מתניתא פליגא על אבא בר ירמיה: נכנס אדם לבית המים וספריו ותפיליו בידו. א"ר זעירא קיימא אבא בר ירמיה כאן ביכול ללובשן, כאן בשאינו יכול ללובשן. שאין שהות ביום ללובשן דלכן, מצוה לא עביד בון למה הוא מבזי לון!

בראשונה היו נותנין אותן לחביריהן והיו נוטלין אותן ובורחין, התקינו שיהו מניחין בחורין, וכשאירע אותו מעשה עיין בבלי התקינו שיהא אדם נכנס והן בידו, רבי יעקב בר אחא בשם ר' זעירא אמר והוא שיהא ביום כדי ללובשן, אבל אם אין ביום כדי ללובשן אסור. דלכן, מצוה לא עביד בון למה הוא מבזי לון

מיישא בר בריה דר' יהושע בן לוי אמר מאן דעבד טבאות מי שרוצה לעשות הטוב עושה להן כיס של טפח ונותנן על לבו. מה טעם (תהלים טז) שויתי ה' לנגדי תמיד.

תמן אמרין כל שאינו כאלישע בעל כנפים לא ילבש תפילין

ר' זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה לא יכנס אדם לבית הקברות ויעשה צרכיו שם. ואם עשה כן

עליו הכתוב אומר (משלי יז) לועג לרש חרף עושהו.

דלמא מעשה שהיה ר' חייא רובא ור' יונתן היו מהלכין קומי ערסיה דר"ש בר יוסי בר לקוניא, והוה ר' יונתן מפסע על קיברי, אמר ליה רבי חייא רובא, כדון אינון מימר, למחר אינון גבן ואינון מעיקין לן! כך הם אומרים: למחר הם אצלינו, ועכשיו מבזין אותנו! א"ל וחכמין אינון כלום, יודעין הם? לא כן כתב (קהלת ט) והמתים אינם יודעים מאומה! א"ל לקרות את יודע לדרוש אין את יודע (שם) כי החיים יודעים שימותו- אילו הצדיקים שאפילו במיתתן קרויין חיים. והמתים אינם יודעים מאומה- אילו הרשעים שאפילו בחייהן קרויין מתים. מניין שהרשעים אפילו בחייהן קרויין מתים? שנאמר (יחזקאל יח) כי לא אחפוץ במות המת. וכי המת מת? אלא אילו הרשעים שאפילו בחייהן קרויין מתים. ומניין שהצדיקים אפילו במיתתן קרויין חיים? עיין בבלי יח [ונראה שחסר כאן עד סוף האגדתא]

דכתיב (דברים לד) ויאמר אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר. מה ת"ל "לאמר" אמר לו לך ואמור לאבות כל מה שהתניתי לכם עשיתי לבניכם אחריכם.

עירב את האותיות, אית תניי תני כשר ואית תניי תני פסול. רבי אידי בשם ר"ש בשם רבי יוחנן מן דמר כשר מלמטן. מן דמר פסול מלמעלן. כגון ארצינו תפארתינו כשמחבר נ"ו מלמעלה, נראה כמם ארצך צריכה, תפארתך צריכה. מיבעי לן אים חיבר צ-ך או ת-ך (כיון שך ארוך, אינו נראה כ"כ כאות אחת)

רבי אידי בר"ש בשם רבי ייסה לא יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל. מה טעם? א"ר אבא בריה דרב פפי (תהלים קל) ממעמקים קראתיך ה'.

א"ר אידי בר"ש בשם ר' יוחנן לא יעמוד אדם ויתפלל וצריך לנקביו מה טעם? (עמוס ד) הכון לקראת אלהיך ישראל. א"ר אלכסנדר (קהלת ד) שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שמור עצמך מן הטיפים היוצאות מבין רגליך.

הדא דתימר בדקים אבל בגסים דטירחא היא אם יכול לסבול יסבול.

ר' יעקב בר אבבי בשם ר' אחא שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים שמור עצמך כשתהא נקרא אל בית האלהים שתהא טהור ונקי. א"ר אבא (משלי ה) יהי מקורך ברוך- יהי מקראך לקבר ברוך א"ר ברכיה (קהלת ג) עת ללדת ועת למות אשרי אדם ששעת מיתתו כשעת לידתו מה שעת לידתו נקי כך בשעת מיתתו יהא נקי:

הלכה ד משנה הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא. רבי יוסי אומר לא יצא.

קרא ולא דיקדק באותיותיה ר' יוסי אומר יצא. ר' יהודה אומר לא יצא.

הקורא למפרע לא יצא. קרא וטעה יחזור למקום שטעה:

גמרא רב אמר הלכה כדברי שניהן להקל. דלכן, מה כן אמרין?! סתמה ור' יוסי, הלכה כסתמא! ר' יוסי ור' יודה הלכה כר' יוסי! ומה צריכה למימר רב הלכה כדברי שניהן להקל? אלא בגין שמע דתני לה ר' חייא בשם ר"מ לפום כן צריך למימרא הלכה כדברי שניהן להקל.

תני נתפלל ולא השמיע לאזנו יצא. למי נצרכה? לר' יוסי

אמר רב מתנה דר' יוסי היא. מתני' דמגילה 2:4 הידין רבי יוסי? הדא דתנינן הקורא את שמע

מבואו מהולל שם ה'. מה את שמע מינה. כשם
שהשמש מאיר ממזרח למערב, כך תקרא על הסדר

א"ר אבון עוד היא אמורה על סדר (תהלים
קיד) בצאת ישראל ממצרים לשעבר. (תהלים
קטו) לא לנו ה' לא לנו לדורות הללו. (תהלים
קטז) אהבתי כי ישמע ה' את קולי לימות
המשיח (תהלים קיח) אסרו חג בעבותים לימות
גוג ומגוג. (שם) אלי אתה ואודך לעתיד לבוא.

ר' אחא בשם ר' יהושע בן לוי אף מי שהתקין
את התפילה הזאת על הסדר התקינה, שלש
ברכות ראשונות ושלש ברכות האחרונות
שבחו של מקום והאמצעיות צרכן של בריות.
חננו דיעה חננתנו דעה. רצה תשובתינו רצית
תשובתינו. סלח לנו סלחת לנו. גאלינו גאלתנו.
רפא חליינו ריפית חליינו. ברך שנותינו ברכת
שנותינו. קבצינו קיבצתנו. שופטינו בצדק
שפטתנו בצדק. הכנע קמינו הכנעת קמינו.
צדקינו במשפט צידקתנו. בנה ביתך. ושמע
עתירתינו. ורצינו בתוכו. לית צורכה דבנה
ביתך ושמע עתירתינו ורצינו בתוכו? הו"ל להקדים
"שמע" ל"בנה"? אלא כמה דאישתעי קרייא כן
אשתעייא מתניתא, (ישעיהו כו) והביאותים אל
הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי.

א"ר ירמיה מאה ועשרים זקנים ומהם שמונים
וכמה נביאים התקינו את התפילה הזאת. ומה
ראו לסמוך האל הקדוש לחונן הדעת? על שם
(ישעיהו כט) והקדישו את קדוש יעקב מה
כתיב בתריה (שם) וידעו תועי רוח בינה. דיעה
לתשובה (ישעיהו ו) השמן לב העם הזה ואזניו
הכבד ועיניו השע וגו' עד ולבבו יבין ושב.
תשובה לסליחה (ישעיהו כו) וישוב אל ה'
וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. סליחה
לגאולה (תהלים קג) הסולח לכל עוונתי הרופא
לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי. ויאמר
רופא חולים קדמי? אמר רבי אחא מפני מה
התקינו גואל ישראל ברכה שביעית? ללמדך

ולא השמיע לאזנו יצא ור' יוסי אומר לא יצא.
א"ר יוסא הוינן סברין מימר, מה פליגין רבנן
ורבי יוסי? בשמע, דכתיב בה שמע, הא שאר
כל המצות לא. מן דמר רב מתנה דר' יוסי היא,
הוי היא שמע היא שאר כל המצות. מ"ט דר'
יוסי? (שמות טו) והאזנת למצותיו- ישמעו
אזניך מה שפיך מדבר.

אמר רב חסדא לית כן חרש במסכת מגילה השגרת
לשון היא. מתניתא לר' יודה. ומדבר ואינו שומע, כשר

א"ר יוסה מסתברא יודה רב חסדא בתרומות
1:1 דהיא דר' יוסי ואיירי במדבר וא"ש ובדיעבד נמי לא
[אך עיי"ש משנה ב ע"כ רבנן היא] אתא רבי חנניה בשם
רב חסדא דר' יוסי היא. א"ר יוסי בי ר' בון על
כורחך את אמר דהיא דר' יוסה. דתנינן חמשתי
אחרייתא 1:6 ולא תנינתה [מדבר וא"ש] עמהן, ואי
רישא רבנן [באינו מדבר וא"ש] וסיפא לכתחילה לא, הו"ל למנות
מדבר וא"ש בסיפא הוי סופך מימר דר' יוסה היא

אלו צריך דיקדוק: על לבבך על לבבכם עשב
בשדך ואבדתם מהרה הכנף פתיל אתכם מארץ.
ר' חנינא בשם ר' אחא אשר נשבע ה'. רבי
שמואל בר חנינא בשם ר' הושעיא יוצר אור
ובורא חושך דלא יימר יוצר אור ובורא נוגה.
ר' חגי בשם ר' אבא בר זבדא "שם שרו לך"
דלא יימר "שם הללו לך". ר' לוי ר' אבדיא
דחיפה בשם ר' לוי בר סיסי צריך להתז למען
תזכרו. ר' יונה בשם רב חסדא צריך להתז כי
לעולם חסדו. תני אין מעבירין לפני התיבה לא
חיפנין ולא בישנין ולא טיבעונין מפני שהן
עושין היהין חיתין ועיינין אין אם היה לשונו
ערוך מותר:

פיסקא הקורא למפרע לא יצא. ר' יונה אמר
תנא רב נחמן בר אדא, ר' יוסי אומר תנא נחמן
סבא, והיו- כדרך הוייתן יהו. תני אף בהלל
ובקריאת המגילה כן. ניחא בקריאת המגילה
דכתיב בה (אסתר ט) ככתבם, ברם בהלילא?
בגין דכתיב (תהלים קיג) ממזרח שמש עד

שאין ישראל נגאלין אלא בשביעית. רבי יונה בשם ר' אחא (תהלים קכו) שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון שירה שביעית היא להודיעך שאין ישראל נגאלין אלא בשביעית. אמר רבי חייא בר אבא מפני מה התקינו רופא חולים ברכה שמינית? כנגד המילה שהיא לשמנה על שם בריתי היתה אתו החיים. מחמת הברית זוכים לחיים=רפואה א"ר אלכסנדר מפיני מה התקינו מברך השנים ברכה תשיעית? כנגד (תהלים כט) קול ה' שובר ארזים שהוא עתיד לשבר כל בעלי שער. מפקיעי שער. ר' לוי בשם ר' אחא בר חנינא מה ראו לסמוך מברך השנים למקבץ נדחי ישראל על שם (יחזקאל לו) ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל, למה? כי קרבו לבוא. נתקבצו הגליות והדין נעשה, הזידים נכנעין, והצדיקים שמחים. ותני עלה כולל של מינים ושל רשעים במכניע זידים. ושל גרים ושל זקנים במבטח לצדיקים. ושל דוד בבונה ירושלים (הושע ג) אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם.

רבנן אמרי, אהן מלכא משיחא, זה מלך המשיח אין מי חייא הוא, דוד שמיא, אין מי דמכיא מן הנפטרים הוא דוד שמיא. א"ר תנחומא אנא אמרית טעמא (תהלים יח) ועושה חסד למשיחו לדוד. רבי יהושע בן לוי אמר צמח שמו. ר' יודן בריה דר' אייבו אמר מנחם שמו. אמר חנינה בריה דר' אבהו ולא פליגי חושבניה דהדין כחושבניה דהדין הוא צמח הוא מנחם.

ודא מסייעא להו שמו "מנחם"

דמר ר' יודן בריה דר' אייבו, עובדא הוה בחד יהודאי דהוה קאים רדי עומד וחורש בפרתו געת תורתיה קומי, צעק פרתו לנגדו עבר חד ערביי ושמע קלה, א"ל בר יודאי בר יודאי, שרי תורך ושרי קנקנך דהא חריב בית מוקדשא! געת זמן תניינות צעקה פעם שנייה א"ל בר יודאי בר יודאי,

קטור תורין וקטור קנקניך דהא יליד מלכא משיחא!! עכשיו תיכף נולד משיח (ותוכל להמשיך מלאכתך) א"ל מה שמיא? מנחם. א"ל ומה שמיא דאבוי? א"ל חזקיה. א"ל מן הן? איפה הוא? הוא א"ל מן בירת מלכא דבית לחם יהודה. אזל זבין תורין וזבין קנקני, כי רצה לחפש אחריו ואיתעביד זבין לבדין למיינוקא והיה מוכר diapers לתינוקות והיה עייל קרייה ונפקא קרייה, יוצא ונכנס מעיר לעיר עד דעל להווא קרתא והויין כל נשייא זבנן, ואימא דמנחם לא זבנה. שמע קלן דנשייא אמרין אימיה דמנחם! אימיה דמנחם! איתי זובנין לברך! אמרה בעייתא אנא מיחנקוניה סנאיהון דישראל, אני רוצה לחנוק בנאי! דביומא דאיתיליד איחרוב בית מוקדשא! א"ל, רחיציא אנן, דברגליה חריב וברגליה מתבניי אני בטוח שבו ביום גם ייבנה! (א"כ נולד ביום טוב!) א"ל לית לי פריטין. א"ל והוא מה איכפת ליה, איתי זובנין ליה אין לית קומך יומא דין, בתר יומין אנא אתי ונסיב. כשאחזור לכאן תשלמי לי בתר יומין עאל להאי קרתא, אמר לה מהו מיינוקא עביד? א"ל מן שעתא דחמיתני, אתון רוחין ועלעולי וחטפיניה מן ידיי. בא רוחו סערה ונטלו(כי עדיין לא הגיע זמן להיגאל) א"ר בון מה לנו ללמוד מן הערבי הזה ולא מקרא מלא הוא! (ישעיהו י) והלבנון באדיר יפול מה כתיב בתריה (ישעיהו יא) ויצא חוטר מגזע ישי.

אמר ר' תנחומא מפני מה התקינו שומע תפילה ברכה חמש עשרה? כנגד (תהלים כט) ה' למבול ישב. שהוא כולה את הפורענות מלבוא לעולם. עבודה להודייה (תהלים ל) זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישע אלהים. וחותר בשלום שכל הברכות חותמיהן שלום. א"ר שמעון בן חלפותא אין לך כלי שמחזיק ברכה יותר מן השלום ומה טעם (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

קרא וטעה יחזור למקום שטעה. טעה בין "כתיבת" הראשונה לשנייה, חוזר לכתיבת

הראשונה. טעה ואינו יודע היכן טעה יחזור
כבתחילה למקום הברור לו.

דלמא מעשה ר' חייא ר' יסא ר' אמי סלקון מיעבד
גנוניה דר' אלעזר, חופה לר' אלעזר שמעון קליה
דר' יוחנן, אמרין, אי מחזית מילה, מן נחית
שמע לה מיניה? אמרין וייחות ר' אלעזר דהוא
זריז סגין, נחית ווסליק אמר לון כן א"ר יוחנן
קרא ומצא עצמו ב"למען" חזקה כוין. ואי"צ לחזור
ר' לא ר' יסא בשם ר' אחא רובא נתפלל ומצא
עצמו ב"שומע תפילה" חזקה כוין. ר' ירמיה
בשם ר' אלעזר נתפלל ולא כוין לבו, אם יודע
שהוא חוזר ומכוין את לבו, יתפלל ואם לאו אל
יתפלל. א"ר חייא רובא אנא מן יומי לא כוונת
אלא חד זמן בעי מכוונה והרהרית בלבי
ואמרית מאן עליל קומי מלכא קדמי מי נכנס קודם
למלך ארקבסה שר מן ה"גויים" אי ריש גלותא.
שמואל אמר אנא מנית אפרוחיא. רבי בון בר
חייא אמר אנא מנית דימוסא. שורות הבניין א"ר
מתניה אנא מחזק טיבו לראשי דכד הוה מטי
מודים הוא כרע מגרמיה:

הלכה ה' משנה האומנים קורין בראש האילן
או בראש הנדבך מה שאין רשאים לעשות כן
בתפילה:

גמרא כיני מתניתה הפועלים קורין בראש
האילן. והאומנים בראש הנדבך. ותני כן
מתפללים בראש הזית ובראש התאנה הא
בשאר כל האילנות יורד ומתפלל למטן. ובעל
הבית לעולם יורד ומתפלל למטן. ולמה בראש
הזית ובראש התאנה? ר' אבא ור' סימון
תרויהון אמרין מפני שטרחותן מרובה. לירד

תני: הכתף אע"פ שמשאו על כתיפו הרי זה
קורא את שמע אבל לא יתחיל לא בשעה שהוא
פורק ולא בשעה שהוא טוען מפני שאין לבו
מיושב, בין כך ובין כך אל יתפלל עד שעה
שיפרוק. ואם היה עליו משאוי של ארבעת

קבין מותר. א"ר יונתן והוא ששיקל. it is
balanced מהו ששיקל? תרין חלקין לחורויי וחד
לקומויי.

תני לא יהא מרמז בעיניו וקורא. תני הפועלין
שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית הרי אילו
מברכין ברכה ראשונה וכוללין של ירושלים
ושל ארץ וחותמין בשל ארץ אבל אם היו
עושין עמו בסעודן, או שהיה בעל הבית אוכל
עמהן, הרי אילו מברכין ד' ברכות. א"ר מנא
זאת אומרת שאסור לעשות מלאכה בשעה
שיברך. דלכן מה אנן אמרין? יעשה מלאכה
ויברך!

#רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב חונה לא
יעמוד אדם ויתפלל, ומין מטבע בידו, לפניו
מותר אים צוררין על בגדו לפניו, הריהו שמור היטב ואינו טרוד
לאחריו אסור דטריד ר' יסא היה צוררין ותופשן
בידו. ולמדת הדין לעניין שיהא שומר פטור א"ר יצחק
וצרת הכסף בידך- ובלבד בידך. ר' יוסי בר
אבון הורי לר' הלל חתניה כן. שיתפלל כר' יסא ר'
חזקיה ור' יעקב בר אחא הוו יתבין בחזק אתר,
והוה גבי ר' יעקב בר אחא פריטין, היה אצלו מעות
אתת ענתא דצלותא הגיע עונת התפלה ושרתון
ויהבון לר' חזקיה, התיר המעות ונתנו לר"ח, קטר
פורתיה לפורתיה קשר צוררו לצוררו, וברח... וערק,
א"ל ומה בידך?! כ הרי אין זה שמירה ואתי למיטרד...וטוב
לך להחזיקם בידך!

אמר ר' חנינא אף מי שהיו מימיו מי-חטאת על
כתיפו הרי זה קורא את שמע ומתפלל. ואינו נפסל
בהיסח הדעת (כשמכווין בתפילה) רב חונא אמר קרית
שמע ותפילה אינן צריכות כוונה. א"ר מנא
קשייתה קומי ר' פינחס ואפ"ל תימר קרית שמע
אינה צריכה כוונה, תפילה אינה צריכה כוונה?!
א"ר יוסי קיימתיה כיי דמר ר' יעקב בר אחא
בשם ר' יוחנן הגיעוך סוף מלאכת המים שאינם
מחזורין דבר תורה: אינו "מן התורה"

הלכה ו משנה חתן פטור מקרית שמע לילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה.

מעשה בר"ג שנשא וקרא לילה הראשון אמרו לו תלמידיו לימדתנו רבינו שחתן פטור אמר להם איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפי' שעה אחת:

גמרא ר' אלעזר בן אנטיגנוס בשם ר' אליעזר בי ר' ינאי זאת אומרת שמותר לבעול בעילה בתחילה בשבת. א"ר חגי קומי ר' יוסה תיפתר באלמנה שאינה עושה חבורה. א"ל והא תנינן נדה:10 ארבעה לילות, אית לך למימר ארבעה לילות באלמנה?!

א"ר יעקב בר זבדי קשייתה קומי ר' יוסי, מה בינה לבין שובר את החבית לאכול ממנה גרוגרות? א"ל ומור דבתרה ובלבד שלא יתכוין לעשותה כלי. וכאן שמתכוין לעשותה בעולה כמי שמתכוין לעשותה כלי! רב יצחק בר רב משרשיא או מקשי, מה בינה למיפס מורסא בשבת? א"ל ומור דבתרה ובלבד שלא יתכוין לעשותה פה. וכאן מתכוין שהוא מתכוין לעשותה בעולה כמי שהוא מתכוין לעשותה כלי! תני לא יבעול אדם בעילה לכתחילה בשבת מפני שהוא עושה חבורה ואחרים מתירין. א"ר יוסי בי ר' אבון טעמון דאחרים למלאכתו הוא מתכוין, מאיליה נעשה חבורה. אסי אמר אסור. בנימן גנזכיה נפק ומור משמיה דרב מותר. שמע שמואל ואיקפד עילוי, ומית לפני שעשה מעשה וקרי עילוי ברוך שנגפו! ועל רב קרא (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און.

[שמואל אמר כל ההיא הילכתא דרישיה דפירקא אחרייא דנידה, להלכה, אבל לא למעשה. ר' יניי ערק ברח מלהתיר אפילו מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונישאת]

בעון קומי רבי יוחנן מהו לבעול בעילה שנייה? בשבת מפני חבורה אמרין, לתלות בדם המכה לא הורו, ולבעול בעילה שנייה הוא מורייא?! הא אמרי' שאפי' בחול אסור בעילה שנייה! מה צריכה לה בשבאו לה ימי הפסק ימי טהרה בנתיים.

א"ר אבהו שושביניה דר' שמעון בר אבא הוינא שאילית לר' אלעזר מהו לבעול בעילה שנייה ושרא ליה, דהוא סבר כהדא דשמואל. דשמואל אמר פירצה דחוקה נכנסין בה בשבת אפי' משרת צרורות.

א"ר חגי שושביניה דר' שמואל קפודקי' הוינא שאילית לבעול שנית בתינוקת לר' יאשיה ושרע מיניה. נטה ממנו(לא רצה להתיר) שאילית לר' שמואל בר יצחק, א"ל מעתה אי זה דם נידה ואי זה דם בתולים. תני כלה אסורה לביתה כל שבעה, ואסור ליטול ממנה כוס של ברכה דברי ר' אליעזר. מ"ט דרבי אליעזר? אי איפשר שלא יצא דם נידה עם דם בתולים:

הלכה ז משנה רחץ לילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו לימדתנו רבינו שאבל אסור לרחוץ! אמר להן איני כשאר כל אדם איסטניס אני:

גמרא מאן תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה? ר' נתן. ר' אמי הוה ליה עובדא, נפטר לו ושאל לר' חייא בר בא והורי ליה כל שבעה כר' נתן. ר' יוסי הוה ליה עובדא ושאל לר' בא בר כהן לגבי ר' אחא, א"ל לא כן אלפך, ר' אמי הוה ליה עובדא, ושאל ל"ריש לקיש" והורי ליה כר' נתן כל שבעה. א"ל דילמא תרין עובדין אינון, אנן אמרין ליה על דר' חייא בר בא, ואתון אמרין ליה על דריש לקיש. ועוד מן הדא: ר' חמא אבוי דר' אושעיא הוה ליה עובדא שאל לרבנן ואסרון. רחיצה כל ז' ר' יוסי בעי איילן רבנן. רבנן דהכא או רבנן דרומיא? רבנן שלנו או

רבני "דרום"? אין תימר רבנן דהכא נחא, אין תימר רבנן דרומיא, רברביא קומי והוא שאל לזעירי? (רבני דרום) אין תימר רבנן דרומיא אינן שריין ואינן אסרין. דתני מקום שנהגו להרחיץ אחר המיטה מרחיצין ובדרום מרחיצין! א"ר יוסי בי ר' אבון מי שהוא מתיר את הרחיצה הזאת עושה אותה כאכילה ושתייה.

הדא דתימר ברחיצה של תענוג אבל ברחיצה שאינה של תענוג מותר. כהדא דשמואל בר אבא עלו בו חטטין אתון שיילון לר' יסא מהו דיסחי? אמר לו דלא יסחי מיית הוא. אין בעי אפילו בתשעה באב. אין בעי אפילו ביום הכפורים.

רבי יוסי ברבי חנינא ראו אותו טובל אם לקירוי לא ידעין אם להקר גופו שאין רחיצת צונין רחיצה לא ידעין.

הורי ר' בא כהין תניא. הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצן במים.

תני אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו אל העיר יחלוצו. וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור.

תני במקום שנהגו לשאול אבילים בשבת שאין אבילות בשבת שואלין, ובדרום שואלין. ר' הושעיא רובא אזל לחזר אתר וחזא אביליא בשובתא ושאל בון, אמר לון אני איני יודע מנהג מקומכם אלא שלום עליכם כמנהג מקומינו...

ר' יוסי בי ר' חלפתא משבח בדר' מאיר קומי ציפוראי, אדם גדול אדם קדוש אדם צנוע. חד זמן חמא ר"מ אביליא בשובתא, ושאל בון. א"ל אהן דאת מתני שבחיה! אמר לון מה עיסקיה? א"ל חמא אביליא בשובתא ושאל בון. אמר לון בעי אתון מידע מהו חיליה? בא להודיעכם

שאין אבל בשבת. הדא דכתיב (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר זו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה זו אבילות. כמה דתימא (שמואל ב יט) נעצב המלך על בנו:

הלכה ח משנה וכשמת טבי עבדו קיבל עליו תנחומין. אמרו לו לא לימדנו רבינו שאין מקבלין תנחומין על העבדים! אמר להם אין טבי עבדי כשאר העבדים כשר היה:

גמרא הא בני חורים אחרים, מקבלין תנחומין עליהן? כ תיפ"ל שאינו קרוב! כיני מתנייתה אין מקבלין תנחומין על העבדים.

תני מעשה שמתה שפחתו של ר' אליעזר ונכנסו תלמידיו לנחמו ולא קיבל. נכנס מפניהם לחצר ונכנסו אחריו לבית ונכנסו אחריו. אמר להן כמדומה הייתי שאתם נכוין בפושרין ואי אתם נכוין אפילו ברותחין. והלא אמרו אין מקבלין תנחומין על העבדים מפני שהעבדים כבהמה. אם על בני חורין אחרים אין מקבלין תנחומין כל שכן על העבדים. מי שמת עבדו או בהמתו אומר לו המקום ימלא חסרונך. כד דמך ר' חייא בר אבא בר אחתיה דבר קפרא קביל ר"ל עילוי דהוה רביה. נימר תלמידיה דבר נשא, חביב עליה כבריה. עאל ואיפטר הספיד עליו עילוי (שיר השירים ו) דודי ירד לגנו לערוגת הבושם לרעות בגנים. לא צורכה אלא: דודי ירד לגנו לרעות ב"גנים"! דודי זה הקב"ה. ירד לגנו זה העולם. לערוגת הבושם אילו ישראל. לרעות בגנים אילו אומות העולם. וללקוט שושנים אילו הצדיקים שמסלקן מביניהן. נוטלן מהאומות ומכניסו לישראל! משלו משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו בן והיה חביב עליו יותר מדאי. מה עשה המלך נטע לו פרדס. בשעה שהיה הבן עושה רצונו של אביו היה מחזר בכל העולם כולו ורואה אי זו נטיעה יפה בעולם ונוטה בתוך פרדסו. ובשעה שהיה מכעיסו היה מקצץ כל נטיעותיו. כך בשעה שישראל עושין רצונו

של הקב"ה מחזור בכל העולם כולו ורואה אי זה צדיק באומות העולם ומביאו ומדבקן לישראל. כגון יתרו ורחב. ובשעה שהן מכעיסין אותו היה מסלק הצדיקים שביניהן.

דלמא ר' חייא בר אבא וחבורתיה ואית דמרין ר' יוסי בי ר' חלפתא וחבורתיה ואית דמרין ר' עקיבה וחבורתיה הוו יתבין לעיי באוריתא תחות הדא תאינה והוה מרא דתאינתא קריין משכים ולקיט לה בכל יום. אמרין שמא הוא חושדינו נחלוף את מקומינו. למחר אתיא מרה דתאינתא גבון אמר לון מריי אף חדא מצוה דהויתן נהיגין ועבדין עמי מנעתונה מיני! אמרון ליה, אמרין דלמא דאחשד לן. בצפרא אתי מודעא יתהון, למחר "לא השכים" רק בא ב"צפרא" זרחה עליו החמה והתליעו תאינותיה! באותה שעה אמרו רע"ק וחביריו בעל התאנה יודע אימתי עונתה של תאינה ללקוט והיה לוקטה כך הקב"ה יודע אימתי עונתן של צדיקים לסלק מן העולם והוא מסלקן.

כד דמך ר' בון בר ר' חייא על ר' זעירא ואפטר עילוי (קהלת ה) מתוקה שנת העובד. ישן אין כתיב כאן אלא "שנת" = שנה אם מעט אם הרבה יאכל. למה היה רבי בון בר' חייא דומה? למלך ששכר פועלים הרבה והיה שם פועל אחד והיה משתכר במלאכתו יותר מדאי מה עשה המלך נטלו והיה מטייל עמו ארוכות וקצרות. לעיתותי ערב באו אותם פועלים ליטול שכרן ונתן לו שכרו עמהן משלם. והיו הפועלים מתרעמין ואומרים אנו יגענו כל היום וזה לא יגע אלא שתי שעות ונתן לו שכרו עמנו משלם. אמר להן המלך יגע זה לשתי שעות יותר ממה שלא יגעתם אתם כל היום כולו. כך יגע רבי בון בתורה לעשרים ושמונה שנה מה שאין תלמיד וותיק יכול ללמוד למאה שנה.

כד דמך ר' סימון בר זביד עאל ר' לוי ואפטר עילוי ארבעה דברים תשמישו של עולם וכולן

אם אבדו יש להן חליפין (איוב כח) כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקן ברזל מעפר יוקח ואבן יצוק נחושה. אילו אם אבדו יש להן חליפין אבל ת"ח שמת מי מביא לנו חליפתו מי מביא לנו תמורתו. (שם) והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה ונעלמה מעיני כל חי. א"ר לוי מה אם אחי יוסף על שמצאו מציאה יצא לבם דכתיב (בראשית מב) ויצא לבם. אנו שאבדנו את ר' סימון בר זביד על אחת כמה וכמה!!

כד דמך ר' לוי בר סיסי על אבוי דשמואל ואפטר עילוי (קהלת יב) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא. למה היה לוי בן סיסי דומה? למלך שהיה לו כרם והיה בו מאה גפנים והיו עושות כל שנה ושנה מאה חביות של יין עמד על חמשים עמד על ארבעים עמד על שלשים עמד על עשרים עמד על עשר עמד על אחד והיה עושה מאה חביות של יין והיה אותו הגפן חביב עליו ככל הכרם כולו כך היה רבי לוי בר סיסי חביב לפני הקב"ה ככל אדם הדא הוא דכתיב (שם) כי זה כל האדם.

כהנא, הוה עולם סגין כד סליק להכא, רב כהנא היה צעיר מאד כשהגיע לא"י חמתיה חד בר פחין. an open mouth א"ל מה קלא בשמיא... א"ל גזר דיניה דההוא גברא מיחתם, וכן הוות ליה. אמר מה סליקית, מזכי, לעשות טוב ואנא איחטי! מה סליקית למיקטלה בני ארעא דישראל?! ניזול וניחות לי מן הן דסליקית. אתא לגבי ר' יוחנן א"ל, בר נש דאימיה מבסרא ליה אמו=בני א"י מביישין אותו ואיתתיה דאבוהי מוקרא ליה, להן ייזול ליה? א"ל ייזול להן דמוקרין ליה. נחת ליה כהנא מן הן דסלק. מיד כשבא לירד לבבל אתון אמרין ליה לר' יוחנן הא נחית כהנא לבבל. אמר מה הוה מיזל ליה דלא מיסב רשותא! אמרין ליה ההוא מילתא דאמר לך הוא הוה נטילת רשות דידיה.

הלכה ט משנה חתן אם רוצה לקרות את שמע
בלילה הראשון קורא. רשב"ג אומר לא כל
הרוצה ליטול לו את השם יטול:

גמרא תני כל דבר שהוא של צער כל הרוצה
לעשות עצמו יחיד, עושה. תלמיד חכם, עושה.
ותבוא לו ברכה. וכל דבר שהוא של שבח, לא
כל הרוצה לעשות עצמו יחיד, עושה. תלמיד
חכם, עושה. אלא אם כן מינו אותו פרנס על
הציבור. תני מסתלקין לצדדין מפני יתידות
דרכים שיש טיט בדרך שנעשה כמין "יתד", מותר לדרוס
בשדה אחר ובשעה שהוא משתקע בטיט אפילו
בשדה שהיא מליאה כורכמין. א"ר אבהו מעשה
בר"ג ור' יהושע שהיו בדרך והיו מסתלקין
לצדדין מפני יתידות דרכים וראו את ר' יהודה
בן פפוס שהיה משתקע ובא כנגדן אמר ר"ג לר'
יהושע מי הוא זה שמראה עצמו באצבע. אמר
לו יהודה בן פפוס הוא שכל מעשיו לשום
שמים. א"ל ולא כן תני כל דבר שהוא של שבח
לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד
חכם עושה אלא א"כ מינו אותו פרנס על
הציבור. אמר ליה והתני כל דבר של צער כל
הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה ת"ח עושה
ותבוא עליו ברכה.

א"ר זעירא ובלחוד דלא יבזה חורנין. שלא יבזה
אחרים

דלמא מעשה ר' יסא ור' שמואל בר רב יצחק הוו
יתבין אכלין בחדא מן אילין כנישתא עלייתה.
אתת עונתה דצלותא וקם ר' שמואל בר רב
יצחק מצלויא. א"ל ר' מיישא לא כן אלפן ר'
אם התחילו אין מפסיקין! ותני חזקיה כל מי
שהוא פטור מדבר ועושה נקרא הדיוט. א"ל
והא תנינן חתן פטור חתן אם רוצה. אל' שרי
להחמיר! א"ל ולא דר"ג היא! א"ל יכיל אנא פתר
כר"ג דר"ג אמר איני שומע לכם לבטל ממני
מלכות שמים: אבל רבנן פליג

ר' זעירא כד סלק להכא אזל אקזיז דם, אזל בעי
מיזבון חדא ליטרא דקופד בשר מן טבחא. א"ל
בכמה הדין ליטרתא? א"ל בחמשים מניי וחד
קורסם. "הכאה" אחת... א"ל סב לך שיתין ולא
קביל עילוי. סב לך ע' ולא קביל עילוי. סב לך
פ' סב לך צ' עד דמטא מאה ולא קביל עילוי.
א"ל עביד כמנהגך. ותן לי "הכאה"... ברומשא בערב
נחית לבית וועדא. אמר לון רבנן מה ביש
מנהגא דהכא דלא אכיל בר נש ליטרא דקופד
עד דמחו ליה חד קורסם! אמרין ליה ומה הוא
דין? אמר לון פלן טבחא. שלחון בעיי
מיייתיה, ואשכחון ארוניה נפקא. א"ל ר' כל
הכין? כ"כ אתה מעניש... א"ל, וייתי עליי דלא
כעסית עילוי, מי סברת דמנהגא כן. יבא עליי... אים
כעסתי עליו כשסברתי שכן המנהג

ר' יסא כד סליק להכא אזל סבר בעי מסחי
באהן דימוסן דטיבריא. פגע ביה חד ליצן ויהב
ליה פורקדל הכאה באגרופ חד. א"ל עד כדון
עונקתיה דההוא גברא רפיא. עד השתא היה צווארך
"רפה"... והוה ארכונא officer קאים דאין אחד
ליסטים, ואזל קם ליה גחיק היה הליצן הולך וצוחק
נגדו כל קבליה. א"ל ארכונא מאן הוה עמך?
תלה עינוי וחמא דהוא גחיק, א"ל אהן דגחיק
הוא עמי. נסביה ודניה ואודי ליה על חד קטיל.
מי נפקין תרויהון טעינין תרתי שרין שני קורות
(להתלות) מן דעבר ר' יסא מסחא, כשגמר לרחוץ א"ל
ר"י להלץ ההוא עונקתא דהות רפיא כבר שנצת.
צווארי כבר "נתיישר"!!! אמר ליה ביש גדא דההוא
גברא. ולא כתיב (ישעיהו כח) ועתה אל
תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם. רבי פינחס רבי
ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק קשה היא
הליצנות שתחילתה ייסורין וסופן כלייה
תחילתה ייסורין דכתיב ועתה אל תתלוצצו פן
יחזקו מוסריכם וסופן כלייה דכתיב (ישעיהו י)
כי כלה ונחרצה שמעתי מאת ה' צבאות על כל
הארץ:

גמרא תני ומן התפילין.

אבל ביום הראשון אינו נותן תפילין, ביום השני הוא נותן תפילין, ואם באו פנים חדשות, הוא חולצן כל שבעה, דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר: בראשונה ובשני אינו נותן תפילין, ביום השלישי הוא נותן תפילין ואם באו פנים חדשות אינו חולצן.

אם ביום השני אינו נותן תפילין, צורכה מימר מי שמתו מוטל לפניו?! אלא בגין דתנא דא תפילה תנא דא.

ר' זעירה רב ירמיה בשם רב הלכה כר' אליעזר בנתינה, ביום שני "נותן" וכו' יהושע בחליצה. אינו חולץ כל ז' אף שבאו פ"ח

#ר' זעירא בעי, נתן ביום השני כרבי אליעזר, מהו שיעשה רבי אליעזר כרבי יהושע שלא לחלוץ? באו פ"ח ביום שני, מהו שיחלוץ ממנ"פ? אמר רבי יוסי ב"ר בון וכיני: נתן ביום השני כר' אליעזר נעשה ר' אליעזר כר' יהושע שלא לחלוץ. ואין כיני, נימא הלכה כרבי אליעזר בנתינה?? לאשמעונן דמניה ביום שני, וממילא ידעינן שאינו חולץ כר". מאי לאו לאשמעונן דבכה"ג חולץ שהרי אף ר"י ס"ל שחולץ [מק"ו דהנחה]!!

א"ר בון כתיב (דברים טז) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך ימים שאת עוסק בהן בחיים ולא ימים שאת עוסק בהן במתים. תני אם רצה להחמיר על עצמו אין שומעין לו. למה? מפני כבודו של מת, או משום שאין לו מי שישא משואו. מה נפיק מביניהן? היה לו מי שישא משואו ואין תימר מפני כבודו של מת אסור, ואם תאמר מפני שאין לו מי שישא משואו הרי יש לו מי שישא משואו.

והתני פטור מנטילת לולב! תיפתר בחול. והתני פטור מתקיעת שופר! אית לך מימר בחול, לא

מסכת ברכות פרק ג

הלכה א משנה מי שמתו מוטל לפניו פטור מקרית שמע ומן התפילין. נושאי המיטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן את שלפני מיטה ואת של אחר המיטה, את שהמיטה צורך בהן פטורין. ואת שאין המיטה צורך בהן חייבין. אילו ואילו פטורין מן התפילה.

קברו את המת וחזרו, למקום המיוחד לנחם אם יכולין להתחיל ולגמור עד שלא יגיעו לשורה יתחילו, ואם לאו לא יתחילו

העומדין בשורה, הפנימיין פטורין והחיצוניין חייבין.

נשים ועבדים וקטנים פטורים מקרית שמע ומן התפילין וחייבין בתפילה ובמזוזה ובברכת המזון.

בעל קרי מהרהר בלבו, קריאת שמע ואינו מברך ברכות ק"ש לא לפניה ולא לאחריה. ועל המזון, מברך לאחריו ואינו מברך לפניו. ר' יהודה אומר מברך לפניה ולאחריה.

היה עומד בתפילה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר. ירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנץ החמה יעלה ויתכסה ויקרא ואם לאו יתכסה במים ויקרא

לא יתכסה לא במים הרעים ולא במי המשרה

עד שיטיל לתוכן מים. וכמה ירחיק מהן ומן הצואה? ד' אמות.

זב שראה קרי ונדה שפלטה שכבת זרע והמשמשת שראתה נדה, צריכין טבילה ור' יהודה פוטר:

ביום טוב?! א"ר חנינא מכיון שהוא זקוק לו להביא לו ארון ותכריכין כיי דתנינן תמן מחשיכין על התחום לפקח על עיסקי הכלה ועל עיסקי המת להביא לו ארון ותכריכין חלילים ומקוננות כמי שהוא נושא משאו.

מאימתי כופין את המיטות? משיצא המת מפתח החצר דברי רבי אליעזר. ור' יהושע אומר משיסתם הגולל. וכשמת ר"ג כיון שיצא מפתח החצר א"ר אליעזר לתלמידיו כפו את המיטות. וכשנסתם הגולל א"ר יהושע כפו את המיטות. אמרו לו כבר כפינו על פי הזקן! בערב שבת הוא זוקף את מיטתו ובמוצאי שבת הוא כופן.

תני דרגש מין מטה בזקפת ואינה נכפית אינה חייבת בכפייה גמורה ר' שמעון בן אלעזר אומר שומט קלבינטרין step placed in front of bed שלה ודיו. ר' יוסה בשם ריב"ל הלכה כר"ש בן אלעזר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוסי מיטה שניקליטיה poles from the bed עולין ויורדין בה, שומטן ודיו

אי זו היא מיטה ואי זה הוא דרגש? א"ר ירמיה כל שמסרגין strapping על גופה זו היא מיטה. וכל שאין מסרגין על גופה זהו דרגש. והא תנינן כלים המיטה הערסה משישופם sand them בעור הדג מקבלין טומאה אם מסרג הוא על גופה, לאי זה דבר הוא שפה? א"ר אלעזר תיפתר משנה דכלים באילין ערסתא קיסרייתא, דאית להן נקבין.

מניין לכפיית המיטה? ר' קריספא בשם רבי יוחנן (איוב כח) וישבו אתו לארץ. "על הארץ" אין כתב כאן אלא וישבו אתו לארץ דבר שהוא סמוך לארץ, מיכן שהיו ישנים על גבי מיטות כפופות.

בר קפרא אמר איקונין portrait אחת טובה היה לי בתוך ביתך וגרמתי לכופפה, אף את כפה

מיטתך. ואית דמפקין לישנא: "ויכפה כפה הסרסור" המטה = פו"ר, היא "הסרסור" להביא אנשים בעולם

ר' יונה ור' יוסי תרויהון בשם ר' שמעון בן לקיש: חד אמר מפני מה הוא ישן במיטה כפויה? שיהא נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. וחרנה אמר "מתוך" שהוא ישן על מיטה כפויה הוא נוער בלילה ונזכר שהוא אבל.

אבל כל זמן שמתו מוטל לפניו אוכל אצל חבירו. ואם אין לו חבר אוכל בבית אחר. ואם אין לו בית אחר, עושה מחיצה ואוכל. ואם אינו יכול לעשות מחיצה, הופך את פניו לכותל ואוכל. ולא מיסב ולא אוכל כל צורכו ולא שותה כל צורכו ולא אוכל בשר ולא שותה יין ואין מזמנין עליו. ואם בירך אין עונין אחריו אמן. ואחרים שבירכו אין עונה אחריהם אמן. הדא דתימא בחול, אבל בשבת מיסב ואוכל ואוכל בשר ושותה יין ואוכל כל צרכו ושותה כל צרכו ומזמנים עליו ואם בירך עונין אחריו אמן. ואחרים שבירכו עונה אחריהם אמן. אמר רשב"ג הואיל והתירתי לו את כל אלו חייביהו בשאר כל המצות של תורה אם חיי שעה התירתי לו כ"ש חיי עולם ר' יודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג

נמסר לרבים כעין "ח"ק" אוכל בשר ושותה יין. נמסר לכתפים כמי שנמסר לרבים.

כד דמך ר' יסא קביל רבי חייא בר ווא אביליו, ואייכלון בשר ואשקיון חמר. האכילוהו בסעודה הראשונה בשר ויין כד דמך רבי חייא בר אבא קביל רבי שמואל בר רב יצחק אביליו, ואייכלון בשר ואשקיון חמר. כד דמך רבי שמואל בר רב יצחק קביל רבי זעירא אביליו, ואייכלון טלופחין עדשים מימר כמה דהוא מנהגא.

רבי זעירא מידמד, פקיד ומר, לא תקבלון עלי!
יומא דין אבילא, ולמחר מרזחייא?! האיד ייתכן,
היום אבילות ולמחר שכרות!?

ר' יצחק בריה דרב הוה כתובה סופר, מטתיה
אונס, מת לו מת ועלין לגביה רבי מנא ורבי יודן
והוה חמר טב ואישתון סגין וגחכין, צחקו למחר
אתון בעיין למיעל גביה, א"ל רבנן הכין בר נש
עביד לחבריה?! לא הוינן חסרין אתמול אלא
מיקום ומירקוד....

תני עשרה כוסות שותין בבית האבל. שנים
לפני המזון וחמשה בתוך המזון וג' לאחר המזון
אילו שלשה של אחר המזון אחד לברכת המזון
ואחד לגמילות חסדים ואחד לתנחומי האבלים.
וכשמת ר"ג הוסיפו עליהן עוד שלשה א' לחזן
הכנסת וא' לראש הכנסת וא' לר"ג וכיון שראו
ב"ד שהיו משתכרים והולכים גזרו עליהן
והחזירו למקומן.

כהן מהו שיטמא לכבוד רבו? ר' ינאי זעירא כהן
היה דמך חמוי, חמוי נפטר הוא הוה חמוי, והוא הוה
רביה, שאל לר"י ואסר ליה, שמע ר' אחא ומר:
יטמאו לו תלמידיו!

ר' יוסי נטמא לו תלמידיו, ואכלו בשר ושתו
יין. אמר לון ר' מנא חדא מן תרתי לא פליט
לכון: אם אבילים אתם למה אכלתם בשר ולמה
שתיתם יין? ואם אין אתם מתאבלים למה
נטמאתם?

מהו שיטמא כהן לכבוד תורה? =ללמוד תורה רבי
יוסי הוה יתיב מתני, ועאל מיתא, הכניסו מת בביה"ן
(כן מנהגם) מן דנפק ליה לא א"ל כלום, ומן דיתיב
ליה לא א"ל כלום.

רבי נחמיה בריה דרבי חייא בר אבא אמר: אבא
לא הוה עבר תחות כפיתי arches דקיסרין רבי
אמי ר' חזקיה ור' כהן ור' יעקב בר אחא הוו
מטיילין באילין פלטיותא market place דצפורי

הגיעו לכיפה ופירש ר' כהן. הגיעו למקום
טהרה וחזר אצלן. אמר לון במאי עסקין? רצה
לשמוע ד"ת ששוחחו אמר רבי חזקיה לר' יעקב בר
אחא לא תימר ליה כלום! אי משום דבאש ליה
דפריש, הרע בעיניו על שפירש שמטמא לת"ת, לא
ידעין. ואי משום דהוה טייסן nudge לא ידעין.

תני מטמא כהן ויוצא חוצה לארץ לדיני ממונות
ולדיני נפשות ולקידוש החודש ולעיבור שנה
ולהציל השדה מיד גוי ואפילו ליטור law
proposer יוצא ועורר עליה. ללמוד תורה ולישא
אשה רבי יהודה אומר אם יש לו מאיכן ללמוד
אל יטמא רבי יוסי אומר אפילו יש לו מאיכן
ללמוד תורה יטמא שלא מכל אדם זוכה ללמוד
אמרו עליו על יוסף הכהן שהיה מטמא ויוצא
אחר רבו לצידן אבל אמרו אל יצא כהן לח"ל
אלא א"כ הבטיחו לו אשה.

מהו שיטמא כהן לנשיאת כפים? מגבילה אחוי
דר' אבא בר כהן אמר קומי רבי יוסי בשם ר'
אחא מיטמא כהן לנשיאת כפים. שמע ר' אחא
ומר אנא לא אמרית ליה כלום חזר ואמר או
דילמא לא שמע מיני אלא כיי דמר ר' יודא בן
פזי בשם רבי אלעזר כל כהן שהוא עומד בבית
הכנסת ואינו נושא את כפיו עובר בעשה וסבר
מימר שמצות עשה דוחה למצות לא תעשה אנא
לא אמרית ליה כלום! אייתוניה ואנא
אלקוניה!!

#רבי אבהו הוה יתיב מתני בכנישתא מדרתה
"ביהכ"ן של רעש" בקיסרין והוה תמן מיתא, אתת
ענתא דנשיאת כפים ולא שאלון ליה. כי פשיטא
להו דנשיאת כפיים דוחה טומ' אתת ענתא דמיכלא עת
השיעור [מכילתא] ושאלון ליה שמא חייבין לצאת, אמר
לון על נשיאת כפים לא שאלתון לי ולמיכלא
שאלתון לי?! עכשיו אתם רוצים לצאת?! כיון דשמעו
כן הוה כל חד וחד שמיט גרמיה וערק....

אמר רבי ינאי מטמא כהן לראות את המלך, כד סליק דוקליטיינוס מלכא להכא חמון לר' חייא בר אבא מיפסע על קברים דצור בגין מחמוניה. ר' חזקיה ור' ירמיה בשם ר' יוחנן מצוה לראות גדולי המלכות לכשתבוא מלכות בית דוד יהא יודע להפריש בין מלכות למלכות.

מהו שיטמא כהן לכבוד הנשיא? כד דמך רבי יודן נשיאה אכריז רבי ינאי ומר אין כהונה היום. כד דמך רבי יודא נשיאה בר בריה דרבי יודה נשיאה דחף רבי חייא בר אבא לרבי זעירא בכנישתא דגופא דציפורין, וסאביה. וטמאהו כד דמכת נהוראי אחתיה דר' יהודא נשיאה שלח רבי חנינא בתר רבי מנא ולא סליק, א"ל אם בחייהון אין מטמאין להון אם תאמר שאין לנהוג כבוד בנשיא אף כשהם עדיין חיים ואין לטמאות לאחרתם--אף שזה כבוד הנשיא כ"ש במיתתן!! אמר רבי נסא מדחה...שמא מיתתן עדיף טפי במיתתן עשו אותן כמת מצוה.

מהו שיטמא כהן לכבוד אביו ואמו? רבי יסא שמע דאתת אימיה לבוצרהחו"ל (טו' ארץ העמים) אתא שאל לרבי יוחנן מהו לצאת? א"ל אם מפני סכנת דרכים צא אי משום כיבוד אב ואם, איני יודע. אטרת עליו רבי יוחנן, ומר, אם גמרת לצאת תבוא בשלום. אמר רבי שמואל ב"ר יצחק עוד היא צריכה! עדיין נשאר איבעיא שמע רבי אלעזר ומר אין רשות גדולה מזו. ומותר לצאת לכבוד אביו

מהו שיטמא כהן לכבוד הרבים? תני היו שם שתי דרכים מתאימות ורבים הולכים לעיר אחרת לנחם אבל אחת רחוקה וטהורה, ואחת קרובה וטמאה. אם היו הרבים הולכין ברחוקה הולך ברחוקה אם לאו הולך בקרובה מפני כבוד הרבים. עד כדון בטומאה של דבריהם אפילו טומאה שהיא מדברי תורה? מן מה דמר ר' זעירא גדול הוא כבוד הרבים שהוא דוחה מצוה בלא תעשה

שעה אחת, אדא אמרה אפילו בטומאה שהיא מדבר תורה.

ר' יונה ר' יוסי גליליא בשם רבי יסא בר חנינא אין שואלין הלכה לפני מיטתו של מת. והא רבי יוחנן שאל לר' ינאי קומי ערסיה דר' שמואל בן יצדק, "הקדיש עולתו לבדק הבית" והוא מגיב ליה והשיב לו נימר כד הוה רחיק, או כד הוון מסקין ליה לסדרה כבר הכניסו המת לביה"ן

והא ר' ירמיה שאל לר' זעירה קומי ערסיה דר' שמואל בר רב יצחק נימר כד הוה רחיק הוה מגיב ליה, כד הוה קריב לא הוה מגיב ליה.

תני הכתפים אסורין בנעילת הסנדל שמא יפסוק סנדלו של אחד מהן ונמצא מתעכב מן המצוה

רבי זעירא שרע בדיבורא נפל על הארץ בשעת ההספד אתון בעיין מיזקפניה ואשכחניה איעני suffering אמרו ליה מהו כן? אמר לון לכן דאתינן!! על שם (קהלת ז) והחי יתן אל לבו:

הלכה ב משנה קברו את המת וחזרו אם יכולין להתחיל ולגמור עד שלא יגיעו לשורה יתחילו ואם לאו לא יתחילו

העומדים בשורה הפנימים פטורין החיצונים חייבין:

גמרא תני אין מוציאין את המת סמוך לקרית שמע אלא א"כ הקדימו שעה אחת או אם איחרו שעה אחת כדי שיקראו ויתפללו. והא תנינן קברו את המת וחזרו... תיפתר באילין דהוו סברין דאית ביה ענה שיש זמן ולית ביה ענה.

תני ההספד וכל העוסקין בהספד מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפילה. מעשה היה והפסיקו רבותינו לקרית שמע ולתפילה. והא תנינן אם יכולין להתחיל ולגמור משמע שפטורין

מק"ש! מתניתא ביום הראשון ומה דתני תנא ביום השני.

א"ר שמואל בר אבדומא זה שהוא נכנס לבית הכנסת ומצאן עומדין ומתפללין, אם יודע הוא מתחיל וגומר עד שלא יתחיל שליח ציבור כדי לענות אחריו אמן יתפלל, ואם לאו אל יתפלל. באיזה אמן אמרו? תרין אמוראין חד אמר באמן של האל הקדוש וחד אמר באמן של שומע תפילה. א"ר פינחס ולא פליגי מאן דמר באמן של האל הקדוש בשבת. ומאן דמר בשומע תפילה בחול. סגי שיענה אמן אז

##תני ר' יודה אומר: היו כולם שורה אחת, העומדין משום כבוד חייבין, משום אבל פטורין. [ירדו לספד, הרואין פנים פטורין, ושאינן רואין פנים חייבין].

הוי הדא דתנינן העו מדין בשורה הפנימים פטורין והחיצונים חייבים משנה ראשונה. הדא דתני העו מדין משום כבוד חייבין משום אבל פטורין משנה ראשונה.

והיי דתנינן תמן סנהדרין פרק ב וכשהוא מנחם את אחרים דרך כל העם עוברין זה אחר זה והממונה ממצעו בינו לבין העם. אל' אבל עומד, ומנחמין עוברים משנה אחרונה

א"ר חנינא בראשונה היו משפחות עומדות ואבלים עוברין, משרבה תחרות מי עומד בראש.... בציפורין התקין ר"י בן חלפתא שיהו המשפחות עוברות והאבלים עומדים. א"ר שמעון דתוספתא חזרו הדברים ליושנן:

הלכה ג משנה נשים ועבדים וקטנים פטורין
מק"ש ומן התפילין וחייבין בתפלה ובמזוזה ובבה"מ:

גמרא נשים מניין? (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם את בניכם ולא את בנותיכם. עבדים

מניין? שנאמר (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד את שאין לו אדון אלא הקב"ה יצא העבד שיש לו אדון אחר. קטנים מניין? (שמות יג) למען תהיה תורת ה' בפיך בשעה שהוא תדיר בה. ולפעמים ישן הקטן

וחייבין בתפילה כדי שיהא כל אחד ואחד מבקש רחמים על עצמו. ובמזוזה דכתיב (דברים ו) וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. וברכת המזון דכתיב (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך.

תמן תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא אנשים חייבים והנשים פטורות וכל מ"ע שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד נשים חייבין אי זהו מצות עשה שהזמן גרמא? כגון סוכה לולב שופר ותפילין ואי זו היא מצות עשה שאין הזמן גרמא כגון אבידה ושילוח הקן מעקה וציצית ר' שמעון פטר את הנשים ממצות ציצית שהיא מצות עשה שהזמן גרמא שהרי כסות לילה פטור מן הציצית. א"ר לייא טעמון דרבנן שכן אם היתה מיוחדת לו ליום וללילה שהיא חייבת בציצית.

תני כל מצות שאדם פטור אדם מוציא את הרבים ידי חובתן חוץ מברכת המזון והא דתנינן כל שאינו חייב בדבר אין מוציא את הרבים ידי חובתן הא אם היה חייב אפי' אם יצא מוציא א"ר לייא שנייא היא ברכת המזון דכתיב בה (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך מי שאכל הוא יברך. ר' יוסי ור' יודא בן פזי הוו יתיבין אמרין: לא מסתברא בק"ש שיהא כל אחד ואחד משנן בפיו. לא מסתברא בתפילה שיהא כל אחד ואחד מבקש רחמים על עצמו

מה בין סוכה ומה בין לולב? סוכה אינה טעונה ברכה אלא לילי י"ט הראשון בלבד לולב טעון ברכה כל שבעה. ר' יוסי ור' אחא הוו יתבין

בעיני מימר ובלבד מאשה. ר' יונה ור' יוסי תרויהון אמרין ואפי' מדבר אחר.

תמן תנינן יום הכיפורים אסור באכילה ושתייה וברחיצה וסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה. ותני עלה בעלי קריין טובלין כדרך בצינעה ביום הכיפורים, ולית הדא פליגא על ר' יהושע בן לוי דר' יהושע בן לוי אמר אין קרי אלא מתשמיש המיטה! פתר לה בששימש מטתו מבעוד יום עי"כ ושכח ולא טבל. והתני מעשה בר' יוסי בן חלפתא שראו אותו טובל בצינעה ביום הכיפורים אית לך מימר על אותו הגוף הקדוש בשוכח? אע"כ שראה קרי בליל יו"כ, והוצרך לטבול ביום

א"ר יעקב בר אבון כל עצמן לא התקינו את הטבילה הזאת אלא שלא יהו ישראל כתרנגולין הללו משמש מיטתו ועולה ויורד ואוכל, וכשצריך טבילה צריך לטבול כדי שיברך

ר' חנינא הוה עבר על תרעי דימוסין שערי מרחצאות בקריצתא לפני אור היום ואמר מה טובלי שחרית עושין פה! ייזולון ויתנון!! ילמדו תורה! בההיא דצפרא בבקר הוה אמר, מאן דאית ליה עבידא ייזול ועבד. מי שיש לו עבודה ילך ויעבוד....

מהו להרהר בבית הכסא? בד"ת חזקיה אמר מותר ר' יסא אמר אסור א"ר זעירא כל סבר קשי דהוה לי תמן סבירתיה! א"ר אלעזר בר שמעון כל ההוא סברא קשיא דטבול יום תמן סבירתיה!

ר' אחא בשם תנחום ביר' חייא ביומוי ר' יהושע בן לוי ביקשו לעקור את הטבילה הזאת מפני נשי הגליל שהיו נעקרות מפני הצינה. אמר להן רבי יהושע בן לוי דבר שהוא גודר את ישראל מן העבירה אתם מבקשים לעקור אותו! מהו גודר ישראל מן העבירה? מעשה בשומר כרמים אחד שבא להיזקק עם אשת איש עד

אמרין מה בין סוכה ומה בין לולב סוכה נוהגת בלילות ובימים, ואין כאן הפסק לולב אינו נוהג אלא ביום התיב רבי יעקב דרומיא הרי תלמוד תורה נוהג בלילות כבימים!! ולמה מברכין בכל יום? מיי כדון? סוכה איפשר לה שלא ליבטל. ת"ת אפשר לו שלא ליבטל?!

תני אבל אמרו אשה מברכת לבעלה ברכת המזון ועבד מברך לרבו וקטן לאביו לא כן א"ר אחא בשם ר' יוסי בי ר' נהוראי כל שאמרו בקטן כדי לחנכו! ואיך מוציא גדול? תיפתר בעונה אחריהן אמן כיי דתנינן תמן מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו, עונה אחריהן מה שהן אומרין בהלל מיירי ותהא לו מאירה אבל אמרו תבוא מאירה לבן עשרים שצריך לבן עשר:

הלכה ד משנה בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה ועל המזון מברך לאחריה ואינו מברך לפניה ר' יהודה אומר מברך לפניה ולאחריה:

גמרא מהו מהרהר? ברכות. אבל ק"ש עצמו מוציא בשפתיו (כדלקמן) מתנייתא במקום שאין מים

וכר' מאיר: דתני בעל קרי שאין לו מים לטבול הרי זה קורא את שמע ואינו משמיע לאזנו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים קורא את שמע ומשמיע לאזנו ומברך לפניה ולאחריה.

תני בעל קרי חולה שנפלו עליו תשעת קבין מים, טהר לעצמו אבל אינו מוציא את הרבים ידי חובתן עד שיבא בארבעים סאה. ר' יהודה אומר ארבעים סאה מ"מ.

ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם רבי יהושע בן לוי אין קרי אלא מתשמיש המיטה, רב הונא אמר ואפי' ראה את עצמו ניאות בחלום, הוון

שהן מתקנין להן מקום איכן הן טובלין לאחר
המעשה עברו העוברין והשבין ובטלה העבירה.

מעשה באחד שבא להיזקק עם שפחתו של רבי
אמרה לו אם אין גבירתי טובלת איני
טובלת...נדה אני א"ל ולא כבהמה את! אמרה לו
ולא שמעת בבא על הבהמה שהוא נסקל!!!
שנאמר (שמות כב) כל שוכב עם בהמה מות
יומת

א"ר חייא בר ווה כל עצמן לא התקינו את
הטבילה הזאת אלא מפני תלמוד, שאם אתה
אומר לו שהוא מותר אף הוא אומר אני אלך
ואעשה צרכי ואינו שונה כל צורכו, ומתוך
שאתה אומר אסור הוא בא ושונה כל צורכו

תמן אמרין אפי' לשמוע דברי תורה אסור א"ר
יודה בר טיטם ר' אחא בשם ר' אלעזר בתחילה
(שמות יט) והיו נכונים ליום השלישי אל תגשו
אל אשה. אף שלא היה רק "שמיעה"

תני זבין וזבות נדות ויולדות קורין בתורה
ושונין מדרש והלכות והגדות. ובעל קרי אסור
בכולן ר' אבא בר אחא בשם ר' שונה הלכות
ואינו שונה הגדות. תני בשם ר' יוסי שונה
הילכות רגילות שרגיל בהם ובלבד שלא יציע את
המשנה. אית דבעי מימר ובלבד שלא יזכיר
אזכרות

ר' זעירא בעי קומי ר' יסא, לית ר' פשט בי עם
ר' בין??, פירקיא בליליא? אחר תשמיש, למד א"ל
אין! ר' חייא בר אבא פשט עם ר' נחמיה בריה
פירקיה בליליא, בההיא צפרא הוה מר מה
דאית ליה עבידא ייזיל ויעביד...

מעשה באחד שעמד לקרות בתורה בנציבין כיון
שהגיע להזכרה התחיל מגמגם בה אמר לו ר'
יהודה בן בתירה פתח פיך ויאירו דבריך! שאין
דברי תורה מקבלין טומאה א"ר יעקב בר אחא
ונהגין תמן כר' אלעי בראשית הגז וכו' יאשיה

בכלאי הכרם וכו' יהודה בן בתירה בבעלי
קריין. כרבי אלעי בראשית הגז דתנא ר' אלעי
אומר אין ראשית הגז אלא בארץ כר' יאשיה
בכלאים דתני ר' יאשיה אומר לעולם אינו חייב
עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד כר'
יהודה בן בתירה בבעלי קריין דתני ר' יהודה
אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה

ר' יוסי בר חלפתא הוה אתי באיסמטא בליליא
סימטא צר והוה חמרא מהלך בתריה על חד בית
שיח, מקום טבילה א"ל ההוא גברא בעי מסחי לטבול
ט"ע א"ל לא תסכן נפשך א"ל מן נדה ומן אשת
איש ההוא גברא בעי למיסחי!! בא על א"א... אפי'
כן א"ל לא תסכן בנפשך. כיון דלא שמע ליה
א"ל ייחות ההוא גברא ולא יסוק. וכן הוות ליה.

ר' יוסי בן יוסי הוה אתי באילפא ספינה חמא חד
קטר גרמיה בחבלא מיחות ומיסחי ראה אחד קשר
בחבל כדי לטבול א"ל לא תסכן בנפשך! א"ל ההוא
מיכל בעינא! א"ל אכיל! ההוא גברא בעי
מישתה! א"ל שתי! כיון דמטון ללמינה port
א"ל תמן לא שרית לך אלא בגין סכנתא
דנפשא, ברם הכא אסור לההוא גברא למיטעם
כלום עד שעתא דיסחי

א"ר ינאי שמעתי שמקילין ומחמירין בה וכל
המחמיר בה מאריך ימים בטובה [מקילין בה
לרחוק במים שאובין מחמירין בה לטבול במים
חיים]

הלכה ה משנה היה עומד בתפילה ונזכר שהוא
בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר

ירד לטבול, אם יכול לעלות להתכסות ולקרות
עד שלא תנץ החמה יעלה ויתכסה ויקרא ואם
לאו יתכסה במים ויקרא. אבל לא יתכסה לא
במים הרעים ולא במי המשרה עד שיטיל לתוכן
מים וכמה ירחיק מהם ומן הצואה ארבע אמות:

גמרא מתניתא ברבים, אבל בינו לבין עצמו יפסיק. וכר"מ, ברם כר' יהודה- אפילו בינו לבין עצמו אינו מפסיק.

כשאין לו מים לטבול, אבל יש לו מים לטבול] אף ר' יהודה מודה שהוא מפסיק.

חולה ששימש מיטתו, אמר רבי אמי אם הוא גרם לעצמו יטבול וימות... ואם באונס אין מטריחים עליו. רבי חגי בשם רבי אבא בר זבדי בין כך ובין כך אין מטריחים עליו

חולה מרגיל צריך תשעה קבין, בריא מרגיל צריך ארבעים סאה. חולה מאונס אין מטריחים עליו, בריא מאונס צריך תשעה קבין.

רבי זבדי בריה דרבי יעקב בר זבדי בשם רבי יונה עיר שמעיינה רחוק הרי זה קורא את שמע, ויורד וטובל ועולה ומתפלל אם הוא אדם מסוים עשו אותו כמעין רחוק:

פיסקא ואם לאו יתכסה במים ויקרא: מתני' בעכורים אבל בצלולין אסור ואם הוא יכול לעכור ברגליו יעכור.

תני מרחיקים מצואת אדם ארבע אמות ומצואת כלבים ארבע אמות ובשעה שהוא נותן לעורות. רבי ירמיה בשם ר"ז נבילה שנסרחה צריך להרחיק ממנה ד' אמות. אמר רבי אבינא ומתני' אמרה כן לא במים הרעים ולא במי המשרה. עורות של נבילה אמר רבי אמי אמר רבי שמאי תפטר במשרה של כובסין שיש בו צואת תינוקות א"ל ר' מנא, אם במשרה של כובסין, הא תנינן וכמה ירחיק מהם ומן הצואה ארבע אמות!

תני קטן שהוא יכול לאכול כזית דגן פורשים מצואתו וממימי רגליו ד' אמות. ואם אינו יכול לאכול כזית דגן אין פורשים לא מצואתו ולא ממימי רגליו ד"א. בעון קומי רבי אבהו מפני מה פורשים מצואתו וממימי רגליו ארבע

אמות? אמר לון מפני שמחשבותיו רעות. אמרין ליה ולא קטן הוא? אמר לון ולא כתיב (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעוריו! א"ר יודן מנעוריו כתיב משעה שהוא ננער ויוצא לעולם.

ר' יוסי בר חנינא אמר מרחיקין מגללי בהמה ארבע אמות רבי שמואל בר רב יצחק אמר ברכים ובלבד בשל חמור ר' חייא בר אבא אמר בבא מן הדרך. לוי אמר מרחיקין מצואת חזיר ארבע אמות ותני כן מרחיקין מצואת חזיר ארבע אמות. ומצואת הנמייה ארבע אמות ומצואת התרנגולין ארבע אמות ר' יוסי בר אבון בשם ר' חונא ובלבד באדומים. תני מרחיקין מריח רע ארבע אמות א"ר אמי מסוף ריח רע ארבע אמות. הדא דאמר לאחריו אבל לפניו עד מקום שענינו רואות אותו. כהדא ר' לייא וחבריא הוו יתבין קומי פונדקיא ברמשאא hotel אחד בערב (והיה שם צואה) אמרין מהו מימר מיליא דאוריתא? אמר לון מכיון דאילו הוה ביממא הוינן חמיין מה קומינן, ברם כדון אסור. אילו היה יום היינו רואין ...

תני גרף אחד של ריעי ואחד של מים צריך להרחיק ממנו ארבע אמות. ושלפני המטה, נתן לתוכו לכלי-מ"ר ריקן מים כל שהוא, יקרא, ואם לאו אל יקרא. ר' זכאי אמר נתן לתוכו רביעית מים יקרא ואם לאו אל יקרא. ומהו כדי רביעית? רביעית בתוך רביעית. ??? רביעית מים לתוך כלי מחזקת רביעית או אפילו לתוך כלי גדול סגי ברביעית מים [כדי לבטל ריח הנודף מדפני הכלי] אחד כלי קטן ואחד כלי גדול. רשב"ג אומר של אחר המיטה יקרא, ושלפני המיטה לא יקרא. ר"ש בן אלעזר אומר אפי' טריקלין עשר על עשר לא יקרא עד שיכסנו או עד שיניחנו "תחת" המיטה

ר' יעקב בר אחא בשם ר' חייא בר ווא הורי ר' חנינה תרתיה, כהדא דרבי שמעון בן אלעזר.

רבי בנימן בר יפת בשם ר' יוחנן צואה כל שהוא מבטלה ברוק ר' זעירא ר' יעקב בר זבדי הוו יתבין חמון ציאתה קם ר' יעקב בר זבדי רקק עלה א"ל ר' זעירא מן ימא לטיגנא. רק "תיכף ומיד" מועיל היתר זו (כזמן שצדין דג מן הים ומטגנין אותו שם...)

תיבה שהיא מליאה ספרים נותנה מראשותי המיטה ואינו נותנה מרגלות המיטה. ר' אבון בשם רבי חונא והוא שתהא המיטה גבוה עשרה טפחים, ובלבד שלא יהו חבלי המיטה נוגעין בתיבה.

הורי ר' יסא במקומיה דרבי שמואל בר רב יצחק כהדא דר' חונא: לא ישמש אדם מיטתו וספר תורה עמו בבית ר' ירמיה בשם ר' אבהו אם היה כרוך במפה או שהיה נתון בחלון שהוא גבוה עשרה טפחים מותר רבי יהושע בן לוי עושה לו כיליון curtain

לא ישב אדם על גבי ספסל שספר תורה נתון עליו מעשה בר' אלעזר שהיה יושב על גבי ספסל שספר תורה נתון עליו והרתיע מלפניו כמרתיע מלפני הנחש. אם היה נתון ע"ג דבר אחר מותר עד היכן ר' אבא בשם ר' חונא טפח. ר' ירמיה בשם ר' זעירא אפי' כל שהוא

דייסקי saddle שהיא מליאה ספרים או שהיו בתוכה עצמות המת הרי זה מפשילן מאחוריו ורוכב. תפילין תולה אותן מראשות המיטה ואינו תולה אותם מרגלות המיטה. ר' שמואל ר' אבהו ר' אלעזר בשם ר' חנינא רבי היה תולה את התפילין במראשות המיטה. ר' חזקיה בשם ר' אבהו ובלבד דלא יעביד כהדין דייקלרא, plumb line אלא תפילין מלמעלן ורצועות מלמטן.

תנא ר' חלפתא בן שאול העוטש בתפילתו סימן רע לו הדא דאת אמר מלמטה אבל מלמעלה לא אתיא דמר ר' חנינא אני ראיתי את רבי מפקק

ומעטש ונותן ידיו על פיו אבל לא רוקק ר' יוחנן אמר אפילו רוקק, כדי שיהא כוסופיו נקי. לפניו אסור לאחריו מותר. לימינו אסור לשמואל מותר. הדא הוא דכתיב (תהילים צא) יפל מצדך אלף וכו' אלמא שכינה מימין

כל עמא מודיי בהדין דרקק איצטלין לשם טיול בעלמא דהוא אסור. ר' יהושע בן לוי אמר הרוקק בבית הכנסת כרוקק בבבת עינו. ר' יונה רקק ושייף

ר' ירמיה ר' שמואל בר חלפתא בשם ר' אדא בר אחוה המתפלל אל ירוק עד שיהלך ארבע אמות. א"ר יוסי בי רבי אבון וכן הרוקק אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות. תני המתפלל אל יטיל את המים עד שיהלך ארבע אמות. וכן המטיל מים אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות. א"ר יעקב בר אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע אמות, אלא אפי' שיהא כדי הילוך ארבע אמות. א"ר אמי אם אומר אתה עד שיהלך ארבע אמות יהא אסור, אני אומר אחר בא והטיל שם! ויהא אסור לקרוא בכל מקום!

רבי אבא בשם רב צואה עד שתיבש כעצם, מים כל זמן שהן מטפחין. גניבא אמר מים כל זמן שרישומן ניכר. שמואל אמר עד שיקרמו פניה. שמעון בר ווא בשם ר' יוחנן עד שיקרמו פניה. ר' ירמיה ר' זעירא בשם רב צואה אפי' עשויה כעצם אסורה. אמר חזקיה, ר' אבא מחמיר במים יותר מן הצואה. א"ל ר' מנא מן הדא דגניבא? שמים אסור אפי' רישומן ניכר, משא"כ צואה מותר ביבשה א"ל אפילו עשויה כעצם אסורה מפני שמשמשה קיים. מים אין משמשה קיים: ושמא מים קיל (ושרי "רישומן ניכר")

הלכה ו משנה זב שראה קרי ונדה שפלטה שכבת זרע והמשמשת שראתה נדה צריכים טבילה ור' יהודה פוטר:

גמרא ## מ"ט דר"י? משום מה מועיל הוא שהוא טובל, או שאין שם לטומאה קלה אצל טומאה חמורה. מה נפיק מביניהון? ראה קרי, ואח"כ זוב אין תימר מה מועיל שהוא טובל, מועיל הוא!? אין תימר משום שאין שם לטומאה קלה אצל טומאה חמורה, עד כדון כשבאת לו טומאה קלה לבסוף אפי' באת לו טומאה חמורה לבסוף!? שמא אף ר"י מודה. שכבר חל טומאה קלה "לפני" החמורה נשמענא מן הדא והמשמשת שראתה גדה צריכה טבילה ור"י פוטר הדא אמרה היא הדא היא הדא:

מסכת ברכות פרק ד

הלכה א משנה תפילת השחר עד חצות ר' יהודה אומר עד ד' שעות תפילת המנחה עד הערב ר' יהודה אומר עד פלג המנחה. תפילת הערב אין לה קבע ושל מוספים כל היום:

גמרא כתיב (דברים יא) לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם וכי יש עבודה בלב? ואיזו זו תפילה וכן הוא אומר (דניאל ו) אלהך די אנת פלח ליה בתדירא הוא ישזבינג וכי יש פולחן בבבל ואיזו זו תפילה יכול יהא מתפלל שלשתן כאחת פירש בדניאל (שם) וזמנין תלתא ביומא הוא בריך על ברכוהי וגו' יכול יהא מתפלל לכל רוח שירצה ת"ל (שם) וכיון פתיחין ליה בעליתה נגד ירושלם יכול משבאו לגולה כן ת"ל (שם) כל קבל דהוה עביד מן קדמת דנא יכול יהא מתפלל שלשתן בכל שעה שירצה כבר פירש דוד (תהלים נה) ערב ובוקר וצהרים וגו' יכול יהא מגביה קולו ומתפלל פירש בחנה (שמואל א א) וחנה היא מדברת על לבה יכול יהא מהרהר בלב ת"ל (שם) רק שפתיה נעות הא כיצד מרחיש

בשפתותיו אמר רבי יוסי בר חנינא מן הפסוק הזה את למד ד' דברים וחנה היא מדברת על לבה מכאן שהתפילה צריכה כוונה רק שפתיה נעות מכאן שהוא צריך להרחיש בשפתותיו וקולה לא ישמע מכאן שלא יגביה אדם את קולו ויתפלל ויחשבה עלי לשיכורה מכאן שהשיכור אסור להתפלל:

ל"ל"ש כאן מילתיה דחנן בר אבא פליגא דחנן בר אבא אמר לחבריא נימר לכון מילתא טבתא דחמית לרב עביד ואמריתה קומי דשמואל וקם ונשקי על פומי. "ברוך אתה" שוחה, בא להזכיר את השם זוקף. שמואל אמר ואנא אמרית טעמא ה' זוקף כפופים. א"ר אמי לא מסתברא דלא אמר אלא מפני שמי ניחת הוא. א"ר אבין אלו הוה כתיב "בשמי" ניחת הוא הוה יאות לית כתיב אלא "מפני" שמי ניחת הוא קודם עד שלא הזכיר את השם כבר ניחת הוא.

ר' אבא בר זבדי מצלי בקלא רבי יונה כד הוה מצלי בכנישתא הוה מצלי בלחישה וכד הוה מצלי גו בייתה הוה מצלי בקלא עד דילפון בני בייתה צלותיה מיניה. אמר ר' מנא ובני בייתה דאבא ילפי צלותא מיניה.

ומאיכן למדו ג' תפילות? רבי שמואל בר נחמני אמר כנגד ג' פעמים שהיום משתנה על הבריות בשחר צריך לאדם לומר מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שהוצאתני מאפילה לאורה במנחה צריך אדם לומר מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי כשם שזכיתני לראות החמה במזרח כך זכיתי לראות במערב בערב צריך לומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי כשם שהייתי באפילה והוצאתני לאורה כך תוציאני מאפילה לאורה ריב"ל אמר תפילות מאבות למדום תפילת השחר מאברהם אבינו (בראשית יט) וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה' ואין עמידה אלא

מיכן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה נימר כבר קיבל מלכות שמים בעונתה

איבעית אימא מעדות למד ר' יודה. דמר ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי בימי מלכות יון היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן שני גדיים באותה שעה האיר הקב"ה עיניהם ומצאו שני טליים מבוקרים בלישכת הטלאים על אותה שעה העיד ר' יודה בר בבא על תמיד של שחר שקרב בארבע שעות א"ר לוי אף בימי מלכות רשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להם שני כבשים ובסוף שלשלו להן ב' קופות של זהב והעלו להם שני חזירים לא הספיקו להגיע לחצי חומה עד שנעץ החזיר בחומה ונודעזעה החומה וקפץ מ' פרסה מארץ ישראל באותה שעה גרמו העונות ובטל התמיד וחרב הבית. מ"ט דרבנן? דאמרי עד חצות שנים ליום חלוק את היום. טעמא דר"י שנים ליום חובה ליום. שנים ליום שני פרקליטין ליום. שנים ליום שתהא הקדישן לשם היום. [והוא שיהא יודע איזה מהן נשחט שחרית, ואיזה מהן נשחט ערבית]

שנים ליום שתהא שחיטתן כנגד היום. הדא היא דתנינן תמן תמיד של שחר היה נשחט על קרן מערבית צפונית על טבעת שניה כנגד היום ושל בין הערבים היה נשחט על קרן צפונית מזרחית על טבעת שניה כנגד היום.

ר' חייא בשם רבי יוחנן תפלת המנחה ותפילת המוספין תפלת המנחה קודמת הוון בעון מימר כשאין ביום כדי להתפלל שניהם אבל אם יש ביום כדי להתפלל שניהם תפלת מוסף קודמת ר"ז בשם ר' יוחנן אפילו יש ביום כדי להתפלל שניהם תפלת המנחה קודמת. רבי נתן בר טוביה בשם רבי יוחנן אפילו יש ביום כדי להתפלל שניהם תפילת המנחה קודמת.

תפילה כמה דתימר (תהלים קו) ויעמוד פינחס ויפלל תפילת המנחה מיצחק אבינו (בראשית כד) ויצא יצחק לשוה בשדה ואין שיחה אלא תפילה כמה דאת אמר (תהלים קב) תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו תפילת הערב מיעקב אבינו (דברים כח) ויפגע במקום וילן שם ואין פגיעה אלא תפילה כמה דתימר (ירמיהו כז) יפגעו נא בה' צבאות ואומר (ירמיהו ז) אל תשא בעדם רינה ותפלה ואל תפגע בי

ורבנן אמרי תפילות מתמידין גמרו תפלת השחר מתמיד של שחר (במדבר כח) את הכבש אחד תעשה בבוקר תפילת המנחה מתמיד של בין הערבים (שם) ואת הכבש השני תעשה בין הערבים תפילת הערב לא מצאו במה לתלותה ושנו אותה סתם הדא היא דתנינן תפילת הערב אין לה קבע ושל מוספין כל היום. אמר רבי תנחומא עוד היא קבעו אותה כנגד איכול איברים ופדרים שהיו מתאכלין על גבי המזבח כל הלילה.

ר"א עד ד שעות... מדברי תורה למד רבי יהודה דתני רבי ישמעאל (שמות טז) וחס השמש ונמס, בארבע שעות. אתה אומר בארבע שעות או אינו אלא בשש שעות? אז נימס המן כשהוא אומר (בראשית יח) כחום היום הרי שש שעות אמור, הא מה אני מקיים וחס השמש ונמס בד' שעות. ואת דריש (שמות טז) בבוקר בבוקר מה בבוקר שנאמר להלן בארבע שעות אף בבוקר שנאמר כאן בד' שעות. בארבע שעות שמשא חמין וטולא קריר, יש צל קר (וחם "השמש") בשית שעין, שמשא חמין וטולא חמין. א"ר תנחומא מהו כחום היום בשעה שאין צל לכל ברייה. ר' יסא מצלי בתלת שעין ר' חייא בר ווא מצלי בתלת שעין. ר' ברכיה חמוניהראו אותו קרי קרית שמע ומצלי בתר תלת שעין והא תנינן הקורא

והתני הקדים תפלת המנחה לתפלת המוספים יצא. לשעבר, הא בתחילה לא בדא! פתר לה בשלא הגיע זמן התפילה לפני "מנחה קטנה" כהדא דריב"ל מפקד לתלמידיו אין הוה לכון אריסטון סעודה גדולה לאכול ומטא יומא לשית שעין, עד דלא תסקון לאריסטון, תיהוין מצלון דמנחתא עד דלא תסקון.

וכמה הוא פלג המנחה? אחת עשרה שעין חסר רביע. תמן תנינן תמיד נשחט בשמנה ומחצה וקרב בתשע ומחצה. [ערב פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמנה ומחצה בין בחול בין בשבת] ר' ירמיה בעי הכא את עביד מנחה שתי שעות ומחצה והכא שנשחט בשמונה ומחצה—הרי 3.5 שעות עד הלילה את עביד מנחה שלש שעות ומחצה! אמר רבי יוסי לא הוקשה תפלת המנחה לתמיד של בין הערבים, אלא לקטרת מה טעם? (תהלים קמא) תכון תפילתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב צא שעה אחת לעיסוקו ואת עביד מנחה שתי שעות ומחצה

רבי יוסי בן חנינא היה מתפלל עם דמדומי חמה כדי שיהא עליו מורא שמים כל היום. אמר רבי יוסי בן חנינא ויהא חלקי עם המתפללים עם דמדומי חמה מה טעם (תהלים לב) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא מהו לעת מצוא לעת מצויין של יום. אחוי דאימיה דרב אדא הוה מצייר צורר בגדו גולתיה דרב, א"ל: כד תיחמי שמשא בריש דיקלי תיהב ליה גולתי דנצלי דמנחתא. ושמשא בריש דיקלי תמן, איממא הוא הכא!! כשחמה בראש דקל בבבל, אכתי יום הוא בארץ ישראל! דמר רבי יוחנן (ישעיהו מד) האומר לצולה חרבי זו בבל שהיא זוטו של עולם

[אמר רבי יוחנן למה נקרא שמה צולה ששם צללו מיתי דור המבול (ירמיהו נא) גם בבבל לנפול חללי ישראל גם בבבל נפלו חללי כל הארץ. כתיב (בראשית יא) וימצאו בקעה

בארץ שנער וישבו שם אמר ריש לקיש למה נקרא שמה שנער ששם ננערו מיתי דור המבול ד"א שנער שהם מתים בתשנוק suffocation בלא נר ובלא מרחץ דברים אלו חסרים בבבל ד"א שנער שהם מנוערים מן המצות בלא תרומה ובלא מעשר ד"א שנער ששריה מתים נערים ד"א שנער שהעמידו שונא וער להקב"ה ואי זה זה נבוכדנצר הרשע]

רב כר' יהודה!? דס"ל רק עד פלג שרי? אין תעבדינא כרבנן לית ר"י מודי. אין תעבדינא כר"י אוף רבנן מודו: החמיר כר"י...

מניין לנעילה? אמר ר' לוי (ישעיהו א) גם כי תרבו תפלה מכאן שכל המרבה בתפלה נענה מחלפא שיטתיה דרבי לוי תמן אמר ר' אבא בריה דרב פפי ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי (משלי יד) בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור חנה ע"י שריבתה בתפלה קצרה בימיו של שמואל [שאמרה (שמואל א א) וישב שם עד עולם והלא אין עולמו של לוי אלא חמשים שנה דכתיב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה והוויין ליה חמשין ותרתינן אמר רבי יוסי בר רבי בון שתים שגמלתו וכא אמר הכין!] אי אמרה, כן ליחיד אין להרבות כאן לציבור

ר' חייא בשם ר' יוחנן ר' שמעון בן חלפתא בשם ר"מ (שמואל א א) והיה כי הרבתה להתפלל לפני ה' מכאן שכל המרבה בתפלה נענה:

אימתי הוא נעילה? רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון רב ור' יוחנן רב אמר בנעילת שערי שמים. בלילה ור"י אמר בנעילת שערי היכל. ביום אמר ר' יודן אנתורדיא מתני' מסייע לר"י בג' פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ד' פעמים ביום בשחרית ובמוסף במנחה ובנעילת שערים בתעניות ובמעמדות וביה"כ אית לך מימר

נעילת שערי שמים?! נשיאות כפיים ביום—אל' נעילה
ביום

אחוי דאימא דרב אדא הוה צייר גולתיה דרב
בצומא רבא א"ל כד תיחמי שמשא בריש דיקלי
תיהב לי גולתי דנצלי נעילת שערים. מחלפא
שיטתיה דרב תמן הוא אמר בנעילת שערי
שמים וכא אמר בנעילת שערי היכל אמר רב
מתנה על ידי דרב מאריך בצלותא סגין, הוה
מגיע לנעילת שערי שמים

נעילה מהו שתפטר את של ערב? ר' אבא ורב
הונא בשם רב נעילה פוטרת את של ערב. א"ל
ר' אבא לרב הונא היאך הוא מזכיר של
הבדלה? אמר ר' יונה לרבי אבא היאך היא
שבע פוטרת שמונה עשרה? א"ל ולא כבר
איתתבת, א"ל בגין דאיתתבת תיבטל? אמר ר'
יוסי מה דאקשי ר' אבא קשי יאות, מה דאקשי
ר' יונה לא קשי יאות. קל הקילו עליו משום
תעניתו שיהו שבע פוטרות שמונה עשרה

רבי אבא בר ממל אמר לחברייא, מריי! מן
כולכון שמעית שאין נעילה פוטרת של ערב. ר'
סימון בשם ריב"ל אין נעילה פוטרת של ערב.
א"ר יוסי ב"ר בון ותני ר"ח בכל יום אדם
מתפלל שמונה עשרה במ"ש ובמוצאי י"ח
ובמוצאי תענית ציבור

ר' יצחק בר נחמן בשם ריב"ל: יה"כ שחל
להיות בשבת אע"פ שאין נעילה בשבת מזכיר
של שבת בנעילה. אוספין עליה: ר"ח שחל
להיות בתענית ציבור אע"פ שאין נעילה בר"ח
מזכיר הוא של ר"ח בנעילה. רבי סימון בשם
ריב"ל שבת שחל להיות בחנוכה אע"פ שאין
מוסף בחנוכה מזכיר של חנוכה במוסף. אוספין
עליה: ר"ח שחל להיות בחנוכה אע"פ שאין
מוסף בחנוכה מזכיר הוא של חנוכה במוסף.

#ראש חודש שחל להיות בתענית, היך מזכיר
הוא של ר"ח? בנעילה ר' זעירא אומר בהודייה ר'
אבא בר ממל אמר בעבודה ר' אבינא אמר
אומרה ברכה רביעית אמר ר' אבא מה מצינו
בכל מקום אומרה ברכה רביעית אף כאן
אומרה ברכה רביעית וכן נפק עובדא כהדא דר'
אבא. במה קורין? ר' יוסי אומר קורין ברכות
וקללותולא בשל ר"ח אמר ליה ר' מנא בגין
מודעתין כי תענית?! רביעין על מעיהן ולא
ידעין דהוא תעניתא!! מונחין על בטניהן ואינם יודעין
שהוא תענית? א"ל להודיעך שקורין ברכות
וקללות....

ר' יודן קפודקיא אמר קומי ר' יוסי בשם ר'
יודה בן פזי קורין בר"ח קם ר' יוסי עם ר' יודה
בן פזי א"ל את שמעת מאבוכ הדא מילתא?
א"ל אבא לא הוה אמר כן אלא בעין טב על ידי
דאינון ידעין דהוא ריש ירחאששם מקדשין החודש
קורין בר"ח הא שאר כל המקומות קורין
ברכות וקללות.

ירמיה ספרא שאל לר' ירמיה ר"ח שחל להיות
בשבת במה קורין? א"ל קורין בר"ח. א"ר
חלבו קומי ר' אמי ומתניתא אמרה כן! לכל
מפסיקים לראשי חדשים ולחנוכה ולפורים.
יצחק סחורא שאל לר' יצחק ר"ח שחל להיות
בחנוכה במה קורין? א"ל קורין שלשה בר"ח
ואחד בחנוכה. ר' פינחס ור' סימון ר' אבא בר
זמינא מטו בה בשם רבי אבדומי דמן חיפא
קורין שלשה בחנוכה וא' בר"ח. להודיעך שלא
בא הרביעי אלא מחמת ר"ח. בר שלמיא ספרא
שאל לר' מנא, הגע עצמך שחל ר"ח של חנוכה
להיות בשבת, ולא שבעה אינון קורין, [6 לחנוכה
ואחד לר"ח] אית לך למימר שלא בא הרביעי אלא
מחמת ר"ח?! שאילתינהו לספרייא א"ל והדא
שאילתא דספרא!! שאלה טובה

ר' מפקד לאבדן אמוריה, אכריז קומי ציבורא
מאן דמצלי ליצלי דרמשא, עד יומא קאים יתפלל

של ערבית כשעדיין היום קיים רבי חייא בר ווה מפקד לאמוריה אכריז קומי צבורא מאן דמצלי יצלי, דרמשא עד יומא קאים. א"ר חנינא משכני ר' ישמעאל בי ר' יוסי אצל פונדק א' אמר לי כאן נתפלל אבא של ליל שבת בע"ש א"ר אמי ר' יוחנן פליג ולא הוה צריך מפלגא על הדא, למה? שכן מוסיפין מחול על הקודש. ועוד דסלקון חומרייא מן ערב לציפורין ואמרו כבר שבת ר' חנינא בן דוסא בעירו. ווידא אמרה דא: דאמר ר"ח משכני ר' ישמעאל ב"ר יוסי אצל פונדק אחד אמר לי כאן נתפלל אבא של מוצאי שבת בשבת ואפילו אף עלה לא הוה צריך מפלגא, דר' מפקד לאבדן אמוריה אכריז קומי ציבורא מאן דמצלי יצלי דרמשא, עד יומא קאים. ר' חייא בר ווה מפקד לאמוריה אכריז קומי ציבורא מאן דמצלי יצלי, דרמשא עד יומא קאים.

דבית רבי ינאי אמרין עלה אדם על מטתו אין מטריחין אותו לירד. להתפלל ערבית אמר ר"ז כל מאן דהוינא עביד כן הוינא מפחד בליליא. לית לך אלא כהדא דרבי מפקד לאבדן אמוריה אכריז קומי ציבורא מאן דמצלי יצלי דרמשא, עד יומא קאים. רבי חייא בר ווה מפקד לאמוריה מאן דמצלי יצלי דרמשא, עד יומא קאים: יתפלל את של ערב מבעוד יום...

אמר רבי יעקב בר אחא תניא תמן תפילת הערב מהו ר"ג אמר חובה רבי יהושע אומר רשות אמר ר"ח אתיין אילין פלגוואתא כאינן פלגוואתא מ"ד חובה אין נעילה פוטרת של ערב ומ"ד רשות נעילה פוטרת של ערב ומעשה בתלמיד אחד שבא ושאל את רבי יהושע תפלת הערב מהו א"ל רשות בא ושאל את ר"ג תפלת הערב מהו א"ל חובה א"ל והא רבי יהושע אמר לי רשות א"ל למחר כשאכנס לבית הוועד עמוד ושאל את ההלכה הזאת למחר עמד אותו תלמיד ושאל את ר"ג תפלת הערב מהו א"ל חובה א"ל והא ר' יהושע אמר לי רשות אמר ר"ג לר'

יהושע את הוא אומר רשות א"ל לאו א"ל עמוד על רגליך ויעידו בך והיה ר"ג יושב ודורש ורבי יהושע עומד על רגליו עד שרינו כל העם ואמרו לרבי חוצפית המתורגמן הפטר את העם אמרו לרבי זינן החזן אמור התחיל ואמר התחילו כל העם ועמדו על רגליהם ואמר לו (נחום ג) כי על מי לא עברה רעתך תמיד הלכו ומינו את ראב"ע בישיבה בן שש עשרה שנה ונתמלא כל ראשו שיבות והיה ר"ע יושב ומצטער ואמר לא שהוא בן תורה יותר ממני אלא שהוא בן גדולים יותר ממני אשרי אדם שזכו לו אבותיו אשרי אדם שיש לו יתד במי להיתלות בה וכי מה היתה יתידתו של ראב"ע שהיה דור עשירי לעזרא וכמה ספסלין היו שם רבי יעקב בר סיסי אמר שמונים ספסלין היו שם של תלמידי חכמים חוץ מן העומדים לאחורי הגדר רבי יוסי ב"ר אבון אמר שלש מאות היו שם חוץ מן העומדים לאחורי הגדר כיי דתנינן תמן ביום שהושיבו את ראב"ע בישיבה תמן תנינן זה מדרש דרש ראב"ע לפני חכמים בכרם ביבנה וכי כרם היה שם אלא אלו תלמידי חכמים שהיו עשויין שורות שורות ככרם מיד הלך לו ר"ג אצל כל אחד ואחד לפייסו בביתו אזל גבי רבי יהושע אשכחיה יתיב עביד מחטין א"ל אילין את חיי א"ל ועד כדון את בעי מודעי אוי לו לדור שאתה פרנסו א"ל נעניתי לך i submit myself to thee ושלחון גבי ראב"ע חד קצר כובס ואית דמרינן ר"ע הוה א"ל מי שהוא מזה בן מזה יזה מי שאינו לא מזה ולא בן מזה יימר למזה בן מזה מימך מי מערה ואפרך אפר מקלה א"ל נתרציתם? אני ואתם נשכים לפתחו של ר"ג אעפ"כ לא הורידוהו מגדולתו אלא מינו אותו אב בית דין:

הלכה ב משנה ר' נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה. אמר לו מה טיבה של תפלה זו? אמר להן

בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי וביציאתי אני נותן הודייה על חלקי:

גמרא בכניסתו מהו אומר? יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שלא אקפיד כנגד חבירי ולא חבירי יקפידו כנגדי שלא נטמא את הטהור ולא נטהר את הטמא שלא נאסור את המותר ולא נתיר את האסור ונמצאתי מתבייש לעולם הזה ולעולם הבא וביציאתו מהו אומר מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שנתת חלקי מיושבי בית המדרש ובתי כנסיות ולא נתת חלקי בבתי תרסיות ובבתי קרקסיות שאני עמל והן עמלים אני שוקד והן שוקדים אני עמל לירש גן עדן והן עמלים לבאר שחת שנאמר (תהלים טז) כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת רבי פדת בשם רבי יעקב בר אידי ר"א היה מתפלל שלש תפילות לאחר תפילתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שלא תעלה שנאתי על לב אדם ולא שנאת אדם תעלה על לבינו ולא תעלה קנאתי על לב אדם ולא קנאת אדם תעלה על לבינו ותהא תורתך מלאכתנו כל ימי חיינו ויהיו דברינו תחנונים לפניך ר' חייא בר אבא מוסיף ותייחד ללבינו ליראה את שמך ותרחקנו מכל מה ששנאת ותקרבנו לכל מה שאהבת ותעשה עמנו צדקה למען שמך דבית ר' ינאי אמרין הנוער משנתו צריך לומר ברוך אתה ה' מחיה המתים רבוני חטאתי לך יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתתן לי לב טוב חלק טוב יצר טוב חבר טוב שם טוב עין טובה ונפש טוב ונפש שפלה ורוח נמוכה אל יתחלל שמך בנו ואל תעשינו שיחה בפי כל הבריות ואל תהי אחריתנו להכרית ולא תקוותנו למפח נפש ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם ואל תמסור מזונותינו בידי בשר ודם שמתנתם מעוטה וחרפתם מרובה ותן חלקנו בתורתך עם עושי רצונך בנה ביתך היכלך עירך ומקדשך במהרה בימינו רבי חייא בר ווא מצלי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן ללבינו לעשות תשובה

שלימה לפניך שלא נבוש מאבותינו לעולם הבא רבי יודן בי רבי ישמעאל קבע ליה לאמוריה דיימר בתר פרשתיה כן ר' תנחום בר איסבלוסטיקא מצלי ויהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתשבור ותשבית עולו של יצר הרע מלבינו שכך בראתנו לעשות רצונך ואנו חייבים לעשות רצונך את חפץ ואנו חפצים ומי מעכב שאור שבעיסה גלוי וידוע לפניך שאין בנו כח לעמוד בו אלא יר"מ ה' אלהי ואלהי אבותי שתשביתנו מעלינו ותכניענו ונעשה רצונך כרצוננו בלבב שלם ר' יוחנן הוה מצלי יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתשכן בפורינינו אהבה ואחוה שלום וריעות ותצליח סופינו אחרית ותקוה ותרבה גבולנו בתלמידים ונשיש בחלקינו בג"ע ותקנינו לב טוב וחבר טוב ונשכים ונמצא ייחול ללבינו ותבא לפניך קורת נפשינו לטובה: וביציאתי אני נותן הודייה על חלקי: אמר רבי אבון לאל שחלק לי דיעה ומעשה טוב:

הלכה ג משנה ר"ג אומר בכל יום אדם מתפלל שמונה עשרה ורבי יהושע אומר מעין שמונה עשרה ר"ע אומר אם שגורה תפלתו בפיו יתפלל שמונה עשרה ואם לאו מעין שמונה עשרה:

גמרא ולמה שמונה עשרה? אמר ריב"ל כנגד שמונה עשרה מזמורים שכתוב מראשו של תילים עד (תהלים כ) יענך ה' ביום צרה. אם יאמר לך אדם תשע עשרה הן! אמור לו (תהלים ב) למה רגשו גוים לית הוא מינהון שהוא ממזמור הראשון מכאן אמרו המתפלל ולא נענה צריך תענית. א"ר מנא רמז לת"ח שאדם צריך לומר לרבו תשמע תפילתך. כביכול אומרים לד' ש"ייענה תפילתו"

#אמר רבי סימון כנגד י"ח חוליות שבשדרה שבשעה שאדם עומד ומתפלל צריך לשוח בכולן מה טעם (תהלים לה) כל עצמותי

תאמרנה ה' מי כמוך. אמר רבי לוי כנגד י"ח אזכרות שכתוב (תהלים כט) בהבו לה' בני אלים. אמר רבי הונה אם יאמר לך אדם תשע עשרה אינן הרי יש 19 ברכות אמור לו של מינים כבר קבעו חכמים ביבנה. התיב ר"א ב"ר יוסי קומי ר' יוסי והא כתיב (שם) אל הכבוד הרעים שמא זה כנגד מינים? א"ל והתני כולל של מינים ושל פושעים במכניע זדים ושל זקנים ושל גרים במבטח לצדיקים ושל דוד בבונה ירושלים אית לך מספקא לכל חדא וחדא מנהו אדכרה! יש לך מספיק! [לאחר שהוסיפו ברכת המינים, חיברו בונה ירושלים צמח דוד יחד]

רבי חנינא בשם רבי פינחס כנגד י"ח פעמים שאבות כתובים בתורה אברהם יצחק יעקב אם יאמר לך אדם י"ט הם אמור לו (בראשית כח) והנה ה' נצב עליו לית הוא מינהון אם יאמר לך אדם י"ז הם אמור לו (בראשית מח) ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק מינהון

רבי שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן כנגד י"ח ציוויין שכתוב בפרשת משכן שני אמר רבי חייא בר ווא ובלבד מן (שמות לא) ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן עד סופיה דסיפרא

שבע של שבת מניין אמר רבי יצחק כנגד ז' קולות שכתוב בהבו לה' בני אלים אמר ר' יודן אנטוריא כנגד ז' אזכרות שכתוב במזמור שיר ליום השבת

תשע של ראש השנה מניין אמר רבי אבא קרטוגנא כנגד תשע אזכרות שכתוב בפרשת חנה וכתוב בסופה (שמואל א ב) ה' ידין אפסי ארץ

כ"ד של תעניות מניין רבי חלבו ור"ש בר רב נחמן תרווייהון אמרין כנגד כ"ד פעמים שכתוב בפרשה של שלמה רינה ותפילה ותחינה

רבי זעירא בשם רבי ירמיה יחיד בתענית ציבור צריך להזכיר מעין המאורע איכן הוא אומרה בין גואל ישראל לרופא חולים ומה אומר ענינו ה' ענינו בעת ובעונה הזאת כי בצרה גדולה אנחנו אל תסתיר פניך ממנו ואל תתעלם מתחינתנו כי אתה ה' עונה בעת צרה פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יוציאם בא"י העונה בעת צרה. ר' ינאי בשם ר' ישמעאל בשם בית ר' ינאי אומר בשומע תפלה: ר' יונה בשם רב אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע.

[ר' זעירא בשם רב הונא כלילי של שבת וכיומו] מזכיר גם בשל ערבית שלפניו

אמר רבי מנא אנא דלא בדקתה אין כהדא דר' ירמיה אין כהדא דרבי ינאי בשם רבי ישמעאל סלקית לסידרה לבהכ"ן ושמעית רב חונה בשם רב אפי' יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע. התיב רבי יוסי והא מתניתא פליגא "בכל יום" אדם מתפלל י"ח ולא י"ט [במוצ"ש ובמוצאי י"ח ובמוצאי ת"צ]

[מן מה דמר רבי יוסי מתניתא פליגא הוי כן איתתבת בין גואל ישראל לרופא חולים]

א"ר אחא בר יצחק בשם רבי חייא דציפורין יחיד בט"ב צריך להזכיר מעין המאורע מהו אומר רחם ה' אלהינו ברחמך הרבים ובחסדיך הנאמנים עלינו ועל עמך ישראל ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל העיר האבילה והחריבה וההרוסה והשוממה הנתונה ביד זרים הרמוסה ביד עריצים ויירשוה לגיונות ויחללוה עובדי פסילים ולישראל עמך נתת נחלה ולזרע ישורון ירושה הורשתה כי באש היצתה ובאש את עתיד לבנותה כאמור ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה רבי אבדימא דציפורין בעי קומי רבי מנא איכן

אומרה א"ל ועדיין אין את לזו? כל דבר שהוא לבא אומרה בעבודה, וכל דבר שהוא לשעבר אומרה בהודאה. ומתניתא אמרה כן ונותן הודאה לשעבר וצועק לעתיד לבא:

איזהו שבע מעין י"ח רב אמר סוף כל ברכה וברכה ושמואל אמר ראש כל ברכה וברכה אית תניי תני שבע מעין י"ח ואית תניי תני י"ח מעין י"ח מאן דמר שבע מעין י"ח מסייע לשמואל ומאן דמר י"ח מעין י"ח מסייע לרב רבי זעירא שלח לר' נחום גבי רבי ינאי בי ר' ישמעאל א"ל איזהו מעין שבע מעין י"ח דשמואל א"ל הביננו רצה תשובתנו סלח לנו גואלנו רפא חליינו ברך שנתינו אמר ר' חגי אם היו גשמים אומרים גשמי ברכה אם היו טללים אומרים בטללי ברכה כי מפוזרים אתה מקבץ ותועין עליך לשפוט ועל הרשעים תשית ירך וישמחו כל חוסי כך בבנין עירך ובחידוש בית מקדשך ובצמח דוד עבדך כי טרם נקרא אתה תענה כאמור והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע ברוך אתה ה' שומע תפילה ואומר ג' ברכות ראשונות וג' ברכות אחרונות ואומר ברוך ה' כי שמע קול תחנוני:

הלכה ד משנה ר"א אומר העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים. רבי יהושע אומר המהלך במקום סכנה מתפלל תפלה קצרה מעין י"ח ואומר הושיעה ה' את עמך את ישראל בכל פרשת העיבור פרשת דרכים יהיו צרכיהם לפניך בא"י שומע תפלה ותחנונים:

גמרא ר' אבהו בשם ר"א ובלבד שלא יהא כקורא באיגרת. ר' אחא בשם ר' יוסי צריך לחדש בה דבר בכל יום. אחיתופל היה מתפלל שלש תפלות חדשות בכל יום. אמר ר"ז כל זמן דהוינא עביד כן הוינא טעי לית לך אלא כיי דמר רבי אבהו בשם ר"א ובלבד שלא יהא כקורא באיגרת. רבי אליעזר היה מתפלל תפלה

חדשה בכל יום רבי אבהו היה מברך ברכה חדשה בכל יום רבי יוסי ציידניא בשם רבי יוחנן לפני תפלתו הוא אומר (תהלים כב) ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך ולאחר תפלתו הוא אומר (תהלים יט) יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי רבי יודן אמר תרויהון קומי צלותיה.

היה עומד בתפלה ונזכר שהתפלל רב אמר חותך ושמואל אמר אינו חותך שמעון בר ווא אומר בשם רבי יוחנן ולוואי שיתפלל אדם כל היום למה שאין תפילה מפסדת ר"ז בעי קומי רבי יוסי לית מילתיה דרבי יוחנן אמר ספק התפלל ספק לא התפלל אל יתפלל ולא אגיביה לא השיב לו אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ספק נתפלל ספק לא נתפלל אל יתפלל רבי חנינא לא אמר כן, אלא בעיין קומי רבי יוחנן ספק נתפלל ספק לא נתפלל? אמר לון ולוואי שמתפללין כל היום למה שאין תפלה מפסדת.

היה עומד ומתפלל בשבת ושכח של שבת והזכיר של חול ר' חונה אמר איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת חד אמר חותך את הברכה וחרנא אמר גומר את הברכה הכל מודים בחונן הדעת שהוא גומרה והא כרבי דרבי אמר תמה אני היאך בטלו חונן הדעת בשבת אם אין דיעה תפלה מניין אמר רבי יצחק גדולה היא הדיעה שהיא ממוצע בין שתי אזכרות שנאמר (שמואל א ב) כי אל דיעות ה' אית דבעי משמעניה מן הדא (משלי ב) אז תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא:

רבי שמעון בר אבא בשם ר"ח כל הדרכים בחזקת סכנה רבי יונה כד הוה נפיק לאכסניא הוה מפקד גו ביתיה רבי מנא כד הוה אזיל מסחי במרחץ שהיא ניסוקת הוה מפקד גו ביתיה רבי חנינא בריה דרבי אבהו ר"ש בר אבא בשם ריב"ל כל החולי בחזקת הסכנה.

ר' אחא בשם ר' אסא כל מה שש"ץ עובר לפני התיבה ותובע צרכי עמך לפניך

רבי פינחס ר' לוי ר' יוחנן בשם מנחם דגלייא זה שעובר לפני התיבה אין אומר לו בוא והתפלל אלא "בוא וקרב" עשה קרבנינו עשה צרכינו עשה מלחמותינו פייס בעדינו

אחרים אמרי צרכי עמך ישראל מרובין ודעתן קצרה אלא יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לכל בריה ובריה צרכיה ולכל גויה וגויה די מחסורה ברוך ה' כי שמעת קול תחנוני בא"י שומע תפלה רב חסדא אמר הלכה כאחרים

רב חסדא אמר שלש ברכות הראשונות ושלש האחרונות

אית תניי תני מתפלל ואח"כ תובע צרכיו ואית תניי תני תובע צרכיו ואחר כך מתפלל מאן דמר מתפלל ואח"כ תובע צרכיו (תהלים קב) תפילה לעני כי יעטוף ואח"כ ולפני ה' ישפוך שיחו ומאן דמר תובע צרכיו ואח"כ מתפלל (מלכים א ו) לשמוע אל הרינה ואח"כ אל התפילה

דברי חכמים: ר' זעירא בשם רב הונא יחיד תובע צרכיו בשומע תפילה

ר' אבא רבי חייא בשם רבי יוחנן צריך אדם להתפלל במקום שהוא מיוחד לתפילה. ומה טעם? (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אשר תזכיר את שמי אין כתב כאן אלא בכל המקום אשר אזכיר. א"ר תנחום בר חנינא צריך אדם לייחד לו מקום בבית הכנסת להתפלל ומה טעם (שמואל ב טו) ויהי דוד בא עד הראש אשר השתחוה שם לאלהים אין כתיב כאן אלא אשר ישתחוה שם לאלהים.

ר' יסא ר' חלבו ר' ברכיה ר' חלבו מטי בה בשם ר' אבדומה דמן חיפא צריך אדם להסב פניו לכותל להתפלל מה טעם (מלכים ב כ) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר

באיזה קיר נשא עיניו? ריב"ל אמר בקיר של רחב נשא עיניו (יהושע ב) כי ביתה בקיר החומה אמר לפניו רבש"ע רחב הזונה שתי נפשות הצילה לך ראה כמה נפשות הצלת לה הדא היא דכתיב (יהושע ו) ויבאו הנערים וגו' תני ר"ש בן יוחי אפי' היתה במשפחתה מאתים אנשים והלכו ודבקו במאתים משפחו' כולהם ניצולו בזכותה אבותי שקירבו לך כל הגרים האילו על אחת כמה וכמה! רבי חנינא בר פפא אמר בקירות בהמ"ק נשא עיניו (יחזקאל מג) בתתם ספם את סיפי ומזוזותם אצל מזוזותי והקיר ביני וביניהם. בני אדם גדולים היו ולא היו יכולין לעלות ולהתפלל בבית המקדש בכל שעה, והיו מתפללין בתוך בתיהם והקב"ה מעלה עליהם כאילו מתפללין בבית המקדש. אבותי שעשו לך את כל השבח הזה על אחת כמה וכמה! ר' שמואל בר נחמן אמר בקירה של שונמית נשא עיניו שנאמר (מלכים ב ד) נעשה נא עליית קיר קטנה אמר לפניו רבש"ע השונמית קיר אחת עשתה לאלישע והחזיית את בנה אבותי שעשו לך את כל השבח הזה על אחת כמה וכמה תתן לי נפשייך ורבנן אמרי בקירות לבו נשא עיניו (ירמיהו ד) מעיי מעיי אוחילה קירות לבי הומה לי אמר לפניו רבש"ע חזרתי על רמ"ח איברים שנתת בי ולא מצאתי שהכעסתיך באחת מהן על אחת כמה וכמה תינתן לי נפשי:

הלכה ה משנה היה רוכב על החמור ירד. אם אינו יכול לירד יחזיר את פניו. ואם אינו יכול להחזיר את פניו יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים. היה יושב בספינה או באסדא יכוין את לבו כנגד קדשי הקדשים:

גמרא תני היה רוכב על החמור ירד אם יש לו מי לאחוז בחמורו יורד ומתפלל למטן ואם לאו מתפלל במקומו רבי אומר בין כך ובין כך מתפלל במקומו שכך לבו מיושב ר' יודה בן פזי בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרבי

א"ר יעקב בר אחא תניי תמן לכל הרוחות מחזירין, חוץ מרוח מזרחית אסור להתפלל כלפי מזרח אמר רבי יוסי בר אבון: כתחילה. (יחזקאל ה) אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחיתם קדמה לשמש

תני סומא ומי שאינו יכול לכוין את הרוחות הרי אילו מתפללין כלפי למעלן שנאמר (מלכים א ה; דברי הימים ב ו) והתפללו אל ה'

העומדים ומתפללין בחוצה לארץ הופכין את פניהן כלפי ארץ ישראל ומה טעם (שם) והתפללו אליך דרך ארצם אשר נתת לאבותם. העומדין ומתפללין בארץ ישראל הופכין את פניהן כלפי ירושלים ומה טעם (שם) והתפללו אליך דרך העיר אשר בחרת בה. העומדים ומתפללין בירושלים הופכין פניהן כלפי הר הבית שנאמר (שם) והבית אשר בניתי לשמך. העומדים ומתפללין בהר הבית הופכין פניהן כלפי בית קדשי הקדשים ומה טעם (שם) והתפללו אל המקום הזה ואתה תשמע אל מכוון שבתך אל השמים ושמעת וסלחת. נמצא העומדין בצפון פניהן לדרום העומדין לדרום פניהם לצפון העומדים במזרח פניהן למערב למערב פניהן למזרח נמצאו כל ישראל מתפללין אל מקום אחד הה"ד (ישעיהו נו) כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים אמר ריב"ל (מלכים א ו) הוא ההיכל לפני לפני הפנים היכל שכל הפנים פונין לו. עד כדון בבינינו בחורבנו מניין? א"ר אבון (שיר השירים ד) בנוי לתלפיות תל שכל הפיות מתפללין עליו

בברכה- בונה ירושלם. בתפילה- אלהי דוד ובונה ירושלם. בקרית שמע- פורש סוכת שלום עלינו ועל עמו ישראל ועל ירושלם. כתוב אחד אומר (הושע ה) אלך ואשובה אל מקומי וכתוב אחד אומר (מלכים א ה) והיו עיני ולבי שם כל הימים הא כיצד? פניו של הקב"ה למעלה ועיניו ולבו למטה.

ואם לאו יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים לאי זה בית קדש הקדשים ר' חייא רבא כנגד קדשי הקדשים של מעלן ר"ש בן חלפתא אמר כנגד בית קדש הקדשים שלמטן א"ר פינחס לא פליגין בית קדשי הקדשים שלמטן מכוון כנגד בית קדש הקדשים של מעלן (שמות טו) מכוון לשבתך מכוון כנגד שבתך (דברי הימים ב ג)

הר המוריה- ר' חייא רובא ורבי ינאי חד אמר שמשם הוריהלשכת הגזית יוצאה לעולם וחרנה אמר שמשם יראהעונש לרשעים יוצאה לעולם. ארון- ר' חייא רובא ור' ינאי חד אמר שמשם אורה יוצאה לעולם וחרנה אמר שמשם ארירה יוצאה לעולם. דביר- ר' חייא ור' ינאי חד אמר שמשם דבר יוצא לעולם וחרנה אמר שמשם דיברות יוצאין לעולם:

היה יושב בספינה או באסדא יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים. היא אסדא היא אסכריא היא רפסודות raft (דברי הימים ב כב) ונביאם לך רפסודות אל ים יפו:

הלכה ו משנה רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפילת המוספין אלא בחבר עיר=מניין וחכמים אומרים בחבר עיר ושלא בחבר עיר. ר' יהודה אומר משמו כל מקום שיש שם חבר עיר היחיד פטור מתפילת המוספין:

גמרא ר' ביבי בשם ר' חנה אמר הלכה כר' יודא שאמר משום ר' אלעזר בן עזריה. מילתיה דשמואל אמר כן דשמואל אמר אנא מן יומיי

וגומר שחרית עד שלא יתחיל ש"ץ כדי לענות
אחריו אמר יתפלל ואם לאו אל יתפלל

תמן תנינן רבן גמליאל אומר ש"ץ מוציא את
הרבים ידי חובתן ר' הונא רובא דציפורין בשם
רבי יוחנן הלכה כר"ג באילין תקיעתא במוספי
ר"ה

[לשון מגומגם קצת] ר' זעירא ורב חסדא הוו יתבין
תמן באילין תקיעתא, מן דצלון, כבר הוציא הש"ץ
את כולם אתת צלותא בא "מניין חדש" קם רב חסדא
מצליא. א"ל ר' זעירא ולא כבר צלינן? א"ל
מצלי אנא וחזר ומצלי! דנחתין מערבאי לתמן
ואמרין בשם רבי יוחנן הלכה כרבן גמליאל
באילין תקיעתא. ואנא דלא כוונית. הא אילו
כוונית, הוינא נפיק ידי חובתי. אמר רבי זעירא
ויאות! כל תנאי תני בשם ר"ג, ורבי הושעיא
תני לה בשם חכמים. אל' בר"ה הלכה כמותו ר' אדא
דקיסרין בשם ר' יוחנן והוא שיהיה שם מראש
התפילה א"ר תנחום בר ירמיה ומתני' אמרה כן
סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם

לא צלית דמוספא אלא חד זמן דמית בריה
דריש גלותא ולא צלו ציבורא וצלייתי. מיליהון
דרבנן פליגן דמר ר' יעקב בר אידי בשם ר"ש
חסידא ברועים ובקייצים היא מתני'. לא אמר
אלא ברועים ובקייצים, הא שאר כל אדם
חייבין

מילתיה דר' יוחנן אמר כן שכל יחיד חייב דמר ר'
יוחנן אני ראיתי את רבי ינאי עומד ומתפלל
בשוק של ציפורין, ומהלך ד' אמות, ומתפלל
של מוסף. ואין חבר עיר בציפורין? את שמע
מינה תלת, את ש"מ שוק של ציפורין כציפורין
"שוק של ציפורי" הרי הוא כציפורי (והו"ל ליפטר בחבר עיר)
את שמע מינה חלוקין על ר' יהודה שאמר
משום ראב"ע, את שמע מינה שאדם מתפלל
ומהלך ד' אמות ומתפלל של מוסף. א"ר אבא
ולא סוף דבר עד שיהלך ד' אמות אלא אפי'
שהא כדי הילוך ד' אמות.

מוסף של ר"ח...רב אמר צריך לחדש בה דבר.
שמואל אמר א"צ לחדש בה דבר. ר' זעירא בעי
קומי רבי יוסי מהו לחדש בה דבר? א"ל אפי'
אמר ונעשה לפניך את חובותינו תמידי יום
וקרבן מוסף יצא

רבי שילא בשם רב נתפלל ומצא עשרה בני
אדם מתפללין מתפלל עמהן ר' זעירא ורב נחמן
בר יעקב הוו יתבין מן דמצלון, אתת צלותא בא
"מניין חדש" והתחילו להתפלל קם רב נחמן בר יעקב
מצליא, א"ל ר' זעירא ולא כבר צלינן! א"ל
מצלי אנא וחזר ומצלי. דמר ר' שילא בשם רב:
נתפלל ומצא עשרה בני אדם מתפללין מתפלל
עמהן

ר' אחא ר' יונה בשם רבי זעירא נתפלל של
שחרית ובא ומצאן מתפללין של מוסף מתפלל
עמהן. לא נתפלל של שחרית ובא ומצאן
מתפללין של מוסף, אם יודע הוא שהוא מתחיל

מסכת ברכות פרק ה

הלכה א משנה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוננו את לבם. אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו ואפילו נחש כרוך על עקיבו לא יפסיק:

גמרא ר' ירמיה בשם ר' אבא הבא מן הדרך אסור להתפלל ומה טעם? (ישעיהו נא) לכן שמעי נא זאת ענייה בנ"י הגולין בדרך ושכורת ולא מיין. רבי זריקן ר' יוחנן בשם ר"א בנו של רבי יוסי הגלילי המיצר אסור להתפלל. לא מיסתברא אלא מן הדין קריין: לכן שמעי נא זאת ענייה ושכורת ולא מיין.

תני לא יעמוד אדם ויתפלל לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלין אלא מתוך דבר של תורה וכן אל יפטר אדם מתוך חבירו לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר של תורה שכן מצינו בנביאים הראשונים שהיו חותמין את דבריהן בדברי שבה ובדברי נחמות אמר ר' אלעזר חוץ מירמיהו שחתם בדברי תוכחות אמר לו רבי יוחנן עוד הוא בדברי נחמות חתם ואמר (ירמיהו נא) ככה תשקע בכל לפי שהיה ירמיה חוזר ומתנבא על בית המקדש יכול בחורבן בית המקדש חתם? ת"ל עד הנה דברי ירמיהו במפולת של מחריביו חתם לא חתם בדברי תוכחות

והכתיב (ישעיהו סו) והיו דראון לכל בשר? בעכו"ם היא עסיקין והכתיב (איכה ה) כי אם מאוס מאסתנו? (איכה ה) השיבנו תחת כי מאוס מאסתנו. אף אליהו לא נפטר מאלישע אלא מתוך דבר של תורה (מלכים ב ב) ויהי המה הולכים הלוך ודבר במה היו עוסקין? ר'

אחזוא בר' זעירא אמר בקרית שמע היו עוסקין היך מה דאמר (דברים ו) ודברת במ ר' יודה בן פזי אמר בבריאית עולם היו עוסקין היך מה דאמר (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו ר' יודן בריה דר' אייבו אמר בנחמות ירושלים היו עוסקין כמה דאמר (ישעיהו מ) דברו על לב ירושלם ורבנן אמרין במרכבה היו עוסקין היך מה דאת אמר (מלכים ב ב) והנה רכב אש וסוסי אש וגו'

רב ירמיה אמר לא יעמוד אדם ויתפלל אלא מתוך דין של הלכה רבי ירמיה אמר העוסק בצורכי ציבור כעוסק בדברי תורה רב חונה אמר הרואה טיפה כעין החרדל יושבת ומשמרת עליו ז' נקיים וקאים ומצלי. זעיר' בר חנינא אמר המקיז דם בקדשים מעל עוד הוא מהלכות קצובות. תני בר קפרא אמר י"א יום שבין גדה לגדה הלכה למשה מסיני. תני ר' הושעיא מרבה אדם דגן בתבן ומערים עליו לפוטרו מן המעשרות. אבדן שאל לרבי כמה מעלות בקודש? והוא א"ל ד'. וכמה מעלות בתרומה? והוא א"ל שלש. וקאים ומצלי חגיגה פרק ב

ר' חזקיה רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם רבי יוחנן לעולם לא יהא הפסוק הזה זו מתוך פיך (תהלים מז) ה' צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה ר' יוסי בי ר' אבון ר' אבהו בשם ר' יוחנן וחברייא (תהלים פד) ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך ר' חזקיה בשם ר' אבהו יהי רצון לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתצילנו משעות החצופות הקשות הרעות היוצאות המתרגשות לבוא לעולם:

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ריב"ל אמר (תהלים כט) השתחוו לה' בהדרת קדש בחדרת קדש רבי יוסי בן חנינא אמר (תהלים ב) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה א"ר אחא לכשיבא יום רעדה תגילו

אריב"ל זה שהוא עומד ומתפלל צריך לישב שתי ישיבות אחת עד שלא יתפלל ואחת משיתפלל עד שלא יתפלל (תהלים פד) אשרי יושבי ביתך ואחת משיתפלל (תהלים קט) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה ושוהין שעה אחת לאחר תפילתן אימתי עוסקין בתורה אימתי עוסקין במלאכתן אמר רבי יצחק בי רבי אלעזר על ידי שהיו חסידים היתה ברכה ניתנת בתורתן וברכה נתנה במלאכתן

חונה אמר המתפלל אחורי בית הכנסת נקרא רשע שנאמר סביב רשעים יתהלכון רב חונה אמר כל מי שאינו נכנס בבית הכנסת בעולם הזה אינו נכנס לבית הכנסת לעתיד לבא מה טעם סביב רשעים יתהלכון.

##א"ר יוחנן המתפלל בתוך ביתו כאילו מקיפו חומה של ברזל. מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן תמן א"ר אבא אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן צריך לאדם להתפלל במקום שהוא מיוחד לתפילה וכה אמר אכן! כאן ביחיד וכאן בציבור##

ר' פינחס בשם ר' הושעיא המתפלל בבהכ"נ כאילו מקריב מנחה טהורה מה טעם (ישעיהו סו) כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור בית ה' רבי אבהו בשם רבי אבהו (ישעיהו נה) דרשו את ה' בהמצאו איכן הוא מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות (שם) קראוהו בהיותו קרוב איכן הוא קרוב אמר רבי יצחק בי רבי אלעזר ולא עוד אלא שאלהיהן עומד על גבן מאי טעמא (תהלים פג) אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט רב חסדא אמר זה שנכנס לבית הכנסת צריך להכנס לפנים משני דלתות מה טעם (משלי ח) אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום דלתותי ולא דלתי מזוזות ולא מזוזת אם עשה

כן מה כתיב תמן (שם) כי מוצאי מצא חיים רב חונא אמר זה שהוא הולך לבית הכנסת צריך להקל את רגליו מה טעם (הושע ו) נדעה נרדפה לדעת את ה' וכשהוא יוצא צריך להלך קימעא מה טעם (איוב יד) כי אתה צעדי תספור

אמר רבי יוחנן ברית כרותה היא היגע תלמודו בבית הכנסת לא במהרה הוא משכח אמר רבי יוחנן ענתנייתא ברית כרותה היא היגע בתלמודו בצנעה לא במהרה הוא משכח מה טעם (משלי יא) ואת צנועים חכמה אמר רבי יוחנן ברית כרותה היא הלמד אגדה מתוך הספר לא במהרה הוא משכח א"ר תנחום הסובר תלמודו לא במהרה הוא משכח מה טעם (דברים ד) פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך

ר' יונה בשם ר' תנחום בי ר' חייא זה שהוא רואה חלום קשה צריך לומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיהיו כל חלומותי שחלמתי בין בלילה הזה בין בשאר הלילות בין שחלמתי אני ובין שחלמו לי אחרים אם טובים הם יתקיימו עלי לששון ולשמחה לברכה ולחיים ואם לדבר אחר כשם שהפכת את מי המרה למתיקה ומי יריחו ע"י אלישע למתיקה ואת קללת בן בעור לברכה כן תהפוך את כל חלומות הקשין ומה שחלמו לי אחרים לטובה לברכה ולרפואה ולחיים לשמחה ולששון ולשלום (תהלים ל) הפכת מספדי למחול לי פיתחת שקי ותאזרני שמחה למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך (דברים כג) ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך (ירמיהו לא) אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדיו והפכתי אבלם לששון וניחמתים ושימחתים מיגונם:

אפי' המלך שואל בשלומי לא ישיבנו. אמר רבי אחא הדא דאמר במלכי ישראל אבל במלכי

אומות העולם משיב שאילת שלום תני היה כותב את השם אפילו מלך שואל בשלומו לא ישיבנו היה כותב שנים או שלשה שמות כגון אל אלהים ה' הרי זה גומר את אחד מהן ומשיב שאילת שלום

רבי יוחנן הוה יתיב קרי קומי כנישתא דבבל בציפורין עבר ארכונא officer ולא קם ליה מקומי אתון בעיין מימחוניה רצו להכותו אמר לון ארפוניה הניחוחה! בנימוסא דברייה הוא עסיק הוא עוסק בנימוסין של בוראו ר' חנינא ורבי יהושע בן לוי עלון קומי אנטיפותא proconsul דקיסרין חמתון וקם מן קומיהון אמרין ליה מן קומי אילין יהודאי את קאים?! אמר לון אפיהון דמלאכין חמית. ר' יונה ור' יוסי עלון קומי ארסקינס שם שר באנטוכיא חמתון וקם מן קומיהון אמרין ליה מן קומי אילין יהודאי את קאים לך?! אמר לון אפיהון דהני אנא חזי בקרבא ונצח אני רואה פניהם במלחמה, ואני נוצח רבי אבון על קומי מלכותא, כי נפיק הפך קדל פנה ערפו אתון בעיון מיקטלוניהרצו להרגו וחמין תרין זיקוקין דנור נפקין מקדליהשני זיקקין של אש ושבקוקה לקיים מה שנאמר (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך תני ר"ש בן יוחי וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך כל אפילו רוחות אפילו שידים. רבי ינאי ורבי יונתן הוו מטיילין באסלטין street??? חמתון חד שד ושאל בהון, אמר להון שלמכון רביא! אמרין, אפילו תואר חברות אין עלינו לרעה ???אפילו

משהו א"א לו להתחבר עלינו להרע

ריש לקיש מנהגו כשהיה יגע בתורה באוריתא סגין הוה נפיק ליה לבר מתחומא דשבתא והוא לא ידע לקיים מה שנאמר (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד. רבי יודן בי רבי ישמעאל מנהגיה באוריתא סגין הוות גולתיה שרעה מיניה טליתו נופל ממנו וחכינה מזדהרא לה נחש מקיפו אמרין ליה

תלמידיו רבי הא גולתך שריעה אמר לון ולית ההיא רשיעתא זהירא לה!

אפי' נחש כרוך על עקיבו לא יפסיק. רבי חונה בשם רבי יוסי לא שנו אלא נחש אבל עקרב מפסיק. למה? דמחייא וחזרה ומחייא והוי פק"ן

ר' אילא אמר לא אמרו אלא כרוך אבל אם היה מרתיע ובא כנגדו הרי זה מסתיר מלפניו כדי שלא ישכנו ובלבד שלא יפסיק את תפילתו תני היה עומד ומתפלל באסרטיא או בפלטיא הרי זה מעביר מפני החמור ומפני הקרון ובלבד שלא יפסיק את תפלתו אמרין עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה עומד ומתפלל ובא חברבר והכישו ולא הפסיק את תפילתו והלכו ומצאו אותו חברבר מת מוטל על פי חורו אמרו אי לו לאדם שנשכו חברבר lizard ואי לו לחברבר שנשך את ר' חנינא בן דוסא מה עיסקיה דהדין חברבריא? כד הוות נכית לבר נשא אין בר נשא קדים למיא חברברא מיית ואין חברברא קדים למיא בר נשא מיית אמרו לו תלמידיו רבי לא הרגשת אמר להן יבא עלי ממה שהיה לבי מתכוין בתפילה אם הרגשתי א"ר יצחק בר אלעזר ברא לו הקב"ה מעיין תחת כפות רגליו לקיים מה שנאמר (תהלים קמה) רצון יריאיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם:

הלכה ב משנה מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים ושואלין גשמים בברכת השנים והבדלה בחונן הדעת ר' עקיבה אומר אומרה ברכה רביעית בפני עצמה ר"א אומר בהודאה:

גמרא כשם שתחיית המתים חיים לעולם כך ירידת גשמים חיים לעולם. ר' חייא בר אבא שמע לה מן הדא (הושע ו) יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו (שם) נדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו וכו'

כתיב (מלכים א יז) ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד אל אחאב חי ה' אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי. רבי ברכיה א"ר יסה ורבנן: חד אמר בין על הטל ובין על המטר נשמע לו. וחרנא אמר על המטר נשמע לו ועל הטל לא נשמע לו. מאן דמר על המטר נשמע לו ועל הטל לא נשמע לו מן הדא: (מלכים א יח) לך הראה אל אחאב ואתנה מטר וגו' ומאן דמר בין על הטל בין על המטר נשמע לו, איכן הותר נדרו של טל? אמר רבי תנחומא אדרעיה, סברין מימר נדר שהותר מכללו הותר כולו. אית דבעי מימר בבנה של צרפית (מלכים א יז) ויקרא אל ה' ויאמר ה' אלהי וגו' אמר רבי יודה בן פזי לאחד שגנב נרתיקו של רופא עם כשהוא יוצא נפצע בנו חזר אצלו אמר לו אדוני הרופא רפא את בני אמר לו לך והחזר את הנרתק שכל מיני רפואות נתונין בו ואני מרפא את בנך כך אמר לו הקב"ה לאליהו לך והתר נדרו של טל שאין המתים חיים אלא בטללים ואני מחיה את בנה של צרפית ומניין שאין המתים חיים אלא בטללים (ישעיהו כו) יחיו מתוך נבלתי יקומון הקיצו ורגנו שוכני עפר כי טל אורות תליך וארץ רפאים תפיל א"ר תנחום אדרעיה "וארעא תפקידה תפליט" הארץ יפליט פקדונו" ר' יעקב דכפר חנן בשם ריש לקיש בשעה שעשה אברהם זקין רצוני נשבעתי לו שאיני זז טל מבניו לעולם מה טעם (תהלים קי) לך טל ילדותך וכתיב בתריה נשבע ה' ולא ינחם א"ר יודא בן פזי בדייתקי נתתיו לאברהם במתנה נתתיו לו ויתן לך האלהים מטל השמים אמר רבי שמואל בר נחמני בשעה שישאל באין לידי עבירה ומעשים רעים הגשמים נעצרים הן מביאין להן זקן א' כגון ר' יוסי הגלילי והוא מפגיע בעדם והגשמים יורדים אבל הטל אינו יורד בזכות ברייה מה טעם (מיכה ה) כטל מאת ה' כרביבים עלי עשב אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם

ר' זעירא בשם ר' חנינא היה עומד בגשם והזכיר של טל אין מחזירין אותו, בטל והזכיר של גשם מחזירים אותו. והתני בטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר ואם רצה להזכיר מזכיר! אלמא אי"צ להזכיר טל בימות החמה! לא דמי ההוא דמיקל שמקלל (בהזכירו גשם הימות החמה) לההוא דלא מצלי ולא מיקל. שאינו אומר כלום (בימות החמה)

בגשם והזכיר של טל אין מחזירים אותו. והתני אם לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורת גשמים בתח"ה מחזירים אותו. בההוא דלא אידכר כלל לא טל ולא מטר אז מחזירין ר' זעירא בשם ר"ח אם לא שאל בברכת השנים אומרה בשומע תפלה ודכוותה אם לא הזכיר גבורת גשמים בתחיית המתים אומרה בשומע תפילה, מה אם שאלה שהיא מדוחק אומרין אותה כשכבר "דחוקין" אומרה בש"ת, אזכרה שהיא מריוח לא כ"ש! והתני אם לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורת גשמים בתחיית המתים מחזירים אותו! אמר רבי אבדימי אחוי דרבי יוסי בשלא אמר בשומע תפילה.

איכן הוא חוזר? כדמר ר"ש בר ווא בשם ר' יוחנן בראש חודש אם עקר את רגליו חוזר לכתחילה ואם לאו חוזר לעבודה אוף הכא אם עקר את רגליו חוזר לכתחילה ואם לאו חוזר לעבודה בשומע תפילה

בנינוה, צרכון מיעבד תענית גשמים בתר פסחא אתון שיילון לרבי אמר לון רבי לכו ועשו ובלבד שלא תשנו מטביעה של תפילה. איכן הוא אומרה? רבי ירמיה סבר מימר אומרה בשומע תפילה אמר ליה רבי יוסי לא כן אמר רבי זעירא בשם רב חונה אם לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורת גשמים בתחיית המתים מחזירין אותו בשומע תפילה ומר לון רבי לכו ועשו ובלבד שלא תשנו מטביעה של תפילה! על דעתיה דרבי יוסי איכן הוא אומרה? בשש שהוא מוסיף. עד כדון ציבור שיש לו שש

יחיד שאין לו שש מניין? אמר רבי חנינא לא כן
אמר רבי זעירא בשם רב חונה יחיד שואל
צרכיו בשומע תפילה ואילו צרכיו הן.

והבדלה בחונן הדעת שמעון בר ווא בעא קומי
רבי יוחנן דבר שהוא נוהג ובא איך פליגי על "מעשים
בכל יום"? חכמים חולקין עליו? אמר לו על ידי
שעיקרה בכוס, שכחיה בתפלה. מילתיה אמרה
שעיקרה בכוס. ר' יעקב בר אידי בשם ר' יצחק
רובא אמרה בתפילה אומרה בכוס בשביל
לזכות את התינוקות מילתיה אמרה שעיקרה
בתפילה. רבי זעירא רב יהודה בשם שמואל
אמרה בכוס אומרה בתפילה אמרה בתפילה
אומרה בכוס מילתיה אמרה שעיקרה כאן וכאן.

ר"א אומר בהודייה. רבי יוחנן בשם רבי מטין
כר"א ב"ט שחל להיות במוצאי שבת מיד???
רבי יצחק רבה בשם רבי הלכה כר"א ב"ט
שחל להיות במ"ש ר' יצחק בר נחמן בשם רבי
חנינא בן גמליאל הלכה כר"א לעולם רבי אבהו
בשם ר"א הלכה כר"א לעולם. אמר רבי יעקב
בר אחא לאו בגין דאתון תרתיי שמועין, אלא
בגין דרבי יצחק בר נחמן ור"א תרויהון בשם
ר' חנינא בן גמליאל הלכה כר"א לעולם לא
קיימ"ל כהני תרתי שמועות רק כ...

ואבדלה בחונן הדעת דברי חכמים ר"ע אומר
אומרה ברכה רביעית בעצמה רבי יעקב בר
אחא בשם שמואל אומר ברכה רביעית.

א"ר יודן אומר מטבע ברכה ואחר כך מבדיל,
ותייא כרבי דר' אומר תמיהני היאך ביטלו חונן
הדעת בשבת אם אין דיעה תפילה מניין?! וכה
אם אין דיעה הבדלה מניין. אמר רבי יצחק בר'
אלעזר מבדיל ואח"כ אומר מטבע ברכה. ר"א
ב"ר הושעיה ובלבד שלא יפחות משלש
אבדלות אמר ר' יוחנן אמרו הפוחת לא יפחות
משלש והמוסיף לא יוסיף יותר משבעה
אבדלות. לוי אמר ובלבד מאבדלות האמורות

בתורה. נחום ביר' סימאי נפק ומר בשם אבוי
ואפילו אבדלה אחת.

וא"ר אבהו וצריך לחתום בהבדלה. רבי מנא
בעי מעתה אפילו פתח במבדיל בין קודש לחול
וחוזר וחותם במבדיל בין קודש לחול?! אמר ר'
יוסי בי רבי בון ולא מברכות שפותחין בהן
בברוך וחותמין בברוך הן וכך דרכן של ברכות כזה

ר"א בן אנטיגנוס בשם ר"א בי ר' ינאי זאת
אומרת שאסור לעשות מלאכה עד שיבדיל כמה
דאמר אסור לעשות מלאכה עד שיבדיל ודכותה
אסור לו לאדם לתבוע צרכיו עד שיבדיל ר'
זעירא ר' אלעזר בר אנטיגנוס בר' בשם ר' ינאי
בשם ר' יודה בר' אם לא הבדיל במוצאי שבת
מבדיל אפילו בחמישי בשבת הדא דאת אמר
במבדיל בין קודש לחול אבל בורא מאורי האש
אומרה מיד ר' זעירא בשם רבי יהודה ר' אבא
בשם אבא בר ירמיה אפילו יום טוב שחל
להיות באמצע שבת אומר בין יום השביעי
לששת ימי המעשה א"ר זעירא לרבי יהודה וכי
ששת ימי המעשה לפניו א"ל וכי יש טומאה
וטהרה לפניו ר' ירמיה ר' זעירא בשם רבי חייא
בר אשי צריך לומר החל עלינו את הימים ששת
ימי המעשה הבאים לקראתינו לשלום ר' אבא
מוסיף והשמיענו בהן ששון ושמחה ר' חזקיה
בשם ר' ירמיה הבינו ולמדינו

ר' חזקיה בשם ר' ירמיה העונין אמן צריכין
ליתן עיניהן בכוס ועיניהן בנר

ר' חזקיה בשם ר' ירמיה ארבעת מינין שבלולב
ניטלין דרך גידוליהן:

הלכה ג משנה האומר על קן צפור יגיעו
רחמך ועל טוב יזכר שמך מודים מודים
משתקין אותו

העובר לפני התיבה וטעה יעבור אחר תחתיו ולא יהא סרבן באותה שעה ומאין הוא מתחיל מתחילת ברכה שטעה זה:

גמרא ר' פינחס בשם ר' סימון כקורא תיגר "טענות" על מדותיו של הקדוש ברוך הוא על קן ציפור הגיעו רחמין ועל אותו האיש לא הגיעו רחמין. ר' יוסי בשם רבי סימון כנותן קיצבה למדותיו של הקדוש ברוך הוא עד קן ציפור הגיעו רחמין. אית תניי תני "על" ואית תניי תני "עד" מאן דמר על מסייע לר' פינחס ומן דמר עד מסייע לרבי יוסי. א"ר יוסי בי ר' בון לא עבדין טבות שעושין למדותיו של הקב"ה רחמים ואילין דמתרגמין עמי בני ישראל כמה דאנא רחמן בשמים כך תהוון רחמנין בארעא תורתא או רחילה יתה וית ברה לא תיכסולא תשחטו תרויהון ביומא חד לא עבדין טבאות שהן עושין מדותיו של הקב"ה רחמים.

מודים מודים משתקין אותו א"ר שמואל בר רב יצחק (תהלים סג) כי יסכר פי דוברי שקר הדא דאמר בציבורא אבל ביחיד תחנונים הן.

העובר לפני התיבה וטעה ר' יוסי בן חנינה בשם ר' חנינה בן גמליאל טעה בשלש ברכות הראשונות חוזר בתחילה אדא בר בר חנה גניבה בשם רב טעה בשלש ברכות האחרונות חוזר לעבודה ר' חלבו רב חונה בשם רב טעה בשלש ברכות הראשונות חוזר בתחילה בשלש ברכות האחרונות חוזר לעבודה טעה ואינו יודע איכן טעה חוזר למקום הברור לו

ר' אחא ור' יודה בן פזי יתבון בחד כנישתא אתי עבר חד קומי תיבותא ואשגרשכה חד ברכה אתון ושיילון לר' סימון א"ל ר' סימון בשם ריב"ל ש"צ שהשגיר שתים שלש ברכות אין מחזירין אותו. אשכח תניי ופליג לכל אין מחזירין אותו חוץ ממי שלא אמר מחיה המתים

ומכניע זדים ובונה ירושלים אני אומר מין הוא. אלמא בהנך מחזירין

שמואל הקטן עבר קומי תיבותא ואשגר מכניע זדים שכתב ברכה זו בסופה שרי משקיף עליהון התחיל להתסכל בהם... אמרין ליה לא שיערו חכמים כך..

ר' יעקב בר אחא ר"ש בר אבא בשם רבי אלעזר ספק הזכיר של ראש חודש ספק לא הזכיר מחזירין אותו לאיכן הוא חוזר שמעון בר ווא בשם ר' יוחנן אם עקר את רגליו חוזר לכתחילה ואם לאו חוזר לעבודה אמר ר' יודה בן פזי הסיע דעת כמי שעקר את רגליו. ואילין תחנוניא צריכה. מיבעי' ר' אבא בריה דר' חייא בר אבא ר' חייא בשם רבי יוחנן היה קורא בתורה ונשתתק זה שהוא עומד תחתיו יתחיל ממקום שהתחיל הראשון אם אמר את ממקום שפסק הראשונים נתברכו לפניו ולא נתברכו לאחריו והאחרונים נתברכו לאחריו ולא נתברכו לפניו וכתוב (תהלים יט) תורת ה' תמימה משיבת נפש שתהא כולה תמימה

תני לא יהו שנים קורין בתורה ואחד מתרגם. א"ר זעירא מפני הברכה כי אחד מברך לבטלה והתני לא יהו שנים מתרגמין ואחד קורא אית לך מימר מפני הברכה! אלא משום שאין שני קולות נכנסין לתוך אוזן אחת. תני שנים קורין בתורה ואין שנים מפטירין בנביא אין מחלקין קריאת נביא לשניים א"ר עולא קרויות בתורה ואין קרויות בנביא.

א"ר יהושע דרומיא שלשה דברים רובן ומיעוטן רע ובינוניתן יפה השאור והמלח והסירוב. בתחילה מסרב שנייה מעמעם ובשלישית רץ ובא. ר' חונא הוה יתיב בחד כנישתא עאל חזנא ואטרך he nudged על חד דייעול ולא קבל עילוי, בסופא אתא אותו שלא רצה לגבי ר' אלעזר א"ל לא יכעוס מרי עלי, בגין

דלא הוינא מיתער, ישן הייתי... לא עלית, א"ל עלך
לא כעסית אלא על הדין דאטרח!

בטייטשם איש אישתתק באופנייה"אופנים וחיות
הקודש" שביוצר אתון ושיילון לר' אבון אמר לון
רבי אבון בשם ריב"ל זה שעובר תחתיו יתחיל
ממקום שפסק, אמרין ליה והא תנינן מתחילת
הברכה שטעה זה אמר לון מכיון דעניתון
קדושתא"קדוש..." כמי שהוא תחילת ברכה:

הלכה ד משנה העובר לפני התיבה לא יענה
אחר הכהנים אמן מפני הטיורף. אם אין שם
כהן אלא הוא לא ישא את כפיו ואם הבטחתו
שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפילתו רשאי:

גמרא תני הפורס את שמע והעובר לפני התיבה
והנושא את כפיו והקורא בתורה והמפטיר
בנביא והמברך על אחת מכל מצות האמורות
בתורה לא יענה אחר עצמו אמן ואם ענה הרי
זה בור. אית תניי תני הרי זה בור ואית תניי
תני הרי זה חכם אמר רב חסדא מאן דמר הרי
זה חכם בעונה בסוף. כגון אחר "בשלום" ומאן דמר
הרי זה בור בעונה על ברכה וברכה

א"ר חנינא שנים ישראל ואחד כהן מהלכין בדרך
ממצעין את הכהן אימתי בזמן שכולם שוין אבל
אם היה אחד מהן תלמיד חכם ממצעין את
החבר א"ר יהושע ב"ל מימי לא ברכתי לפני
כהן ולא הנחתי ישראל לברך לפני

ר' יודה בן פזי בשם ר' אלעזר כל כהן שהוא
עומד בבהכ"נ ואינו נושא את כפיו עובר בעשה
ר' יודה בן פזי כד הוה תשיש הוה חזיק
רישיה כורך ראשו וקאי ליה אחורי עמודא. ר'
אלעזר נפיק ליה לבראחוץ לביהכ"נ ר' אחא ר'
תנחומא בר' חייא בשם רבי שמלאי עיר שכולה
כהנים נושאין את כפיהם למי הם מברכין?
לאחיהם שבצפון לאחיהם שבדרום לאחיהם
שבמזרח לאחיהם שבמערב. ומי עונה אחריהם

אמן הנשים והטף. תני אביי בי רבי בנימין
העומדים לאחורי הכהנים אינן בכלל ברכה
העומדים לפני הכהנים אמר רבי חייא בר ווא
אפילו חומה של ברזל, הברכה מפסקת.
העומדים מן הצדדין? נשמענה מן הדא נתכווין
להזות מלפניו והזה לאחריו לאחריו והזה לפניו
הזייתו פסולה לפניו והזה על הצדדים שלפניו
הזייתו כשירה הדא אמרה אף העומדים מן
הצדדין בכלל ברכה הן. אמר רב חסדא וצריך
שיהא החזן מי שאומר "ברכך וכו'" ישראל. רב נחמן
בר יעקב אמר אם היה כהן אחד, אומר "החזן"
"כהן" ואם היו שנים אומר "כהנים" אמר רב
חסדא אפילו כהן אחד אומר כהנים שאינו קורא
אלא לשבט:

הלכה ה משנה המתפלל וטעה סימן רע לו,
ואם שליח ציבור הוא סי' רע לשולחיו ששלוחו
של אדם כמותו אמרו עליו על רבי חנינא בן
דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי
וזה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם אם
שגורה תפילתי בפי יודע אני שאני מקובל ואם
לאו יודע אני שהוא מטורף:

גמרא רבי אחא בר יעקב אמר ובלבד
באבות. הוי סימן רע

מעשה ברבן גמליאל שחלה בנו ושלח שני
תלמידי חכמים אצל רחב"ד בעירו אמר לון
המתינו לי עד שאעלה לעלייה ועלה לעלייה
וירד אמר להו בטוח אני שנינוח בנו של ר"ג
מחליו, וסיימו באותה שעה תבע מהן מזון

אמר רבי שמואל בר נחמני אם כוונת את לבך
בתפילה תהא מבושר שנשמעה תפילתך ומה
טעם (תהלים י) תכין לבם תקשיב אזניך. אמר
ריב"ל אם עשו שפתותיו של אדם תנובה יהא
מבושר שנשמע תפילתו מה טעם (ישעיהו נח)

בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב
אמר ה' ורפאתיו:

שכל המצות טעונות ברכה??? ומניין שכל
המצות טעונות ברכה? רבי תנחומא רבי אבא
בר כהנא בשם רבי אלעזר (שמות כד) ואתנה
לך את לוחות האבן והתורה והמצוה הקיש
תורה למצות מה תורה טעונה ברכה אף מצות
טעונות ברכה

מסכת ברכות פרק ו

הלכה א משנה כיצד מברכין על הפירות? על
פירות האילן הוא אומר בורא פרי העץ חוץ מן
היין שעל היין הוא אומר בורא פרי הגפן. ועל
פירות הארץ הוא אומר בורא פרי האדמה חוץ
מן הפת שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן
הארץ. ועל הירקות הוא אומר בורא פרי
האדמה רבי יהודה אומר בורא מיני דשאים:

גמרא כתיב (תהלים כד) לה' הארץ ומלואה
תבל ויושבי בה הנהנה כלום מן העולם מעל,
עד שיתירו לו המצות??? הברכה שעושה אמר רבי
אבואה כתיב (דברים כב) פן תקדש המלאה
הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם העולם כולו
ומלואו עשוי ככרם ומהו פדיונו? ברכה. ר'
יחזקיה רבי ירמיה רבי אבון בשם ר"ש בן
לקיש (תהלים טז) אמרת לה' ה' אתה טובתי בל
עליך אם אכלת וברכת, כביכול כאילו משלך
אכלת. ד"א טובתי בל עליך מבלה אני טובתי
בגופך יתברך המאכל במעיד ד"א טובתי בל עליך
יבללו כל הטובות ויבואו עליך אמר רבי אחא
מהו בל עליך שאיני מביא טובה על העולם
מבלעדיך כמה דאת אמר (בראשית מא)
ובלעדיך לא ירים איש את ידו. רבי חייא
(ויקרא יט) קדש הלולים מלמד שהוא טעון
ברכה לפניו ולאחריו מיכן היה רבי עקיבה
אומר לא יטעום אדם כלום עד שיברך

רבי חגי ורבי ירמיה סלקון לבי חנוותא tavern
קפץ רבי חגי ובירך עליהן אמר ליה רבי ירמיה
יאות עבדת!

רבי יוחנן נסב זיתא ובירך לפניו ולאחריו והוה
רבי חייא בר ווא מסתכל ביה אמר ליה רבי
יוחנן בבלייא למה את מסתכל בי לית ליך כל
שהוא ממין שבעה טעון ברכה לפניו ולאחריו?!
אית ליה, ומה צריכה ליה מפני שגלעינתו
ממעטתו ולית ליה לר"י שגלעינתו ממעטתו?
מה עביד ליה ר' יוחנן משום ברייה. מילתיה
דר"י אמרה שכן אפי' אכל פרידה אחת של ענב
או פרידה אחת של רימון שהוא טעון ברכה
לפניה ולאחריה

יין, בזמן שהוא כמות שהוא, אומר עליו בורא
פרי העץ ואין נוטלין ממנו לידים. בזמן שהוא
מזוג, אומר עליו בורא פרי הגפן ונוטלין ממנו
לידים דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים בין
חי בין מזוג אומרים עליו בורא פרי הגפן
ונוטלין ממנו לידים. א"ר אבא אין בו משום
איבוד אוכלין.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו שמן זית
אומר עליו בורא פרי העץ. אמר רבי חייא בר
פפא קומי רבי זעירא ומתניתא אמרה כן. חוץ
מן היין שעל היין הוא אומר בורא פרי הגפן
ויין לאו שחוק הוא?! לא מר אלא חוץ מן היין
הא שאר כל הדברים אע"פ ששחוקין הן בעינן
הן. רבי אבא אמר רב ושמואל תרויהון אמרין
ירק שלוק אומר עליו שהכל נהיה בדברו. רבי
זעירא בשם שמואל ראשי לפתות ששלקן אם
בעינן הן אומר עליהם בורא פרי האדמה שחקן
אומר עליהן שהכל נהיה בדברו. לפי שנשחקו א"ר
יוסי ומתניתא אמרה כן?! חוץ מן הפת שעל
הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ ופת לאו

שחוק הוא לא מר אלא חוץ מן הפת הא שאר
כל הדברים אע"פ ששחוקי' הן בעינין הן

רבי חייא בר ווא בשם ר' יוחנן זית כבוש אומר
עליו בורא פרי העץ. רבי בנימין בר יפת בשם
רבי יוחנן ירק שלוק אומר עליו שהכל נהיה
בדברו. א"ר שמואל בר רב יצחק מתניתא
מסייע לרבי בנימין בר יפת אבל לא כבושין
ולא שלוקין ולא מבושלין. אין יוצאין חובת מרור אם
בעינין הן, אדם יוצא בהן ידי חובתן בפסח!
אמר ר' זעירא מאן ידע משמעה מן ר' יוחנן
יאות, לר' חייא בר ווא או ר' בנימין בר יפת?
לא רבי חייא בר ווא?! ועוד מן הדא מן מה
דאנן חמיין רבנן רברביא עלון לאברייתא
להברות עצמן ונסבין תורמסין ומברכין עליהון
בורא פרי האדמה. ותורמסי' לאו שלוקי'
הן?! אלמא "שלוק" במילתיה קאי אין תימר
מתניתין, שאין יוצאין מרור שנייא היא שאמרה
התורה מרורין. ותורמסין כיון ששלקן כבר
בטלה מרירתן!! אדרבה נשתנה למעלייתא!

אמר רבי יוסי ב"ר בון ולא פליגין, זית ע"י
שאין דרכו לאכול חי אע"פ שכבש בעינו הוא.
ירק כיון ששלקו נשתנה.

רבי יעקב בר אחא אמר איתפלגין רב נחמיה
ורבנן רב נחמיה אמר המוציא לחם מן הארץ.
ורבנן אמרי מוציא לחם מן הארץ. אתיין אילין
פלוגותא כאילין פלוגותא. לפת ר' חנינא בר
יצחק ורבי שמואל בר אימי חד אמר "לפת"
turnip שמשביע מאד כעין לחם לא פת היתה?! בגן עדן
וחרנא אמר "לפת" לא פת היא עתידה
להיות לעתיד (תהלים עב) יהי פסת בר בארץ
בראש הרים

רבי ירמיה בריך קומי ר"ז "ה" מוציא לחם מן
הארץ, וקלסיה. מה כרבי נחמיה? שלא לערב

ראשי אותיות. מעתה "ה" מן הארץ שלא לערב
ראשי אותיות לחם מן

על דעת' דר' נחמיה הבורא פרי הגפן ועל
דעתייהו דרבנן בורא פרי הגפן

ר' זריקן אמר ר"ז בעי אהן דנסב תורמוסא
ומברך עילוי ונפל מיניה מהו מברכה עילוי זמן
תניינות? מהו בינו לבין אמת המים אמרין תמן
לכך כוין דעתו מתחילה ברם הכא לא לכך כוין
דעתו מתחלה. תני ר' חייא אין מברכין על הפת
אלא בשעה שהוא פורס. א"ר חייא בר ווא הדא
אמרה אהן דנסב פוגלא צנון ומברך עילוי והוא
לא אתי לידיה צריך למברכה עילוי זמן
תניינות. אמר רבי תנחום בר יודן צריך לומר
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שלא
להזכיר שם שמים לבטלה:

עד כמה יברך? אים אוכל פתיתין קטנים מאד, מברך
אחריהם שלש ברכות? ר' חננא ור' מנא חד אמר עד
כזית. וחרנא אמר עד פחות מכזית. מאן דמר
כזית כיי דתנינן תמן וכולן כל המנחות פתיתין
כזית. מאן דמר עד פחות מכזית תני ר' ישמעאל
אפי' מחזירה לסולתה.

תני כל שאומר אחריו ג' ברכות אומר לפניו
המוציא לחם מן הארץ. וכל שאין אחריו ג'
ברכות אין אומר לפניו המוציא לחם מן הארץ.
התיבון הרי פחות מכזית הרי אין אומר אחריו
ג' ברכות מעתה לא יאמרו לפניו המוציא לחם
מן הארץ! רבי יעקב בר אחא אומר לשאר
המינים נצרכה כגון אורז שאין אחריו ג' ברכות, אין לפניו
המוציא

רבי אבא בשם רב מסובין אסורים לטעום כלום
עד שיטעום המברך. ריב"ל אמר שותין אע"פ
שלא שתה. מה פליג? מה דמר רב כשהיו כולן
זקוקין לככר אחד, מה דמר ריב"ל כשהיה כל
א' וא' כוסו בידו.

תני המברך פושט ידובקערה תחילה אלא אם רצה לחלוק לו כבוד לרבו או למי שגדול ממנו בתורה הרשות בידו

רב כד הוה קציחותך פת הוה טעים בשמאלי', מפליג בימיני'

רב הונא אמר אהן דמר סב בריך סב בריך! אין בו משום הפסק ברכה. הב אחוונא לתורייתא מספוא לשוורים יש בו משום הפסק ברכה

רב הונא אמר הדא שתיתאמשקה משעורים קלויים ודבש והדא מורתא myrrh שחיקתא אומר עליו שנ"ב.

רב הונא אמר הרי שנתן לתוך פיו ושכח ולא בריך אם היו משקין פולטן, אם היו אוכלין מסלקן לצדדין. רבי יצחק בר מרי קומי רבי יוסי ב"ר אבון בשם רבי יוחנן אפילו אוכלין פולטן דכתיב (תהלים עא) ימלא פי תהילתך כל היום תפארתך. הכוסס את החיטין אומר עליו בורא מיני זרעונים. אפיין ובשילן, בזמן שהפרוסות קיימות אומר עליהן המוציא לחם מן הארץ ומברך לאחריו ג' ברכות. אם אין הפרוסות קיימות אומר עליהן בורא מיני מזונות ומברך לאחריו ברכה אחת מעין שלש. עד כמה יהו פרוסות? ר' יוסי ב"ר אבון כהנא בר מלכיה בשם רב עד כזיתים.

הכוסס את האורז אומר עליו בורא מיני זרעונים. אפיו ובישלו אע"פ שהפרוסות קיימות אומר עליו בורא מיני מזונות ואין צריך לאחריו לברך. רבי ירמיה אמר בורא פרי האדמה בר מרינא בריך קומי ר"ז וקומי רבי חייא בר ווא שהכל נהיה בדברו. ר"ש חסידא אומר בורא מיני מעדנים. אמר רבי יוסי ב"ר אבון ולא פליגי, מאן דמר בורא מיני מזונות בההוא דעביד בולumpy מאן דמר בורא פרי האדמה בההוא דברירseparate מאן דמר שהכל נהיה

בדברו בההיא דשלוק ומאן דמר בורא מיני מעדנים בההוא דטרופ.

עד כדון בתחילה. בסוף? על אורז רבי יונה בשם ר"ש חסידא אשר ברא מיני מעדנים לעדן בהן נפש כל חי בא"י על הארץ ועל מעדניה. רבי אבא בר יעקב בשם רבי יצחק רובא, רבי כשהוא אוכל בשר או ביצה היה אומר אשר ברא נפשות רבות להחיות בהם נפש כל חי בא"י חי העולמים. עד כדון בסוף. בתחילה אמר רבי חגי בורא מיני נפשות. התיב רבי יוסי והא מתניתא פליגא על החומץ ועל הגוביי ועל הנבלות הוא אומר שהכל נהיה בדברו. והדין גוביי לא מין נפש הוא?!

אתיא דר"ש חסידא כרבי, ודברי שניהם כר"ג. שיש ברכה אחרונה גם לשאר מינים דתני זה הכלל שהיה רבי יהודה אומר משום ר"ג כל שהוא ממין שבעה ואינו מין דגן, מין דגן ולא אפאון פת, ר"ג אומר מברך לאחריו שלש ברכות, וחכמים אומרים ברכה אחת. וכל שאינו ממין שבעה ואינו ממין דגן. ר"ג אומר מברך לפניו ולאחריו, וחכמים אומרים מברך לפניו ולא לאחריו.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי חנינא כל שהוא כעין סולת וכעין חליטה שופך עליו רותחין ומחמשת המינין אומר עליו בורא מיני מזונות ומברך לאחריה ברכה אחת מעין שלש. וכל שהוא כעין סולת וכעין חליטה ואינו מחמשת המינין א"ר יונה שלח רב זעירא גבי אילין דבית ר' ינאי ואמרון ליי. לית אנא ידע מה אמרון ליה. מאי כדון? א"ר יוסי מסתברא שהכל נהיה בדברו

ר' ירמיה בעי הדין דאכל סולת מהו למיברכה בסופה? א"ר יוסי הכן והכן. לא השיב תשובה ברורה. לא אכל רבי ירמיה סולת מן יומוי.

הקונרס artichoke והחלימה mallow והדמוע
והאטט thorny bush: הנך דווקא ולא קורא

הלכה ב משנה בירך על פירות האילן בורא
פרי האדמה יצא. על פירות האדמה בורא פרי
העץ לא יצא. ועל כולם אם אמר שהכל יצא:

גמרא רבי חזקיה בשם ר' יעקב בר אחא: דר'
יודה היא. דר' יודה עביד את האילנות
כקשים. כשיבש האילן מביא תאנים וקורא, כמו שמביא חטים
אף שכבר יבש הקש אמר רבי יוסי דברי הכל היא
פירות האילן בכלל פירות האדמה. ואין פירות
האדמה בכלל פירות העץ.

רב הונא אמר חוץ מן היין ומן הפת. מתניתא
אמרה כן חוץ מן היין שעל היין הוא אומר
בורא פרי הגפן חוץ מן הפת שעל הפת הוא
אומר המוציא לחם מן הארץ תני ר' יוסי אומר
כל המשנה על המטבע שטבעו חכמים לא יצא
ידי חובתו ר' יודה אומר כל שנשתנה מבריייתו
ולא שינה ברכתו לא יצא ר' מאיר אומר אפילו
אמר ברוך שברא החפץ הזה מה נאה הוא זה
יצא ר' יעקב בר אחא בשם שמואל הלכה כר'
מאיר מילתיה דרב אמרה כן חד פרסוי אתא
לגבי רב בגין דאנא אכל פיסתי ולא אנא חכים
מברכא עליהאני אוכל לחם ואני "חכם" לברך עליו ואנא
אמר ברוך דברא הדין פסא נפיק אנא ידי
חובתי? א"ל אין.

רב יהודה בשם אבא בר בר חנה בר קפרא
ותרין תלמידוי נתארחו אצל בעל הבית בהדין
פונדיקא דברכתא מקום אפיק קומיהון פרגן young
chicken ואחוני plum dish וקפלוטין leeks אמרו
נברך על קפלוטה דו פטר אחונייתא האדמה פטר
העץ ולא פטר פרגיתא. נברך על אחונייתא לא
פטר לא דין ולא דין. קפץ חד ובירך על
פרגיתא שהכל נהיה בדברו??? ורצה לפטור הכל בזה
גחיק ליה חבריה, א"ל בר קפרא לא לזה
גורגן אלא לך לוגלן! זה עשה בגרגרנותו

לית צורכה דלא, למה הוא חותם בה כשאנו מז'
מינין בארץ? נעשית כברכת פועלים. שחותם ג"כ
ב"ארץ" דתני הפועלים שהיו עושין מלאכה עם
בעל הבית הרי אלו מברכין ברכה ראשונה
וכוללין של ירושלים בשל ארץ וחותרין בשל
ארץ אבל אם היו עושין עמו בסעודן או שהיה
בעל הבית אוכל עמהן הרי אלו מברכין ארבע

דבית ר' ינאי עבדן לה כמטבע ברכה ואפי' אינו
ממיני ארץ ישראל

מהו להזכיר בה מעין המאורע? א"ר אבא בר
זימנא ר' זעירא היה מזכיר בה מעין המאורע.
א"ר ירמיה הואיל וחש לה ר' זעירא צריכין אנו
מיחוש.

תני מברכין על הדגן כשהוא מן המובחר.
קלוסקין ושלוימה של בעל הבית, אומר על
הקלוסקין. פרוסה של קלוסקין ושלוימה של
בעל הבית, אומר על השלוימה של בעל הבית.
פת חיטין ופת שעורין אומר על של חיטין.
פרוסה של חיטים ושלוימה של שעורים אומר
על הפרוסה של חיטין. פת שעורין ופת כוסמין
אומר על של שעורין. והלא של כוסמין יפה
ממנה? אלא שזו ממין שבעה וזו אין ממין
שבעה. ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירא דר'
יודה היא דר' יודה אמר אם יש ביניהן ממין
שבעה עליו הוא מברך. פת טמאה ופת טהורה
ר' חייא בר ווא אמר אומר על הטהורה. פת
נקייה טמאה ופת קיבר טהורה ר' חייא בר אדא
בשם ר' אחא על איזה מהן שירצה יברך.

קורא heart of the palm ר' יעקב בר אחא בשם
שמואל אומר עליו בורא פרי העץ תנא ר'
חלפתא בן שאול שהכל נהיה בדברו תני ר'
יהושע בורא מיני דשאים מתניתא דר' אושעיא
פליגא עילווי ואילו הן מיני דשאים לענין כלאיים

אתה למה לגלגתה? ולזה הגרגרן אמר: חכם אין כאן זקן אין כאן? אמרו לא יצאה שנתן עד שמתו. א"ר יוסי הא אזלינן תרין ולא שמעינן מינה כלום. מיי כדין? מסתברא מברך על הקפלוטה. האדמה שהכל נהיה בדברו טפילה לו: כ. אינו חשובה כמותו

הלכה ג משנה על דבר שאין גידוליו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו. על החומץ ועל הגוביי ועל הנובלות תמרים שנפלו אומר שהכל נהיה בדברו רבי יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו:

גמרא החמיץ יינו אומר ברוך דיין האמת. בא לאוכלו אומר שהכל נהיה בדברו. ראה גוביי אומר ברוך דיין האמת בא לאכלן אומר שהכל נהיה בדברו. ראה נובלות שנשרו אומר ברוך דיין האמת בא לאוכלן אומר ברוך שהכל נהיה בדברו:

הלכה ד משנה היו לפניו מינין הרבה ר"א אם יש ביניהן ממין שבעה עליו הוא מברך. וחכמים אומרים על אי זה מהן שירצה:

גמרא רבי יהושע בן לוי אמר מה פליגין ר' יודה ורבנן? כשהיה בדעתו לאכול פת אחר מינים אלו---וממילא אין כאן "ברכה אחרונה" רק "העץ" אבל אין בדעתו לאכול פת כל עמא מודיי שאם יש ביניהן ממין שבעה עליו הוא מברך. ברכה ראשונה---כדיי שיברך אחריו מעין ג ויפטור בנ"ר

[א"ר אבא צריך לברך בסוף אף שרוצה לאכול פת תכף אחריו-- חייב ברכה אחרונה]

א"ר יוסי הדא דר' בא פליגא על דרבי יהושע בן לוי דר' יהושע בן לוי אמר מה פליגין ר' יודה ורבנן בשהיה בדעתו לאכול פת אבל אם אין בדעתו לאכול פת כל עמא מודיי שאם יש

ביניהן ממין שבעה עליו הוא מברך. ומר ר' בא וצריך לברך בסוף

#[לא בירך, נעשה טפילה. דתנינן תמן כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופוטר את הטפילה] #

הדא גריזמתה מיני appetizers לפני הסעודה ר' ירמיה בשם ר' אמי מברך על תורמוסא א"ר על שם (משלי כב) אל תגזול דל כי דל הוא ותורמוס מאכל "דלים" עד כדון בשיש בדעתו לאכול פת לא היה בדעתו לאכול פת לא בדה. רק על גריז' (שהוא מעין ג) [כריב"ל]

רבן גמליאל זוגה סלק גבי אילין דבית ר' ינאי חמתהון נסבין ומברכין לפניו ולאחריו. אמר לון ועבדין כדין? ר' זעירא שלח שאל לר' שמואל בר נחמן ר' כהנא בשם ר' אבינא כל עמא מודיי שאם יש ביניהן ממין שבעה ואין דעתו לאכול פת עליו הוא מברך. אמר ר' זעירא ויאות. מן מאן דאנן חמיין רבנן סלקון לריש ירחא ואכלין ענבין ולא מברכין בסופה. לא בשיש בדעתו לאכול פת. ודלא כר' בא. ושפיר איכא לאוקמי פלוגתייהו דרבי ורבנן דווקא כשאין כאן ברכה אחרונה

היו לפניו מינין שבעה על איזה מהן הוא מברך? תמן אמרין כל הקודם למקרא קודם לברכה וכל הסמוך לארץ קודם לכל:

הלכה ה משנה בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון. בירך על הפרפרת appetizer שלפני המזון פטר את הפרפרת שלאחר המזון. בירך על הפת פטר את הפרפרת בירך על הפרפרת לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים אף לא מעשה קדירה: פרפרת אינו פוטר

גמרא אמר רב חסדא לא תנינן אלא בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון אבל אם בירך על היין שבתוך המזון לא פטר את היין שלאחר המזון. תמן אמרין אפילו בירך

על היין שלפני המזון לא פטר את היין שלאחר המזון. והא תנינן בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון! רב הונא ורבי יהושע בן לוי כהדין דשתי קונדיטון, יין מתוק ושותה הרבה וחרנה אמר כהדין דשתי חמר בתר בילני. הקזה (דווקא אז פוטר)

רבי חלבו רב הונא רב בשם ר' חייא רובא פת הבאה כיסנין אחר המזון טעונה ברכה לפניה ולאחריה. א"ר אמי ר' יוחנן פליג אמר ר' מנא לר' חזקיה במה הוא פליג כשאכל מאותו המזון באמצע המזון? א"ל אפילו לא אכל מאותו המין באמצע המזון. אתא ר' חגי בשם ר' זעירא אפילו לא אכל מאותו המין באמצע המזון. אינו מברך

אמר רבי חנינא בר סיסיי הוון אילין דנשייא אלו של בית הנשיא משלחין ליה נקלווסין תמרים חשובים והוה שבק לון בתר מזוניה ומברך עליהון תחילה וסוף. רב חונה אכל תמרים עם פיסתיה א"ל רב חייא בר אשי פליג את על רבך?! שובקין בתר מזונך ואת מברך עליהון תחילה וסוף!! א"ל אינין אינין עיקר נגיסתי! עיקר סעודתי

רבי יונה ורבי יוסי סלקון למישתיתיה דרבי חנינא ענתנייה, אפיק קומיהון פת הבאה בכיסנין לאחר המזון, אמרין נישבוק אולפנה ונתי לן למתניתה... דתני רבי מנא אמר משום ר' יודה שאמר משום רבי יוסי הגלילי: פת הבא בכיסנין לאחר המזון טעונה ברכה לפניה ולאחריה אמרי מכיון דהן יחידיי ורבנן פליגין עלוי נעביד כרבנן

אמר מרינוס בי ר' יהושע אהן דאכל גריזמי מין cracker וסלית אף ע"ג דהוא מברך על גריזמתה בסופה לא פטר סולתא. מה כבית שמאי דבית שמאי אומר אף לא מעשה קדירה? א"ר יוסי דברי הכל היא. בירך על הפת פטר את הפרפרת ואת מעשה קדירה כדברי בית הלל.

בית שמאי אומרים לא פטרפת אינו פוטר את מעשה קדירה. אבל אם בירך על הפרפרת כעין crackers??? תחילה, כל עמא מודיי דלא פטר את הפת ולא מעשה קדירה.

רבי אבא בריה דרב פפא בעי אהן דאכל סולת ובדעתיה מיכול פיתא מהו מברכה על סולתא בסופא? רבנן דקיסרין פשטין לה צריך לברך בסוף:

הלכה ו משנה היו יושבין כל אחד ואחד מברך לעצמו. היסיבו אחד מברך לכולן.

בא להן יין בתוך המזון, כל אחד מברך לעצמו לאחר המזון אחד מברך לכולן

ואומר על המוגמר אע"פ שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה:

גמרא רבי יהושע בן לוי אמר בשבוע הבן היא מתניתא הא בעל הבית בתוך ביתו לא. אע"פ ש"הסבור", כ"א מברך לעצמו תני רבי חייא אפילו בעל הבית בתוך ביתו

תני סדר סעודה: אורחין נכנסין ויושבין על הספסלין ועל הקתדרות עד שכולן מתכנסין, הביאו להן יין כל אחד ואחד מברך לעצמו, הביאו להן לידים כל אחד ואחד נוטל ידו אחת, הביאו להן פרפרת כל אחד ואחד מברך לעצמו, עלו והיסבו הביאו להן יין אע"פ שבירך על הראשון צריך לברך על השני, ואחד מברך ע"י כולם. הביאו להן לידים אע"פ שנטל ידו אחת צריך ליטול שתי ידיו. הביאו להם פרפרת אחד מברך ע"י כולם. ואין רשות לאורח ליכנס אחר ג' פרפרות

תמן תנינן סוכה שבעה כיצד? גמר מלאכול לא יתיר את סוכתו אבל מוריד הוא את הכלים מן המנחה ולמעלה בשביל כבוד י"ט האחרון. רבי אבא בר כהנא רב חייא בר אשי בשם רב צריך

אדם לפסול סוכתו מבעוד יום. שלא יהא בל תוסיף רבי יהושע בן לוי אמר צריך לקדש בתוך ביתו משום ב"ת רבי יעקב בר אחא בשם שמואל קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר צריך לקדש. רבי אחא רבי חנינא בשם רבי הושעיא מי שסוכתו עריבה עליו מקדש לילי י"ט האחרון בתוך ביתו ועולה ואוכל בתוך סוכתו. אמר רבי אבון ולא פליגין מה דמר ר' הושעיא כשהיה בדעתו לאכול בבית אחר. ומה דמר שמואל כשלא היה בדעתו לאכול בבית אחר.

א"ר מנא אתיא דשמואל כרבי חייא כיון שמקדש בסוכה, ע"כ אין עצה רק לפסול סוכתו ולקדש שם ודרבי הושעיא כרבי יהושע בן לוי.

אמר ר' אמי זאת אומרת??? כל אחד מברך לעצמו שנחלקין בפירות

שאלו את בן זומא מפני מה בא להן יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו? אמר להן מפני שאין בית הבליעה פנוי א"ר מנא הדא אמרה אהן דעטיש גו מיכלא אסור למימר י"ס. בגין סכנתא דנפשא.

ואומר על המוגמר. מה בין מוגמר ובין יין? מוגמר כולן מריחין. יין אחד הוא טועם.

ר' זעירא בשם רב ירמיה מוגמר כיון שהעלה עשן צריך לברך

רבי ירמיה בעא מיבדוק לרבי זעירא א"ל כיצד הוא אומר על שמן ערב? א"ל אשר נתן ריח טוב בשמן ערב. א"ל אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים.

יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתבין חד אמר ברוך שנתן ריח טוב בעצי בשמים וחרנה אמר ברוך שנתן ריח טוב בעשב הארץ. מתיב מן דמר בעשב הארץ למן דמר בעצי

בשמים וכי עצים הן? א"ל והכתיב (יהושע ב) ותטמנם בפשתי העץ וכי עצים הן.

סלקין לבית רב, ושמעון בר חונה בשם רב אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים.

גניבא אמר שמן לזוהמא אינו צריך לברך. אמר ר' יודן ואפילו קווי לתוך ידו

רבי חלבו רב הונא בשם רב המרבץ אליגית בתוך ביתו אינו צריך לברך.

אמר רב חסדא על כולן הוא אומר אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים, בר מן אהן מוסכין musk דיימר אשר נתן ריח טוב במיני בשמים:

הלכה ז משנה הביאו לו מליח בתחילה ופת עמו מברך על המליח ופותר את הפת שהפת טפילה לו. זה הכלל: כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופותר את הטפילה:

גמרא רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מתנייתא עד שלא למדו סעודת מלכים ובמקום שעושין את המליח עיקר. אבל במקום שאין עושין את המליח עיקר לא בדא. ר' ירמיה בשם רב: פיתא ופרור אומר על הפירור. במקום שעושין את הפירור עיקר. אבל במקום שאין עושין את הפירור עיקר לא בדא. רבי סימון בשם ר"ש בן לקיש שקיזמי nibbles ופיתא אומר על השקיזמי במקום שעושין את השקיזמי עיקר. אבל במקום שאין עושין את השקיזמי עיקר לא בדא:

הלכה ח משנה אכל תאנים וענבים ורימונים מברך עליהן שלש ברכות דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים ברכה אחת. ר' עקיבה אומר אפילו אכל שלק והוא מזונו מברך עליו שלש ברכות. השותה מים לצמא אומר שהכל נהיה

בדברו. ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות
וחסרונן:

גמרא ר' סימון ר' תדאי בשם ר' יהושע אכל
במזרחה של תאינה ובא לאכול במערבה צריך
לברך. אבא בר רב הונא אמר יין ישן של אשתקד
יין חדש צריך לברך. שינוי יין אין צריך לברך.
שינוי מקום צריך לברך. הסיע דעתו כמי שהוא
שינוי מקום. רבי על כל חבית וחבית שהיה
פותח היה מברך עליה. ומה היה אומר? ר'
יצחק רובה בשם רבי ברוך הטוב והמטיב.

מעשה בר' עקיבה שעשה משתה לשמעון בנו
על כל חבית וחבית שהיה פותח היה מברך
עליה ואומר חמרא טבא לחיי רבנן
ולתלמידיהון.

השותה מים לצמא אומר ברוך שהכל נהיה
בדברו.

א"ר יונה חוץ ממי דקרים. purgative water.

א"ר יוסי ול כ ל מים שהוא צמא.

א"ר אבון השותה מי דקרים מהו אומר? ברוך
שברא מי רפואות. אית תניי תני מי דקרים
ואית תניי תני מי דקלים מאן דמר מי דקרים.
שהן דוקרין את המרה. ומן דמר מי דקלים שהן
יוצאין מבין שני דקלים:

מסכת ברכות פרק ז

הלכה א משנה שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן. אכל דמאי ומעשר ראשון שניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל כזית והכותי מזמנין עליהן

אבל אכל טבל ומעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות מכזית והנכרי אין מזמנין עליהן:

גמרא ???הכא איתמר "אין רשאין" ליחלק. וכה איתמר "חייבין" לזמן! תרתי למה לי? שמואל אמר כאן בתחלה כאן בסוף. אי זהו בתחילה ואי זהו בסוף? תרין אמורין. חד אמר נתנו דעתו לאכול זהו בתחילה. אכלו כזית זהו בסוף. וחרנה אמר אכלו כזית זהו בתחילה. גמרו אכילתן זהו בסוף הא "נתנו דעתן" לחוד, לאוו מידי הוא???

ר' אבא בשם רב הונא ר' זעירא בשם אבא בר ירמיה ג' חובה שנים רשות. אמרה רבי זעירא קומי רבי יסא א"ל אני אין לי אלא משנה שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן. רבנן דהכא כדעתון ורבנן דהתם כדעתון. שמואל אמר שנים שדנו דיניהן דין אלא שהוא נקרא ב"ד חצוף. רבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש תרויהון אמרי אפילו שנים שדנו אין דינן דין.

רב הונא אמר ג' שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וזה בפני עצמו ונתערבו, מזמנין. רב חסדא אמר והן שבאו משלש חבורות. על דעתיה דרבי זעירא וחבורתיה והן שאכלו ג' כאחת. [לא ב]

רבי יונה על הדא דרב הונא, הטביל ג' איזובותשל "בעלי-שלש-קלחים" זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, ונתערבו, מזה בהן. רב חסדא אמר

והן שבאו מג' חבילות. על דעתיה דר' זעירא וחבורתיה והוא שהטביל שלשתן כאחת. אין תימר אין למידין אזור מברכה, ואנן חזינן רבנן קיימין בסוכה וילפין מטיט הנרוק. כיי דתנינן תמן הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה הא פחות מיכן כשירה מהו לישן תחתיו התיב רבי יצחק בן אלישיב הרי טיט הנרוק משלים במקוה ואין מטבילין בו אף הכא משלים בסוכה ואין ישינן תחתיו.

ג' שאכלו כאחת וביקש אחד מהן לילך לו, דבית רב אמרי יברך"המזמן" ברכה ראשונה יחד וילך לו.

אי זו היא ברכה ראשונה? שחייבין "לברך יחד" דבית רב אמרו זו ברכת הזימון. רב זעירא בשם רב ירמיה זו הזן את הכל. ר' חלבו בר חנן בשם רב זו הזן את הכל. התיב רב ששת והא מתניתא פליגא: שנים שלשה חייבין בברכת המזון. לפעמים שניים לפעמים שלשה הא ארבעה לא. אלמא "ברכת-זימון" "וברכת הזן" חדא הוא אין תימר ברכת זימון ראשונה, ניתני ארבעה! אשכחן תני ארבעה. אין תימר זו הזן את הכל קשיא! אלמא תרתי נינהו אין תימר זו הטוב והמטיב, לית את יכול שנייא היא. דאמר רב הונא משניתנו הרוגי ביתר לקבורה נקבעה הטוב והמטיב. הטוב שלא נסרחו והמטיב שניתנו לקבורה. אמר רב חונה תיפתר כר' ישמעאל. דרבי ישמעאל אמר הטוב והמטיב דבר תורה דכתיב (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת- זו ברכת הזימון. את ה' אלהיך- זו הזן את הכל. על הארץ- זו ברכת הארץ. הטובה- זו ברכת בונה ירושלים. וכן הוא אומר (דברים ה) ההר הטוב הזה והלבנון. אשר נתן לך- זה הטוב והמטיב

כתוב בתורה ברכה לפניך ואין כתוב בתורה ברכה לאחריה. מה כתיב בה לפניך? (דברים לב) כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. כתיב

במזון ברכה לאחריו ואין כתיב לפניו מה כתיב לאחריו? ואכלת ושבעת וברכת. ומניין ליתן את האמור בזה בזה ואת האמור בזה בזה. ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן אתיא "שם שם" לגזירה שוה מה שם שנא' בתורה ברכה לפניו. אף שם שנאמר במזון ברכה לפניו. ומה שם שנאמר במזון ברכה לאחריו. אף שם שנאמר בתורה לאחריה. עד כדון כרבי עקיבה כר' ישמעאל? רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל קל וחומר. מה אם מזון שאין טעון ברכה לפניו טעון ברכה לאחריו. תורה שהיא טעונה ברכה לפניו אינו דין שתהא טעונה ברכה לאחריה. עד כדון תורה. מזון מה. אם תורה שאינה טעונה ברכה לאחריה טעונה ברכה לפניו. שטעון ברכה לאחריו אינו דין שטעון ברכה לפניו. ר' יצחק ור' נתן ר' יצחק אמר (שמואל א ט) כי הוא יברך הזבח ואח"כ יאכלו הקרואים. ר' נתן אומר (שמות כג) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך אימתי הוא קרוי לחמך ואת מימך עד שלא אכלת. רבי אומר מה אם בשעה שאכל ושבע צריך לברך. בשעה שהוא תאב לאכול לא כל שכן. עד כדון מזון. תורה מה. אם מזון שאינו אלא חיי שעה טעון ברכה לפניו ולאחריו. תורה שהיא חיי עד לא כל שכן.

רבי זעירא בעי אילין ג' קרויותג שקורין בתורה מה את עביד לון? כשלשה שאכלו כאחת, או כשלשה שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וזה בפני עצמו? אין תעבדינן כשלשה שאכלו כאחת הראשון מברך ברכה ראשונה והאחרון ברכה אחרונה והאמצעי אינו מברך כל עיקר. אין תעבדינן כשלשה שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וזה בפני עצמו אפי' האמצעי מברך לפניו ולאחריו.

א"ר שמואל בר אבדימא לא למדו ברכת התורה מברכת הזימון אלא לרבים. אין מברכין על התורה רק כשיש 10 ואם לרבים אפי' בינו לבין

עצמו לא יברך! כלל (אפי' בבוקר) א"ר אבא מרי אחוי דר' יוסי עשאוה כשאר כל מצותיה של תורה. מה שאר כל המצות טעונות ברכה אף זו טעונה ברכה.

אכל דמאי. הדא אמרה אכל פירות ספק ניתקנו ספק לא ניתקנו מזמנין. אמר ר' שמעון אחוי דר' ברכיה בשעה שגזרו על הדמאי רוב עמי הארץ היו מכניסין לבתיהן. רוב מעשרין הם (ואי"כ "ספק" ויי דא אמרה שאף "ספק גמור" מזמנין עליו דא: כותי מזמנין עליו. ואהן כותי לאו ספק הוא. ספק גוי ספק ישראל א"ר אבא תיפתר כמאן דמר כותי כגוי דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר כותי כישראל לכל דבר:

הלכה ב משנה נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהן עד כמה מזמנין עד כזית. רבי יהודה אומר עד כביצה:

גמרא ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי ר' יוסי בן שאול בשם רבי קטן עושין אותו סניף לעשרה. והתני אין מדקדקין בקטן הא ודאי קטן, לא א"ר יוסי קיימא רבי סימון ר' חנינא ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי לשני קטנים נצרכה, שאם היה ודאי קטן עושין אותו סניף, ספק עושין אותו ודאי.

ר' יהודה בר פזי בשם ר' יוסי: תשעה נראין כעשרה מזמנין? מה, מסוימין? אים הם אנשים "חשובים"? אלא אפי' קטן ביניהן.

ר' ברכיה א"ר יעקב בר זבדי בעא קומי ר' יוסי כמה דברים אמורים תמן קטן עושין אותו סניף לעשרה, ומר אף הכא עושין אותו סניף לשלשה. מה תמן שמזכירין את השם עושין אותו סניף כאן שאין מזכירין את השם לא כל שכן! א"ל והא אינו כל שכן, תמן על ידי שהן אומרים את השם עושין אותו סניף. כדי להוסיף שם

שמיים, נדחקין לעשות אותו סניף וכאן שאין קורין את השם אין עושין אותו סניף.

תני קטן וספר תורה עושין אותו סניף. א"ר יודן כיני מתניתא: קטן לספר תורה לקרה"ת עושין אותו סניף.

מאימתי עושין אותו סניף? רבי אבינא אמר איתפלגון רב הונא ורב יהודה תרויהון בשם שמואל חד אמר כדי שיהא יודע טיב ברכה. וחרנה אמר שיהא יודע למי הוא מברך. א"ר נסא כמה זימנין אכלית עם ר' תחליפא אבא ועם אניינא בר סיסי חביבי ולא זמנין עלי עד שהבאתי שתי שערות.

שמואל בר שילת בעא קומי רב ואית דאמרין בעין קומי ר' שמואל בר שילת תשעה פת ואחד ירק אמר לון מזמנין. שמנה פת ושנים ירק אמר לון מזמנין. שבעה פת ושלשה ירק אמר לון מזמנין. רבי אבינא בעי מחצה למחצה מהו. א"ר זעירא עד דאנא תמן אצרכת ליכשהייתי בכל מיבעיא לי מיצרי לי מינך לא שאלתיה. מצר לי יותר ממך שלא שאלתי

רבי ירמיה בעי אותו שאכל ירק מהו שיברך? לתשעה האחרים שאכלו דגן

תני שלש מאות נזירין עלו בימי ר"ש בן שטח. מאה וחמשים מצא להן פתח ומאה וחמשים לא מצא להן פתח. אתא גבי ינאי מלכא א"ל אית הכא תלת מאה נזירין בעיין תשע מאה קרבנין אלא יהב את פלגא מן דידך ואנא פלגא מן ידי. שלח ליה ארבע מאה וחמשים אזל לישנא בישא ומר ליה, לא יהב מן ידיה כלום... שמע ינאי מלכא וכעס, דחל שמעון בן שטח וערק. בתר יומין סלקון בני נש רברבין מן מלכותא דפרס גבי ינאי מלכא, מן דיתבין אכלין, אמרין ליה נהירין אנן זוכרין אנחנו דהוה אית הכא חד גבר סב והוה אמר קומין מילין דחכמה. תני לון עובדא אמר להם הסיפור (שהתל בו וכו') אמרין ליה,

שלח ואייתיתיה. שלח ויהב ליה מילא שלא יזיקנו ואתא ויתיב ליה בין מלכא למלכתא. א"ל למה אפליית בי? התלת בי א"ל לא אפליית בך! את מממונך ואנא מן אורייתא. דכתיב (קהלת ז) כי בצל החכמה בצל הכסף. אמר ליה ולמה ערקת? א"ל שמעית דמרי כעס עלי ובעית מקיימה הדין קרייא (ישעיהו כו) חבי כמעט רגע עד יעבר זעם. וקרא עלוי (קהלת ז) ויתרון דעת, החכמה תחיה בעליה. א"ל ולמה יתבת בין מלכא למלכתא? א"ל בסיפרי דבן סירא כתיב סלסליה ותרוממך ובין נגידים תושיבך. אמר הבו ליה כסא דליבריך נסב כסא ומר נברך על המזון שאכל ינאי וחביריו... א"ל עד כדון את בקשיותך!! א"ל ומה נאמר על המזון שלא אכלנו... אמר הבון ליה דליכול, יהבו ליה ואכל ומר נברך על המזון שאכלנו.

א"ר יוחנן חולקין על ר"ש בן שטח.

רבי ירמיה אמר על השנייה שא"צ לאכול עמהם ר' אבא אמר על הראשונה שלא טוב עשה בהיתר הנדרים

מחלפה שיטתיה דר' ירמיה התם צריכה ליה מיבעי ליה אים יכול להוציא (כשאינו אוכל) וכה פשיטא ליה! שמוציא הן דצריכה ליה, כרבנן. הן דפשיטא ליה כרבן שמעון בן גמליאל. תני: עלה והיסב ואכל עמהן אע"פ שלא אכל כזית דגן, מזמנין עליו דברי רשב"ג. וכיון דס"ל מצטרף לזימון של ש ל ש ה, ה"ן מיקל דמוציא אחרים רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן לעולם אין מזמנין עליו עד שיאכל כזית דגן.

והתני שנים פת ואחד ירק מזמנין מתניתה כרשב"ג:

הלכה ג משנה כיצד מזמנין? בג' אומר נברך. בעשרה אומר נברך לאלהינו. בעשרה והוא אומר ברכו. אחד עשרה ואחד עשר רבוא. במאה אומר נברך לה' אלהינו. במאה והוא

אומר ברכו. באלף אומר נברך לה' אלהינו אלהי ישראל. באלף והוא אומר ברכו. בריבוא אומר נברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי צבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו. רבי יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל מברכים שנא' (תהלים מזח) "במקהלות" לפי רוב קהילה וקהילה ברכו אלהים ה' ממקור ישראל. א"ר עקיבה מה מצינו בבית הכנסת אחד מרובין ואחד מועטין אומר ברכו את ה'. ר' ישמעאל אומר ברכו את ה' המבורך:

גמרא דלמה מעשה שהיה ר' זעירא ור' יעקב בר אחא ור' חייא בר בא רבי חנינא חברון דרבנן הוו יתבון אכלין. נסב ר' יעקב בר אחא כסא וברך ואמר נברך ולא אמר ברכו. א"ל ר' חייא בר בא ולמה לא אמרת ברכו? א"ל ולא כן תני אין מדקדקין בדבר. בין שאמר נברך בין שאמר ברכו אין תופסין אותו על כך. והנוקדנין מדקדקין יתר על המידה.. תופסין אותו על כך. ובאיש לר' זעירא הרע בעיניו בגין דצווח שקרא ר' יעקב בר אחא לר' חייא בר בא נוקדנא.

שמואל אמר איני מוציא את עצמי מן הכלל. ע"כ אני אומר "נברך" התיבון הרי ברכת התורה הרי הוא אומר ברכו! א"ר אבין מכיון דיימר "המבורך" אף הוא אינו מוציא עצמו מן הכלל.

ר' אבא בר זמינא הוה משמש קומי זעירא, מזג ליה כסא א"ל בעה"ב לשמש סב בריך! גם אתה תוכל לשתות... א"ל יהב דעתך דאת מישתי חורגה. ולא תצטרך לברך על כל כוס וכוס דתני השמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה. אמר ליה בעה"ב לשמש כמא דאנא יהב דעתי מפקא יתיך ידי חובתך בברכתה. כן הב דעתך מפקא ידי חובתך באמן. אמר רב תנחום בר ירמיה מתניתא אמרה כן המתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא:

במאה אומר כו' א"ר יוחנן זו דברי ר' יוסי הגלילי אבל דברי חכמים: אחד, עשר. ואחד, עשר ריבוא. רבא אמר הלכ' כמי שאומ' אחד עשרה ואחד עשר ריבוא.

מניין לעדה שהיא עשרה? ר' בא ור' יסא בשם רבי יוחנן נאמר כאן עדה ונאמר להלן עדה. מה עדה שנא' להלן עשרה אף עדה שנא' כאן עשרה. א"ר סימון נאמר כאן תוך ונאמר להלן תוך (בראשית מב) ויבאו בני ישראל לשבור בר בתוך הבאים מה תוך האמור להלן עשרה אף כאן עשרה. א"ל ר' יוסי בי ר' בון אם מתוך את יליף לה סגין אינו! יש הרבה "תוך" בתורה! אלא נאמר כאן בני ישראל ונאמ' להלן בני ישראל מה בני ישראל שנאמר להלן עשרה אף כאן עשרה.

מה מקיימין רבנן טעמא דר' יוסי הגלילי? במקהלות בכל קהילה וקהילה. א"ר חנינא בריה דר' אבהו במקהלת כתיב:

פיסקא. א"ר עקיבה וכו' ר' חייא בר אשי קם מיקרי באורייתא ואמר ברכו ולא אמר המבורך בעון מישתקוניה אמר להון רב ארופניה. דנהיג כר' עקיבה. רבי זעירא קם מקרי כהן במקום לוי לא היה שם לוי.. וברוך לפניה ולאחריה ובעון מישתקוניה??? מנהגם שלא לברך שני פעמים אמר לון ר' חייא בר אשי ארפניה. דכן אינון נהיגון גבייהו.

כתיב (נחמיה ח) ויברך עזרא את ה' אלהי הגדול במה הוא גידלו? גדלו בשם המפורש. רב מתנה אמ' גדלו בברכה. ר' סימון בשם ר"י בן לוי למה נקרו אנשי כנסת הגדולה שהחזירו הגדולה ליושנה. אמר ר' פינחס משה התקין מטבעה של תפילה האל הגדול הגבור והנורא. ירמיה אמר (ירמיהו לב) האל הגדול הגבור ולא אמר הנורא. למה אמר הגבור לזה נאה לקרות גבור שהוא רואה חורבן ביתו ושותק.

ולמה לא אמר נורא אלא שאין נורא אלא בית המקדש שנא' נורא אלהים ממקדשך. דניאל אמר (דניאל ט) האל הגדול והנורא ולא אמר הגבור בניו מסורין בקולרין היכן היא גבורתו. ולמה אמר הנורא לזה נאה לקרות נורא בנוראות שעשה לנו בכבשן האש. וכיון שעמדו אנשי כנסת הגדולה החזירו הגדולה ליושנה האל הגדול הגבור והנורא. ובשר ודם יש בו כח ליתן קצבה לדברים הללו? אמר ר' יצחק בן אלעזר יודעין הן הנביאים שאלוהן אמיתי ואינן מחניפין לו:

הלכה ד משנה ג' שאכלו כאחת אינן רשאים ליחלק. וכן ד' וכן חמשה ששה נחלקין עד עשרה ועשרה אינן נחלקין עד שיהיו עשרים:

גמרא תני היה יושב ואוכל בשבת ושכח ולא הזכיר של שבת רב אמר חוזר ושמאל אמר אינו חוזר.

[בתפילה...שמעון בר בא בשם רבי יוחנן ספק הזכיר של ר"ח ספק לא הזכיר אין מחזירין אותו. אשכח תני ופליג. כל יום שיש בו קרבן מוסף כגון ראש חודש וחולו של מועד צריך להזכיר מעין המאורע אם לא הזכיר מחזירין אותו. וכל שאין בו קרבן מוסף כגון חנוכה ופורים צריך להזכיר מעין המאורע אם לא הזכיר אין מחזירין אותו.]

חנן בר אבא וחברייא הוו יתבין אכלין בשבתא מן דאכלין וברכין קם אזל ליה חזר לגבן אשכחנן ברכין. אמר ולא כבר בירכנו? אמרין ליה מברכין וחוזרין ומברכין דאשכחן מדכרא דשבתא. לא אמר כן ר' בא בשם רבי חונא ר' ירמיה מטובה בשם רב: שכח ולא הזכיר של שבת אומר אשר נתן מנוחה לעמו ישראל! כן בשהסיע דעתו וכן בשלא הסיע דעתו.

תני עשרה בני אדם שהיו מהלכין בדרך אע"פ שכולם אוכלין מככר אחד כל אחד ואחד מברך לעצמו. ישבו ואכלו אע"פ שכל אחד ואחד אוכל מככר עצמו, אחד מברך על ידי כולם. ר' ירמיה זמין לחבריה בפונדקא:

הלכה ה משנה שתי חבורות שהיו אוכלין בבית אחד בזמן שמקצתן רואין אילו את אילו הרי אלו מצטרפין לזימון ואם לאו אילו מזמנין לעצמן ואילו מזמנין לעצמן

ואין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי ר"א וחכמים אומרים מברכין:

גמרא רבי יונה ור' אבא בר זימנא בשם ר' זעירא לשני בתים נצרכה. מהני "רואין" א"ר יוחנן והן שנכנסו משעה ראשונה על מנת כן.

אילין בית נשיאי מה את עבד לון כבית אחד או כשני בתים? לא רואין אלו את אלו-אבל דילמא אין צורך לכך נאמר, אם היה דרכן לעבור אילו על אילו מזמנין ואם לאו אין מזמנין. ר' ברכיה מוקים לאמוריה מתורגמן שלו על תרעא מציעיא דבי מדרשא באמצע השער והוא מזמן על אילין ועל אילין: דהשמש מצרפן

אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים מברכין. רבי זריקא בשם ר' יוסי בן חנינא מודים חכמים לר' אליעזר בכוס של ברכה שהוא נותן לתוכו מים כל שהוא. נהיגין רבנן בההן כסא דקידושא.

מילתא דר' יונה פליגא אדרבנן. דר' יונה טעם כסא בלילה ומתקן לה. למחרת במים אין תימר שהוא מזוג. כבר בלילה והתני השותה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה דמו בראשו. א"ר יוחנן והן שלנו בכלי מתכות.

ר' ירמ' בשם ר' יוחנן ראשונים היו שואלין שמאל מהו שתסייע לימין בכוס של ברכה? את

שמע מינה תלת את שמע שהוא צריך לתופסו בימין, וצריך שתהא ידו גבוהה מן השולחן טפח, וצריך שנותן עיניו בו.

אמר ר' אחא שלשה דברים נאמרו בכוס של ברכה. מלא. עיטור. ומודח. ושלשתן בפסוק אחד (דברים לו) נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה'. שבע- עיטור. רצון- מודח. מלא- כמשמעו. א"ר חנינא אם עשיתה כן מה כתיב תמן ים ודרום ירשה את זוכה לירש העולם הזה והעולם הבא.

א"ר אלעזר כוס פגום אין מברכין עליו. טעמו פגמו. את שמע מינה תלת. שמע מינה כוס פגום אין מברכין עליו. וצריך שיהא בו כשיעור. דאל"ה ל"ל לפגום הכוס וטעמו פגמו.

א"ר תנחום בר יודן כבוד היום קודם לכבוד לילה. קדושת הלילה קודמת לקדושת היום. אי זהו קדושת היום? ר' יוסי בשם רבי יעקב בר אחא ור' אלעזר בר יוסף בשם רב בורא פרי הגפן.

ר' זריקן בר חמוי דר' זריקן הזכיר של חנוכה בארץ וקילסו אותו. ר' בא בריה דרבי חייא בר בא הזכיר דיין אמת בבית אבל בהטוב ומטיב וקילסו אותו.

רבי בא בריה דר' חייא בר אבא אכל מהלך, עומד ומברך. אכל עומד, יושב ומברך. אכל יושב, מיסב ומברך. אכל מיסב, מתעטף ומברך. אם עשה כן הרי הוא כמלאכי השרת. מה טעמא? (ישעיהו ו) בשמים יכסה פניו ובשמים יכסה רגליו:

מסכת ברכות פרק ח

הלכה א משנה אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה: בית שמאי אומרים מברך

על היום ואח"כ מברך על היין וב"ה אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על היום:

גמרא מה טעמהון דבית שמאי? שהקדושת היום גרמה ליין שיבוא, וכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין. מה טעמהון דבית הלל? שהיין גורם לקדושת היום שתאמר, ד"א היין תדיר וקדושה אינה תדירה

א"ר יוסי מדברי שניהן יין והבדלה היין קודם. כלום טעמהון דבית שמאי אלא שקדושת היום גרמה ליין שיבוא, וכאן הואיל ולא אבדלה גרמה ליין שיבוא, דהא מבדילין בתפילה היין קודם. כלום טעמהון דבית הלל אלא שהיין תדיר וקדושה אינה תדירה וכן הואיל והיין תדיר ואבדלה אינה תדירה, היין קודם.

אמר ר' מנא מדברי שניהן יין ואבדלה אבדלה קודמת. כלום טעמהון דבית שמאי אלא שכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין, וכאן הואיל ונתחייב בהבדלה עד שלא בא היין אבדלה קודמת. כלום טעמהון דבית הלל אלא שהיין גורם לקדושת היום שתאמר וכאן הואיל ואין היין גורם לאבדלה שתאמר דהא מבדילין בלי יין אבדלה קודמת.

א"ר זעיר' מדברי שניהן מבדילין בלא יין ואין מקדשין אלא ביין. היא דעתיה דר' זעירא דר' זעירא אמר מבדילין על השכר, ואזלין מן אתר לאתר ממקום למקום (שנמצא שם יין) משום קדושה. א"ר יוסי בר' נהיגין תמן, במקום שאין יין, שלח ציבור עובר לפני התיבה ואומר ברכה אחת מעין שבע וחזרתם במקדש ישראל ואת יום השבת

וקשיא על דבית שמאי בלילי שבת. היך עבידה? היה יושב ואוכל בערב שבת וחשכה לילי שבת, ואין שם אלא אותו הכוס. את אמר מניחו לאחר המזון ומשלשל כולם עליו. מה

נפשך? יברך על היום, המזון קודם. לקמן 5 יברך על המזון, היין קודם. לקמן 8 יברך על היין, היום קודם! נשמענה מן הדא: בא להן יין אחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס וכו' א"ר בא על ידי שהוא ברכה קטנה שמא ישכח וישתה, ע"כ יברך "בפה"ג" לפני בה"ז—שחוששין שאים יניחנו לאחר בהמ"ז ישכח, וישתה בלי ברכה ברם הכא מכיון שהוא משלשה על ידי הכוס אינו שכח. כיצד יעשו על דברי בית שמאי? יברך על המזון תחילה ואח"כ מברך על היום ואחר כך על היין

וקשיא על דברי בית הלל במוצאי שבת: היך עבדה? היה יושב ואוכל בשבת וחשכה מוצאי שבת ואין שם אלא אותו הכוס את אמר מניחו לאחר המזון ומשלשל כולן עליו. מה נפשך? יברך על היין, המזון קודם. לק' 8 יברך על המזון, הנר קודם. לק' 5 (אגב: שם מיירי שאין לו יין...) יברך על הנר, היין קודמת. משום תדיר

נשמענה מן הדא: שאפשר לאחר הנר אחר המזון... אמר רבי יהודה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על ברכת המזון שהוא בתחילה ולא על הבדלה שהיא בסוף. על מה נחלקו על הנר ועל הבשמים, שבית שמאי אומרים בשמים ואחר כך נר ובית הלל אומרים מאור ואחר כך בשמים. רבא ורב יהודה הלכה כמי שהוא אומר בשמים ואחר כך נר

כיצד יעשה על דברי בית הלל? יברך על המזון תחילה ואחר כך יברך על היין ואחר כך על הנר. ויאחר בנר

יום טוב שחל להיות במוצאי שבת: ר' יוחנן אמר יקנ"ה יין קידוש נר הבדלה. חנין בר בא אמר בשם רב יין קידוש נר הבדלה סוכה וזמן.

רבי חנינא אמר נהי"ק. שמואל לא אמר אלא כהדא דרבי חנינא דאמר רבי אחא בשם רבי יהושע בן לוי מלך יוצא ושלטון נכנס, מלוין את המלך=שבת ואחר כך מכניסין את

השלטון. יו"ט לוי אמר ינ"קה. מסתברא דלוי אמר מעין שניהם

אמר רבי זעירא בעא קומי רבי יוסי היך עובדין עובדא? אמר ליה כרב וכרבי יוחנן. וכן נפק עובדא כרב וכר' יוחנן

ור' אבהו כד הוה אזיל לדרומה, הוה עביד כר' חנינא וכד הוה נחית לטבריא הוה עביד כרבי יוחנן דלא מפלג על בר נש באתריה. על דעתיה דרבי חנינא ניהא, וקשיא על דרבי יוחנן, אילו בשאר ימות השנה אינו מברך על הנרתחילה (משנה 5) שלא יכבה, וכא מברך על הנר שלא יכבה! מה עבד ליה רבי יוחנן? מכיון שיש לו יין אין נרו כובה! על כרחך י"ל נר גדול לאכול סעודה ויברך על הנר בסוף! אחר הבדלה שלא לעקור זמן השבתות הבאות:

הלכה ב משנה בית שמאי אומרים נוטלין לידים ואחר כך מוזגין את הכוס, ובית הלל אומרים מוזגין הכוס תחילה ואח"כ נוטלין לידים:

גמרא מה טעמהון דבית שמאי? שלא יטמאו משקין שבאחורי הכוס מידיו, ויחזרו ויטמאו את הכוס. מה טעמהון דב"ה? לעולם אחורי הכוס טמאין. דבר אחר אין נטילת ידים אלא סמוך לברכה.

רבי ביבן בשם ר' יוחנן אתיא דבית שמאי כרבי יוסי. ודבית הלל כרבי מאיר: דתנינן תמן כל הכלים יש להן אחורים ותוך, ויש להם בית צביעה... רבי מאיר אומר לידים הטמאות והטהורות. אמר רבי יוסי לא אמרן אלא לידים הטהורות בלבד אבל ידיים טמאות מטמאין אחורי הכוס "טומאה גמורה", לטמא גם תוכו... (כב"ש)

רבי יוסי בשם רבי שבתי ורבי חייא בשם ר"ש
בן לקיש לחלה ולנטילת ידים אדם מהלך ארבע
מילי. רבי אבהו בשם רבי יוסי בי ר' חנינא
הדא דאמר לפניו אבל לאחריו אין מטריחין
עליו. שומרי גנות ופרדיסים מה את עבד להון
כלפניהן כלאחריהן?

נשמעינה מן הדא: [האשה יושבת וקוצה חלתה
ערומה מפני שהיא יכולה לכסות את עצמה
אבל לא האיש] והדא אשה לא בתוך הבית היא
יושבת, ואת אמר אין מטריחין עליה. וכאן אין
מטריחין עליו. מעשים בכל יום שאין האשה עושה עיסתה
בטהרה!

תני מים שלפני המזון רשות, ושל אחר המזון
חובה. אלא שבראשונים נוטל ומפסיק, ובשניים
נוטל ואינו מפסיק. מה הוא "נוטל ומפסיק" רבי
יעקב בר אחא אמר נוטל ושונה. רבי שמואל
בר יצחק אמר בעי, נוטל ושונה ואת אמרת
רשות?!

אמר רבי יעקב בר אידי על הראשונים נאכל
בשר חזיר. על השניים יצאה אשה מביתה ויש
אומרים שנהרגו עליה שלשה נפשות. (ע"י רש"י
חולין הסיפור)

שמואל סלק לגבי רב. חמא יתיה אכל
כהתם במפה אמר ליה מהו כן? אמר לי איסתניס
אנ"י. ונטלתי ידי..

רבי זעירא כד סליק להכאלא"י חמא כהניא
אכלין כהתם, אמר להון הא אזילא ההיא דרב
ושמואל. אין להביא ראי' מדבריהם להתיר "מפה" במקום נט"י

אתא רבי יוסי בר בי כהנא בשם שמואל נטילת
ידים לחולין אין נטילת ידים לתרומה. במפה סגי
רבי יוסי אומר לתרומה ולחולין.

רבי יוסה בשם רבי חייא בר אשי ורבי יונה
ורבי חייא בר אשי בשם רב נטילת ידים

לתרומה עד הפרק, ולחולין עד קשרי
אצבעותיו. מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי
אמר, מן דהוה אכל עם סבי ולא משטף ידיו עד
הפרק, לא הוה אכל עימיה.

רב הונא אמר אין נטילת ידים אלא לפת בלבד.
תני רבי הושע"י כל דבר שיש בו ליכלוך
משקהכל דבר "שטיבולו במשקה" טעון נטילה רבי זעירא
אמר אפילו מקצץ תורמוסין הוה נטל ידיה.

רב אמר נטל ידיו בשחרית אין מטריחין עליו
בין הערבים. רבי אבינא מפקיד לחמריהחמרים
המוליכין תבואה ממקום למקום הן דאתון משכחין
מיסתחון מיאלרחוץ מים נסבין ידיכוןטלו ידיכם
ומתני על כל יומא.

רבי זעירא סליק גביה רבי אבהו לקיסרין,
אשכחיה אמר אזל למיכול, יהב ליה עגולה
דקיצי אמר ליה סב בריך! אמר ליה בעל הבית
יודע כחו של ככרו. בעה"ב יבצע... מן דאכלוןאחר
שגמרו לאכול אמר ליה סב בריך! אמר ליה חכם
רבי לרב הונאהאים הכרת את ר"ה? אנשא רבה והוא
הוה אמר הפותח הוא חותם. ע"כ חייב אתה לברך..

מתנית' פליגא על רב הונא דתני סדר נטילת
ידים. עד חמשא מתחילין מן הגדול. יותר מיכן
מתחילין מן הקטון. באמצע המזון, מתחילין מן
הגדול. לאחר המזון, מתחילין מן המברך. לא
שיתקין עצמו לברכה? אל" לא ה"פוח חותם" אין
תימר הפותח הוא חותם כבר מתוקן הוא! אמר
רבי יצחק תיפתר באילין דהוה עלין קיטעין
קיטעיןנכנסין מעט מעט ולא ידעין מה מברכה: כ אין
"פוח"...

הלכה ג משנה בית שמאי אומרים מקנח ידיו
במפה ומניחה על השלחן ובית הלל אומרים על
הכסת: שהוא טמא

גמרא מתניתא בשלחן של שיש ושל פרקים שאינו מקבל טומאה.

מה טעמון דבית שמאי? שלא יטמאו משקין שבמפה מן הכסת, ויחזרו ויטמאו את ידיו. ומה טעמון דבית הלל? לעולם ספק משקין לידיים, טהור. אין חוששין שמא יש משקין טופחין על המפה דבר אחר אין ידיים לחולין. וכבית שמאי יש ידיים לחולין? תיפתר או כרבי שמעון בן אלעזר או כרבי אלעזר בי ר' צדוק. כרבי שמעון בן אלעזר דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: הידים תחילה לחולין ושניות לתרומה. או כרבי אלעזר בי ר' צדוק: דתנינן תמן חולין שנעשו על גבי הקודש הרי אילו כחולין. ואין לו שום דינים מיוחדים כקודש רבי אלעזר בי ר' צדוק אומר הרי אילו כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד.

תמן תנינן הסך שמן טהור, נטמא, וירד וטבל, בית שמאי אומרים אף על פי מנטף, טהור. שנטהר גם השמן אגב גופו ובית הלל אומרים טמא.

{אם היה שמן טמא מתחילתו כשסכו בית שמאי אומרים כדי סיכת אבר קטן. נטמא גופו ובית הלל אומרים משקה טופח. רבי יהודה אומר משום בית הלל טופח ומטפח}

מחלפת שיטתהון דבית הלל תמן אמרין בלוע טמא. והכא אמרין טהור! תמן בעינו הוא. והכא בלוע במפה הוא:

הלכה ד משנה בש"א מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידיים. ובית הלל אומרים נוטלין לידיים ואחר כך מכבדין את הבית:

גמרא מה טעמהון דבית שמאי? מפני אובדן אוכלין. ומה טעמהון דבית הלל? אם השמש פיקח הרי זה מעביר פרורין פחות מכזית, ונוטלין לידיים ואחר כך מכבדין את הבית:

הלכה ה משנה בית שמאי אומרים נר מזון בשמים והבדלה. ובית הלל אומרים נר ובשמים ומזון והבדלה.

בית שמאי אומרים שברא מאור האש. ובית הלל אומרים בורא מאורי האש:

גמרא תני אמר ר' יהודה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המזון שהוא בתחילה ועל הבדלה שהיא בסוף ועל מה נחלקו על המאור ועל הבשמים שבית שמאי אומרים בשמים ומאור. ובית הלל אומרים מאור ובשמים. רבי בא ורב יהודה בשם רב הלכה כדברי מי שאומר בשמים ואחר כך מאור.

בית שמאי אומרים כוס בימינו ושמן ערב בשמאלו, אומר על הכוס ואחר כך אומר על שמן ערב. בית הלל אומרים שמן ערב בימינו וכוס בשמאלו ואומר על שמן ערב וטחו בראש השמש. אם היה שמש תלמיד חכם טחו בכותל. שאין שבחו של תלמיד חכם להיות יוצא מבושם. אבא בר בר חנא ורב חונא הוון יתבין אכלין והוה רבי זעירא קאים ומשמש קומיהון עלה וטעין תרויהון בחדא ידיה. אמר ליה אבא בר בר חנא, מה? ידיך חוריתא קטעין. ידיך האחרת קטועה?! וכעס עילוי אבוי. אמר ליה לא מיסתריך דאת רביע והוא קאים משמש. לא די שאתה שוכב והוא עומד ומשמש עליך ועוד דהוא כהן ואמר שמואל המשתמש בכהונה מעל, את מיקל ליה?! גזירה, דהוא רבע, ואת קאים ומשמש תחתוי!

מניין המשתמש בכהונה מעל? רבי אחא בשם שמואל אמר (עזרא ח) ואמרה להן אתם קודש לה' והכלים קודש מה כלים המשתמש בהן מעל אף המשתמש בכהנים מעל:

פיסקא ב"ש אומרים שברא וכו'. על דעתהון דבית שמאי אשר ברא פרי הגפן על דעתיהון דבית הלל בורא פרי הגפן? יין מתחדש בכל

שנה ושנה, האש אינו מתחדש בכל שעה. רק נברא פעם אחת

האש והכלאים אף על פי שלא נבראו מששת ימי בראשית אבל עלו במחשבה מששת ימי בראשית. הכלאים (בראשית לו) ובני צבעון איה ואנה הוא ענה אשר מצא את היימים במדבר מהו יימים? רבי יהודה בן סימון אומר: המיונס mule-ass ורבנן אמרין היימים mule-horse. חציו סוס וחציו חמור.

ואילו הן הסימנן אמר רבי יהודה כל שאזניו קטנות אמו סוס ואביו חמור. גדולות, אמו חמורה ואביו סוס. רבי מנא מפקד לאילין דנשיאה אין בעיתון מוזבון מוליון תהון זבנין אילין דאודניהון דקיקין שאמו סוסה ואביו חמור. מה עשה צבעון וענה זימן חמורה והעלה עליה סוס זכר ויצא מהן פרדה. אמר הקב"ה להם אתם הבאתם לעולם דבר שהוא מזיקן אף אני מביא על אותו האיש דבר שהוא מזיקו. מה עשה הקב"ה זימן חכינה והעלה עליה חרדון libyan lizard ויצא ממנה חברבר. kind of lizard מימיו לא יאמר לך אדם שעקצו חברבר וחיה נשכו כלב שוטה וחיה, שבעטתו פרדה וחיה, ובלבד פרדה לבנה.

האש, רבי לוי בשם רבי בזירה שלשים ושש שעות שימשה אותה האורה שנבראת ביום הראשון. שתיים עשרה בערב שבת ושתיים עשרה בליל שבת ושתיים עשרה בשבת. והיה אדם הראשון מביט בו מסוף העולם ועד סופו כיון שלא פסקה האור התחיל כל העולם כולו משורר שנאמר (איוב לז) תחת כל השמים ישרהו למי שאורו על כנפות הארץ. כיון שיצאת שבת התחיל משמש החושך ובא ונתירא אדם ואמר אלו הוא שכתב בו (בראשית ג) הוא ישובך ראש ואתה תשופנו עקב שמא בא לנשכני ואמר (תהלים קל) אך חשך ישופני. אמר רבי לוי באותו שעה זימן

הקב"ה שני רעפין והקישן זה לזה ויצא מהן האור הדא הוא דכתיב (שם) ולילה אור בעדני ובירך עליה בורא מאורי האש. שמואל אמר לפיכך מברכין על האש במוצאי שבתות שהיא תחילת ברייתה. רב הונא בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף במוצאי יום הכיפורים מברך עליה שכבר שבת האור כל אותו היום:

הלכה ו משנה אין מברכין על הנר ועל הבשמים של גוים. ועל הנר ועל הבשמים של מתים. ועל הנר ועל הבשמים שלפני ע"ז

ואין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו:

גמרא תנא ר' יעקב קומי ר' ירמיה מברכין על הבשמים של גוים. מהו פליגי? קיומונה, במעשן לפני חנות ואינו במסיבה שאוכלין שם

עששית אע"פ שלא כבת מברכין עליה.

נר בתוך חיקו או בתוך פנס או בתוך אספקלריא, רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה, משתמש לאורה ואינו רואה את השלהבת, לעולם אין מברכין עליה עד שיהיה רואה את השלהבת ומשתמש לאורה.

חמשה דברים נאמרו בגחלת וחמשה בשלהבת. גחלת של הקדש מועלין בה והשלהבת לא נהנין ולא מועלין. גחלת של ע"ז אסורה ושלהבת מותרת. המודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו ומותר בשלהבתו. המוציא את הגחלת לרשות הרבים חייב והשלהבת פטור. מברכין על השלהבת ואין מברכין על הגחלת. ר' חייא בר אשי בשם רב אם היו גחלים לוחשות מברכין. ר' יוחנן דקרציון בשם רבי נחום בר סימאי בלבד הנקטפת.

תני גוי שהדליק מישראל, וישראל שהדליק מגוי במוצ"ש, מברכין עליו ניהא גוי שהדליק מישראל, ישראל שהדליק מגוי?! מעתה אפילו

גוי מגוי? אשכח תני גוי מגוי אין מברכין. גזירה
אטו גוי ראשון (דל"ה נר ששבת)

רבי אבהו בשם ר' יוחנן מבוי שכולו גוים
וישראל אחד דר בתוכו ויצא משם האור
מברכין עליה, בשביל אותו ישראל ששם. ואינו
בכלל "נר של גוים" דמתניתין

רבי אבהו בשם רבי יוחנן אין מברכין לא על
הבשמים של לילי שבת בטבריא, ולא על
הבשמים של מוצאי שבת בציפורין. ולא על
הבשמים של אור ערב שבת בציפורין. שאינו
עשויין אלא לדבר אחר לגמר בהם את הכלים ולא על
הנר והבשמים של מתים. רבי חזקיה ור' יעקב
בר אחא בשם רבי יוסי בי ר' חנינא הדא דאת
אמר בנתונים למעלה ממיטתו של מת. אבל אם
היה נתונים לפני מטתו של מת מברכין. אני
אומר לכבוד החיים הן עשויין.

ולא על הנר ולא על הבשמים של עבודה זרה.
ולא היא של גוים היא של עבודה זרה?! תיפתר
בעבודה זרה של ישראל.

אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו. דרש
רבי זעירא בריה דרבי אבהו (בראשית א) וירא
אלהים את האור כי טוב, ואחר כך ויבדל
אלהים בין האור ובין החשך? אמר רבי ברכיה
כך דרשו שני גדולי עולם רבי יוחנן ורבי
שמעון בן לקיש. ויבדל אלהים אבדלה
ודא'. כפשוטו רבי יהודה בי ר' סימון אמר הבדילו
לו. גגזו אצלו ורבנן אמרין הבדילו לצדיקים לעתיד
לבוא. משלו משל למה הדבר דומה? למלך
שהיו לו שני איסטרטיגין זה אומר אני משמש
ביום וזה אומר אני משמש ביום, קרא לראשון
ואמר לו: פלוני! היום יהא תחומך. קרא לשני
ואמר לו: פלוני! הלילה יהא תחומך. הדא הוא
דכתיב (שם) ויקרא אלהים לאור יום וגו' לאור
אמר לו היום יהא תחומך ולחשך אמר לו
הלילה יהא תחומך. אמר רבי יוחנן הוא שאמר

הקב"ה לאיוב (איוב לח) המימך צוית בוקר
ידעת השחר מקומו ידעת אי זה מקומו של אור
ששת ימי בראשית איכן גגזו. אמר רבי תנחומא
אנא אמרית טעמא (ישעיהו מח) יוצר אור
ובורא חושך עושה שלום. מי שיצרן, עושה
שלום ביניהן.

אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו. רב אמר
יאותו ושמואל אמר יעותו. מאן דאמר יאותו
(בראשית לד) אך בזאת נאותה לכם. מאן
דאמר יעותו לדעת לעות sustain את יעף דבר.
תמן תנינן כיצד מעברין את הערים רב אמר
מאברין. ושמואל אמר מעברין מאן דאמר
מאברין מוסיפין לה אבר. מאן דאמר מעברין
כאשה עוברה. תמן תנינן לפני אידיהן של גוים
רב אמר עידיהן ושמואל אמר אידיהן. מאן
דאמר אידיהן (דברים לב) כי קרוב יום אידם.
ומאן דאמר עידיהן (ישעיהו מד) ועידיהם המה
בל יראו ובל ידעו למען יבשו. מאן מקיים
שמואל טעמא דרב ועידיהם המה שהן עתידין
לבוש את עובדיהן ליום הדין.

אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו רב
יהודה בשם שמואל כדי שיהיו נשים טוות
לאורו. אמר רבי יוחנן כדי שתהא עינו רואה
מה בכוס ומה בקערה. אמר רב חנינא כדי
שיהא יודע להבחין בין מטבע למטבע. תני רבי
אושעיא אפילו טריקלין עשר על עשר מברכין.
רבי זעירא מקרב קמיה בוצינא אמרין ליה
תלמידיו רבי מה את מחמיר עלינו הא תני רבי
אושעיא אפילו טריקלין עשר על עשר מברכין:

הלכה ז משנה מי שאכל ושכח ולא בירך בית
שמאי אומר יחזור למקומו ויברך. ובית הלל
אומרים יברך במקום שנזכר.

ועד מתי מברך? עד כדי שיתעכל המזון
שבמעיו:

(תהלים קיג) הללו יה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. ענה אז "הללויה" ואי"צ שיענה בכל המזמור

בעון קומי ר' חייא בר אבא מנין שאם שמע ולא ענה יצא? אמר מן מה דאנן חמי רבנן רברביא עבדין כן. אינון קיימין בציבורא. דאילין אמרין דין ברוך הבא. ואילין אמרין בשם ה'. ואילין ואילין יוצאין ידי חובתן.

תני רב אושעיא עונה הוא אדם אמן אפילו לא אכל ואינו אומר נברך שאכלנו משלו אלא אם כן אכל.

תני אין עונין אמן יתומה ולא אמן קטופה ולא אמן חטופה בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים חטופה יתחטפו שנותיו קטופה תקטף נשמתו. ארוכה מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה. איזו היא אמן יתומה? אמר רב הונא דין דיתב למיברכה והוא ענה ולא ידע למה הוא ענה. אינו שומע ומשים לב לאיזה ברכה הוא עונה

תנא גוי שבירך את השם עונה אחריו אמן. אמר ר' תנחום אם בירך גוי ענה אחריו אמן דכתיב (דברים ז) ברוך תהיה מכל העמים. גוי אחד פגע את רבי ישמעאל ובירכו אמר לי' כבר מילתך אמירה! פגע אחרינא וקיללו אמר לי' כבר מילתך אמירה! אמרו לו תלמידיו רבי כמה דאמרת להדין אמרת להדין?! אמר לון כן כתיב (בראשית כו) אורריך ארור ומברכך ברוך...

מסכת ברכות פרק ט

הלכה א משנה הרוואה מקום שנעשו בו נסים לישראל אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה

גמרא רבי יוסטא בר שונם אמר תרין אמורין חד אמר טעמון דבית שמאי וחד אמר טעמון דבית הלל. מאן דמר טעמון דבית שמאי אילו שכח שם כיס אבנים טובות ומרגליות שמא לא היה חוזר ונוטל כיסו אף הכא יחזור למקומו ויברך. מאן דמר טעמון דבית הלל אלן פועל עושה בראש הדקל או בתוך הבור שמא מטריחין שיחזור למקומו ויברך אלא מברך במקום שנזכר אף הכא מברך במקום שנזכר.

עד מתי הוא מברך? רבי חייא בשם שמואל עד שיתעכל המזון במעיו וחכמים אומרים כל זמן שהוא צמא מחמת אותו סעודה רבי יוחנן אמר עד שירעב:

הלכה ח משנה בא להן יין אחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס, בית שמאי אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על המזון. ובית הלל אומרים מברך על המזון ואחר כך מברך על היין

עונין אמן אחר ישראל מברך, ואין עונין אמן אחר כותי מברך, עד שישמע כל הברכה:

גמרא עיין הלכה א אמר רבי בא ע"י שהיא ברכה קטנה שמא ישכח וישתה. ברם הכא על ידי שהיא משולשה על הכוס אינו שוכח.

הא אחר ישראל עונין אמן אע"פ שלא שמע?! לא כן תני שמע ולא ענה יצא, ענה ולא שמע לא יצא.

חייא בריה דרב אמר: בשלא אכל עמהן היא מתניתא. עונין אמן אע"פ שלא שמע

תני שמע הלל ולא ענה, יצא. ענה ולא שמע, לא יצא. רב בשם אבא בר חנה ואית דאמרי לה אבא בר חנה בשם רב: והוא שענה ראשי פרקים. רבי זעירא בעי הי אינין ראשי פרקים?

מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה אומר ברוך
שעקר עבודה זרה מארצינו:

גמרא מתני' בנסי ישראל אבל בנסי יחידי
שנעשו לו אינו צריך לברך. רק היחיד מהו שיברך
אדם על נסי אביו ועל נסי רבו? ואם היה אדם
מסויים כגון יואב בן צרויה וחביריו ואדם
שנקדש בו שם שמים כגון חנניה מישאל
ועזריה. ונסי שבטים מהו שיברך? מאן דאמר
כל שבט ושבט איקרי קהל לענין פר העלם דבר צריך
לברך מאן דאמר כל השבטים קרויין קהל אין
צריך לברך.

הרואה בבל צריך לברך חמש ברכות. ראה
פרת אומר ברוך עושה בראשית. ראה מרקוליס
אומר ברוך ארך אפים. ראה ביתו של
נבוכדנצר אומר ברוך שהחריב ביתו של אותו
רשע. ראה מקום כבשן האש וגוב אריות אומר
ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה. ראה
מקום שנוטלין ממנו עפר אומר ברוך אומר
ועושה ברוך גוזר ומקיים. ראה בבל אומר
וטאטאתיה במטאטא השמד.

רבי זעירא ורבי יהודא בשם רב כל ברכה שאין
עמה מלכות אינה ברכה אומר רבי תנחומא אנא
אמר טעמא (תהלים קמה) ארוממך אלהי
המלך. רב אמר צריך לומר "אתה" ושמואל
אמר אינו צריך לומר אתה. רבי יוחנן ורבי
יונתן אזלין מיעבד שלמא באילין קורייטא כפרים
דדרומה, עלון לחד אתר ואשכחון לחזנא דאמר
האל הגדול הגבור והנורא האביר והאמין
ושיתקו אותו. אמרו לו אין לך רשות להוסיף
על מטבע שטבעו חכמים בברכות. רב הונא
בשם רב (איוב לז) שדי לא מצאנוהו שגיא כח
לא מצינו כחו וגבורתו של הקב"ה. רבי אבהו
בשם רבי יוחנן (שם) היסופר לו כי אדבר כי
אמר איש כי יכולע אם בא אדם לספר גבורותיו
של הקב"ה מתבלע מן העולם. אמר רבי
שמואל בר נחמן (תהלים קו) מי ימלל גבורות

ה' כגון אני וחברי!! אמר רבי אבון מי ימלל
גבורות ה' תרגם יעקב כפר נבורייא בצור
(תהלים סה) לך דומיה תהלה אלהים בציון
סמא דכולא משתוקא. רפואה לכל: השתיקה למרגלית
דלית לה טימי, שאין לה ערך כל שמשבח בה פגמה.

תני הפותח ביו"ד ה"א וחותם ביו"ד ה"א, ברכה
הרי זה חכם. באל"ף למ"ד וחותם באל"ף למ"ד
הרי זה בור. באל"ף למ"ד וחותם ביו"ד ה"א
הרי זה בינוני. ביו"ד ה"א וחותם באל"ף למ"ד
הרי זו דרך אחרת.

המינין שאלו את רבי שמלאי כמה אלוהות
בראו את העולם אמר להן ולי אתם שואלין לכו
ושאלו את אדם הראשון שנאמר (דברים ד) כי
שאל נא לימים הראשונים וגו' אשר "בראו"
אלהים אדם על הארץ אין כתיב כאן אלא למן
היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. אמרו
ליה והכתיב בראשית ברא אלהים אמר להן וכי
בראו כתיב אין כתיב אלא ברא אמר ר' שמלאי
כל מקום שפקרו המינין תשובתן בצידן

חזרו ושאלו אותו מה אהן דכתיב (בראשית א)
נעשה אדם בצלמינו כדמותינו אמר להן
"ויבראו" אלהים את האדם בצלמם אין כתיב
כאן אלא ויברא אלהים את אדם בצלמו אמרו
לו תלמידיו לאלו דחיתה בקנה לנו מה אתה
משיב אמר להן לשעבר אדם נברא מן העפר
וחוה נבראת מן אדם, מאדם ואילך, בצלמינו
כדמותינו אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר
לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא
שכינה.

וחזרו ושאלו אותו מה ההן דכתיב (יהושע כב)
אל אלהים ה' אל אלהים ה' הוא יודע אמר להן
"הם" יודעים אין כתיב כאן אלא הוא יודע
כתיב אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה
לנו מה אתה משיב אמר להן שלשתן שם אחד
כאינש דאמר בסיליוס קיסר אגוסטוס king king

king חזרו ושאלו אותו מה ההן דכתיב (תהלים נ) אל אלהים ה' דיבר ויקרא ארץ אמר להן וכי "דיברו" ויקראו כתיב כאן?! אין כתיב אלא דבר ויקרא ארץ אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה ולנו מה אתה משיב אמר להן שלשתן שם אחד כאיניש דאמר ואמנון בניין אריכטיקנטן. builder architect ect.

חזרו ושאלו אתו מהו דכתיב (יהושע כד) כי אלהים קדושים הוא. אמר להן קדושים "המה" אין כתיב כאן אלא הוא אל קנא הוא. אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה. ולנו מה אתה משיב. אמר רבי יצחק קדוש בכל מיני קדושות. דאמר רב יודן בשם רבי אחא הקב"ה דרכו בקדושה דיבורו בקדושה וישבו בקדושה חשיפת זרועו בקדושה נורא ואדיר בקדושה. דרכו בקדושה- (תהלים עז) אלהים בקודש דרכך הילוכו בקדושה- (תהלים סח) הליכות אלי מלכי בקודש מושבו בקדושה- (תהלים מז) אלהים ישב על כסא קדשו דיבורו בקדושה- (תהלים סח) אלהים דבר חשיפת זרועו בקדושה- (ישעיהו נב) חשף ה' את זרוע קדשו נורא ואדיר בקדושה- (שמות טו) מי כמוכה נאדר בקודש.

חזרו ושאלו אותו מה אהן דכתיב (דברים ד) מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו. אמר להן כה' אלהינו בכל קראינו "אליהם" אין כתיב כאן אלא בכל קראינו אליו. אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה. לנו מה אתה משיב. אמר להן קרוב בכל מיני קריבות. דאמר ר' פינחס בשם רב יהודה בר סימון עבודה זרה נראית קרובה ואינה אלא רחוקה. מה טעמא? (ישעיהו מז) ישאוהו על כתף יסבלוהו וגו' סוף דבר אלוהו עמו בבית והוא צועק עד שימות ולא ישמע ולא יושע מצרתו אבל הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו. דאמר לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך ה' מאות שנה ומרקיע לרקיע מהלך ת"ק שנה ועביו של רקיע ת"ק שנה. וכן

לכל רקיע ורקיע. ואמר ר' ברכיה ורבי חלבו בשם ר' אבא סמוקה אף טלפי החיות מהלך ה' מאות שנה וחמש עשרה מנין ישרה. ראה כמה הוא גבוה מעולמו ואדם נכנס לבית הכנסת ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלחישא והקב"ה מאזין את תפלתו. שנאמר (שמואל א א) וחנה היא מדברת על לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע והאזין הקב"ה את תפילתה. וכן כל בריותיו שנאמר (תהלים קב) תפילה לעני כי יעטף וכו' כאדם המשיח באוזן חבירו והוא שומע. וכי יש לך אלוה קרוב מזה שהוא קרוב לבריותיו כפה לאוזן?!!

רבי יודן בשם רבי יצחק אמר בה ארבע שיטין: "דרשות" בשר ודם יש לו פטרון patron=protector אמרו לו נתפס בן ביתך! אמר להן אני מקיים עליו, אמרו לו הרי יוצא לידון אמר להן אני מקיים עליו, אמרו לו הרי הוא יוצא ליתלות, היכן הוא ואיכן פטרונו? אבל הקב"ה הציל את משה מחרב פרעה הדא הוא דכתיב (שמות יח) ויצילני מחרב פרעה. אמר רבי ינאי כתיב (שמות ב) ויברח משה מפני פרעה ואפשר לבשר ודם לברוח מן המלכות. אלא בשעה שתפס פרעה את משה חייבו להתז את ראשו וקהת החרב מעל צוארו של משה ונשבר'. הדא הוא דכתיב (שיר השירים ו) צוארך כמגדל השן זה צוארו של משה. ר' אמר רבי אביתר ולא עוד אלא שנתז החרב מעל צוארו של משה על צוארו של קוסנתירו executioner והרגתו. הדא הוא דכתיב (שמות יח) ויצילני מחרב פרעה. לי הציל וקוסנתר נהרג. רבי ברכיה קרא עליו (משלי כא) כופר לצדיק רשע. רבי אבון קרא עליו (משלי יא) צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו. תני בר קפרא מלאך ירד ונדמה להן בדמות משה ותפסו את המלאך וברח משה. אמר רב יהושע בן לוי בשעה שברח משה מפני פרעה נעשו כל אוכלוסין שלו אילמין ומהן חרשין ומהן סומין. אמר לאילמין היכן הוא משה ולא היו מדברים.

אמר לחרשין ולא היו שומעין. אמר לסומין ולא היו רואין. הוא שהקב"ה אמר לו למשה (שמות ד) מי שם פה לאדם או מי ישום אלם וגו' תמן קמת לך והכא לית אנא קאים?! הה"ד (דברים ד) מי כה' אלהינו בכל קראינו אליו.

רבי יודן בשם ר' יצחק שיטה אחר: בשר ודם יש לו פטרון אמרו לו הרי נתפס בן ביתך אמר הרי אני מתקיים עליו אמרו לו הרי יוצא לידון אמר להן הרי אני מתקיים עליו אמרו לו הרי הוא מושלך למים היכן הוא והיכן פטרונו? אבל הקב"ה הציל את יונה ממעי הדגה הרי הוא אומר (יונה ב) ויאמר ה' לדג ויקא את יונה.

ר' יודן בשם ר' יצחק אמר בשיטה אחר: הרי בשר ודם יש לו פטרון אמרו לו נתפס בן ביתך אמר להן הריני מתקיים תחתיו אמרו לו הרי הוא יוצא לידון אמר להן הריני מתקיים עליו אמרו לו הרי הוא מושלך לאש היכן הוא והיכן פטרונו. אבל הקב"ה אינו כן הציל לחנניה מישאל ועזריה מכבשן האש הה"ד (דניאל ג) ענה נבוכדנצר ואמר בריך אלההון די שדרך מישך ועבד נגו וגומר.

רבי יודן בשם ר' יצחק אמר בה שיטה אחר: הרי בשר ודם יש לו פטרון וכו' עד הרי הוא מושלך לחיות. אבל הקב"ה הציל את דניאל מגוב אריות הה"ד (דניאל ו) אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא וגומר.

רבי יודן אמר משמיה דידיה בשר ודם יש לו פטרון אם באת לו עת צרה אינו נכנס אצלו פתאום אלא בא ועמד לו על פתחו של פטרונו וקורא לעבדו או לבן ביתו, והוא אומר איש פלוני עומד על פתח חצירך, שמא מכניסו ושמא מניחו. אבל הקב"ה אינו כן אם בא על אדם צרה, לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל

אלא לי יצווח ואני עונה לו מיד. הה"ד (יואל ב) כל אשר יקרא בשם ה' ימלט.

אמר רבי פינחס עובדא הוה ברב דהוה עייל מחמתה דיטבריא פגעון ביה רומאי אמרון ליה מן דמאן את? אמר לון מן דסופיינוס. i am a follower of Vespasian ופנינה. והניחוהו ברמשא אתו לגביה בערב באו אצלו אמרין ליה עד אימתי את מקיים אתה כורת ברית עם אילין יהודאי! אמר לון למה? אמרין ליה פגענין בחד אמרין ליה יהודאי ואמרין ליה מן דמאן את אמר לן דסופיינוס. אמר לון ומה עבדתון ליה? אמר ליה די ליה??? פנינן יתיה. אמר לון יאות עבדיתון! ומה מי שהוא נתלה בבשר ודם ניצול מי שהוא נתלה בהקב"ה לא כל שכן! הה"ד כל אשר יקרא בשם ה' ימלט

אמר רבי אלכסנדר עובדא בחד אריכון officer דהוה שמיה אלכסנדרוס. והוה קיים דיין חד ליסטים. אמר ליה מה שמך אלכסנדרוס? אמר ליה אלכסנדרוס פנה אלכסנדריה. ומה אם מי ששמו כשם של בשר ודם הוא ניצול. מי ששמו כשמו של הקב"ה על אחת כמה וכמה. הה"ד כל אשר יקרא בשם ה' ימלט.

רבי פינחס אמר בה תרתי חדא בשם רבי זעירא וחד בשם רבי תנחום בר חנילאי. רבי פינחס בשם רבי זעירא אמר בשר ודם יש לו פטרון אם הטריח עליו ביותר הוא אומר "אשגח פלן דקא מטרחא לי...." אבל הקב"ה אינו כן אלא כל מה שאת מטריח עליו הוא מקבלך. הה"ד (תהלים נה) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. רבי פינחס בשם רבי תנחום בר חנילאי בשר ודם יש לו פטרון ובאו שונאים ותפשו אותו על פתח חצירו של פטרונו. עד דצווח ליה עד הוא נפק עברת חרבא על קדליה וקטלית יתיה. אבל הקב"ה הציל את יהושפט מחרב ארם דכתיב (דברי הימים ב יח) ויזעק יהושפט וה' עזרו

ויסיתם אלהים ממנו מלמד שלא היה חסר אלא חיתוך הראש ויסיתם אלהים ממנו.

רבי זעירא בריה דרבי אבהו רבי אבהו בשם רבי אלעזר (תהלים קמו) אשרי שאל יעקב בעזרו וגומר מה כתיב בתריה (שם) עושה שמים וארץ וגומר. וכי מה ענין זה לזה אלא מלך בשר ודם יש לו פטרון שולט באיפרכיא אחת ואינו שולט באיפרכיא אחרת. אפילו תימר קוזמוקלטור "lord of the world" שולט ביבשה שמא שולט בים? אבל הקב"ה שולט בים ושולט ביבשה. מציל בים מן המים וביבשה מן האש. הוא שהציל את משה מחרב פרעה. הציל את יונה ממעי הדגה. חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש. לדניאל מבור אריות. ה"ה"ד (תהלים קמו) עושה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בם וגומר.

אמר רבי תנחומא מעשה בספינה אחת של עכו"ם שהיתה פורשת מים הגדול והיה בה תינוק אחד יהודי עמד עליהם סער גדול בים ועמד כל אחד ואחד מהם והתחיל נוטל יראתו בידו וקורא ולא הועיל כלום. כיון שראו שלא הועילו כלום אמרו לאותו יהודי בני קום קרא אל אלהיך ששמענו שהוא עונה אתכם כשאתם צועקים אליו והוא גבור מיד עמד התינוק בכל לבו וצעק וקיבל ממנו הקב"ה תפילתו ושתיק הים. כיון שירדו ליבשה ירדו כל אחד ואחד לקנות צרכיו אמרו לו לאותו התינוק לית את בעי מזבין לך כלום? אמר להון מה אתון בעי מן ההן אכסניא עלובה אמרו לו את אכסניא עלובה!? אינן אכסניא עלובה, אינן הכא וטעותהון בבבל ואינן הכא וטעותהון ברומי ואינן הכא וטעותהון עמהון ולא מהנן להן כלום. אבל את כל אהן דאת אזיל אלהך עמך ה"ה"ד כה' אלהינו בכל קראינו אליו

רבי שמעון בן לקיש אמר בשר ודם יש לו קרוב אם היה עשיר הוא מודה בו ואם היה עני

כופר בו אבל הקב"ה אינו כן אלא אפילו ישראל נתונין בירידה התחתונה הוא קורא אותם אחי וריעי ומה טעם למען אחי וריעי. רבי אבון ורבי אחא ורבי שמעון בן לקיש בשר ודם יש לו קרוב אם היה פילוסופוס הוא אומר ההן פלן מתקרב לן אבל הקב"ה קורא לכל ישראל קרובים ה"ה"ד (תהלים קמח) וירם קרן לעמו:

פיסקא מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה אומר ברוך שעקר עבודה זרה מארצינו כו'. מתניתא כשנעקרה מכל מקומות ארץ ישראל אבל אם נעקרה ממקום אחד אומר ברוך שעקר עבודה זרה מן המקום הזה. נעקרה ממקום אחד ונקבעה במקום אחר מקום שניתנה בו אומר ברוך ארך אפים ומקום שנעקרה ממנו אומר ברוך שעקר עבודה זרה מן המקום הזה יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו כשם שעקרתה אותה מן המקום הזה כך תעקור אותה מן המקומות כולם ותחזיר לב עובדיה לעובדך.

תני רבי שמעון בן גמליאל אומר אף בחוצה לארץ צריך לומר כן. ולא נמצא מתפלל על עובדי עבודה זרה!? מה איכפת לן בגויים העובדי ע"ז?

אמר רבי יוחנן (קהלת ט) כי מי אשר יחובר. יבחר כתיב. אל כל החיים יש בטחון שכל זמן שאדם חי יש לו תקוה מת אבדה תקותו. מה טעמא? במות אדם רשע תאבד תקוה.

תני רבי יהודה אומר: שלשה דברים צריך אדם לומר בכל יום ברוך שלא עשאני גוי ברוך שלא עשאני בור ברוך שלא עשאני אשה. ברוך שלא עשאני גוי שאין הגוים כלום כל הגוים כאין נגדו. ברוך שלא עשאני בור שאין בור ירא חטא. ברוך שלא עשאני אשה שאין האשה מצווה על המצוות.

אמר רבי אחא (קהלת ט) כי מי יחובר וגומר
אפילו אותם שפשטו ידיהן בזבול שהריבו בית
המקדש יש להם בטחון. לקרבן אי אפשר שכבר
פשטו ידיהן בזבול. לרחקן אי אפשר שעשו
תשובה. עליהן הוא אומר (ירמיהו נא) וישנו
שנת עולם ולא יקיצו.

רבנן דקיסרין אמרי קטני עכו"ם וחילותיו של
נבוכדנצר אין חיין ואין נידונין. עליהן הכתוב
אומר וישנו שנת עולם וגומר.

העובר לפני בתי עבודה זרה אומר (משלי טו)
בית גאים יסח ה'. רבי יוסי בי רבי בון בשם
רבי לוי ראה אותם מזבלין כנוי לגנאי לעבודה זרה
אומר זבח לאלהים יחרם.

הרואה את הכושי ואת הגיחור red-spotted
הלווקן white-spotted ואת הכיפח humped-back
ואת הננס midget אומר ברוך משנה את הבריות.
את הקטוע ואת הסומא את מוכי שחין אומר
ברוך דיין האמת מתניתין כשהיו שלמים
ונשתנו. אבל אם היה כן ממעי אמו אומר ברוך
משנה את הבריות.

הרואה אילנות נאים ובני אדם נאים אומר ברוך
שכן ברא בריות נאות בעולמו. מעשה ברבן
גמליאל שראה גויה אשה נאה ובירך עליה. לא
כן אמר רבי זעירא בשם רבי יוסי בר חנינא
רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן (דברים ז) לא
תחנם לא תתן להם חן. מה אמר אבסקטא may
no harm befall you לא אמר. אלא שכך ברא
בריות נאות בעולמו. שכן אפילו ראה גמל נאה
סוס נאה חמור נאה אומר ברוך שברא בריות
נאות בעולמו. זו דרכו של רבן גמליאל
להסתכל בנשים?! אלא דרך עקמומיתה היתה.
כגון ההן פווסרוס name of windy road והביט בה
שלא בטובתו.

קרא הגבר אומר ברוך חכם הרזים (איוב לח)
מי שת בטוחות חכמה וגו'. אמר רבי לוי
בערביא קורין לאימרא יובלא (יהושע ו) והיה
במשוך בקרן היובל. באפריקא קורין לנידה
גלמודה (ישעיהו מט) ואני שכולה וגלמודה.
ברומי צווחין לתרגולא שכוי או מי נתן לשכוי
בינה.

הרואה אוכלוסין אומר ברוך חכם הרזים. כשם
שאין פרצופין דומין זה לזה כך אין דעתן דומה
זה לזה. בן זומא כשהיה רואה אוכלוסין
בירושלים אומר ברוך שברא כל אלו לשמשיני
כמה יגע אדם הראשון עד שלא אכל פרוסה.
חרש זרע ניכש עידר קצר עימר דש זרה בירר
טחן הרקיד לש וקיטף ואפה ואח"כ אכל
פרוסה. ואני עומד בשחרית ומוצא כל אלו
לפני. ראה כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד
שמצא חלוק ללבוש. גזז וליבן וניפס וצבע
וטווה וארג כבס ותפר ואח"כ מצא חלוק
ללבוש ואני עומד בשחרית ומוצא כל אלו
מתוקן לפני. כמה בעלי אומניות משכימים
ומעריבים ואני עומד בשחרית ומוצא כל אלו
לפני. וכן היה בן זומא אומר אורח רע מהו
אומר וכי מה אכלתי משל בעל הבית וכי מה
שתיתי משל בעל הבית חתיכה אחת אכלתי לו
כוס יין שתיתי לו וכל טורח שטרח לא טרח
אלא בשביל אשתו ובניו. אבל אורח טוב אומר
ברוך בעל הבית זכור בעל הבית לטובה כמה
יין הביא לפני כמה חתיכות הביא לפני כמה
טורח טרח לפני כל מה שטרח לא טרח אלא
בשבילי. וכן הוא אומר (איוב לו) זכור כי
תשגיא פעלו אשר שוררו אנשים:

הלכה ב משנה על הזיקים shooting stars ועל
הזועות earthquakes ועל הברקים ועל הרעמים
ועל הרוחות הוא אומר ברוך שכחו מלא עולם.

על ההרים ועל הגבעות ועל הימים ועל הנהרות ועל המדברות הוא אומר ברוך עושה בראשית.

רבי יהודה אומר הרואה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול בזמן שהוא רואה לפרקים

על הגשמים ועל בשורות טובות הוא אומר ברוך הטוב והמטיב ועל שמועות הרעות הוא אומר ברוך דיין אמת:

גמרא תני בר קפרא מתריעין על הזועות. שמואל אמר אין עבר ההן זיקא בכסיל מחריב העולם. מתיבון לשמואל ואנן חמין ליה עבר אמר להון לית איפשר או לעיל מינה או לרע מינה. שמואל אמר חכים אנא בשקקי שמיא כשקקי נהרדעי קרתי. בקי אני בשבילי רקיע כשבילי עירי בר מן ההן זיקא לית אנא ידע מה הוא. וכי שמואל עלה לשמים? אלא על שם (איוב לח) מי יספר שחקים בחכמה.

אליהו ז"ל שאל לר' נהוריי מפני מה באין זועות לעולם? אמר ליה בעון תרומה ומעשרות. כתוב אחד אומר (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה וכתוב אחד (תהלים קד) המביט לארץ ותרעד יגע בהרים ויעשנו. הא כיצד יתקיימו שני כתובין הללו? בשעה שישראל עושין רצונו של מקום ומוציאין מעשרותיהן כתיקונן תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה ואינה ניזוקת כלום. בשעה שאין ישראל עושין רצונו של מקום ואינן מוציאין מעשרותיהן כתיקונן המביט לארץ ותרעד. אמר ליה בני חייך כך היא סברה דמילתא. אבל כך עיקרו של דבר אלא בשעה שהקב"ה מביט בבתי תיטריות ובבתי קרקסיות יושבות בטח ושאגן ושלוח ובית מקדשו חרב הוא אפילו לעולמו להחריבו. ה"ד (ירמיהו כה) שאוג ישאג על נהו. בשביל נויהו. אמר ר' אחא בעון משכב

זכר. אמר הקב"ה אתה זיעזעתה איברך על דבר שאינו שלך. חייך שאני מזעזע עולמי על אותו האיש. ורבנן אמרו מפני המחלוקת. (זכריה יד) ונסתם גיא הרי כי יגיע גיא הרים אל אצל. אמר רבי שמואל אין רעש אלא הפסק מלכות. כמה דאת אמר (ישעיהו יג) ותרעש הארץ ותחל. מפני מה (שם) כי קמה על בבל מחשבות ה'.

אליהו ז"ל שאל לר' נהוריי מפני מה ברא הקב"ה שקצים ורמשים בעולמו? אמר לו לצורך נבראו בשעה שהבריות חוטאין הוא מביט בהן ואמר מה אלו שאין בהן צורך הרי אני מקיימן אלו שיש בהן צורך לכ"ש. אמר ליה עוד הן יש בהן צורך זבוב לצירעה, פשפש לעלוקתה

נחש לחפפית, שבלון לחזיות, סממית לעקרב:

פיסקא על הברקים וכו' רבי ירמיה ורבי זעירא בשם רב חסדאי דיו פעם אחת בכל היום. אמר רבי יוסי מה אנן קיימין? אם בטורדין דיו פעם אחת ביום. אם במפסיקין מברך על כל אחת ואחת. חייליה דרבי יוסי מן הדא. היה יושב בחנותו של בשם כל היום אינו מברך אלא אחת. אבל אם היה נכנס ויוצא נכנס ויוצא מברך על כל פעם ופעם. אתא אמר רבי אחא ורבי חנינא בשם רבי יוסי אם בטורדין דיו פעם אחת ביום. אי מפסיקין מברך על כל אחת ואחת.

היה יושב בבית הכסא או בבית ספיקריא toilet room אם יכול לצאת ולברך בתוך כדי דיבור יצא. ואם לאו לא יצא. רבי ירמיה בעי היה יושב בתוך ביתו ערום מהו שיעשה ביתו כמו מלבוש ויוציא ראשו חוץ לחלון ויברך. היה יושב במגדל ערום מגדל מהו שיעשה לו כמין מלבוש ויוציא ראשו חוץ לחלון ויברך:

פיסקא על הרוחות אומר ברוך שכחו מלא עולם. מתניתא בשבאין בזעף אבל שבאים בנחת אומר ברוך עושה בראשית. אומר רבי יהושע בן חנניה בשעה שהרוח יוצא לעולם. הקב"ה משברו בהרים ומרשלו בגבעות. ואומר לו תן דעתך שלא תזיק בריותי. מה טעם (ישעיהו מז) כי רוח מלפני יעטוף. משלהי ליה. עייף כמה דאת אמר (תהלים קמב) בהתעטף עלי רוחי. כל כך למה? ר' חונא בשם רבי אחא ונשמות אני עשיתי. בשביל נשמות שעשיתי.

אמר רבי חונא בשלשה מקומות יצא הרוח שלא במשקל וביקש להחריב את העולם כולו. אחת בימי יונה. ואחת בימי אליהו. ואחת בימי איוב. בימי יונה (יונה א) וה' הטיל רוח גדולה. בימי איוב (איוב א) והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר וגומר. בימי אליהו מניין (מלכים א יט) והנה ה' עובר ורוח גדולה חזק מפרק הרים. אמר רבי יודן בר שלום נימר אותו של איוב בשבילו היה, ושל יונה בשבילו היה, אין לך אלא של אליהו שהיה קוסמיקון. universal והנה ה' עובר וגו'. ואחר כך רעש ואחר הרעש אש לא באש ה'.

פיסקא רבי יהודה אומר הרואה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול. בזמן שהוא רואה לפרקים. וכמה הוא פרק אחד לשלשים יום. שמעון קמטריא שאל לרבי חייא בר בא בגין דאנא חמר, וסליק לירושלים בכל שנה מהו שנקרע? אמר ליה אם בתוך שלשים יום אי אתה צריך לקרוע. לאחר שלשים יום צריך אתה לקרוע.

רבי חונא שמעון קמטריא בשם רבי שמואל בר נחמן (שופטים יח) ויהונתן בן גרשום בן מנשה נון תלוי. אם זכה בן משה ואם לאו בן מנשה. חברייא בעון קומי רבי שמואל בר נחמן כומר היה לעבודה זרה והאריך ימים?! אמר לון על ידי שהיה עינו צרה בעבודה זרה שלו. כיצד

היתה עינו רעה בעבודה זרה שלו. הוה בר נש אתא למיקרבה תור או אימר או גדי לעבודה זרה ואמר ליה פייסיה עלי. והוא אמר ליה מה זו מועילה לך. לא רואה ולא שומעת לא אוכלת ולא שותה לא מטיבה ולא מריעה ולא מדברת. אמר ליה חייך ומה נעביד. ואמר ליה אזיל עביד ואייתי לי חד פינך קערה דסולת ואתקין עלוי עשר ביעין, ואתקין קומי והוא אכל מכל מה דאתי, ואנא מפייס ליה עלך. מכיון דאזיל ליה, הוה אכיל לון.... זימנא חדא אתא חד בר פחין, איש "חוצפני" אמר ליה כן. אמר ליה אם אין מועילה כלום את מה עביד הכא? אמר ליה בגין חיי. כיון שעמד דוד המלך שלח והביאו אמר ליה את בן בנו של אותו צדיק ואת עובד עבודה זרה. אמר ליה כך אני מקובל מבית אבי אבא מכור עצמך לעבודה זרה ואל תצטרך לבריות. אמר ליה חס ושלום לא אמר כן אלא מכור עצמך לעבודה זרה לך ואל תצטרך לבריות. כיון שראה דוד כך שהוא אוהב ממון מה עשה העמידו קומוס על תיסבריות a superintendent on his treasures שלו. הה"ד (דברי הימים א כו) ושבואל בן גרשם בן משה נגיד על האוצרות.

שבואל ששב אל אל בכל לבו ובכל כחו. נגיד על האוצרות שמינוהו על תיסבוריות שלו. מתיבין לרבי שמואל בר נחמן והא כתיב (שופטים יח) עד יום גלות הארץ? אמר לון כיון שמת דוד עמד שלמה וחילף סנקליטין שלו. וחזר לקילקולו הראשון. הה"ד (מלכים א יג) ונביא אחד זקן יושב בבית אל וגו'. אמרין הוא הוה.

הרואה את החמה בתקופתה ואת הלבנה בתקופתה ואת הרקיע בטיהרו. אומר ברוך עושה בראשית. אמר רב חונה הדא דתימר בימות הגשמים בלבד לאחר שלשה ימים. שירד

גשם ונטהר הרקיע הה"ד (איוב לז) ועתה לא ראו אור וגו'.

הרואה את הלבנה בחידושה אומר ברוך מחדש חדשים. עד איכן? רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוסי עד שתראה כחצי חמיטה. Half cookie רבי אחא ורבי חנינא בשם רבי יוסי עד שתתמלא פגימתה. רבנן דקיסרין אמרין עד ארבעה עשר יום. אמר רבי יוסי בי רבי בון ויאות. כלום מתמלאת פגימתה אלא עד י"ד יום. הא כל י"ד יום צריך לברך.

בתפילה רבי יוסי בר נהורייא אמר מקדש ישראל מחדש חדשים. רבי חייא בר אשי אמר מקדש ישראל וראשי חדשים. שמואל אמר צריך לומר והשיאנו. רב אמר צריך להזכיר בה זמן. תני רב הושעיא (בראשית א) והיו לאותות ולמועדים ולימים ולשנים??? אלמא צריך להזכיר זמן

העובר בין הקברות מהו אומר בא"י מחיה המתים. רבי חייא בשם רבי יוחנן ברוך נאמן בדברו ומחיה המתים. רבי חייא בשם רבי יוחנן הוידע מספרכם הוא יעורר אתכם הוא יגלה את העפר מעל עיניכם בא"י מחיה המתים. רבי אליעזר בשם רבי חנינא אשר יצר אתכם בדין וכלכל אתכם בדין וסילק אתכם בדין ועתיד להחיותכם בדין הוידע מספרכם הוא יגלה עפר מעיניכם ברוך מחיה המתים. הה"ד במתי ישראל. אבל במתי אומות העולם אומר (ירמיהו נ) בושא אמכם מאד חפרה יולדתכם וגו'.

הרואה הקשת בענן אומר בא"י זוכר הברית. רבי חייא בשם רבי יוחנן נאמן בבריתו וזוכר הברית. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה כל ימיו של רבי שמעון בן יוחאי לא נראתה הקשת בענן. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה כן הוה רבי שמעון בן יוחאי אומר בקעה בקעה התמלאי דיגרי זהב והיתה מתמלאה. רבי חזקיה בשם

רבי ירמיה כן הוה רבי שמעון בן יוחאי אומר אני ראיתי בני העולם הבא ומיעוטין הן. אין תלתין אינון אנא וברי מנהון. אין תרין אינון אנא וברי אינון. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה כך היה רבי שמעון בן יוחאי אומר יקרב אברהם מן גביה ועד גביי. ואנא מקרב מן גביי ועד סוף כל דרי. ואין לא יצרף אחיה השילוני עמי ואנא מקרב כל עמא.

וכי מה ראו לסמוך בשורות טובות לגשמים. רבי ברכיה בשם רבי לוי על שם (משלי כה) מים קרים על נפש עיפה שמועה טובה מארץ מרחק. וכמה גשמים ירדו ויהא אדם צריך לברך? רבי חייא בשם רבי יוחנן בתחילה כדי רביעה ובסוף כדי שיוודחו פניה. רבי ינאי בשם רבי ישמעאל בשם רבי שמעון בן לקיש בתחילה כדי רביעה ולבסוף כדי שתשרה המגופה. ויש מגופה נשרית? אלא רואין אותה כאלו היא שרויה. רבי יוסי בשם רבי יהודה ורבי יונה ורבי יהודה בשם שמואל בתחילה כדי רביעה ולבסוף אפילו כל שהוא. רבי יוסה בשם רבי זעירא להפסיק תענית נאמרה. שיעורים הללו רבי חזקיה ורבי נחום ורב אדא ורב בימי, הוון יתבין. אמר רבי תנחום לרב אדא בר אבימי לא מסתברא לך לברכה נאמר. אמר ליה הין. אמר רבי חזקיה לרב אדא בר אבימי לא מסתברא להפסיק תענית נאמר אמר ליה אין. אמר ליה למה אמרת ליה הין הכין? אמר ליה כשיטת רבי. אמר רבי מנא לרבי חזקיה, מני רביה? אמר ליה רבי זעירא. אמר ליה ואנן אמרינן רבי יוסי בשם רבי זעירא להפסיק תענית נאמרה.

רבי יהודה בר יחזקאל אמר אבא מברך על ירידת גשמים יתגדל ויתקדש ויתברך ויתרומם שמך מלכינו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו שאת ממניען זו מזו. (איוב לו) כי יגרע נטפי מים כד"א (ויקרא כז) ונגרע מערכך. אמר

רבי יודן ולא עוד אלא שהוא מורידן במידה. שנאמר (איוב כח) ומים תיכן במידה.

רבי יוסי בר יעקב סלק מבקרא רבי יודן מגדליא. עד דהוא תמן נחת מיטרא ושמע קליה אמר אלף אלפין וריבי ריבוון חייבין להודות לשמך מלכינו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו שאת גומל טובה לחייבים. אמר ליה הדא מנא לך. אמר ליה הכין הוה רבי סימון מברך על ירידת גשמים. וכמה גשמים ירדו ויהא בהן כדי רביעה מלא כלי מחזיק שלשה טפחים דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר בתחילה טפח ובשנייה שני טפחים ובשלישית שלשה טפחים. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר אין לך טפח יורד מלמעלה שאין הארץ מעלה כנגדו שני טפחים. מאי טעמא (תהלים מב) תהום אל תהום קורא לקול צינוריק. ואמר רבי לוי המים העליונים זכרים והתחתונים נקבות. מה טעם (ישעיהו מה) תפתח ארץ. כנקבה הזאת שהיא פותחת לפני הזכר. (שם) ויפרו ישע זו פריה ורבייה. (שם) וצדקה תצמיח יחד זו ירידת הגשמים. (שם) כי אני ה' בראתיך לכך בראתיה לתיקונו וליישובו של עולם. רבי אחא תנא לה בשם רבי שמעון בן גמליאל ולמה נקרא שמה רביעה שהיא רובעה את הארץ. רבי חנינא בר יקא בשם רבי יהודה שורשי חטה בוקעין בארץ נ' אמה. שורשי תאינה רכים בוקעין בצור. תני רבי ישמעאל בן אלעזר אומר אין הארץ שותה אלא לפי חיסומה. רק כשיעור שהאילן "מכסה הארץ" אם כן מה יעשה שורשי חרוב מה יעשו שורשי שקמה? אמר רבי חנינא אחת לשלשים יום תהום עולה ומשקה אותו. ומה טעמא (ישעיהו כו) אני ה' נוצרה לרגעים אשקנה.

אמר רבי זעירא תני תמן ראה זול בא לעולם ושובע בא לעולם נהר מספיק למדינה אומר ברוך הטוב והמטיב. אמרו לו מת אביו אומר

ברוך דיין האמת. מת והורישו אומר ברוך הטוב והמטיב:

הלכה ג משנה בנה בית חדש וקנה כלים חדשים אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה.

מברך על הרעה מעין הטובה. ועל הטובה מעין הרעה.

והצועק לשעבר הרי זה תפלת שוא. כיצד היתה אשתו מעוברת ואומר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא. היה בא בדרך ושמע קול צווחה בעיר ואומר יהי רצון שלא יהיה בתוך ביתי הרי זו תפלת שוא:

גמרא אמר רבי חייא בר בא לא סוף דבר חדשים אלא אפילו שחקים כאילו הם חדשים לו. רבי יעקב בר זבדי בשם ר' חייא בר אבא אמר קנה אומר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ניתן לו אומר ברוך הטוב והמטיב. ר' בא אבוב דרבי בא מארי בשם רבי אחא קנה אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה. ניתן לו אומר ברוך הטוב והמטיב. לבש בגדים אומר ברוך מלביש ערומים.

העושה סוכה לעצמו אומר ברוך אשר קידשנו במצותיו וציונו לעשות סוכה. לאחרים לעשות לו סוכה לשמו. נכנס לישב בה אומר ברוך אשר קידשנו במצותיו וציונו לישב בסוכה. משהוא מברך עליה לילי יום טוב הראשון אינו צריך לברך עליה עוד. מעתה העושה לולב לעצמו אומר ברוך אשר קידשנו במצותיו וציונו לעשות לולב. לאחר לעשות לולב לשמו. כשהוא נוטלו אומר על נטילת לולב ואשר החיינו. ומברך בכל שעה ושעה שהוא נוטלו. העושה מזוזה לעצמו אומר לעשות מזוזה. לאחר לעשות מזוזה לשמו. כשהוא קובע אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וציונו על מצות מזוזה העושה תפילין לעצמו וכו' לאחר וכו'.

כשהוא לובש אומר על מצות תפילין. העושה ציצית לעצמו אומר וכו' לאחר וכו' נתעטף וכו'. התורם והמעשר אומר ברוך אקב"ו להפריש תרומה ומעשר. לאחר להפריש תרומה ומעשר לשמו. השוחט צריך לברך בא"י אמ"ה אקב"ו על השחיטה. המכסה אומר על כיסוי הדם. המל צריך לברך ברוך אקב"ו על המילה. אבי הבן אומר ברוך אקב"ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. העומדים שם צריכים לומר כשם שהכנסתו לברית כן תכניסהו לתורה ולחופה. המברך צריך לברך ברוך אשר קידש ידיד מבטן וחוק בשאירו שם וצאצאיו חתם באות ברית קודש על כן בשכר זאת אל חי חלקינו צורינו צוה להציל ידידות שאירנו משחת. ברוך אתה ה' כורת הברית.

מצות אימת מברך עליהן? רבי יוחנן אומר עובר לעשייתן. רב הונא אומר בשעת עשייתן. אתיא דרב הונא כשמואל דאמר רבי יוסי בי ר' בון בשם שמואל כל המצות טעונות ברכה בשעת עשייתן חוץ מתקיעה וטבילה. שמברך "אחר" עשייתן ויש אומרים קדושין בבעילה. אמר רבי יונה אית לך חוריי: תפילין של יד עד שלא יחלוץ. כל זמן שלא חלצן יכול לברך עליהן ושל ראש

עד שלא ייבה, לא ייבה. מן דייבה, הא ייבה.??? לפני שנכנס למקוה, הא לא נכנס, ומשנכנס, הא כבר נכנס!!

שחיטה אימת הוא מברך עליה? רבי יוחנן אומר עובר לשחוט. יוסי בן נהוראי אומר משישחוט. למה? שמא תתנבל שחיטתה. מעתה משיבדק הסימנין! חזקת בני מעיים כשרים. תני שחטה ונטלו הזאבים מעיה כשירה. וחושש שמא ניקבה. רבי בא בשם רבנן דתמן בני מעיים בחזקת כושר:

פיסקא הצועק לשעבר כו' דבית ינאי אומר ביושבת על המשבר. היא מתניתא הא קודם כן

יצלי. אמר יהודה בן פזי אף היושב על המשבר יכול להשתנות על שם (ירמיהו יח) הנה כחומר ביד היוצר. ר' בשם דבית ינאי עיקור עיבור של דינה זכר היה. מאחר שנתפללה רחל נעשית נקבה. הדא היא (בראשית ל) ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה. מאחר שנתפללה רחל נעשית נקבה. ואמר רבי יהודה בן פזי בשם דבית רבי ינאי אמנו רחל מנביאות הראשונות היתה. אמרה עוד אחר יהיה ממני. הדא הוא דכתיב (שם) יוסף ה' לי בן אחר. בנים אחרים לא אמרה. אלא עוד אחר יהי ממני.

היה בא מדרך מהו אומר בטוח אני שאין אלו בתוך ביתי. הלל הזקן אומר (תהלים קיב) משמועה רעה לא יירא:

הלכה ד משנה הנכנס לכרך מתפלל שתיים אחת בכניסתו ואחת ביציאתו. בן עזאי אומר ארבע שתיים בכניסתו ושתיים ביציאתו ונותן הודאה לשעבר וצועק על העתיד לבא:

גמרא נכנס לכרך מתפלל שתיים אחת בכניסתו ואחת ביציאתו. בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתכניסני לכרך זה לשלום. ביציאתו אומר מודה אני לפניך ה' אלהי וכו' בן עזאי אומר מברך ארבע. שתיים בכניסתו ושתיים ביציאתו בכניסתו הוא אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתכניסני לכרך זה לשלום. נכנס אומר מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שנכנסתי לשלום כן יהי רצון מלפניך שתוציאני מתוכי לשלום. כשיצא אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוציאנו מכרך זה לשלום. יצא אומר מודה אני לפניך ה' אלהי שהוצאתני לשלום כן יהי רצון מלפניך שתוליכני לביתי לשלום או למקום פלוני לשלום הדא דאמר במדורות עכו"ם אבל בישראל אין צריך לברך. אם היה מקום שהורגין שם אפילו מדורות ישראל צריך לברך נכנס לבית הכסא מברך שתיים אחת

כג) אל תבוז כי זקנה אמך ואומר (תהלים קיט)
עת לעשות לה' הפרו תורתך ר' נתן אומר הפרו
תורתך עת לעשות לה':

גמרא רבי ברכיה בשם רבי לוי על שם (תהלים
לב) ואתה מרום לעולם ה'. לעולם ידך על
עליונה. בנוהג שבעולם מלך ב"ו יושב ודן
כשהוא נותן דימוס"מוחל" הכל מקלסין אותו.
וכשהוא נותן ספקולהדין מיתה הכל מרננים
אחריו. למה ששטף בדינו. אבל הקב"ה אינו כן
אלא ואתה מרום לעולם ה' לעולם ידך על
עליונה. רבי הונא בשם רבי אחא (תהלים קא)
לדוד מזמור חסד ומשפט אשירה לך ה' אזמרה
אמר דוד לפני הקב"ה אם חסד אתה עושה עמי
אשירה ואם משפט אתה עושה עמי אשירה. בין
כך ובין כך לה' אזמרה. אמר רבי תנחומא בן
יהודה (תהלים נו) באלהים אהלל דבר בה'
אהלל דבר בין על מדות הדין בין על מדות
הרחמים אהלל דבר. ורבנן אמרין (תהלים קטז)
כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא צרה ויגון
אמצא ובשם ה' אקרא בין כך ובין כך ובשם ה'
אקרא. אמר רבי יודן בן פילה הוא שאיוב אמר
(איוב כ) ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך.
כשנתן ברחמים נתן. וכשלקח ברחמים לקח.
ולא עוד אלא כשנתן לא נמלך בבריה וכשלקח
נמלך בבית דינו. אמר רבי אלעזר כל מקום
שנאמר וה' הוא ובית דינו. בנין אב שכולם
(דברי הימים ב יח) וה' דבר עליך רעה.

עשה מאהבה ועשה מיראה. עשה מאהבה שאם
באת לשנוא דע כי אתה אוהב ואין אוהב שונא.
עשה מיראה שאם באת לבעט דע שאתה ירא
ואין ירא מבעט.

שבעה פרושין הן פרוש שיכמי. ופרוש ניקפי.
ופרוש קיזאי. פרוש מה הנכיי. פרוש אדע
חובתי ואעשנה. פרוש יראה. פרוש אהבה.
פרוש שיכמי- טעין מצוותא על כיתפא... פרוש
ניקפי- אקיף ליתן לי...בהקפה ואנא עביד מצוה.

בכניסתו ואחת ביציאתו. בכניסתו מהו אומר.
כבוד לכם המכובדים משרתי קודש דרך ארץ
הוא פנו דרך ברוך האל הכבוד. כשהוא יוצא
מהו אומר. ברוך אשר יצר את האדם בחכמה
נכנס למרחץ מתפלל שתיים בכניסתו ואחת
ביציאתו. בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך
ה' אלהי שתצילני משריפת האש ומהיזק החמין
ומן המפולת. ואל יארע דבר בנפשי. ואם יארע
תהא מיתתי כפרה על כל עונותי ותצילני מזו
ומכיוצא בו לעתיד לבוא. כשהוא יוצא אומר
מודה אני לפניך ה' אלהי שהצלתני מן האור
אמר רבי אבהו הד"א במרחץ שהיא ניסוקת
אבל במרחץ שאינה ניסוקת אינו אומר אלא
מהיזק חמין בלבד

רבי חלקיה ורבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי
תפלת המרחץ אינה טעונה עמידה:

הלכה ה משנה חייב אדם לברך על הרעה
כשם שמברך על הטובה. שנא' (דברים ז)
ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך
ובכל מאדך בכל לבבך בשני יצרים ביצר טוב
וביצר רע. בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך.
בכל מאודך בכל ממונך. דבר אחר בכל מאודך
בכל מידה ומידה שהוא מודד לך בכל הוי מודה
לו מאד מאד.

לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח שהוא
מכוון כנגד בית קדשי הקדשים. ולא יכנס להר
הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל
רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר.

כל חותמי ברכות שבמקדש היו אומרים מן
העולם. ומשקלקלו המינין אמרו אין עולם אלא
אחד התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד
העולם והתקינו שיהא אדם שואל את שלום
חבירו בשם. שנאמר (רות ב) והנה בועז בא
מבית לחם ויאמר לקוצרים (שופטים ו) ה'
עמכם ואומר ה' עמך גבור החיל ואומר (משלי

פרוש קיזאי- עביד חזא חובה וחדא מצוה ומקזז"שובר" חזא בחדא. פרוש מה הנכייה- מאן דאית לי מה נא מנכי עביד מצוה. אני "מנכה משלי" לעשות מצוה פרוש אדע חובתי ואעשה- הי דא חובתה עבדית דאעבד מצוה כוותה. איזה עבירה עשיתי... פרוש יראה- כאיוב. פרוש אהבה- כאברהם אין לך חביב מכולם אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם אבינו עשה יצר הרע טוב דכתיב (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפסיד אלא (שם) וכרות עמו הברית והחסד וגומר. אבל דוד לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבבו. מאי טעמא (תהלים קט) ולבי חלל בקרבי

רבי עקיבה הוה קיים מיתדון קומי טונוסטרופוס הרשע. אתת ענתה דקרית שמע. שרי קרי קרית שמע וגחך אמר ליה סבא אי חרש מכשף את אי מבעט ביסורין את. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא. לא חרש אנא ולא מבעט ביסורין אנא. אלא כל יומי קריתי פסוק זה והייתי מצטער ואומר אימתי יבואו שלשתן לידי. (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. רחמתיה בכל לבי ורחמתיה בכל ממוני. ובכל נפשי לא הוה בדיק לי וכדון דמטת בכל נפשי והגיעה זמן קרית שמע ולא אפלגא דעתי. לפום כן אנא קרי וגחך לא הספיק לומר עד שפרחה נשמתו

נחמיה עימסוני שימש את רבי עקיבה עשרים ושנים שנה ולמדו אתים וגמים ריבויין. אכין ורקין מיעוטיין אמר ליה מהו הוא ההן דכתיב (שם) את ה' אלהיך תירא אמר ליה אותו ואת תורתו:

פיסקא לא יקל אדם את ראשו וכו' תני המטיל מים הרי זה הופך פניו כלפי צפון. המיסך את רגליו הרי זה הופך פניו כלפי דרום. בעומד בגליל קמייירי (כדיי שיהא פניו כלפי המקדש)

אמר רבי יוסי בי רבי בון הדא דאמר מתניתא מן הצופים ולפנים. רבי עקיבה אומר בכל מקום. ובלבד במקום שאין שם כותל. תני המיסך את רגליו לא יתן פניו למזרח ואחוריו למערב אלא לצדדין. ר' יהודה אומר בשעת המקדש רבי יוסי אומר מן הצופים ולפנים. רבי עקיבה אומר בכל מקום ובלבד במקום שאין בו כותל. אמר רבי עקיבה נכנסתי אחר רבי יהושע לראות המעשה אמר לו מה ראיתא אמר להן ראיתו יושב וצידו כלפי מערב ולא פירע עד שישב ולא ישב עד ששיפשף ולא קינח בימין אלא בשמאל. אף שמעון בן עזאי היה אומר כן נכנסתי אחר רבי עקיבה לראות את המעשה אמר לו מה ראיתא וכו'.

תני לא יכנס אדם בהר הבית במנעלו ובאבק שעל רגליו ומעותיו צרורות בסדינו ואפונדתו עליו מבחוץ. מה טעם? (קהלת ד) שמור רגליך כאשר תלך אל בית האלהים. רבי יוסי בר יהודה אומר הרי הוא אומר (אסתר ד) ויבא עד לפני שער המלך כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. אמר לפני ליחה סרוחה כן. על אחת כמה וכמה לפני שער המקום. לא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר. מה אם נעילה שהוא של כבוד את אומר אסור. רקיקה שהוא של בזיון לא כל שכן! תני לא היו עונין אמן בבית המקדש מהו היו אומרים? ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. מניין שלא היו עונין אמן במקדש? תלמוד לומר (נחמיה ט) קומו וברכו את ה' וגו' מניין על כל ברכה וברכה? ת"ל (שם) ומרומם על כל ברכה ותהילה.

אמר ר' יהושע דרומיא שלשה דברים גזרו בית דין של מטה והסכים בית דין של מעלה עמהן. ואילו הן: חרמה של יריחו ומגילת אסתר ושאלת שלום בשם. חרמה של יריחו (יהושע ז) חטא ישראל. ולא יהושע גזר. אלא מלמד שהסכימו בית דין של מעלה עמהן. מגילת אסתר (אסתר י) קיימו וקבלו וגו'. רב אמר

וקבל כתיב מלמד שהסכימו. ושאלת שלום בשם. (רות ב) והנה בועז בא מבית לחם וכו' ומנין שהסכימו בית דין של מעלה עמה? תלמוד לומר (שופטים ו) וירא אליו מלאך ה' ויאמר אליו ה' עמך גבור החיל. רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי אף המעשרות. שנאמר (מלאכי ג) הביאו את כל המעשר וגו'.

מהו "עד בלי די"? רבי יוסי בר שמעון בר בא בשם ר' יוחנן דבר שאי אפשר לו לומר "דיי", הוא ברכה. ר' ברכיה ור' חלבו ורב אבא בר עילאי בשם רב עד שיבלו שפתותיכם מלומר דיינו ברכות. דיינו ברכות.

(משלי כג) אל תבוז כי זקנה אמך ר' יוסי בר בון אם נתיישנו דברי תורה בפיו אל תבוזה עליהן, מה טעמא? אל תבוז כי זקנה אמך. אמר ר' זעירא אם נזדקנה אומתך עמוד וגדרה כשם שעשה אלקנה שהיה מדריך את ישראל לפעמי רגלים. הה"ד (שמואל א א) ועלה האיש מעירו וגו'.

(תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך רבי נתן מסרס קראי הפרו תורתך עת לעשות לה'. רבי חלקיה בשם רבי סימון מפרש ר"ן העושה תורתו עתים הרי זה מיפר ברית. מ"ט? הפרו תורתך עת לעשות לה'.

תני רבי שמעון בן יוחאי אומר אם ראית את הבריות שנתייאושו ידיהן מן התורה מאד עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם. מ"ט הפרו תורתך עת לעשות לה'.

הלל הזקן היה אומר בשעה דמכנשין בדר. אנשים מתקבצין לשמוע תורה, פזרוהו ובשעה דמבדרין כנוש. וכן היה הלל אומר אם ראית את התורה שהיא חביבה על ישראל והכל שמחין בה בדר. ואם לאו כנוש.

אמר רבי אלעזר מה התינוק הזה צריך לינק בכל שעה שביום כך כל אדם שבישראל צריך ליגע בתורה בכל שעות שביום. רבי יונה בשם רבי יוסי בן גזירה כל פיטטיא בישין וכדבייא דאורייתא טבין. כל כדבייא בישין וכדבייא דאורייתא טבין. אמר רבי שמעון בן לקיש במגילת חסידים מצאו כתיב יום תעזביני ימים אעזבך. לשנים שיצאו אחד מטבריא ואחד מציפורין ופגעו זה בזה בחדא משכנא לא הספיקו לפרוש זה מזה עד שהלך זה מיל וזה מיל נמצאו רחוקין זה מזה שני מילין. ואשה שהיתה יושבת וממתנת לאיש. כל זמן שהיתה בדעתו להינשא לה היתה יושבת וממתנת לו. כיון שהפליג דעתו ממנו היא היתה הולכת ונישאת לאחר.

תני בשם רבי מאיר אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצות ברכות בכל יום. קורא את שמע ומברך לפניו ולאחריו ואוכל את פתו ומברך לפניו ולאחריו ומתפלל שלשה פעמים של שמונה עשרה וחוזר ועושה שאר מצות ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר אין לך אדם בישראל שאין המצות מקיפות אותו. תפילין בראשו ותפילין בזרועו ומזוזה בפתחו מילה בבשרו ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך. וכן הוא אומר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם. נכנס למרחץ ראה את עצמו ערום אמר אוי לי שאני ערום מן המצות כיון שהביט במילה שלו התחיל לקלס להקב"ה. (תהלים יב) למנצח על השמינית מזמור לדוד

אמר רבי אלעזר בשם רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם. מה טעם (ישעיהו נד) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך:

משא (ראשית 10:30) פירוש קצר על תלמוד ירושלמי מסכת מעשר שני

(1) הפירוש קצר מאד ומיוחד
להוגים בבלי זמן הרבה
ובקאים במילים ארמיות וכו'
(2) אים אין פירוש מחזור ופשוט,
הנחנו מלפרש
(3) # # # סימנים אלו נועדו
לדרגת ה"קושי" בהסוגיא
(4) הגהנו בקצת
מקומות--הנראים הכרחיות
(5) זה הכלל: אים יש קושי
בסוגיא, יש לנתח ולנתח
ניתוכה, עד שאפשר "לצמצם"
הקושי למקום צר, וע"ז אפשר
"להסיק" ולהוציא כל מה
שאפשר מה "אי-קושי" עברתי

עוד הפעם שילהי תשעז ונגמר
בס"ד עש"ק תבא תשעז---רצוי
מאד מאד ללמוד במהדורה
רגילה ל פ נ י לימוד בזה, כי
שינתי הרבה. ו ע י ק ר עבודתי
היא חלוקת הפיסקאות, ואילו
לא באתי אלא בשביל זה די".
יעזרני ד' להתחיל ולגמור הרבה
כזה וכיוצא בזה

בחמלת ד עלי יהושע יהודה גליק

מסכת מעשר שני פרק א חוה"מס תשעד

הלכה א משנה מעשר שני אין מוכרין אותו
ואין ממשכנין אותו ואין מחליפין אותו ולא
שוקלין כנגדו
ולא יאמר אדם לחבירו בירושלים הילך יין ותן
לי שמן וכן שאר כל הפירות, אבל נותנין זה
לזה מתנת חנם.

מעשר בהמה אין מוכרין אותו תמים חי, ולא
בעל מום חי ושחוט, ואין מקדשין בו את
האשה.

הבכור מוכרין אותו תמים חי. ובעל מום חי ושחוט, ומקדשין בו את האשה.

ואין מחללין מעשר שני על אסימון ולא על המטבע שאינו יוצא ולא על המעות שאינן ברשותו:

גמרא מעשר שני אין מוכרין אותו כו'. אין מוכרין אותו מפני שכתוב בו קדושה. אין ממשכנין אותו מפני שכתוב בו ברכה.

כיצד אין מוכרין אותו? לא יאמר אדם לחבירו הא לך את המנה הזה של מעשר שני, ותן לי בו חמשים זוז של חולין.

מאן תנא אין מוכרין אותו? ר"מ. ברם כרבי יודה בדין הוא שיהא מותר למוכרו מקל וחומר. מה אם תרומה שהיא אסורה לזרים מותר למוכרה, מעשר שני שהוא מותר לזרים אינו דין שיהא מותר למוכרה! לא אם אמרת בתרומה שאינה טעונה מחיצה תאמר במעשר שני שהוא טעון מחיצה. ביכורים יוכיחו שהן טעונין מחיצה ומותר למוכרן. לא אם אמרת בביכורים שאינן תופסין את דמיהן, תאמר במעשר שני שהוא תופס את דמיו. שביעית תוכיח שהיא תופסת את דמיה, ומותר למוכרה! אמר רבי יודן: מזו, מכירתה של שביעית היא חילולה. ואין כאן "יוכח" (כיון שנתחלל קדושת שביעית ע"י המכירה, שפיר מותר)

אמר רבי ירמיה מאן תנא אין מוכרין אותו? רבי מאיר. ברם כרבי יודן בדין הוא שיהא

מותר למוכרו מקל וחומר. מה אם שביעית שאין פורעין חוב מדמיה מותר למוכרה, מעשר שני שפורעין חוב מדמיו אינו דין שיהא מותר למוכרו! הא אשכחנן שפורעין חוב מדמיו? כיי דתנינן תמן: 4:6 משך הימנו מעשר בסלע ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתיים... (בסיפא, פורע חוב במעות מע"ש!) אמר רבי יוסי שנייא היא שמשעה ראשונה מעשר שני חייב, חייב מעות אלו, בעד "מע"ש" שלקח. אילו חייב היה לו, ונתן לו מעשר, יאות! שפיר יש להוכיח

אמר רבי יודן מתני' אמרה כן שהוא אסור למוכרו. דתנינן תמן: מזיד קידש שוגג לא קידש. אם את אומר יהא מותר למוכרו, יהא מותר לקדש בו! וכל שהוא מותר למוכרו, מותר לקדש בו! והתנינן אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית ואם לקח יאכל כנגדן. א"ר יוסי זאת אומרת שאסור ליקח אשה מדמי שביעית. דלכן, מה בין קונה אשה מה בין קונה שפחה? הרי שביעית דמותר למוכרו, ואסור לקדש בו!

רבי יוסי בשם רבי זעירא רבי יודן בשם רבי יילא דברי הכל היא מפני פילפולו. שלא יתקלקל המעשר

רבי יוסי בשם רבי אחא דברי הכל היא כדי שיהו הכל זקוקים למחיצתן. שיוכרחו לעלות לירושלים

כיצד אין ממשכנין אותו? הנכנס לתוך ביתו של חבירו למשכנו, אל ימשכן מעשר שני שלו.

תני ולא מרהינן אותו. ולא יתננו לחנווני.
שיאכל עליו. נותן מע"ש שלו לחנווני בני-ברקי, והחנווני נותן
לו אוכל חולין

עבר ומשכן, עבר והרהיך? ייבא כהדא: האוכל
מעשר שני שלו, בין שוגג בין מזיד, יצחק
לשמים. דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי
אומר שוגג יצחק לשמים, מזיד יחזרו דמיו
למקומן.

ואם היו מעות, שוגג יצחק לשמים מזיד יחזרו
דמיו למקומן. דברי רבן שמעון בן גמליאל.
רבי אומר בין שוגג בין מזיד יחזרו דמיו
למקומן. רבי זריקה בשם חזקיה הלכה כרבי
במעות. ורבן שמעון בן גמליאל בפירות.
אמר רבי יילא מעשה היה והורו כרבי במעות.

או ייבא כהדא: אין נוטעין ואין מבריכין ואין
מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני
ראש השנה. ואם נטע או הרכיב או הבריך
יעקור. לא עקר, פירותיו מה הן? רבי בא רבי
אמי הוון יתיבין בצור אתא עובדא קומיהון
והורי רבי אילא ישפכו פירותיו.

אמר רבי בא אני לא נמנית עמהן בעלייה כשגזרו
אין נוטעין..., נפקין ושמעון רבי יונה ורבי יצחק
בר טבליי בשם רבי לעזר: אין מחדשין על
הגזירה. אמר ר' יוסי ר' יצחק בר טבליי בשם
ר' לעזר: אין מוסיפין על ההלכה.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירא מן מה דתני א
י נ ממשכנין אותו, ולא מרהינן אותו. הדא
אמרה עבר ומשכן עבר והרהיך קונסין בו.
שיאכל כנגדן

ולא שוקלין כנגדו מעות. אפילו סלע של חולין
לעשות סלע של מעשר שני. היה לו סלע של
מעשר שני, והיא מסויימת לו=יודע משקלה מהו
שישקול כנגדו הסלע של מעשר שני אחרת
ותהא מסויימת לו? האחין שחלקו מעות מע"ש
שהניח אביהן מהו שישקלו זה כנגד זה? תנן לא
יאמר אדם לחבירו בירושלים הא לך יין ותן לי
שמן. הא לך שמן ותן לי יין. אבל אומר לו הא
לך יין שאין לך יין. הא לך שמן שאין לך שמן.
"הא לך יין, שאין לי שמן" הוון בעי מימר
אסור, אשכח תני מותר. ואין אסור משום
חליפין? מכיון שאינו יכול להוציאו ממנו בדין,
אין אלו חליפין. וליידא מילה אמר "הא לך יין
שאין לי שמן"? לעניין מה אמר... דאילו הות לי
משח, הוינא מיתן לך!
שאים היה לי שמן--גם שמן הייתי נותן לך!

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. מתני' דרבי
מאיר דו רבי מאיר
אמר אין מתנה כמכר. (לעניין בע"ה) אמר רבי יוסי
דברי הכל היא הכא. כהדא דתני: היה אומר
אדם לחבירו, מה אכלת היום? והוא אומר לו
"קיץ" והיה יודע שהוא בכור! מה הקיץ נמכר
בזול, אף הבכור נמכר בזול! היה אומר לו
"מן" והיה יודע שהוא מעשר שני! מה המן ניתן
במתנה, אף מעשר שני ניתן במתנה!

התיבון הרי מעשר בהמה דברי הכל אינו נמכר
ואת אמרת ניתן במתנה, אף זה ניתן במתנה!
רבי מנא לא אמר כן: אלא הא דשרי מ"מתנה"... כרבי
יודה, דרבי יודה עשה אותו כנכסיו. התיבון
הרי מעשר בהמה דברי הכל אינו כנכסיו ואת
אמר ניתן במתנה, אף זה ניתן במתנה:

מעשר בהמה אין מוכרין...הא שחוט מותר?! תניי דבי רבי ינאי לא שנייא בין חי בין שחוט בין תמים בין בעל מום.הכל אסור. וליידא מילה תנן חי ולא שחוט? בגין ניתני דבתרה הבכור מוכרין אותו תמים חי ובעל מום חי ושחוט.לומר לך: "תמים שחוט" אסור אף בבכור

רבי אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן: נאמר כאן (ויקרא כז) לא יגאל, ונאמר בחרמי כהנים לא ימכר ולא יגאל. מה לא יגאל הנאמר בחרמי כהנים אינו לא נמכר ולא נגאל. אף כאן. ר' יעקב דרומייה בעא קומי רבי יוסי כלום כתיב בבכור לא תפדה, בבעל מום!! מעשר בהמה לא חלקה התורה בין חי בין שחוט בין תם בין בעל מום. (תמורה כב)

אין מקדשין בו (מעשר בהמה) את האשה. אבל מקדשין בגידיו ובעצמיו ובקרניו ובטלפיו. א"ר לעזר מפני שכתוב בו ברכה. ייקדש בבשרו? א"ר יוסי כלום למדו מעשר אלא מחרמי כהנים מה חרמי כהנים אין מקדשין בהן את האשה אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה. מעתה לא יקדשו לא בגידיו ולא בעצמיו ולא בקרניו ולא בטלפיו! הוי צורכה לההיא דאמר רבי לעזר מפני שכתוב בהן ברכה.

רבי יודן בעי, אומר לאשה משכי לי מעשר בהמה זה שתתקדשי לי בו לאחר שחיטה. מאחר שיש בידו לשחוט, מקודשת מכבר, או לאחר שחיטה? (ר' יודן ס"ל שלאחר שחיטה מקדשין!)

רבי זעירא בשם רבי בא בר ממל הגונב מעשר

בהמה של חבירו, אם היה קיים, מחזירו לו בעינו. אכלו, מה שאכל אכל.

רבי לעזר בשם רבי מנא אין אומר לו שיתן. אפילו הוא בעין

מילתא אמרא פחות משה פרוטה אין אומר לו שיתן.

אמר רבי חיננא הדא דתימא כשאנינו יפה שוה פרוטה מעיקרו, אבל אם היה יפה שוה פרוטה מעיקרו, אומר לו שיתן

הבכור...רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: חי לא שחוט. תמן תנינן המקדש בחלקו בקדשי קדשים ובקדשים קלים אינה מקודשת.(דברי ר"מ) אמר רבי יודה בר פזי: רבי יודה, יליף כל הקדש מבכור. מה בכור מקדשין בו את האשה, אף הקדשים מקדשים בו את האשה. רבי מאיר יליף כל הקדשים ממעשר בהמה מה מעשר בהמה אין מקדשין בהן את האשה אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה בר פזי תמן הוא אומר בין חי בין שחוט מקדשין בבכור, והכא הוא אמר חי ולא שחוט! תמן בשם גרמיה, והכא בשם רבי יהושע בן לוי. ואפילו תימר כאן וכאן בשם גרמיה, במקדש בחי, בראוי ליפול לו לאחר שחיטה.

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה והתם פשיטא דאין

מקד'. ומאי טעמא דרבי יודן בן פזי? יהיה לך אפילו לאחר שחיטה. מה מקיים רבי יהושע בן לוי יהיה לך? ריבה לך הויה אחרת שיהא נאכל לשני ימים ולילה אחד:

מתני' דלא כרבי דוסא. דתני מחללין מעשר שני על אסימון דברי רבי דוסא. וחכמים אוסרין. מה טעמא דרבי דוסא? (דברים כ) וצרת הכסף דבר שהוא נצטר מחבירו..... (חסר)... שיש לו צורה ויוצא על גב צורתו.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: דברי רבי דוסא, מחללין מעשר על ליטרא של כסף. אילו אמר "כסף" הוינן אמרין כשם שאמר כסף כך אמר זהב. אילו אמר כסף הוינן אמרין להוציא לרבות שברי קערות ותמחויין, הוי, מהן מה הן ליטרא של כסף = על אסימון.

הכל מודין שאין מחללין אותו על מעות הנתונות לאולייר keeper of clothes at the baths הדא דתימר בדרך שהן יפין אצל הולייר הוא מקבלן במלא שוים אבל בדרך שהן יפין אצל התורמסר בעל המרחץ (אינו מקבלם רק בפחות משוים) מחלל.

#מטבע שנפסל והמלכות מקבלתו. רבי יוסי בשם רבי יונתן כאסימון. רבי חייא בשם רבי יונתן כמטבע של מלכים הראשונים. נימר, אם היה יוצא על גב צורתו מחלל ואם לאו אינו מחלל. #

מטבע שמרד, כגון בן כוזיבא אינו מחלל.

היו לו מעות מע"ש של סכנה מלכיות מקפידות אים יוציאם אתא עובדא קומי רבי אימי אמר יוליך הנייה לים המלח. =ישליכם לתוך הים

היה לו מעות של דיסקנים מעות גרועות רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו מחללין כדרך שהן יפות אצל התורמסר. ביקש להוציאן בירו', מחללן, כדרך שהוא מחלל עליהן.

תני אין מחללין אותו לא על המעות שכאן בבבל, ולא על המעות שבבבל כן, לא על המעות שכן, בבבל- בעומד בבבל. ורוצה לחללן על מטבעות-ארץ-ישראלים ולא על המעות שבבבל כאן, בעומד כאן ורוצה לחללן על מט'-בבליים

היו לו מעות מבבל לבבל והוא עומד כאן? יש לו מעות בבליים, בבבל, והאדם נמצא כעת בארץ-ישראל נימר, אם היתה דרך פתוחה, מחלל. ואם לאו אינו מחלל, וטבבו כן. ושפיר קעביד

אמר רבי אבין כל המטביעות היו יוצאות בירושלים מפני כן על שם (תהלים מח) יפה נוף משוש כל הארץ. יכול אם היו לו מעות בהר המלך ובקצרה מחללן עליהן? ת"ל (דברים יד) וצרת הכסף בידך מהו בידך ברשותך. ר' יונה בעי נפל כיסו לבור ובו מאה ריבוא והיה יכול להוציא חמשים ריבוא להעלותן אותן חמשים ריבוא כמו שהן ברשותו?

הלכה ב משנה הלוקח בהמה לזבחי שלמים וחיה לבשר תאוה, יצא העור לחולין. אף על פי

שהעור מרובה על הבשר. כדי יין סתומות מקום שדרכן לימכור סתומות יצא קנקן לחולין. האגוזים והשקדים יצאו קליפין לחולין. התמד עד שלא החמיץ אינו נלקח בכסף מעשר ומשהחמיץ נלקח בכסף מעשר.

הלוקח חיה לזבחי שלמים ובהמה לבשר תאווה, לא יצא העור לחולין. כדי יין פתוחות או סתומות במקום שדרכן למכור פתוחות, לא יצא קנקן לחולין. סלי תאנים וסלי ענבים עם הכלי, לא יצאו דמי הכלי לחולין:

גמרא תני בן בג בג אומר (דברים יד) ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך לוקח הוא אדם פרה מפני עורה, וצאן מפני גיזתה, ויין מפני קנקנו. אמר רבי זעירא הדא דתימא כשהיה המוכר הדיוט אבל אם היה המוכר אומן נעשה כמוכר זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. אמר רבי זעירה מתני' אמרה כן כדי יין סתומות מקום ש ד ר כ נ למכור סתומות יצא הקנקן לחולין. אמר רבי מנא ומינה כמה דתימר תמן אם היה המוכר אומן נעשה כמוכר זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ודכוותה אם היה הלוקח אומן נעשה כלוקח זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.

חותל של תמרים פטולייא של תמרים יצאו לחולין. קופות של תמרים אית תניי תני יצאו. ואית תניי תני לא יצאו. אמר רב חסדא מאן דאמר יצאו דרוסות ומאן דאמר לא יצא כשאין דרוסות:

התמד עד שלא החמיץ, אינו ניקח בכסף מעשר ופוסל את המקוה. משהחמיץ, ניקח בכסף

מעשר ואינו פוסל את המקוה: מתני' דרבי יודה היא דתנינן תמן המתמד ונתן מים במידה ומצא כדי מידתו פטור ורבי יודה מחייב. [א"ר אבהו זימנין אמר לה בשם רבי לעזר וזימנין אמר לה בשם רבי יוסי בי רבי חנינא: והוא שהחמיץ]

אמר רבי יוסי דברי הכל היא שכן אפילו מי מלח ניקחין בכסף מעשר

הלוקח...לא יצא העור לחולין אמר רבי לעזר לא קנה מעשר. =אין המעות (שכנגד העור) יוצאות לחולין

א"ר יוסי בקדמייתא הוינן מרין הלוקח בהמה לבשר תאווה, על כרחו נתפס השם לשלמים. ולא הוינן אמרין כלום. מן הדא דאמר רבי לעזר לא קנה מעשר.

רבי יוסה בשם רבי יוחנן בהמת מעשר שני בירושלים, כרבי מאיר (דס"ל מע"ש ממון גבוה) פטורה מן הבכורה. כרבי יהודה חייבת בבכורה. רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא, ילדה בכור (למ"ד חייבת) אימוריו מהו שיקרבו לגבי מזבח? ולא חל מעשר שני על אימוריו ולא נמצא מבריו מן האכילה!?! א"ל וכי הלוקח בשר בהמה לבשר תאווה לא חל מעשר שני על אימוריה, ולא נמצא מבריו מן האכילה!?! אמר ליה בלקיחתה פקעה ממנה קדושת מעשר. בשעת שנותן מעות מע"ש בעד איזה אוכל, נפקע קדושת מע"ש מהמעות אמר רבי יוסי ואנן לא הוינן אמרין כן, אלא, לא התירה התורה ליקח בכסף מעשר אלא שלמים בלבד. גזירת הכתוב היא

דווקא כשלוקח לשם שלמים, שנפקע ממנו קדושת מע"ש

מה נפקה מביניהון? ילדה בכור, או והקדישה שלמים, מאן דאמר לא התירה התורה ליקח בכסף מעשר אלא שלמים בלבד, אינה קריבה. מכיון שלא לקחה מעיקרא לשם שלמים, רק הקדישה אחר כך מאן דאמר בלקיחתה פקעה ממנה קדושת מעשר, קריבה.#

אמר רבי יוסי כל אילין מיליין אנן מרין, ומתני' מסייעא לר' זעירא! לא יביא תודה מחיטי מעשר שני, אלא ממעות מעשר שני. מה בין חיטין מה בין מעות? אלא בלקיחתה פקעה ממנה קדושת מעשר. אמר רבי חיינא קומי רבי מנא ויביא מן החיטין? התרומה לכהן והשאר לבעלים מפני מה אינו מביא? אמר ליה הגע עצמך שנשפך הדם, לא נפסל הלחם!?

אמר רבי יוחנן גזרו על נקיבה בעלת מום שאסור לקחתה ממעות מע"ש מפני וולדה שיש לאסור יותר, (משום "הברחה" מעל המזבח) גזרו על זכר בעל מום מפני נקיבה בעלת מום. ואמרין בשם רבי יוחנן: אפילו תמימה גזירה. אין אסור מ"עיקר" הדין (רק מחמת "הברחה")

בראשונה היו אומרין לוקחין בהמה לבשר תאוה והיו מבריחין אותו מעל גבי המזבח. חזרו לומר לא יקחו אפילו חיה אפילו עופות.

כהדא דתני: אחד שביעית ואחד מעשר שני מחללין אותו. על נקיבה בעלת מום וכש"כ זכר בע"מ, ועל שאר חיה ועוף בין חיין בין שחוטין דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אין מחללין אלא על השחוטין בלבד.

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק גזרו אותן שלא ירעו אותן עדרים עדרים. אים יקחו נקיבה בע"מ במעות מע"ש, יבא להשהותה (??) כנראה כדי שיקריב הולדות??) קם רבי ירמיה עם רבי זעירא. א"ל עד כדון רבי שמואל בר רב יצחק קיים, ואתון תליון ביה מרטוטיבן? עוד הוא חי, ואתם תולין בו דברי הבאי!! והא אמרין בשם רבי יוחנן אפילו תמימה גזירה! ושם לא שייך לומר שמא יגדל!! דילמא לא איתאמרא "שמא יגדל" אלא על השביעית. אין לוקחין נקיבה בע"מ בדמי שביעית... אשכח תני על השביעית:

הלכה ג משנה הלוקח מים ומלח ופירות המחוברין לקרקע או פירות שאינן יכולין להגיע לירושלים, לא קנה מעשר. =המעות נשארו קודש

הלוקח פירות במעות מע"ש, ח ו ז לירושלים שוגג יחזרו דמים למקומן. מזיד יעלו ויאכלו במקום. ואם אין מקדש ירקבו.

הלוקח בהמה ח ו ז לירו' שוגג יחזרו דמיה למקומה. מזיד תעלה ותאכל במקום. ואם אין מקדש תקבר על ידי עורה.

אין לוקחים עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי מעשר שני ואם לקח יאכל כנגדן.

אין מביאין קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות מדמי מעשר שני ואם הביא יאכל כנגדן.

זה הכלל כל שהוא חוץ לאכילה ולשתייה ולסיכה מדמי מעשר שני יאכל כנגדן:

גמרא תמן תנינן אין לוקחים עבדים וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית ואם לקח יאכל כנגדו, וכא את אמר הכין! כ מ"ש עבדים ממלח? רבי יונה אמר איתפלגון רבי חייא בר רב יוסף ושמואל. חד אמר כאן עבדים דרך מכירה יצאו המעות לחולין וכאן דרך חילול. וחרנא אמר כאן מלח שהמוכר קיים לא קנה מעשר, ויחזור ויקח המעות מהמוכר, וכאן שהלך לו המוכר. ולא ידענא מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי בשם שמואל "נקנה המקח" נתחללו המעות! הרי הוא דאמר כאן דרך מכירה, וכאן דרך חילול.

מתני' דרבי עקיבה היא. דלא כרבי ישמעאל. רבי ישמעאל דריש (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך כלל, בבקר ובצאן ביין ובשכר פרט, ובכל אשר תאוה נפשך הרי כלל אחר. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש דבר שהוא "וולד וולדות הארץ", אף אין לי אלא דבר שהוא וולד וולדות הארץ. רבי עקיבה מפרש מה הפרט מפורש דבר שהוא פרי, =בקר וולד פרי, =יין ומכשירי פרי. =שכר אף אין לי אלא דבר שהוא פרי וולד פרי ומכשירי פרי. מה נפק מן ביניהון? דגים וחגבים כמהין ופטירות כרבי עקיבה נקחין בכסף מע"ש.

א"ר חגי מתני' אמרה כן שאין מחללין מעות על פירות בריחוק מקום. אמרה קומי רבי אבינא וקלסי'. אמרה קומי רבי ירמיה וקנתריה. והתנינן מעות בירושלים ופירות במדינה...א"ל שרי לחלל מעות מע"ש, על פירות שבבני-ברק! שנייא היא שהיה במקום אחר?? כד נפיק רבי חגי אשכח

תני מעות ופירות בירושלים, מעות ופירות ב מ ד י נ ה. אמר אין הוה שמיע רבי ירמיה הדא מילתא יאות קנטרי. בעי מיחזור ביה. אמר ליה רבי זעירא לא תיחזור בך! דאמר רבי לעזר דרבי מאיר ורבנן (לעיל חיה ועוף..). דמאי, הא בודאי לא. אף ר"מ אוסר לחלל פירות על מעות

מן מה דאמר רב אידי דרבי מאיר היא מעות ופירות במדינה.. הדא אמרה היא דמאי היא ודאי. ר"מ מתיר אף וודאי, ורבנן אוסרין אף דמאי

רבי זבידא הוה יתיב מתני' לבריה. הרוצה לחלל מעות על הפירות בזמן הזה, בין אילו בין אילו הפירות והמעות קדשו. כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים מעות כמות שהן ופירות כמות שהן. עבר רבי קריספא א"ל לא תנייתי' כן אלא פירות על המעות. הא מעות על הפירות דברי הכל לא קדשו. והתנינן אם אין מקדש, ירקבו! אל' קדשו! תיפתר שהקדישן בשעת מקדש וחרב המקדש.

תני בן ביבי (דברים יד) ונתת את הכסף. בריחוק מקום אתה פודהו, בקירוב מקום אין אתה פודהו. ונתת הכסף. בקירוב מקום אתה מחללו ואי אתה מחללו =כסף על פירות בריחוק מקום.

אין לוקחין קיני...רבי יוסי בשם שמואל נקנה המקח. חל קדושת חטאת עליהו רבי יוסי בן חנינא: כיפרה. וא"ר הילא מן מה דתנינן יאכל כנגדן הדא אמרה קדשו. אמר רבי יוסי מכיון שמשך נקנה המקח, מכאן ואילך שהקדישן לעולה וחטאת מקח אחר הוא! אמר רבי יודן צריך לחזור

ולתקדשו. שהוא סבור לומר שמא קידשו ולא
קידשו: כיון שלא ידע בטח שנתפש ההקדש

מסכת מעשר שני פרק ב

הלכה א משנה מעשר שני ניתן לאכילה
ולשתייה ולסיכה לאכול כל דבר שדרכו לוכל,
ולסוך כל דבר שדרכו לסוך. לא יסוך יין
וחומץ, אבל סך הוא את השמן.
אין מפטמין שמן של מעשר שני, ואין לוקחין
בדמי מעשר שני שמן מפוטם

אבל מפטם הוא את היין.

נתן בתוכו (יין של מע"ש) דבש ותבלין והשביחו,
השבח לפי חשבון.

דגים שנתבשלו עם הקפלוטות של מעשר שני
והשביחו, השבח לפי חשבון.

עיסה של מעשר שני שאפייה פת והשביחה,
השבח לשני.

זה הכלל: כל ששבחו ניכר השבח לפי חשבון.
וכל שאין שבחו ניכר השבח לשני: וכשבא לפדותו,
יתן בעדו כל דמיו

גמרא מעשר שני ניתן לאכילה כו'. ניתן
לאכילה שכתוב בו אכילה. ושתייה שהשתייה
בכלל אכילה. מניין שהשתייה בכלל אכילה?

רבי יונה שמע לה מן הדא (ויקרא יז) על כן
אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא יאכל דם
מה נן קיימין? אם בדם שקרש והתני דם
שקרש אינו לא אוכל ולא משקה! [קס"ד דאינו חייב
עלין] אלא כי נן קיימין כמות שהוא, והתורה
קראה אותו אכילה!

[והא תני המחזה את החלב וגמאו, הקפה את
הדם ואכלו הרי זה חייב!!] מה אינו לא אוכל?
לטמא טומאת אוכלין. ולא משקה, לטמא
טומאת משקין אבל לענין "איסור" שפיר חשיבא!]

חזר רבי יונה ושמעה מן הכא (דברים יד) ונתת
הכסף בכל אשר תאוו נפשך מה נן קיימין? אם
בנותן טעם יין בתבשיל, והלא הטעם לפגם
הוא! רבנן דקיסרין אמרין תיפותר באילין
אורזנייה וגמזוזינייה מיני תבשיל שהיין נותן בהם טעם
לשבח כל הטפל לאכילה כאכילה.

רבי יוסי שמע לה מן הכא: שבועה שלא אוכל,
ואכל ושתה, חייב. [חברייא אמרין אינו חייב
אלא אחת] אל' שתייה בכלל אכילה! אמר לון רבי יוסי
אמרין דבתרא! שבועה שלא אוכל ושלא
אשתה, ואכל ושתה, חייב שתיים. אילו מי שהיו
לפניו שני ככרים ואמר שבועה שלא אוכל ככר
זה וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה שמא
אינו= הינו חייב שתיים?! בבלי שבועות 23

רבי חנניה בשם רבי פינחס שמע לה מן הכא:
שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראויים
לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתייה
פטור. הא אם שתה משקין הראויין לשתייה
חייב! לא בשבועה שלא אוכל?! ניחא כמתני'
דנן מרין =שאנחנו "גורסין" שבועה שלא אוכל,

ברם כרבנין דאינון מרין = גורסין שבועה שלא אוכל ושלא אשתה?

רבי חנינא שמע לה מן הדא: אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת. לעניין יו"כ שתייה בכלל אכילה

רבי אבא מרי שמע לה מן הכא (דברים כו) לא אכלתי באוני ממנו אלא שתיתי?!

ניחא כמאן דאמר שבועה שלא אוכל, ושתה. ברם כמאן דאמר שבועה שלא אשתה, ואכל? ומתרץ... שתייה בכלל אכילה ואין אכילה בכלל שתייה.

אית דבעי משמע מן הדא (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך. תירושך זה היין ויצהרך זו סיכה והתורה קראה אותה אכילה!

ואינו מחזור = סיכה אינו כשתייה מה"ת אין תימר מחזור הוא, ילקה עליו חוץ לחומה.

[אמר רבי יוסי בן חנינא אין לוקין חוץ לחומה אלא על מעשר שני טהור שנכנס לירושלים ויצא]

מניין שאינו מחזור? כהדא דתני: בשבת בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכיפורים בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור בסיכה שהיא של תענוג אסור ושאינה של תענוג מותר. והתני שוות סיכה לשתייה בתרומה לאיסור ולתשלומין,

אבל לא לע"נ ש. ביום הכיפורים. לאיסור אבל לא לעונש.

והתני לא יחללו, להביא את הסך ואת השותה! אמר רבי יוחנן לית כאן סך. אמר רבי אבא מרי ואין לית כאן סך לית כאן שותה סמי מיכן גם "שותה" (שאים יש לאוו מיוחד לשתייה, לא היה מצטרף לאכילה) דלכן דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף.

מניין שהוא מחזור בעשה? (כגון סך שמן מע"ש חוץ לחומה, עובר בעשה) רבי לעזר בשם רבי סימיי (דברים כו) לא נתתי ממנו למת. מה נן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין דבר שהוא אסור לחי, לחי הוא אסור כל שכן למת! איזו דבר שהוא מותר לחי והוא אסור למת? הוי אומר זו סיכה אלמא סיכה כשתייה (שמותר לסוך במ"ש כיון דאתיא מכללא, קרי ליה "עשה").

כיצד לוכל דבר שדרכו לוכל? אין מחייבין אותו לא פת שעטיפשה, ולא קנובת ירק, ולא תבשיל שעובר צורתו. וכן הוא אם ביקש לוכל תרדין חיין או לכוס חיטין חיין אין שומעין לו. כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות? אין מחייבין אותו לשתות לא אניגרון ולא אכסיגרון אינו חייב לאכול את השלקות שכבר נתנו טעם ולא יין בשמרין. החושש בשיניו לא יהא מגמע חומץ ופולטו, אבל מגמע הוא בהן ובולע. ומטבל כל צורכו ואינו נמנע. החושש בגרונו לא יערענו בשמן אבל נותן הוא שמן הרבה לתוך אניגרון וגומע. לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן. החושש את ראשו או שעלו בו חטטין, סך שמן, ולא יסוך יין וחומץ... מה בין זה לזה? זה דרכו לכן, וזה אין דרכו לכן.

רבי יודן בעי שמן של מעשר שני שנסרח?
אמר ר' מנא מכיון שנסרח פקעה ממנו קדושתו.
מה צריכה ליה שביעית אף על פי שנסרח
בקדושתו הוא. ואסור לאבדו

לעניין שבת...שמעון בר בא בשם רבי חנינא: זה
שהוא לוחש, נותן שמן על גבי ראשו ולוחש,
ובלבד שלא יתן לא ביד ולא בכלי. דהוי "רפואה
בשבת" רבי יעקב בר אידי רבי יוחנן בשם רבי
ינאי נותן בין ביד בין בכלי.

מה ביניהון? מאיסה. מאן דאמר נותן בין ביד
בין בכלי, מאוס הוא יש איסור "בזיון אוכלין" ליתן על
ראשו! מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו
ולוחש, אינו מאוס. אין בזה משום מיאוס אוכלין

אמר רבי יונה מעשר שני ביניהון. למאן דשרי
בשבת רק על ראשו, ה"ה מע"ש אין להתיר ביד או בכלי [דהו"ל
איבוד] מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי, מעשר
שני מותר. מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו
ולוחש, מעשר שני אסור. אמר רבי יוסי וכי
כל שהוא מותר בשבת מותר במעשר שני וכל
שאסור בשבת אסור במעשר שני?! והתני
מדיחה היא אשה בנה ביין מפני הזיעה בשבת
בתרומה אסור. היא תרומה היא מעשר שני!!
מהו כדון? ובלבד שלא יעשה בשבת כדרך
שהוא עושה בחול.

דגים שנתבשלו בקפלוטות של מעשר שני
והשביחו, השבח לפי חשבון. א"ר הושעיא
דלא כרבי יודה היא. דתנינן רבי יודה מתיר
בצחנה אים בישל דג בבצל של תרומה שאינו אלא
ליטול את הזוהמה.

רבנן דקיסרין בעיין, והא דאמר רבי אבהו בשם
רבי יוחנן כל האיסורים משערין כילו=כאילו

בצל, כילו קפלוט, דלא כרבי יודה!?

מודי רבי יודה בבצל של הקדש. מודי רבי יודה
בבצל של ע"ז.

אמר ר' יוחנן כל שיש בו הותר מידה, השבח
לפי חשבון. וכל שאין בו הותר מידה, השבח
לשני.

רבי שמעון בן לקיש אמר: כל שטעמו ושבח
ניכר, השבח לפי חשבון. וכל שאין טעם ושבח
ניכר, השבח לשני.

מתניתא פליגא על רשב"ל: עיסה של מע"ש
שאפייה פת והשביחה, השבח לשני! אל" כיון שאין
בו "הותר מדה", השבח לשני! פתר לה בשאין טעם
שבחו ניכר. שהיו לו עצים גרועות.

מתניתא פליגא על ריו"ח: דגים שנתבשלו עם
הקפלוטות של מע"ש והשביחו, השבח לפי
חשבון. כלום יש בדגים אלא טעם קפלוטות,
ובקפלוטות אלא טעם דגים. אין כאן הותר מדה
[קפלוטות לא הגדילו] ואפ"ה אמרי' לפי חשבון בגלל ה ט ע ם!
ר' יוסי בשם ר' הושעיה תפטר שבישל ועירב
שניהן כאחת. שיש כאן הותר מידה

#ר' יונה בשם רב הושעיה בעי, הגע עצמך
שבישל זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ועירבן,
מי חשיבא טעם או הותר מידה?

מתני' פליגא על רבי יוחנן: האשה ששאלה
מחברתה תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו
כרגלי שתיהן! אלמא טעמא בעלמא מילתא היא. אמר
רבי בא תחומין עשו למידת הדין תדע לך שהוא

כן דתמן אמרין בשם רב חסדא ולא ידעינן אם
מן שמועה, אם מן מתניתא, אפילו עצים.
סברין מימר, עצים אין בהן ממש:

מתני' פליגא על רבי שמעון בן לקיש תבשיל
של מעשר שני שתיבלו בתבלין של חולין,
השבח לשני. אל' כיון שאין "הותר מידה", הכל לשני! פתר
לה בשאין טעם שבחו ניכר.

והתני תבשיל של חולין שתיבלו בתבלין של
מעשר שני, לא יצא מעשר שני מידי פדיונו.
=לפי חשבון על דעתיה דרבי יוחנן והוא שיהא
שם הותר מידה. על דעתיה דרבי שמעון בן
לקיש והוא שיהא טעם שבחו ניכר:

הלכה ב משנה רבי שמעון אומר אין סכין
שמן של מעשר שני בירושלים וחכמים מתירין.
אמרו לו לרבי שמעון אם הקל בתרומה חמורה
לא נקל במעשר שני הקל?!
אמר להן מה לי היקל בתרומה חמורה, מקום
שהקל "בכרשינין ובתלתן", ניקל במעשר שני
הקל מקום שלא הקל ב"כרשינין ובתלתן"!!

תלתן

curry

של

מעשר שני תיאכל צמחונין in their green condition .

ושל תרומה- בית שמאי אומרים כל מעשיה
בטהרה, חוץ מחפיפתה. אין הכהן פטור מנטילת ידיים
[כשבא לעסוק עם התלתן] רק כשבא לחפוף ראשו בהתלתן
ובית הלל אומרים כל מעשיה בטומאה, חוץ
משרייתה.

כרשיני [בקושי נאכלין לאדם] מעשר שני: יאכלו
צמחונים. ונכנסין לירושלים ויוצאין. נוהגת בו
קולא דשרי להוציאם אף לאחר שנכנסו [כדיי לפדותם]
נטמאו- רבי טרפון אומר יתפרדו לעיסות יערבם
עם עיסות טמאות אחרות, וחכמים אומרים יפדו.
ושל תרומה- ב"ש אומרים: שורין ושפין
בטהרה, ומאכילין בטומאה. ובית הלל אומרים:
שורין בטהרה, ושפין ומאכילין לבהמה בטומאה.
שמאי אומר יאכלו לבהמה כשהוא יבש צריד. רבי
עקיבה אומר כל מעשיהן בטומאה:

גמרא מה הקילו בתרומה? כהדא דתני סך
הוא כהן שמן של תרומה ומביא בן בתו של
ישראל ומעגלו על גבי מיעיו ואינו חושש.

אמרו לו לר"ש...אמר רבי יוחנן: כאן השיבו דברי
סופרים לדברי תורה.

כיני מתניתא: מותרת להיאכל צמחונין??

ושל תרומה, בש"א..מה ביניהון? אמר רבי יונה
שולה=נוטלן ממי-השרייה ביניהון. בית שמאי
אומרים שולה בידים טהורות. ובית הלל
אומרים שולה בידים טמאות.

תני זו דברי רבי מאיר אבל דברי רבי יהודה
אומר בית שמאי אומרים: כל מעשיה בטהרה
חוץ מחפיפתה כשבא לחפוף ראשו בהם. ובית הלל
אומרים כל מעשיה בטומאה חוץ משלייתה.
מה ביניהון? אמר רבי מתניא מגיגה ביניהון.
בית שמאי אומרים מוגג = ריכוך בידים טהורות
ובית הלל אומרים מוגג בידים טמאות:

נכנסין ויוצאין... כדי לעשות עיסה ולחזור. כדי
לעשות עיסה ולחזור [כנראה שערבבו אותו בעיסה,
והאפייה נעשית חוץ לירושלים]

מתניתא דרבן שמעון בן גמליאל. דרשב"ג אמר
אף הפירות נכנסין ויוצאין? דברי הכל היא
הכא. קל הוא שהקילו בכרשינין.

יתחלקו לעיסות... ובלבד בעיסה של כרשינין. ובלבד
עיסה של מעשר שני. רק באופן זה התירו "עיסה" של
כרשינין [פחות מכביצה] שנטמאו, בתוך עיסת מע"ש???

ר' גוריון בשם ר' יוסי בן חנינא דברי ר' טרפון,
אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים.
אמר ר' יונה נראו דברים הראוי לאוכל אדם,
אין פודין אותו לוכל בהמה. ושאינו ראוי לוכל
אדם, פודין אותו לוכל בהמה.

לר"ט... רבי יצחק בר אלישב בעי, נטמאו כרשינין
בגבולין לא יפדו, שאין פודין את הקדשים
להאכילן לכלבים!!

??? אמר רבי יונה והן נוטי ניטומי???

הלכה ג משנה מעות חולין ומעות מע"ש

שנתפזרו, מה שליקט ליקט למעשר שני עד
שישלים, והשאר חולין.
אם בלל וחפן לפי חשבון.
זה הכלל המתלקטים למעשר שני. והנבלל
לפי חשבון.

סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו, מביא
בסלע מעות ואומר: סלע של מע"ש בכל מקום
שהיא מחוללת על המעות האלו, ובורר את
היפה שבהן ומחללן עליה. מפני שאמרו מחללן
כסף על נחושת מדוחק לא שיקיים כן אלא
חוזר ומחללן על הכסף.

בית שמאי אומרים לא יעשה אדם את סלעיו
דינרי זהב ולעלותם לירו' כך. ובית הלל מתירין.
אמר ר' עקיבה אני עשיתי לרבן גמליאל ור'
יהושע את כספם דינרי זהב:

גמרא אמר רבי זעירה כדי לשכר שני = כדאי
"שירוויח" מע"ש... שמא יאבדו השאר, ויהיו אלו
שבידו תפוסין על השני. אמר רבי זעירא
וצריך להתנות ולומר אם אלו שלמטן שני, יהיו
אלו שבידי תפוסין עליהן.

#אמר רבי יונה והוא שליקט על אומן, = שורה,
אבל אם ליקט מיכן ומיכן כבולל וחופן הוא.

רבי יוסי בשם רבי פדייה רבי יונה בשם רבי
חזקיה אין בלילה אלא ביין ושמן בלבד. רבי
יוחנן אמר עד כזיתים הנבללים. = אין בילה בפירות
יותר מכביצה מתניתא פליגא על רבי יוחנן אם
בלל וחפן לפי חשבון! פתר לה עד כזיתים.

מחוללין.

רבי יודן בן פזי רבי שמעון בר בא בשם רבי יוחנן כל שאמרו בדמאי מחללין, בוודאי, עבר וחיללן מחוללין.

תני ר' לעזר בי ר"ש אומר כשם שמחללין כסף על נחושת כבמתני', כך מחללין זהב על הכסף. א"ל ר' מפני מה מחללין כסף על נחושת? שכן מחללין כסף על זהב. ויחללו זהב על כסף, שאין מחללין זהב על נחושת!! אמר לו רבי לעזר בי ר' שמעון שכן מעשר שני של זהב מחללין אותו על מעות=נחושת שבירושלים. מדברי שניהם מחללין כסף על נחושת, ואין מחללין כסף על כסף.

אמר רבי יוחנן לא אמרו בית שמאי אלא בסוף=פירות על כסף, וכסף על זהב, אבל בתחילה=פירות על זהב אף בית שמאי מודיי. מה טעמא דבית שמאי? כסף ראשון ולא כסף שני. והתנינן הפורט סלע ממעות מעשר שני... וסברין מימר כיני מתני' המצרף סלע ממעות מעשר שני... אל' מחלל פירות על נחושת והדר מחלל על כסף (והא הוי כסף שני!) מאי כדון? טעמא דבית שמאי "כסף" עד כדי כסף=מותר לך להחליפן כמה פעמים, עד "שתהפכם" ל"כסף".

רבי שמעון בן לקיש אמר בין בתחלה בין בסוף בית שמאי פליגין. מה טעמא דבית שמאי? כסף ולא זהב. ואימא כסף ולא נחושת? והתנינן הפורט סלע ממעות מעשר שני.... וסברנן מימר כיני מתניתא: המצרף סלע ממעות מעשר שני!! אלמא פירות על נחושת שפיר דמי! מאי כדון? טעמא דבית שמאי היא כסף היא נחושת.

המתלקטים למעשר שני והנבללין לפי חשבון. רבי יוסי בי ר' בון בשם רבי חונא סלקת מתניתא: מסקינן.. הנבללין והנפנין לפי חשבון.

מביא בסלע מעות.. תני בן עזאי אומר שתיים חייב להביא מעות, כדי שתי סלעים. ר' זעירא אמר מה בחלמה כד ייכל לעולא בר ישמעאל קופדא שמינה, ראיתי בחלום איך עולא אכל בשר שמינה למחר אתא שאל ליה. אמר ליה למה שתיים? א"ל מתוך שאת אומר לו כן, אף הוא דוחק את עצמו ופודה אותה.

...ונותנה למע"ש ואינו חושש, שאינו אלא נפש רעה(ב"מ 52)
חזקיה אמר: כשהוא מחללה=מוציאה בירו' עושה אותה כרעה, וכשהוא מחלל עליה פירות בבני-ברק עושה אותה כיפה=מחלל עליה פירות הרבה.
והתנינן בורר את היפה שבהן ומחללן עליה. ויבור את הרעה ויעשה אותה כיפה! אמר רבי יונה אני אומר היא היתה מעשר שני. מכל מקום לא יצאת לחולין? אמר רבי יונה לא יתכוין לעשותה חולין ברורין תדע לך שהוא כן דתנינן לא שיקיים כן אלא חוזר ומחללו על הכסף.

רבי חגי אומר קומי רבי זעירא מנחם בשם רבי יוחנן כל שאמרו בדמאי מחללין, בודאי מחללין אותו מדוחק. והתנינן מחללין כסף על נחושת מדוחק, הא כסף על כסף לא! והרי בדמאי אמרי' דאפי' לכתחלה מותר כסף על כסף! רבי בא בר כהן אמר קומי רבי יונה רבי אחא בשם רבי יוחנן: כל שאמרו בדמאי מחללין, בודאי, עבר וחיללן

ושני דינרי פירות שאסור:

אלו הן הדנין בן עזאי ובן זומא. אלו הן התלמידים חנינא בן חכינאי ורבי אלעזר בן מתאי. עדה קדושה רבי יוסי בן המשולם ורבי שמעון בן מנסיא:

מאי טעמא דשמאי? שמא ישכח ויעשה אותן חולין:

מה נן קיימין? אם באומר מ"כבר", משקה מעורב הוא! ואם באומר ל"כששתה", למפרע חולין שתו! אלא כי נן קיימין באומר מ"כבר לכששתה".

בטמאין טמא מת שאין כלי חרס מיטמא מאחוריו, אבל בטמאין טומאת זיבה שהזב מטמא בהיסט לא בדא.

כשאין אחר מערה, אבל אם יש אחר מערה, אפילו טמאין טומאת זיבה:

מוצאי צום השביעי

תשעד

מסכת מעשר שני

פרק ג

הלכה א משנה לא יאמר אדם לחבירו העל את הפירות האלו לירושלים לחלק. אלא אומר לו העלם שנאכלם ושנשתם בירושלים אבל נותנין זה לזה מתנת חנם:

הלכה ד משנה הפורט סלע ממעות מעשר

שני=מחליף מעות לסלעי-כסף (כשהוא בבני-ברק ורוצה להעלותן לירושלם) בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות, ובית הלל אומרים בשקל כסף, ובשקל מעות.

[רבי מאיר אומר אין מחללין כסף ופירות, על כסף. וחכמים מתירין]

הפורט סלע של מעשר שני בירושלים בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות ובית הלל אומרים בשקל כסף ובשקל מעות.

הדנים לפני חכמים אומרים: בשלשה דינרי, כסף. ובדינר, מעות. רק $\frac{1}{4}$ יחליף למעות.

רבי עקיבה אומר בשלשה דינרין כסף וברביעית. רק $\frac{1}{16}$ יחליף

רבי טרפון אומר ארבע אספרי כסף. רק $\frac{1}{20}$ יחליף לנחושת

שמאי אומר יניחנה בחנות ויאכל כנגדה.

מי שהיו מקצת בניו טמאין ומקצת בניו טהורים וקנה חבית יין.. מניח את הסלע ואומר: מה שהטהורין שותין סלע זו מחוללת עליו נמצאו טמאין וטהורין שותין מכד אחד:

גמרא רבי שמעון בן לקיש אמר מה פליגין רבי מאיר ורבנן? בפירות שאין בהן כדי כסף, אבל בפירות שיש בהן כדי כסף, אף רבנן מודיי. שאסור "להבליע" כסף כשעושה החילול חצי דינר כסף, וחצי דינר פירות מותר. לרבנן דינר כסף ודינר פירות, אסור. כל שכן שני דינרי כסף

גמרא לא יאמר אדם לחבירו כו'. מה בין האומר שנאכלם ונשתם לאומר לחלק? רבי זעירא בשם רבי יונתן מהלכות של עימעום היא:

תמן תנינן האומר לפועל הא לך איסור זה, ולקט לי ירק היום, שכרו מותר..... בו שכרו אסור נתפס בקדושת שביעית.....

[לקח מן הנחתום ככר בפונדיון לכשילקוט ירקות השדה אביא לך מותר. לקח ממנו סתם לא ישלם לו דמי שביעית שאין פורעין חוב מדמי שביעית]

מה בין האומר לקט לי, מה בין האומר לקט לי בו? רבי אבין בשם רבי יוסי בן חנינא מהלכות של עימעום היא.

תמן תנינן שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלוני. מה בין האומר הלוני מה בין האומר השאילני. רבי זעירא בשם רבי יונתן מהלכות של עימעום היא.

פיתן רבי יעקב בר אחא בשם רבי יונתן עוד היא מהלכות של עימעום.

אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא מהו מהלכות של עימעום היא? כך אני אומר אפי' במקום שאין פת ישראל מצויה בדין הוא שתהא פת גוים אסורה, ועימעמו עליה והתירוה? או אפילו במקום שפת ישראל מצויה בדין הוא שתהא פת גוים מותרת ועימעמו עליה ואסרוה? אמר רבי מנא ויש "עימעום" לאיסור!?

ופת לא כתבשילי גוים היא. כך אני אומר במקום שאין תבשילי ישראל מצויין בדין הוא שיהו תבשילי גוים מותרים ועימעמו עליהן ואסרום!!?

אלא כן הוא: במקום שאין פת ישראל מצויה בדין הוא שתהא פת גוים אסורה, ועימעמו עליה והתירוה מפני חיי נפש:

רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא כדברי מי שהוא מתיר ובלבד מן הפלטור. ולא עבדין כן. רק מתירין לגמרי

תני לא יאמר אדם לחבירו בירושלים העל חבית זו של יין ממקום למקום, לחלק=ע"מ שתזכה ב"חלק". אמר רבי לעזר דרבי יודה ודרבי נחמיה היא.

שביעית 8:4 לקח מן הנחתום ככר בפונדיון, כשאלקוט ירקות השדה, אביא לך, מותר (אין איסור "פריעת חוב" בפירות שביעית) מה נן קיימין? אם בההוא דאמר ליה הא לך, הב לי דברי הכל אסור. הב לי ואנא יהיב לך, דברי הכל מותר. אלא כי נן קיימין בההוא דאמר ליה הב לי בריא לי אנא יהיב לך. אני נותן לך ת כ ה רבי יודה ורבי נחמיה אוסרים שאין ירקות השדה מצויין, ורבנן מתירין שירקות השדה מצויין.

משהעלה אותן, מהו שיאמר לו טול חלקך ואני חלקי? שלא התנה מעיקרא, רק אחר ש כבר הגיעו לירושלים, אומר...

מהו שיאמר לו טול חבית של יין זו, ואנו אוכלין חבית ש מן שיש לי שם? אף במעשר בהמה כן? מעשר שני על ידי שאין מכירתו מיוחדת אין אסור מה"ת את אמר מותר, מעשר בהמה על ידי שמכירתו מיוחדת הרי את אמר אסור. כד תהי פשיטא לך דהיא מותר. את"ל דשרי מהו שיאמר לו העל בהמה או וחייה זו, ואנו אוכלין בשר שחוטה של מע"ש שיש לי שם?

הלכה ב משנה אין לוקחין תרומה בכסף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו ממעט באכילת מע"ש (שעכשיו, נאסר לזרים) ור"ש מתיר. אמר להן ר' שמעון אם היקל בזבחי שלמים שהוא מביא לידי פיגול ונותר וטמא לא ניקל בתרומה?! אמרו לו מה לי היקל בזבחי שלמים שכן מותרים לזרים, ניקל בתרומה שהיא אסורה לזרים!

גמרא תני שלא יבוא לידי פסול. מהו לידי פסול? אמר רבי יונה שנפסל בטבול יום. לאוכלו אין את יכול שהוא טמא דבר תורה. לגבי תרומה לפדתו אין את יכול שהוא טהור דבר תורה. לגבי מע"ש הוי שלא יבוא לידי פסול. מהו ממעט באכילתו? תרומה אסורה לזרים, מעשר שני מותר לזרים. תרומה אסורה בטבול יום, מעשר שני מותר בטבול יום. וכשם שהוא ממעט באכילתו כך הוא ממעט באכילתה. תרומה מותרת לאונן, מעשר שני אסור לאונן. תרומה אינה טעונה מחיצה, מעשר שני טעון מחיצה. אשכח תני מפני שהוא ממעט באכילתו ובאכילתה.

תני אין לוקחים שביעית מכסף מע"ש. שמביא פירות מע"ש לידי פסול (ביעור) אמר רבי יוסי

במחלוקת. אמר רבי יונה דברי הכל היא. אוכלי ת ר ו מ ה זריזין הן. ודווקא בתרומה ל"ח ר"ש התיב רבי חוניה קומי רבי מנא והתנינן נתערבו פסחים בבכורות רבי שמעון אומר אם חבורת כהנים יאכלו, ותני עלה יאכלו כחמור שבהן. ול"ח שמביא בכורות לידי פסול! (ממעט זמן אכילתו!) אמר ליה אוכלי פסחים בשעתן זריזין הן כאוכלי תרומה. תדע לך שהוא כן דתנינן אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום ותנינן משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה. מעניין: דווקא "אוכלי תרומה" זריזין---לא "אוכלי בכורות"...

רבי יהושע בן לוי אומר אין מוסיפין חומש אלא על תחילת הקדשות. כגון הקדיש שלמים והומם, ופדא, לקח עוד הפעם שלמים, והומם, ורוצה לפדותו--אין מוסיף חומש א"ר לעזר ותני כן (ויקרא כז) אם בבהמה הטמאה ופדה בערכך מה בהמה טמאה מיוחדת שהיא תחילת הקדש מוסיף חומש. אף כל שהוא תחילת הקדש מוסיף חומש.

רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה שלמים שלקחן בכסף מעשר, הוממו ופדיין, מוסיף חומש. רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה שלמים שלקחן מדמי פסח, הוממו ופדיין, מוסיף חומש.

א"ר יודן חדא צורכה, וחדא לא צורכה!! אמר ר' מנא פסח צורכה, מעשר לא צורכה! ומתרג'.. שלא תאמר הואיל ופסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד הוא, ואינו מוסיף חומש. כמו שאמרנו לעיל (שארין מוסיפין חומש 2 פעם על "הקדש אחד")--קמ"ל דחשיב כ"ב הקדשות

א"ר הונא טעמא דר"ש לשיטת ר"ש שאומר... דו
אמר אין הפסח עושה תמורה ושונה. הימר בו
עודה פסח, מימר בו עודה שלמים. דחשיב כתרי

הקדישות

#א"ל ר' מנא ולא דמויי הוה רבי מדמי לה?!

רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: שלמים
שלקחן בכסף מעשר שני הוממו ופדיין, עוד
אינן חוזרין לכמות שהיו, להיעשות שני.

רבי זעירא ר' הילא תריהון בשם ר' יוסי בן
חנינה: חד אמר: שלמים שלקחן בכסף מעשר,
פקעה מהן קדושת מעשר. תרומה שלקחה
בכסף מעשר, לא פקעה ממנה קדושת מעשר.
משנה שוברת! משיבין דבר שפקעה ממנו
קדושת מעשר על דבר שלא פקעה ממנו
קדושת מעשר?! וחרנא אמר לית הדא אמרה
משיבין דבר שפקעה ממנו קדושתו על דבר
שלא פקעה ממנו קדושתו?!

ל"ש כאן ...

שהוא אומר לו עבר על טבילה אחת:

הלכה ג משנה מי שהיו לו מעות בירושלים
וצריך להם, ולחבירו פירות. אומר לחבירו:
הרי המעות האלו מחוללין על פירותיך. נמצא
זה אוכל פירותיו בטהרה והלה עושה צורכו
במעותיו. ולא יאמר כך לעם הארץ אלא
בדמאי. "שאיין מוסרין מעות מע"ש לע"ה"

פירות בירושלים ומעות במדינה, אומר: הרי
המעות ההם מחוללין על פירות האלו. מעות
בירושלים ופירות במדינה, אומר הרי המעות
האלו מחוללין על פירות ההם. ובלבד שיעלו

הפירות ויאכלו בירושלים.

מעות נכנסות לירושלים ויוצאות. פירות נכנסין
ואינן יוצאין.

רשב"ג אומר אף הפירות נכנסין ויוצאין.

פירות שנגמרו מלאכתן, ועברו בתוך ירושלים,
יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים.
ושלא נגמרו מלאכתן- סלי ענבים לגת, וסלי
תאנים למוקצה. סלי ענבים העומדים לדורכן בגת, ונכנסו
בירושלים... בית שמאי אומרים: יעלה מע"ש
ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים: יפדה
ויאכל בכל מקום.

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי: לא
נחלקו בית שמאי ובית הלל על פירות שלא
נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל
בכל מקום. ועל מה נחלקו? על פירות שנגמרה
מלאכתן שבית שמאי אומרים יחזור מעשר שני
שלהם ויאכל בירושלים. ובית הלל אומרים
יפדה ויאכל בכל מקום.

והדמאי אים חייב להפריש מע"ש רק מדין "דמאי" נכנס
ויוצא ונפדה:

גמרא אבל לא יאמר כן לעם הארץ אלא
בדמאי. הא בודאי לא שאין מוסרים ודאי לעם
הארץ.

רשב"ג אומר... כדי לעשות עיסה ולחזור, כדי
לעשות עיסה ולחזור:

פירות שנגמרו... רשב"ל אמר זאת אומרת ירושלים

עשו אותה כחצר בית שמירה. מה חצר בית שמירה טובלת אסור לאכול עראי, אף זו טובלת. וכיון שטובלת, הו"ל כהופרש. וע"כ יחזור.. א"ר יונה בדין היה אפי' בתים ששם לא יטבילו, שהן של כל ישראל! אלא זאת אומרת ירושלים עשו אותה כחצר בית שמירה, מה חצר בית שמירה טובלת, אף זו תופסת="קלטת מחיצות".

א"ר הדא אמרה כרי שהוא טבול לראשון ולשני, אם התרו בו משום שני לוקה. התיב רבי מנא והתנינן ב"ש אומרים יחזור מע"ש שלהן ויאכל בירושלים אית לך מימר על דבית שמאי לוקה!? הא לא נגמר מלאכתו! אלא חומר הוא במחיצות, אופי הכא חומר הוא במחיצות. א"כ אפי' לב"ה י"ל דהיא מדרבנן בעלמא

רבי זעירא בעי הפריש עליו שני ממקום אחר, נפטר או כבר תפסתו מחיצה? רבי יונה בעי עשה כולו שני למקום אחר, כולו נתפש, או לא נתפש אלא אחד מעשרה שיש בו?

הא סלי תאנים לאכילה וסלי ענבים לאכילה גמר מלאכה הן:

אמרו בית הלל לבית שמאי אין אתם מודים לנו בפירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום אף פירות שנגמרה מלאכתן כן! אמרו להם בית שמאי לא אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן שהוא יכול להבקירן ולפוטרין מן המעשרות, תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן שאינו יכול להבקירן ולפוטרין מן המעשרות. אמרו להן בית הלל אף

פירות שנגמרה מלאכתן יכול הוא להבקירן ולפוטרין מן המעשרות! וכי סלי תאנים וענבים לאכילה, שמא אין יכול להבקירן ולפוטרין מן המעשרות!? [הדא אמר' סלי תאנים לאכילה וסלי ענבים לאכילה גמר מלאכה הן]

אמרו להן בית שמאי: לא אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להוציא עליהן שני ממקום אחר, תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן, אם פסקינן דשייד בהן קליטה, אז... שאינו יכול להוציא עליהן שני ממקום אחר. הדא פשטא שאילא אמר רבי זעירא. ר' זעירא בעי... לעיל

רבי חנינא ורבי יונתן ורבי יהושע בן לוי עלו לירושלים נתמנו להן פירות וביקשו לפדותן בגבולין =בתוך ירושלים אמר לון חד סבא, אבוכון לא הוון עבדין כן! אלא מפיק להון חוץ לחומה ופודין אותן שם. סבתא הוות סברה מימר רואין את המחיצות כאלו עולות, ואילין רבנן הווין סברין מימר אין רואין את המחיצות כאלו עולות. סבתא הוות סברה מימר כרבי ליעזר, ואילין רבנין הווין סברין מימר כרבי יהושע.

רבי פינחס מסאב לה מטמא אותם ופדה לה, דו חשש לדו ולדין.

רבי יעקב בר אידי ור' יהושע בן לוי הלכה כדברי התלמיד: רשב"י משום ר"י

והדמאי.. אמר רבי זעירא ובלבד בפירות שהן טבולין לדמאי. הא דמאי עצמו =מע"ש של דמאי כבר תפסתו מחיצה:

פודין שם מעשר שני, כלפנים]

אמר רבי יעקב בר אחא כיני מתניתא: בנזירות
בחול ופתוחות לקדש, תוכן קודש. וגזויהן-
..... מכנגד הקודש ולקודש קודש, מכנגד
החול ולחול חול.

בנזירות בקודש, ופתוחות לקודש ולחול, תוכן
קודש. בנזירות בחול ופתוחות לקודש ולחול,
תוכן חול.

הן דאז אמר פתוחות לקודש תוכן קודש, אוכלין
שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים קלים,
וטמא שנכנס לשם חייב.

רב יהודה בשם רב אין לוקין אלא על אורח
מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלושים
וחמש.

ותני לשכה שהיא בנויה בשיווי חומת העזרה
אוכלין שם קדשי קדשים ושוחטין שם קדשים
קלים וטמא שנכנס לשם פ ט ו ר ! כרב

הלכה ה משנה מעשר שני שנכנס
לירושלים ונטמא, בין שננטמא באב הטומאה
בין שננטמא בולד הטומאה, בין בפנים בין
בחוץ, בית שמאי אומרים: הכל ייפדה. ויאכל
בפנים, כ חייב לפדותו- ואפ"ה חייב לאוכלן בפנים חוץ
משנטמא באב הטומאה בחוץ. ובית הלל
אומרים: הכל ייפדה. ויאכל בחוץ, חוץ
משנטמא בולד הטומאה בפנים שחייב לאכלו בפנים

הלכה ד משנה אילן שהוא עומד בפנים
ונוטה לחוץ, או עומד לחוץ ונוטה לפנים,
מכנגד החומה ולפנים- כלפנים. מכנגד החומה
ולחוץ- כלחוץ.

בתי הבדין שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ, או
שפתחיהן לחוץ וחללן לפנים, בש"א: הכל
כלפנים. ובית הלל אומרים: מכנגד החומה
ולפנים, כלפנים, מכנגד החומה ולחוץ, כלחוץ.

הלשכות בנזירות בקודש ופתוחות לחול, תוכן
חול וגזויהן קודש. בנזירות בחול ופתוחות
לקודש, תוכן קודש וגזויהן חול.

בנזירות בקודש ובחול, ופתוחות לקודש ולחול,
תוכן וגזויהן- מכנגד הקודש ולקודש, קודש,
מכנגד החול ולחול, חול:

גמרא

הוגה הרבה ע"פ הגר"א [אך נטיתי קצת...]

בש"א...אמר רבי לעזר "לחומרין"

ובה"א...תני אמר רבי יוסי זו משנת ר' עקיבה.
אבל דברי חכמים, הבדים וכל הלשכות הולכין
אחר פתחיהן

לחומר לב"ש מה זה? רבי יוסה בעי מהו לחומרין?
אמר רבי יונה בתי הבדין שפתחיהן לפנים.
[אין אוכלין שם קדשים קלים כלחוץ] ולא
פודין שם מעשר שני כלפנים. פתחיהן לחוץ
אין אוכלים שם קדשים קלים, כלחוץ, [ולא

אפילו לאחר הפדיון:

שים לב: ההבדל היא: איפה נטמא

ראינו מעשר שני נכנס לירושלים ונפדה! קול
יוצא ליוצא ואין קול יוצא לפדיון

??? בשעה שניטמא בפנים מחיצה תופסתו,
בשעה שניטמא בחוץ אין מחיצה תופסתו.
??? לא ידעתי מקומו...

ואפילו על דבית הלל לית הוא מקשיא!
דבית הלל אומרים הכל ייפדה ויאכל בחוץ,
חוץ משנטמא בוולד הטומאה בפנים. מה בין
ולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים? זה וזה לא
מדבריהן הוא!? ולמה בנטמא בחוץ בטו' דרבנן, נפדה
[בחוץ] ונאכל בחוץ? והלא מה"ת טהור הוא ויש דין קליטה! ומת'
כשהכניסו על מנת שלא תתפשנו מחיצה.

אמר רבי זעירה הדא אמרה מעשר שני טהור
שהכניסו על מנת שלא תתפשנו מחיצות אין
מחיצה תופשתו.

רבי יונה בעי טהור דבר תורה ואת אמרת
הכין!? אלא כיני עבר ופדאו פדוי. סבר דפדיון [של
מע"ש שנטמא בטו' דרבנן בחוץ דאמרי ב"ה יפה] נעשה ב פ
נים

לב"ש רבי יעקב דרומיאי בעי קומי רבי יוסי,
נטמא חוץ לירושלים, ונכנס, לא יצא! שלא יהו
אומרים ראינו מעשר שני נכנס לירושלים
ויוצא. #

רבי חייה בר אדא בעי קומי רבי מנא, ניטמא
בולד הטומאה בפנים ופדאו, ולא מהני הפדיון
להוציא... וחזר וניטמא באב הטומאה? נאמר,
אם היו המעות הראשונות קיימות, מחלל

גמרא כתיב (דברים יד) כי לא תוכל שאתו.
מה נן קיימין? אם בריחוק מקום כבר כתיב כי
ירבה ממך. אם בקירוב מקום כבר כתיב ונתת
הכסף ירושליים אינו מקום פדיון! [רק קו נין שם בכסף
מע"ש!]. אלא מהו לא תוכל שאתו? לא תוכל
לאכלו

תני בר קפרא אמר: אב הטומאה- דבר תורה.
וולד הטומאה- מדבריהן.
רבי יוחנן אמר בין זה דבר תורה.

וקשיא דבית שמאי על דרבי יוחנן. דבית שמאי
אומרים הכל ייפדה. ויאכל בפנים. חוץ
משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין וולד
הטומאה בחוץ, ובין אב הטומאה בחוץ? זה וזה
לא דבר תורה הוא!? ואפילו על דברי ב"ה לא
מקשיא!? דב"ה אמרין הכל ייפדה ויאכל
בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה
בין ולד הטומאה בפנים מה בין אב הטומאה
בפנים? זה וזה לא דבר תורה הוא!?

לא הוי בה רבנן אלא על דבר קפרא! לא הקשו
רבנן אלא על בר קפרא! (כ גם לדידיה תיקשי) וקשיא דבר
קפרא על דבית שמאי, דבית שמאי אומרים
הכל ייפדה ויאכל בפנים חוץ משנטמא באב
הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בין בחוץ
בין בפנים? זה וזה לא דבר תורה הוא! למה
החמירו כשנטמא בפנים? ומת'... שלא יהו אומרים
ראינו מעשר שני שנכנס כשהיא טהור ויוצא.
מעתה לא ייפדה! רק יירקב שלא יהו אומרים

עליהן. ואם לאו אינו מחלל עליהן. רק יחלל על מעות אחרות ואח"כ יוציא הפירות לחוץ ויאכלם ואין לוקין לא על המעות הראשונות, ולא על המעות השניות.

ר' יונה בעי אף ללוקח כן? א"ר מנא מחיצה תופסת, והלוקח תופס = מבטל אפשרות פדיון. כשם שנאמר במחיצה, כך נאמר בלוקח: שאים נטמא בוולד הטו', א"א לפדות (ולאכול בחוץ-רק יפדה ויאכל בפנים)

הלכה ו משנה הלוקח בכסף מעשר שנטמא ייפדה, רבי יהודה אומר יקבר. אמרו לו לרבי יהודה מה אם מעשר שני עצמו שניטמא הרי זה נפדה, הלוקח בכסף מעשר שניטמא אינו דין שיפדה! אמר להן: לא אם אמרתם במעשר שני עצמו שכן הוא נפדה בטהור ובריהוק מקום, תאמרו בלוקח מכסף מעשר שאינו נפדה בטהור ובריהוק מקום.

צבי שלקחו בכסף מעשר ומת, יקבר על ידי עורו. רבי שמעון אומר: ייפדה. לקחו חי ושחטו, ונטמא, ייפדה. רבי יוסי אומר יקבר. לקחו שחוט ונטמא, הרי הוא לו כפירות.

המשאיל קנקן למעשר שני לתת בתוכו יין של מע"ש, אעפ"י שגפן, לא קנה מעשר. = לא נתפש הקנקן בקדו' מע"ש

זלף לתוכן סתם, עד שלא גפן, עולות באחד ומאה, משגפן מקדשות בכל שהן. עד שלא גפן, תורם מאחת על הכל, משגפן תורם מכל אחת ואחת.

ב"ש אומרים מפתח ומערב לגת. וב"ה אומרים מפתח ואינו צריך לערות.

לקח קנקן יין-ירושלמי, במעות של מע"ש, יצא הקנקן לחולין...

במה דברים אמורים? במקום שדרכן לימכור סתומות, אבל במקום שדרכן לימכר פתוחות, לא יצא קנקן לחולין.

ואם רצה להחמיר על עצמו למכור במידה, יצא קנקן לחולין. שהרי לא שילם מעות (מע"ש) בשביל הקנקן רבי שמעון אומר: אף האומר לחבירו: "חבית זו אני מוכר לך חוץ מקנקניה" יצא קנקן לחולין:

גמרא מה טעמא דרבי יודה? כסף ראשון ולא כסף שני. אלא מן מה דאינון מתיבין ליה מקל וחומר, הוא מותיב לון מק"ו.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: צבי עשו אותו כקדשי בדק הבית לטעון העמדה והערכה. רבי ירמיה בעי קומי ר' זעירה, בהמה טמאה מהו שתיטען העמדה והערכה? אמר ליה אילולי דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן חיה טהורה טעונה העמדה והערכה, בהמה טמאה לא. א"ר הילא ותני כן (ויקרא כד) ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך. מה בהמה טמאה מיוחדת ששוה שעת פדיונה לשעתה קדישה, כ לא נשתנתה כלום במיתתה... אף אני ארבה את המתה ששוה שעת פדיונה לשעת הקדישה שאינם טעונים הוה"ע ואפשר לפדותם, ומוציא את שאמר הרי זה הקדש ומתה שלא שוות שעת פדיונה לשעת הקדישה. א"א לפדותה

רבי בא אמר על השנייה. פלוגתא דב"ש וב"ה קאי רק על
"משגפן..."

אם אמר, רביעית חולין יש לי בחבית זו, יצא
קנקן לחולין. רבי חייא בשם רב יוחנן מתניתא
אמרה כן: רבי שמעון אומר אף האומר לחבירו
חבית זו אני מוכר לך חוץ מקנקנה יצא קנקן
לחולין:

מסכת מעשר שני פרק ד' וביום הששי חזה"ס תשעד

הלכה א משנה המוליך פירות מעשר שני
ממקום היוקר למקום הזול, או ממקום הזול
למקום היוקר פודיהו כשער מקומו. שנמצא ע כ ש י
ו שם

המביא פירות מן הגורן לעיר, כדי יין מן הגת
לעיר, השבח לשני ויצאה מביתו.

פודין=מחללין מעשר שני כשער הזול. כמות
שהחנוני לוקח..לוקח הרבה פירות בסלע, כן מחללין הרבה
פירות על סלע ולא כמות שהוא מוכר. כמות
שהשולחני פורט לוקח "הרבה" פרוטות ונותן בעדם סלע...
לא כמות שהוא מצרף.

אין פודין מעשר שני אכסרה=בלי שומא. את
שדמיו ידועין נפדה על פי אחד, ואת שאין דמיו
ידועין נפדה על פי שלשה. כגון היין שקיסס,
ופירות שהרקיבו, ומעות שהחליאו:

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן בהמה טמאה אין
טעון הו"ה: חמורה מועלין בה ובחלבה. וחלב לאו
כמיתה היא?! וכל שהוא טעון פדיון מועלין בו!
כ כיון שמועלין בחלבה, אלמא יכולין לפדות החלב! אין
תיפתריניה לשם הילכות מיתה, שהקדיש רק החלב
לא יכיל, דתנינן חמורה! א"ר חנינא קומי רבי
מנא תיפתר כר' שמעון דרבי שמעון אמר קדשי
בדק הבית אין טעונין העמדה והערכה. אמר
ליה אין כרבי שמעון למה לי חמורה אפילו
שאר כל בהמה!!

א"ר זעירא: אמרה תורה פורטיהו במקדש
וכונסיהו בגבולין. מה במקדש יצא קנקן
לחולין, אף בגבולין נתפס קנקן מעשר:

רבי חייא בשם רבי יוחנן כיני מתניתא: אם עד
שלא גפן קרא שם, "הרי זו מעשר" לא קנה מעשר
קנקן. משגפן קרא שם, קנה מעשר קנקן. עד
שלא גפן קרא שם, עולות באחד ומאה. אם
משגפן קרא שם, מקדשות כל שהן. אם עד
שלא גפן קרא שם, תורם מאחד על הכל,
משגפן קרא שם תורם מכל אחד ואחד.

במה דברים אמורים? בשל יין, אבל בשל שמן
בין עד שלא גפן בין משגפן, לא קנה מעשר
קנקן. בין עד שלא גפן בין משגפן עולות באחד
ומאה. בין עד שלא גפן בין משגפן תורם מאחד
על הכל:

אמר רבי חנניא, וקשיא על דבית שמאי, מה
בינה לחמשה שקין בגורן? אילו חמשה שקין
בגורן שמא אין תורמין ומעשרין מזה על זה?!
רבי יהושע בן לוי אמר על הראשונה הושבה.

אדם עד רביעית. היאך עבידא? דינרא הכא בתרין אלפין, ובאדבאל בתרין אלפין ולקן מין מטבע קטן 32 פרוטות והוא בעי מיתן חמשין רבוא ומיסוק דיהב ליה הכא בתרין אלפים וחמשין ריבוא. ??? בבני ברק דינר זהב הוא 2000 פרוטות. יש לו 250 דינרי זהב של מע"ש, מעלהו לארבאל ושם נותנין לו 250* 2032=508000 פרוטות בעדו. יכול לעכב לעצמו 2000 פרוטות [רביעית מ8000]

תני אין פודין מעשר שני לשם שני, כדי שלא יזלזלו בשווייה אלא לשם חולין. רבי שאול בעי הגע עצמך שהיו הכל יודעין בו שהוא שני? אפילו כן!

תני אין פודין = לשער השווי מעשר שני אלא במין על מינו. דלא כן מה אנן אמרין פודין מן החיטים על השעורין ומן השעורין על החיטים?! לכן צריכה אפילו מן האגדו על השמתית ומן השמתית על האגדו.

א"ר חנניא ר' היה לוקח קישואין בכורות למלכות! וקובע מעשר שני שלהן על כל עוקץ ועוקץ. ראה אותן כאלו הן חתוכות. ופודם כשווי של עוקץ חתוך! רבי יוחנן בעי שלימות ואת אמרת חתוכות?! א"ר יונה ויאות?! אלו שנים שהיו שותפין בקישות אחת, לזה חלק אחד ולזה ט' חלקי' שמא הוא אומר לו טול חלקך ואני חלקי אלא על ידי זה ועי"ז נמכר ביוקר, והכא על ידי זה ועל ידי זה נמכר ביוקר!

כהדא ר"ש ב"ר הוה מקפיד על אילין דרומיא דהוון מזלזלין בה. נסתון בר קפרא, וקרטה קומי, לקחן בר קפרא וחתכן... א"ל טב הוא כלום?... עד כדון מילה מקרטה ולא טבא, מילה מקרטה וטבא? יש דברים ששויים יו ת ר כשהן חתוכות

גמרא המוליך פירות כו'. א"ר יונה לא אמרו אלא המוליך הא בתחילה אסור. ובפירות מעשר שני, אבל בפירות שהן טבולין למעשר שני אפילו לכתחילה מותר.

כהדא רבי ה"ל פירין הכא, ופירין בכותנין, והוה קבע מעשרות דהכא תמן, ומפרק לון בשערא דתמן.

תני בין ביוקר והוזלו, בין בזול והוקרו לעולם פודם כשער בזול (ודלא כמתני'). ניחא ביוקר והוזלו, בזול והוקרו?! שנייא היא שהוא יכול להערים עליו ולפוטרו מן החומש. כיון דשייך "הערמה" במ"ש (עין:4), הקילו בו

תני אבא בר חילפיי בר קריי' אמר בד"א? בודאי, אבל בדמאי, בין ביוקר והוזלו בין בזול והוקרו מוכרו בזול. למה? מקילין (בדמאי) משום שנראה להימכר בזול, או משום שאינו=שהינו יכול להחזירו למקומו? מה נפיק מביניהון חזרו והוקירו במקומו אין תימר משום שאינו=שהינו יכול להחזירו למקומו הרי הוקירו! ואין תימר משום שנראה להימכר בזול, אפי' כן נראה להימכר בזול.

כהדא דר' חייא בר ווא הוה ברומי וחמתון מפרקין אילין ניקלוסיא תמרים חשובות דהכא, תמן ברומי, בשערה דהכא=בזול. אמר מאן דהורי לון, חילפיי בר קירויא אורי לון.

???תני משתכר הוא אדם עד שקל משתכר הוא

ר' יהושע בן לוי אמר אין פודין מעשר שני אלא עד שלשים וששה בשווי. ??? לא לזלזל יותר משיעור אחד מ36....

וא"ר חזקיה זה שהוא מחלל לא יהא מחלל על חצי פרוטה. שלא יהא כמחלל על אסימון. אלא עד שוה פרוטה.

א"ר אימי כמה עלל קומי רבי יוחנן ורשב"ל, ואינון אמרי פוק ואישלם כהדין תנייה: פודין מעשר שני כשעת הזול ולא כשעת היוקר. כמות שהחנוני לוקח לא כמות שהוא מוכר. כמות שהשולחני פורט לא כמות שהוא מצרף. עד כדון דבר מרובה, מותר לזלזל היה דבר ממועט? אפילו כן כמות שהחנוני לוקח לא כמות שהוא מוכר, כמות שהשולחני פורט לא כמות שהוא מצרף.

רב נחמן בר יעקב מחוי חותל של תמרים לנגרא ומפרק על פומיה.

ר' ינאי מחוי רובע חיטין לטחוניא ומפרק על פומיה.

רבי סימון חווי פירין לרבי חלקיה, א"ל בשווייה? א"ל כן. א"ר חלקיה בשם רבי סימון אין פודין מעשר שני על פי השוטים. דאסור לזלזל

רבי פינחס חווי פירין לגרוסה טוחני פולים א"ל בשווייה? א"ל הכין א"ר חלקיה בשם רבי סימון אין פודין מע"ש על פי השוטים.

א"ר שמי כמה דבר נש בעי בטהרת טהורה

בתקופת תמוז בתר בלני, אחר שיצא אדם מבית המרחץ בתקופת תמוז חוגר בחגורה [אינו לבוש לגמרי].... מסיק לזורזייה, ומיתה פריטין ומיפרקיניה. כ מותר לזלזל

אמר רבי ירמיה כמה דבר נש בעי בערובתא בפתי רמשא, בערב-שבת לפנות ערב מנשייא קלען נשים הקולעות שערותיהן, ומעביר עליהן, ומייתי פריטי ומפרקיניה.

א"ר יודן בר גדיא רבי יעקב בר בון: מניחין עליו עלים של ירק עד שיכמושו, ופודה אותן מוצאי שבת מיד.

רבי מנא ה"ל משח שמן ואחתיה לעכו. א"ל רבי חייא בר אדא אין ההוא מישחה דבית מעקה קיים, הא ענתך דיפרקניה! (הגיע הזמן לפדותו עכשיו...כנראה, שמן בעכו זול מאד..) דלא טב שיתא מני.

א"ר יוחנן פודין מעשר שני על פי ג' לקוחות ואפילו אחד מהן גוי אפילו אחד מהן בעל. רבי יונה בעי שניהם גוים? לא! שניהם בעלים? לא! אחד גוי ואחד בעל לא! אלא לצדדין איתאמרת:

הלכה ב משנה בעל הבית אומר בסלע ואחר אומר בסלע בעל הבית קודם מפני שהוא מוסיף חומש. בעל הבית אומר בסלע ואחר אומר בסלע ואיסר את של סלע ואיסר קודם מפני שהוא מוסיף על הקרן.

הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו חמישיתו בין שהוא שלו ובין שניתן לו מתנה:

גמרא ואין חומשו של זה מרובה על תוספתו של זה?! אמר רבי אבין שנייא היא שהוא יכול להערים עליו ולפוטרו מן החומש:

של סלע ואיסר קודם מפני שהוא מוסיף על הקרן. רבי יעקב בר אידא בשם רבי יסמיי כל מעשר שני שאין בקרנו שוה פרוטה אינו מוסיף חומש. רבי יוסי בי רבי סימון בשם ר"י כל מעשר שני שאין בחומשו שוה פרוטה אינו מוסיף חומש. התיב רבי בא בר ממל והתנינן חמש פרוטות הן. ונתני שש על דעתיה דר' סימאי וקרנו של מעשר שני בשוה פרוטה, ושבע על דעתיה דר"י וחומשו של מעשר שני שוה פרוטה! ועוד מן הדא דא"ר יוסי בשם רבי מנא בר תנחום רבי אבהו בשם רבי יוחנן אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה.

מעשר שני שאין דמיו ידועין כ זל מאד דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על הסלע הזה. רבי יוסי בשם ר' קריספא ר' יונה בשם ר' זעירא בסלע של מעשר שני היא מתניתא אף שכבר "מלא" מחילולי מע"ש, אי אפשר שלא יהא שם חולין כל שהן. וודאי ש"השאיר" במטבע משהו "חולין"

אמר רבי יוחנן הקדש שפדייו יותר על דמיו, תפס את הכל. מעשר שני שפדייו יותר על דמיו, לא תפס את הכל. מה בין הקדש מה בין מעשר שני? אמר רבי אימי שכן אדם מצוי להיות מרבה בהקדישו. רבי זעירא בעי קומי רבי אימי נבדק אותו האיש ואמר לא לכך נתכוונתי? אמר ליה לכשיבדוק...

רבי יונה בעי כמאן דאמר כנכסיו ברם כמאן דאמר אינו כנכסיו הוא, מה בין הקדש ומה בין מעשר שני? אמר רבי יוסי לא כן כבר אתמר טעמא שכן אדם מצוי להיות מרבה בהקדישו.

אמר רבי יוחנן הקדש פדייו ולא הוסיף חומש, הרי זה פדיו. מע"ש שפדייו ולא הוסיף חומש, הרי זה אינו פדיו. מה בין הקדש ומה בין מעשר שני? אמר רבי הילא הקדש יש לו תובעין מעשר שני אין לו תובעין. רבי יונה בעי כמאן דאמר כנכסיו הוא, ברם כמאן דאמר אינו כנכסיו, מה בין הקדש מה בין מעשר שני? אמר רבי יוסי ולא כבר איתמר טעמא הקדש יש לו תובעין מעשר שני אין לו תובעין:

הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו חמישיתו בין שהוא שלו בין שניתן לו במתנה. מתניתא דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אומר אין מתנה כמכר. אמר רבי יונה דברי הכל היא תיפטר בפירות שהן טבולין למעשר. שניתנו לו בעודן טבל והתנינן הפודה נטע רבעי שלו מוסיף עליו חמישיתו בין....., אית לך מימר בפירות שהן טבולין למעשר שני? והתנינן לנטע רבעי, לא לנטע רבעי עצמו! ברם הכא מעשר הוי סופך מימר... משובש קצת

הלכה ג משנה מערימין על מעשר שני. כיצד? אומר אדם לחבירו לבנו ולבתו הגדולים לעבדו ולשפחתו העברים: הילך מעות האלו ופדה לך את מעשר זה. אבל לא יאמר כן לבנו ולבתו הקטנים לעבדו ולשפחתו הכנענים מפני שידן כידו.

הערמה אחרת...היה עומד בגורן ואין בידו מעות, אומר לחבירו: הרי הפירות הללו נתונים לך מתנה וחוזר ואומר לו הרי הן מחוללין על מעות שבבית:

גמרא רבי אבון אמר איתפלגון רבי לעזר ורבי יוסי בר חנינה. חד אמר למה מערימין עליו? מפני שכתוב בו ברכה. וחרנה אמר למה פודין אותו בשער הזול? מפני שכתוב בו ברכה.

מה נן קיימין? אם כשאמרו לו "צא ופדה לי" שלוחו הוא. צא ופדה לך שלו הן. אלא כי נן קיימין כשאמר לו ראובן לשמעון פדה לי משלך. ממעות שלך [ואח"כ ישלם לו...] פדה לך משלי. ממעות שלי [ואח"כ יתן שמעון לראובן את הפירות] ותני כן: פדה לי משלך, פדה לך משלי. אינו מוסיף חומש.

א"ר יוחנן כל מעשר שאינו הוא ופדיונו משלו אינו מוסיף חומש. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' חנינא טעמא דר' יוחנן (ויקרא כז) ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמישיתו יוסיף עליו. כדי שיהא הוא ופדיונו משלו.

עירובין 7:6 ומזכה להם ע"י...אמה.מה נן קיימין? אם בגדולה זכת בסימנים. אם בקטנה, קטן זכה?! וכי קטן יכול לזכות לאחרים?! א"ר יודן בר שלום קומי רבי יוסי תפתר כמאן דאמר הקטן תורם. עיין ריש תרומות א"ל ואפילו כמ"ד הקטן תורם, קטן זכה?!

על דעתין דרבנין דתמן, ניחא. דתמן אמרין

בשם רב נחמן בר יעקב כל שנותנין לו אגוז ומשליכו צרור והוא נוטלו, המוציא בידו כמוציא באשפה. אגוז והוא נוטלו צרור והוא משליכו גזילו גזל מפני דרכי שלום. אגוז וצרור והוא נוטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן גזילו גזל גמור. זכה לעצמו אבל לא לאחרים. רב הונא אמר כשם שהוא זוכה לעצמו כך הוא זוכה ל א ח ר י ם. [הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב (שמות כב) כי יתן איש. מתנת איש מתנה ואין מתנת קטן מתנה]

[דברי חכמים, רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן לעולם אין גזילו גזל גמור עד שיביא שתי שערות. [רבי אבהו בשם רבי יוחנן הדא דתימא (פלוג' דר יוסי וחכמים) להוציא ממנו בדין אבל להביא קרבן שבועה כל עמא מודיי עד שיביא שתי שערות]

ברם כרבנין דהכא? דפליגי על רב הונא?

[חברייא בשם רבי יוסי בעי מעתה אפי' לעצמו לא יזכה דכתיב אל רעהו עד שיהא כרעהו?]

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב שמואל בר רב יצחק פתר לה (משנה דעירובין) בשיטת אפיוטות. דתנינן תמן אפיוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין.

והתנינן אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו ה ק ט נ י ם ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו! רבנן דקיסרין אמרין כאן בקטן שיש בו דעת כאן בקטן שאין בו דעת

הוה אמר לי כלום לפום כן יהבית יתה ליה:ר' יונה נכנס לבקר את ר' אינייא. ור' יונה לקח ממעות של ר' אינייא ושאל לו: האים אתה רוצה שאפדה בשבילך? וכאשר שיער ר' יונה כי יכול לקחת המעות ולברוח -הרי שהקנה לו בדעת גמור- אז פדה מע"ש של ר' אינייא, ושוב "החזיר" לו המעות???

הלכה ד משנה משך ממנו ר' משמעון מעשר בסלע, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתים, נותן לו ר' לשמעון סלע ומשתכר בסלע, ומעשר שני שלו. =סלע מע"ש שלו. כלומר ראובן יכול להחזיק בידו סלע אחד שנתפס בקדושת מע"ש

משך ממנו מעשר בשתים, ולא הספיק לפדותו עד שעמד בסלע, נותן לו סלע מחוליו, וסלע של מעשר שני. ר' פורע לשמעון סלע של חוליו וסלע של מ"ש. אם היה שמעון עם הארץ, נותן לו מדמיו. ראובן נותן לשמעון סלע של מע"ש של דמאי [דוקא. ולא של וודאי]

הפודה מעשר שני ולא קרא שם, רבי יוסי אומר דיין. רבי יהודה אומר צריך לפרש. היה מדבר עם האשה על עיסקי גיטה וקידושיה נתן לה קידושיה ולא פירש רבי יוסי אומר דיין ורבי יהודה אומר צריך לפרש:

גמרא מתני' דלא דרבן שמעון בן גמליאל דתנינן רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם משיכתו של מעשר שני הוא פדיונו:

רישא...רבי יוסי בשם ר' לעזר אין מוסיפין חומש על הסלע השנייה. =סלע של מ"ש שמוסיף משלו [חוז' מן הסלע שנותן לראובן] והיה רבי לעזר מסתכל ביה. אמר ליה מה את מסתכל בי. אף רבי הילא [קצת אחר הלכה ג] מודי בה. כיי דאמר רבי

תמן תנינן השואל את הפרה ושילחה לו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו לאחר. א"ר לעזר תפתר בעבד עברי. א"ר יוחנן אפי' תיפתרינה בעבד כנעני תיפתר באומר לו פתח לה והיא באה מאיליה. ותני כן: הנהיגה המשיכה קרא לה ובאת אחריה נתחייב לה לשלם כשואל. רבי זעירא שמע לה מן הכא אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו. לית הדא אמרה שאין העבד זכה מרבו לאחר? תיפתר כרבי מאיר. דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו. והתני אשתו! עירובין 7:6 (מזכה להם ע"י אשתו...) והא רבי מאיר סבר יד האשה כיד בעלה! רבי חנניא בשם רבי פינחס תיפתר כהדין תנייה דתני אשתו אינה פודה לו מעשר שני, רשב"א אומר משום ר"מ אשתו פודה לו מע"ש. והדין תניה רבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו, ולא יד האשה כיד בעלה:

בראשונה היו עושין כן במעות. היו נוטלין אותן ובורחין. התקינו שיהא עושין בפירות שיהא מקנה הפירות לשמעון (וסומך עליו שלא יקחנו ויברח...) ושוב פודהו ראובן במעותיו בלי הוספת חומש אף על פי כן היו נוטלין אותן ואוכלין אותן. התקינו שיהא מזכה לו אחד מעשרה לקרקע. (ומקנה לו אגביו את הפירות בכל מקום שהוא)

???רבי אינייא בר סיסי סלק גביה רבי יונה, אמר ליה, אפרוק לך בהדא סילעא? אמר אי בעי מינס נסא! חזר ונסתה מיניה. א"ר יונה כד שערית דעתיה דאלו נסתה לא

יוחנן כל מע"ש שאין הוא ופדיונו משלו אינו מוסיף חומש:

מהו צריך לפרש? זה גיטיך וזה קידושיך. והכא זה פדיון מעשר שני.

רבי זעירא חייא בר בון אבא בר תחליפא בשם רבי הושעיה מה פליגין? כשהפליגו דעתן לעניינות אחרים. אבל אם היו עסוקים באותו עניין גט הוא.

רבי חגי בעי קומי רבי יוסה, רבי כרבי יוסי, ורבי נתן כרבי יודה?

דתנינן תמן: א י א י פ ש י שתקבל לה, אלא הא לך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר. מתנית' דרבי דתני: אמרה התקבל לי גיטי, והלך ואמר לו: אשתך אמרה התקבל לי גיטי. והבעל אומר לשליח: "הוליוכו לה" ו"נתנו לה" "זכה לה" "התקבל לה", אם רצה להחזיר לא יחזיר דברי רבי. רבי נתן אומר "הוליוכו לה" ו"נתנו לה" אם רצה להחזיר יחזיר. "זכה לה" "התקבל לה" אם רצה להחזיר לא יחזיר. רבי אומר בכולן לא יחזיר, עד שיאמר לו א "א שתקבלי א ל א שתוליכי לה.

רבי ס"ל "הילך" כדיבור של האשה. ור"ן ס"ל כדיבור שלי [א י נ ו מסכים להאשה]

[#]וקשיא על דרבי הא לך מדבורי נימא "הילך" = כדיבור ש ל י! אם רצה להחזיר לא יחזיר! וקשיא על דרבי נתן, הא לך מדיבורא נימא "הילך" = כדיבור של האשה אם רצה להחזיר יחזיר!?

[

##אלמא רבי כר' יוסי דאין צריך לפרש ומובן מאליו שרוצה לעשות רצון האשה##

הלכה מה? [כרבי או כר"ן] רבי חונא אמר נעשה שלוחו ושלוחה

איסה אמר כולה דתנינן שלוחו ושלוחה מגורשת ואינה מגורשת.

אמר ליה ומה בידך? ואמר רבי זעירא חייא בר בון אבא בר תחליפא בשם רבי הושעיה מה פליגין כשהפליגו דעתן לעניינים אחרים. אבל אם היו עסוקין באותו עניין גט הוא. והכא אפילו הן עסוקין באותו עניין היא המחלוקת.

רבי עזרה בעי קומי רבי מנא אף לעניין מתנה כן, אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו? אמר ליה תמן התורה זיכת אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה. אית לך מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו!?

ועוד מן הדא דאמר רבי יוסי ר' יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו חוזר בו. [קם רבי יוסי עם רבי יעקב בר זבדי אמר ליה והיינו הין צדק? אמרין בשעה שאמר הין צדק הוה]

הלכה משנה המניח איסר כדי לחלל עליו פירות מע"ש שרוצה לאכול בבני-ברק ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר יפו והרי הוא יוצא בפונדיון,

אוכל עליו עוד איסר.

המניח פונדיון ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר והרי הוא יוצא באיסר, אוכל עליו עוד פלג. חצי-איסר

*****פירשנו ע"פ פירוש שמצאתי בפורום אוצר החכמה בשם רעואל המדיני*****משנה סתומה מאד!

המניח איסר של מעשר שני, ורוצה לאכול פירות בירושליים כנגדו, עד שיצא האיסר לחולין, חייב לאכול פירות בשווי של 1.11 איסר [או במלים אחרות: פירות בשווי איסר, אין בכחם להוציא רק 9. של האיסר, לחולין] אוכל עליו אחד עשר איסר, $1.11 = 1/100 + 11/10$ ואחד ממאה באיסר.

בית שמאי אומרים הכל עשרה מקילין שאין צורך רק בפירות השווים 10/10! כלומר איסר שלם וזהו! ובית הלל אומרים בודאי אחד עשר, באיסר של מע"ש וודאי, יש להחמיר לאכול כשיעור הנ"ל ובדמאי סגי בעשרה:

גמרא תני רבי חייא שני איסרין פונדיון. א"ר מתניא מתניא אמרה כן: המניח איסר ואכל עליו חציו והלך לו למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון אוכל עליו עוד איסר.

שמואל אמר לא מצינא תנייה. אין יסב חד לעשרה, צריך למיסב חדא למאת. אין יסב חדא למאת, צריך למיסב חדא לאלף. אין יסב חדא לאלף צריך למיסב חדא לעשרת אלפים: התנא לא יכול למצות עד סוף החשבון. כי החשבון האמיתי היא: $1.01 + .001 + .0001$ וכו'

בית הלל אומרים בודאי אחד עשר, ובדמאי

עשרה. תני בר קפרא בין בדמאי בין בודאי אחד עשר הן. הורי רבי יודן בי רבי שלום כהדא דתני בר קפרא.

###ב"ש שאינו חושש שמא הפירות שאוכל כנגד האיסר של מע"ש, מעורב בו מעשר ראשון וממילא יצטרך "להוסיף" עוד תשיעית פירות כרבי ליעזר. דרבי ליעזר אמר הנאמן על השני נאמן על הראשון? א"ר יוסי דברי הכל היא עשו אותו כתוספות הביכורים מה תוספות הביכורים נאכלת בטהרה ופטור' מדמאי אף זה נאכל משום שני ופטור מן הראשון. אתא ר' חנניה בשם רבי יוסי דר' ליעזר היא

הלכה ו משנה כל המעות הנמצאין, הרי אלו חולין ואפילו דינרי זהב עם הכסף ועם המעות. מצא בתוכן חרש וכתוב עליו מעשר, הרי זה מעשר.

המוצא כלי וכתוב עליו קרבן, רבי יהודה אומר אם היה של חרש, הוא חולין ומה שבתוכו קרבן. ואם היה של מתכת, הוא קרבן ומה שבתוכו חולין. אמרו לו אין דרך בני אדם להיות כונסין חולין בקרבן! המוצא כלי וכתוב עליו קו"ף קרבן. מ"ם מעשר. דלי"ת דמאי. טי"ת טבל. תי"ו תרומה. שבשעת הסכנה היו כותבין תי"ו תחת תרומה.

רבי יוסי אומר וכולן שמות אדם הן!

א"ר יוסי אפילו מצא חבית והיא מליאה פירות וכתוב עליה תרומה הרי אלו חולין! שאני אומר אשתקד היתה מליאה פירות תרומה ופינה.

האומר לבנו מעשר שני בזוית זו ומצאו בזוית אחרת הרי אלו חולין.
הרי שם מנה ומצא מאתים השאר חולין.
מאתים ומצא מנה הכל מעשר:

גמרא דינרי זהב עים הכסף.. שלא תאמר הואיל ואין דרך בני אדם לעשות כן יהא שני, לפום כן צריך מימר חולין.

תני אל"ף, דל"ת, חי"ת, טי"ת, רי"ש, מ"ם, תי"ו = תרומ'. אל"ף - קדמית'. דלי"ת - דמאי. חי"ת - חלבו. טי"ת - טובו. רי"ש - ראשית. מ"ם - מעשר. תי"ו - תרומה. ביש"ין - שני. פיש"ן - שני. יו"ד מ"ם - מעשר. מעשר עיר פורקן לשם יוסי לשם שמעון לעלות לאוכלן בירושלים חולין אני אומר סיבולת עשו ביניהן.

עד כדון ישנות, חדשות? אני אומר אתמול היתה מליאה תרומה ופינה.

כהדא דר' יונה ורבי יוסי הוון שותפין בגרביה כד דמך רבי יונה אמר רבי מנא בן ר' יונה לרבי יוסי כל גרב דכתיב ביה ר' יונה דידי. אמר ליה אשתקד הוה דיך אישתדא דידי!!

מצא במגופתו הרי הוא כתוב עליו מעשר, הרי זה מעשר.

??? נתחלפו לו אינו יודע איזה עופות הזמין, אסורות ???

תמן תנינן זימן שחורים ומצא לבנים, לבנים ומצא שחורים, שנים ומצא שלשה אסורין.

שלשה ומצא שנים מותרין. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא דר' היא. דתני מאתים ומצא מנה, המנה ניטל דברי רבי. וחכמים אומרים חולין. חזר ואמר דברי הכל היא. שנייא היא בגוזלין שדרכן לפרוח. ואף לרבנן תלינן שאחד הלך לו והתני רבי חלפתא בן שאול היא הדבר בגוזלין היא הדבר בבצים. הוי דרבי היא!

תמן הוא הניח הוא מצא. ולכו"ע שרי דיש טביעות עין שנשארו ב' ביצים מן השלש ברם הכא אביו הניח, הוא מצא. וחיישינן--לרבנן--שלא אחרות הם

רבי בון בר כהן אמר קומי רבי יסא בשם רבי אחא הורי רבי בא בר זבדא במעשר שני כהדא דרבי.

הרי שהיה מצטער על מעותיו של אביו נראה לו בחלום, כך וכך הם, ובמקום פלוני הם ומע"ש הן. אתא עובדא קומי רבנין אמרין דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין. רבי יונה בעי, מצטער וחמי, ואת אמרת הכין?! אמר רבי יוסי לא מסתברא דלא, בההוא ד לא מצטער וחמי, אדרבה! כשא ינו מצטער ורואה, אז יש לומר דחלום אמר, חלם! ברם הכא כמה דבר נש הוי, הוא חלים!! אמר רבי אבין מאן דעבד יאות, עבד כרבי יוסה.

חד בר נש אתא לגבי דרבי יוסי בן חלפתא. אמר ליה חמית בחילמאי מיתמר לי, איזול לקפודקיא ואת משכח מדלא דאבוך. תלך לקפודקיא ותמצא שם "עזבון" אביך. אמר ליה אזל אבוי דההוא גברא לקפודקיא מן יומי? אמר ליה לא. אמר ליה איזול מני עשר שריין גו בייתך לך ותמנה עשר קורות בביתך ואת משכח מדלא דאבוך תחות קפא

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
א"ל חמית בחילמאי לביש חד פינקס דתרי
עשר לוחין. אמר ליה איסטוא דההוא גברא
אית בה תרי עשר מרקען. בגדך יש לו 12 פסים שונים.

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
א"ל חמית בחילמאי בלע חד כוכב. א"ל תיפח
רוחיה דההוא גברא יהודאי קטל דכתיב
(במדבר כד) דרך כוכב מיעקב.

חד בר נש אתא לקמיה דרבי ישמעאל בי רבי
יוסי אמר ליה חמית בחילמאי כרמיה דההוא
גברא מסיק חסין. חזרת. א"ל חמריה דההוא
גברא מיפוק בסיס יינך תתהפך לחומץ ואת מינסב
חסין וצבע בחסין. ותטבול החזרת בתוך החומץ..

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי
יוסי אמר ליה חמית בחילמאי מיתמר לך הכין:
זרק אצבעתן נחת. אמר ליה הב לי אגראי
ואנא אמר לך. אמר ליה חמית בחילמאי
מיתמר לי הכין תיהוי נפח בפומך. blow with your
mouth אמר ליה הב לי אגראי ואנא אמר לך.
אמר ליה חמית בחילמאי הכין זקיף אצבעך.
אמר ליה לא אמרית לך הב לי אגרי ואנא אמר
לך. כד דאיתמר לך הכין נחת דילפא בחיטך.
כד איתמר לך הכין אינפחך. כד איתמר לך
הכין צמחין.

חד כותיי אמר: אנא איזול מפלי מצחק בהדין
סבא דיהודאי. אתא לגביה אמר ליה חמית
בחילמאי ארבעין ארזין וארבע שיקמין,

חד בר נש אתא לגבי רבי יוסי בר חלפתא
אמר ליה חמית בחילמאי לבוש חד כליל דזית.
אמר ליה דאת מתרוממא. לבתר יומין אתא חד
חורן אמר ליה חמית בחילמאי לבוש כלילא
דזית. א"ל דאת מלקי. א"ל לההוא גברא
אמרת דאת מתרוממא ולי אמרת דאת מלקי?!
אמר ליה ההוא הוה בנציא ואת בחבטיא. =כאשר
מכין אותו בעת הלקיטה

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל ב"ר יוסי
א"ל חמית בחילמאי משקא זיתא משח. אני
"משקה" את עץ הזית, בשמן! א"ל תיפח רוחיה דההוא
גברא לאימיה הוא חכים. =בא על אימו

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
א"ל חמית בחילמאי עיני נשקה חבירתה. אמר
ליה תיפח רוחיה דההוא גברא לאחתיה הוא
חכים.

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
אמר ליה חמית בחילמאי אית לי תלתא עיינין.
אמר ליה תנורין את עביד! תרתין עיניך ועיניה
דתנורא. יהא עסקך בעשיית תנורים...

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
אמר ליה חמית בדחילמאי אית לי ארבעה
אודנין. אמר ליה מלוי את! תרתי אודניך
ותרתי אודני דגרבא.

חד בר נש אתא לגבי רבי ישמעאל בי רבי יוסי
אמר ליה חמית בחילמאי ברייתא ערקין מן
קומי. אנשים בורחים ממנו. א"ל דאת מייתי איזיאי אש

מקניתא חבילת קנים אדרא גורן תורתא שור וההוא גברא יתיב מדרך. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא! לית הדין חלם! אפילו כן לית את נפיק ריקן, ארבעתי ארזי- ארבעתי שיטתיה דערסא. ד' שיקמין- ארבעתי כורעתא דערסא. מקניתה- מרגלתא. אדרא- דרא דתיבנא. תורתא- אצבעתא כסוי של עור שעל המיטה. וההיא גברא רביע עליה לא חיי ולא מיית, וכן הוות ליה. שתהיה חולה ומונח על מטתך ולא תוכל לקום לעשות צרכיך... וכן נתקיים לו...

חדא איתא דאתיא לגבי ר' ליעזר אמרה לי חמית בחילמאי תיניתא משקוף דביתא מיתברא נשברה. אמר לה דאת מולד בר דכר, אזלה וילדה בר דכר. בתר יומין אזלה בעיא ליה, אמרין לה תלמידוי לית הוא הכא, אמרין לה מה את בעיית מיניה? אמרה לון חמית ההיא אתתא בחלמאי תיניתא דבייתא מיתברא אמרין לה דאת מוליד בר דכר, ובעלה דההיא איתתא מיית. כד אתא ר' ליעזר תנון ליה עובדא סיפרו לו המעשה (איך שפתרו...) אמר לון קטלתון נפש!! למה? שאין החלום הולך אלא אחר פתרונו שנאמר (בראשית מז) ויהי כאשר פתר לנו כן היה. אמר רבי יוחנן כל החלומות הולכין אחר פתרוניהון חוץ מן היין. יש שותה יין וטוב לו יש שותה יין ורע לו. תלמיד חכם שותה וטוב לו עם הארץ שותה ורע לו.

חד בר נש אתא לגבי רבי עקיבה אמר ליה חמית בחילמאי רגלי קטינא. "רגלי" קצרה... אמר ליה דמועדא מיית, יבא הרגל ולית מיכל קופד. בשר אתא חד חורן לגביה אמר חמית בחלמאי רגלי מסובלא עב ושמן א"ל מועדא מייתי

ואית לך קופד סגי.

חד תלמיד מן דר' עקיבה הוה יתיב ואפוי שניין נשתנה פניו אמר ליה מהו כן? אמר ליה חמית בחילמאי תלת מילין קשיין באדר את מיית, וניסן לית את חמי, ומה דאת זרע לית את כנש. אמר ליה תלתייהון טבין אינון! ב"הדרא" דאורייתא את מתרוממא. וניסן לית את חמי. אינך צריך לניסין! ומה דאת זרע לית את כנש. מה דאת מוליד לית את קבר:

מסכת מעשר שני פרק ה עיו"כ תשעד

פרק ה הלכה א משנה כרם רבעי מציינים אותו בקזוזות של אדמה ושל ערלה בחרסית ושל קברות בסיד וממחה ושופך.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בשביעית, אבל בשאר שני שבוע הלעיטהו לרשע וימות. והצנועין, מניחין את המעות ואומר "כל הנלקט מזה, מחולל על המעות האלו"

גמרא כרם רבעי כו'. זוגא שאל לרבי מה ניתני כרם רבעי או נטע רבעי? אמר לון פוקון שאלון לרבי יצחק רובא, דבחנת ליה כל מתניתא, ידוע לו היטב כל משניות נפקון ושאלון ליה. אמר לון קדמאי כרם רבעי, ותינינא נטע רבעי.

כמו שהיא לפנינו...

"הקדש":

רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד. כמה דרבי יוסי אמר דמאי:3:5 אין אנו אחראין לרמאין. כן רבן שמעון בן גמליאל אומר אין אנו אחראין לרמאין. מסתברא רבי יוסי לרבן שמעון בן גמליאל רבן שמעון בן גמליאל לא יודי לר' יוסי. ר' יוסי לרבן שמעון בן גמליאל, שאין אנו אחראין לרמאין. רשב"ג לא יודי לר' יוסי שאין דרך החבר להוציא מביתו דבר שאינו מתוקן:

מניין לציון? רבי ברכה ב"ר יעקב בר בת יעקב בשם רבי חוניא דברת חוורן רבי יוסי אמר לה רבי יעקב בר אחא בשם רבי חניא דברת חוורן רבי יחזקאל רבי עוזיאל בריה דרבי חוניא דברת חוורן בשם רבי חוניא דברת חוורן (ויקרא יג) וטמא טמא יקרא כדי שתהא הטומאה קורא לך בפיה ואומרת לך פרוש. רבי הילא בשם רבי שמואל ב"ר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. מכאן שמציינין על העצמות. אדם- מכאן שמציינין על השדרה והגולגולת. ובנה- מכאן שמציינין על אבן קבועה. אם אומר את על תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו- במקום טהרה הציון נעשה במקום טהרה (לא על הטו' ממש). ציון- מכאן לציון.

תני מצא אבן אחת מצויינת -אף על פי שאין מקיימין כן- המאהיל עליה טמא, אני אומר מת מצוייץ=רצוץ היה נתון תחתיה. היו שתיים המאהיל עליהן טהור וביניהן טמא. היה חרוש בנתיים, הרי הן כיחידות, ביניהן טהור

ר' זעירא מקל =מבייש לסביא דהוון ביומוי דר' יצחק רובא, דלא בחנון כל מתנייתא מיניה.

תני כרם רבעי מציינים אותו בקזוזות אדמה שהוא לשעה. ושל ערלה בחרסית בחיוורא שהוא יותר מיכן. ושל קברות בסיד דהוא יותר מיכן. תני רבי תחליפא בן שאול אם היו קברות יחידות, תולה בהן אזני חביות.

רבי זעירא בעי, למה לי נן אמרין כל אחד ואחד לפי מה שהוא! כהדא דתני: אילן של הקדש סוקרין אותו בסיקרא. בתי עבודה זרה מפחמין אותן בפחמין. בית מנוגע נותנין עליו אפר מקלה. מקום הרוג בדם. מקום עגלה ערופה בחגורה של אבנים.

איך יעשה סיקרא היכר להקדש? וחש לומר שמא אילן שהוא מנבל פירותיו הוא? ולא כן תני אילן שהוא מנבל פירותיו סוקרין אותו בסיקרא ומטעינין אותו אבנים ומבהתין ליה די עבד מביישין אותו שיעשה

(1) תמן דלא יתיר פירו. ברם הכא די עבד לכתחילה. שם עושה כדי שלא יפלו הפרות, אבל בהקדש עושה כן לכתחלה

(2) ר' יונה בעי, ולמה לי נן מרין, חוט בחוט של סיקרא זכר למזבח. כיי דתנינן תמן חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבחין בין דמים העליונים לדמים התחתונים!

(3) תני רבי חייא סוקרין עליו בסיקרא,

וסביבותיהן טמא.

תני אין מציינין על הבשר, שמא יתאכל הבשר. רבי יוסי בר שונם בעי קומי רבי מנא ולא נמצא מטמא טהרות למפרע? הרי גורם שיטמאו טהרות שבאים שם קודם האיכול א"ל מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם: אים נעשה ציון ובא עליו טהרות אחר שכבר נתאכל

לא ביום הוא מצייין, ולא בלילה הוא גונב? איך "יראה" הגנב הציון? אמר לון רבי מנא מביום, =מבעו"י "מכינין" הגניבה... כיי דאמר רבי חנינא (איוב כד) חתר בחושך בתים יומם חתמו למו, לא ראו אור. מיומם חתמו למו. כך היו אנשי דור המבול עושין היו רושמין באפכולסמין בשמים ובאין וגונבים בלילה. כד דרשה רבי חנינא בציפורין, איתעביד תלת מאה חתירין בתים: נחתרו בלילה 300 בתים...

והצנועין... ויצייין! אם מצויין הוא, היאך נקרא הוא צנוע?

אמר רבי יוחנן אתיא דרבי שמעון בן גמליאל כמאן דאמר לעיתותי ערב. דתני רבי דוסא אומר בשחרית חייב אדם לומר... כל מה שילקטו העניים בין העומרים, הבקר, הרי הוא הבקר. רבי יודה אומר לעיתותי ערב. וחכמים אומרים אין הבקר אנסין הבקר שאין אנו אחראין לרמאין. אין אנו זקוקין להציל עניים גזלנים (שלוקחים לקט שלא כדין)

ברם כמ"ד בשחרית לא אתיא, ויש אדם מבקר =מחלל במחובר לקרקע?! (על כרחך במתני', אומר מ ב

ע ר ב... כל מה "שלקטו" מן הכרם וכו') אמר רבי ירמיה אפילו כמאן דאמר בשחרית אתיא הוא. ולא רבן שמעון בן גמליאל היא?! ועוד הוא אית ליה משיכתו של מעשר שני הוא פדיונו! ושפיר אומר בבקר... וחל הפדיון, ברגע שמושך הגזלן מן האילן... אמר רבי יוסי והיינו וקם לו?! אלו ראה ככר מתגלגל בנהר ואמר ככר זה הקדש שמא כלום אמר?!

אמר רבי ירמיה עד דאת מקשי לי למ"ד בשחרית, קשייתה למ"ד לעיתותי ערב! אלו ראה... ומתרץ אמר ליה מאן דאית ליה לעיתותי ערב לית ליה לאילין קשייתא: דס"ל יש ברירה

הלכה ב משנה כרם רבעי עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד. ואיזו היא תחומה? אילת מן הדרום, ועקרבה מן הצפון, ולוד מן המערב, והירדן מן המזרח. ומשרבו הפירות, התקינו שיהא נפדה סמוך לחומה. ותנאי היה בדבר אימתי שירצו יחזור הדבר לכמות שהיה.

ר' יוסי אומר: משחרב בית המקדש היה התנאי הזה. שיהא נפדה סמוך לחומה ותנאי היה: אימתי שיבנה בית המקדש במהרה בימינו שיחזור הדבר לכמות שהיה.

כרם רבעי: בית שמאי אומרים אין לו חומש ואין לו ביעור. ובית הלל אומרים יש לו. בית שמאי אומרים יש לו פרט ויש לו עוללות והעניים פודין לעצמן. ובית הלל אומרים כולו לגת:

גמרא א"ר הילא בראשונה היו עושין יין בטהרה לנסכים ולא היו ענבים מצויות. התקינו שיהא עולה לירושלים מהלך יום לכל צד. כד"י שיהא הרבה ענבים בירושלים

מכלל דפליגא!! מכל הגי חזינן שאין א"י גדול כ"כ! אפילו תימר לית הוא פליגא, מחילות היו ונגנזו. הדא הוא דכתיב (איכה ג) גדר דרכי בגזית נתיבותי עוה.

רבי יונה בשם רבי זעירא אפילו כרם שהיה סמוך לחומה היה נפדה:

ותנאי היתה אימתי שייבנה...אמר רבי אחא זאת אומרת שבית המקדש עתיד להיבנות, קודם למלכות בית דוד דאי אמרת שיהא מלכות בית דוד קודם... כתיב (דברים לב) ודם ענב תשתה חמר, יהיה הרבה יין ואת אמרת הכין!

תני רבי אומר: במה דברים אמורים? בשביעית, אבל בשאר שני שבוע, בית שמאי אומרים יש לו חומש ויש לו ביעור. (מודה ב"ש לב"ה) על דעתיה דהדין תנייה לא למדו לנטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית, ודכוותיה אין נטע רבעי בשביעית. מעתה אל יהיו לו קדושה! קדושתו מאיליו למדו (ויקרא יט) קודש הילולים הרי הוא כקודש כביכורים שקורין עליו את ההלל. ויהא חייב בביעור? בגין רבי שמעון דרבי שמעון פוטר מן הביעור. ויהא מותר לאונן! כשיטת ר"ש בביכורים! תני... מגיד שהוא אסור לאונן. ויפדה במחובר לקרקע? כעין בכורים?

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד שביעית ואחד שאר שני שבוע, בית שמאי אומרים אין לו חומש ואין לו ביעור. על דעתיה דהדין תנייא לא למדו נטע רבעי ממעשר שני כל עיקר. מעתה אל יהא לו קדושה! קדושתו

בגלל התקנה...אף הן מחלקין אותן לקרובין ולשכנין ולמיודעין. כד"י למנוע הטרחא--ונמצא לא הועיל התקנה...אפ"ה... אפילו דבר קל היה מעטר את השוק

הדא פליגא על נקיי. נקיי הוה שמש במגדל צבעיאי, בכל ערובת שובא מן דהוה עביד קנדילוי, כשהכין הנירות בביהכ"ן הוה סליק שבת בבית מקדשא, "קנה שביתה" בבית המקדש ונחית ומדליק לון. ואית דאמרין ספר הוה, מלמד תינוקת בכל ערובת שובתא הוה סליק פשט סדרוי לבית המקדש, ונחית שבת בבייתה. טרטירו דמהלול = שם אדם הוה סליק שבית לגו בית מקדשא, ולא הוה בר נש קרץ לתאינייא קדמוי מיניה. חזר לביתו ביום ראשון בבקר מוקדם מאד... בנות צפורי הוון סלקין שבתין בגו בית מקדשא ולא הוה בר נש קרץ לתאינייא קדמוי מינהון. בנות לוד היו לשות עיסתן ועולות ומתפללות ויורדות עד שלא יחמיצו. חד בר נש הוה קאים רדי, היה חורש בפרתו פסקת תורת' קומוי, הוות פריא, והוא פרי, פריא והוא פרי, רצה והוא רץ אחריו... עד דאשתכח יהיב בבבל. אמרו ליה אימת נפקת? אמר לון יומא דין. אמרין בהיידא אתיתא? אמר לון בדא! אמרין ליה איתא חמי לון. נפק בעי מיחמייא לון ולא חכים בהיידא דא. כשרצה להראות להם הדרך, נסתלק ממנו ולא הכירו

מאיליו למדו קודש הילולים הרי הוא כקודש שקורין עליו את ההלל. ויהא חייב בביעור? בגין דר"ש דר"ש פוטר מן הביעור. ויהא מותר לאונן? ... מגיד שהוא אסור לאונן ויפדה במחובר לקרקע.

רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו מניין שהוא טעון פדיון? שנאמר קודש הילולים קודש חילולים. לא מתמנעין רבנן דרשי בין ה"א לחי"ת. תני רבי אייבי בר נגרי קומי רבי לא דרבי ישמעאל (ויקרא יט) ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמישיתו יוסף עליו פרט לנטע רבעי שאין חייבים עליו חומש. חזר ותנא קומי שתי גאולות הן אחת למעשר שני ואחת לנטע רבעי.

תמן תנינן ר' יודה אומר אין לנכרי כרם רבעי (בסוריא). וחכמים אומרים יש לו.

א"ר לעזר כיני מתניתא: אין לנכרי כרם רבעי כל עיקר.

רב ביבי אמר קומי רבי זעירא בשם רבי ... אתיא דרבי יודה כבית שמאי. על דעתיה דרבי, כמה דבית שמאי אמרו לא למדו לנטע רבעי אלא ממעשר שני כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית ודכוות' אין נטע רבעי בשביעית, כן רבי יודה אומר לא למדו לנטע רבעי אלא ממעשר שני. כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא, ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא! א"ל חמי מה אמר! לא אמר אלא אין לו חומש ואין לו ביעור, הא שאר כל הדברים יש לו!! אלמא לא אמר' דדמי לגמרי למע"ש רבי יודה אומר אין [לנכרי] נטע רבעי בסוריא כל עיקר!!!!

שמואל בר אבא בעי, הא בית שמאי אומרים לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני, כמה דתימר אין מעשר שני בשביעית ודכוותה אין נטע רבעי בשביעית. ודכוותה שלישית ושישית הואיל ואין בהן מעשר שני לא יהא בהן נטע רבעי? א"ר יוסי שלישית ושישית אע"פ שאין בהן מעשר שני יש בהן מעשרות. שביעית אין לו מעשרות כל עיקר.

חיפה שאל, הא רבי יודה אמר לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני, כמה דתימא אין מעשר שני בסוריא ודכוותה אין נטע רבעי בסוריא. ודכוותה לא למדו תרומת תודה אלא מתרומת מעשר, כמה דתימר אין תרומת מעשר במדבר, ודכוותיה לא תהא תרומת תודה במדבר! א"ר יוסי לא למדו ממנו אלא לשיעורין.

תני רבי יוסי בי רבי יודה אמר רבי לעזר ב"ר שמעון אומר לא נתחייבו ישראל בנטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה שבע שכיבשו ושבע שחילקו. אמר רב חסדא אתיא דרבי יוסי בי רבי יודה בשיטת רבי יודה אבוי. כמה דרבי יודה אמר לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא ודכוותיה אין נטע רבעי בסוריא. כן רבי יוסי בי רבי יודה אומר לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני כמה דתימר אין מעשר שני אלא לאחר ארבע עשרה שנה ודכוותה אין נטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה.

א"ר יוסה והוא בשיטת אבוי, סוריא למודה מארבע עשרה שנה, ואין ארבע עשרה שנה למודה מסוריא. כן אית ליה לאב, אבל אב לית ליה לבן...

כרבי יודה חייבת בחלה. אמר רבי יודה לא אמרו אלא בירושלים הא בגבולין לא. מודה ר' יודא, בלש עיסה מע"ש בגבולין, שפטורה מן החלה

#רבי בא בר כהן בעי קומי רבי יוסי כדברי מי שמחייב נ"ר בחלה, מהו שתהא חייבת בפרט? א"ל ולא רבי יודה היא?! וסברין מימר כל הדא הילכתא רבי יודה כבית שמאי!?

הלכה ג משנה כיצד פודין נטע רבעי? מניח את הסלע על פי שלשה ואומר כמה אדם רוצה לפדות לו בסלע, על מנת להוציא יציאות מביתו. ומניח את המעות ואומר: כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו, מכך וכך סלים בסלע. (כ נישום בשער זול מאד)

ובשביעית: פודהו בשווייו. אינו מנכה כלום

אם היה הכל מובקר, אין לו (אינו יכול "לנכות") אלא שכר לקיטה.

הפודה נטע רבעי שלו מוסיף עליו חמישיתו בין שהוא שלו בין שניתן לו במתנה:

ערב יום טוב הראשון של פסח של רביעית ושל שביעית היה ביעור. כיצד היה הביעור? נותנין תרומה ותרומת מעשר לבעליה ומעשר ראשון לבעליו, ומעשר עני לבעליו. מעשר שני והביכורים מתבערין בכל מקום.

רבי שמעון אומר הביכורין נותנין לכהנים כתרומה.

כתיב (ויקרא יט) ובשנה החמישית תאכלו את פריה להוסיף לכם וגומר. רבי יוסי הגלילי אומר הרי את כמוסיף פירות חמישית על פירות רביעית. מה פירות חמישית לבעלין אף פירות רביעית לבעלין. = "ממון הדיוט" רבי זעירא רבי יסא בשם רבי יוחנן אתיא דרבי יוסי הגלילי כרבי יודה. כמה דרבי יודה עושה אותו מע"ש כנכסיו עיין קדושין, כן רבי יוסי הגלילי עושה אותו נ"ר כנכסיו.

ר' ירמיה בעי קומי רבי זעירא כדברי מי שהוא עושה אותו מע"ש וה"ה רבעי דילפי' מינה [לב"ש] כנכסיו, מהו שיהא נ"ר חייב במעשרות? א"ל כ"י דאמר ר' יהושע בן לוי דאמר רבי אבין בשם ר' יהושע בן לוי לא סוף דבר הלכה זו אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין אתה יודע מה טיבה צא וראה היאך הציבור נוהג ונהוג. ואנן חמיין ציבורא דלא מפרשין. אמר רבי מנא אילו אמר כבית שמאי! ויש ציבור כבית שמאי?! מאן האי תנא דס"ל "כנכסיו"? ב"ש! "והצבור", על כרחך כב"ה ס"ל, ואיך תביא ראי' מהם!

אמר רבי אבין כלום למדנו נטע רבעי אלא ממעשר שני, כמה דתימר אין מעשר שני חייב במעשרות, ודכוותה אין נטע רבעי חייב במעשרות.

רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן עיסת מעשר שני חייב במעשרות = חלה ודכוותה נטע רבעי חייב במעשרות.

רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: עיסת מעשר שני בירושלים כרבי מאיר פטורה מן החלה,

התבשיל- בית שמאי אומרים צריך לבער.
ובית הלל אומרים הרי הוא כמבוער.
מי שהיו לו פירות מע"ש בזמן הזה והגיעה שעת
הביעור, בית שמאי אומרים צריך לחללן על
הכסף. ובית הלל אומרים אחד שהן כסף ואחד
שהן פירות:

גמרא לפדות לו בסלע- ליקח לו בסלע

אין לו אלא שכר לקיטה- אין לו אלא שכר
עקיצה.

רבי הושעיה מפיק תלתא איסתוננסין ממונין על
צרכי העיר ומפריק על פומהון.

כתיב [דברים יד כח] מקצה שלש שנים תוציא
את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת
בשעריך. יכול פעם אחת בשבוע את חייב
להוציא את המעשרות, ולהוציא מעשר עני?
ת"ל מקצה שלש שנים. אחת לשלש שנים ולא
אחת לשבע. אלא בשלישית ובששית שני
פעמים בשבוע. או קורא אני ראש השנה יכול
כיון בראש השנה את חייב לבער את המעשרות
ולהוציא מעשר עני? ת"ל מקצה שלש [שנים].
אין מקצה אלא בסוף שנה את מבער ואין את
מבער בראש השנה. אי בסוף שנה יכול כיון
בראשה של רביעית את חייב לבער את
המעשרות ולהוציא מעשר עני תלמוד לומר
[שם כו יב] כי תכלה לעשר את כל תבואתך
כשתכלה לעשר את כל הפירות. אי כשתכלה
לעשר את כל הפירות יכול אפילו בחנוכה
נאמר כאן מקצה ונאמר להלן [שם לא י] מקצה
שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות.

מה מקץ שנאמר להלן במועד אף כאן במועד.
אי מה מקץ שנאמר להלן בחג הסוכות אף כאן
בחג הסוכות. ת"ל כי תכלה לעשר את כל
מעשר תבואתך אימתי הוא מכלה לעשר את כל
הפירות? בפסח של רביעית. בשנה ההיא את
זקוק לבערו ואין את זקוק לבערו בשאר כל
השנים

בשנה ההיא את זקוק לבער ואין את זקוק
לבער ירק שיצא מראש השנה עד הפסח.
חברייא אמרין שאינו מתוודה ברביעית אלא
בשביעית. א"ר הילא שאינו מע"כ ב הוידוי
ברביעית אלא בשביעית. מה נפק מביניהון?
עבר ונתוודה. גם על ירק זה על דעתיהון דחברייא
פסול, על דעתיה דרבי הילא כשר:

בשנה ההיא את מוציאו מן הטמא על הטהור
ואין את מוציאו בשאר כל השנים מן הטמא על
הטהור. א"ר לעזר כיני מתניתא: בשנה ההיא
את מוציאו ממקום טומאה למקום טהרה כי מעשר
עני צריך להוציאו מבית הקברות כדי שגם כהן עני יכול ליקח,
ואין את מוציאו בשאר כל השנים ממקום
טומאה למקום טהרה. רק תן מעשר ראשון ללוי דווקא
שאוכלו אף במקום טמא!

אתיא דרבי לעזר כמאן דאמר אין מוציאין
מעשר לכהונה. ביומי דרבי יהושע בן לוי
ביקשו להימנות שלא ליתן מעשר לכהונה.
אמרין מאן ייעול? רבי יהושע בן לוי דהוא
מסייע ללויא. עאל וסייע לכהנים! אמר
בעשרים וארבעה מקומות נקראו הכהנים ליום
וזה אחד מהן (יחזקאל מד) והכהנים הלויים בני

צדוק. רבי בנימין בר גידול ורבי אחא הוון יתיבין אמרין והא כתיב (נחמיה י) והיה הכהן בן אהרן עם הלויים בעשר הלויים! ליתן לו תרומת מעשר. דכתיב (שם) והלויים יעלו את המעשר!

רב חונא וחברייא חד מנהון אמר לבני לוי מה תלמוד לומר ולבני אלא מכאן שנותנין מעשר לכהונה. וחרנא אמר אפילו לית כתיב אלא לבני נותנין מעשר לכהונה. אלו מאן דאמר פלן ברי יסב מקמת acquisition פלן, ושאר נכסי ירשו בני, דילמא לא נסב עמהון?!

רבי יונה יהב מעשרוי לרבי אחא בר עולא לא משום דהוה כהן אלא משום דהוה לעי באורייתא. מה טעמא? (דברי הימים ב לא) ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת הכהנים ולויים למען יחזקו בתורת ה'. רב הונא לא נסב מעשר. רבי אחא לא נסב מעשר. רבי חייא בר בא הורי על גרמיה לצאת לחוץ לארץ לצורך פרנסה וכו' בגין דלא מיסב מעשר. שאל בר נש לרבי שמואל בר נחמן שאל לרבי יונתן מהו דנסב? אמר לו סב! ומה דנפל לשבטך נפל לך!

[רבי ינאי מפקד לקריבוי, כד תהיווין חכרין ארע, לא תחכרון אלא מן דחלונייא: כשאתם חוכרין קרקע אל תחכרו אלא מן הזרים (לא מן הכהנים שיש להם הזכות לקחת כל מעשר היבול???)]

ואף על גב דאת אמר אין נותנין מעשר לכהונה, מודה שאין מוציאין שלו מידו מה טעמא (במדבר יח) כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם

והרמותם ממנו את תרומת ה' מעשר מן המעשר. מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא מכהונה ולוייה. [ואתייא כיי דאמר רבי לעזר כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר. מאת בני ישראל את מוציא ואין את מוציא מן הגוי]

רבי אבהו אמר איתפלגון רבי יהושע בן חנניה ורבי לעזר בן עזריה. רבי יהושע בן חנניה אמר אין נותנין מעשר לכהונה ורבי לעזר בן עזריה אמר נותנין מעשר לכהונה. מתיב רבי יהושע בן חנניה לרבי לעזר בן עזריה והא כתיב (שם) ואכלתם אותו בכל מקום בא ואוכלו עמו בקבר. אל' אין נותנין מעשר לכהן! אמר ליה מהו בכל מקום? בעזרה! אמר ליה והא כתיב (שם) אתם וביתכם. ואשה נכנסת לעזרה?!

רבי בא הוה משתעי ההן עובדא: רבי לעזר בן עזריה כהן היה, הוה יליף מיסב מעשרא דחדא גינה, והיה לאותה גינה שני פתחים אחד למקום טומאה ואחד פתוח למקום טהרה, נפק רבי עקיבה לגביה אמר ליה פתח ההן, וסתום ההן! (האי דפתיח למקום טו') אין אתא, אמור ליה: בא בדרך הזה!! אים יבא, אמור לו: בא במקום הזה! אמר ליה אין שלח תלמידיה אים ישלח (ראב"ע) תלמידו לבא לקחת את המעשר.. אמור ליה (במדבר יח) אתם כתיב! שמע רבי לעזר בן עזריה אמר מרצעה דעקיבה בן יוסף בא לכאן!! באותה שעה החזיר ר' לעזר בן עזריה כל המעשרות שנטל.

אמר רבי יצחק בר לעזר כשרותא בעיא מוליי, סבא דקיסה מיניה וביה. כשתרצה למלאות הקורה, קח הקיסם מיניה וביה!! כל גומרה דלא כויה בשעתה לא

כ"ויה כל גחלת שאינו מכווה בשעתו, שוב אינו מכווה!!

הכל מודין בפת ושמן שהוא צריך לבער, בין ובתבלין שהוא כמבוער, מה פליגין? בתבשיל. בית שמאי אומרים צריך לבער ובית הלל אומרים אינו צריך לבער.

סיפא דמתני' מה טעמא דבית שמאי? וצרת הכסף, בלבד אע"פ שנשאר.. בידך. מה טעמא דבית הלל? אפילו מחללו מהו מועיל:

הלכה ד משנה אמר רבי יהודה בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות: מהרו והתקינו פירותיכם עד שלא תגיע שעת הביעור. עד שבא רבי עקיבה ולימד שכל הפירות עד שלא באו לעונת המעשרות, פטורים מן הביעור.

מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו, צריך לקרות להן שם.

מעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו באים בספינה אמר רבן גמליאל: עישור שאני עתיד למוד, נתון ליהושע ומקומו מושכר לו. עישור אחר שאני עתיד למוד, נתון לעקיבה שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו. אמר רבי יהושע עישור שאני עתיד למוד נתון לאלעזר בן עזריה ומקומו מושכר לו ונתקבלו זה מזה שכר:

גמרא מהרו.. ולא טבל הוא?! רבי הילא בשם שמואל זאת אומרת שהטבל קרוי קודש.

אמר רבי יודה מעשה ברבן גמליאל והזקנים

שהיו יושבין על מעלות האולם בהר הבית והיה יוחנן הכהן הסופר הלז יושב לפניו, אמרו לו צא וכתוב אחינו בני גלילא עילאה, בני גלילא ארעיתא, שלמכון יסגא! מודענא לכון דמטא זמן ביעורא תפקון מעשריא מן מעטני זיתאי. לאחנא בני דרומא עילאה ובני דרומא ארעיתא! מודענא לכון דמטא זמן ביעורא תפקון מעשריא מעמרי שיבליא.

לאחנא בני גלותא דבבל ובני גלותא דמדי ובני גלותא דיון ושאר כל גלוותהון דישראל שלמכון יסגא! מודענא לכון דאימריא רכיכין וגוזליא דקיקין, ושפר באנפיי ובאנפי חביריי מוספא על שתא דא תלתין יומין:

מעשה..הדא אמרה שאין נותנין מעשר לכהונה! שנייא היא שהיה רבי יהושע בן חנניה תמן.

####אמר רבי חנניה הדא אמרה..קיבלו שכר.. שהיה רבן גמליאל צריך לזכות. ולא מהני באמירה. את ר' יהושע בפירות מחוברין לקרקע. אילו קופתו של רבן גמליאל נתונה לתוך ביתו של רבי יהושע ואומר יזכה למעשר שבה כלום עשה עד שיסיים! ####

ר' רדיפה אמר: איתפלגין ר' יונה ור' יוסי, חד אמר הראוי ליטול זכה. וחרנא אמר הראוי ליתן סגי כשראוי ליתן זכה. מאן דמר הראוי ליתן כ"ש דמהני ליטול. ומאן דמר הראוי ליטול, אבל ליתן לא מספיק.

מתניתא פליגא על מ"ד הראוי ליטול זכה. דתנינן תמן גט זה לאשתי! שכן ראוי לקבל גט בתו. ושטר שחרור זה לעבדי! שכן ראוי לקבל גט שחרורו. (כגון ששלח עבד) ותנינן התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי אם רצה

להחזיר יחזיר. והעבד ראוי להוליך הוא את הגט? פתר לה לצדדין

והא מתניתא פליגי על מ"ד הראוי ליטול זכה. דתנינן תמן עישור שאני עתיד למוד נתון לעקיבה בן יוסף ומקומו מושכר לו. ור"ע ראוי ליטול הוא? פתר לה קודם שהעשיר ואפי' תימר משהעשיר תיפתר כשהי' פרנס ויד הפרנס כיד העני

מילתי דריב"ל אמרה הראוי ליטול זכה. דאמר ריב"ל ב"מ פרק א בבע"ה עשיר נחלקו. אלמא ראוי ליתן לא מהני אבל בבע"ה עני מתוך שהוא ראוי ליטול זכה

הלכה ה משנה במנחה ביום טוב היו מתודין. כיצד היה הוידוי? (דברים כו) בערתי הקודש מן הבית- זה מעשר שני ונטע רבעי. ונתתי ללוי- זה מעשר לוי. וגם נתתיו- זה תרומה ותרומת מעשר. לגר ליתום ולאלמנה- זה מעשר עני. הלקט והשכחה והפיאה אף על פי שאין מעכבים את הוידוי. מן הבית- זו חלה. ככל מצותך אשר צויתני- הא אם הקדים מעשר שני לראשון אינו יכול להתודות. לא עברתי ממצותיך- לא הפרשתי ממין על שאינו מינו לא מן התלוש על המחובר ולא מן המחובר על התלוש לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש. ולא שכחתי מלברכך ומלהזכיר שמך עליו. לא אכלתי באוני ממנו- הא אם אכלו באנינות אינו יכול להתודות. ולא בערתי ממנו בטמא- הא אם הפרישו בטומאה אינו יכול להתודות. ולא נתתי ממנו למת- לא לקחתי ממנו ארון ותכריכין למת. ולא נתתים לאוננים אחרים. שמעתי בקול ה' אלהי- הבאתיו לבית הבחירה. עשיתי ככל אשר צויתני- שמחתי

ושימחתי בו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים עשינו מה שגזרתה עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל- בבנים ובבנות. ואת האדמה אשר נתת לנו- בטל וברוחות ובמטר ובוולדות בהמה. אשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש כדי שתתן טעם בפירות. מיכן אמרו שישראל ומזרים מתוודין אבל לא גרים ולא עבדים משוחררים שאין להן חלק בארץ. רבי מאיר אומר אף לא כהנים ולוים שלא נטלו חלק בארץ. רבי יוסי אומר יש להם ערי מגרש.

יוחנן כהן גדול העביר הודיית המעשר. אף הוא ביטל את המעוררין ואת הנוקפין. עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים. ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

גמרא ויתודה ביום טוב ראשון של פסח? כדי שיהא לו מה לוכל ברגל. ויתודה בשחרית? עד כאן מצוה הוא לוכל.

תני והביכורים. מאן תנא ביכורים? רבנין. מאן לא תני ביכורים? רבי שמעון. דתנינן וחייבים בביעור, ורבי שמעון פוטר. נתתיו ללוי- מכאן שאין נותנין מעשר, לכהונה:

[אמר רבי יונה זאת אומרת נשרף טיבלו אינו יכול להתודות.] ל"ש כאן

אית תניי תני כל המצות שבתורה מעכבות!!! ואית תניי תני כל המצות שבפרשה מעכבות. רבי אחא בר פפא בעי קומי רבי זעירא אפילו

הקדים תפילה של ראש לתפילה של יד? אמר
ליה אוף אנא סבר כן!!!

[אמר רבי יוסי בי רבי בון צריך לומר "חלה על
כל", "תרומה על הכל", לה' - זה שם המיוחד.
מנין שלא עשה ולא כלום עד שישיר מקצת?
תלמוד לומר מראשית ולא כל ראשית]:

[מניין שהוא מחזור בעשה? סך בשמן טמא הוי כאכילה
רבי לעזר בשם ר' סימיי לא נתתי ממנו למת.
מה אנן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין,
דבר שהוא אסור לחי. לחי הוא אסור לא כל
שכן למת!! אלא איזהו דבר שהוא מותר לחי
ואסור למת? הוי אומר זו סיכה] אלמא סיכה כאכילה
[סוגיא שייך לפרק א]

רבי הונא בר אחא בשם ר' אלכסנדרא בוא
וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה שכל
השקפה שבתורה ארורה וזה בלשון ברכה.
אמר רבי יוסי בן חנינא ולא עוד אלא שכתוב
בו היום הזה. תנני: מתרגמין יומא..

רבי יודה בן פזי פתח בה (תהלים עא) אבוא
בגבורות ה' אלהים. כתיב (זכריה יד) אלה שני
בני היצהר העומדים על אדון כל הארץ. רבי
אבהו אמר אתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן
לקיש חד אמר אלו שהן באין בטרונא על
הקב"ה. וחרנא אמר אלו שהן באין מכח המצות
ומעשים טובים לפני הקב"ה. רב הוה ליה כיתן
ולקת. שאל לרבי חייא רובא, שאל לר"ח הגדול מהו
מיכוס צפר ומגבלא אדמיה בזרע כיתן? מה לשחוט
ציפור ולגבלו בזרע הפשתן (סגולה) א"ל נבלה. ולמה
לא אמר ליה טריפה? בגין דרבי מאיר דרבי

מאיר אמר טריפה חייבת בכיסוי. לא כן אמר
רבי אמי משם רבי שמעון בן לקיש משעלו מן
הגולה לא לקת פשתן ולא החמיץ יין ונתנו
עיניהם בזכות רבי חייא הגדול ובניו?! ואיך ילקה
פשתן של רב?! ורב כהדא (ישעיהו מו) שמעו אלי
אבירי לב הרחוקים מצדקה. רבי אבהו אמר
איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש חד
אמר שכל באי עולם באין בצדקה ואלו באין
זרוע. וחרנא אמר שכל טובות ונחמות הבאות
לעולם בזכותן והן אינן נהנין מהן כלום. כגון
מר זוטרא דמצלי על חרונין ומתעני, ועל
נפשיה לא מתעני לא נענה תפילתו

תני: למחלוקת ערי הלויים שייך להם ("בחלוקת הארץ")
ניתנו דברי רבי יוסי. רבי מאיר אומר לבית
דירה ניתנו. אתיא דרבי יודה כרבי יוסי, ודרבי
מאיר כדעתיה. דתנינן מעלות היו שכר ללויים
דברי רבי יודה. רבי מאיר אומר לא היו מעלות
להם שכר:

יוחנן..העביר הודיית מעשר..רבי ירמיה רבי חייא בשם
רבי שמעון בן לקיש מתניתא, משנחשדו להיות
נותנין מעשר לכהונה.

הדא מימרא דר' ירמיה בשם רשב"ל שמעינן מינה תרתי: 1
העברת וידוי מעשר אינו מפני בעלי זרוע=גנאי. 2 לכתחלה אין
ליתן מעשר לכהן מסייעא לרבי יוחנן בחדא, ופליגא
עלוי בחדא.

פליגא עלוי. [דתנינן וכן בת כהן ללוי לא
תאכל בתרומה ולא במעשר. ניחא בתרומה לא
תאכל, במעשר?! מה נפשך כהנת היא תאכל,
לוייה היא תאכל! רבי אילא בשם רבי יוחנן כ
מ א נ ד א מ ר א י נ נותנין מעשר לכהונה]

הוי הוא אומר ריו"ח עצמו ס"ל ש.. נותנין מעשר לכהונה.

מסייעא ליה: דו אמר כולן לשבח.

דאמר רבי יוחנן כהן גדול שלח ובדק בכל ערי ישראל ומצאן שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד, אבל מעשר ראשון ומעשר שני, מהן היו מפרישין ומהן לא היו מפרישין. אמר הואיל ומעשר ראשון במיתה ומעשר שני בעון טבל, יהא אדם קורא שם לתרומה ולתרומת מעשר ונותנו לכהן, ומעשר שני מחללו על המעות, והשאר מעשר עני שהמוציא מחבירו עליו הראייה.

ויתודה? אמר רבי הילא כעס הוא לפני המקום מי שהוא אומר עשיתי ולא עשה. ויוחנן תיקן שלא יפרישו רק... הרי לא עשה... מעתה מי שהוא מפריש מתודה מי שהוא אינו מפריש לא יתודה! כהדא דתני עד השקיפה היו אומרי' בקול נמוך מכאן ואילך היו אומרי' בקול גבוה: שלא לבייש... --ה"ן שלא לבייש... עקרו לגמרי

את המעוררין. אותן שהיו אומרי' (תהלים מד) עורה למה תישן ה' הקיצה ואל תזנח לנצח. וכי יש שינה לפני המקום והלא כבר נאמר (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ומה ת"ל (תהלים עח) ויקץ כישן ה' אלא כביכול כאלו לפניו שינה בשעה שישראל בצרה ואומות העולם ברווחה וכן הוא אומר (איוב יז) ובהמרותם תלן עיני:

את הנוקפין. אותן שהיו מכין על גבי עגל בין קרניו. אמר להן יוחנן כהן גדול עד מתי אתם

מאכילים את המזבח טרפות ועמד ועשה להם טבעות. רבי בא בשם רבי יהודה טבעות עשה להם טבעות רחבות מלמטן וצרות מלמעלן:

עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים עד תחילת ימיו:

ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי שהעמיד זוגות. לכופ כל אחד להפריש תרו"ג ותרומ"מ

מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה מהן לגנאי ומהן לשבח. דאמר רבי יוסי בשם רבי תנחום בר חייא. רבי חזקיה רבי לעזר בי רבי יוסי רבי תנחום בר חייא בשם רבי יהושע בן לוי: בראשונה היה מעשר ראשון נעשה נחלק לשלשה חלקים: שליש למכירי כהונה ולויים, ושליש לאוצר, ושליש לעניים ולחבירים שהיו בירושלים.

[אמר רבי יוסי בי רבי בון: מאן דהוה סליק למידן בירושלים, עד דתלת איגרי' הוה יהב מדידה, מכאן ואילך משל אוצר. שכן שלח ב"ד] משבא אלעזר בן פחורה ויהודה בן פתורה כהנים "בעלי-זרוע", היו נוטלי' אותן בזרוע, והיה ספיקן בידן של יוחנן כה"ג למחות ולא מיחה, והעביר הודיית מעשר, וזו לגנאי:

את המעוררין לשבח

ואת הנוקפין לשבח.

עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים- עד תחילת

ימיו.

רבי חסידא שאל לרבי חזקיה לא מסתברא עד
סוף ימיו! כלומר ל א אסרו! אמר ליה אוף אנא סבר
כן.

דמאי. רבי יוסי בשם רבי אבהו. רבי חזקיה
בשם רבי יודה בן פזי: דמאי = maybe דמי תיקן.
דמאי לא תיקן:

תם ונשלם בס"ד ב נח תשעד

כרמלית

הוגה מחדש בחודש

השלישי שנת תשע"ג ושוב שילהי תשעז

נא לבטל כל מהדורות

הקודמות---וגם את זה

אים יאוזר

מסכת כלאיים פרק א

כמה פעמים [55 או 60] נאמר במסכת זו "ראש תור מחורבה מותר/אסור" ועדיין לא נתבררה פירוש הגון. ואני מקווה שהלומד יכוון לאמתה, וישלח לי הפירוש ואפרסמו במהדורות הבאות בס"ד

פרק א הלכה א משנה החטים והזונין אינן כלאים זה בזה. השעורים ושבולת שועל, הכוסמין והשיפון, הפול והספיר, והפורקדן והטופח, ופול הלבן והשעועית, Wheat-tares, barley-goat grass, spelt-oat, bean-kidney bean, everlasting pea-vetchling, white-haricot bean **אינן כלאים**

זה בזה:

גמרא כתיב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים. הייתי אומר אפילו שני מיני חטים ואפילו שני מיני שעורים. בהמתך לא תרביע כלאים הייתי אומר אפי' שור שחור על גבי שור לבן או שור לבן על גבי שחור. (שם) ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך הייתי אומר [אפילו] שני מיני צמר ואפילו שני מיני פשתים. פירש בבגדים (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. מה כלאי בגדים שאסרתי לך שני מינין לא זה ממין זה ולא זה ממין זה. אף כלאים שאסרתי לך בכל מקום לא זה ממין זה ולא זה ממין זה.

החטים והזונין אינן כלאים זה בזה. הא עם השעורים כלאים?!

החטים והזונין אינן כלאים זה בזה, דבר שאינו אוכל הוינן מטעי ומתני כלאים?!"ל"ל לשנות "אינו כלאים", פשיטא דאינו אוכל!

א"ר בא בר זבדא שכן מקומות מקיימין אותן ליונים.

אמר, רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר. דתנינן תמן המקיים קוצים בכרם רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש. אמר רבי אבהו טעמא דרבי ליעזר, שכן מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. מה דרבנין סברין מימר אין מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. ויבדקו! רבנין אמרין מקום שמקיימין אותן אסורין ומקום שאין מקיימין אותן מותרין. מה טעמא דרבי ליעזר? מכיון שמקיימין אותן במקום אחד נאסור מינן בכל מקום שהוא. ולא רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר?! תמן אין דרך בני אדם להביא קוצים ממקום למקום. ברם הכא דרך בני אדם להביא זונין ממקום למקום.

מעתי יהו כלאים עם החטים! אמר רבי יונה מין חטין הם אלא שהפירות מזנין. כהדא דתני (ויקרא יט) ולא תזנה הארץ מיכן שהפירות מזנין.

רבי יעקב בר זבדי בעא קומי ר' ירמיה, מתניתין, דשרי חטים וזונין דרבי ישמעאל בי רבי יוסי. דתני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר משום אביו: תורמין מן היין על החומץ, אבל לא מן החומץ על היין. עבר ותרים תרומתו תרומה. [רבי אומר: היין והחומץ שני מינין הן אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה.] והוא מסתכל ביה. אמר ליה מה את מסתכל בי? הבא לך רצועה בכאן?! אתה רוצה להלקיני?! [א"ל תמן למעשרות וכאן לכלאים!!]. אמר רבי יונה

Cucumber-musk melon, lettuce-willow lettuce, chicory-wild, leek-wild, coriander-wild, mustard-Egyptian, Egyptian gourd-bitter gourd, Egyptian bean-carob

גמרא א"ר יודן בר מנשה דברי

חכמים: אדם נוטל מעה זרע אחת מפיטמה של קישו' ונוטעה והיא נעשית אבטיח, water melon אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח ונוטעה והיא נעשית מלפפון. והוי "בן-בנו"

רבי יודה אומר עיקרו כלאים! כל עיקר מלפפון נוצר מכלאים! אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח ומעה אחת מפיטמה של תפוח ונותנן בתוך גומא אחת והן נתאחין ונעשין כלאים! לפום כן צווחין ליה בלישנא יונא מולפפון. melon pome [אבטיח-תפוח]

הקישות והאבטיח מה אמר בה ר' יודה? נישמעין' מן הדא: הקישואין והאבטיחין והמלפפונות אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים. נאמר, הקישואין והמלפפון אינן כלאים זה בזה. האבטיח והמלפפון אינן כלאים זה בזה. ר' יודה אומר כלאים. הקישות והאבטיח צריכה. מיבעי לן

חזרת וחזרת גלים, רבי חנניה אמר חסדיגרון. שמעון בריה דרבי אבי אמר, אנטוכין. רבי יוסי בי רבי בון אמר, יסיחלי.

עולשין טרוקסימון.

עולשי השדה עולתין.

כרישין כריתין

כרתי שדה קפלוטין.

דלעת מצרית מתני' דלא כרבי נחמיה. בשם רבי נחמיה דלעת ארמית היא דלעת מצרית, כלאים עם היוונית, כלאים עם הרמוצה!

הא כן הוה צריך מסתכל ביה, כד הוון רבנין קדמאיי בעון מקיימ' הדא מילתא הוון מקיימין לה. תמן למעשרות וכאן לכלאים. שפיר עבד ר' ירמיה!

רבי יוסה בשם רבי יוחנן כולהון זוגות זוגות. אבל שבולת שועל וזונין, כלאים זב"ז מה על כל פירקא אתאמרת או על הדא הלכתא? מן מה דאמר רב: חמשה ירקות שאדם יוצא בהם ידי חובתו בפסח, כולם מותרין ליזרע בערוגה. ואמר, הדא דרב פליגא על ר' יוחנן. דלריו"ח אסורין לזרעם בערוגה הדא אמרה על כל פירקא איתאמר. וע"כ אסור חזרת עם עולשין

רבא בשם רב כולהון זוגות זוגות. מחלפא שיטתיה דרב. תמן הלכה ב' הוא אמר כולן מין אחד והכא הוא אמר הכין! לא, דרב אמר כולן מין אחד לא אמר אלא מ' נ י י ר ק ו ת הן וכולן מותרין ליזרע בערוגה. ריש פרק ג

רבי יוסי בשם רבי חייא בר ווא: אשכחון כתיב על פינקסיה דרבי הלל בי רבי אלס. רבי יונה בשם רבי חייא בר ווא: אשכחון כתיב על כותלא דרבי הלל בי רבי אלס: פילה פישונה גילבונה מילותה סרפונא פסילתה. תרגום המשנה

כיני מתניתא פול הלבן והשעועית. אמר רבי יונה למה נקרא שמה שעועית? שהיא משעשעת משמחת את הלב ומהלכת את בני מיעים:

הלכה ב משנה הקישות והמלפפון אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים.

חזרת וחזרת גלין = במקום אשפה, עלשין ועולשי שדה, כרישים כרישי שדה. כוסבר כיסבר שדה. חרדל וחרדל מצרי, ודלעת מצרית והרמוצה, ופול המצרי וחרוב, אינן כלאים זה בזה:

הרוגיני' אלמא לאו זוגות הן

בשוקיי שדה שלחין שמשקין אותם של
ציפורין היו מרכיבין קרוסטמלין על גבי
אגס. ראם תלמיד אחד אמ' להן אסורים
אתם! הלכו וקצצום, ובאו ושאלו ביבנה
אמר להן מי שפגע בכם מתלמידי בית
שמאי, הוי לא אמ' אלא קרוסטמיל על גבי
אגס, הא אגס על גבי חיזרר לא!

בתחום אריח היו מרכיבין תפוח על
גבי חיזרר. ובא תלמיד אחד אמר להן
אסורין אתם! הלכו וקצצום ובאו ושאלו
ביבנה אמר להן יפה אמר התלמיד. לא
אמר אלא התפוח על גבי חיזרר, הא חיזרר
על גבי אגס לא!

יש כאן דיוקים הסותרים! ומתרץ.. מה דהוה
עובדא הוה עובדא. מעשה שהיה כך היה [ואין
לדייק]

תני: גוי שהרכיב אגוז על גבי
פרסק, אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות
כן, נוטל ממנו ייחור והולך ונוטע במקום
אחר. מה נפק מינהון? קדרים פרסקיה. שם
פרי הרכיב תריד על גבי דרכון אע"פ שאין
ישר' רשאי לעשות כן, נוטל הימינו זרע
והולך וזורע במקום אחר. מה נפק מינהון?
כורבי לבנון. זרגון ולפת מה נפק מינהון?
פטר פטר. סלינון לוזון ובוטמין מה נפק
מביניהון? פסטקין. זיתין ורימין מה נפק
מביניהון? שיזפין:

**הלכה ה משנה הצנון והנפוס, והחרדל
והלפסן, ודלעת יונית עם המצרית
והרמוצא,**
Long radish-round radish,
mustard-wild mustard, greek gourd-Egyptian
gourd/bitter gourd

**אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה
בזה:**

גמרא א"ר יונתן יש מהן שהילכו
אחר הפרי ויש מהן שהילכו אחר העלין.

והרמוצה א"ר חנינא כמין דלעת
מרה היא, והן ממתקין אותה ברמץ.

והחרוב- א"ר יונה כמין פול פרסי
הוא, וקצצוי תרמיליו דמיין לחרובה:

**הלכה ג משנה הלפת והנפוס, והכרוב
והתרובתור, התרדים והלעונים,**
Turnip-radish, cabbage-cauliflower, beet-orach
אינם כלאים זה בזה.

**הוסיף ר' עקיבה: השום והשומני',
והבצל והבצלצול, והתורמוס והפלוסלוס,**
Garlic-wild garlic, onion-wild onion, lupine-wild
lupine **אינן כלאים זה בזה:**

גמרא הלפת והנפוס. הכרוב
והתרובתור. כרוב דקיק. =קטן
התרדין והלעונים- חמעויין.

הוסיף רבי עקיבה השום
והשומנית- תומניתה. והבצל והבצלצול-
פללגולה. והתורמוס והפלוסלוס- פרמועה,
אין כלאים זה בזה:

**הלכה ד משנה ובאילן: האגסין
והקרוסטמלין, והפרישים והעזרדי',**
Pear-pippin, quince-hawthorne
אינן כלאי' זה בזה.

**התפוח והחזרר, והפרסקין והשקדין,
השיזפין והרימין,**
Apple-medlar, peach-almond, jujube
**אף על פי שדומין
זה לזה, כלאי' זה בזה:**

גמרא פרישין- אמר רבי יונה
אספרלגין. ולמה נקרא שמן פרישין? שאין
לך מין אילן פריש לקדרה אלא מין זה
בלבד.

שלמן בר לוי אחוי דזבדי בר לוי
בשם רבי יהושע בן לוי כולהון 4 מינין השנויין
ברישא מין אחד. רב אמר זוגות זוגות.

מתני' פליגא על רב. דתני אף
הבכיים. התיב ר' יוסי בי ר' בון והתני אף

הלפת והצנן הילכו בהן אחר הפרי. ושניהן צורה אחד הלפת והנפוס הילכו בהן אחר העלין. כדלעיל התיבון הרי צנן ונפוס הרי פרי דומה, והעלין דומין, ותימר כלאים! א"ר יונה בזה הילכו בהן אחר טעם הפרי כיון שאין טעמן שוין לא מהני צורתם!

הלכה ו משנה הזאב והכלב, כלב הכופרי והשועל, העזים והצבאים, היעילים והרחלים, הסוס והפרד, הפרד והחמור, החמור והערוד, Wolf-dog, wild dog-jackal, goats-gazelles, wild goats-sheep, horse-mule, mule-ass, ass-wild ass **אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה:**

גמרא הא כלב עם כלב כופרין אינן כלאים. ודלא כר' מאיר. דרבי מאיר אומ' כלאים. אע"ג דר' מאיר אמ' כלב מין בהמה, מודה בכלב כופרי שהוא מין חיה. הא כלב עם כלב כופרי, על דעתיה דרבי מאיר כלאים.

עוף לא תניתה. אמר רבי יוחנן אייתיתיה מן דבר דליה: תרנגול עם הפיסיוני, תרנגול עם הטווס, אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה. רבי שמעון בן לקיש אמר משנה שלימה שנה לנו רבי: וכן חיה ועוף כיוצא בהן! אמר רבי יוסה צרכה להדא דר' יוחנן. תנינן תמן חיה, ופרשנתה הכא. תנינן תמן בהמה ופרשנתה הכא. עוף תניתה תמן, אתא ופרשנתה הכא. אמ' רבי יוסי ויאות. בא להודיעך שהעוף אסור בהרבעה.

רבי ירמיה אמר כהנא שאל לריש לקיש, המרביע בחיות הים מהו? א"ל עוד הן כתיב בהן למיניהן.

ר' אחא לא אמר כן, אלא הוה א"ר אחא בשם ריש לקיש: כל שכתוב בו למיניהו כלאים נוהג בו. התיב כהנא הרי חיות הים הרי כתיב בהן למיניהן מעתה כלאים נוהג בהן? איך "שייך" בהן כלאים? א"ר

יוסי בי רבי בון הכא פרס כהנא מצודתיה על ריש לקיש וצדיקה! אמר רבי יונה יכול אנא פתר לה משום מנהיג. מייתי חוט וקטר באודניה דלכיסא ובאודניה דיריקא. ואינון שייפין דין עם דין ומזרעין: ויש כאן מנהיג [מושכין החוט] והרבעה

הלכה ז משנה אין מביאין הרכבה אילן באילן, ירק בירק, ולא אילן בירק, ולא ירק באילן, רבי יהודה מתיר ירק באילן:

גמרא מחלפה שיטתיה דר' יודה. תמן הוא אמר נוטל הוא אדם מעה אחת מפיטמה של אבטיח, ומעה אחת מפיטמו של תפוח, ונותנן לתוך גומא אחת, והן מתאחין ונעשין כלאים. וכא הוא אמר הכין! כיון דאינו מתאחה ירק באילן, שרי תמן על ידי שהוא נותן זה בצד זה, הן מתאחין ונעשין כלאים. ברם הכא ירק באילן הוא.

תני מניין שאין מרכיבין עץ סרק על גבי עץ מאכל, ולא עץ מאכל על גבי עץ מאכל. מין בשאינו מינו מניין? תלמוד לומר (ויקרא יט) את חקותי תשמורו. ר' יונה ר' לעזר בשם כהנא דר' לעזר היא, משום חוקים שחקקתי לאדם הראשון. מעתה אסור לאדם הראשון. [כן סבר ר"א דאסור לב"ן] ר' יוסי בשם רבי הילא דברי הכל היא משום חוקים שחקקתי ב ע ו ל מ י. מעתה אסור להרכיב תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה? אמר רבי אבין ולא מכלאי הבגדים למדת. מה כלאי בגדים שאמרתי לך שני מינין, לא זה ממין זה ולא זה ממין זה. אף כלאים שאסרתי לך בכל מקום לא זה ממין זה, ולא זה ממין זה!

תני בשם רבי לעזר מותר הוא גוי לזרוע וללבוש כלאים. אבל לא להרביע בהמתו כלאים, ולא להרכיב אילנו כלאים. למה? מפני שכתוב בהן למיניהן. והרי דשאין כתיב בהן למיניהן? אין כתיב

בציווי אלא בהוצאה.

ואם כן למה נתקללה הארץ? ר' יודן בר שלום אמר על ידי שעברה על גזרותיו של הקב"ה. (בראשית א) תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע. והיא לא עשת אלא ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו. =הוציאה אילני סרק רבי פינחס אמר שמחה בציוויה והוסיפה אילני סרק. על דעתיה דרבי יודן בר שלום יפה נתקללה הארץ. על דעתיה דרבי פינחס למה נתקללה הארץ? כאינש דאמר ליט ביזא ארורה שדיים שכן מיניקות!! כ שהולידה פירות שנכשל בהם אדה"ר דכן איינק! ואתיא כיי רבי נתן שלשה נכנסו לדין וארבעה יצאו מקוללין. ארורה האדמה בעבורך.

עד כדון לית כתיב אלא בהמתך לא תרביע כלאים. עוף מנין? אית תני תני מאת חוקותי תשמורו, ואית תני מבהמתך לא תרביע כלאים. יליף ג"ש משבת [בהמתך בהמתך] הרכיב אילן והרביע עוף, מאן דאמ' מחוקותי תשמורו אינו חייב אלא אחת, מאן דאמ' מבהמתך לא תרביע חייב שתיים. הרביע בהמה והרביע עוף, מאן דאמר מחוקותי תשמורו חייב שתיים. מאן דאמר מבהמתך לא תרביע כלאים, אינו חייב אלא אחת

תני אין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה מפני שהוא אילן באילן. רבי יודן בעי ולית הדא פליגא על רבי לוי (תהילים קכח) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך כשתילי זתים סביב לשולחנך. מה זיתים אין בהן הרכבה. אף בניך לא יהא בהן פסולות! הא מכלל שיש בהן הרכבה! מברייטא משמע שהרכבה מועלת שנייא היא הכא שהוא עתיד למתקה. אינו התאינה נתאחה עם עץ הזית כלל להשתנות למין חדש--רק ממתיק קצת להזית כהדא רבי שמעון בר' הוה משקי פרסתקיה יין מבושל, בשביל למתקה:

הלכה ח משנה אין נוטעין ירק בתוך סדן של שיקמה. אין מרכיבין פיגם ע"ג קידה לבנה Rue grafted upon white cassia מפני שהוא ירק באילן. אין נוטעין ייחור של תאינה לתוך החצוב שיהא מקירו: Fig-tree shoot in a scutchgrass that it may shade it

אין תוחבין זמור' של גפן לתוך האבטיח שתהא זורקת מימיה לתוכן, מפני שהוא אילן בירק: אין נותנין זרע דלעת לתוך החלמות bugloss שתהא משמרתו, מפני שהוא ירק בירק:

גמרא רבי זכריה חתניה דרבי לוי בעי, בלא כך אינו אסור משום זרעים תחת הגפן? ל"ל משום "הרכבה"? #אמר רבי יוסי תיפתר במעמיק שורש למטה משלשה טפחים חוץ לששה, עיקר הגפן היא חוץ לששה. נוטל זמורה ומבריקה למטה מן הארץ שלשה, עד שמכניסה לתוך שורש אבטיח. ושוב מוציאה ברחוק שלשה. כה"ג מיתסר רק משום הרכבה כהדא דתני שרשי פואה הנכנסים לתוך ארבע אמות שבכרם. למטה משלשה טפחים הרי אילו מותרין:

הלכה ט משנה הטומן לפת וצנונות תחת הגפן, [אם היו מקצת העלין מגולין ל"ד] אינו חושש לא משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשרות, ונטלין בשבת.

הזורע חיטה ושעורה כאחת הרי זה כלאים. רבי יודה אומר אינו כלאים עד שיהיו שתי חטים ושעורה, או חיטה ושתי שעורים, או חטה ושעורה וכוסמת: ##

גמרא חזקיה אמר לא שנו אלא לפת וצנונות, הא שאר דברים לא. שאר ירקות שאין דרכן כ"כ להטמין, לא התירו להטמין רבי יוחנן אמר לא שנייא היא לפת היא צנונות היא

שאר כל הדברים.

ולא משום קדוש' שביעי'.

מה נן קיימי', אי משום זרעים
באילן, למה לי גפן אפילו שאר כל האילן!
אי משום שאינו רוצה בהשרשתן, למה לי
לפת וצנונות אפילו שאר כל הדברים! כ' לא
"גפן" דווקא. ולא "לפת" דווקא!! [לשון ירושלמי משונה]
מן מה דתני ר' חייא כגון אגודה של לפת
ואגודה של צנונו'. הוי לית טעמא דלא אלא
משום שאינו רוצה בהשרשתן: עיקר ההיתר
הוא "אגודה" ולפת ל"ד

##

תני פגה שטמנה בטבל וחררה
שטמנה בגחלי', אם היו מקצתן מגולין,
ניטלין בשבת. ואם לאו, אין ניטלין בשבת.
ר' לעזר בן תדאי אומר: בין כך ובין כך
תוחב בשפוד או בסכין ונוטלן. אתיא דרבי
לעזר בן תדאי כר' שמעון ל"ח לגומא דדשא"מ
שרי דתני לא יגור אדם את הכסא ואת המטה
ואת הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ.
רבי שמעון מתיר. רבא בשם רב הונא רבי
חגי' בשם ר' זעירא רבי יוסי בשם רבי
הילא, מודין חכמי' לר"ש בכסא שרגליו
משוקעות בטיט ואינו עושה חריץ ממש שמותר
לטלטלו.

[וכמה דתימר מותר לטלטלו, פגה
ודכוותה מותר להחזירו].

א"ר יוסה אוף נן נמי תנינן דמודו
חכמים כשיש כבר חריץ ניטלין בשבת. א"ר יוסי
בי ר' בון דר"ש היא. והא תנינן שביעית.
אית לך מימר שביעית דר"ש?! פתר לה
שביעי' דר"ש מתי' בספיחי שביעי' והכא
את אמר הכן?! לר"ש אין איסור בספיחים, ול"ל
"מקצת עליו מגולין"?

אע"ג דר"ש מתיר בספיחי
שביעית אית ליה משום קדוש' שביעי'.
אוף הכא אינו חושש לא משום שביעית=

זרע שני מינין בחורבה, מקום מוקף
מחצות חריבות חייב. זרע שני מינין בבקעה,
שני מינים וחלקן גדר. ר' יוחנן אמר
פטור. ר"ש בן לקיש אמר חייב. כיון
"שהוציאן כאחת" לזריעה, אף שחילקן אח"כ....

מודה ר"ש בן לקיש בזורע ע"ג
הים, ע"ג פטרה, ע"ג סלעים, ע"ג טרשים
שהוא פטור. מודה ר"ש בן לקיש בזורע
ע"מ לחלקן גדר שהוא פטור: א"ר בא
קרתגניא מודה ר"ש בן לקיש לענין שבת
בעינן הנחה ממש עד שתנוח.

מתני' פליגא על ר' יוחנן הזורע
חיטה ושעורה כאחת הרי זה כלאים! פתר
לה בנתונים בתוך ששה על ששה וכו'
דאמר ר' יוחנן אינו חייב עד שיהיו ששה על
ששה מוקרחין בתוך שדה תבוא' או מוקפי'
גדר.

בהדא ר' יודה או' במתניתין אינו
כלאים!?

א"ר זעירא ר' יהודה כדעתיה: דר'
יודה אמר ג' בשדה ירק טפח. א"ר יוסי
מאן דבעי מקשיא על הדא דר' זעירא, יליף
הדא דר' יוד' מן דרבנין! כמה דרבנין
אמרין באיסור בית רובע, ללקות ו' על
ששה. אף שאין לוקין, יש איסור! כן ר' יודה אמר
באיסור ששה על ששה, ללקות טפח!
והתני הזורע חיטה ושעורה...רבי יודה מתיר!

וקשיא מה טעמא דרבי שמעון בן
לקיש? ומתרץ מכיון שהוציא מתוך ידו לזרע
חייב.

והא תנינן ר' יודה או' אינו כלאי'
פתר לה עד שעה שתנוח. רק עודן בידו פטור, הא
הניחם ע"ג קרקע, חייב.

והתני ר' יודה מתיר, לא אפי' נחה
ר' יודה מתיר?

א"ר הילא ר"ש בן לקיש כדעתיה.
דאר"ש בן לקיש בשם חזקיה: ראש תור
מחורבה, מותר. אפילו מוקף מחיצות שרי כשיש איזה
היכר, וה"ן כשזורע רק חטה אחת ושעורה אחת מעתה
אפילו שני חיטין ושעורה! וכן היא?!
והתנינן עד שיהו שני חיטין ושעורה או
חיטה אחת ושני שעורין או חיטה אחת
ושעורה וכוסמת. פתר לה חיטה מכאן
וחיטה מכאן, כגדר מיכן וגדר מיכן,
ושעורה חבושה באמצע. ציור

##א"ר מתניה הדא דתימר לר' יודא
אינם כלאיים שאין שם חורבה. אבל יש שם
חורבה אסור: ##

מסכת כלאיים פרק ב

הלכה א משנה כל סאה שיש בה רובע זרע ממין אחר ימעת. רבי יוסי אומר יבור. בין ממין אחד בין משני מינין. רבי שמעון אומר לא אמרו אלא ממין אחד. וחכמים אומרי' כל שהוא כלאים בסאה, מצטרף לרובע.

במה דברים אמורי? תבואה בתבואה וקטנית בקטנית תבואה בקטנית וקטנית בתבואה. באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. אמר רבי שמעון כשם שאמרו להחמיר אף להקל. הפשתן בתבואה מצטרפת אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה:

גמרא אנן תנינן "שיש בה" אית תניי תני "שנפל לתוכה". אמר רבי מנא: מאן דאמר "שיש בה", אחד מעשרים וארבעה, מאן דאמר "שנפל לתוכה" אחד מעשרים וחמשה. [נפל קב לתוך סאה ש ל מ] אמר רבי יוסי בי רבי בון בין כמאן דאמר שיש בה בין כמאן דאמר שנפל לתוכה אחד מעשרים וארבעה. מאי כדון? מאן דאמר שיש בה, במחובר. איירי שיש בבית סאה, שיעור רובע של מין אחר מאן דאמר שנפל לתוכה, בתלוש.

מה נן קיימין? אם במתכוין לזרע עירבן על מנת לזרוע אפילו אחת אסור! אם לערב לשם מכירה אפילו כל שהוא אסור לערב!

רבי יעקב בר אחא אבא בר חייא בשם רב: הבורר צרורות מתוך כיריו של חבירו חייב להעמיד לו חטין תחתיהן. אמר רבי יוסי זאת אומרת שהוא אסור לערב. אם אמר את שמותר לערב, למה לי חטין יפות תחתיהן. יערב המוכר השתא!

מכר לו חטין יפות, ונמצאו

ברורות אין בהם שום פסולת מהו שינכה לו? שיתחייב הלוקח לשלם יותר מיליהון דרבנן אמרין אינו מנכה לו. דאמר רבי יעקב בר אחא אבא בר חייא בשם רב הבורר צרורות מתוך חטין של חבירו, חייב להעמיד לו חטין יפות תחתיהן. ואי אמרת חייב הלוקח לשלם יותר כשנמצאו כולם יפות, לימא ליה הבורר, מאי אפסדתיך, תמכרם כולם יפות, והלוקח ישלם לך יותר!

בירר אחד רובע ומחצה, בירר משהו פסולת יותר מרובע מהו שינכה לו דמי אותו הרובע? שמא פטור מלשלם היתרון שבירר, שהרי אסור למכור יותר מרובע פסולת רבי חנינא ורבי מנא. רבי חנינא אמר מנכה לו. רבי מנא אמר אינו מנכה לו דהוא אמר ליה אילו יהבתון לי, הוינא צרר לון בסירקי, מה דהוה זבונה חמי, הוה זבן! הייתי מוכרו לבעל-חנות אשר לוקח את מה שהוא רואה ואינו מקפיד על תערובת. ולפיכך חייב ה"בורר, לשלם כל מה שבירר

מתרץ קושיא ראשונה אלא בשנתערבו דרך מכנס.

והא תנינן: באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. ותני עלה כגון קב דבר שדרכו לזרוע קב בבי"ס—שיעור תערובתו היא 1/24 קב וחצי קב. ואחד מעשרים וארבעה לחצי קב טב הוא כלום? עד כאן חשו למראית העין מיכן, ואילך לא חשו למראית העין:

ימעט: באיזה צד הוא ממעט? או פוחת מן רובע, או מוסיף על הסאה. לא כן אמר רבי יוחנן ר' אבהו בשם רבי יוחנן: כל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותר מזיד אסור. תמן את מרבה לבטל איסור תורה, ברם הכא את מרבה לבטל מפני מראית עין:

רבי יוסי אומר יבור: מ"ט דר' יוסי מכיון שהתחיל ברובע צריך להשלים את כל הרובע. מודה רבי יוסי שאם היה שם פחות מן הרובע משעה ראשונה אינו זקוק לו. היאך עבדה? היה שם רובע אחד משני מינין, בורר מין אחד ודיו. או צריך לבור את כולו?

ר' שמעון אומר לא אמרו אלא מין אחד שני מינין לא. עד היכן? עד רובה של סאה. אים יש רוב ממינים אחרים, יש לאסור חזר והוסיף, חזרה תבואה להתירה.

כמה דר"ש אמר אין שני מינין מצטרפין לאסור. כן הוא אומר הכא אין שני מינין מצטרפין להיתר: היאך עבדה? היה שם עשרים ושנים רבעים ומחצה של חיטים, וחצי רובע שעורין, נמצא נתבטל השעורים—אבל א"א לצרפו לבטל העדשים! ונפל לתוכו פחות מרובע עדשים, אפי' כן אין שני מינין מצטרפי' להיתר:

באמת. א"ר לעזר. כל מקום ששנו באמת הלכה למשה מסיני.

ותני עלה כגון מי שדרכו לזרוע שלשת קבין וארבעת קבין בבית סאה, שיעורן [כשנתערבו קצת מהם עם סאה חטים] ברובע הקב [הגם שהיה לו להיות פחות מזה [רק אחד מכד של שלשת קבין, שהיא חצי-רובע] לא פלוג חכמים] הא קביים, אחד מעשרים וארבע!

ותני עלה כגון קב וחצי קב. שיעורן אחד מכד הא קביים, ברובע! הכא את אמ' קביים ברובע. והכא את אמר קביים אחד מעשרים וארבעה?

ר' זעירא ר' אבונא בשם רב הונא חד אמ' עד תשעה קבין. השיעור ברובע--יותר מזה, שיעורו ב1/24 וחרנא אמר עד שמונה.

תשעה ועשרה מהו שיצטרפו? במתניתין 2 מינים מצטרפין—אים לא שוו שיעורן "לאסור", מהו?

מין המזרע בכמות		יכול להתערב עד...	
של...לביית סאה		בסאה של חטים	
חצי קב	א ממח בקב		
קב	א מכד ""		
2 קב	א מיב / רובע		
3 קב	רובע		
4 קב	רובע		
5 קב	רובע		
6 קב [סאה]		רובע	
7 קב	רובע		
8 קב	רובע		
9 קב	רובע/ תשע מכד		
10 קב	עשר מכד		

איתא חמי תשעה ושלשה

מצטרפין . שהרי שוו בשיעור רובע

תשעה ועשרה לא כ"ש?!

#

רבי אבין ור' חנינה תרויהון אמרין [סאה חולקת ביניהון שמא הוגה מפי תלמיד שיש שיעור "סאה" בין רישא לסיפא דהאי מימרא]: רובע סאה אסור בשלשת קבין, ורובע שלשת קבין אסור בסאה. רובע סאה אסור בתשעת קבין, ורובע תשעת קבין אסורין בסאה

יש שלשה מינים: חטה מזודע 6 קב לבי"ס. קצח- 3 קב לבי"ס. פרג- 9 קב לבי"ס

נתערב

רובע קב חטים בסאה קצח

רובע קב קצח בסאה חטים

רובע קב חטים בסאה פרג

רובע קב פרג בסאה חטים

[אלו ד בבות הנזכרים בדברי ר' אבין]

שלשת רבעים של פשתן אסורין בסאה. היאך עבידא? אתר דזרע רובע דחטיין, זרע תלתא רובעין דכיתן:

הלכה ב משנה היתה שדהו זרועה חטים ונמלך לזרעה שעורין ימתין לה עד שיתליע ויופך ואח' כך יזרע.

אם צמחה לא יאמר אזרע ואח"כ אופך, אלא הופך ואחר כך זרע.

כמה יהא חורש? כתלמי הרביעה. רחוקים קצת זה מזה אבא שאול אומר: כדי שלא ישייר רובע לבית סאה:

גמרא עד כמה היא מתלעת? עד כדי שתהא בארץ שלשה ימים, במקום הטינא, אבל במקום הגריד בעיא היא יותר.

ותני כן: מקצת היום ככולו. ואם צימחה, והוריד בהמתו לתוכה וקירטמתה, הרי זו מותרת.

מה טעמא דרבנין? מכיון שנתן דעתו לחרוש אפי' לא רצף. תני אין מחייבין להיות חורש דק אלא כתלמי הרביעה. רשב"ג אומר זנב הסוס היתה נקראת כדי שיהא סוף עפרה של זו נוגע בזו, וסוף עפרה של זו נוגע בזו. שני "עפר התלמים" פוגשים זה בזה

מה טעמא דאבא שאול? מכיון שהתחיל ברובע דיו.

מה אבא שאול כר' יוסי? דאמר לעיל חייב לברר את "כל הרובע"?

כרבנין הוא, דרבנין אמרי מכיון שנתן דעתו לחרוש אפילו לא רצף. כן אבא שאול אומר מכיון שהתחיל ברובע דיו. רבי יוסי אומר צריך להשלים את כל הרובע:

הלכה ג משנה זרועה ונמלך ליטעה, לא יאמר אטע ואחר כך אופך, אלא הופך ואח"כ נוטע. נטועה ונמלך לזרעה לא יאמר אזרע ואחר כך אשרש, אלא משרש ואחר כך זרע. אם רצה, גומם עד פחות מטפח, וזרע, ואחר כך משרש:

היתה שדהו זרוע קנבס או לוף, לא יהא זרע ובא על גביהן, שאין עושין אלא לשלש שנים:

תבואה שעלו בהן ספיחי אסטיס, וכן מקום הגרנות שעלו בה מינין הרבה. וכן תלתן שהעלת מיני עשבים אין מחייבין אותו לנכש. ואם ניכש או כיסח אומר לו עקור את הכל חוץ ממין אחד:

גמרא תני סומכין עומרין בצד גפנים. אמר רבי יוסי הדא אמרה שמותר ליטע גפן בצד קמה יבישה. מהו לזרוע בצד גפנים יבשות? נשמענה מן הדא: גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת. ואמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר

אפילו גפן הצמר cotton אסור ואינו מקדש.
הדא אמרה לרבנן דפליגי על ר"מ שמותר לזרע
בצד גפנים יבשות

נטועה ונמלך לזרעה... ואם צמחו הגפנים,
מותרות לשעבר מה שכבר גדלה ה ת ב ו א ה
ואסורות לעתיד לבוא. כהדא ר' שמעון בן
יהודה גם כרמייא, כמתניתין אמ' לאריסיה
פוק זרע! מן דזרע, צמחין, הגפנים אמר ליה
פוק חצוד! קצור תיכף!--דמותרות לשעבר מן
דחצד, ארטבין יצאו פירות אמר ליה פוק סמך!
כדלעיל

ר' זעירא בעי עד כדון כר' שמעון
בן יהודה שהוא אמר לדעת גמורה. שזהיר
לקצור תכף שאר בני אדם שאין אומרים לדעת
גמורה? חזר ואמר אפילו רבי שמעון בן
יהודה אינו אוסר אלא משום מראית העין:
ולא חמירא כ"כ

##

תנאי יהושע, תנאי יהושע בן נון היו
מלקטין עשבים מכל מקום, חוץ משדה
תלתן. דבעלים מקפידין על העשבים, ואסורין משום גזל
והא תנינן וכן תלתן שהעלת מיני עשבים,
אין מחייבין אותו לנכש. אם את אומר
שדעתו עליהן, =אסורין משום גזל יחייבו אותו
לנכש!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק
בר נחמן כשזרע לעמיר היא מתניתא. רבי
יעקב בר אחא בשם גרמיה, כשהעלת
לזרע

כשזרע לזרע =מאכל אדם, אין מחייבין אותו
לנכש [ומותר משום גזל]

זרע לעמיר=מאכל בהמה, אסור משום גזל [תנאי
יהושע] [וחייב לנכש]

[אמר רבי יוסי וכי לא בא יהושע
לפרש אלא לעוברי עבירה. עבר עבירה,
אסור משום גזל. לא עבר עבירה, מותר

משום גזל?! הוי לא שנייא היא שזרעה
לזרע היא שזרעה לעמיר.] תרווייהו אסורין משום
גזל

בא לתרץ קושיית סתירת המשניות ר' אחא
בשם ר' מיישא: רוצה הוא בהן כאלו
עקורין ומונחין לפניו. אין מחייבין אותו לנכש דלא
ניחא ליה במצב הנוכחי--אבל אחר ש כבר נתנכש,
שפיר אסורין משום גזל!!!

מעתה מצא כלאים בכרם יהו
אסורים משו' גזל שהו' רוצ' בהן כאלו
עקורי' ומונחין לפניו! [ר' יוסי לא אמ' כן
אלא שבסוף הוא רוצה בהן כאלו עקורין
ומונחין לפניו. מעתה מצא כלאים בכרם
יהו אסורין משום גזל שבסוף הוא רוצה
בהן כאלו עקורין ומונחין לפניו.]

ומתרג'... כאן בתנאי יהושע [שאסור לעקור
עשבים משדה תלתן] יש לו עם מי להכנס. כי רוצה
העשבים כדי לארוז בהם התלתן וכאן עשבים בכרם אין
לו עם מי להכנס. רב נחמן אמר רבי מנא
בעי הגע עצמך שהיה שם שדה אחרת של
תלתן =מאכל בהמה סמוכה לו לכרם, הרי יש לו
עם מי להכנס! שהרי יכול להשתמש בירק לצורך
אריזת התלתן, וליתסר משום גזל!

##

מיליהון דרבנן פליגינן: דאמר רבי
זריקן בשם דבית רבי ינאי כל הספיחין
אסורין, בשביעית משום שמור חוץ מן העולין
בשדה בור בשדה ניר בשדה כרם. ואמר
חוץ משדה תלתן שזרען לזרע! אלמא יש גזל
בעשבים שעלו בכ ל מיני שדה תלתן

אמר רבי יוסי רא' לדבריי שאסור משום
גזל... מילתא דרבי יוחנן מסייע ל'. מעשה
באחד שלקח ירקת של גינה מן הגוי, שהיה
זרוע כלאים אתא ושאל לרבי יוחנן אמר ליה
צא ולקוט לפי השוק, ומכור. והותיב רבי

אבהו קומי ר' יוחנן והא תנינן וכן מקום הגרנות שעלו בהן מינין הרבה. אמר ליה מקומו מוכיח עליה שאינו רוצה בקיומו.

ויתבינא הוה ליה לריו"ח להשיב "עשבים שעלו בתלתן מותר משום גזל, להכי אין מחייבין אותו" משא"כ ירקות שבשדה עכו"ם! כאן אסור משום גזל וכאן מותר משום גזל. היאך אתה משיבני דבר שהוא אסור משום גזל עם דבר שהוא מותר משום גזל. מתרג'... כההיא דאמר רבי אימי עשירים היו בתשובות. או ייבא כההיא דאמר ר' נסא כאינש דאית ביה תרין טעמין והוא מתיב חד מנהון:

הלכה ד משנה הרוצה לעשות שדהו משר משר rectangle מכל מין בית שמאי אומרי' שלשה תלמין של פתיח רוחב כל משר ומשר ובית הלל אומרי' מלוא העול השרוני. וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו:

גמרא רבי זעירא רבי לעזר בשם רבי חייה רובה: עושה שתי אמות על שתי אמות ומיצר והולך אפילו כל שהוא. אמר רבי יונה הדא דתימר בעשויה משרין משרין, אבל בעשויה משר אחד = רק שניים לא בדא. לא התירו

ואתא כיי דאמר רבי ינאי: יכיל אנא זרע חקלי חמשין מינין עשרי' וחמשה מיכא, ועשרין וחמש' מיכא. ציור

#אף בשתי שדות כן? היתר של משר היא גם בין שתי שדות? מעתה אפילו בינו לבין חבירו מותר? אף בחורבה כן? או ייבא כיי דאמר ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה מותר?#

רבי אומר: מתחיל בית רובע, ומיצר והולך עד שלשה תלמין של פתיח. ציור

ולית ליה לרבי תבואה בתבואה בית רובע?! תמן במרובע וכאן במישר. ולית

לרבנין מישר? א"ר יודן סוף מישר לרבי, תחילת משר לרבנין.

ר' לעזר שאל, היתה שדה קטנה מהו? שמא אין צריך "מפולש" נישמענה מן הדא: ר' לעזר בר שמעון אבא יוסי בן יוחנן איש ינוח אמר: בגדולה חמשים אמות, ובקטנה על פי רובה. מה אם אלו תנאים הנלי"ם שנתנו שיעור=הקילו שאי"צ מפולש לגדולה, לא נתנו שיעור לקטנה. חכמים, שלא נתנו שיעור לגדולה, לא כל שכן שלא יתנו שיעור לקטנה!!

הלכה ה משנה היה ראש תור חיטים, ונכנס בתוך של שעורים, מותר. מפני שהוא נראה כסוף שדהו.

שלו חיטין, ושל חבירו מין אחר, מותר לסמוך לו מאותו מין.

שלו חיטים ושל חבירו חיטים, מותר לסמוך לו תלם של פשתן, ולא תלם של מין אחר.

רבי שמעון אומר אחד זרע פשתן ואחד כל המינין.

רבי יוסי אומר אף באמצע שדהו, מותר לבדוק בתלם של פשתן:

גמרא ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה, היתר "ראש תור" נוהגת גם בחורבה [מקום מוקף מחיצות חריבות] לא רק בבקעה [מקום פתוח] מותר. אמר רבי יוחנן לא שנו אלא "היה ראש תור", הא ראש תור הבא מחורבה, אסור.

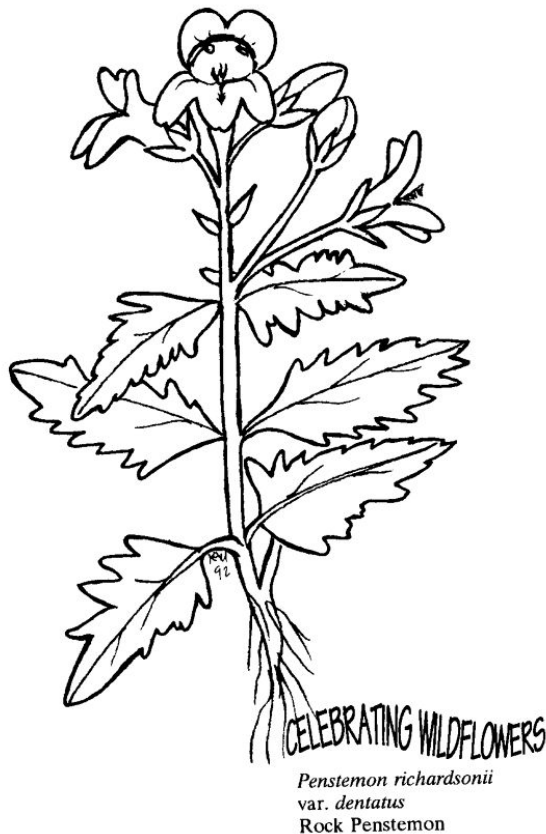
[חזקיה אמר מי שיש לו בית רובע וכל שהוא. אותו כל שהוא זורע לתוכו כל מין שירצה. אמר ר' יוחנן אינו זורע לתוכו אלא מין אחד לבד.

אמר רבי זעירה: מודה רבי יוחנן שאם היה בית רובע ומחצה, שהוא זורע

חצי רובע מכאן, וחצי רובע מכאן, אותו
חצי רובע, נידון לכאן ולכאן] נחשב ומצטרף
לשני הצדדין [כאילו יש ב"ר לכל אחד]

מתנית' פליגא על ר' יוחנן: שאוסר

מפני שהחיטה אחר חיטה הנכנסת לתוך של
שעורין, חיטה. ושעורה אחר שעורה נכנסת
לתוך של שעורין, שעורה. אבל ת"ק פליג עליה,
ואנא כת"ק! [אבל אם היתה חיטה אחת

ר"ת בחורבה היו לו שתי שדות אחת זרועה
חיטין ואת זרועה שעורין, מותר להביא
תלם בנתיים, ולזרע אחת חיטה ואחת
שעורה, = חטה שעורה חטה שעורה...alternating...
מפני שהחיטין נראות כסוף שדהו של
חיטין, ושעורין כסוף שדהו של שעורין.

מה עבד לה רבי יוחנן? אלמא שרי אף
באופן גרוע!

פתר לה כר' ליעזר בן יעקב. דר'
אליעזר בן יעקב אמר אפילו חיטה אחר
חיטה נכנסת לתוך של שעורין, ושעורה
אחר שעורה נכנסת לתוך של חיטין מותר,

מובלעת לתוך של שעורה, או שעורה אחת
מובלעת בשל חיטין הרי זה אסור].

מה נן קיימין? אם במתכוין לבדוק
אפי' באמצע שדהו מותר! אם בשאינו
מתכוין לבדוק, ליתסר הכל! במתכוין לבדוק
אנן קיימין. רבי יוסי לא חשש למראית
העין. ורבנין חששו למראית העין.

רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי
שמעון היא. דרבי שמעון אמר אין אדם

מקדיש = אסור דבר שאינו שלו.

רב אמר אין אדם חובש = אסור מטעם סמיכה דבר שאינו שלו. אמר רבי יונה אתיא דרב כרבי שמעון. כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. כן רב אמר אין אדם חובש דבר שאינו שלו. ברם כרבנין לא אתיא:

הלכה ו משנה אין סומכי' לשדה תבואה, חרדל וחריע. mustard and safflower
אבל סומכין לשדה ירקות, חרדל וחריע.

סומך: לבור, ולניר, ולגפה, ולדרך, ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים, ולחריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה, ולאילן שהוא מיסך על הארץ, ולסלע שהוא גבוה עשרה ורחב ארבעה:

גמרא אין סומכין כו'. מהו חריע מוריקא.

כיני מתניתא אין מקיפין, מכל צד הא לסמוך סומכין.

מתניתין דרבי יודה. דתני אין מקיפין חרדל וחריע אלא לחסיות leek בלבד דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר לכל מקיפין חרדל וחריע חוץ מן התבואה. רבי שמעון אומר לכל מקיפין חרדל וחריע. רבן שמעון בן גמליאל אומר ערוגות קטנות של ירק מקיפין אותן חרדל וחריע.

תני: מותר הוא אדם לזרוע בתוך שדהו שורה של חרדל וחריע, ובלבד שיעשה שורה אורך עשר אמות ומחצה, על רוחב מלואו??

אמר רבי לעזר: לא שנו אלא שדה קטנה, הא בגדולה לא. איזו היא גדולה ואיזו היא קטנה? אם יש בין בכל צד בית

רובע, זו היא גדולה. ואם לאו, זו היא קטנה

לית הדא מותר לזרוע בת ו ד שדהו... פליגא על רבי יוחנן דרבי יוחנן אמר ראש תור הבא מחורבה כשיש מחיצות חריבות המקיפות אותה אסור! תמן לזרעין וכאן לירקות. אף על גב דרבי יוחנן פליג בזרעים, מודה הוא הכא בירקות.

גריד קרקע יבישה שאין זורעין אותו רק מגדלין בו ירקות ע"י השקאה מותר ליזרע בו כל מין שירצה. אמר ר' יוחנן ובלבד שיעשה שלשה בתוך ששה שיזרע שלשה מתוך הששה [הגריד רחב 6] ושלשה שהן סמוכין לגדר כגריד.

היו ג' בתוך ששה ואחד חוץ לששה, מאחר שהוצלו אלו אף זה הוצל. היו שנים בתוך ששה ואחד חוץ לששה מאחר שלא הוצלו אלו אף זה לא הוצל. ציור

##היה שם גריד שורה, ושורה גדר, ושורה, חובשין את השורה. גבי של גדר כשדות ## גריד וגריד סמוך לגדר משני הצדדין, שמא אסור לזרוע על גבי הגדר.

שתי שדות זו על גבי זו כגדר, העליונה סמוכה לחריץ והתחתונה סמוכה לגדר.

דבי ר' ינאי אמרי גדר על הגדר עצמו מותר לזרוע בו כל מין תורבכינה??

גדר יש בו להקל ויש בו להחמיר. היך עבידא? פחות מבית רובע מוקרח בתוך שדה תבואה, אסור לזרוע בו. מין אחר הקיפו גדר, מותר.

שני בית רובע בבקעה, מותר לזרע

בו שני מינין. כי מיוחד לכל מין ומין בית רובע.
הקיפו גדר אסור.

גדר זרוע מהו שיציל את הזרעים?
#גריד זרוע מהו שיציל את הירק?# דילמא כל
"זרוע" אינו יכול להשתמש כהפסק ר' שמואל בשם
רבי זעירא שמע להן מן הדא: וסומך
לשרשי אילן שיבשו, לא אמר אלא יבשו,
הא לח אסור. וה"ה גריד/גדר זרוע, אינו מפסיק רבי
יוסי שמע לה מן הדא: סומך לבור ולגיר
ולגפה לדרך ולגדר שהוא גבוה עשרה
טפחים...ולאילן שהוא מיסך על הארץ.
הדא אמרה שגדר זרוע מציל את הזרעים.
#אפילו תימא אין גדר זרוע מציל את
הזרעים. שנייא היא הכא שהוא שדה זרוע
ואין גדר זרוע#

רבי יודן בעי גריד ומשר מהו
שיצטרפו? היאך עבידא? היה שם מקום
אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה
אינו צריך גריד. כדתני לעיל מותר לזרוע...ובלבד...
עשה גריד מיכן וגריד מיכאן, מותר לסמוך
משתי רוחותיו? ציור

תני רבי יונתן בן יוסי אומר היה
שם סלע ארוכה עשרה ורחב ארבעה מותר
לסמוך לה משתי רוחותיה. היתה עשרה
על עשרה מותר לסמוך לה מארבע
רוחותיה:

**הלכה ז משנה הרוצה לעשות שדהו
קרחת מכל מין, עושה עשרים וארבע
קרחות לבית סאה, מקרחת בית רובע,
וזורע בתוכה כל מין שירצה.**

[היתה קרחת אחת או שתיים מאותן 24 קרחות,
אסור לזרוע יותר מ2 חרדל זורען חרדל. שלש,
לא יזרעם חרדל מפני שהיא נראית
כשדה חרדל]
דברי רבי מאיר.

**וחכמי' אומרי': תשע קרחות מותרות
ועשר אסורות.**

**רבי אליעזר בן יעקב אומר אפילו כל
שדהו בית כור, לא יעשה בתוכה חוץ
מקרחת אחת:**

גמרא רבי חזקיה רבי יסא בשם
רבי יוחנן על ראשה: רישא דמתניתין רבי מאיר
אומ' אפ' חבושות אפילו סמוכות. ורבנין
אמרין ובלבד שלא יהו לא חבושות ולא
סמוכות. היאך עבידא תלת ותרתיי וחדא
ותרתיי וחדא: ציור

**הלכה ח משנה כל שהוא בתוך בית רובע
עולה במידת בית רובע. אכילת הגפן,
והקבר, והסלע, עולין במידת בית רובע.**

תבואה בתבואה, בית רובע. הרוצה לזרוע חטים
באמצע שדהו של שעורים, ייחד לה לכה"פ ב"ר ירק
בירק, ששה טפחים. תבואה בירק, וירק
בתבואה, בית רובע. רבי אליעזר אומר:
ירק בתבואה, ששה טפחים.

**תבואה נוטה על גבי תבואה, וירק על גבי
ירק, תבואה על גבי ירק, וירק על גבי
תבואה, הכל מותר חוץ מדלעת יוונית.
ר' או' אף הקישו' ופול המצרי, ורואה
אני את דבריהם מדבריי:**

גמרא רבי בון בר חייא בשם רבי
זעירא לא שנו אלא אכילת הגפן. הא גפן
עצמה לא. לענין ב"ר הנצרך למה מפני שהיא
אסורה בהנייה. והרי הקבר אסו' בהנייה?
קבר אין איסורו ניכר. ועבודת הגפן אין
איסורה בהנייה? כל מה שנזרע ב6 טפחים של גפן,
נאסר, ואיך יעלה למדת ב"ר, דבר האסור! אלא כרבי
ישמעאל דרבי ישמעאל אמר אין עבודה
לגפן יחידית. כלל

תבואה בתבואה בית רובע ובלבד
שלא תהא חבושה מארבע רוחותיה. רבי

זעירא בעא קומי רבי יסא כן נן אמרין:
הדא בקעת סימוניא אין זורעין לתוכ' אלא
מין אחד בלבד! כיון דהיא חבושה מד' רוחות

מתיב רבי אליעזר לרבנן כמה
דאית לכון קל בשורה סגי 10 על 6 וחומר
במרובע. בעינן 10 על 10 כן אנא יהיב קל
במרובע, 6 על 6 וחומר בשורה 10 על 6

[הן אשכחן דאית לרבנן קל
בשורה rectangle וחומר במרובע square?]

כהדא דתני הרוצה לעשות שורה
של ירק לתוך שדה תבואה הרי זה עושה
אורך שורה אורך עשר אמות ומחצה על
רוחב ששה.]

כהדא דתני...אמר רבי יוחנן אינו זורע
לתוכה אלא מין אחד בלבד. אמר רבי
זעירא מודה רבי יוחנן כשהיו שבעה, שהוא
זורע טפח מיכן וטפח מיכן, אותן חמשה,
נידונין לכאן ולכאן.

מה דמר רבי זעירא, פליג על רבנן
דתמן. דתמן אמרין: נטע חצי שורה = רק
שלשה טפחים [כל "שורה" של ירק היא בת 6 טפח רוחב,
על... אורך] ועמד לו, וביקש להתחיל בשורה
אחרת. כי רוצה לעשות שדהו כמה מיני ירקות, שורות
שורות רב חסדא אמר אסור. אומר לו עקור
את השורה או מלא את השורה.

רבי יודן אמר, איתפלגון רבי חייא
בר בא ורבי שמואל בר רב יצחק. חד אמר
אפילו שלשה לתוך ששה אסור. וחרנה
אמר אפילו אחד מיכן ואחד מיכן ואחד
באמצע מותר. ולא ידעין מאן אמר דא
ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי, רבי
חייא בר בא בשם רבי יוחנן: ובלבד שלא
יהא שם חרבה, הוי רבי חייא בר בא הוא

דאמר אפילו אחד מיכן ואחד מיכן ואחד
באמצע אם היו=כל זמן ש... זרעין רבה על
החרבה, מותר:

תני חמשה דברים נאמרו בדלעת
יוונית: אין מסבכין אותה על גבי זרעים,
ומביאה את הטומאה וחוצצת את הטומאה,
ועוקצה טפח, ואוסרת כל שהוא. והנודר
מן הדילועין אינו אסור אלא בדלעת יוונית
בלבד. רבי יונה בעי ולמה לית אנן אמרין
מביאת את הטומאה וחוצצת את הטומאה
תרת.

תני בר קפרא שבע: אין מסבכין
אותה על גבי זרעים, ומביאה את הטומאה,
וחוצצת את הטומאה, וידה טפח, ונותנין לה
עבודתה, וכלאים עם ארמית, וכלאים עם
הרמוצה. ולא תני אוסרת ולא תני נדרים.
אמר רבי יוסי רבי גמליאל בר' נפק
לשוקא. אתון שאלון לי' סיבוך שאמרו
בנוגע? נגיעה בעלמא נמי אסור? אתא שאל
לאבוי, א"ל: סיבוך שאמרו בנוגע. אמר
רבי יונה רבי הלל בי רבי וולס נפק לשוקא
אתון שאלון ליה סיבוך שאמרו בנוגע.
אתא שאל לאבוי אמר ליה סיבוך שאמרו
בנוגע:

מהו רואה אני את דבריהן מדבריי?
אמר רבי חנינא אם דלעת מצרית שהיא
מסבכת את אמר מותר, קישות ופול המצרי
לא כל שכן! ואיך רבי מתיר במצרית, ואוסר בקישות
ופול אמר רבי אבא: לא כן הוה רבי מנא
רבי אומר: "כל הן דתנינן קישות ופול
המצרי אף דלעת מצרית בכלל!!" וא"כ רבי
אוסר אף מצרית!! ולמה "רואה את דבריהם"? מהו
רואה אני את דבריהם מדבריי? שאין כולן
מסבכין כדלעת יוונית: וע"כ אין לאסור רק דלעת
יוונית

מסכת כלאיים פרק ג

הלכה א משנה ערוגה שהיא ששה על ששה טפחים זורעין בתוכה חמשה זירעונין, ארבעה בד' רוחות ערוגה, ואחד באמצע.

היה לה גבול גבוה טפח זורעין בתוכה שלשה עשר, שלשה על כל גובל וגובל, ואחד באמצע. לא יטע ראש הלפת בתוך הגובל, מפני שהוא ממליהו.

רבי יהודה אומר ששה באמצע:

גמרא (ישעיהו סא) זירועיה, מיעוט זרעים שנים. אמר ר' שמואל בר יסרטא משנים את למד ארבעה. מה שנים את נותן בתחילה ששה, ומיצר והולך. אף ארבעה את נותן בתחילה ששה ומיצר והולך. אי אפשר שלא יהא שם נקב אחד פנוי ליטע בו את האמצעית. ציור

אמר רבי יונה עבודה פוגע בעבודה. ואין מין פוגע בחבירו לחובשו. ציור

רבי יהושע בן לוי זרע, זרעה, זרעיה. וכרבי יודה דרבי יודה אמר ששה זרע זרעה זרועיה. רבי חייא אמר, זרעיה חמשה. כל הן דאנא משכח לה וי"ו אנא מחק ליה. אשאלית לרב הונא ספרא דסידרא ואמר זרועיה מליא.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי כולהון בתוך ששה. כהנא בשם ר' שמעון בן לקיש כולהון חוץ לששה. אם כולהון חוץ לששה, ניתני תשעה! ציור אמ' רבי תנחום בוצרייא וכן היא?! בערוגה שבערוגות היא מתניתא. וא"כ א"א לזרוע חוצה לה 9

רבי יצחק ורבי אימי הוון יתבין מקשיי תנינן היה לה גובל גבוה טפח זורעין בתוכה שלשה עשר, שלשה על כל גובל וגובל, ואחד באמצע. ניתני חמשה

באמצע! תיפתר שהגובלין ממעטין ששה. ואין במקום הערוגה רק 5X5 ע"כ לא הותר רק מין אחד אם כשהגובלין ממעטין ששה, בדה תנינן רבי יודה אומר ששה באמצע?! איך אפשר לזרוע בתוכה 6, כשאין בה רק 5X5! וקיימנוה, ולא ידעין אי חבריא קיימנוה אי רבי אימי קיימה. על ראשה. ר"י ארישא קאי [כשאין שם גובל] ואין על ראשה, בדה תני ר' חייא רבי יודה אומר שמונה עשר?! 6+12, אלמא אף כשיש גובל, מתיר 6 בערוגה, וע"כ מיירי שיש 6 על 6 מלבד הגובל

מהו להקריח בית רובע ולזרע בתוכו חמשה מיני תבואה? מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה, את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה, לא כל שכן!

ציור מהו להקריח בתחילת ששה להיות מיצר והולך? מה אם בשעה שעבודה פוגעת בעבודה, את אמ' מותר. כאן שאין עבודה פוגעת בעבודה, לא כ"ש.

לא צורכה די לא. מהו להקריח בתחילת בית רובע להיות מיצר והולך? מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה לא כל שכן.

רבי נסא שאל, לא מסתברא בגגו של גובל שני טפחים מותר לזרוע בו שני מינין? אים גג הגובל 2 טפחים, מותר לזרוע 2 מינים?

היה לה גבול גבוה טפח...רבי נסא שאל, זרע בגומסין??, משכו בכמה? מן מה דאמר רבי יצחק ורבי אימי "תיפתר שהגובלין ממעטין ששה" הדא אמרה אפילו פרא מכאן. אפי' פחות מכאן מותר לזרוע בתוכה עד היכן? מה השיעור הקטן ביותר שמותר? נישמענה מן הדא: גוממיות שהן עמוקות טפח, זורעין לתוכה שלשה זירעונין, אחד מיכן, ואחד מיכן, ואחד באמצע. הדא

אמרה עד טפח.

ואחד מיכן ואחד באמצע:

גמרא כל מין זרעים וכו'. חרדל והאפונין השופין שזרען לירק, נותנין אותן על גבי ערוגה.

האפונין הגמלונין ופול המצרי שזרען לזרע, אין נותנין אותן על גבי ערוגה. ושאר זירעוני גינה שאין נאכלין, אף על פי שזרען לזרע, נותנין אותן על גבי ערוגה:

נתמעט כשר: אמר רבי אימי הדא דאת אמר לזרעים שבו, הא לזרוע בו בתחילה אסור. אסור לזרוע "לכתחילה" על גובל שכבר נתמעט עבר וזרע, מאחר שאלו מותרין אף אלו מותרין.

רבי ירמיה בעי ניהא נעקרו השניים, הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים, השניים מה הן? מי אמר' כיון שהותרו הותרו? נישמענה מן הדא. המיטה שנטמאת שניטלו שתי ארוכות שלה, ועשה לה את החדשות ולא שינה את הנקבי'. =עדיין יכול להחזיר הישנות אם ירצה נשתברו חדשות, טמא. וישנות, טהורה, שהכל הולך אחר הישנות. הדא אמרה נעקרו השניים, הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים, השניים אסורין. אלמא אזלינן בחר קמייאת #

רבי יונה אמר רבי זעירא ורבי אימי, תרויהון בשם רבי יוחנן: חד אמר סומכין לגדר, של 10 טפחים ואין סומכין לגובל. וחרנה אמר גובל שנתמעט כשר, הא גדר שנתמעט פסול. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי רבי זעירא בשם רבי יוחנן סומכין לגדר ואין סומכין לגובל. הוי רבי אימי דו אמר, גובל שנתמעט כשר, הא גדר שנתמעט פסול.

אמר רבי יוסי אוף אנן תנינן

אמר רבי זעירא כל טפח וטפח של גובל עשו אותו מקום בפני עצמו. ויהיו עשרים וחמשה, ששה על כל גובל וגובל ואחד באמצע! וכן הוא?! התיב רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק והתנינן תלם ואמת המים שהן עמוקין טפח זורעין לתוכן שלשה זירעונין, אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. ונתני חמשה! שנים מיכן ושנים מיכן ואחד באמצע! ציור לית יכיל צד שכאן וצד שכאן חובש את האמצעי.

רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק בעי, גובל מהו שיציל את הירק מיד מוקשה? מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אין הגובל מציל מידם =ל"מ הפסק גובל. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה, לא כל שכן.

מוקשה עצמו מהו שיהא ניצול בראש הגובל. מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשמונה אמות, לא כל שכן!

א"ר יודן אבוי דר' מתליא והן הוא כל שכן?! אלא הכן הוא: מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה, לא כל שכן:

הלכה ב משנה כל מין זרעים אין זורעין בערוגה וכל מין ירקות זורעין בערוגה.
חרדל ואפונין השופין, mustard and small chick-peas **מין זרעונין. אפונין הגמלונין** large chik-peas **מין ירק.**

גובל שהיה גבוה טפח ונתמעט, כשר. שהיה כשר מתחילתו.

התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח. זורעין לתוכן שלשה זירעונין, אחד מיכן

תרתייהון: גובל שנתמעט כשר. הא גדר שנתמעט פסול. סומכין לגדר דתנינן הסומך לבור ולניר ולגפה ולדרך ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים. אין סומכין לגובל דתנינן התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח זורעין לתוכה שלשה מיני זירעונין אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. אם אומר את שסומכין לגובל, יזרע למטן=למעלן כמה שורות [לא רק זרע אחת מכאן ומכאן] אמרין חבריא קומי רבי שמואל בר אבין תיפתר שהיה זורע בראש הגובל איירי שרוצה לזרוע על הגובל אמר לו אין כיני, יעקור אותו הקלח ויזרע למטן כמה שורות. לא מוטב לעקור קלח אחד ולזרע למטן כמה שורות!?

הלכה ג משנה היה ראש תור ירק, ונכנס לתוך שדה ירק אחר מותר מפני שהוא נראה כסוף שדהו.

היתה שדהו זרועה ירק, והוא מבקש ליטע בתוכה שורה של ירק אחר. רבי ישמעאל אומר: עד שיהא התלם מפולש מראש השדה ועד ראשו.

ור' עקיבה אומר: אורך ששה טפחים =א"צ מפולש ורוחב מלואו.

רבי יודה אומר: רוחב כמלוא רוחב הפרסה:

גמרא היתה שדהו זרועה ירק וכו'.
תני בר קפרא: אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד.

מה אמר רבי ישמעאל ברוחב? מה אין רבי עקיבה חובש בשלש שורות, שמתיר להקיף מג רוחות אית ליה רוחב מלואו. רבי ישמעאל שהוא חובש בשתי שורות, לא כל שכן. דבעינן מלואו

מה אמר רבי ישמעאל בשורה של ירק בשדה תבואה? מה אין רבי עקיבה שהוא מיקל הכא, הוא מחמיר תמן. עיין לעיל 2:8

רבי ישמעאל דהוא מחמיר הכא, לא כל שכן דיחמיר תמן. דבעינן מפולש

לא צורכא דלא, מה דאמר רבי ישמעאל התם ברוחב? כמה דאת אמר הכא לא שנייא היא רבי עקיבה היא רבי ישמעאל ברוחב. אוף התם, היא רבי עקיבה היא רבי ישמעאל ברוחב. ובעינן על רוחב 6

שמואל אמר: לא שנו אלא שורה אחת, הא שתים אסור. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תרויהון אמרי: לא שנייא היא אחת היא שתים:

רבי שמעון בן לקיש אמר מותר להבקיע ארבע שורות בבקעה. אמר רבי יוחנן ובלבד שיהו שתי שורות החיצונות נידונות כערוגה.

אמר רבי זעירא ובלבד שלשה בתוך ששה.

מותר לזרוע 4 שורות של חזרת באמצע שדה תבואה--בתנאי ששורה 1 ו4 יהא רחבן 6 עכ"פ, 31 טפחים מתוך 6, יהו זרועות חזרת.

אמר רבי הונא טעמא דרבי יודה (דברים יא) והשקית ברגלך כגן הירק. וכמה היא שיעורה של פרסה טפח: תנינן הכא דרבי יודה ותנינן תמן! ריש פירקין אילו תניתה הכא ולא תניתה תמן, הוינן אמרין, מה אין רבי יודה דהוא מחמיר הכא, מיקל תמן. רבנן דאילין מקילין הכא, לא כל שכן יקילון תמן. הוי צורכא מתני תמן. או אילו תניתה תמן ולא תניתה הכא. הוינן אמרין מה אין רבנן דאינון מחמירין תמן מתירין רק 5 מינין בערוגה אינון מקילין הכא. רבי יהודה דהוא מיקל תמן לא כל שכן דיקיל הכא. הוי צורכא מתני הכא וצורכא מתני תמן:

הלכה ד משנה הנוטע שתי שורות של קישואין שתי שורות של דילועין שתי

שורות של פול המצרי מותר.

שורה של קישואין שורה של דילועין
שורה של פול המצרי אסור.

שורה של קישואין שורה של דילועין
שורה של פול המצרי ושורה של
קישואין, רבי ליעזר מתיר עיין גמרא
וחכמים אוסרין.

נוטע אדם קישות ודלעת לתוך גומא
אחת, ובלבד שתהא זו נוטה לצד זו, וזו
נוטה לצד זו. ונוטה שער של זו לכאן,
ושל זו לכאן. שכן מה שאסרו חכמים
לא גזרו אלא מפני מראית העין:

גמרא הנוטע שתי שורות כו'. חזקיה אמר
במחלוקת. מאן דאמר תמן הרחק בין מוקשה
למוקשה [כשיש בצלים ביניהן] שתיים עשרה, אוף
הכא שתיים עשרה. צריך 3 שורות=12 אמות מכל
מין מאן דאמר תמן בשמונה אוף הכא
בשמונה. אמר רבי יוחנן דברי הכל היא.
יפה כח מוקשה בין המוקשיות [כל הנך
דמתניתין מין קישואין] להציל=להינצל בשמונה.

##אורכו בכמה חובש? כמה מינימום אורך
השורה שיהא לו קולא של נוטע שתי שורות... אמר רבי
זעירא נלמדינה מן הכרם. כמה דתימר גבי
כרם 4:6 לא שנייא היא ארכו היא הפליגו.
אף הכא לא שנייא היא ארכו היא הפליגו.
על דעתיה דחזקיה ניחא מאן דאמר תמן
בשמונה אוף הכא בשמונה וכו'. על דעתיה
דרבי יוחנן דכו"ע מודו הכא ב 8, אורכו בכמה
חובש? אין תימר בשמונה, דסגי במינימום של
8 קל וחומר למוקשה בין הבצלים שייחבש
בשמונה. אם יש פחות משמונה מה אם מוקשה
בין המוקשיות שיפיתה כוחו להינצל
בשמונה, נחבש בשמונה. מוקשה בין
הבצלים שהורעת כוחו להינצל בשתיים
עשרה. בעינן 12 אמות בין שורת דלועין לחבירו לא
כל שכן שייחבש בשמונה. פחות משמונה

אין תימר מוקשה בין הבצלים אין נחבש

אלא בשתיים עשרה. לא נאסר רק כשיש פחות מ

12 [אורך השורה] [שים לב: יש "קולא מיוחדת ל"שורה"]
קל וחומר למוקשה בין המוקשיות שלא

יחבש בשתיים עשרה. יש ק"ו ש לא נחבש

כשיש 12

##

עד כדון ברוצף. בעושה קלחים יחידים?

אים אינו זורע "רצופות" שתי השורות, האים מותר?
כמה דתימר גבי כרם לא שנייא הוא רוצף
הוא עושה קלחים יחידים. 5:1 אף הכא לא
שנייא הוא רוצף הוא עושה קלחים
יחידים.

ר' ינאי אמר במחלוקת, ר"א פליג גם ארישא שני
מינין מצטרפין להציל שורות החיצוניות מצטרפות
שיהא לה דין נוטע ב שורות, וממילא הכל שרי ואין שני
מינין מצטרפין ליאסר. לא מצרפינן שתי החיצוניות
כדי לאסור האמצעי רב אמר דברי הכל היא
כשם ששני מינין מצטרפין להציל. כך שני
מינין מצטרפין ליאסר. ומודה ר"א שאסור [הלשון
מעניין...]

מתני' מסייעא לרבי ינאי דתנינן רבי ליעזר
מתיר. מתני' פליגא על רב שור' של
קישואין שורה של דילועין שורה של פול
המצרי ושורה של קישואין. עד שלא נטע
את הרביעית לא כבר נאסרו. תיפטר
שנטע ארבעתן כאחת:

נוטע אדם קישות. תני מותר הוא אדם
לעשות בתוך שדהו גומא קטנה עמוקה טפח
ולזרע בתוכו ארבע זירעונין ולהפכן
לארבע רוחותיה. רבי אבא בר כהנא
שמעון גרשייה בשם רבי שמעון בן לקיש
בנוטין לחורבה שנו. רבי מנא בעי אם
בנוטין לחורבה ניתני שמונה! שנים מיכן
לכל ארבע צדדין: אחד בתוך הגומא ואחד חוצה לו ושנים
מיכן ושנים מיכן ושנים מיכן!

הלכה ה משנה היתה שדהו זרועה
בצלים וביקש ליטע בתוכה שורות של

של גפן בשדה תבואה, סגי בהרחק 6 טפח!

אמר להן: מצינו שזו חמורה מן הגפן, שלגפן יחידית באמצע שדה תבואה נותנין לה עבודתה ששה טפחים, ולדלעת יחידית בית רובע!

רבי מאיר אומר משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית סאה לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף אפרתים משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית כור לא יביא זרע לתוך בית כור:

הערה: יש ambiguity בכל הפרק ובעיקר בהלכה זו: מה זה "נותנין בית רובע?" האם היא ה ר ח קה של 10 אמות ומחצה מכל צד. או י י ח וד מקום של בית רובע ל צ ו ר ך דלעת זו

גמרא אמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי: אפילו שורה יחידית נותנין לה עבודה ד' אמות

#מהו ליתן עבודה לראשין? אם רוצה לזרוע סמוך ל"ראש" השורה ציור כמה דתימר גבי כרם נותנין עבודה לראשין. אוף הכא נותנין עבודה לראשין.

מהו לזרוע בין הגומות? לאורך השורה עצמה בין דלע לדלע כמה דתימר גבי כרם אסור לזרוע בין הגפנים. 4:6 אוף הכא אסור לזרוע בין הגומות. #

רבי יונה בעי נטע שורה של ..חמשה דילועין וסמכן לגדר, מהו ליתן להן הלכות עריס? ליבעי הרחק 4 אמות אף לת"ק

מהו בכל הדילועין משערין או לא? שמא דווקא דלעת יוונית כל מקום שעשית קישות ופול המצרי כדלעת יוונית, את עושה דלעת מצרי כדלעת יוונית. וכאן שלא עשית...

ויתביניה, רבנן לר' יוסי קל הוא בשורה. הרי מצינו שהקילו חכמים בשורה [ולמה לא נקל בשורה של

דילועין. רבי ישמעאל אומר: עוקר שתי שורות ונוטע שור' אחת ומניח קמת בצלי' במקום שתי שורות ועוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת.

רבי עקיבה אומר: עוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות.

וחכמים אומרים אם אין בין שורה לחבירתה שתיים עשרה אמה לא יקיים זרע של בנתיים:

גמרא כהנא אמר, דברי רבי ישמעאל: פעמים שש עשרה פעמים שתיים עשרה פעמים שמונה. בשעה שהוא נותן כל העבודה מבפנים שש עשרה. מקצתה בפנים ומקצתה בחוץ שתיים עשרה. כולה מבחוץ שמונה. שמואל אמר לעולם שתיים עשרה. ותני כן קוצב על דברי שניהן. רבי ישמעאל אומר שתיים עשרה. רבי עקיבה אומר שמונה. ציורים

הא רבי ישמעאל אמר שתיים עשרה. ורבנן אמרין שתיים עשרה. מה ביניהון? סמיכה. על דעתיה דרבי ישמעאל אסור לסמוך. ורבנן אמרין מותר לסמוך: ציור

הלכה ו משנה דלעת בירק, כירק. חייב להרחיק 6 דלעת בתבואה, נותנין לה בית רובע.

היתה שדהו זרועה תבואה וביקש ליטע בתוכה שורה של דילועין, נותנין לה עבודתה ששה טפחים. צריך לשייר מקום פנוי 6 טפחים מב' הצדדין ואם הגדילה, יעקור מלפניה.

רבי יוסי אומר: נותנין לה עבודתה ארבע אמות.

אמרו לו: התחמור זו מן הגפן?! שורה אחד

דלעת?] מן מה דלא מתיבין ליה. הוי כן רבי יוסי סבר מימר, היא שורה היא מרובע. מעולם לא הקילו!

דאמ' רבי יונה ורבי יוסי גלילאה בשם רבי יוסי בי רבי חנינה המקיים קלח אחד בתוך שלו לזרע, צריך להפנות לו בית רובע או לעשות לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. אפילו מין במינו.

התיב רבי בון בר חייה קומי רבי זעירא והתנינן כוסבר שזרעה לזרע, ירקה פטור. זרעה לירק, מתעשר זרע וירק אלמא-מסיפא-ירק וזרע מתעשרין מזה על זה [דחשיב כחד מינא] אמר ליה שנייא היא כוסבר, שהיא וזרעה נאכלין.

אמר בי יוסי בי רבי בון בוא וראה מה בין תחילת ימיו וסוף ימיו כשחזר בו רבי ישמעאל לסופו. שתחילתו כבית כור וסופו כבית סאה:

מסכת כלאיים פרק ד

הלכה א משנה קרחת הכרם בית שמאי
אומרים עשרים וארבע אמות, ובית הלל
אומרים שש עשרה אמה. מחול הכרם
בית שמאי אומרי' שש עשרה אמה,
ובית הלל אומרי' שנים עשרה אמה.

ואי זו היא קרחת הכרם? כרם שחרב
מאמצעו אם אין שם שש עשרה אמה לא
יביא זרע לשם. היו שם שש עשרה
אמה נותנין לה עבודתה וזורע את
המותר. ואי זהו מחול הכרם? בין כרם
לגדר. אם אין שם שנים עשרה אמה לא
יביא זרע לשם. היו שם שנים עשרה
אמה נותנין לה עבודתה וזורע את
המותר. רבי יהודה אומר אין זה אלא
גדר הכרם ואין לו חומרא של 12 אמות ואי זהו
מחול הכרם? בין שני כרמים.

ואי זהו גדר? שהוא גבוה עשרה
טפחים. וחריץ, שהוא עמוק עשרה
ורחב ארבעה:

גמרא אמר רבי יוחנן קרחת הכרם הוא
כרם שחרב. קרחת הכרם, מקריחים אותו
מאמצעו. כרם שחרב, מקריחין אותו מכל
צדדיו. עיין לקמן ריש פרק ה דמפרש כרם שחרב. וכאן
מפרש "קרחת"

אמר רבי יוסי והוא שבא ממטע כרם גדול.
דבעינן שישתייר שני שורות משני הצדדין אבל אם בא
ממטע כרם קטון אין זה קרחת הכרם. ציור

תנינן אי זהו קרחת הכרם כרם שחרב
מאמצעו ונשתייר בו כדי כרם. בין מארבע
רוחות בין משלש בין משתים זו כנגד זו.

היאך עבדא? ציור [ע"פ ר' שאול ליברמן שהאיר
עניים בסוגיא זו] חמש שורין מן שובע שובע
נסב כמין כי, אית תמן ארבעה כרמין

וארבעה ביניין. נסב חד חורן אית תמן
תלתא כרמין ותרין ביניין. נסב חד חורן.
אית תמן תרין כרמין וחד ביניין.

כהנא אמר כתחילת מטעתו עושין אותו.
בית שמאי אומרים תחילת מטעתו עשרים
וארבע, גם בנוטע בתחילה כרם, צריך 24 כדי להתיר
זריעה בנתיים [ודלא כהלכה ו היו שלש...ש ע ש ר ה לא
יביא זרע] וחורבנו עשרים וארבע. אמר רבי
יוחנן בית שמאי מחמרין בחורבנו יותר
ממטעתו. תחילת מטעתו שש עשרה,
וחורבנו עשרים וארבע.

וכל הדברים ב"ש מוסיפין שליש, מחול
הכרם על דעתיה דבית שמאי שמונה
עשרה, על דעתיה דבית הלל שנים
עשרה! והתנינן מחול הכרם בית שמאי
אומרי' שש עשרה אמה. וב"ה אומרי'
שנים עשרה אמה! אית דבעי מימר צא
מהן ארבע אמות לעבודה, נמצאו שנים
עשרה על דעתיה דבית שמאי, ושמונה על
דבית הלל אים תחשב בלי 4 אמות של "עבודה", נמצא
ב"ש מוסיפין שליש

ועבודו' הגפן אדעתיה דבית שמאי שש
אמות ואדעתיה דבית הלל ארבע אמות. הרי
הוספת שליש על שיעור "עבודה". וממילא 6 פלוס 6 פלוס
4 יוצא שש עשרה. משא"כ לב"ה 4 פלוס 4 פלוס 4 יוצא
שנים עשרה והתנינן לפיכך הזורע "ארבע
אמות" שבכרם, בית שמאי אומרים קידש
שורה אחת. ובית הלל אומרי' קידש שתי
שורות. נימר בגין בית הלל תניתה. דלב"ש
אפי' בתוך 6, קידש

והתנינן: אי זהו עריס? הנוטע שורה של
חמש גפנים. בש"א מודדין ארבע אמות
מעיקר הגפנים לשדה. שנייא היא דאמר
רבי שמעון בן לקיש בעריס המעוקם שנו.
על ידי עקימה תרתי מתבלעין: ציור

לא סוף דבר גדר יש לו דין מחול וצריך 12 אמות
אלא אפילו עשה פסין אם אין בין פס
לחבירו שלשה טפחים נידונין כגדר. אפילו
קמה ואפי' קשין. ואתיא כיי דאמר רבי

חנינא [אין האסור קשין נעשה מחיצה לציל] סברין מימר האיסור עשה מחיצה ליאסר. "לחומרא" חשיב קשין מחיצה

על דעתיה דרבי יהודה יעשה כבתוך הכרם. ויוסר בשש עשרה!! אמר רבי יונה הדא דתימר כשאין הכרתים מכוונים. ציור אבל אם היו הכרת' מכוונים אוסר בשש עשרה

עד שיהא מוקף גדר מארבע רוחותיו? חומר דמחול הכרם [לת"ק] צריך מחיצה מ4 רוחות? מן מה דתנינן בין שני כרמים, הדא אמרה אפילו מרוח אחת.

עד שיהא מוקף גדר כל אותו הרוח? נישמענה מן הדא דאמר רבי זעירא ר' יסא בשם רב מתנה: אין זנב לכרם גדול, ולא מחול לכרם קטן. ציור אין זנב לכרם גדול, שאי אתה זקוק לו. ולא מחול לכרם קטן, לוסר חוצה לו יותר מתוכו. תוכו שמונה וחוצה לו שתיים עשרה?! ואי זהו כרם קטן? שלש כנגד שתיים. הא שלש כנגד שלש יש לו מחול: אמר רבי זעירא הדא אמרה עשה פסין כנגד שלש גפנים יש לו מחול. יש חומר מחול עכ"פ לאותו מקום [שבין הפסין והשלש גפנים]

רבי יודן בעי עשה גדר לפנים מגדר? ציור נימר, אם יש שלשה טפחים מותר להביא זרע לשם, ואם לאו אסור להביא זרע לשם.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש היה שם מקום שתיים עשרה אמה ניטל המחול. אין לו חומרא של מחול אמר רבי חזקיה ובלבד שתיים עשרה על שתיים עשרה. אמר רבי מנא אפילו מיצר והולך:

הלכה ב משנה מחיצת הקנים, אם אין שם בין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי, הרי זו כמחיצה.

וגדר שנפרץ, עד עשר אמות, הרי הוא

כפתה. יותר מיכן, כנגד הפירצה, אסור.

נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרובה על הפרוץ, מותר. ואם הפרוץ מרובה על העומד, כנגד הפירצה, אסור:

גמרא עשה פסין כנגד הבניין =אוויר שבין הגפנים ויש בעומד ארבעה, והעומד רבה על הפרוץ, אף כנגד הפרצה מותר. הפרוץ מרובה על העומד, כנגד העומד, מותר, כנגד הפרוץ, אסור.

עשה פסין כנגד הגפנים, ויש בעומד ארבעה והפרוץ רבה על העומד. פשיטא כנגד העומד מותר, כנגד הפירצה אסור. ולא שרינן זריעה אף נגד הבניין. ציור

רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה: נעץ ארבעה קנים בארבעה זוויות שבכרם, וקשר גמי מלמעלה, מציל משום פיאה. אמר רבי יונה כמחיצת שבת כן מחיצת כלאים.

אמר רבי יוחנן, מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן גורי לנגנינר, הראו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשר והיה נוטל אעין וסותם, דוקרנין וסותם עד שמיעטן פחות מעשר. אמר, כזה, כן מחיצת שבת. =ל"מ צוה"פ יותר מ10

א"ר זעירא מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת שאין הפיאה מצלת יותר מעשר. א"ר חגי מתניתא אמרה כן: מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה. אם אמר את שהפיאה מצלת יותר מעשר דיו חבל אחד!

##

ר' יונה א"ר יאשיה בעי, הדא פיאה =הא דמהני צוה"פ מה את אמרת, מלמעלן, מן הצד? אין תימר מן הצד, כל שכן מלמעלן. אין תימר מלמעלן, הא מן הצד לא. אין

תימר מן הצד , יאות אמר ר' חגי. ואין תימר מלמעלן, אבל מן הצד ל"מ צוה"פ לא אמר רבי חגי כלום! דילמא להכי בעי ג חבלים, משום דהוי מן הצד דל"מ כלל [ולעולם פיאה ל מ ע ל ה , מצלת אפי' יותר מ10]

מה נפשך אם מלמעלן הרי מלמעלן, אי מן הצד הרי מן הצד! שפיר מוכיח ר' חגי... אי ס"ד דמהני יותר מי', הו"ל לעשות מלמעלה! [ול"ל ג חבלים!]: רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה תיפתר בעשוין כמין דוקרן שא"א לעשות למעלה

##

ר' זעירא רבי אבדומא דחיפה בשם רבי שמעון בן לקיש לגובה אפילו עד מאה אמה. אמר רבי יודן הדא דאת אמר לענין כלאים אבל לענין שבת לא תהא פיאה גדולה מן הקורה. אמר רבי יוסי היא כלאים היא שבת. על דעתיה דרבי יוסי מה בין קורה מה בין פיאה? פיאה אינה מצלת מרוח אחת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. קורה מצלת מרוח אחת. ואתיא כההיא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא הפיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. וע"כ כשירה אפי' גבוה 100

א"ר בא בר ממל טיטרפלויות a building with four gates שבכרמים אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ואין סוף תקרה מציל משום פיאה. אמר רבי פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבעה עמודין ועליהן ארבעה פיטסלויות והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאה.

רבי בון ורבנין בעון קומי רבי זעירא פיאה מהו שתציל בסוכה? אמר לון פיאה מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל בסוכה? אמר לון אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה? זה נעשה לכך וזה אינו נעשה לכך.

א"ר אבהו כל אילין מיליא לענין משא

ומתן, הא להורות אסור להורות. להתיר צוה"פ [מה אם סוכה קלה את אמר אסור, שבת החמורה לא כל שכן!]

רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא מאן תנא פיאה מצלת? דלא ר' יוחנן בן נורי. אמר ליה אדהי תנא. נכון! זהו התנא

נמצאת אמר לענין כלאים: כל הפחות משלש' כסתום. מג' ועד ארבעה אם העומד רבה על הפרוץ מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבע ועד עשר אם עומד מרובה על הפרוץ מותר. ואם פרוץ מרובה על העומד, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר, אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור.

לענין שבת כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. יתר מעשר אע"פ שעומד רבה על הפרוץ אסור.

ר' חנניה ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן לית כאן מג' ועד ארבעה. אין להתיר בקנים של 3.5 אף בעומד מרובה יש כאן פירצה ג' אין כאן מקום ד'. מתיב רבי מנא והתנינן מקיפין בקנים וקנה יש לו מקום? א"ל לא תתיביני פחות משלשה שכל הפחות משלשה כסתום הוא. רבי יוסי בי ר' בון בשם רב מכל מקום מכיון שהעומד רבה על הפרוץ מותר:

הלכה ג משנה הנוטע שורה של חמש גפנים, בית שמאי אומרים כרם. ובית הלל אומרים אינו כרם עד שיהיו שתי שורות.

לפיכך: הזורע ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים: קידש שורה אחת. ובית הלל אומרים: קידש שתי שורות:

גמרא ב"ש קידש שורה אחת והוא שזרע כנגד כולם.

ציור זרע כנגד האמצעי, מספר 15, A על דעתיה דבית שמאי, אוסר את כל השורה. 15 10 5 25 על דעתיה דבית הלל, אוסר שלש כנגד שלש. 20 19 18 15 14 13 10 9 8

זרע כנגד הבניין=מקום שאינו זרוע, B שבאמצעי, על דעתין דבית שמאי אוסר שתיים מיכן ושתיים מיכן. 20 15 10 5 חמישית אי זו היא נאסר? אם היו זרעי' קרובין לאחת מהן, כגון B קרוב יותר ל 15 הרי נאסר גם 25 הרי אילו אסורו' ואם לאו הרי אלו מותרות. על דעתי דבית הלל אסור ארבע כנגד שתיים. 19 14 9 4 20 15 10 5

זרע כנגד קרן הזוית. C על דעתיה דבית שמאי אי זו שורה אסור? זו וזו. 20 15 10 5 21 22 23 24 25 על דעתיה דב"ה אסור שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מכאן, ושתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מכאן. 25 20 15 23 24 19

זרע כנגד הבניין שבקרן הזוית. D על דעתיה דב"ש אוסר את כל השורה. 15 10 5 25 20 על דעתיה דב"ה אוסר שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מיכן. 24 19 25 20 15 שישית אי זו היא? שלישית שבראשונה שנייה שבשלישית: 14 או 23

הלכה ד משנה הנוטע שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב הרי זה כרם. שתיים כנגד שתיים ואחת בינתיים, או שתיים כנגד שתיים ואחת באמצע, אינו כרם עד שיהיו שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב: ציורים

גמרא רבי חייא בר בא בשם רבי חייא בר יוסף (במדבר לד) ארץ כנען לגבולותיה. גבולות שבדו להם הכנעניים. רבי אימי בעי ולמידין מן הכנעניים? שמואל אמר במורד לכסן. דרך ליטע כן

רבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן את

רואה כילו אחת נטועה כאן:

רבי יונה בעי, נטע שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב, שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו אחרת נטועה כאן, ואחרת נטועה כאן? ציור. מי ממלאינן שני מקומות הריקים?

נטע שלש כנגד שלש, ואחת מכוונת כנגד האמצעי, את רואה כילו אחרת נטועה כאן לעשותו כרם גדול? [לא כן את אמר אין זנב לכרם גדול?! בשעה שהוא גדול, מהו ליתן זנב לכרם קטן ולעשותו גדול?] ציור

הלכה ה משנה הנוטע שורה אחת בתוך שלו ושורה אחת בתוך של חבירו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע, וגדר שהוא נמוך מעשרה טפחים, הרי אלו מצטרפין. גבוה מעשרה טפחים, אינן מצטרפות. רבי יהודה אומר אם ערסן מלמעלה הרי אילו מצטרפות:

גמרא רבי אחא בעי לית הדא פליגא על רבי שמעון 7:3 דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו?

תמן אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא שלו ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי. זרע שזרע ביניהן [כדין זרע בתוך הכרם]

רבי מנא לא אמר כן. נוסח אחר אלא, לא כן אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא, רבי שמעון כדעתיה כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, כן הוא אמר 2:8 אין אדם חובש דבר שאינו שלו?

תמן אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא שלו ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי:

הלכה ו משנה הנוטע שתי שורות, אם

אסור ואינו מקדש. בזרע באמצע השורות איירי
ר' יודן לא אמר כן, אלא שמונה אמות
אסור. שמונה אמות וכל שהוא מותר לגמרי

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר
בן יעקב כבית שמאי. כמה דבית שמאי
אמרו שורה אחת כרם. כן רבי ליעזר בן
יעקב אמר שורה אחת כרם. מה נפשך
כרם גדול הוא אסור בשמנה, כרם קטן הוא
אסור בשמנה. [לראב"י בין "כרם גדול", בין "כרם
קטן" לא מספיק הפלג 8, ואוסר אף בנוטע שני שורות
להביא זרע, רק אים יש ביניהן 16 [כמו ת"ק בשלש] משום
שסובר שורה אחת הרי הוא כשתיים

אית דבעי מימר, פירוש הסיפא "שאלו
מתחילה נטעו" מטע שש עשרה על שש
עשרה, היה מותר בשמונה אמות. אים מתחילה
הרחיק יותר מ16, אז יש לו 8 אמות כי מרחיק 4 מכל צד,
נשאר לו 8

ר' יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אתיא
דרבי ליעזר בן יעקב כבית שמאי, כמה
דבית שמאי מחמירין בו בחורבנו יותר
ממטעתו עיין לעיל הלכה א כן רבי ליעזר בן
יעקב מחמיר בחורבנו יותר ממטעתו: לפי זה
רק בגוונא ש כ ב ר היה שלש שורות, ונעקר אחת מהן, יש
צורך בהפלג 16 [בין הנשארות] אבל בנוטע מעיקרא שתי
שורות, מספיק הפלג 8

רש"א אף..ר' יונה בשם רב: מותר הזרע
ואסור לזרוע. ר' יוסי בשם רב הלכתא
מותר הזרע ומותר לזרוע. רב חייא בר
אשי בשם רב הלכה כר' מאיר ור' שמעון.
מה מותר הזרע ומותר לזרוע, או מותר
הזרע ואסור לזרוע? מן מה דאמר רבי בא
משח לי מדד לי רבי חייא בר אשי כרמי מטע
שמונה על שמונה, הדא אמר' מותר הזרע

אין ביניהן שמונה אמות לא יביא זרע
לשם. היו שלש = "כרם גדול", אם אין בין
שורה לחבירתה שש עשרה אמה, לא
יביא זרע לשם.

רבי ליעזר בן יעקב אומר משום חנניה
בן חכנאי: אפילו חרבה האמצעית, ואין
בין שורה לחבירתה = שני החיצוניות הנשארות
שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם.
שאלו מתחילה נטעו, היה מותר
בשמונה אמות.

דין "כרם גדול"

הנוטע את כרמו שש עשרה על שש
עשרה אמה שורות שורות בהפלג 16 אמה מותר
להביא זרע לשם.

[אמר רבי יהודה מעשה בצלמון באחד
שנטע את כרמו שש עשרה על שש
עשרה אמה היה הופך סער ענפים שתי
שורות לצד אחד וזרע את הניר, ובשנה
האחרת היה הופך את הסער למקום
הזרע וזרע את הבור, ובא מעשה לפני
חכמים והתירו]

ר' שמעון ורבי מאיר אומרי' אף הנוטע
את כרמו על שמונה אמות מותר:

גמרא אמר רבי זעירא "שמונה" ברישא חוץ
ממקום כרתין. = שורש

כמה דתימר שמונה חוץ ממקום כרתין
ודכוותה ארבע שחייבין להרחיק מכרם חוץ
ממקום כרתין

אמר רבי ליעזר בכרם בת שתי שורות החמירו
חוצה לו, יותר מתוכו. אמר ר' זעירא עד
דאנא תמן, קיימנתי: תוכו שמונה, חוצה
לו שתיים עשרה. ודלא כמו שכתוב בהלכה א "תוכו
שמונה וחוצה לו שתיים עשרה?!"

אמר רבי ליעזר מארבע אמות ועד שמונה,
אסור ומקדש. משמונה ועד שש עשרה,

ומותר לזרוע.

רב הונא זרע כרמיה כרתין. leek ואינו
אסור משום כלאים? מערבבן הויין. לא
נטועות "כהלכתן" ואין עבודה לגפן יחידית?
אלא כרבי ישמעאל דרבי ישמעאל אמר אין
עבודה לגפן יחידית.

דברי חכמים: רבי יעקב בר אידי בשם רבי
יהושע בן לוי הלכה כדברי מי שהוא מיקל
בחוצה לארץ. אמר רבי יעקב בר אחא
ותניי תמן הלכה כדברי מי שהוא מיקל
בחוצה לארץ:

מסכת כלאיים פרק ה

הלכה א משנה כרם שחרב אם יש בו ללקט עשר גפני' לבית סאה ונטועות כהילכתן הרי זה נקרא כרם.

כרם דל שהו' נטוע ערבוביא אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש הרי זה כרם ואם לאו אינו כרם. רבי מאיר אומר הואיל והוא נראה כתבנית כרמים הרי זה כרם:

גמרא אמר רבי יוחנן היא קרחת הכרם היא כרם שחרב. קרחת הכרם מקריחין אותו מאמצעו. ונתבאר בריש פרק ד שהיא חמש שורין מן שבע שבע כרם שחרב מקריחין אותו מכל צדדיו: כאשר יתבאר כאן ציור

ר' זעיר' מחוי לחברייא תשע שורין מן שובע שובע. נסב שורה פרא פחות שורה לשתי. נסב שורה פרא שורה לערב. נשתיירו שם עשרים גפני', נסב תרתיין מיכן ותרתיי מיכן, חדא מיכא וחדא מיכא. נשתיירו שם עשר גפנים. הדא דתנינן עשר גפנים לבית סאה נמצאו שתים כנגד שתים אחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן. ליטע כאן את יכול שהוא זנב ואין זנב לזנב. ליטע כאן את יכול, שהוא זנב ואין זנב לזנב. הדא אמרה נותנים זנב לכרם קטן, לעשותו גדול דהא ע"י הוספת 6 זנבות [דוק בציוור] נעשה כרם גדול [3 על 3 נקרא גדול] הדא פשיטא שאילתיה דרבי יונה לעיל 4:6

נמצאו ששים וארבע על ארבעים ושמנה.

כרם דר"ז = 8 אוירים = 64 אמות. על 6 אוירים = 48

##

נסב תרתי מיכא ויהב לון הכא, נמצאו

ארבעים ושמנה על ארבעים ושמנה. חד ביניי עקר חד ביניי יהב, הוית שש עשרה על שש עשרה, עבודתו בשמונה אמות.

##

מה את עבד לה, הוא ועבודתו לתוך בית סאה או חוץ לעבודתו? אין תעבדינה הוא ועבודתו בתוך בית סאה, אשכח יתר ארבע מאוון וארבע ותמנין. אים תחשב "כרם דר"ז+עבודה" כ תוסיף 4 אמות מכל צד (ותגרע 16 על 16 על 4) כי "נקרחו הקרנות". יצא: $56 \times 72 = 4032 - (16 \times 16 \times 4) = 2984. 2500 + 484$

ואין תעבדינה חוץ לעבודתו תחשוב "רק" כרם דר"ז (64*48) לשיעור 10 גפנים לב"ס $48 \times 64 = 3072 - (16 \times 16 \times 4) = 2048. 2500 - 2048 = 452$ אשכח חסר ארבע מאוון וחמשין ותרתיי. שיעור דר"ז חסר... ובמופלגות, כיחידיות הן! אין תימר ברוצף, לא תנינן אלא עשר גפנים לבית סאה! הוי לא מצי תנייה!

הכורת השורש מכוון והנוף אינו מכוון, הרי זה כרם. הנוף מכוון והכורת אינו מכוון, אינו כרם. היו דקות ואינן מכוונות, העבו והרי הם מכוונות הרי זה כרם.

כיצד יודע? מביא חוט ומותח. אית תניי תני מבפנים מודד ואית תניי תני מבחוץ. אמר רבי יונה מאן דאמר מבפנים בתוך טפח. [כנראה "מבפנים" משתנה יותר] מאן דאמר מבחוץ צריך שיהא נוגע בהן.

שורה החיצונה שאינה מכוונת כנגד הכרתין נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. אמר רבי יוסי שאם היו זורעין בתוך ששה הכל אסור. חוץ לששה, הגפנים מותרות, כי שורה החיצונה לחוד אינו מכוון--ולא כפי אינו נאסר אלא בזורע תוך 6 טפחים, אבל שאר הכרם שפיר בעי הרחקת 4 אמות והכרם אסור.

איזה כרם דל. אמר רבי יונה דל בגפנים ועשיר בעבודות כדאמר' דבעי הרחקות טובא:

הלכה ב משנה כרם שהוא נטוע על פחות מד' אמות רבי שמעון אומר: אינו

כרם. וחכמים אומרים: כרם. ורואים את האמצעיות כילו כאילו אינן:

גמרא אמר להם רבי שמעון: אותם שאתם אומרים רואין את האמצעיות כילו אינן הרי הן עיקרו של כרם! אמר רבי חנניה הדא אמרה כשהיו שש כנגד שש. אבל אם היו חמש כנגד חמש, כל עמא מודיי שהן רואין את האמצעיות כילו אינן. יש ל"עקור" את 2 & 4 ולהניח 1 3 5 במקומו. אמר רבי מנא הדא דתימר כשהיו חמש כנגד חמש. אבל אם היו שש כנגד שש, אילו את רואה את האמצעי' כילו אינן, אילו אילו אף ר"ש מודה, איזה מהם תעקור ואיזה תניח?

מהו הדא דתנינן רואין את האמצעיות כילו אינן?

#אמר רבי הונא שמותר להדלותן דכגפן יחידי חשיב שורה האמצעית וכשמרחיק 6 טפחים ממנו וזורע, הרי גפנים האמצעיים [החשובים כאילו אינם] מותרים, ושני החיצוניים אסורים כ:4:6 על גבי תבואה. אמר רבי מנא הדא מסייעא להא דאמר ר' יוסי לעיל ריש פירקין אם היו זרעים בתוך ששה, הכל אסור. חוץ לששה, גפנים מותרות והכרם אסור.

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן. כשם שהן חלוקין כאן כך חלוקין בשכונת קברות. נזיר 9:3

רבי יונה ולא דמייא, תמן יש עליהן שכונת קברות אף אם בא אדם ורצפן ברם הכא אין עליה שכונת קברות כיון דעכשיו רצופין הם, הרי סופו ליטלן

אמר רבי יוסי ולא דמייא, הכא מרווחין ורצפן במחלוקת, רצופין וריווחין דברי הכל. דהוי כרם ברם תמן, מהו פליגינן? בשבא ומצאן רצופין, רבי שמעון אומר: גל נפל עליהן ורצפן, ואין לחשוש שאדם קברן ורבנן אמרי מרווחין היו ורצפן

הלכה ג משנה חריץ שהוא עובר בכרם

עמוק עשרה ורוחב ארבעה, רבי ליעזר בן יעקב אומר: אם היה מפלש מראש הכרם ועד סופו, הרי זה נראה כבין שני כרמי', זורעין בתוכו. ואם לאו הרי הוא כגת. דקיימ"ל כחכמים דאסרי

הגת שבכרם עמוקה עשרה ורוחבה ארבעה זורעין בתוכה דברי רבי ליעזר, וחכמים אוסרין.

שומרה שבכרם כמין תל גבוה ששומרין משם הכרם **גבוה עשרה ורחבה ארבעה זורעין בתוכה. ואם היה סער כותש אסור.** ענפי הגפן "מתחככין"

גפן שהיא נטועה בגת או בנקע נותנין לה עבודתה 6 טפחים וזורע את המותר. בתוך הגת **רבי יוסי אומר אם אין שם בהנקע ארבע אמות לא יביא זרע לשם והבית שבכרם זורעין אותו:**

גמרא עד שיהא מבריק כדי הוא ועבודתו? אם צריך שיהא מפולש+4 אמות? מן מה דתני מודין חכמים לר' אליעזר בן יעקב בחריץ מבריק כדי הוא ועבודתו, הוי כן רבי ליעזר בן יעקב סבר מימר: אפ"ל אינו מבריק כדי הוא ועבודתו.

מה פליגינן? בשהיו שתי שורות מיכן ושתי שורות מכאן. אבל אם היתה שורה אחת מיכן ושורה אחת מיכן, מכיון שהוא מגיע נגד שלש גפנים בטל הכרם. וממילא מותר לזרוע בחריץ

חריץ שהוא עובר...זורעין בתוכה תני: פחות מיכן מ 10, אסור. דל כן מה אנן אמרין מותר?! תשעה מותר, עשרה לא כל שכן! אלא מהו פחות מיכן, לרוחב. דל כן מה אנן אמרין יעשה כסתום ותהא מותר. הוי אמינא דפחות מ 4 הוי כסתום ושרי אף לרבנן ויעשה כסתום ותהא מותר! לא כן תני שרשי פואה כנסין לתוך ארבע אמות שבכרם למטה משלשה טפחים ומלמעלה נפרדין זה מזה, הרי אילו מותרין!

שנייא היא שאויר הכרם מקיף. מכל הצדדין

אמר להן ר' ליעזר בן יעקב אין אתם מודין לי שעמוק כגבוה אלא שאויר הכרם מקיף. וא"כ במפולש יש להתיר! מסתברא רבי ליעזר מודה לרבי ליעזר בן יעקב, רבי ליעזר בן יעקב לא יודי לר' ליעזר. רבי ליעזר מודי לרבי ליעזר בן יעקב שעמוק כגבוה ומותר לזרוע בתוך חריץ ר' ליעזר בן יעקב לא יודי לרבי ליעזר שאויר הכרם מקיף

שומירה שבכרם...רבי חייא בשם רבי יוחנן: צריך שיהא שם חלל לבד מעובי הדופן ארבע. אמר רב שמואל בר רב יצחק הדא דתימר בעגולה. גת עגולה צריך מקום חשוב אבל במרובעת אינו צריך שיהא שם חלל ארבעה.

רבי חלפתא בן שאול אמר: צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלן. עפר 3 טפחים, "להגביה" קרקע השומירה אמר ר' יוסי הדא דתימא בעגולה אבל במרובעת אינו צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה.

גפן שהיא נטעה בגת... משלשה ועד ארבעה היא מתני', פחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה, משלים. ארבעה, זורע מיד. אים הגת שבו הגפן, פחות מ' 3, כסתום, וחייב להשלים 6 טפחים מבחוץ. מ' 3 עד 4, משלים בחוץ—4 זורע מיד

רבי אבין בשם שמואל (ישעיהו מב) ובבתי כלאים הוחבאו בית שמחביאי' בו את הכלאים:

הלכה ד משנה הנוטע ירק בכרם או המקיים הרי זה מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי? בזמן שהן נטועות על ארבע ארבע או על חמש חמש. היו נטועות על שש שש או על שבע שבע הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח עגולות לא מרובעות:

גמרא רבי יוסי בן חנינא אמר והוא שזרע כנגד האמצעית. ר' אבין בשם שמואל והוא

שתהא האמצעי עגולה ירק. היאך עבדא? שובע שורין מן שובע שורין, צא מהן ארבע גפנים לארבע זויות הכרם, שעומדות חוץ לעגול [עיין ציור] נשתיירו שם ארבעים וחמש גפנים, הדא היא דתנינן הרי הוא מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי בזמן שהן נטועות ד' על ד' או חמש על חמש

הדא שאין נאסרות 4 העומדות על קו העיגול מסייע לר' זעירא דר' זעירא אמר שמונה חוץ ממקום כרתינן. וא"כ אינם עומדות על הקו רק מרוחקות 3 טפחים ממנו [או 16 אמות ו' 3 טפח מהמרכז] [[אים כל שורש עבה טפח, לדוגמה]]

היו נטועות שש על שש או שבע על שבע. הדא דלא תנא נמי שמונה על שמונה... מסייע לר' לעזר דר' לעזר אמר: מד' אמות ועד שמונה אסור ומקדש, משמונה ועד שש עשרה אסור ואינו מקדש:

הלכה ה משנה הרואה ירק בכרם ואמר: כשאגיע לו אלקטנו מותר. כשאחזור אלקטנו, אם הוסיף הירק במאתים, אסור:
הירק והגפן

גמרא רבי יוסי בר חנינא אמר בפועל שנו. הא דשרינן "לכשאגיע..."

בעל הבית שהוא עסוק במלאכתו עשו אותו כפועל.

בעל הבית שקיים ירקות שדה בכרם, אסורין בין לו בין לאחר. פועל שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ומותר לכל אדם. וקשיא אם אסור לו יהא אסור לכל אדם אם מותר לכל אדם יהא מותר לו? אלא כרבי שמעון דאמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אף על גב דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו מודה הוא הכא שאסור לו רק להפועל, בלקטן אחר. אבל אם ליקט הוא, אסור בין לו בין לכל אדם:

ואם הוסיף במאתים אסור. דברי רבי ינאי

משערין בהדין ירבוזה. מין ירק כיצד הוא בודק? רב ביבי בשם רבי חנינא לוקט אחד ומניח אחד, מה שזה פוחת זה מוסיף: אם רואים שבחצי-שעה, נתמעט 1/200 אמר' שכ"כ מוסיף בחצי שעה

הלכה ו משונה היה עובר בכרם ונפלו ממנו זרעים, או שיצאו עם הזבלים, או עם המים. הזורע, וסיערתו הרוח לאחריו, מותר. סיערתו הרוח לפניו, רבי עקיבה אומר: אם עשבים יופך, ואם אביב ינפץ, ואם הביאה דגן ידלק:

גמרא אמר רבי לעזר מתנ' בעומד בשדה לבן, וסיערתו הרוח לשדה כרם.

רבי זעירא בעי מה איתאמרת, "בעומד", או "אפילו עומד", אין תימר בעומד בלבן, הא בשדה כרם לא. אין היתר אפי' הלך לאחריו אין תימר אפי' עומד בלבן, וקאי אסיפא [לפניו אסור...אפי' עומד בלבן] היא הדא היא הדא. יש להתיר בלאחריו, בכל גווני

נישמענה מן הדא: רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: ה ז ו ר ע [כנראה ל"ג ליה במשנה] וסיערתו הרוח לאחריו מותר מפני שהוא אונס. מה נן קיימין? אם בעומד בשדה כרם, עובר עבירה ואת אמרת מותר!? אלא כי נן קיימין בעומד בשדה לבן וסיערתו הרוח לשדה כרם.

ר' זעירא ר' שמעון בן לקיש משום ר' הושעיא: אם עשבים יופך- הכל מותר, אם אביב ינפץ- הקשין מותרין, והדגן אסור. אם הביאה דגן תדלק- הכל אסור.

רבי יוחנן אמר הכל אסור, מהו הדא דתנינן אם עשבים יופך אם אביב ינפץ ואם הביאה דגן תדלק? כההיא דתנינן תמן הערלה וכלאי הכרם את שדרכו לשרף ישרף. את שדרכו ליקבר יקבר.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: פעמים שהקשין מותרין והדגן

אסור. פעמים שהקשין אסורין והדגן מותר. היאך עבדא? זרע בהיתר וסיכך על גבן, הקשין מותרין והדגן אסור. זרע באיסור, והעביר את הסכך, הקשין אסורין והדגן מותר.

רבי זעירא בעי, ניחא הקשין מותרין והדגן אסור. הקשין אסורין והדגן מותר? גדל מתוך איסור ואת אמרת הדגן מותר!? רבי זעירא כדעתיה דאמר ר' זעירא בשם ר' יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו מוסיף כמה, אסור. שאין גידולי איסור, מעלין את האיסור:

הלכה ז משונה המקיים קוצים בכרם, רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש אלא דבר שכמוהו מקיימין.

האירוס והקיסוס ושושנת המלך iris ivy white lily וכל מין זרעים, כן גירסת תוספתא **אינם כלאים בכרם.**

הקנבס hemp **רבי טרפון אומר אינו כלאים.** [ל"ח אוכל] **וחכמים אומרי' כלאים.**

והקינרס globe artichoke **כלאים בכרם:**

גמרא אמר ר' אבהו טעמא דר' ליעזר שכן מקיימין אותן לגמלים בערביא.

האירוס אירסיה. הקיסוס קיסוסא. ושושנת המלך קרינטון. הקנים והאגין והוורד והאטדין מין אילן ואינן כלאים בכרם. השיפה והאיטן והגמי ושאר כל הגדלים באפר מין דשאים והן כלאים בכרם. והתני רבי הושעיה אילו הן מיני דשאים: הקינרס והחלמה והדימוע והא ט ד. תמן לברכה וכאן לכלאים. מברכין על פירות אטד בורא פרי האדמה

אמר ר' יוסי הדא אמרה אתרוג אע"פ שאתה אומר עליו בורא פרי העץ, את אמר על התמורות shoots שלו בורא מיני

דשאים.

הצלף-caper בית שמאי אומר' כלאים
בכרם, לגבי איסורא דכלאי הכרם, החמירו לחשבו כירק
ואינו כלאים בזרעים. בית הלל אומרים
אינו כלאים לא בכרם ולא בזרעים. דהוי אילן
גמור הכל מודין שהוא חייב בערלה.

תני רבי חנינא בר פפא את שהוא עולה
מגזעו if leafs grow from the trunk מין אילן,
משרשיו מין ירק. התיבון הרי הכרוב הרי
הוא עולה מגזעו! כאן בודאי כאן בספק:
אים פשיטא לך שהיא ירק [כגון כרוב] אל תשתמש בסימן
זה!

מסכת כלאיים פרק ו

לקיש לרבי יוחנן בעריס המכוון שנו בגין בית הלל. ומודה רבי יוחנן לר"ש בן לקיש בעריס המעוקם שנו בגין רבי יוחנן בן נורי. דרבי יוחנן בן נורי אמר טועין כל האומרים כן. אין תימר בעריס המכוון שנו, מה אית בה טועין? הלא באמת אסור אליבא דב"ש! [ריב"ן מתלמידי ב"ש?]

מה ביניהון? ב"ש וב"ה היו שם שתי אמות, מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין, אינו אסור אלא שתי אמות. מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין, אסור עוד שתי אמות אחר. כ 4 אמות מהגפנים

ר' יונה בעי, היו הכרתין = שרשיו ועיקריו נתונים מקצתן בתוך ארבע אמות ומקצתן חוץ לארבע אמות. מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין ניחא. יש לאסור, עוד ד אמות מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין, מקום שהחוט כלה אסור והשאר מותר? מי אמרי' מגו דאהניא ליה [לגדר] לאסור מקצתן, נאסרו כולן. או אותן שחוץ לד"א, אינן אלא כגפן יחידי [וסגי בו"ט כשבא לזרוע ביניהן]

אמר רבי יוחנן: רבי יוסי ורבי ישמעאל ורבי יוחנן בן נורי שלשתן אמרו דבר אחד.

רבי ישמעאל: דתנינן על גנה קטנה שהיא מוקפת עריס, אם יש בה מלא בוצר וסלו מיכן, ומלא בוצר וסלו מיכן, תיזרע. ואם לאו, לא תיזרע. א"ר יונה אמה בוצר ואמה סלו. אמה בוצר ואמה סלו. הוון בעיי מימר, מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין ניחא, מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין, אין אותן הכרתין ממעטין ארבע? תיפתר שהיו חבוקין לכותל.

הלכה א משנה איזהו עריס? שהחמירו להרחיק 4 אמות-אף שהם בשורה אחת **הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים או בצד החריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ד', נותנין לו עבודתו ד' אמות.**

ב"ש אומרי' מודדין ד' אמות מעיקר גפנים ולשדה, וב"ה אומרי' מן הגדר ולשדה. ז

א"ר יוחנן בן נורי טועין כל האומרים כן! לא נאמר שיעור ד' אמות על דבר זה! אלא אם יש ד' אמות מעיקר גפנים ולגדר, נותנין לו עבודתו וזרע את המותר מרחיק ו"ט וזרע בין הגפנים לגדר [ואינו נאסר משום "חבוש" ז

וכמה היא עבודת הגפן? יחידית ששה טפחים לכל רוח. ור"ע אומר שלשה:

גמרא וקשיא על דעת' דבית שמאי בלא כך אינו אסור משום כרם? כל שורה של 5 גפנים חייב בהרחקה! רבי שמעון בן לקיש אמר בעריס המעוקם שנו. ז

רבי יונה בעי מהו ליזרע בנתיים? ככרם הן, ואת אמר אסור ליזרע בנתיים. ז

רבי יוחנן אמר בעריס המכוון שנו. אם בעריס המכוון שנו בלא גדר אינו אסור משום כרם! נימר בגין בית הלל תניתה.

אמר רבי חנניה: מסתברא מודה רבי שמעון בן

[לא ארבע אינן כלום, הלכות עריס בחמש!]
אמר רבי חנניה תיפטר שהיו שתי גפנים נתונים
בקרן זוית אחת, שאם ימתחם הן נראים כארבע
ביניין] עיין ציור

רבי יוסי. דתנינן 5:3 רבי יוסי אומר אם אין
שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם.
ואהן, רבי יוחנן בן נורי דהכא.

מסתברא רבי יוסי ורבי ישמעאל יודון לרבי
יוחנן בן נורי. ורבי יוחנן בן נורי לא יודי לרבי
יוסי ורבי ישמעאל. רבי יוסי יודי לרבי
ישמעאל. רבי ישמעאל לא יודי לרבי יוסי.
חבוש דרי"ש חזק מר' יוסי, ור' יוסי מריב"ן

רב יהודה בשם רב הלכה כרבי עקיבה.

רבי יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי:
הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ.
אמר רבי יעקב בר אחא ותניי תמן הלכה כדברי
מי שהוא מיקל בחוצה לארץ:

**הלכה ב משנה עריס שהוא יוצא מן
המדרגה ציור, רבי ליעזר בן יעקב אומר אם
עומד בארץ ובוצר את כולו, הרי זה אוסר
ארבע אמות בשדה, ואם לאו אינו אוסר אלא
כנגדו.**

**רבי לעזר אומר [אף] הנוטע שורה אחת אחת
בארץ ואחת במדרגה, אם גבוה עשרה
טפחים אינה מצטרפת עמה, ואם לאו הרי זו
מצטרפת עמה**

גמרא [רבי שמואל בר נחמן רבי יונתן בשם
רבי ליעזר הגומם את כרמו פחות מטפח חייב
בערלה משום מראית העין, וחכ"א עד שיגום
מעם הארץ.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בשם רבי
ליעזר בן יעקב העושה כרי מן הלקט ומן
השכחה ומן הפיאה חייב בתרומה גדולה מפני
מראית העין.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ורבי
ליעזר בן יעקב משום בית שמאי המת מטמא
ארבע אמות ברשות הרבים מפני כבודו. רבי
מנא אמר הדא אחרייתא משום בית שמאי. רבי
יוסי בי רבי בון אמר כולהון משום בית שמאי]

א"ר יונה אוף הדא דתנינן משנתינו מפני מראית
העין. דלא כן, מה בין העומד בארץ מה בין
העומד במדרגה? למה ייאסר כשעומד בארץ ובוצר?

אים גבוהה... "גבוהה" מה? גבוהה שורה? גבוהה
מדרגה? אין תימר גבוהה שורה, שופע
המדרגה כלמטן. אין תימר גבוהה המדרגה,
שופע המדרגה כלמעלן. אים המדרגה גבוהה 10,
אבל הוא נטע שורה, בשיפוע המדרגה [כגון 5 מן הארץ] מיבעי
לן אי דיינינן ליה כאילו נטעו למעלה, [ולא מצטרף] או למטה
[ומצטרף]

והתני "שתי שורות במדרגה אחת" [חשיבי ככרם
לעניין שחיבין להרחיק 4 אמות תבואה הזרועה על הארץ] א"ת
לך מימר גבוהה מדרגה?! לא גבוהה שורה!
פשיטא דלא מקילינן כששתי השורות סמוכים לארץ [ורק ה מ ד ר
י גה גבוהה]!

אמר רבי מנא כל אותן עשרה טפחים

שבמדרגה עשו אותם מקום בפני עצמו.

מדחה...דילמא הקילו לחשבם כמקום בפנ"ע

תמן תנינן הזורק ד' אמות בכותל למעלה
מעשרה טפחים, כזורק באויר. למטה מעשרה
טפחים, כזורק בארץ. רב חסדא אמר במורד
לכסן. כותל משופע חשיב הנחה ואין סופה לירד?
ר' חייא בשם רבי יוחנן תיפותר שהיתה דבילה
שמינה והיא ניטוחה.

ר' חגי בעי קומי רבי יוסי, לית הדא אמרה
שיפוע המדרגה כלמטן?! דחשבינן ליה כזורק בארץ
אמר ליה: תמן, זרעין נהנין מן המדרגה, לא
מלמטן ברם הכא דרך בני אדם להיות שפין בה
והיא נופלת. אילו אמר כשהיה שם בכותל חור
והיא נהנה מן החור כשם שהזרעין נהנין מן
המדרגה, ואפ"ה הוי חשיב ליה כלמטה לחייב חטאת, שפיר
מצי לאוכוחי דשפוע מדריגה כלמטן יאות!

שתי גינות זו על גב זו התחתונה עשויה כרם,
והעליונה אינה עשויה כרם, זורע את העליונה
עד שהוא מגיע לאויר עשרה. ולא יותר רבי בון
בר חייא בעי קומי רבי זעירא, לית הדא אמרה
שיפוע המדרגה כלמטן?! אמר ליה משום
זרעים נוטין לאויר הכרם.

העליונה עשויה ככרם והתחתונה אינה עשויה
ככרם, זורע את התחתונה ואת המדרגה עד
שהוא מגיע לעיקר הגפנים. אמר רבי יוסי לית
כאן לעיקר הגפנים. אלא למטה משלשה.
כהדא דתני שרשי פואה נכנסין לתוך ארבע
אמות שבכרם למטה משלשה טפחים, הרי אלו

מותרין:

הלכה ג משנה המדלה את הגפן על מקצת
אפיפיירות lattice work לא יביא זרע אל תחת
המותר. ואם הביא לא קידש. ואם הילך
החדש, אסור.
וכן המדלה על מקצת אילן סרק.

המדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל מותר
להביא זרע אל תחת המותר. ואם הילך
החדש, יחזירנו.

מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי ישמעאל
מכפר עזיז הראהו גפן שהיה מודלה על
מקצת תאינה, אמר ליה מה אני להביא זרע
אל תחת המותר? אמר ליה מותר.

והעלהו משם לבית מגינייא והראהו גפן
שהיה מודלה על מקצת הקורה וסדן של
שקמה ובו קורות הרבה, אמר ליה תחת
הקורה הזו אסור והשאר מותר.

אי זהו אילן סרק? כל שאינו עושה פירות.
רבי מאיר אמר הכל אילן סרק חוץ מן הזית
ומן התאינה. אינו מבטל התאינה רבי יוסי אומר
כל שאין כמוהו נוטעין שדות שלימות הרי
זה אילן סרק: הא כל שנוטעין, אינו מבטל

גמרא ##חזקיה אמר: משלשה ועד ארבעה
היא מתניתא. פחות משלשה כסתום. משלשה
ועד ארבעה, משלים. ארבעה, נחת הוא לה.
ל"ש כאן ##

עד היכן? אסור לזרוע תחת המותר ר' יעקב בר אידי בשם ר' שמעון בן לקיש עד ד' אמות. ר' אחא רבי חנינא בשם ר"ש בן לקיש עד שש אמות:

א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' הושעיה בר שמי בשם ר' יצחק בן לעזר אם היו שתי פיפרות, אף שקרובין זה לזה, כיון שהם שני "בניינים" נפרדים מותר. אמר רבי חנינא ותני ופליג אם היה דרכו לפסע לקפוץ מזה על זה אסור. ותני כן: ר' שמעון בן לעזר אומר אם היה דרכו לפסע בין פיפור לפיפור, כפיפור אחד הוא:

מה בין אילן סרק מה בין אילן מאכל? אדם מבטל אילן סרק על גבי גפנו ואין אדם מבטל אילן מאכל על גבי גפנו.

תמן תנינן כל חמתות צרורות טהורות חוץ משל ערביים. רבי מאיר אומר צרור השעה-טהורות, צרור עולם-טמאות. רבי יוסי אומר כל חמתות צרורות טהורות.

אית תניי תני מחלף ר' יוסי "מטמא" בקשר עולם רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא כמתניתין. אמר ר' יודן סימנא דכלים כלאים ר"מ=מבטל, ר"י=אינו מבטל

דלכן, מה בין צרור עולם מה בין צרור שעה? דבי רבי ינאי אמרי צרור עולם צריך חיתוך כדי להחירו צרור שעה אינו צריך חיתוך:

הלכה ד משנה פיסקי עריס שמונה אמות ועוד. וכל מידות שאמרו חכמים בכרם אין בהם "ועוד" חוץ מפיסקי עריס.

אילו הן פיסקי עריס: עריס שחרב מאמצעו, ונשתיירו בו חמש גפנים מיכן וחמש גפנים מיכן, אם יש שם שמונה אמות, לא יביא זרע לשם. שמונה אמות ועוד, נותנין לו עבודתו
6 טפחים וזורע את המותר. ציור

עריס שהוא יוצא מן הכותל מתוך קרן, וכלה. יש כותל כמין ד עיין ציור נותנין לו עבודתו
6 טפחים וזורע את המותר.

רבי יוסה אומר: אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם. כ חייב להרחיק ממנו ככרם רגיל

הקנים היוצאין מן העריס וחס עליהן לפסקן, כנגדן מותר. עשאו כדי שיהלך בהן החדש, אסור.

הפרח היוצא מן העריס, רואין אותו כילו כאילו מטוטלת plumb line תלוייה בו, כנגדו אסור. וכן בדלית. גפן יחידי שהדלה אותו ע"ג חבל.

המותח זמורה מאילן לאילן, תחתיה אסור. ספקה בחבל או בגמי, תחת הסיפוק, מותר. עשאו כדי שיהלך עליו החדש, אסור:

גמרא לית הדא כ ל מדות שאמרו חכמים אין שם ועוד... פליגא על רבי זעירא 4:6 דרבי זעירא אמר שמונה חוץ ממקום כרתינ! לדידה, יש שיעור "ועוד" גם בכרם רגיל! פתר לה שמונה אמות וכל שהוא. ולמה לא תניתה? ולא תיסבור כההיא דאמר

רבי יוחנן כל מידות שאמרו חכמים "ועוד"
טפח, וההין, ר' זעירא ריבה ציבחר כל שהוא לפום
כן לא תניתה. רק כשנצרך "ועוד" = טפח מיירי משנתינו

רבי יונה בעי למה נן אמרין כל מידות שאמרו
חכמים אין בהן ועוד חוץ מפיסקי עריס?
והתנינן עשרת קבין ירושלמי שיהן ששה
עשרוניין ועדויין! תמן למידות וכאן לאמות.
והתנינן רבי יוסי בן משולם אומר ועוד קב
למאה סאה, שתות סאה למדמע! סאה תרומה בטילה
100.1666 סאה חולין תמן למידות וכאן לאמות.

והתנינן אמר רבי יודה בן בבא הגינה והקרפף
שהיא שבעים ושיריים על שבעים ושיריים
שמואל אמר בשני שלישי אמה שנו!

ולא שנייא בין שבנה גדר ואח"כ נטע אחת
עשרה גפנים, בין שנטע אחת עשרה גפנים
ואח"כ בנה גדר, נפסקה האמצעית, יש כאן
עריס ויש כאן פיסקי עריס.

חרב הגדר אין כאן עריס ולא פיסקי עריס.

רבי אבודמי אחוה דרבי יוסי בעי, חזר ובנייה,
את אמר חזר עריס למקומו, ודכוותה חזרו
פיסקי עריס למקומן?

רבי יוסי בשם רבי יוחנן מעשה ששרף רבי
יוחנן בן נורי בנגיגר. מה שרף? פיסקי עריס
שרף. ר' חייא בשם ר' יוחנן מעשה ששרף
ריב"נ בנגיגר. מה שרף? בין עריס לגדר
שרף.

אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא
ניחא בין עריס לגדר שרף, 6:1 דברי ריב"ן דברי
חכמים חלוקין עליו
פיסקי עריס שרף, דברי חכמים חלוקין עליו?
ולא שמיע דאמר רבי יעקב בר אחא איתפלגון
רבי יוחנן ור"ש בן לקיש, עריס עצמו מהו?
רבי יוחנן אמר אסור ומקדש, ר"ש בן לקיש
אמר אסור ואינו מקדש.

ר' יוסי אומר... והוא שיהא בקרן זוית ארבעה
טפחים כדי מקום. ציור

תנינן הכא דר' יוסי, ותניננה תמן 5:3 גפן שהיא
נטועה... אילו תניננה הכא ולא תניננה תמן,
הוינן אמרין, הכא על ידי שהיא הלכת עריס,
את אמר אסור. הוי צורכה מתני תמן. או אלו
תניננה תמן ולא תניננה הכא, הוינן אמרין,
תמן על ידי שהוא מגופף מארבע רוחותיו, את
אמר אסור, הכא על ידי שאינו מגופף מארבע
רוחותיו, את אמר מותר. הוי צורכא מתניא
הכא וצורכא מתניא תמן.

נוסח אחר לכאילו מטוטלת תלויה תמן אמר, את רואה
כילו שפוד של מתכת תחוב בו. שמעון בר בא
בשם רבי יוחנן עד מקום שהוא נקמז.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא:
תחת האשכולות אסור ומקדש. תחת העלין לא.
אמר רבי יוסי אפילו תחת העלין אסור ומקדש:

מסכת כלאיים פרק ז

הלכה א משנה המברך את הגפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא זרע עליה. אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הבריכה בסלע, אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות, מותר להביא זרע עליה.

הארכובה שבגפן, עיין בגמרא אין מודדין אלא מעיקר השני:

גמרא לא יביא זרע "עליה" הא מן הצד מותר. מה נן קיימין? אי משום זרעים באילן, =הרכבה למה לי גפן, אפילו שאר כל האילן! אי משום עבודה, =הרחקה ניתני ששה! אלא כר' עקיבה, דרבי עקיבה אמר שלשה. הרחקת זרע מן גפן יחידי אין כרבי עקיבה אפילו מן הצד ניתני שלשה! רבי ירמיה בשם רבי חיה בר אבא משום זרעים על גבי הגפן. לעולם משום "הרחקה", ודי לנו להחמיר על גבה ממש [כיון שהזמורה מכוסה]

תמן תנינן: מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל, שלשה טפחים. רבי ירמיה אמר רבי חמא בר עוקבא מקשי, תמן את אמר השרשין מהלכין מן הצד, והכא את אמר אין השרשין מהלכין מן הצד! אמר רבי יוסי כאן וכאן אין השרשין מהלכין מן הצד. אלא שהן עושין עפר תחוח והן מלקין ארעיתו של כותל. תדע לך שהוא כן, דתנינן תמן מי רגלים, ומי רגלים מהלכין מן הצד?! התיב רבי יוסי בי רבי בון, והתנינן מחרישה, אית לך מימר מחרישה אינה מהלכת מן הצד?!

אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הדא דתימר בסילון של חרס, אבל בסילון של אבר, אינו צריך עד שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלן.

הבריכה בסלע. הדא דתימא בהדין צונמא קרקע קשה ברם בהדין רכיכה, מתפתפת היא.

והאי שאין מודדין אלא מעיקר השני בשאין הראשון נראית, אבל אם היה הראשון נראה, נותן ששה טפחים לכאן, וששה טפחים לכאן. תדע לך שהוא כן דתנינן דבתרה: המברך שלשה גפנים ועיקריהן נראין. ותני עלה במה דברים אמורים? ..ואם לאו אינן מצטרפין לענין הכרם, אבל לענין עבודה, נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן:

הלכה ב משנה המברך שלש גפנים ועיקריהן נראין, מקום הראשון עדיין ניכר רבי לעזר בי רבי צדוק אומר: אם יש שם ביניהם מארבע אמות ועד שמנה הרי אלו מצטרפות, והוי כרם [שיש 6 גפנים] ואם לאו אינן מצטרפות.

גפן שיבשה, וזרע תבואה בצדה אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר אף צמר גפן ?? אסור ואינו מקדש. רבי אלעזר בר ר' צדוק אומר משמו: אף "על גבי הגפן" עיין גמרא אסור ואינו מקדש.

אלו אסורין ולא מקדשין: פירקי ד ה ו מותר חורבן הכרם, מותר מחול הכרם, מותר פיסקי עריס, מותר אפיפירות.

אבל תחת הגפן, ועבודת הגפן, וארבע אמות שבכרם, הרי אלו מקדשין:

גמרא אמר רבי לעזר הלכה דרבי מאיר היא. ניחא בסיתוא אבל בקייטא? בקיץ הרי ניכר שאינו גפן! אית אתרין דמתרן טרפיהן אפילו בקייטא.

רבי שמואל בשם רבי זעירא "על גבי זמורה" היא מתניתא. רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק: לאויר עשרה היא מתניתא.

אמר רבי יוסי הוינן סברין כרם יש לו

אור, גפן יחידית אין לה אור. מן מה דאמר רבי בון בר חייא בשם ר' שמואל בר רב יצחק לאור עשרה היא מתניתא. הדא אמרה אפי' גפן יחידית יש לה אור:

בדיעבד... מותר מחול הכרם, ארבע אמות. מותר חורבן הכרם, ארבע אמות. מותר פיסקי עריס, ששה טפחים. מותר אפיפירות ששה טפחים.

בנתיים מהו? כל מה שלא נזכר ב"אלו אסורין ומקדשין" וגם לא נזכר ב"אלו... ולא מקדשין" [במשנתין]

רבי יוחנן אמר אסור ומקדש רבי שמעון בן לקיש הוא הדא הוא הדא

יש 11 אמות בין שורות הכרם לגדר, וזרע שם, [בהרחקת 4 אמות] ב ד י ע ב ד, לא נאסר... ממה נפשך? כרם גדול = כרם בת 3 שורות. וגם יש בין שורה לשורה 9 אמות, למה לי חורבנו אפילו מטעתו? קיימ"ל, אפי' זרע ב ין השורות ב ד י ע ב ד לא נאסר כרם קטן = כרם בת 2 שורות. גם יש 7 אמות בין שורה לשורה, אין לו מחול! אלא כי נן קיימין בכרם גדול, שנטעו על מטע כרם קטן.

אמר רבי זעירא [הדא אמרה] כרם גדול שנטעו עד מטע שש עשרה על שש עשרה, אין לו מחול. ואפי' לכתחלה שרי בין כרם לגדר תוכו אסור ואינו מקדש, חוצה לו לא כל שכן. שאין לאסור כל ל

אמר רבי יוסי אין לוקין אלא על עיקר הכרם:

הלכה ג משנה המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חברו, הרי זה קידש וחייב

באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין אדם מקדש דבר שאינו שלו. אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית, ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו:

גמרא כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים אין לי אלא כרמך. כרם אחר = גוי מנין? ת"ל כרם לא כלאים. אמר רבי לעזר דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר אין לגוי קנין בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. אמר ר' יוחנן דברי הכל היא. תיפתר בגוי שזרע כרמו כלאים ולקחו ממנו ישראל. רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרי דרבי מאיר היא:

ה"נעבד" המשתחוה לבהמה פסול לקרבן אית תניי: בין שלו בין של אחרים אסור. אית תניי תני: שלו אסור של אחרים מותר. הוון בעיי מימר מאן דאמר בין שלו בין של אחרים אסור, רבי מאיר ורבי יודה. מאן דאמר שלו אסור ושל אחרים מותר, רבי יוסי ורבי שמעון. רבי יוסה בשם רבי לא: דברי הכל היא. כמה דתימר תמן דבר שיש בו רוח חיים אף על פי שאינו נאסר להדיט, נאסר לגבוה. ודכוותה, דבר שאינו שלך, אף על פי שאינו נאסר להדיט, נאסר לגבוה.

רבי שמעון בן לקיש אמר: קנסיה דר' מאיר מתניתין דקניס, אתיא כר"מ. ועבד עובדא דכוותיה וכן פסק ר"ל "למעשה" [דדינין דינא דגרמי] מן הדא: המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חברו... וכי מה עשה מעשה? אלא כשהוסיף לפי דעתו הוא מוסיף. מכיון שע"י גר

מתו הוסיף, חייב

חד בר נש חוי סלעיה לרבי לעזר אמר ליה טבא היא! ואיפסלית, אתא עובדא קומי רבי שמעון בן לקיש וקנסיה מן הדא: המראה דינר לשולחני ונמצא רע, חייב לשלם מפני שהוא נושא שכר. ורבי לעזר נושא

שכר?! רבי יעקב בר אחא בשם ר' אבונא המחזיק בו, כנושא שכר. אם סומכין עליו לגמרי, חייב

רבי יוסי בי רבי בון לא אמר כן, [נוסח אחר אודות פלוגתת ר"ל ור' לעזר] אלא: רבי לעזר אמר קנסיה דרבנין. רבי שמעון בן לקיש אמר קנסיה דר' מאיר. כד אתא עובדא, שאל רבי שמעון בן לקיש לרבי לעזר ההן קנסא דמאן? אמר ליה דרבנין. אף רבנן מודו אמר ליה פוק שלם!

אמר ר' יוחנן הכל מודים ר"י ור"ש בענבים שהן אסורות. אמר ליה ר' לעזר האוסר אינו נאסר, ושאינו אוסר נאסר?! התבואה ה"אוסר" אינו נאסר, ואיך יאסר ה"נאסר"=כרם

מה פליגין [רי"ח ור"א] במסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו. אבל המסכך את גפנו של חבירו ע"ג תבואתו, כל עמא מודיי שהאוסר נאסר.

המסכך גפנו של חבירו ע"ג תבואתו של חבירו. ראוהו נכנס לשדה שמעון וסיכך גפנו של שמעון ע"ג תבואת שמעון. נישמעניה מן הדא: אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. הרי אין הגפן שלו, ואין התבואה שלו, ואיתתבת: תשובה שהשיב ר' יוסי לר"מ להפריכו [ממעשה שהיה]---אלמא, לר"מ, אף זה נאסר.

הלכה ד משנה האנס שזרע את הכרם ויצא מלפניו, קוצרו אפילו במועד.

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. ישלם יותר [בגלל שאינם רוצים לעבוד במועד!] יותר מיכן שאינו מוצא פועלים רק ביוקר קוצר כדרכו והולך, אפי' לאחר המועד.

מאימתי הוא נקרא אנס? משישקע: עד אימתי? נקרא "אנס" לעניין שאינו יכול "לאסור" כרם חבירו? עד שישקע שם בעלים ממנה

גמרא רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתניתא: "מותר" לקצור אפילו במועד. [גם זה בכלל החידוש]

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. רב הונא ורב ששת חד אמר שליש לשכר. וחרנא אמר שליש לדמים:

מאימתי נקרא אנס? משישקע. אמר רבי אחא נתיאשו הבעלים, ולא נשתקעו הבעלים, איסורו מדבריהן. נשתקעו הבעלים, ונתיאשו, איסורן דבר תורה

ויש קרקע נגזל? אמר רבי לא, אף על פי שאין קרקע נגזל יש ייאוש לקרקע:

הלכה ה משנה הרוח שעילעלה את הגפנים על גבי תבואה יגדור מיד, ואם אירעו אונס, כגון אבל מותר.

תבואה שהיא נוטה תחת הגפן, וכן בירק, מחזיר ואינו מקדש.

מאימתי תבואה מתקדשת? משתשליש. וענבים משיעשו כפול הלבן. תבואה שיבשה כל צורכה, וענבי' שבישלו כל צרכן אינן מתקדשות:

גמרא וכבן עזאי: יספר. אשכח תני רבי עקיבה אמר: יחזיר. בן עזאי אמר: יספר.

מאימתי מתקדשת? משתשליש. אית תניי תני משתשריש. מאן דתני משתשליש, מסייעא לרבי יוחנן. מאן דאמר משתשריש, מסייעא לרבי הושעיא. 5:6

וענבים משיעשו כפול הלבן. א"ר חנניה בריה דרבי הלל דכתיב (דברים כב) ותבואת הכרם.

כיני מתני' אינן מתקדשות:

הלכה ו משנה עציץ נקוב מקדש בכרם, אוסר הכרם ושאינו נקוב אינו מקדש. רבי שמעון אומר זה וזה אסורין מלעשות כן..ולא מקדשין.

המעביר עציץ נקוב בכרם, אם הוסיף
במאתים, אסור: העציץ

גמרא תני אין בין עציץ נקוב לעציץ
שאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד. נקוב,
אינו מקבל הכשר כרבי שמעון דס"ל נקוב כתלוש
לכל מילי ברם כרבנן אית חורנין: עציץ נקוב
מקדש בכרם, ושאינו נקוב אינו מקדש.
התולש מעציץ נקוב חייב, משאינו נקוב
פטור.

עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים,
ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים. רבי יוסי
אמר לה סתם, רבי חנינא מטי בה בשם
רבי שמואל בר רב יצחק: התורה ריבתה
בטהרת זרעים. מה טעם? (ויקרא יא) וכי
יפול מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע
טהור הוא.

תני עציץ שאינו נקוב מעשרותיו מהלכה,
מדרבנן ותרומתו אינה מדמעת, ואין חייבין
עליה חומש.

רבי יוסי בעי מהו לומר על פיתו המוציא
לחם מן הארץ? רבי יונה בעי כן דלעת
כתלוש הוא לסכך בו? רבי יודה בר פזי
בעי, נטע חמש גפנים בחמשה עציצין
שאינן נקובין, ועשאן שתים כנגד שתים
ואחת יוצא זנב, את אמר כרם הוא. הפכו??,
ויש כרם מיטלטל?

שמואל אמר במעביר תחת כל גפן וגפן.
שהוסיף 200 בסך הכל לפיכך לא נאסרו הגפנים—דהיו
שם זמן מועט—רק העציץ

אמר רבי יוחנן לאויר עשרה היא מתניתא.
תלה העציץ בתוך י' ואמרינן לעיל דאסור ואינו מקדש

העביר חמשה עציצין נקובים תחת גפן
אחת, וכל אחד לא שהה כזמן הראוי תפלוגתא דרבי
לעזר ורבי יוחנן. 7:3 האוסר- אינו נאסר,
ושאינו אוסר- נאסר! אבל אם העביר
עציץ אחד תחת חמש גפנים, כל עמא מודיי
שהאוסר נאסר:

באש:

כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים.
מלמד שאינו חייב עד שיזרע שני מינים בכרם
דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אמר אפי' מין
אחד.

על דעתיה דרבי יונתן כתיב (ויקרא יט) שדך
לא תזרע כלאים, לאיזה דבר נאמר לא תזרע
כרמך כלאים? חברייא אמרין להחמיר עליו
אפילו מין אחד.

על דעתיה דרבי יאשיה שדך לא תזרע כלאים,
לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים? והלא
חייב על חטה ושעורה אף חוץ לכרם! חברייא אמרין
להתרייה שאם התרו בו משום שדך לוקה,
משום כרמך לוקה.

א"ר בון בר חייא ליתן לו שיעור אחרת. כאן
הרחקת חטה ושעורה ששה טפחים, וכאן ארבע
אמות.

[ל"ש כאן. איסור כלאי הכרם היא דווקא ב"גדר" ... מה נן
קיימין? איפה הגדר? אם בשעשה גדר מבפנים,
שמקיף את כל הכרם בטל הכרם! אם בשעשה גדר
מבחוץ, זהו המחול! ולא סגי בד' אמות! אלא כי נן
קיימין בשדה שהיה שם שדה תבואה, והקריח
לתוכה ארבע אמות. רוצה ליטע כרם באמצע שדה
תבואה, הרי קמת התבואה כגדר לאסור אבל לא להתיר [שורת
קמה שחוצה לן] ואתיא כדאמר רבי חנינה אין
האוסר נעשה מחיצה להציל. סברין מימר,
אוסר נעשה מחיצה ליאסר.]

מסכת כלאיים פרק ח

הלכה א משנה כלאי הכרם אסורין מלזרוע
ומלקיים, ואסורין בהנאה.
כלאי זרעים אסורין מלזרוע ומלקיים, ומותרין
באכילה וכל שכן בהנאה.
כלאי בגדים מותרין בכל דבר ואינן אסורין
אלא מללבוש.
כלאי בהמה מותרין לגדל ולקיים ואינן אסורין
אלא מלהרביע.

כלאי בהמה וולדות שנולדו מן כלאיים אסורין זה עם
זה:

גמרא כלאי הכרם אסורין כו'. כתיב (דברים
כב) לא תזרע כרמך כלאים. אין לי אלא
הזרוע. מקיים מניין? ת"ל וכרם לא כלאים מה
כרבי עקיבה? דר"ע אומר המקיים עובר בלא
תעשה. אמר רבי יוסה דברי הכל היא. הכל
מודים באסור שהוא אסור. בשלא קיים ע"י
מעשה. אבל אם קיים ע"י מעשה לוקה. כהדא
דתני המחפה בכלאים לוקה.

מניין שהוא אסור בהנייה? נאמר כאן פן
תקדש. ונאמר להלן פן תווקש בו. מה פן
האמור להלן אסור בהנייה, אף פן שנאמר כאן
אסור בהנייה. ואית דבעי מימר: נאמר כאן פן
תקדש, ונאמר להלן (דברים כג) ולא יהיה קדש
מבני ישראל. מה קדש שנאמר להלן אסור
בהנייה אף כאן אסור בהנייה. - אמר רבי חונא
ביאתו אסורה בהנייה- אית דבעי נישמענה מן
הדא: דאמר רבי חנינא פן תקדש פן תוקד

על דעתיה דרבי יונתן, לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים? משמע דווקא שני מינים בתוך הכרם! הא דאמר רבי הילא הן דאת אמר לא אמר', למה את אמר?! =מה שאתה אומר, לא נאמרה [שהרי גם לדברך קשה] א"כ גם לדידך תיקשי "למה נאמר"? או כהא דאמר רבי זעירא לא תזרע כרמך כלאים- עיקר כרמך כלאים לא תזרע. לאסור חרצן וחטה!

רבי יודן קפודקיא בעא קומי רבי יוסי, תמן לעניין כלאי זרעים את אמר אין זרעי אילן קרויין זרעים. והכא הכשר זרעים את אמר זרעי אילן קרויין זרעים! אמר ליה תמן מיעט הכתוב את שאין דרך בני אדם להיות קורין זרעים. ברם הכא ריבה הכתוב (ויקרא יא) על כל זרע זרוע אשר יזרע.

אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי המחפה בכלאים לוקה. א"ל רבי יוחנן ולא מתניתא היא! "כלאים בכרם" יש חורש חרישה אחת וחייב 8 מלקיות איך אפשר כלאים על ידי חרישה? לא במחפה! והוה רבי ינאי מקלס ליה הזלים זהב מכיס וגו' (משלי ד) בני אל ילוזו מעיניך תן לחכם ויחכם עוד ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסיא יכיל אנא פתר לה מתני' דמכות כרבי עקיבה. דרבי עקיבה אמר המקיים כלאים עובר בלא תעשה. כלום אמר רבי עקיבה אלא לעבור שמא ללקות!? והכא ללקות אנן קיימין! ע"כ במחפה, ומחפה כזורע! ועוד מן הדא דתנינן שביעית, אית לך מימר שביעית דרבי עקיבה! ע"כ משום "זורע" בשביעית (ל"ש "מקיים!") פתר לה שביעית דרבי לעזר

דרבי לעזר אמר לוקין על החרישה בשביעית. רבי יוחנן אמר אין לוקין על החרישה בשביעית. מה טעם דרבי לעזר (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה' כלל. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור פרט. הזרע והזמר בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה זרע וזמר מיוחד שהן עבודה בארץ ובאילן אף כל דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן. מה עבד לה רבי יוחנן?

##

שני דברים הן, ושני דברים יצאו מן הכלל, חולקין באו "לחלק" שחייב רק על אלו. ולית ליה לרבי אלעזר חולקין? אית ליה לחלוק חולקין לחייב על כל אחת ואחת! הא ללמד מלמדין! ולית ליה לרבי יוחנן מלמדין? שנייא היא שהכלל בעשה ופרט בלא תעשה, [אין עשה מלמד על לא תעשה] ואין לא תעשה מלמד על עשה.

##

על דעתיה דרבי אלעזר ניחא מותר לחפור בה בורות שיחין ומערות. על דעתיה דרבי יוחנן מהו לחפור בה בורות שיחין ומערות? כשם שאין מלמדין לענין איסור כך לענין היתר לא ילמדו!

א"ר בא קרתיגניא טעם דרבי אלעזר (שם) שש שנים תזרע שדך לא בשביעית ושש שנים תזמור כרמך לא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא: נמצא גם הפרט בעשה, ושפיר מלמד על הכלל

ועובר בעשה? רבי ירמיה אמר עובר בעשה.

ורבי יוסה אמר אפילו עשה אין בו בחרישה.
ליידא מילה כתיב (ויקרא כה) ושבתה הארץ
שבת לה? לענין לא תעשה שבו=זריעה.

יכול יהו לוקין על ה"תוספות שבו"?
רבי יוחנן פתר מתניתא יכול יהו לוקין על
חרישה בשביעית. ר' לעזר פתר מתניתא יכול
יהו לוקין על איסור שני פרקים הראשונים.
אית תניי תני שש שנים תזרע שדך ושש שנים
תזמר כרמך. אית תניי תני שדך לא תזרע
וכרמך לא תזמור מסייעא לר' לעזר.

מתניתא פליגא על רבי לעזר השמר לא תעשה.
וכתיב (דברים יב) שם תעלה. שם
תעשה=שחיטה וזריקה. בגין דכתיב הא, אילו לא
כתיב עשה הוא!! אלמא אין ל"ת מלמד על העשה!
[כריו"ח] שלא תאמר כמה דתימ' גבי שבת חפץ
חרץ נעץ אינו חייב אלא אחת. ודכוותה שחט
זרק והעלה לא יהא חייב אלא אחת. לפום כן
צריך מימר חייב על כל אחת ואחת.

רבי זעירא רבי חייה בר אשי בשם כהנא הנוטע
בשביעית חייב משום זורע. רבי זעירא אמר
הזומר כנוטע. כ' "זומר" יש לחייבו משום שם "נוטע"
#נוטע וזמר בשביעית, על דעתיה דכהנא חייב
שתים. על דעתיה דרבי זעירא אינו חייב אלא
אחת. ס"ד ד"נוטע" כזומר! כלום אמר רבי זעירא
אלא הזומר כנוטע, שמא הנוטע כזומר?! וודאי
דנוטע חייב משום זורע! הכל היה בכלל זריעה יצאת
זמירה להחמיר על עצמה. מפני שיצאת זמירה
להחמיר על עצמה, את פוטרו את הנוטע משום
זורע?! הוי לא שנייא בין על דעתיה דכהנא בין
על דעתיה דרבי זעירא חייב שתים: #

הלכה ב משנה בהמה עם בהמה וחיה עם חיה
בהמה עם חיה וחיה עם בהמה טמאה עם טמאה
וטהורה עם טהורה טמאה עם טהורה וטהורה
עם טמאה אסורין לחרוש ולמשוך ולהנהיג:

המנהיג סופג את הארבעים והיושב בקרון סופג
את הארבעים. רבי מאיר פוטר. והשלישית
שהיא קשורה לרצועתיהן אסורה:

גמרא עיין בבלי ב"מ צא בהמה עם בהמה כו'. יכול
לא יהא מעמיד זכרים אצל הנקבות ונקבות
אצל הזכרים? תלמוד לומר (ויקרא ד) בהמתך
לא תרביע. אין את אסור אלא מלהרביע, אבל
מעמיד את, זכרים אצל נקבות ונקבות אצל
זכרים.

[וכי מה עשה מעשה? לא בשהטיל, כשהזכר מטיל
זרע ולפי דעתו הוא מטיל. מכיון שנעשה בגרמטו
ממילא שייך מלקות] עיין ביטוי דומה 7:3

איסי בן עקביה אמר אסור לרכב על גבי פרדה
מקל וחומר, ומה אם בבגדים שאת מותר
ללבוש זה על זה את אסור בתערובתן, בהמה
שאת אסור להנהיג בה בזו עם זו לא כל שכן
את אסור לרכוב עליה! והא כתיב (שמואל ב
יג) וירכבו איש על פרדו וינוסו! אין למדין מן
המלכות. והא כתיב (מלכים א א) והרכבתם
את שלמה בני על הפרדה אשר לי. בריה
מששת ימי בראשית היתה.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בי רבי

חנינה אמר המנהיג בקול בכלאים לוקה. ותני
כן הנהיגה המשיכה קרא לה ובאת אחריו
נתחייב בה לשלם כשואל. והתני שמואל היתה
עומדת חוץ לתחום וקרא לה ובאת אחריו הרי
זה פטור! תמן לדעתה היא מהלכת. ברם הכא
על כורחה היא מהלכת. והתני טיפח כנגד עינו
וסימיה כנגד אזנו וחרשה לא יצא לחירות!
אמר רבי לעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי
שנייא היא שהוא יכול לברוח. עבד הוא בר דעת
תדע לך שהוא כן דתני תפש בו הרי זה חייב.

היושב בקרון רבנין אמרין משקל הוא=מסייע
בהנהגה. ר' מאיר אמר אינו משקל.

בראשונה לא היו אלא שתיים דכתיב (בראשית
מא) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו.
עמד פרעה ועשה שלש דכתיב (שמות יד)
ושלישים על כולו. עמדה מלכות הרשעה
ועשה אותן ארבעה:

הלכה ג משנה אין קושרין את הסוס לא
בצדדי הקרון הנמשך ע"י שוורים ולא לאחר הקרון.

ולא את הליבדקס לגמלים.

רבי יהודה אומר כל הנולדים מן הסוס=אמן סוסה
אף על פי שאביהן חמור מותרין זה עם זה. וכן
הנולדין מן החמור, אף על פי שאביהן סוס,
מותרין זה עם זה. אבל הנולדים מן הסוס עם
הנולדין מן החמור, אסורין זה עם זה הכל הולך
אחר האם:

גמרא אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון

ולא לאחר הקרון. תני רבי מאיר פוטר. אם
היה מסייעו בין במעלה בין בירידה, הכל מודין
שהוא אסור.

אמר רבי יוחנן מפני שזה נושא עצלותו של זה,
וזה נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני
שנושאים את החבל שבנתיים.

רבי ירמיה בעי, קשרן בשערין? מה נן קיימין?
מה בדיוק האיבעיא? אם בשקשרו בשערין, כך אנו
אומרים אסור להרכיב בהמה על גבי
חבירתה?! וכי אסור לקשור בהמה בחבירתה? אם
בשקשרו החבל בשערין, נאמר, מפני שהן
נושאים את החבל שבנתיים!

רבי יונה אמר איתפלגון רב ורבי יוחנן. רבי
יוחנן אמר מפני שזה נושא עצלותו של זה, וזה
נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני שהן
נושאים את החבל שבנתיים. מה נפק מן
ביניהון? קשרו בשערין,

....בין על דעתיה דרב בין על דעתיה דרבי
יוחנן פטור. היכא שאינו מושך שום דבר

ולא הליבדקס אית תניי תני ניברקוס. מאן
דאמר ליבדקס שם ליבוי על שם (דניאל יא)
לובים וכושים במצעדיו. מ"ד ניברקוס
אבהטס. מהו אבהטס חמר סלק. חמור אדום

רבי יונה רב הושעיא בעי גרים הבאים מליבוי
מהו להמתין להם שלשה דורות. מי הוי כמצריים?
אמר רבי יונה בוצרייה, מן מה דאנן חמין ההן
פולא מצריי, כד רטיבכאשר היא לחה קורין אותה...

אינון צווחין ליה "לובי" כד הוא נגיב אינון
צווחין ליה פול "מצריי". הדא אמרה גר מלובי
צריך להמתין ג' דורות. הדא אמרה היא לוב
היא מצרים.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה
כדברי התלמיד.

דברי חכמים כל מין פרידות אחד.

ואלו הן הסימנים אמר רבי יונה כל שאזניו
קטנות אמו סוסה ואביו חמור. גדולות אמו
חמורה ואביו סוס.

רבי מנא מפקד לאילין דרבי יודן נשיאה אין
בעיתון מיזבון מולוון כאשר אתם רוצין לקנות פרדות
אתון זבנין לו אזניהון דקיקין שאמו סוסה ואביו
חמור.

הלובן מן האיש שממנו מוח ועצמות והגידים.
והאודם מן האשה שממנו העור והבשר והדם.
והרוח והנפש והנשמה משל הקב"ה. ושולשתן
שותפין בו.

רבי בא רבי יהודה בשם רב מודים חכמים
לרבי יהודה בסוס בן סוס בן חמור עם חמור בן
חמור בן סוס. שאסורים זה עים זה

רבי חגי רבי זעירא בשם רבי איסי בני עזים
בני רחלים אסורים זה עם זה. ולא כן בן
אמרין?! עז בן עז בן רחל עם רחל בן רחל בן

עז: קמ"ל אפי' בכה"ג אסורין דמודין חכמים בזה

הלכה ד משנה הפרוטיות לא ידוע אים נולדו מסוסה
או חמורה אסורות. והרמך פרד שאימו סוסה מותר.
ואדני השדה חיה רבי יוסי אומר מטמאות באהל
כאדם.

הקופד וחולדת הסנאין hedgehog and weasel
חיה

חולדת הסנאין רבי יוסי אומר בית שמאי אומ'
מטמא בכזית במשא וכעדשה במגע. חומרי בהמה
וחומרי שרץ

שור הבר מין בהמה. רבי יוסי אומר מין חיה.
כלב מין חיה. רבי מאיר אומר מין בהמה.

החזיר מין בהמה. הערוד arabian onager מין
חיה.

הפיל והקוף מין חיה.

ואדם מותר עם כולן לחרוש ולמשוך:

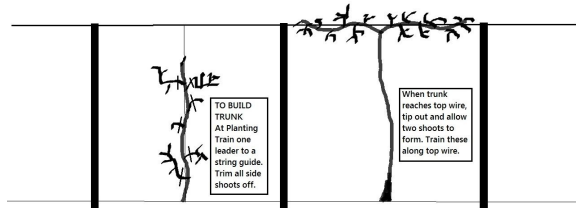
גמרא הפרוטיות אסורות והרמך מותר כו'.
רבי אימי בשם רבי לעזר רמכה דלא כלינס.
כמה דתימר (אסתר ח) בני הרמכים.

אדני השדה חיה. ייסי ערקי יוסף הבורח [ברח
מיישוב] בר נש דטור הוא, והוא חיי מן טיבורייה,
איפסק טיבורייה, לא חיי.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה
טעמא דרבי יוסי (במדבר יט) וכל אשר יגע על
פני השדה בגדל על פני השדה.

הירודות והנעמית הרי הן כעוף לכל דבר.
והנחש הרי הוא כחיה. רבי חייא בשם רבי
יוחנן ששה ספיקות הן הצלף באילן כבית

(דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו.
 בשור ובחמור אין את חורש. אבל חורש את
 בשור עם אדם בחמור עם אדם:

מנהג הברכה הוא: לכסות הענף בעפר, ולחזור ולהעלותו מן הארץ
 ברחוק מקום קצת. ובזה מפיקים אשכולות מרובים.

שמאי. כלי חרס בכלי נתר כבית שמאי.
 חולדת הסנאים בשרצים כבית שמאי. פול
 מצרי בזרעים. ואנדרוגינוס באדם. כוי בחיה
 דברי הכל. שני האחרונים הם "ספק" לכו"ע

רבי חמא בר עוקבא אמר ואמה
 טריקסין.=פנים-חוץ מהו ואמה טריקסין?

רבי יונה בוצרייה אמר טריכסון=מה מבפנים?
 מבחוץ? הנחשב כק"ק או כהיכל?

אמר רבי יוסי מן מה דכתיב (מלכים א ו)
 וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני
 הדא אמרה מבפנים. אמר ליה רבי מנא
 והכתיב (דברי הימים ב ג) ויעש את בית קדש
 הקדשים עשרים אמה אורך ועשרים רוחב הדא
 אמרה מבחוץ:

שור בר מין בהמה. רבנין אמרין מיכא הוה
 וערק לתמן. רבי יוסי אמר עיקריה מן תמן
 הוה. הא שור עם שור בר אינן כלאים דלא
 כרבי יוסה דרבי יוסה אמר כלאים. ואילין
 דמתרגמין דברים 14:15 ותורי בר וראמנין כרבי
 יוסה.

רבי בא בשם רבי שמואל אווז עם אווז מדבר
 כלאים זה בזה.

אווז עם אווז הים תני רבי יודה בן פזי דבר
 דליה ולא ידעין מאן תני בשם מי קל וחומר: מה
 אם בשעה ששניהן ביבשה את אמר אסור,
 בשעה שאחד ביבשה ואחד בים לא כל שכן!

ואדם מותר בכולן לחרוש ולמשוך. כתיב

פרק ט

הלכה א משנה אינו אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים. ואינו מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים. אין הכהנים לובשין לשמש במקדש אלא צמר ופשתים.

צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלים מותר. אם רוב מן הרחלים אסור. מחצה למחצה אסור. וכן הקנבס והפשתן flax-hemp שטרפן זה בזה.

השיריין והכלך, silk -bast silk אין בהן משום כלאים אבל אסורין מפני מראית העין.

הכרים והכסתות אין בהן משום כלאים, ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בהן.

אין עראי לכלאים.

לא ילבש כלאים על גבי עשרה, אפילו לגנוב את המכס:

גמרא אינו אסור משום כלאים כו'. כתיב (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. הייתי אומר אינו אסור אלא מללבוש תלמוד לומר לא יעלה עליך. אי לא יעלה עליך, הייתי אומר לא יפשיל את הקופה לאחוריו, תלמוד לומר לא תלבש. מה מלבוש מיוחד דבר שהוא מהנה את הגוף, אף אין לי אלא דבר שהוא מהנה את הגוף. לאי זה דבר נאמר לא יעלה עליך? כ למה נאמר בלשון הזה דמשמע

כל עלייה אסורה... רבי ניחא בר סבה רבי יוחנן בשם רבי זעירא שאם היה בגד גדול קצתו יש בו כלאים ומונח בארץ, ומקצתו אין בו, לא יכסה בו מצד השני.

הייתי אומר אפילו פשתן של ים אפילו קנבס? תלמוד לומר צמר ופשתים. מה צמר שאין לו שם לוויי אף כל דבר שאין לו שם לוויי. מניין שאין לו שם לוויי? אמר רבי יהושע בן לוי כתיב (מלכים ב ג) ומישע מלך מואב היה נוקד. מהו נוקד רועה. והשיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אלים צמר. אין לך קרוי צמר אלא צמר אלים בלבד.

אין מיטמא בנגעים אלא צמר ופשתים דכתיב (ויקרא יג) בבגד צמר או בבגד פשתים. יכול יהו מטמאין בין צבועין בין שאינן צבועין? תלמוד לומר בגד צמר או בגד פשתים. מה פשתים כברייתה אף צמר כברייתו. אוציא את הצבוע בידי אדם ולא אוציא את הצבוע בידי שמים? תלמוד לומר (שם) לפשתים ולצמר. מה פשתים לבנה אף צמר לבן.

תנינן תרין כללין ולא דמיין דין לדין. תנינן אין אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים = בין צבועין בין לבנין. תנינן אין מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים = ובלבד לבנים. רבי יונה בוצרייה בעי קומי רבי מנא תמן את אמר בין צבועין בין לבנים. והכא את אמר ובלבד לבנים! אמר ליה שנייא היא ששנה עליו הכתוב צמר צמר שני פעמים, מה פשתן לבן אף צמר לבן.

אמר רבי זעירא כתיב (ויקרא טז) כתונת בד קודש ילבש. בד שהוא עולה יחיד. זה פשתן והרי צמר עולה יחיד! פירש בקבלה (יחזקאל מד) ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי הפנימית וביתה. אלמא שימש בפנים בפשתן [הא מבחוץ מותר לעלות עליהם ל"ש כאן]

[מנין שהן האבנט בכלאים? שנאמר (שמות לט) ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעות שש ואת מכנסי הבד שש משזר ואת האבנט שש משזר תכלת וארגמן ותולעת שני וכתיב (יחזקאל מד) פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם ולא יחגרו ביזע. את דרש שש משש. שש מפארי. פארי מפארי] וממילא ידע' דשש פשתים, (ותכלת=צמר, הרי כלאים!)

מה שני תולעת דבר שיש בו רוח חיים כגון תכלת מחלזון אף כל דבר שיש בו רוח חיים. מה צמר שאין לו שם לווי אף פשתים שאין להם שם לווי. לאפוקי קנבוס

רבי יונה עולה בר ישמעאל בשם רבי לעזר: צמר ופשתים שטרפן אסור. כיצד הוא עושה? מביא ליטרא ועוד צמר גמלים ומבטלן. אבא בר רב הונא בשם רבי ירמיה צמר ופשתים שטרפן בטלן. רב אמר אסור בתערובתן. מה מפליג? מה דאמר רב בשעשאו בגד בפני עצמו. מה דאמר רבי ירמיה, בההיא דבעי מערבתה עם חורן. וכדר' יונה

רבי הלל בי רבי וולס היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר, ויהביה לרבי ומצא בו כלאים, ושרפו.

רבי מנא היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר ויהביה לרבי חייא בר אדא אמר ליה זבנית למית, והוה עלוי עד דהוא מכרך מכרוהו למת ועמוד עליו עד שכורכין אותו בו!.

אמר רבי חגי, רבי שמואל בר יצחק מייתי מאנא מבי קצרא ומייתב עלוי עשרה חייטין מפשפשין ליה. מחפשין אים יש בו כלאים אמר רבי חגי רבי שמואל בר רב יצחק הוה מפקד גו בייתה דלא מוקמה נגל דעמר מיקמי נבל דכיתן בגין פיפה: לא להושיב "כסא אריגה" של צמר ליד של פשתן, שמא ישכחו ויטלו משניהם לעשות שפה לבגד

השיריין והכלך כו'. השיריין = מטכסה משי. והכלך = אגבין קיסריי. דומה לצמר וגדל סמוך לקסרי אמר רבן שמעון בן גמליאל חזרתי על כל מפרשי הים ואמרו כלכה שמו:

אבל אסורין מפני מראית העין: רב אמר כל שהוא אסור מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. מתניתא פליגא על רב פשתן שצבעה בחרת = שחור, יחשדוהו שהוא צמר לא יעשה ממנה אימרה מפורסמה. בכרים ובכסות מותר. מתניתא פליגא על רב נתפזרו מעותיו לפני עבודה זרה, לא יהא שוחח ומלקטן, שלא יהא כמשתחוה לעבודה זרה. ואם היה מקום צנוע, מותר. מתניתא פליגא על רב פרצופות שהן מטילין מים בכרכים לא יתן פיו על פיו, שלא יהא כמנשק לע"ז. ואם היה מקום צנוע, מותר. מתניתא פליגא על רב אין שוחטין בגומא, אבל עושה הוא גומא בתוך ביתו, בשביל שיכנס הדם בתוכו. ובשוק לא יעשה כן,

שלא יחקה את המינין. מתניתא פליגא על רב הגיע לחצר החיצונה, שוטחן בחמה, אבל לא כנגד העם. מתניתא פליגא על רב ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים, אין שופכין לתוכו מים בשבת. אפי' שופכן מרשותו (וגם מכוסה 4 אמות ברה"ר) ומקלח מאליו לרה"ר, אסור--מפני מראית העין ותני עלה אם היה מזחילה מותר. מותר לשפוך על גגו, וירדו מן המזחילה דאינו ניכר כ"כ הזחילה. עונת גשמים מותר. צינורות מקלחין אסורין. תני בר קפרא אם היה מקום צנוע מותר. אילין פליגין על רב. ולית להון קיום:

בכרים וכסתות מותר. הדא דתימר בריקן, אבל במלא אסור. אים מילאן מוכין, מפני שנכפין ועולין על בשרו בנתון על גבי מסטווה ספסל של אבן אבל בנתון על גבי המיטה של חבלים אפילו ריקן אסור.

הרי שהיה מהלך בשוק ונמצא לבוש כלאים. תרין אמוראין חד אמר אסור. וחרנה אמר מותר. מאן דאמר אסור דבר תורה. מאן דאמר מותר כההיא דאמר רבי זעירא גדול כבוד הרבים שהוא דוחה את המצוה בלא תעשה שעה אחת. תני אין מדקדקין במת אין כהן חייב לצאת ולא בכלאים בבית המדרש. רבי יוסי הוה יתיב מתני והוה תמן מיתא. מן דנפק ליה לא אמר כלום. מן דיתיב ליה לא אמר ליה כלום.

רבי אימי הוה יתיב מתני אמר חד לחבריה את לבוש כלאים. אמר ליה רבי אימי שלח מאנך ויהב ליה! הפשט בגדיך ותן לו!

תני אין עראי בכלאים בבית המקדש. והא תני כהן שיצא לדבר עם חבריו אם הפליגו טעון טבילה אם לשעה טעון קדוש ידים ורגלים. כאן בבגדי זהב כאן בבגדי לבן.

לא יעלה עליך מותר להציעו תחתך. אבל אמרו חכמים לא יעשה כן שלא תהא נימא אחת עולה על בשרו:

הלכה ב משנה מטפחות הידים מטפחות הספרים scrolls ומטפחות הספג אין בהן משום כלאים. רבי לעזר אוסר. ומטפחות הספרים barbers אסורות משום כלאים:

גמרא תמן תנינן שלש מטפחות הן. של ידים טמאה מדרס, ושל ספרים scrolls טמאה טמא מת. של תכריך נבלי בני לוי טהורה מכלום. רבי לא בשם רבי יוחנן מפני שהוא נותנה של ידיים על הכסת וישן עליה. רב אמר מפני שהוא נותנה תחת אצילי ידיו.

רב אמר אסור והלכה כדברי האוסר. ולמה לא אמר כרבי לעזר? אית תניי תני מחלף.

רבי יוחנן יהב מפה על מנוי. ואינו אסור משום כלאים?! דלא ינבלון מנוי. שלא יטנפו בגדיו א"ר זריקן יהיבו לר' אבונא ביעתא במפה דאית ביה כלאים והוא לא מקבל, ... שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים.

מטפחות ספרים scrolls מטמאין טו' מת. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן מפני שהוא

עושה אותה כמין תיק ונותן ספר תורתו עליה.

ר' אליעזר אוסר מטפחות הספרים משום כלאיים...

רבי בא רבי חייא בר יוסף בשם רב מפני שהוא מחמם בה ידיו. אמר רבי בון בר חייא לרבי בא בלא כך אינו אסור משום כלאים? מ"ט דרבנן דשרי?

אמר ליה לא רב הוא, ורב אמר אסור והלכה כדברי האוסר! =רב לטעמיה דפסק כר"א!!!

אמר רבי יונה לרבי בא, ולמה לא אמר לך הו"ל לר בון לומר לך.. מלא מסלקתה. מלה שמסלק [את השואל] אלו אמר לך "בלא כך אינה אסורה בהנייה"? מה הוה לך מימור ליה! היה יכול להשיב "תשובה נצחת" על דבריך: הא אסור ליהנות מס"ת, ואיך יחמם בו ידיו?!

מטפחות הספג פעמים שהוא רואה את רבו ומתעטף בה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן בלגרי נשים אסורין משום כלאים. היא בלגרי נשים היא בלגרי אנשים. מהו בלגרי נשים? רבנן דקיסרין אמרי אנטיטיה. מטפחות הספג. הדא דתימר במתכוין לשם מלבוש. אבל אם אינו מתכוין לשם מלבוש לא בדא:

הלכה ג משנה תכריכי המת ומרדעת של חמור אין בהן משום כלאים.

לא יתן את המרדעת על כתיפו אפילו להוציא עליה את הזבל. מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין מפשילין לאחוריהן במקל. תופרי כסות של כלאיים תופרין

כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין תופרין בארץ:

גמרא תכריכי המת כו'. דכתיב (תהלים פח) במתים חפשי. כיון שאדם מת נעשה חפשי מן המצות. רבי ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו מן העולם

אל תזוז אלמנתי מביתי. ואל תספדוני בעיירות. ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אל תזוז אלמנתי מביתי. ולא מתניתא היא אלמנה שאמרה אי איפשי לזוז מבית בעלי. אמר רבי דרוסא דלא יימרון לה ביתא דנשיותה הוא משועבד הוא לנשיותה. שלא יאמרו בית הנשיא משועבד לנשיא! אמר רבי לעזר בר יוסה כהדא דתני דרה בבתיים כשם שהיתה דרה בהן ובעלה נתון במדינת הים. ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב כשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים. וניזונת כשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים.

ואל תספדוני בעיירות מפני המחלוקת.

ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אמר רבי חנניה דציפורין כגון יוסי אפרתי ויוסף חפנים.

רבי חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין. ותהא ארוני נקובה בארץ. מילתא אמרין בסדין אחד נקבר רבי. דרבי אמר לא כמה דבר אינש אזל הוא אתי. ורבנן אמרין כמה דבר אינש אזיל הוא אתי. תני בשם רבי נתן כסות היורדת עם אדם

לשאול היא באה עמו מה טעמא (איוב לח) תתהפך כחומר חותם ויתצבו כמו לבוש. אנטולינז שאל לרבי מהו תתהפך כחומר חותם? א"ל מי שהוא מביא את הדור הוא מלבישו.

רבי יוחנן מפקד מלבשוני בורדיקא red לא חיוורין ולא אוכמין אין קמית ביני צדיקייא לא גבהת אין קימת ביני רשיעיא לא גבהת. רבי יאישה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין. בגדי לבן עים אימרא אמרין ליה ומה את טב מן רבך? אמר לון ומה אנא בהית בעבדאי?! האים אני בוש ממעשיי?

רבי ירמיה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין אלבשוני בדרסיי בתי רגליים יהבון מסנא ברגליי וחוטרא בידיי, shoes on my foot and staff in my hand ויהבוני על סיטרא השכבוני על צדי אין אתא משיחא אנא מעתד. אים יבא משיח אני מוכן

צפריא אמרין מאן דאמר לן רבי דמך, אנן קטלי' ליה! אדיק לון בר קפרא רישיה מכסי מאנוי מבזעין. הציץ להם בר קפרא, ראשו מכוסה, בגדיו קרועין אמר לון מצוקים ואראלים תפוסין בלוחות הברית וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות. אמרין ליה דמך רבי? אמר לון אתון אמריתון! וקרעון. ואזל קלא דקרעון לגו פפתה, מהלך תלתא מילין. רבי נחמן בשם רבי מנא מעשה ניסין נעשו באותו היום ערב שבת היתה ונתכנסו כל העיירות להספידו ואשירוניה תמני עשרה כנישן, העמידו ארונו ב18 בתי כנסיות ואחתוניה לבית שריי, קברוהו בבית שערים ותלה לון יומא עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו

וממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. כיון ששקעה החמה קרא הגבר. שרון מציקין התחילו דואגים אמרין דילמא דחללינן שבתא. יצתה בת קול ואמרה להן כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי יהא מבושר לחיי העולם הבא בר מן קצרא. כיון דשמע כן סליק ליה לאיגרא וטלק גרמיה השליך עצמו ומית. נפק בת קלא ואמרה ואפילו קצרא.

רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבע עשרה שנין וקרא על גרמיה (בראשית מז) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה שנה. ומן גבין, עבד תלת עשרה שנין חשש בשינוי. ומתוכם, חשש 13 שנה בשינוי אמר רבי יוסי בי רבי בון כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל ולא הפילה עוברת בארץ ישראל. ולמה חש שינוי? חד זמן עבר חמא חד עיגל מנכס עבר עגל לשחיטה געה ואמר ליה רבי שיזבי!! אמר ליה לכך נוצרת. ובסופה איך אינשמת? איך נתרפא חמתון קטלין חד קן דעכברין אמר ארפונון! (תהלים קמה) ורחמיו על כל מעשיו כתיב.

רבי הוה ענוון סגין והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון מנשיאותיה ומנוניה. אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מוטיב ליה לעיל מיניי דהוא מן יהודה ואנא מבנימין דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבתא. חד זמן אעל רבי חייא רובה לגביה אמר ליה הא רב הונא לבר! הרי רב הונא עומד בחוץ! נתכרכמו פניו של רבי. אמר ליה ארונו בא. אמר ליה פוק וחמי מאן בעי לך לבר צא וראה מי עומד בחוץ--לשון נידוי.

ונפק ולא אשכח בר נש וידע דהוא כעיס עלוי. עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר רבי יוסי בר בון כל אינון תלתין יומין יליף רב מיניה כללא דאוריתא. אמר רבי יוסי בר בון כל אינון תלתין יומין יליף רב מיניה כללא דאוריתא.

לסוף תלת עשרתי שניא ותלתוי יומיא עאל אליהו לגביה בדמות רבי חייא רובה. אמר ליה מה מרי עביד. אמר ליה חד שיניי מעיקרא לי. אמר ליה חמי לה לי! הראה לי את שיניך! וחמי לה ליה, ויהב אצבעתיה עלה, ואינשמת. למחר עאל רבי חייא רובה לגביה, א"ל מה מרי עביד? [ורבי הודה לו שריפא את שיניו...] אמר אי לכם חיות שבארץ ישראל אי לכם עוברות שבארץ ישראל. כ"ז שרבי בצער, לא הפילו, ועכשיו מה תהא עליכם! אמר ליה אנא לא הוינא. מן ההיא שעתא הוה נהיג ביה ביקר. היה רבי נוהג כבוד בר"ח (שהרי אליהו בא בדמותו)

כד הוה עליל לבית וועדא הוה אמר יכנס רבי חייא רובה לפני. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי לפני ממיני? אמר לו חס ושלום! אלא ר' חייא רובא לפני, ורבי ישמעאל בי רבי יוסי לפני לפני.

רבי הוה מתני שבחיה דרבי חייא רובה קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. חד זמן חמי גו בני ולא איתכנע מן קומי ראהו בבית המרחץ ולא קם ר"ח מפניו א"ל אהנו דאת מתני שבחיה? א"ל מה עבד לך? א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומי. א"ל למה עבדת כן? א"ל ייעול עלי דאין סחית לא ידעית, בההיא שעתא אשגרית עיניי בכל ספר תילים אגדה! יבא עלי... שאים רחצתי

לא שמתי לב כי עברתי אגדת תילים מן ההיא שעתא מסר ליה שני תלמידין דיהלכון עימיה בגין סכנתא.

רבי יוסי צם תמניי יומין למיחמי ר"ח רובה, ולסופא חמא ורגזן ידיה וכהו עינוי. ואין תימר דהוה רבי יוסה בר נש זעיר. חד גרדיי אתא לגבי דרבי יוחנן אמר ליה חמית בחילמי דרקיעא נפל וחד מן תלמידך סמך ליה. א"ל וחכים את ליה? אתה מכיר מי זה? (שסמך הרקיע) א"ל אין אנא חמי ליה אנא חכים ליה? אים אראה אותך, תכירה? עבר כל תלמידוי קומי וחכים לרבי יוסה.

ר"ש בן לקיש צם תלת מאוון צומין למיחמי ר"ח רובה ולא חמתיה. ובסופא שרא מצטער. אמר מה הוה לעי באוריתא סגין מיניי. א"ל ריבך תורה בישראל יותר ממך ולא עוד אלא דהוה גלי. אמר לון ולא הוינא גלי? אמרין ליה את הוית גלי מילף והוא הוה גלי מלפה. אתה גלית ללמוד, והוא "ללמד"

כד דמך רב הונא ריש גלותא אסקוניה להכא אמרי אן אנן יהבין ליה. אמרין נייתיניה גבי רבי חייא רובא דהוא מן דידהון מן בבל. אמרין מאן בעי מיהב ליה. אמר רבי חגיגא אלא עליל יהיב ליה. אמרו ליה עילתך את בעי, דאת גב סב ואת בעי מיעול מיתב לך תמן. עלילה אתה מבקש, שאתה זקן, ואים תמות (מחמת גודל האור) תיקבר אצלם!! אמר לון יהבון משיחא ברגליי ואין עניית אתון גרשין. תנו חבל ברגליי, ואים אאחר, משכני משם! עאל ואשכח תלת דנין מתדיינין אצל מי ייקבר--ור"ח שאל לבניו אים יש מקום "אחריהם", וכולם השיבו בשלילה

יהודה בני אחריו ואין עוד. חזקיה בני אחריו ואין עוד. אחריו יוסף בן ישראל ואין עוד. תלת עינני מסתכלה, איתאמר ליה אפיך אפיך!! ר' חגי הגביה עיניו להסתכל ושמע קול הפוך הפוך!! פניך שמע קליה דר"ח רובא אמר לרב יהודה בריה נפיש לרב הונא יתיב ליה, הרווח מקום שישב ר"ה! ולא קביל עלוי מתיב ליה, אמרין כמה דלא קביל עלוי מתיב ליה, כן זרעיתיה לא פסקה לעולם ---ויצא משם ר' חגי והיה בן שמונים שנה ונכפלו לו שניו.

כתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. יעקב כל הן דהוא מה הוא מנכי. צדיק כיעקב מה הוא מפסיד? (אם ייקבר במצרים) רבי לעזר אמר דברים בגב. רבי חנינא אמר דברים בגב. רבי יהושע בן לוי אמר דברים בגב. מהו דברים בגב? ר"ש בן לקיש אמר (תהלים קטז) אתהלך לפני ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא צור וחברותיה וקיסרין וחברותיה תמן זולת, תמן שובעא! ר"ש בן לקיש משום בר קפרא ארץ שמיתיה חייך תחילה לימות המשיח. ומה טעם נותן נשמה לעם עליה. אלא מעתה רבותינו שבגולה הפסידו?! אמר רבי סימיי מחליד הקב"ה לפניהן את הארץ והן מתגלגלין כנודות וכיון שהן מגיעין לא"י נפשו חוזרות עליהן. ומה טעם והנחתי אתכם על אדמת ישראל ונתתי רוחי בכם וחיייתם. רבי ברכיה שאל לרבי חלבו רבי חלבו שאל לרבי אימי רבי אימי שאל לר"א רבי לעזר שאל לרבי חנינה. ואית דאמרין רבי חנינה שאל לרבי יהושע בן לוי אפילו כגון ירבעם בן נבט וחביריו? אמר ליה גפרית ומלח שרפה כל ארצה. אמר רבי ברכיה

מן הן שאל להן, והן שאל להן לא שמעין מינה כלום! מיי כדון? כיון שנשרפה א"י נעשה בהן מידת הדין.

תני בשם רבי יהודה שבע שנים עשת א"י נשרפת הדא הוא דכתיב (דניאל יא) והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושים? מטליות מטליות היו זורעין ערוגות ערוגות והיתה נשרפת.

כתיב (ירמיהו כ) ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר רבי אבא בר זמינא אמר רבי חלבו ורבי חמא בר חנינא חד אמר מת שם ונקבר שם, יש בידו שתים. עוון מיתה וקבורה מת שם ונקבר כאן יש בידו אחת. וחרנה אמר קבורה שבכאן מכפרת על מיתה שלהן.

רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה ריגליי דבר נשא ערבתי למיקמתי כל הן דהוא מתבע. רגלין של בן אדם ערבים לו להעמידו במקום שמתבקש כתיב (מלכים א כב) ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימות בתוך ביתו ולא תמן!

אליחורף ואחיה תרין איסבטיריי סופרים דשלמה חמא מלאך מותא מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר מלה ויהבון בחללא. אזל ונסתון מן תמן, הלכו שם ולקחם מה"מ משם!! אתא קאים ליה גחיק לקבליה. א"ל ההיא שעתא הויתא איחרוק בשיניך וכדון את גחיק לך? א"ל רחמנא אמר דינסב לאליחורף ואחיה מן חללא, ואמרית: מאן יהיב לי אזל ואיטפל בון מן תמן?

מה הועילו אילו אני קורא עליהם (ירמיהו ב)
ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבואו ותטמאו
את ארצי במיתתכם. אמר ליה כיון שהן מגיעין
לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר ומניחין על
ארונו דכתיב (דברים ל) וכפר אדמתו עמו:

הלכה ד משנה הברסים והברדסים
והדלמטיקון ומנעלות הפינון לא ילבשם עד
שיבדוק. birrus, hooded-cloak, dalmatic, shoes of
coarse wool

רבי יוסי אומר אף הבאים מחוץ הים וממדינת
הים אינן צריכין בדיקה מפני שחזקתן בקנבס.

ומנעל של זרד clothe-lined shoe אין בו משום
כלאים:

גמרא הבורסין- בריה. הברדסין- דילמא.
הדלמטיקון- קובלין ומעפורין. ומנעלות הפינון-
דרדסין.

רבי יוסי אומר אף הבאים מחוץ הים וממדינת
הים. מה חוץ הים וממדינת הים. או מחוץ הים
שממדינת הים. מן מה דתני כגון צור
וחברותיה קיסרין וחברותיה הדא אמרה מחוץ
הים שממדינת הים: אינן צריכה בדיקה.

הדא דתימר בראשונה שלא היתה הפשתן
מצויה בכל מקום אבל עכשיו שהפשתן מצויה
בכל מקום צריכין בדיקה.

מנעל של זרב אית אתרין דזרבין תוחבים חתיכות
צמר בתוך המנעל עימרה מן גו. כהדא דרבי זעירא

תרין ברויי דרבי ראובן בר איסטרובילוס
תלמידוי דרבי חמא מלאכה דמותא מסתכל בון
וחרק בשינוי ואמר נגלינון לדרומה שמא
הגלות מכפרת. אזל ונסבון מן תמן. עולא
נחותא הוה אידמך תמן, בבבל והתחיל לבכות שרי
בכי. אמרין ליה מה לך בכי? אנן מסקין לך
לארעא דישראל! אמר לון ומה הנייה לי אנא
מובד מרגליתי גו ארעא מסאבתא!! לא דומה
הפולטה בחיק אמו לפולטה בחיק נכריה.

רבי מאיר הוה אידמך ליה באסייא, נפטר asia
אמר: אמרין לבני ארעא דישראל: הא משיחון
דידכון. מה שהוצרכתי לנוס כאן, בא משיחה שלכם--לשון
הרע שסיפרו עליו למלכות אפילו כן אמר לון יהבי
ערסי על גיף ימא תנו מיטתי על חוף הים כתיב
(תהלים כד) כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות
יכוונה. שבעה ימים סובבין את א"י. ימא
רבא. ימא דטיבריא. ימא דסמכו. ימא
דמילחא. ימא דחולתא. ימא דשליית. ימא
דאפמיא. והא איכא ימא דחמץ? דיקלטינוס
שם קיסר הקוה נהרות ועשאו.

כתי' (במדבר כא) הנשקפה על פני הישימון.
אמר רבי חייא בריא כל מי שהוא עולה להר
ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא
בורה של מרים. אמר רבי יוחנן שערונה רבנין
והא היא מכוונא כל קבילת תרעא מציעיא ממול
שער אמצעי דכנישתא עתיקתא דסרונגין.

רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין
באיסטרין streets ראו ארונות שהיו באין מחוצה
לארץ לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר

מפקד לרבי אבא בר זבינא, ויאמר לבר ראשון שם חייט דלא יחוט ליה מסאניה שלא יתפור מנעלו בחוטי פשתן בכיתן, אלא ברצועה. ישתמש בחתיכות עור מודי רבי זעירא באהן דאסר פיסקי דעמר על דכיתן, מי שקושר חתיכות צמר על [בגד] פשתן דמותר דהוא שרי. דהוא שנץ גרמיה, והיא נחתא לה. אף כשקושר עצמו--יכול להורידו

בעון קומי רבי לא מהו מיחוט מסאניה בכיתן? לתפור המנעל עם חוטי פשתן אמר לון כגון דר' זעירא דר"ז אמר אסור.

מודה רבי אילא בהן דילבש דרדסין בתי רגליים דעמר, על גבי דרדסין דכיתן, דהוא אסור. דלא שלח עיליאי, לא שלח ארעייה. א"א להפשיט התחתונה עד שיפשיט את העליונה

אבוי דרב ספרא שאל לר' זעירא מהו מיתן פריטין גו גולתה ליתן פרוטות בתוך טלית של צמר ומיקטרינן בחוט דכיתן. מהו מיתן פריטין גו סדיניה ומיקטרינן בחוט דעמר? א"ל חכם האים אתה מכיר רבי לרב הונא? דרב הונא אמר אסור. רבי אבינא אמר אסור. שמואל אמר מותר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא אמר מותר:

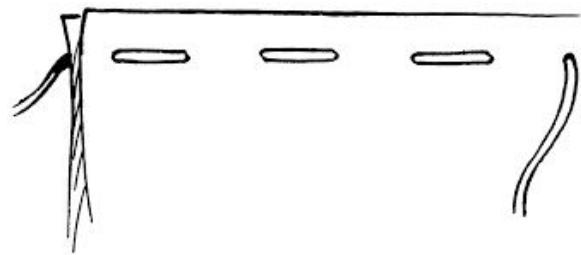
הלכה משנה אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג שנאמר לא תלבש שעטנז דבר שהוא שוע טווי וגזז.

ר"ש בן אלעזר אומר נלוז ומליז את אביו שבשמים עליו.

הלבדין felted stuff אסורין מפני שהן שועין hackled.

פיף fringe של צמר בשל פשתן, אסור. מפני שהן חוזרין באריג.

רבי יוסי אומר משיחות של אריג אסורות, מפני שהוא מולל עד שלא

קושר. מחבר ע"י תפירה bastes ואח"כ אוזרו

לא יקשור סרט של צמר בשל פשתן לחגור בו את מתניו אף על פי שהרצועה באמצע. אותות הגרדים ואותות הכובסין אסורות משום כלאים:

גמרא נתני שעז ולא נתני טני. אילו תנינן שעז ולא תנינן טני הוינן אמרין הא טווי לחוד מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג!

ניתני = יכתוב קרא שעט ולא ניתני נוז. אילו תנינן שעט ולא תנינן נוז הוינן אמרין הא נוז מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא פיף של צמר בשל פשתן אסור מפני שהן חוזרין לאריג!

ניתני טנז ולא ניתני שע אילו תנינן טנז ולא תנינן שע הוינן אמרין הא שע מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא הלבדין אסורין מפני שהן שועין!

א"ר סימון טעמא דרבי יהודה ע"י שלישי מלאכתו מתקיימת. מה רבי יודה כרבי אליעזר? דתנינן תמן רבי ליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחילה ואחת על האריג חייב. אמר רבי עולא טעמא דרבי ליעזר תמן ע"י שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא פחות מיכן מסתתר הוא. ואפי' רבנן מודו

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי. לא שנו אלא שק הא סל לא. אשכח תני הסל והשק והקופה מצטרפין בכלאים.

אוהלים אין בהן משום כלאים.
רבי ירמיה בעי הוא ובנו מהו שיצטרפו בכלאים? האיך עבידא? הוא לביש מאנין דעמר, ובריה לביש מאנין דכיתן, נסב פיסקי דעמר, ועגלה and he rolled it around על תריהון.
אמר רבי יוסי וההן נזשוך?! הלזה תקרא "נשיכה"

רבי חגי בעי הוא עצמו מהו שיצטרף בכלאים? האיך עבידא הוא לביש דרדסין בית רגל דעימר בחדא ריגלייא ודרדסין דכיתן בחדא ריגלייא.
אמר רבי יוסי וההן נזשוך?!

לא צורכה דלא, היו בראשו פצציות חבורה יהב סיפלני דסמרטוט דעמר bandage of wool על חדא, וספלני דסמרטוט דכיתן על חדא. אמר רבי יוסי וההן נזשוך?! אין לך אסור אלא נשוך בלבד:

משיחות של ארגמן אסורות. אית תני תני מותרות. מאן דאמר אסורות כגון אילין טרסייה דהוא מכפת ביה. חופרי נחושת קושרין חזק מאן דאמר מותרות דהוא שניץ גרמיה והיא נחתא לה: באופן שאע"פ שמהדקו -- יכול להורידו

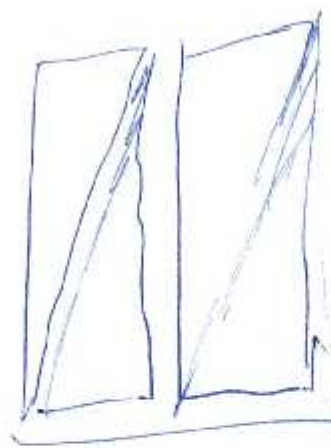
הלכה ו משנה התוכף תיכפה אחת אינה חיבור ואין בה משום כלאים והשומטה בשבת פטור. עשה שני ראשיה בצד אחד חיבור ויש בה משום כלאים והשומטה בשבת חייב.
רבי יהודה אומר עד שתשלש. והשק והקופה מצטרפין לכלאים:

גמרא רבי חנינה אמר עד יחות כל סטרה. אינו חיבור עד שיגמור כל הצד אמר רבי ינאי אמרו לו לרבי חנינא צא וקרא. והתנינן עשה שני ראשיה לצד אחד. מעתה עד יחות ויסוק! יגמור כל הצד ויחזור שוב למקום שהתחיל?! והתני רבי יהודה אומר עד שישלש מעתה עד יחות ויסוק ויחות, אלא הכין והכין. =בכל גוונא חייב!

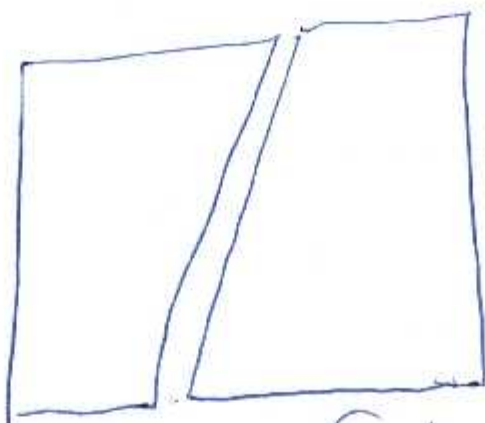
חוט שהשחילו למחט אפילו קשור מיכן ומיכן אינו חיבור לבגד. שאינו מבטל המחט להבגד

החוט חיבור לבגד ואינו חיבור למחט. לעניין טו'

רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרין בקשור מיכן ומיכן הא דאמרת החוט חיבור להבגד, כשקשור משני קצוותיו. מיליהון דרבנן פליגין דא"ר בא רבי ירמיה בשם רב הממתיח צדדין בשבת חייב משום תופר. וימר משום תופר ומשום קושר?

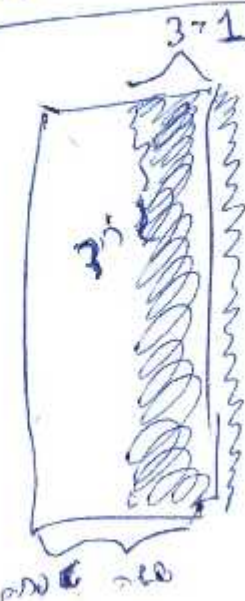
25 25 25
 וכל 25
 25 25 25
 חקל חקל חקל
 חקל חקל חקל

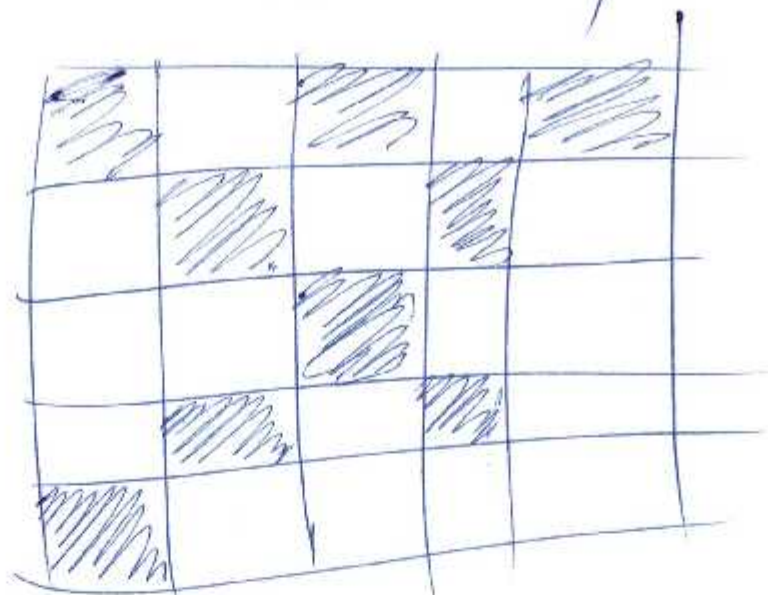
27 27 27
 חקל חקל חקל
 חקל חקל חקל

חקל חקל חקל
 חקל חקל חקל

חקל חקל חקל
 חקל חקל חקל

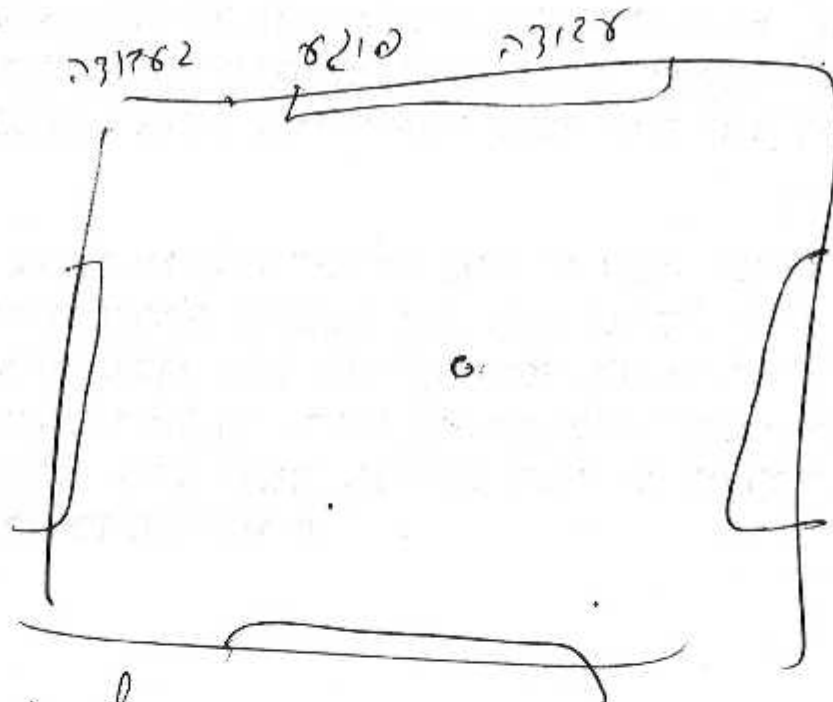
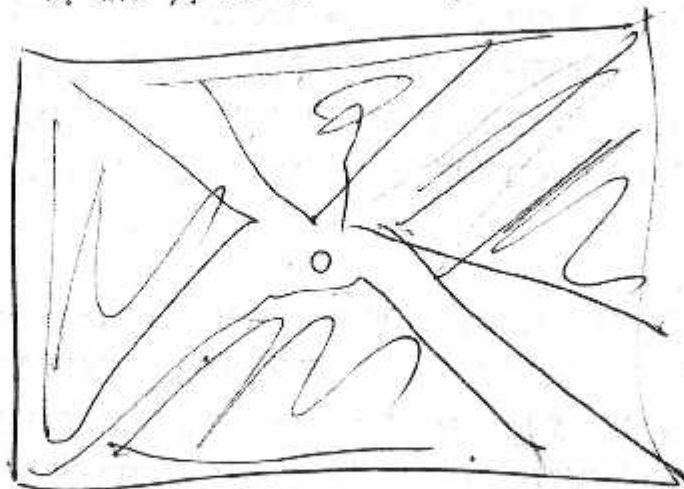
১৪৮৮ ৪৮
 ১৪৮৮ ৪৮

2 43.88

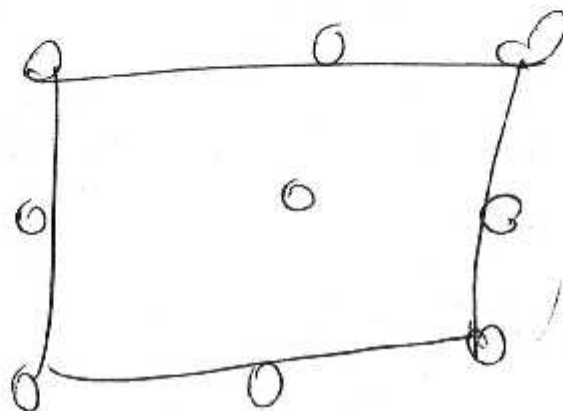
245

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

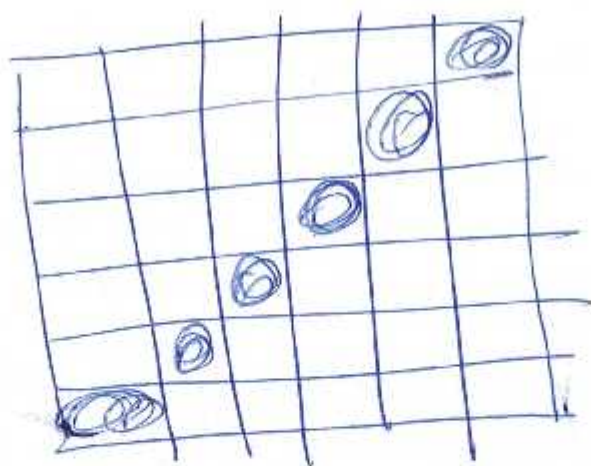

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

פסוק
ה' ב' ה'

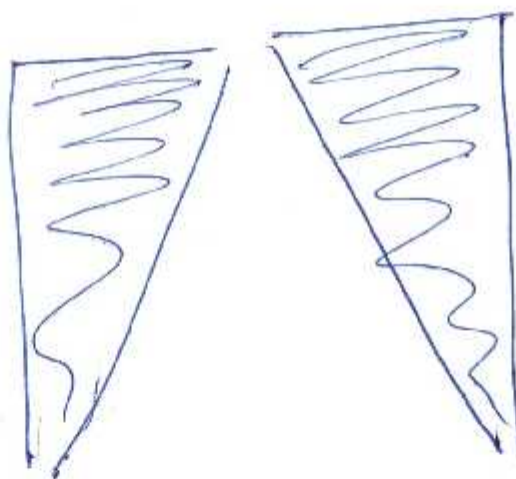
לשם ה' 431' 1/4

מחזור
↓

מחזור
רביעית

רביעית לשם ה' מחזור אהל

1	2	5	3	4
---	---	---	---	---

מחזור
ה' ב' ה'

ה' תשס"ב

ה' תשס"ב

A

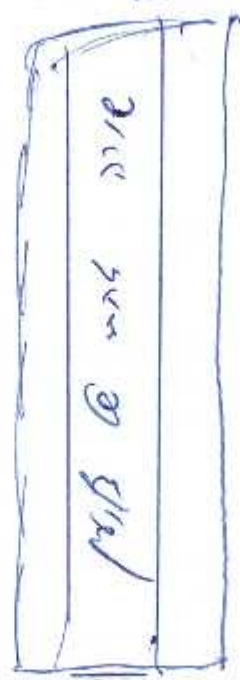

2

ה' תשס"ב

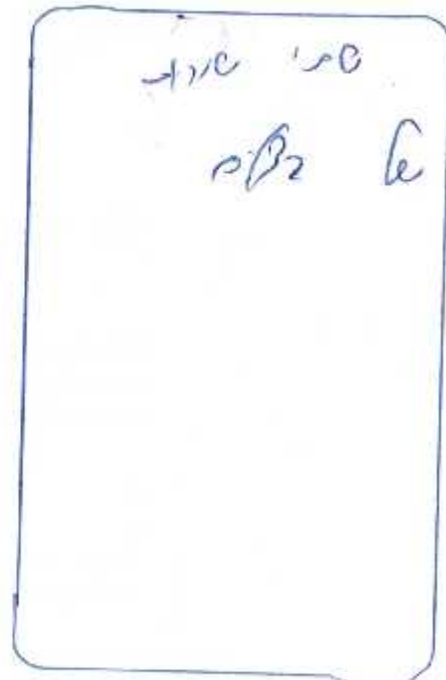
8

B

2

4

8

A ה' תשס"ב 12 ה' תשס"ב 12 ה'

ה' תשס"ב "ה' תשס"ב ה' תשס"ב B ה' תשס"ב

ה' תשס"ב A ה' תשס"ב , ה' תשס"ב B

16 ה' תשס"ב [ה' תשס"ב ה' תשס"ב]

ה' תשס"ב B ה' תשס"ב ה' תשס"ב

ה' תשס"ב 8 ה' תשס"ב , ה' תשס"ב A ה' תשס"ב

ה' תשס"ב ה' תשס"ב ה' תשס"ב

(ה' תשס"ב) ה' תשס"ב ה' תשס"ב ה' תשס"ב

ה' תשס"ב B ה' תשס"ב "ה' תשס"ב ה' תשס"ב

ה' תשס"ב ה' תשס"ב ה' תשס"ב

The image shows a series of hand-drawn diagrams illustrating a 2D grid structure. The diagrams are arranged horizontally and include various labels and dimensions:

- Diagram 1 (Leftmost):** A rectangle with a vertical label "מיקום" (Location) on the left and a horizontal dimension of 4 at the bottom.
- Diagram 2:** A rectangle with a vertical label "מיקום" on the left and a horizontal dimension of 8 at the bottom.
- Diagram 3:** A rectangle with a vertical label "מיקום" on the left and a horizontal dimension of 4 at the bottom. It includes points labeled D and B.
- Diagram 4:** A rectangle with a vertical label "מיקום" on the left and a horizontal dimension of 8 at the bottom. It includes points labeled A and C.
- Diagram 5 (Rightmost):** A rectangle with a vertical label "מיקום" on the left and a horizontal dimension of 2 at the bottom.

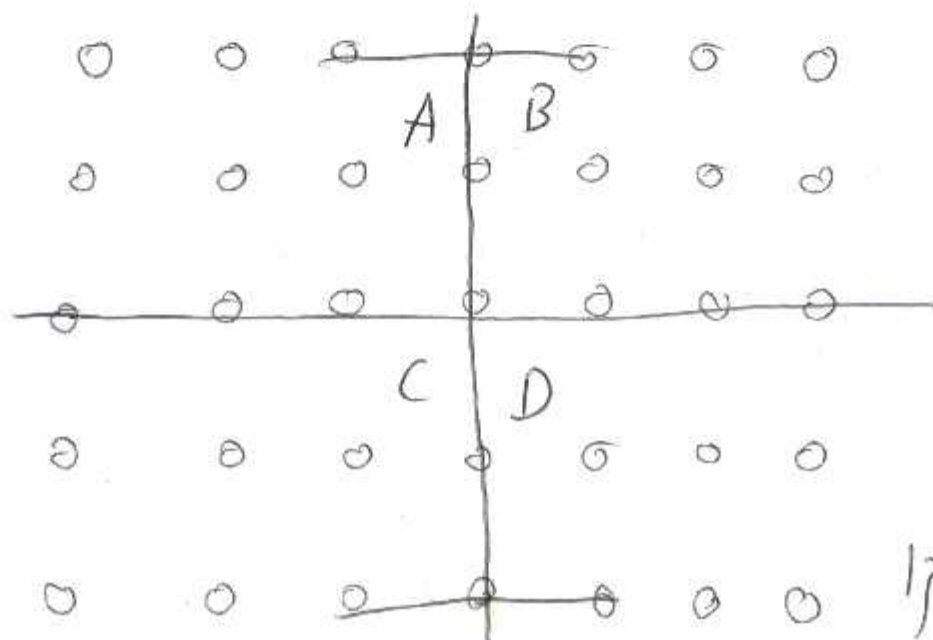
Below the diagrams, there are handwritten labels in Hebrew:

- Under Diagram 1: "מיקום" (Location)
- Under Diagram 2: "מיקום" (Location)
- Under Diagram 3: "מיקום" (Location)
- Under Diagram 4: "מיקום" (Location)
- Under Diagram 5: "מיקום" (Location)

16, 12, 8 p.w 82

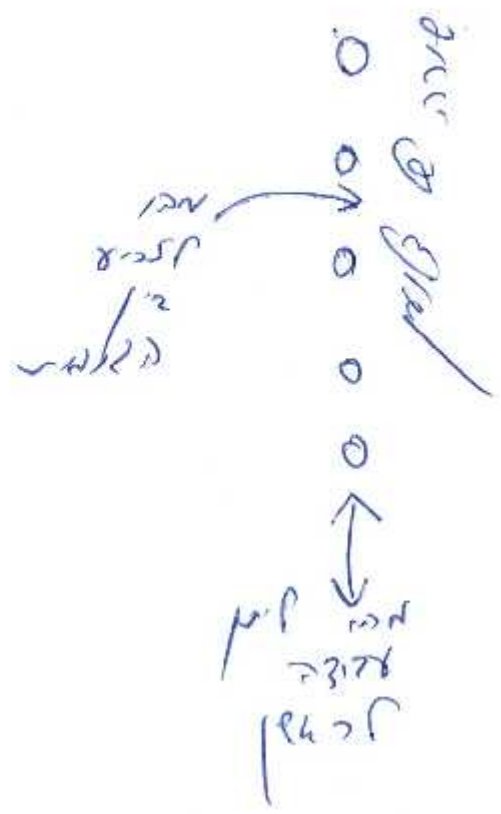
$\beta_1 = 1'' \beta_2''$ \overline{DB} \overline{AC} α_k
 2 β_2'' \overline{DB} \overline{AC} α_k , 8 — (פרצנ
 , 16 —

4378 2.4 1 1.7 32

20
30
70
2
120
6
8

old 2 yr

ל-חן 3 ה' כ"ה א

א-ח מ-חן אנוסה כרמון

אנוסה זינן

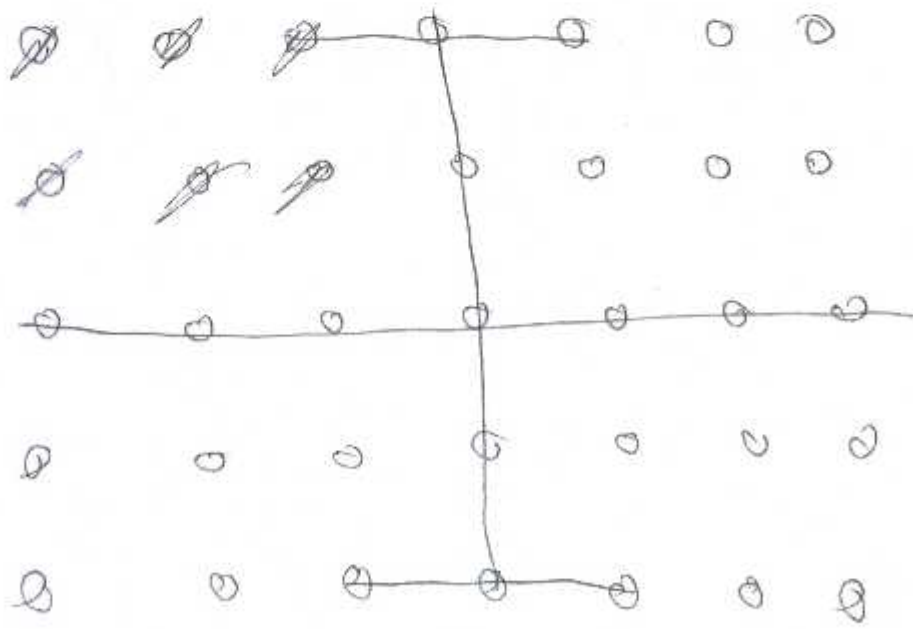
A, B, C הם כרמון, של, אהם

שם נלז שמים ואחז יקראה כנז

4 ה' כסדר"ה של זמנים חרמון

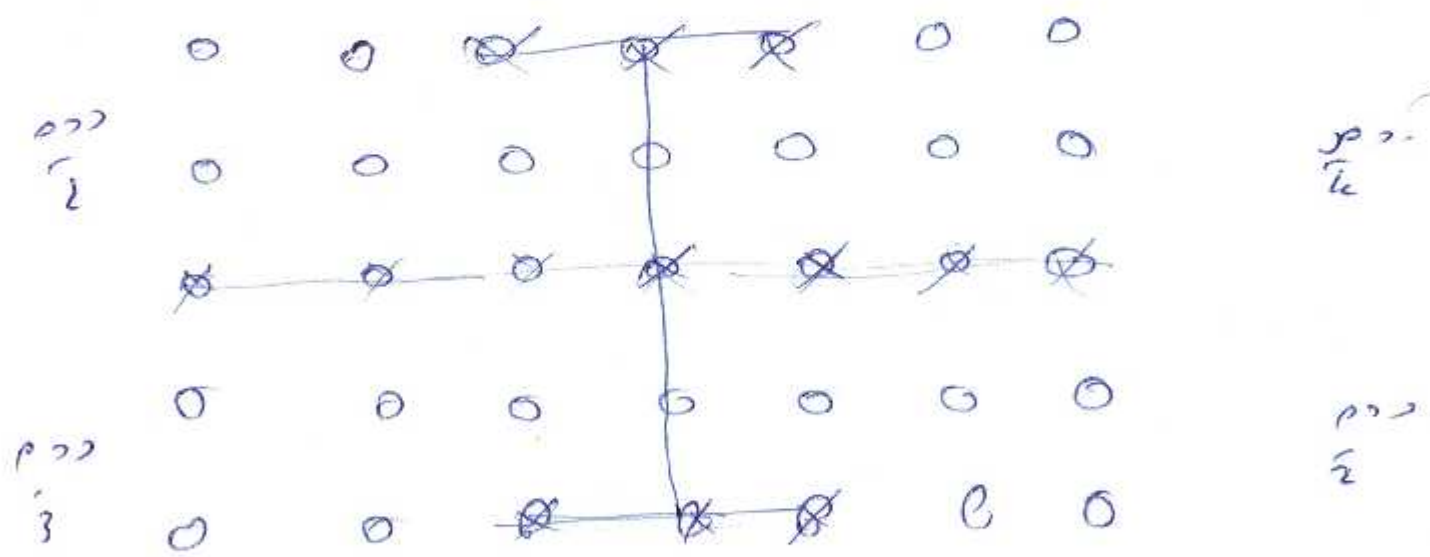
זינן

חבז חורן . . .

א-ח מ-חן מאמה כרמון
 זינן (1) של
 חרמון
 חרמון (2) חרמון
 חרמון

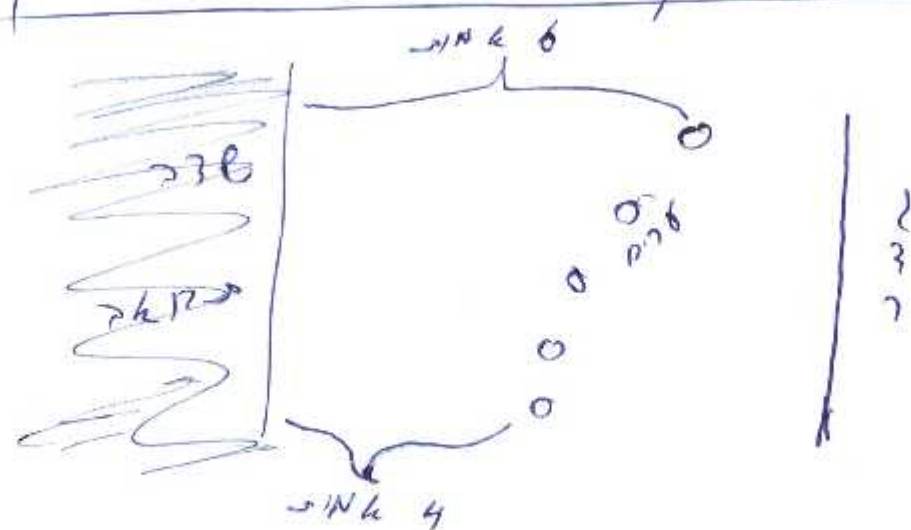
סימן 3 קובץ 6
 0 0 0 0 0
 0 0 0 0 0
 0 0 0 0 0
 והוא לזכר משה רבם לה
 ינקיהו א 0 , לל רבם משה
 ה' צדק

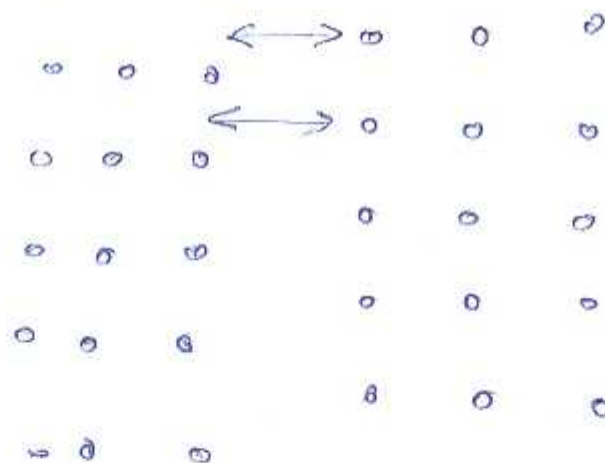
(מיד) כ"א / כ"ב
 4 כ"א
 ינלמ

ולט (מט) רבם
 א למטה ולט (מיד) רבם ז למטה
 ה' זין רבם ז אף קומת ה'

ה' 3' 4' 5' 6' 7' 8' 9' 10' 11' 12' 13' 14' 15' 16' 17' 18' 19' 20' 21' 22' 23' 24' 25' 26' 27' 28' 29' 30' 31' 32' 33' 34' 35' 36' 37' 38' 39' 40' 41' 42' 43' 44' 45' 46' 47' 48' 49' 50' 51' 52' 53' 54' 55' 56' 57' 58' 59' 60' 61' 62' 63' 64' 65' 66' 67' 68' 69' 70' 71' 72' 73' 74' 75' 76' 77' 78' 79' 80' 81' 82' 83' 84' 85' 86' 87' 88' 89' 90' 91' 92' 93' 94' 95' 96' 97' 98' 99' 100' 101' 102' 103' 104' 105' 106' 107' 108' 109' 110' 111' 112' 113' 114' 115' 116' 117' 118' 119' 120' 121' 122' 123' 124' 125' 126' 127' 128' 129' 130' 131' 132' 133' 134' 135' 136' 137' 138' 139' 140' 141' 142' 143' 144' 145' 146' 147' 148' 149' 150' 151' 152' 153' 154' 155' 156' 157' 158' 159' 160' 161' 162' 163' 164' 165' 166' 167' 168' 169' 170' 171' 172' 173' 174' 175' 176' 177' 178' 179' 180' 181' 182' 183' 184' 185' 186' 187' 188' 189' 190' 191' 192' 193' 194' 195' 196' 197' 198' 199' 200' 201' 202' 203' 204' 205' 206' 207' 208' 209' 210' 211' 212' 213' 214' 215' 216' 217' 218' 219' 220' 221' 222' 223' 224' 225' 226' 227' 228' 229' 230' 231' 232' 233' 234' 235' 236' 237' 238' 239' 240' 241' 242' 243' 244' 245' 246' 247' 248' 249' 250' 251' 252' 253' 254' 255' 256' 257' 258' 259' 260' 261' 262' 263' 264' 265' 266' 267' 268' 269' 270' 271' 272' 273' 274' 275' 276' 277' 278' 279' 280' 281' 282' 283' 284' 285' 286' 287' 288' 289' 290' 291' 292' 293' 294' 295' 296' 297' 298' 299' 300' 301' 302' 303' 304' 305' 306' 307' 308' 309' 310' 311' 312' 313' 314' 315' 316' 317' 318' 319' 320' 321' 322' 323' 324' 325' 326' 327' 328' 329' 330' 331' 332' 333' 334' 335' 336' 337' 338' 339' 340' 341' 342' 343' 344' 345' 346' 347' 348' 349' 350' 351' 352' 353' 354' 355' 356' 357' 358' 359' 360' 361' 362' 363' 364' 365' 366' 367' 368' 369' 370' 371' 372' 373' 374' 375' 376' 377' 378' 379' 380' 381' 382' 383' 384' 385' 386' 387' 388' 389' 390' 391' 392' 393' 394' 395' 396' 397' 398' 399' 400' 401' 402' 403' 404' 405' 406' 407' 408' 409' 410' 411' 412' 413' 414' 415' 416' 417' 418' 419' 420' 421' 422' 423' 424' 425' 426' 427' 428' 429' 430' 431' 432' 433' 434' 435' 436' 437' 438' 439' 440' 441' 442' 443' 444' 445' 446' 447' 448' 449' 450' 451' 452' 453' 454' 455' 456' 457' 458' 459' 460' 461' 462' 463' 464' 465' 466' 467' 468' 469' 470' 471' 472' 473' 474' 475' 476' 477' 478' 479' 480' 481' 482' 483' 484' 485' 486' 487' 488' 489' 490' 491' 492' 493' 494' 495' 496' 497' 498' 499' 500' 501' 502' 503' 504' 505' 506' 507' 508' 509' 510' 511' 512' 513' 514' 515' 516' 517' 518' 519' 520' 521' 522' 523' 524' 525' 526' 527' 528' 529' 530' 531' 532' 533' 534' 535' 536' 537' 538' 539' 540' 541' 542' 543' 544' 545' 546' 547' 548' 549' 550' 551' 552' 553' 554' 555' 556' 557' 558' 559' 560' 561' 562' 563' 564' 565' 566' 567' 568' 569' 570' 571' 572' 573' 574' 575' 576' 577' 578' 579' 580' 581' 582' 583' 584' 585' 586' 587' 588' 589' 590' 591' 592' 593' 594' 595' 596' 597' 598' 599' 600' 601' 602' 603' 604' 605' 606' 607' 608' 609' 610' 611' 612' 613' 614' 615' 616' 617' 618' 619' 620' 621' 622' 623' 624' 625' 626' 627' 628' 629' 630' 631' 632' 633' 634' 635' 636' 637' 638' 639' 640' 641' 642' 643' 644' 645' 646' 647' 648' 649' 650' 651' 652' 653' 654' 655' 656' 657' 658' 659' 660' 661' 662' 663' 664' 665' 666' 667' 668' 669' 670' 671' 672' 673' 674' 675' 676' 677' 678' 679' 680' 681' 682' 683' 684' 685' 686' 687' 688' 689' 690' 691' 692' 693' 694' 695' 696' 697' 698' 699' 700' 701' 702' 703' 704' 705' 706' 707' 708' 709' 710' 711' 712' 713' 714' 715' 716' 717' 718' 719' 720' 721' 722' 723' 724' 725' 726' 727' 728' 729' 730' 731' 732' 733' 734' 735' 736' 737' 738' 739' 740' 741' 742' 743' 744' 745' 746' 747' 748' 749' 750' 751' 752' 753' 754' 755' 756' 757' 758' 759' 760' 761' 762' 763' 764' 765' 766' 767' 768' 769' 770' 771' 772' 773' 774' 775' 776' 777' 778' 779' 780' 781' 782' 783' 784' 785' 786' 787' 788' 789' 790' 791' 792' 793' 794' 795' 796' 797' 798' 799' 800' 801' 802' 803' 804' 805' 806' 807' 808' 809' 810' 811' 812' 813' 814' 815' 816' 817' 818' 819' 820' 821' 822' 823' 824' 825' 826' 827' 828' 829' 830' 831' 832' 833' 834' 835' 836' 837' 838' 839' 840' 841'

142
ה'תשנ"ב
נ. ח. ח.

7321

1000

0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0
0 0 0 0

2000
 2000
 2000
 2000
 2000

2 קול 4/10 3 2

לע
ל
ל
ל

0	0	0
0	0	0
0	6	0
0	0	6
6	0	0

לע 4 קול 22 קול

לע	1	0	0	0
ל	0	0	0	0
ל	0	0	0	0

ל	0	0	0
ל	0	0	0
ל	0	0	0

לע 4 קול 22 קול

לע 3
B 8-5 Aa 8-5
D 8-5 C 8-5
לע 22 קול

10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27

פירק 3 הנה 3

כ"ה
כ"ה

כ"ה י"ה ז"ה נ' אמה

ז"ה "ז"ה

ז"ה ז"ה

ה"ה ז"ה
(ה"ה ז"ה)

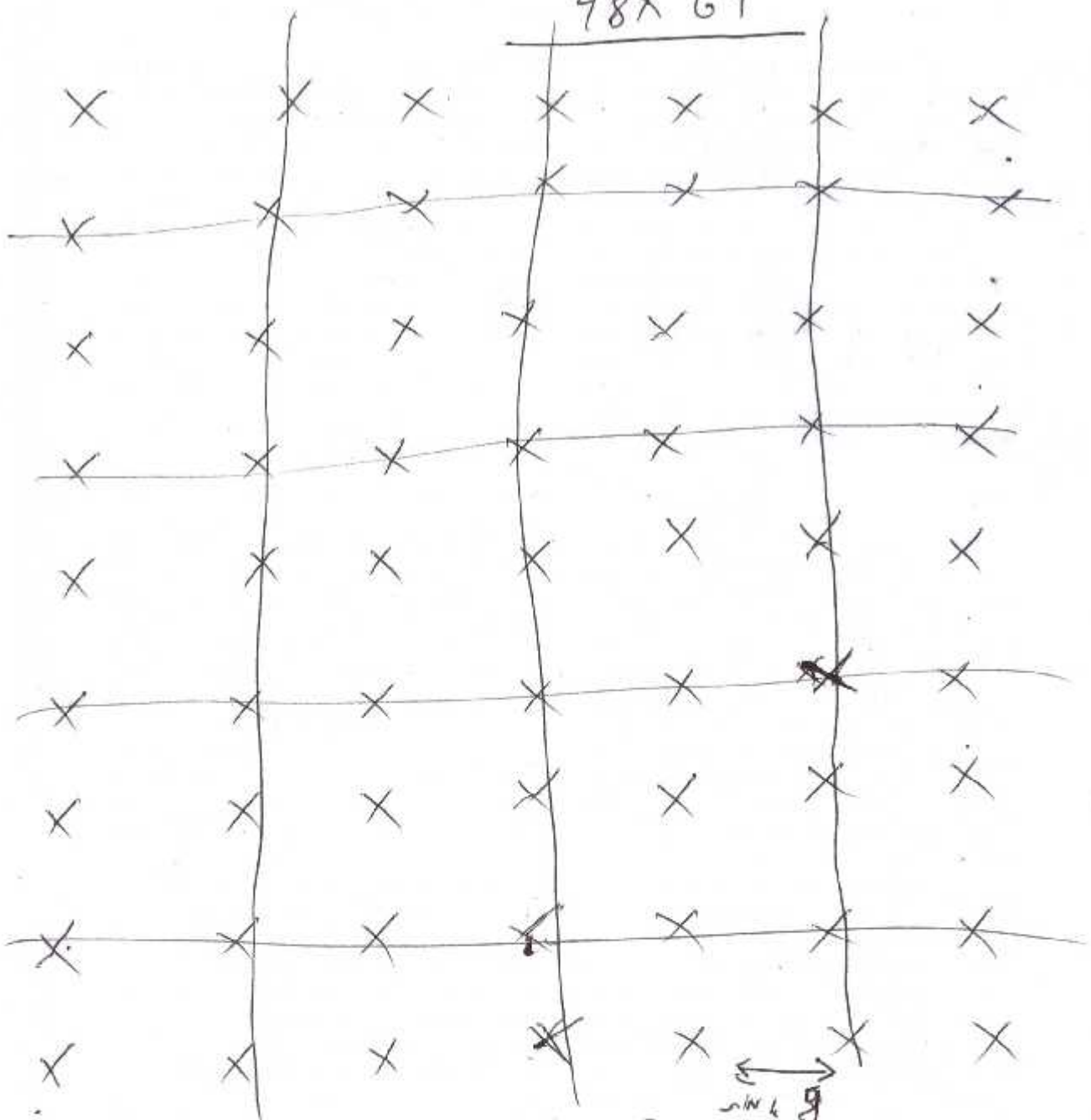
ז"ה ז"ה

ז"ה ז"ה

ז"ה ז"ה

ז"ה ז"ה

48x64

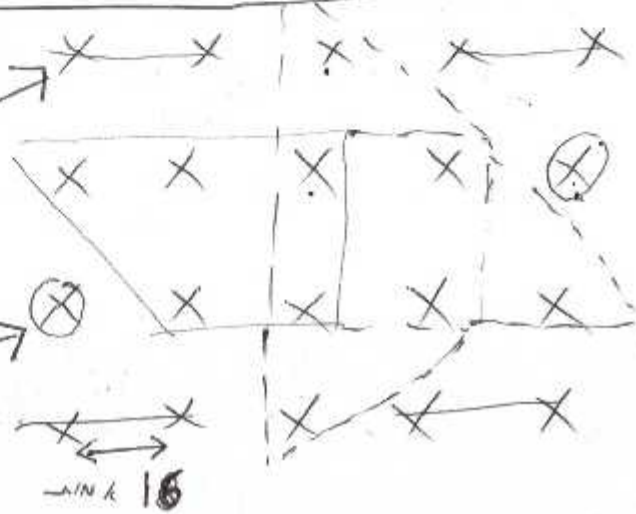
מחלק
המדינה

מחלק
המדינה

8 mm

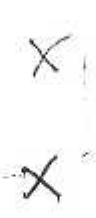
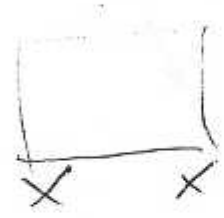
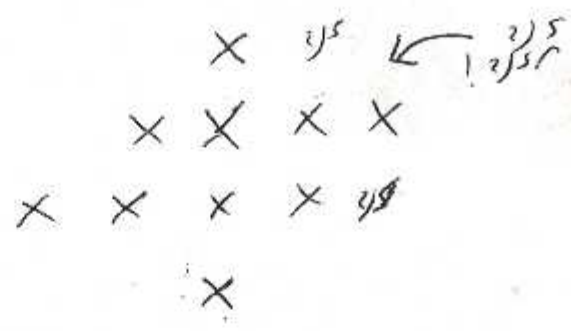
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה

מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה
מחלק
המדינה

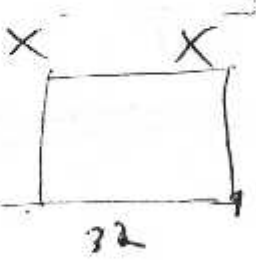
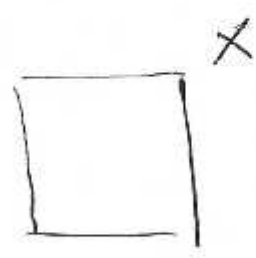

16 mm

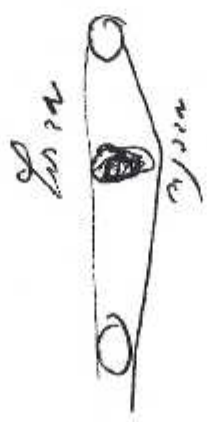
כר 250

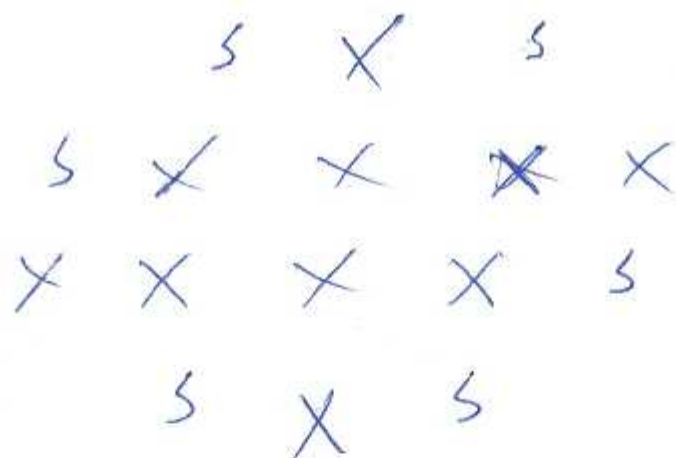
כר 250
4x16x16

כר 250
16

כר 250
כר 250
כר 250
כר 250
כר 250

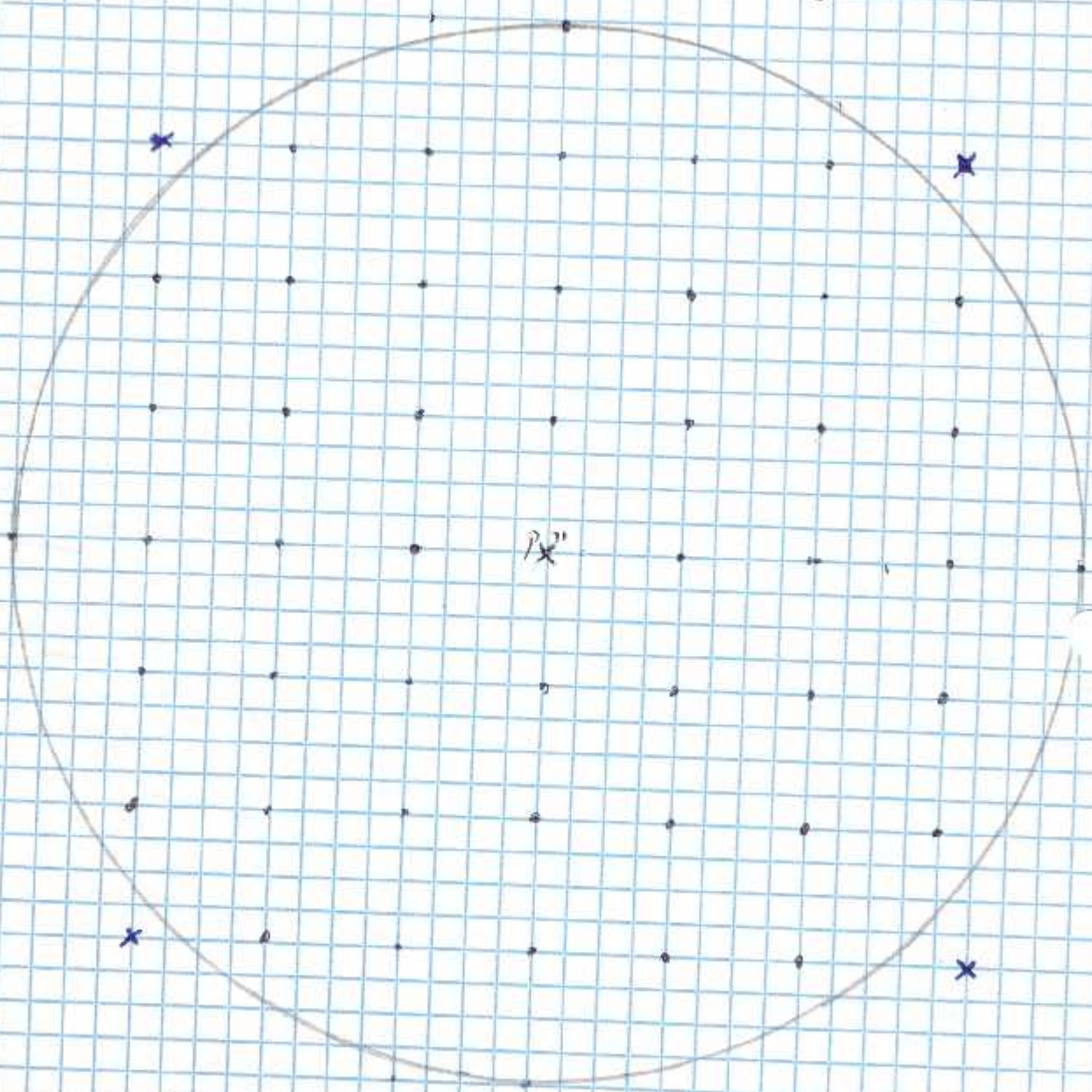

10 כיתה
 [48] , וזין
 6 הקלפים
 16 האות
 5 = קרן
 6 מקומות
 16 האות
 5 = קרן
 6 מקומות
 16 האות

$\delta \gamma \gamma k$ $\delta \gamma \gamma k$ f_0 $\sim 1816_j$

$\sim 12k$ 16 f_e $01'37$ $03, N$

(kf , $f_{12} \delta \gamma$) f_0 $k32j, e$ n $\frac{45}{P_{j02}}$ $f_0 n$ 20

$\frac{d}{dt} \ln$

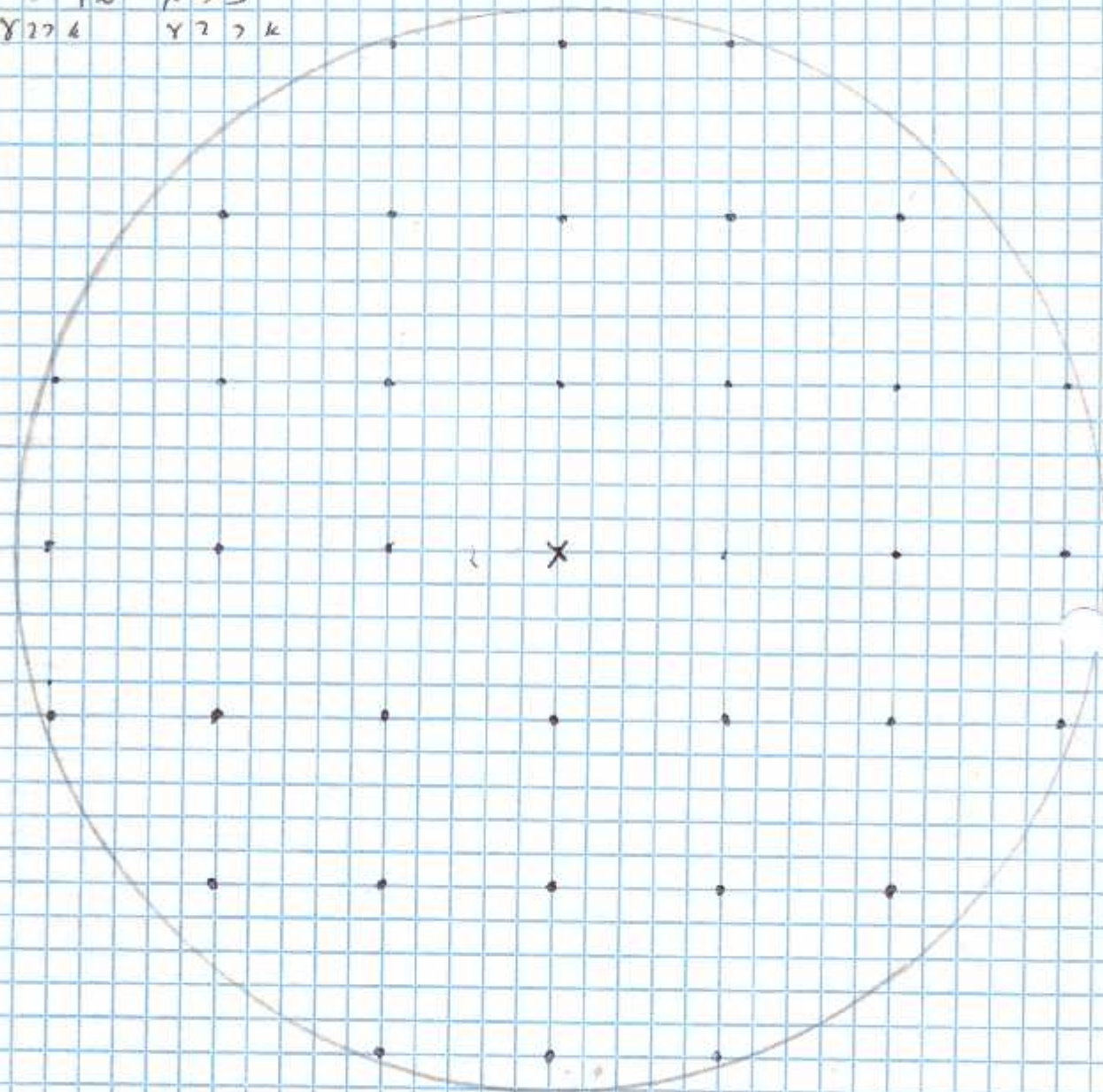
rank 1k x

$49 - 4 = \underline{\underline{45}}$

P P R)

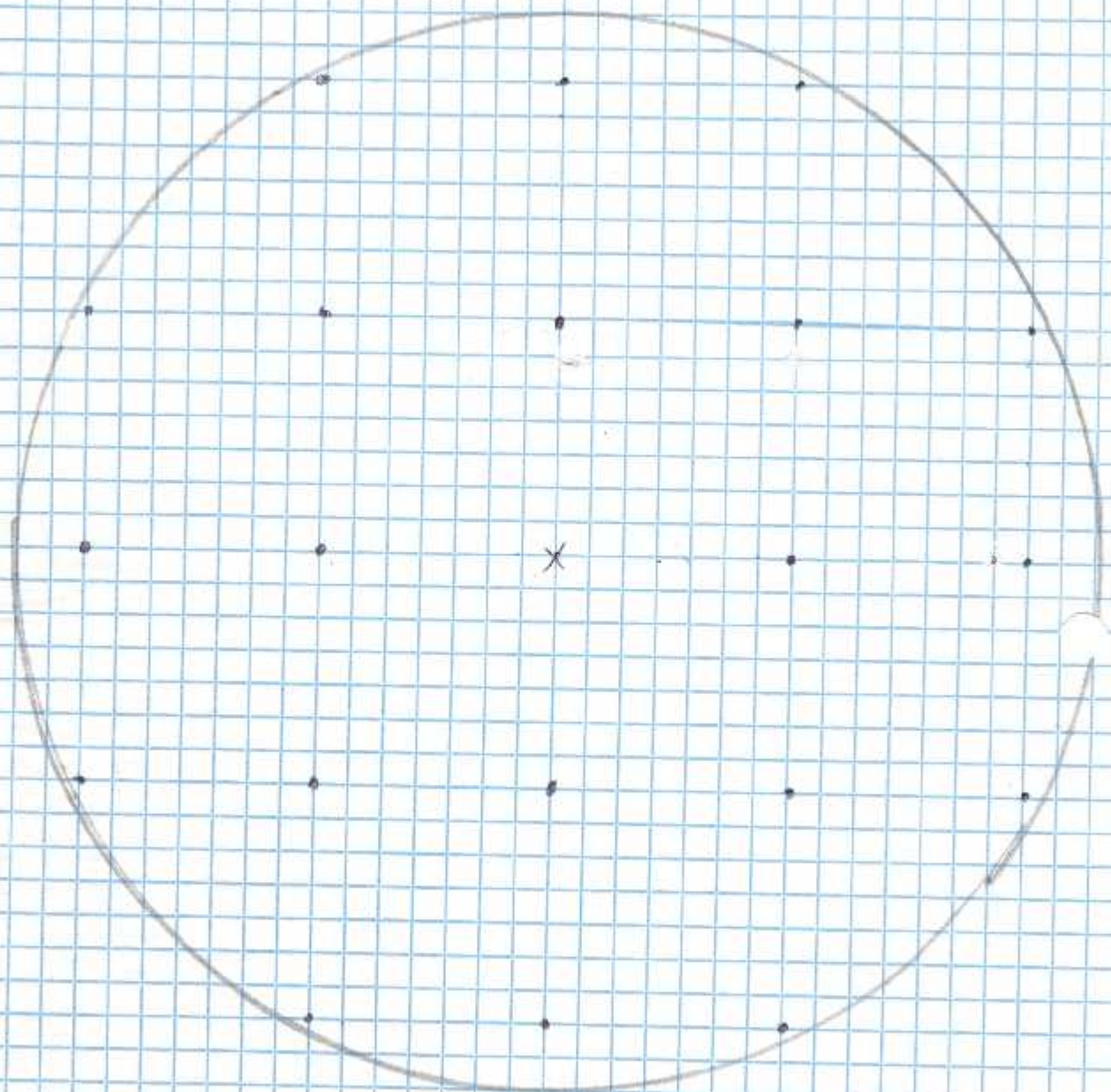
8 2 2 0 2 2 6 5 1 2 1 6

16 2 17 5 2 13 7 7 0 0 4 2
- 12 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
- 8 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2

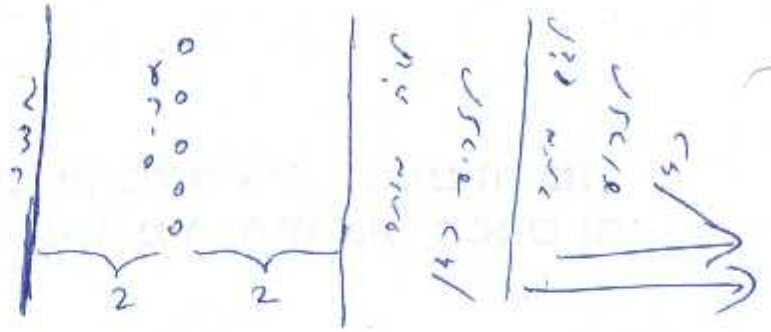

820 820 6 217.6 1.1

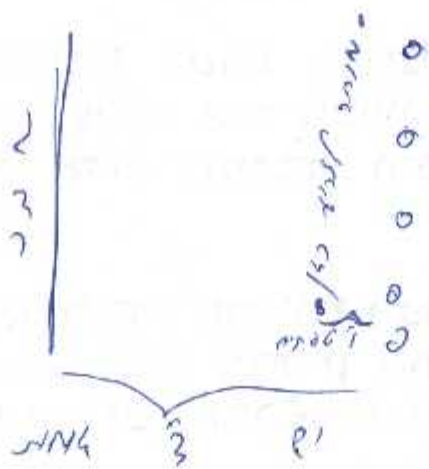
1702 21 21037

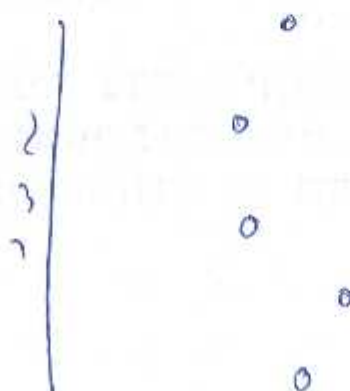
3113 2000

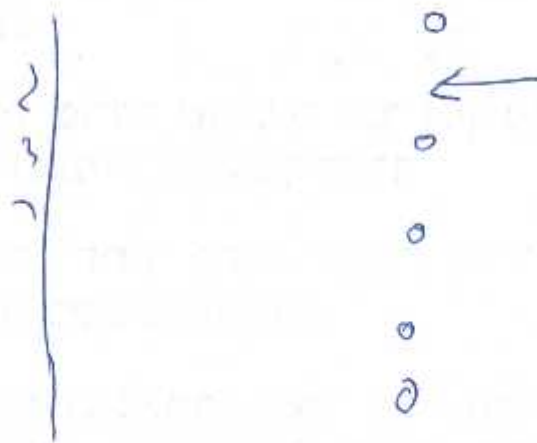
2000 2000

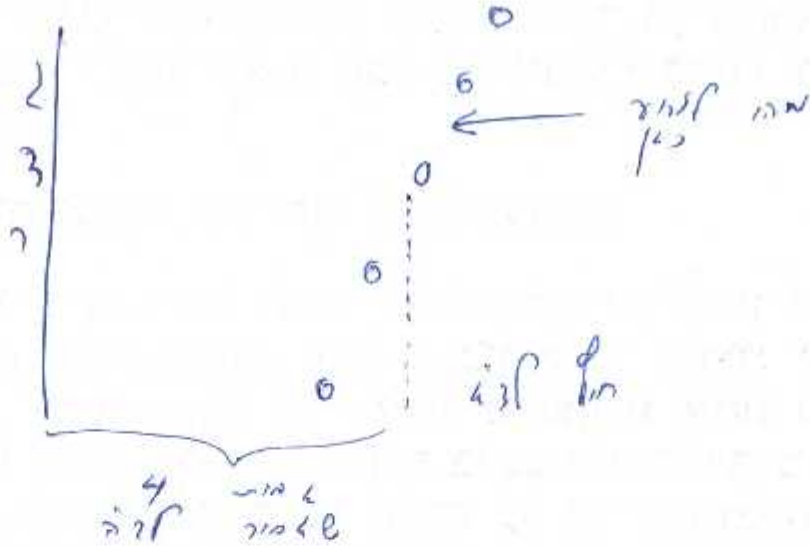
2000 2000

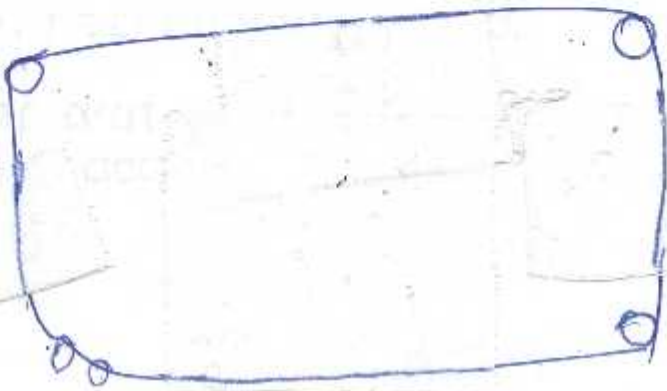
מ"ד 850 2/2

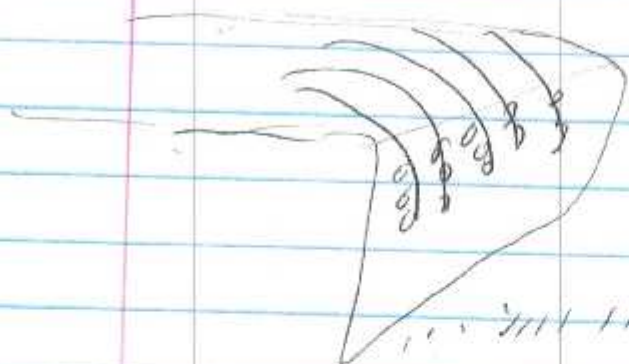
מ"ד 850 2/2

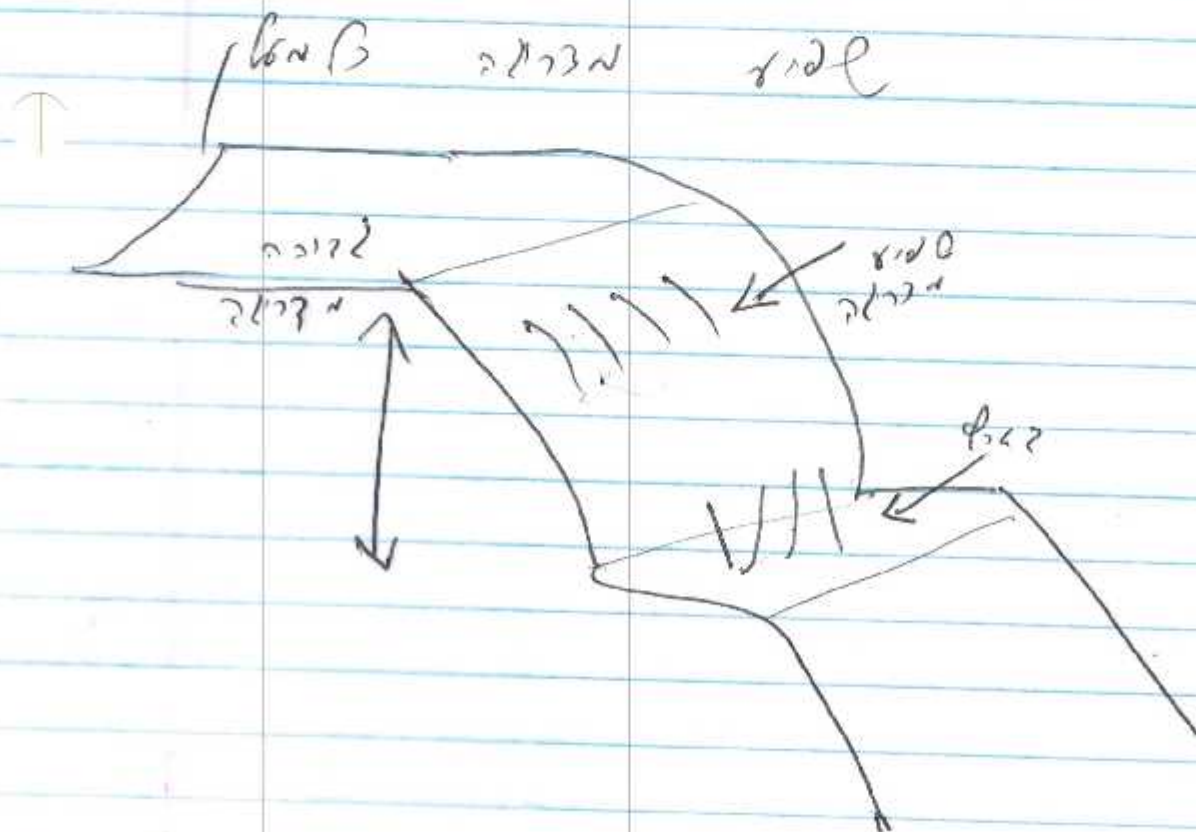
מ"ד 850 2/2

על ידי מן ג' 338

הא

(ועשיתי כזה ## [לפי
הקושי])

4)הטלתי "מתגים" כפי
הצורך בעין יפה...

Paragraphs &
punctuation marks

This work will *only* be appreciated by one who
has experienced with the standard edition

בחמלת ה' עלי ניסן
תשע"א

יהושע יהודה גליק

**היא סימן שהגהתי בסוגיא מדעת עצמי ## סימן שיש
קושי

נגמר בס"ד ח ניסן תשע"א הוגה מחדש שבט
תשעד וחזר והוגה תשרי תשעת ונגמר
בס"ד ח תשרי. נעזרתי מאת הרב יהושע
בוך [אור לישרים] יהא ברוך

מסכת ראש השנה פרק

א

הלכה א משנה ארבעה ראשי שנים הן:
באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים.
באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה ר'
לעזר ור' שמעון אומר באחד בתשרי:

גמרא כתיב (שמות יב) החדש הזה לכם
ראש חדשים לכם הוא ראש, ואינו ראש לא
לשנים ולא לשמיטים ולא ליובלות ולא
לנטיעות ולא לירקות. ואימר לכם הוא

רקון

פירוש קצר על

תלמוד ירושלמי ראש

השנה

1)הפירוש מיועד ללומד

והוגה בבבלי כמה זמן
ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר
לשתוק שתקתי והנחתי

העבודה על

המעייין—ואף במקום
שפרשתי היא בתכלית
הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס

אים ראיתיה "כמעט

מוכרח", אך במקום

שאף אחר ההגה,

הסוגיא סתום, לא

הגהתי והנחתי מלפרשה

ראש ואינו ראש לא למלכים ולא לרגלים?
 רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן
 כתיב (דברי הימים ב ג) ויחל לבנות בחדש
 השני, בשני, בשנת ד' למלכותו. הקיש שנת
 ארבעה למלכותו, לשני שבחדשים. מה שני
 שבחדשים אין מונין אלא מניסן, אף שני
 שבשנת ארבע למלכותו, (...) כתב "בשני" ללמדך
 זה... אין מונין אלא מניסן. או אינו אלא
 שנים בחדש כל מקום שנאמר שנים בחדש
 פירש. או אינו אלא שנים בשבת? לא
 מצאנו חשבון זה מן התורה. והא כתיב
 (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר יום שני!
 אין למידין מברייתו של עולם. והיי דין
 הוא שני שבחדשים, והיי דין הוא שני
 שבשנים? ר' חנניה ור' מנא חד אמר ויחל
 לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים,
 בשני זה שני שבשנים. וחורנה אפילו
 מיחלף לית בה כלום.

ר"ש בר כרסנא בשם רבי אחא שמע לה מן
 הדא (שמות יב) החדש הזה לכם מיעוט,
 ראשון הוא לכם מיעוט, מיעוט אחר מיעוט
 לרבות למלכים ורגלים.

וירבה לשנים ולשמיטות וליובלות ולנטיעה
 ולירקות?

כהיא דא"ר יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר'
 יוחנן ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת
 ארבע למלכותו הקיש שנת ארבע למלכותו
 לשני שבחדשים מה שני שבחדשים אין
 מונין אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע
 למלכותו אין מונין אלא מניסן. ר' יונה ר'
 יצחק בר נחמן בשם ר' חיה בר יוסף ויחל
 לבנות בחדש השני זה שני שבחדשים.
 בשני זה שני שבשנים. וכשהוא אומר
 בשנת ארבע למלכותו, הקיש שנת ארבע
 למלכותו לשני שבחדשים, מה שני
 שבחדשים אין מונין אלא מניסן, אף שני
 שבשנת ארבע למלכותו אין מונין אלא

מניסן.

תני שמואל ופליג (שמות יט) בחדש
 השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים
 מיכן שמונין חדשים ליציאת מצרים. אין
 לי אלא חדשים שנים מנין? (במדבר ט)
 וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה
 השנית. אין לי אלא לשעה לדורות מנין?
 (מלכים א ו) ויהי בשמנים שנה וארבע
 אמות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים
 וגו' משנבנה הבית התחילו מונין לבנינו.
 (מלכים א ט) ויהי מקץ עשרים שנה אשר
 בנה שלמה את שני הבתים וגו' לא זכו
 למנות לבנינו, התחילו מונין לחרבנו.
 (יחזקאל מ) בכ"ה שנה לגלותינו בראש
 השנה בעשור לחדש וגו'. לא זכו למנות
 לעצמו התחילו מונין למליכות שנאמר
 (חגי' א) בשנת שתים לדריוש. (דניאל י)
 בשנת שלש לכורש מלך פרס. ואומר ויחל
 לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע
 למלכותו הקיש שנת ארבע למלכותו לשני
 שבחדשים מה שני שבחדשים אין מונין
 אלא מניסן אף שני שבשנת ארבע למלכותו
 אין מונין אלא מניסן.

ר' לעזר בשם ר' חנניה אף למלכי אומות
 העולם אין מונין אלא מניסן (חגי' א)
 בששי בשנת שתים לדריוש (זכריה א)
 בשמיני בשנת שתים לדריוש. נאמר
 בשמיני בשנת שלש! אים מתחלפת השנה בתשרי!
 חיפה אמר: שמיני נאמר תחילה אלא שאין
 מוקדם ומאוחר בתורה.

א"ר יונה כתיב (חגי' ב) ועתה שימו נא
 לבבכם מן היום הזה ומעלה מטרם שום
 אבן אל אבן בהיכל ה'. הא כיצד? בששי
 הוסד, בשמיני נאמר המקרא הזה. אחר שהחלו
 לבנות בית ד' והוטב מצב הכלכלי, הנביא אומר: שימו לב כי
 "טרם" בניתם, לא היה טוב....

אין תימר "לא שמו" המקרא "ועתה..." שנאמר
 בשמיני, נאמר בשעה שעדיין לא שמו יאות אמר

חיפה. אין תימר "כבר שמו" לא אמר חיפה כלום.

והכתיב (נחמיה א) (שם) ויהי בחדש כסליו שנת עשרים. ויהי בחדש ניסן שנת עשרים ולא כתיב שנת²¹! תיפטר כר' אלעזר. דרבי אלעזר אמר כל שנה שלא נכנסו לה שלשים יום, אין מונין אותה שנה שלימה.

התיב רבי יצחק והכתיב (בראשית ח) ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון היינו ניסן באחד לחדש אלמא יום אחד בשנה חשיב שנה! [ותני עלה: שנת המבול אינו עולה מן המנין ל"ש כאן]. תיפטר כר' אליעזר. דר' אליעזר אומר בתשרי נברא העולם ולדידיה איירי קרא זה באחד בתשרי, ושפיר יש ששה חדשים משנה החדשה

והכתיב (שמות מ) ויהי בחדש הראשון, בשנה השנית באחד לחדש, הוקם המשכן. אין תימר שנת שלישית היא, ע"י שלא נכנסו שלשים יום אין מונין אותה שנה שלימה. באמת היה כבר שנה שלישית רק התורה קראה "שנית" כיון שלא נכנסו 30 יום והכתיב (במדבר י) ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש והא אית בשתא חמשין יומין ואין מונין אותה שנה שלימה!! הדא מן תתובתה דר' יצחק דאינין קשיין רואים שאף יום אחד בניסן כבר נקרא ע"ש שנה הבאה

בין כמאן דאמר מניסן מונין, בין כמאן דאמר מתשרי מונין, מה ביניהון? אמר ר' יונה שטרות יוצאות ביניהון. לזה מלוא באייר, וכתב בה שנייה למלכות. מכר מכירה במרחשון, וכתב בה שנייה למלכות. מאן דאמר מניסן מונין, מלוא קדמה. מ"ד מתשרי מונין, מכירה קדמה.

כיצד למלכים? מת באדר ועמד מלך באדר, נמנית שנה לזה ושנה לזה. א"ר יונה והיא שנכנס לניסן די לא כן כהדא (מלכים ב טו) וימלך ירח ימים בשומרון

אין לך לעמוד על שני מלכי ישראל אלא

משני מלכי יהודה ולא על שני מלכי יהודה אלא משני מלכי ישראל.

כתיב (מלכים א ב) והימים אשר מלך דוד על כל ישראל ארבעים שנה וגו' וכתיב (שמואל ב ה) בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים, ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים. בכלל חסירים, ובפרט יתירים?! רבי יצחק בר קצצתה בשם ר' יונה שלשים ושתים ומחצה היו, בירושלם אלא בשביל לחלוק לו כבוד לירושלם הוא מונה אותן שלימות. יהודה בי רבי אומר חשבון מרובה 32.5 בולע לחשבון ממועט. עוד חצי שנה

א"ר שמואל בר נחמן (שמואל ב ז) והיה כי ימלאו ימיו. אמר לו הקב"ה, דוד! ימים מליאים אני מונה לך, אני מונה לך ימים חסירים. שלמה בנך בונה בית המקדש אלא להקריב קרבנות חביב עלי משפט וצדקה שלך יותר מכל הקרבנות! שנאמר (משלי כא) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח.

רב חונא אמר כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום בנו בשעירה היה מתכפר כהדיוט. אינם נמנין לשני מלכות

א"ר יודן בי ר' שלום כתיב (מלכים א יא) כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל. אמר לו הקב"ה אני אמרתי לך (דברים ב) אל תתגרו במ. וביקשת להתגרות במ חייך שאינן נימנין לך.

מאן תנא רגלים? ר"ש. דר"ש אמר שלשה רגלים כסדרן, בלבד חג המצות ראשון. אשכחת אמר פעמים חמשה פעמים ארבעה פעמים ג'. לפני עצרת חמשה, לפני החג ארבעה, לפני הפסח שלשה.

רבי לעזר בי ר"ש אמר ובלבד חג הסוכות אחרון. אשכחת אמר פעמים שלשה, פעמים שנים, פעמים אחד.

וחכ"א רגל שפגע בו תחילה, ובלבד

שיעברו עליו רגלי שנה כולה=שלש רגלים שלא
כסדרן

כתיב (ויקרא כג) מלבד שבתות ה' ומלבד מתנותיכם וגו'. אשר תתנו לה' מה ת"ל שיכול אין ליקרב ברגל אלא קרבנות הרגל בלבד, מגין קרבנות היחיד וקרבנות הציבור שהוקדשו ברגל שיבואו ברגל, שהוקדשו לפני הרגל שיבואו ברגל? תלמוד לומר מלבד שבתות ה'. אשר תתנו לה' אלו עופות ומנחות לרבות את כולם שיהו קריבין ברגל. יכול רשות? תלמוד לומר (במדבר כט) אלה תעשו לה' במועדיכם אלה קבען חובה שיהו כולן קריבין ברגל. יכול באיזה רגל שירצה? ת"ל (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה אם להתיר שמה אלא זה רגל הראשון שפגעת בו. יכול אם עובר אחד מהן. ולא הביא יהא עובר עליו משום בל תאחר? תלמוד לומר אלה תעשו לה' במועדיכם. רבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן. כיצד? נדר לפני הפסח עד שיעברו עליו פסח ועצרת וחג. נדר לפני העצרת עד שיעברו עליו עצרת וחג ופסח ועצרת וחג. נדר לפני החג עד שיעברו עליו החג ופסח ועצרת וחג.

בעון קומי ר' אילא עד כדון בעשה בלא תעשה מניין? ת"ל (דברים יב) ובאת שמה והבאתם שמה מה אנן קיימין אם בעשה הרי כבר אמור, אלא אם אינו עניין בעשה תניהו עניין בלא תעשה.

פסחים בזמן מהו שיעבור? =לא הביא קרבן פסח, אים עובר גם על ב"ה? אשכחת תני פסחים בזמן עובר. דלא כן מה אנן אמרין? למה לא? א"ר שמואל בריה דר' יוסה בי ר' בון שלא תאמר שאם אבד ונמצא מאחר שכיפרו בו הבעלים, גופו קרב שלמים. ובכה"ג וודאי שיש לו 3 רגלים — עד כדון צריכה, פסחים בזמן מהו שיעבור?

בעון קומי ר' זעירא בין רגל לרגל מהו

שיעבור? אים יש חיוב בכל "יום ויום" התיב ר' בא והתני חגיגה שלא קרבה בראשון תיקרב בשני ומתירין לו לעבור?! ועוד מן הדא (דברים כג) ועשית בעשה, תשמר בלא תעשה כלום הוא עובר על עשה ועל לא תעשה לא עד שיעברו עליו ג' רגלים. כשם שאין ל"ת, כך אין עשה

ר' אבין בשם רבנן דתמן באומר הרי עלי עולה להביאה בשני בשבת כיון שבא שני בשבת ולא הביאה עובר.

שלמה שנתו את מפיל יום האחרון, והוא עובר על כל יום ויום. "every day, following" the last day of his year

אין כיני עברו עליו שלשה רגלים, את מפיל את רגל האחרון והוא עובר על כל רגל ורגל=עובר על כל רגל "אחר" רגל האחרון

ר' בון בר חייא בעי, שלמה שנתו בעצרת, כגון שנדר ו סיון תשעז [ועצרת היתה אתמול ביום ה סיון] ועכשיו ה סיון תשעז ויום טוב היא! [והרי עובר משום שנה בלי רגלים] איפשר לומר הוא אינו כשר, ועובר?! כיון שא"א להביא קרבנו ביו"ט, איך עובר? [כהדא (שמות כג) לא ילין חלב חגי עד בקר. ואימורי חול של פסח קריבין ביו"ט?] א"ר אבהו קיימתי בשחל י"ד להיות בשבת. אין חגיגה באה עמו! כשחל ע"פ בשבת אין מביאין חגיגה! אמרת תורה הקריבהו מבעוד יום, שלא יבוא לידי בל תלין] והכא הקריבהו מבעוד יום שלא יבוא לידי בל תאחר. א"ר חנינא אילו עבר והביא, ביו"ט שמה אינו כשר?! מאחר שאילו עבר והביא כשר, עובר.

כתיב (דברים ט) לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה. שנה לו ושנה לתמורתו. שנה לתם ושנה לבעל מום. שנה לבכור ושנה לקדשים. שנה בשנה מלמד שהבכור נאכל לשני ימים ולשתי שנים. היך עבידא? שוחטו בערב ראש השנה, ואוכלו ערב ראש השנה ובראש השנה.

תני ר' ישמעאל נולד לו מום בט"ו יום בתוך שנתו, רשאי לקיימו לאחר שנתו עד ט"ו יום. א"ר אילא זאת אומרת שאין שנתו של בעל מום מחוורת מה"ת

א"ר יוסה מתני' מסייעא לר' אילא הבכור בזמן הזה רשאי לקיימו אפילו ד' וחמש שנים עד שלא הראהו למומחה. מה אנן קיימין? אם לתם הא כבר אמור, אלא אם אינו ענין לתם תניהו ענין לבעל מום.

אחד בכור ואחד כל הקדשים עובר עליהם משום רגלים בלא שנה, שנה בלא רגלים. ניהא רגלים בלא שנה, שנה בלא רגלים?! היכי משכחת לה? תמן אמרין תיפתר שהיה מחוסר זמן לפסח. כמה דאת אמר תמן הראוי למקצת פסח ראוי לכולה, ואמור אוף הכא הראוי למקצת שנה ראוי לכולו! אים רגלים אין כאן—שנה אין כאן.... א"ר אבא מרי תיפתר שהיתה עצרת הבאה בחמשה, ונולד בששה, והיתה עצרת בשבעה עבר שנה בששה, אבל לא "רגלים"

ר' בון בר חייא בעא קומי ר' זעירה כתיב (ויקרא כז) לא יבקר בין טוב לרע. עבר וביקר מהו שיעבור? לוקה עליו? אמר ליה כל דבר=לאוו שבא להתיר אינו עובר, מה בא להתיר? כאן התורה התירה להקדיש בעלי מומין. ואיצטריך קרא להתיר בעל מום

תמן תנינן נגעים 14:7 ביום השמיני מביא שלש בהמות: חטאת ואשם ועולה, והדל היה מביא חטאת העוף ועולת העוף. ואין חטאת מחוסרת זמן אצל אשם? א"ר לעזר כאן התירה התורה להקדיש מחוסרי זמן. ר' בא בר ממל בעא קומי ר' אימי כתיב במצורע בשמיני יביא. עבר ולא הביא מהו שיעבור? אמר ליה כל דבר שבא להתיר אינו עובר. מה בא להתיר? כהיא דאמר רבי לעזר כאן התירה התורה להקדיש מחוסר זמן.

נזיר טמא...אמר רבי יוסי בי ר' בון כל שבעה

אין אומר לו הבא. מיכן ואילך אומר לו הבא נזיר טמא שמאחר, עובר

מתני' פליגא על ר' יוסי בי ר' בון כולהו נזיר ומצורע מתכוונין =מאחרין וממתינין ומביאין קרבנותיהן ברגל. בחול המועד. אלמא ליכא משום ב"ת! פתר לה במצורע. דליכא ב"ת [כדלעיל] ניהא נזיר, מצורע לא מחוסר כפורים הוא?! והא תנינן ההלל והשמחה שמונה, ואיך יאכל בשלמי-שמחה? פתר לה בנזיר. ר' זכריה חתניה דר' לוי בעי רישא אתון פתרינן בנזיר, וסיפא במצורע?! במאי מוקמת לה!! [א"ר חנניה בריה דר' הלל לא כבר איתתבת תמן עיין בסוכה שם ואמר ר' יוסה קיימה ר' אבודמא נחותה בכהנים בשעיר, אוף הכא הכהנים בשעיר.]

רבי חגיגי בעא קומי רבי יוסה כתיב (ויקרא יב) וביום השמיני ימול עבר ולא מל? אמר ליה (דברים כג) כי תדר נדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו דבר שהוא ניתן לתשלומין יצא זה שאינו ניתן לתשלומין.

לא תאחר לשלמו ולא את חליפיו. כהדא דתני (ויקרא יז) ואל פתח אוהל מועד לא הביאו, ולא את חליפיו. מפרש לה...

א"ר יונה פירשה לוי בן סיוסי קומי רבי: באומר הרי עלי עולה, והביא אחרת והקריבה מיד, ועברו עליה שלשה רגלים. הייתי אומר יופטר מן הראשונה, לפום כן צריך מימר לא תאחר לשלמו ולא חליפיו. כ אינו יוצא ב"חליפיו" א"ר יוסה אם באומר הרי עלי מיד הוא עובר!! =איך ס"ד שיופטר?!

אלא כן אנן קיימין באומר הרי זה עולה, ועברו עליה ב' רגלים, והביא אחרת תחתיה, =שהומם ופדאו וחיללו על אחר ולא הקריבה מיד, ועבר עליה רגל שלישי, הייתי אומר תצטרף עם תמורה שלשה רגלים, לפום כן צריך מימר לא תאחר

לשלמו ולא את חליפיו. שאינו מצטרף

(דברים כג) כי דרוש ידרשנו- אלו חטאות ואשמות. ה' אלהיך- זה הקדש בדק הבית. מעמך- זה לקט שכחה ופיאה. (שם) והיה בך חטא- ולא בקרבנך חטא. דלא כן מה אנן אמרין? א"ר שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון שלא תאמר שמא ימצא זבח פסול שאין הזבח נפסל בכך לפום כן צריך מימר והיה בך חטא בך ולא בקרבנך חטא. (שם) מוצא שפתיך תשמר ועשית תשמר ועשית- להזהיר ב"ד שיעשוך. רבנן דקיסרין בשם ר' אבינא מיכן למשכון (שם). כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה. ויש נדר קרויה נדבה?! אלא לחייב על כל נדר ונדר ועל כל נדבה ונדבה.

אי זהו נדר שאמרו? האומר הרי עלי עולה. ואיזהו נדבה שאמרו? האומר הרי זה עולה. ר' חמא חבריהון דרבנן בעי אמר הרי עלי חזר ואמר הרי זו? רבי חננא בעי לא מסתברא די לא, אמר הרי זו וחזר ואמר הרי עלי, איסור חמור חל על איסור קל. אין איסור קל חל על איסור חמור.

הוסיפו עליהן שכר בתים ותרומת שקלים. שכר בתים- א"ר יונה והוא שאמר שנה זו. אבל אם אמר שנה אחת נותן מעת לעת.

ותרומת שקלים- כהיא דא"ר שמואל בר יצחק כתחילתה (שמות מ) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן ותני עלה ביום שהוקם המשכן בו ביום נתרמה התרומה. ר' טבי ר' יאשיהו בשם כהנא נאמר כאן חדשי ונאמר להלן חדשי מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן. א"ר יונה שבק ר' טבי ראשה,

ואמר סופא?! דלא כן כהדאי דתני (במדבר כח) זאת עלת חדש בחדשו יכול יהא תורם בכל חדש וחדש ת"ל בחדשו. לחדשי- בחדש אחד הוא תורם לכל חדשי השנה. יכול באי זה חדש שירצה? נאמר כאן וחדשי ונאמר להלן חדשי, מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן, אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן.

תמן תנינן ר"מ אומר: באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה. בן עזאי אומר: האלוליים מתעשרין בפני עצמן. אמר רב חונה טעמיה דר' מאיר עד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות, מיכאן והילך הן מתחילות לילד מן החדשות. =מאותן שנולדו באביב בשנה הזו. ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונה טעמא דר' לעזר ור"ש. (תהילים סה) לבשו כרים הצאן- אלו הבכירות. ועמקים יעטפו בר- אלו האפילות. יתרועעו אף ישירו- אלו ואלו נכנסין לדיר להתעשר.

אמר בן עזאי הואיל ואלו אומר כך ואלו אומר כך יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן. הא כיצד? נולד לו חמשה, באב. וחמשה, באלול. וחמשה, בתשרי. אינן מצטרפין. נולד לו חמשה, בתשרי. וחמשה, באב, הרי אלו מצטרפין

ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו?! ר"מ וראב"ש ר' ירמיה ר' מיישא בשם ר' שמואל בר רב יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם. מאן אינון אבות העולם? תני ר' יונה קומי ר' ירמיה ר' ישמעאל ור' עקיבה.

זאת אומרת בן עזאי תלמיד וחבר היה לר' עקיבה, אין תימר רביה, אית בר נש אמר לרביה, הואיל ואלו אמר כן, ואלו אמר כן?!

ר' אבהו בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע

מן הדא: אמר לו בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלק עלינו את השוין. זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה לר' עקיבה. אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה כן?!

תמן תנינן מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וחמשה לאחר ראש השנה אינן מצטרפין. [חמשה לפני הגורן וחמשה לאחר הגורן, הרי אלו מצטרפין. אם כן למה אמרו שלש גרנות למעשר בהמה? שעד שלא הגיע הגורן מותר למכור ולשחוט, הגיעה הגורן לא ישחוט, ואם שחט פטור.] א"ר יוסה זאת אומרת מעשר בהמה לא עשו אותו לא כחנט ולא כשליש. אין תימר כחנט, ניתני

כל המעורבים (לא נולדים) מאחד בתשרי עד כ"ט באלול, אין תימר כשליש, ניתני כל הנולדים עד עשרים ושנים בו. כדי שיהא ראוי להתעשר (בן ח' ימים) בשנה הזו ר' שמי בשם ר' בון בר חייה כשליש עשו אותו. כר"ש. דר"ש אמר מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר. קם רבי מנא עם ר' שמי א"ל את אמרת הדא מילתא? והא תנינן בן עזאי אומר האלוניים מתעשרין בפני עצמן. לא אפילו נולד עד כ"ט באלול. אית לך מימר בן עזאי כר"ש? לא כרבנן הוא? כמה דאת אמר על דרבנן מניחן ומעשרן לשנה הבאה, והן מתעשרין עם בני שנתן אותן שנולדו בכח אלול, ממתינן עד ו תשרי ומכניסין יחד עים שנה שעברה כן את אמר על דבן עזאי מניחן לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלול.

אמר רב חונה זאת אומרת ימים שהבכור מחוסר זמן בהן, עולין לו מתוך שנתו. אמר רבי מנא ר' יונה אבא שמע לה מן הדא (דברים טז) כל הבכור אשר יולד בבקרך

ובצאנך הזכר תקדש לה' אלהיך הא כיצד משעת לידתו את מונה לו:

הלכה ב משנה באחד בתשרי ר"ה לשנים ולשמיטין וליובלות ולנטיעה ולירקות

באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרין בט"ו בו:

גמרא שנים מניין? כתוב אחד אומר (שמות כג) וחג האסיף בצאת השנה וכתוב אחד אומר (שמות לד) וחג האסיף תקופת השנה. אי זהו חדש שיש בו חג ותקופה ואסיף, ושנה יוצא בו, אי זה זה? זה תשרי! אין תימר טבת, אית ביה תקופה, ולית ביה חג ואסיף. אין תימר ניסן, אית ביה תקופה וחג, לית ביה אסיף. אין תימר תמוז, אית ביה תקופה ואסיף, ולית ביה חג. ואי זה זה זה תשרי. אמרין חברייא קומי ר' יונה ויהא תמוז? אמר לון כתיב בחדש השביעי, תחוגו את חג הסוכות ואתון אמרין הכין?!

אמרין ליה ויהא תשרי! למה לא נקרא "תשרי"? אמר לון על שמות חדשים את רבים עלי? דא"ר חנינה שמות חדשים עלו בידם מבבל. בראשונה, בירח האיתנים שבו נולדו אבות מתו אבות נפקדו אימהות. בראשונה (מלכים א' ו) בירח בול שבו העלה נובל והארץ עשויה בולות בולות. שבו בוללים לבהמה מתוך הבית. בראשונה (שם) בירח זיו שבו זיוו של עולם, הצמחים ניכרין והאילנות ניכרין. מיכן והילך (נחמיה ב) ויהי בחדש ניסן שנת עשרים (נחמיה א) ויהי בחדש כסליו שנת עשרים (אסתר ב) בחדש העשירי הוא חדש טבת.

רשב"ל אמר אף שמות המלאכים עלו בידן מבבל. בראשונה (ישעיהו ו) ויעף אלי אחד מן השרפים (שם) שרפים עומדים ממעל לו מיכן והילך (דניאל ט) והאיש

גבריאֵל (דניאל י) כי אם מיכאל שרכם.

לשמיטות מנין? (דברים טו) מקץ שבע שנים תעשה שמטה מה שנים מתשרי, אף שמיטות מתשרי. ליובלות מנין? (ויקרא כה) וספרת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים. מה שנים ושמיטין מתשרי, אף יובלות מתשרי. התיבון והכתיב (שם) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי, בעשור לחודש! ר' יונה ור' יוסה תריהון בשם רבי שמואל בר רב יצחק כדי שיהו כל חדשי השנה שוין לא יהא חדש אחד נחלק לב' שנים. התיבון והתנינן באחד בשבט ר"ה לאילן כדברי ב"ש, ב"ה אומרים בט"ו בו. הרי אין כל חדשי השנה שוין וחדש אחד נחלק לב' שנים!!

כיצד לנטיעה? תני הנוטע והמבריך והמרכיב ל' יום לפני ר"ה ועלתה לו שנה שלימה, מותר לקיימו בשביעית. פחות מל' יום לפני ר"ה, ולא עלתה לו שנה שלימה, אסור לקיימן בשביעית.

אבל אמרו פירות נטיעה זושנטע 30 יום לפני ר"ה 5751 אסורין עד ט"ו בשבט. של 5753 מ"ט? ר' יסא בשם ר' יוחנן (ויקרא יט) ובשנה הרביעית. מה את ש"מ? אמר רבי זעירא (ויקרא יט) שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, ובשנה... אמר רבי בא בר ממל קומי ר' זעירה נראים דברים בשנטעו שלשים יום לפני ר"ה אבל אם נטעו פחות משלשים יום לפני ר"ה. איתא חמי שנה שלימה לא עלתה לו, ואת אמר הכין? רק ממתין עד 15 אלול 5773 א"ל ואין כיני ואפילו נטעו שלשים יום לפני ר"ה יהא אסור עד ל' יום לפני ר"ה! מאי כדון? א"ר מנא מכיון שהוא עומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו.

כיצד לירקות? לקט ממנו ישראל ערב ר"ה עד שלא חשיכה, ועכו"ם (משום חלול יו"ט) משחשיכה, מעשר מזה בפני עצמו ומזה

בפני עצמו.

ר' זעירה רבי אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה: חד אמר כבר יצאו רוב גשמי שנה כולה וכבר רובה של תקופה טבת מבחוץ. וחרונה אמר עד כאן הן חיינ ממי השנה שעברה, מיכן והילך הן חיינ ממי השנה הבאה. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יסא ר' אילא רבי לעזר בשם רבי הושעיה כבר יצא רוב גשמי השנה כולה וכבר רוב התקופה מבחוץ הוי רבי זעירה דו אמר עד כאן הן חיינ ממי השנה שעבר מיכן והילך הן חיינ ממי השנה הבאה.

מעשה בר"ע שלקט אתרוג ונתן עליו חומרי ב"ש וחומרי ב"ה. ולמה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן? תני כחומרי רבנן גמליאל וכחומרי ר"א, דפליגי אי אזלי באתרוג בתר חנט' או לקיט' רבנן גמליאל ור' ליעזר על דב"ה אינון הוי! הא תרוויהו כב"ה ס"ל! א"ר יוסה בי רבי בון תיפתר שחנט קודם לט"ו בשבט של שנייה ונכנסה שלישית על דעתיה דרבנן גמליאל עישורי עני אזיל באתרוג בתר "לקיטה" על דעתיה דר' אליעזר עישורי שני. מה עשה? קרא שם על מעשר שבו, ופדייו ונתנו לעני:

הלכה ג משנה בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה. בעצרת על פירות האילן. ובראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר (תהלים לג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. ובחג נידונין על המים:

גמרא אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בר"ה.

אית תניי תני כולהם נידונין בראש השנה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם ביה"כ.

אית תניי תני כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו.

אית תניי תני כל אחד ואחד נידון בזמנו וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו.

##מתני' כמאן דאמר כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של כל אחד ואחד מתחתם בזמנו.

דתנינן ובחג נידונין על המים.##

מילתיה דרב אמרה כולהם נידונין בר"ה וגזר דינו של אחד מהן מתחתם בר"ה. דתני בתקיעתא דרב זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. ועל המדינות בו יאמר אי זו לחרב ואי זו לשלום אי זו לרעב ואי זו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות

ודלא כר' יוסה דר' יוסה אמר יחיד נידון בכל שעה מה טעמא (איוב ז) ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. ותפקדנו לבקרים זו פרנסתו. לרגעים תבחננו זו אכילתו. ר' יצחק רבה בשם ר' מלך וציבור נידונין בכל יום. מה טעמא? (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו.

א"ר לוי (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק ידין לאומים במישרים. הקב"ה דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצות, ואת האומות בלילה בשעה שהן בטילין מן העבירות. שמואל אמר: משהוא דן את ישראל, הוא דן את האומות מה מקיים שמואל ידין לאומים במישרים? דנן ככשירים שבהן. מזכיר להם מעשה יתרו, מזכיר להן מעשה רחב הזונה.

ר' חיייה בר בא בעי, תבואה שלקה בערב הפסח מאי זה דין לוקה? אין תימר משתא דעלת, עד כדון לא עלת! אין תימר משתא דנפקת, הכן הוות מורכה כל שתא מלקי כדון! כל כך האריך העונש!!

אלו שמתים מראש השנה ועד יום הכיפורים מאי זה דין הם מתים? אין תימר משתא דעלת עד כדון לא עלת! אין תימר בשתא דנפקא הכן הוון מורכין כל שתא ממות כדון!

ולא שמיע דא"ר קרוספא בשם ר' יוחנן שלש פינקסיות הם אחת של צדיקים גמורין ואחת של רשעים גמורין ואחת של בינוניים זה של צדיקים גמורין כבר נטלו איפופסי verdict של חיים מראש השנה. זה של רשעים גמורין כבר נטלו איפופסי של מראש השנה. של בינוניים כבר ניתן להן עשרת ימי תשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים, אם עשו תשובה נכתבין עם הצדיקים ואם לאו נכתבין עם הרשעים. מ"ט? (תהלים סט) ימחו מספר אלו הרשעים. חיים אלו הצדיקים. ועם צדיקים אל יכתבו אלו הבינוניים. רבי חנניה חבריהון דרבנן בעי ואין הקב"ה רואה את הנולד? ולא שמיע דא"ר סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הקב"ה דן את האדם אלא בשעה שהוא עומד בה. מ"ט? (בראשית כא) אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם.

א"ר לוי כתיב (תהלים ה) לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך. למה? ששנאת כל פועלי און. דרש ר' יששכר דכפר מנדי (איוב יד) כי הוא ידע מתי שוא, וירא און ולא יתבונן.

א"ר יהושע בן לוי (איוב ח) אם זך וישר הייתה אין כתיב כאן אלא אם זך וישר אתה א"ר חיייה בר בא (משלי ל) זרזיר מתנים או תיש ומלך אלקום עמו. בנוהג שבעולם זה מבקש לנצח זרזירו וזה מבקש לנצח זרזירו אבל הקב"ה אינו כן אלא ומלך אלקום עמו לא בעי תקום על ידיה (תהלים קג) כי לא לנצח יריב= לא לנצוח יריב.

א"ר לעזר פרא בסיליוס, או נימוס, או גריפות=לפני המלך החוק בטל the king is above the law. בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזירה. רצה מקיימה, רצה אחרים מקיימים אותה. אבל הקב"ה אינו כן אלא גוזר גזירה ומקיימה תחילה. מאי טעמא? ושמרו את משמרת"י" אני ה' אני הוא ששימרת מצותיה של תורה תחילה.

א"ר סימון כתיב (תהלים יט) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה'. אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה.

א"ר סימון כתיב (דברים ד) ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים וגו' ר' חמא בי ר' חנינה ור' הושעיה חד אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא. אבל ישראל אינן כן אלא לובשים לבנים ומתעטפן לבנים ומגלחין זקנם ואוכלין ושותין ושמחים יודעין שהקב"ה עושה להן ניסים. וחורנה אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם, השלטון אומר הדין היום! והליסטים אומר למחר הדין! למי שומעין? לא לשלטון! אבל הקב"ה אינו כן אמרו ב"ד היום ראש השנה הקב"ה אומר למלאכי השרת העמידו בימה יעמדו סניגורין יעמדו קטיגורין שאמרו בני היום ראש השנה. נמלכו ב"ד לעברה למחר הקב"ה אומר למלאכי השרת העבירו בימה יעברו סניגורין יעברו קטיגורין שנמלכו בני לעברה למחר. מ"ט? (תהלים פא) כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב אם אינו חוק לישראל, כביכול אינו משפט לאלהי יעקב. ר' קריספא בשם ר' יוחנן: לשעבר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מיכן ואילך אשר תקראו אותם. א"ר אילא אם קריתם אותם הם מועדי ואם לאו אינן מועדי.

אמר ר' סימון כתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. לשעבר רבות עשית, מיכן והילך נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. א"ר לוי למלך שהיה לו אירלוגין a clock כיון שעמד בנו מסרה לו. אמר רבי יוסה בר חנינה למלך שהיה לו שומרה כיון שעמד בנו מסרה לו אמר רבי אחא למלך שהיה לו טבעת כיון שעמד בנו מסרה לו אמר רבי חייה בר בא לנגר שהיו לו כלי נגרות כיון שעמד בנו מסרה לו אמר ר' יצחק למלך שהיו לו אוצרות כיון שעמד בנו מסרם לו ורבנן אמרי לרופא שהיה לו נרתיק של רפואות כיון שעמד בנו מסרה לו:

ובראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון. ר' אחא אמר כהדין דירין. ורבנן אמרי כהדא במגנימין the minutes of the court proceeding. מה טעמא (תהלים לג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. א"ר לוי היוצר יחד לבם כבר הבין את כל מעשיהם. אמר רבי לעזר בנוהג שבעולם מה נוח ליוצר הזה לעשות מאה קנקנים או להסתכל בהן? לא להסתכל בהן. אמר רבי ברכיה יוצרן רוצה שיהא ליבן יחיד אליו. אמר רבי אבון מי שהוא יחיד בעולמו כבר הבין את כל מעשיהן:

ובחג נידונין על המים. מתניתין דרבי עקיבה דרבי עקיבה אמר ניסוך המים דבר תורה. בשני (במדבר כט) ונסכיהם בששי ונסכיה בשביעי כמשפטם מ"ם יו"ד מ"ם מים. אמרה התורה הבא שעורים ביכורים בפסח שתתברך לפניך התבואה. הבא חטים בכורים בעצרת שיתברכו לפניך פירות האילן. אמור מעתה ניסוך המים בחג שיתברכו לפניך המים.

תני רשב"י הרי שהיו ישראל כשירין בר"ה ונגזרו להם גשמים מרובין ובסוף חטאו. לפחות מהן א"א שכבר נגזר גזרה, מה

הקב"ה עושה? מפזרן לימים ולמזכרות ולנהרות כדי שלא תיהנה הארץ מהן. מה טעם? (איוב לח) להמטיר על ארץ לא איש מדבר לא אדם בו. הרי שלא היו ישראל כשירין בר"ה ונגזרו להן גשמים מעוטים ובסוף עשו תשובה, להוסיף עליהן א"א שכבר נגזרה גזירה, מה הקב"ה עושה להן? מורידן לארץ ומשיב עמקן טללים ורוחות כדי שתיהנה הארץ מהן. מ"ט? (תהלים סה) תלמי' רוח נחת גדודיה ברביבים תמוגגנה צמחה תברך.

(איוב כד) ציה גם חם יגזלו מימי שלג שאול חטאו. עונות שעשו ישראל בקייץ שלא הפרישו המתנות גזלו מהן מימי השלג. כתיב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה. כהנא אמר מרשית חסר אלף כתיב ועד אחרית שנה. מדוע לה בראשה לשון רש ועוני ויהב לה אחרית טבא בסיפא:

הלכה ד משנה על ששה חדשים השלוחין יוצאין על ניסן מפני הפסח. ועל אב מפני התענית. ועל אלול מפני ראש השנה. ועל תשרי מפני תקנת המועדות. ועל כסליו מפני חנוכה. ועל אדר מפני הפורים. וכשב"ה קיים יוצאין אף על אייר מפני פסח קטן:

גמרא ויצאו אף על העצרת? עצרת חתוכה היא. לעולם 50 יום אחר פסח! אשכחת אמר פעמים חמשה פעמים ששה פעמים שבעה. שלימים ה' כסדרן ו' חסירין ז'.

לא כבר יצאו באלול?! אלא בגין מודעא דאיתקדש ירחא. להודיע שראו הירח אמר ר' יהושע בן לוי אנא עריב לאילין דאזלין לנימורין מדינה רחוקה מא"י שא"א לידע מתי יו"כ, יצומו ב ימים דלית חד מינהון מיית, מי אזל תמן חשין לצומא רבה תרין יומין. אמר לון רב חסדא למה אתם מכניסין עצמכם למספק הזה! חזקה שאין בית דין מתעצלים

בו. בוודאי קידשו החודש בזמנו (יום 30 לאלול) אבוב דר' שמואל בר רב יצחק חש על גרמיה וצם תרין יומין, אפסק כרוכה מעיו ודמך נפטר:

הלכה ה משנה על שני חדשים מחללין את השבת על ניסן ועל תשרי.

שבהן השלוחין יוצאין לסוריא ובהן היו מתקנין את המועדות. וכשבית המקדש קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת הקרבן.

בין שנראה בעליל ובין שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת. רבי יוסי אומר אם נראה בעליל אין מחללין עליו את השבת.

מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן רבי עקיבה בלוד שלח לו רבן גמליאל אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשולן לעתיד לבוא:

גמרא מהו בעליל? מפורסם. כמה דאת אמר (תהלים יב) כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים. מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע בלוד. מפני שהן מ' זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו. שלח לו ר"ג אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשולן לעתיד לבוא. לא נמצאת מעכבת את הרבים מלעשות דבר מצוה וכל המעכב את הרבים מלעשות דבר מצוה צריך נידוי. אמר ר' יהודה הנחתום ח"ו לא נתנדה ר' עקיבה אלא ראש גדר Mayor of a city היה. ושלח ר' גמליאל והעבירו מראשיתו:

הלכה ו משנה אב ובנו שראו את החדש ילכו. לא שמצטרפין זה עם זה, אלא שמא יפסל אחד מהן יצטרף השני עם אחר. ר"ש אומר: אב ובנו וכל הקרובים כשירין לעדות החדש.

א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלם הוא ובנו ועבדו משוחרר, וקיבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את

עבדו. וכשבאו לב"ד קבלו אותו ואת עבדו
ופסלו את בנו:

גמרא טעם דר"ש כתחילתה (שמות יב)
ויאמר ה' אל משה ואל אהרן החדש הזה
לכם ראש חדשים וגו'. קיבלו הכהנים
אותו ואת בנו ופסלו את עבדו משם פסול.

וכשבאו לב"ד קיבלו אותו ואת עבדו ופסלו
את בנו משם קרוב:

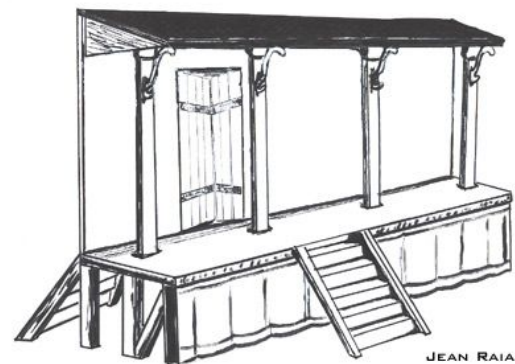
הלכה ז משנה אלו הן הפסולין: המשחק
בקוביא והמלוה בריבית ומפריחי יונים
וסוחרי שביעית ועבדים.

זה הכלל: כל עדות שאין האשה כשירה לה,
אף הן אינן כשירין:

גמרא זה המשחק בפסיפסין. אחד
המשחק בפסיפסין ואחד המשחק בקליפי
אגוזים ורימונים. מאימתי מקבלין אותו?
משישבור את פסיפסיו ויבדק ויחזור בו
חזרה גמורה.

מלוה בריבית, זה שהוא מלוה בריבית.
מאימתי מקבלין אותם? משיקרע את
שטרותיו ויבדק ויחזור חזרה גמורה.

מפריחי יונים, זה שהוא ממרה יונים. אחד
ממרה יונים ואחד ממרה שאר בהמה חיה
ועוף. מאימתי מקבלין אותו? משישבור את
פגימיו a wooden structure for spectators ויבדק
ויחזור בו חזרה גמורה.

סוחר שביעית, זה תגור שביעית. אי זהו

סוחר שביעית? זה שהוא יושב ובטל כל
שני שבוע, כיון שהגיעה שביעית התחילה
מפשיט את ידיו ונושא ונותן בפירות
עבירה. מאימתי מקבלים אותו? משתגיע
שביעית אחר ויבדק ויחזור בו חזרה
גמורה. תני רבי יוסי אומר שני שביעיות.
תני בשם ר' נחמיה חזירת ממון, לא חזירת
דברים! ויאמר הא לכם מאתים זוז וחלקום
לעניים מה שנשתכרתי מפירות עבירה.

הוסיפו עליהן: הרועים והחמסנים והגזלנים
וכל החשודין על הממון, עדותן בטילה.
א"ר אבהו ובלבד ברועים בהמה דקה.

אמר רב חונה מאן תנא מפריחי יונים? ר'
ליעזר. דתנינן תמן עדיות 2:7 שנים בשם ר'
לעזר: יוצא היא אשה בעיר של זהב.
מפריחי יונים פסולין מן העדות.

א"ר מנא קומי ר' יוסה, כל ההיא דסנהדרין
דקתני פסולי עדות כר' ליעזר? א"ל דברי הכל
היא. מהו דברי הכל היא? הכא א"ר יוסה,
יודעין אנו שהוא פסול מעדות ממון, מה בא
להעיד? בעדיות 2:7 כשם שהוא פסול מעדות
ממון כך הוא פסול מעדות נפשות.

ועידי החדש כעידי נפשות אינן!

#והא תני זה הכלל כל עדות שאין האשה
כשירה לה אף הן אינן כשירין לה אלמא
מפריח יונה פסול אף לנפשות! מאן תניתה רבנן?
רבנן כר' ליעזר? מודיי ליה? פליגינן
עלוי! #

רבי יונה בשם רב חונה כולהו דרבי ליעזר
?כל היכי דפסיל "מפריח", כר"א

אתיין אילין פלוגותה כאילין פלוגותה.
דתני עד זומם פסול בכל עדות שבתורה
דברי ר"מ. א"ר יוסי אימתי? בזמן שנמצא
זומם בעדות נפשות, אבל אם נמצא זומם
בעדות ממון, על הממון נחשד, וממון

נפסל. ואתיא דר' יוסי כרבנן, ודר"מ כר' אליעזר:

הלכה ח משנה מי שראה את החדש ואינו יכול להלך, מוליכין אותו על החמור אפילו במטה. אם צודה להן, לוקחין בידן מקלות. ואם היתה דרך רחוקה, לוקחין בידן מזונות. שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנאמר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מקראי קדש:

גמרא א"ר יצחק דיברה התורה בכל לשון (בראשית כד) והאיש "משתאה" לה. כל "גרב" שהוא מחזיק סאתים. אם "צודה" להם לוקחים בידן מקלות. (מילות לא שכיחות)

יכול כשם שמחללין את השבת להעיד עליהן, כך מחללין את השבת עליהן, להודיע שנתקיימו? ת"ל (ויקרא כג) אשר תקראו, על קריאתן את מחלל את השבת, אין את מחלל השבת להודיע שנתקיימו.

רשב"ל בעי, קצירת העומר מהו שתדחה את השבת ביום? התיב ר' אבוי והא תנינן מנחות 10:9 מצותו לקצור בלילה, נקצר ביום כשר, ודוחה השבת. ולא קיבלה. דילמא מילי מילי קתני א"ר אחא חזר רשב"ל מן הדא: שם כיון שחשיכה אמר להן בא השמש אומר הין! בא השמש אומר הין! מה אנן קיימין? אם ללילה כבר הוא אומר, אלא אם אינו ענין ללילה תניהו ענין ליום. שדחה

דבר שהוא דוחה את השבת ביום, מכשירין מהו שידחו את השבת בלילה? והתנינן תמיד 1:3 העמידו עושה חביתין, לעשות חביתין! (קודם עלוה"ש) תיפתר בחול. תנא ר' חייה בר אדא זה סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול ובין בשבת!

והתנינן מנחות 10:4 קצרוהו ונתנוהו בקופות, הביאוהו לעזרה והיו מהבהבין אותו באור בלילה! כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר! רבי יוסה אומר מכיון שהתחיל

במצוה בקצירה אומרים לו מרק. התיב ר' יודן קפודקייא קומי ר' יוסה הגע עצמך שבא מן העלייה, ולא קצרוהו בלילה מכיון שהתחיל במצוה אין אומרים לו מרק? גם בכ"הג "מהבהבין....!"

התיב ר' יעקב בר סוסיי והתנינן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש אמר להן, מכיון שהיום צריך ללילה ולילה צריך ליום כמו שכולו יום. אמר ר' יודה בי רבי בון ולא למפריעו הוא קדוש?! מכיון שהוא קדוש למפריעו הוא יום הוא לילה:

מסכת ראש השנה פרק

ב

הלכה א משנה אם אינן מכירין אותו, משלחין עמו אחר להעידו.

בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל האדם, משקילקלו המינים התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירין.

בראשונה היו משיאין משואות, משקילקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין:

גמרא א"ר יונה הכין צורכה מיתני: בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם, אם אינן מכירין אותו היו משלחין עמו אחר להעידו. אמר ר' יוסה אפילו כמתניתין אתיא היא אם אינן מכירין אותו משלחין עמו אחר להעידו, למה? שבראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם. ובא תקלה והוצרך לתקן....

ועד אחד נאמן?! משלך נתנו לך, בדין היה שלא יהו צריכין עדים והן אמרו שיהו צריכין עדים והן אמרו עד אחד נאמן.

עד אחד מהו שיהא נאמן כשנים? היך עבידה? היו שנים, אחד הכל מכירין אותו, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו

מהו שיצטרף עם אחד מן השוק להעיד עליו? ר' זעירה רב חונה בשם רב אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני. בבלי כתובות 21א

לא צורכה די לא, היו שנים, אחד הכל מכירין כתב ידו, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? אם כן נמצאת כל=3/4 העדות מתקיימת בעד אחד. א"ר יודן ויאות? אילו שנים שיצאו מעיר אחת שרובה עכו"ם, כגון הדא סוסיתה, אחד הכל מכירין אותו שהוא ישראל, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? שהוא יהודי ושיכשר לעדות אם אומר את כן לא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד? והכא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד.

תמן תנינן יומא 2 אמר להן הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה, אם הגיע, הרואה אומר ברקי! מהו ברקי? ברקתהאיר תמן אמרי "ברק ברקא" הנהר מנהרא. ועד אחד נאמן? שנייא היא הכא שאין את יכול לעמוד עליו. שאפשר לעמוד עליו (מילתא דעביד לגלוי...) וחש לומר עד דהוא עליל ונפק הוא מנהרא! שמא הוא משקר, ותוך כדי ירדתו, האיר חכימא היא מילתה. ניכר הדבר (וירא לשקר)

אמר עד אחד נולד איש פלוני בשבת, מלין אותו על פיו. חשיכה מוצאי שבת, מטלטלין על פיו. ר' אמי מטלטל על פומה דמלייתה שואבי-מים רבי מתנייה מטלטל על איבריתה דזהרא. "upon the lamp-lighters" ר' אימי מל על פי נשים דאמרן שמשא הוות עדיין השמש מאיר (לענין מילת תינוק שנולד בשבת) על סוסיתה. a.

heathen town in Palestine

מכירי מכיריו, מהו לחלל עליהן את השבת? נישמענה מן הדא: א"ר נהוראי כאן שנייה מעשה שירדתי להעיד על עד אחד באושא ולא היו צריכין לי אלא עילה

בקשתי להקביל פני חבירי.

ומה קלקול הוה תמן? שהיו אומרים עצרת לאחר השבת והיו יוצאין עליו מבערב בחזקת שנתקדש. they were manipulating, so. that Azereth shall fall on Sabbath מעתה על ניסן לא יקבלינון, על שאר ירחיא יקבלינון! א"ר יוסי בי רבי בון עיקר קלקלתהון מן אדר הוות. מעתה כד היא דכוותהון, לא יקבלינון. כששייך לומר שרוצים לקלקל אין לית הוא דכוותהון, יקבלינון! זו מפני זו.

מעשה ששכרו בייתוסין שני עידי שקר להעיד על החדש שנתקדש ובא אחד והעיד עדותו והלך לו. ובא אחד ואמר עולה הייתי במעלה אדומים, ראיתי רבוץ בין שני סלעים, ראשו דומה לעגל, אזניו דומות לגדי, וראיתי ונבהלתי ונרתעתי לאחריי, והרי מאתים זוז קשורים באפונדתי. אמרו לו הרי מאתים זוז נתונין לך במתנה, ושולחך יבאו וילקו. אתה למה הכנסתה עצמך למספק? אמר להן ראיתי אותם מבקשין להטעות את חכמים אמרתי מוטב שאלך אני ונודיע לחכמים.

ומה קלקול הוה תמן? דהוון אילין מסבין יום דין אלו משאין יום זה ואילין מסבין למחר אלו משיאין למחר והיו סבורין שנמלכו ב"ד לעברו והן מתקלקלין.

מי ביטל את המשואות? רבי ביטל את המשואות. והתיר רוצח נאמן להעיד להתרת עגונה. והתיר עד מפי עד. והתיר שיהו יוצאין עליו מבערב, בחזקת שנתקדש. א"ר אבהו אע"ג דאמר את בטלו את המשואות לא בטלו מים טיבריה.

ר' זעירא בעא קומי ר' אבהו, אילין דחמיין צפת, אלו שרואים צפת מהו דיסבון? מהו ששיאו? א"ל רבי ביטל את המשואות, צפת למה מסבה! אלא בגין מודעא דאינון ידעין רק

אין משיאין לילי זמנו, אלא לילי עיבורו. לילי זמנו אין משיאין מפני י"ט אבל משיאין לילי עיבורו.

אין משיאין אלא על החדשים המיושבין בזמנן. על חדשים ש"אינן" מעוברים מפני יום טוב ר"ה (=יום 30 אלול) שחל ביום ו' שחל להיות בע"ש: ליל זמנו=ליל ר"ה אין משיאין, מפני י"ט. לילי עיבורו=ליל 31 אין משיאין, מפני כבוד שבת. שאם אומר את, משיאין בין על החדשים המיושבין בזמנן, בין על החדשים המעוברים שאינן מיושבין בזמנן. אם אומר את כן, אף הן סבורין שמא נמלכו ב"ד לעברו והן מתקלקלין: בחודש חסר, משיאין בליל 31. מפני אלול חסר שא"א בליל 30 (מפני יו"ט) ע"כ משיאין מוצאי ר"ה. כשחל מוצאי ר"ה בשבת, משיאין מוצאי שבת, והכל יודעין שהחודש חסר---ומפני שבת דחוהו---כי בחודש מלא אין משיאין כל עיקר! (מפני קלקול כדלעיל....)

הלכה ב משנה כיצד היו משיאין משואות? מביאין כלונסות של ארז ארוכין וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליך ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה את חבריו שהוא עושה כן בראש ההר השני, וכן בראש ההר השלישי. ומניין היו? לגריפינא, ומגריפינא לחוורן, ומחוורן לבית בלתין, ומבית בלתין לא זזו אלא מוליך ומביא מעלה ומוריד עד שהוא רואה כל הגולה לפניו כמדורת האש:

גמרא מהו עצי שמן? דדנין. א"ר יונה כהדין מקוזה. like a jumper in a zigzag. א"ר זעירא דלא יהוון סברין דהוא כוכב. א"ר יוסה חמינן כוכב סלק ונחית. חמינן כוכב אזיל ואתי?!

תני בהרי מכוור וגדור.

אמר רב חונה כד סלקינן להכא סלקינן לראש בית בלתין, והוינן חמיין דקליא

הלכה ג משנה חצר גדולה היתה בירושלם ובית יעזק היתה נקראת ולשם כל העדים מתכנסין וב"ד בודקין אותן שם. וסעודות גדולות היו עושין להן בשביל שיהו רגילין לבא.

בראשונה לא היו זזין משם כל היום. התקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפיים אמה לכל רוח.

ולא אלו בלבד, אלא אף חכמה הבאה ליילד והבא להציל מיד הדליקה מיד הגייס מיד המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להן אלפיים לכל רוח:

גמרא מהו בית יעזק? ששם היו עוזקין את הלכה כמה דאת אמר (ישעיהו ה) ויעזקהו ויסקלהו וגו'.

בראשונה לא היו זזין משם כל היום. חזרו ועשו אותם ככלי שבא חוץ לתחום משחשיכה, שמותר לטלטלו בתוך ארבעה אמות. חזרו ועשו אותם ככלים ששבתו בחצר שמותר לטלטן בחצר. עד שבא ר' גמליאל הזקן והתקין שיהו מהלכין אלפיים אמה לכל רוח.

תני אף בא למול את הקטן כן. מתניתא דרבי ליעזר דתנינן תמן ועוד אמר ר' אליעזר כורתין עצים לעשות פחמין ולעשות ברזל:

הלכה ד משנה כיצד בודקין את העדים? זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו אמור כיצד ראית את הלבנה. לפני החמה או לאחר החמה? לצפונה או לדרומה? כמה היה גבוה? ולאין היה נוטה? וכמה היתה רחבה. אם אמר לפני החמה לא אמר כלום

היו מכניסין את השני ובודקין אותו נמצאו דבריהן מכוונין עדותן קיימת. ושאר כל

אפילו פרא מיכן. פחות מכאן

תני נראה באשש ובמים אין מעידין עליו
אמר רבי חייה בר בא ראו אותו יוצא מענן
זה ונכנס לתוך ענן אחר מעידין עליו כהדא
ר' חנינה אזל לעין טב למימנא והוה אורא
מעונן, אמר, כדון אמרין, מה נטיל אורא
דהן סבא! עכשיו יאמרו הבריות "כמה כבד אורו של
זקן זה..." והקדיח לו הקדוש ב"ה ככברה
ונראה מתוכה.

רבי חייה רבה הילך לאורו של ישן ד' מיל.
ר' אבון משדי עלוי צררין ואמר לה: לא
תבהית בני מריך! ברמשא אנן בעיין
תיתחמי מיכא, ואת מיתחמי מיכא?! אל
תבייש הני בוראך! בערב אנחנו צריכין לראותך מכאן,
ואתה מתראה מכאן?! מיד איתבלע מן קומוי:

לצפונה לדרומה. אית תני תני לצפונה
דבריו קיימין אית תני תני לדרומה דבריו
קיימין מאן דאמר לצפונה דבריו קיימין מן
טבת ועד תמוז מאן דאמר לדרומה דבריו
קיימין מן תמוז ועד טבת.

כמה היה גבוה זה אומר מלא מרדע אחת
וזה אומר מלא שני מרדעים. אית תני תני
דבריהן קיימין ואית תני תני אין דבריהן
קיימין מאן דאמר דבריהן קיימין, בהינן
דהון קיימין חד מלעיל וחד מלרע באותן שהיו
עומדין אחד מלמעלה ואחד מלמטה מאן דאמר אין
דבריהן קיימין בהינן דהון קיימין שווי.

כמה היה רחב? כשעורה, ויותר
מכשעורה. ואם אמר לפני החמה לא אמר
כלום:

הלכה ה' משנה ראש ב"ד אומר מקודש
וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש בין
שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו

הזוגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהן
צריכין להן, אלא שלא יצאו בפחי נפש,
בשביל שיהיו רגילין לבא:

גמרא אמר רבי יוחנן אפילו טועה
שבטועין אינו טועה בדבר הזה לפני החמה
לאחר החמה. פשיטא שהיא לפני החמה! לא צורכא
די לא, "פיגמתה" לפני החמה, פיגמתה
לאחר החמה. תני בר קפרא תרתי, לפני
החמה לאחר החמה, פיגמתה לפני החמה
פיגמתה לאחר החמה.

אמר רבי יוחנן כתיב (איוב כה) המשל
ופחד עמו עושה שלום במרומיו. מימיה
של חמה לא ראתה פגימתה של לבנה. תני
רבי שמעון ב"י לפי שהרקיע של מים
והכוכבים של אש והן דרים זה עם זה ואינן
מזיקין זה את זה לפיכך עושה שלום
במרומיו. אמר ר' אבון המלאך עצמו חציו
מים וחציו אש ואית ביה חמש גפין (דנייאל
י) וגיותו כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו
כלפידי אש וגו'. א"ר לוי לעולם לית מזל
חמי מה דקומי, אין "המזל" רואה מה שלפניו (כדי
שלא יתקנא) אלא כבנ"א שעולין בסולם ופניהן הפוכין
אלא כולהון סלקין כאילין דסלקין בסולמא
הפוך. שלש מאות וששים וחמש חלונות
ברא הקב"ה שישתמש בהן העולם. מאה
ושמונים ושתים במזרח ומאה ושמונים
ושתים במערב ואחד באמצעו של רקיע
שממנו יצא מתחילת מעשה בראשית. מה
שהחמה מהלכת לשלשים יום הלבנה
מהלכת לב' ימים ומחצה. מה שחמה
מהלכת בשנים חדשים, הלבנה מהלכת
לחמשה ימים. מה שחמה מהלכת לג'
חדשים, הלבנה מהלכת לז' ימים ומחצה.
מה שהחמה מהלכת לו' חדשים הלבנה
מהלכת לחמשה עשר יום. מה שחמה
מהלכת לשנים עשר חדש הלבנה מהלכת
לשלשים יום.

א"ר יונה לית כאן שיעורא, רוחב הירח אלא

מקדשין אותו ר"א בי ר' צדוק אומר אם לא נראה בזמנו אין מקדשין אותו שכבר קידשוהו שמים:

גמרא תני רשב"י אומר (ויקרא כה) וקדשתם את שנת החמשים שנה שנים מקדשין ואין מקדשין חדשים. והא תנינן ראש בית דין אומר מקודש! מהו מקודש? מקויים.

תני לקידוש החדש מתחילין מן הגדול א"ר חיייה רב אדא מתניתא אמרה כן ראש ב"ד אומר מקודש. תני לעיבור השנה מתחילין מן הצד א"ר זבידא, והן בייתא דלרע = בית "שלמטה" (בית הנשיא) לא נהגין כן. ולא שמיע דא"ר חייא בר מרייא ר' יונה ר' בא ר' חיייה בשם ר' חיייה בשם ר' יוחנן לקידוש החדש מתחילין מן הגדול לעיבור השנה מתחילין מן הצד. וכבר נכנס ר' יוחנן והוא היה הקטן שבהן אמרו לו אמור "הרי השנה מקודשת בעיבורה" אמר הרי השנה מקודשת בעיבור שהוסיפו.... א"ר יונתן ראה לשון שלימדנו בן הנפח! אילו אמר בעיבורה הייתי אומר אלו י"א יום שהחמה עודפת על הלבנה בכל שנה, אלא ב"עיבור שהוסיפו לה חכמים שלשים יום" ועיבורה.

ר' יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן: לעיבור הולכין אחר המינוי מי ש"נתמנה" ראשון, נכנס ראשון.

לבית הוועד שעוסקין בסוגיות הולכין אחר הרגיל מי שרגיל לבא, נכנס ראשון. והוא שיהא כל אחד ואחד מדבר במקומו כגון ר' חנינא פתח, ר"י ורשב"ל חתמין. ר' בא בר זבדא פתח, ר' חייא ור' יסא ור' אימי חתמון. ר' חגי פתח, ר' יונה ור' יוסי חתמין.

כהנא איתמני קדמיי מן ר' יעקב בר אחא. עאל ר' יעקב בר אחא קדמיי מיניה, לעיבורא. אמר הכין מרה דשמועתא לא מקיים לה!

רבי חיייה בר בא הוה קאים מצלי, עאל ר' כהנא וקם ליה מצלי מן אחוריי, עמד והתפלל מאחוריו מן דחסל ר' חיייה בר בא צלותיה יתיב ליה דלא מיעבור קומוי, עמד במקומו, כדיי שלא יעבור לפני רב כהנא שהיה מאריך בצלותיהן, מן דחסל רב כהנא א"ל הכין אתון נהיגין גביכון מצערין רברביכון! א"ל, ר' ! אנא מדבית עלי וכתוב על דבית עלי (שמואל א ג) אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם בזבח ובמנחה אין מתכפר לו אבל מתכפר לו בתפילה. וצלי עלוי, וזכה למיסב עד דאיתעבדון טפרוי סומוקן כהדא דקקה. זכה להזדקן עד שנעשו צפרניו אדומות כ?תינוק?

רשב"ל אקדמון ליה חד סב לעיבורה, ואעלוניה מן ההוא תרעא דלהלן. והוציאו את ר"ל אמר כן יהא בשכרן? ! למה לא זכיתי... ולא שמיע דא"ר קריספא בשם ר' יוחנן מעשה שעעברו השנה שלשה רועי בקר חד מינון אמר בכיר לקיש באדר מינץ (אם יהא חום בקרקע, ויצמח זרע הבכיר והאפילה יחד: חיטין שזרעו בראש החודש והשעורין שזרעו עכשיו) וחורנה אמר קדום באדר פוח ליחיד ופיק לקיבליה. וחורנה אמר תור באדר בעדרייה ימות ובטל תונתה משכיה ישלח. (אם בבקר יהא קור חזק עד שיהא השור קרוב למות מחמת הצילה), ובטיהרא בטול תאינה ידמוך (ובצהרים יגדל כח החום עד שיהא השור מיצל בצל התאנה מחמת החום) (ו)ישלח משכיה (ויפשיט עורו, כלומר יתחכך בתאינה מחמת החום) - דין הוא אדר, ואם - לאו לית דין אדר, וחד אמר: "אם קידום תקיף לחדא יהא יפח בלועך נפיק לקיבליה (אם כבר תשש כח החורף כל כך שכשיהא רוח מזרחית חזקה מאד

והיא מביאה צינה, ואתה מנשב בפיו ויוצא לקראתה ונפיתך קשה מן הרוח ומחמתה) - דין הוא אדר, ואם לאו (שעדיין יש צינה חזקה) - לית דין אדר (אלא שבט); ואנן חמין שתא דלית חד מינהון, ועיברו את השנה על פיהם. א"ר חלבו והסכים ב"ד עמהן. [לא כן א"ר זעירה והן שיהו כולם מורין מטעם אחד מכיון דאילין מודיי לאילין ואילין מודיי לאילין כמו שכולן מורין מטעם אחד.] רבן שמעון בן לקיש מקפד על הדא מילתא?! חשש להיא דאמר רבי לעזר דאמר רבי לעזר (יחזקאל יג) והיתה ידי אל הנביאים החוזים שוא והקסמים כזב בסוד עמי לא יהיו זה סוד העיבור. ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המינוי. ואל אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ואמר רבי לעזר כד סלקית להכא אמרית הא גבי חדא. כד מנוני אמרית הא גבי תרתי. כד עלית לעיבורא אמרית הא תלתיהון גבי.

רבי בא בר זבדא בשם רב טעמא דרבי לעזר בי רבי צדוק כיון שבית דין של מעלן רואין שאין בית דין שלמטן מקדשין אותו הן מקדשין אותו:

הלכה ו משנה דמות צורות לבנה היו לו לרבן גמליאל בעלייתו בטבלה ובכותל שבהן מראה את ההדיוטות ואומר כזה ראית או כזה ראית מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב אמר רבי יוחנן עידי שקר הן וכשבאו ליבנה קיבלן ר"ג ועוד באו שנים ואמרו ראינו בזמנו ובליילה בעיבורו לא נראה וקיבלן רבן גמליאל. אמר רבי דוסה בן ארכינס עידי שקר הן האיך מעידין על האשה שילדה והרי כריסה בן שיניה! אמר לו ר' יהושע רואה אני את דבריך:

גמרא א"ר שמלאי טעמיה דר"י בן נורי כל חדש שנולד קודם לשש שעות אין כח

בעין לראות את הישן אים המולד האמיתי היא לפני חצות, [וממילא אפשר לראות בלילה את החדש] אי אפשר לראות בבקר את הישן

ותני כן נראה ישן בשחרית לא נראה חדש בין הערבים, נראה חדש בין הערבים לא נראה ישן בשחרית.

א"ר חייא בר בא ולמה קיבלן ר"ג שכן מסורת בידיו מאבותיו פעמים מהלך בקצרה פעמים מהלך בארוכה:

הלכה ז משנה שלח לו ר"ג לר"י: גוזר אני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום שחל יה"כ להיות בחשבונך! הלך, ומצאו ר"ע מיצר. אמר לו ויש לי ללמד שכל מה שעשה ר"ג עשוי. שנאמר (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם. בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו:

גמרא אצל מי שלח? מן מה דתני א"ר יהושע נוח היה לי מוטל על המטה ולא שלח ר"ג הדבר הזה. הדא אמרה אצל ר' יהושע שילח. ביד מי שילח? מן מה דתני כלשון זה אמר לו נחמתי עקיבה הדא אמרה ביד ר"ע שילח.

מה היה לו ללמד? א"ר יוסה יודעין היינו שאם קידשוהו שלא בעדים שהוא מקודש, ומה בא להעיד? שאם קדשוהו ואחר כך נמצאו העדים זוממין הרי זה מקודש! והא תנינן מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע בלוד. על ידי שהיו ארבעים זוג אבל אם היה זוג אחד לא היה מעכבו אלמא קדשוהו שלא בעדים, אינו מקודש!

הלכה ח משנה בא לו ר"י אצל ר' דוסא בן הרכינס, אמר לו ר"ד לר"י אם באים אנו לדון

אחר בית דינו של ר"ג, צריכין אנו לדון אחר כל ב"ד וב"ד שעמד מימות משה ועד עכשיו. שנאמר (שמות כד) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים. אלא ללמדך שכל שלשה ושלשה שעמדו ב"ד על ישראל, הרי הן כבית דינו של משה. נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל י"כ להיות בחשבונו. עמד ר"ג ונשקו על ראשו, ואמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי! רב בחכמה ותלמידי שקיבלת עליך את דבריי:

גמרא כתיב (שמואל א יב) ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה וגו' (שם) וישלח ה' את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל. ירבעל- גדעון. בדן- שמשון. יפתח זה יפתח הגלעדי. הקיש שלשה קלי עולם לשלשה אבירי עולם ללמדך שבית דינו של גדעון ושל יפתח ושל שמשון שקולין כנגד משה ואהרן ושמואל ולא עוד שסמך הגדולים מיכן ומיכן והקטנים באמצע:

עמד ר"ג ונשקו על ראשו ואמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שכל מה שאני גוזר עליו הוא מקיים

כתיב (תהלים קמד) אלופינו מסבילים וגו'. ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר אלפים מסבילים אין כתיב כאן אלא אלופינו מסבילים בשעה שהגדולים סובלין את הקטנים כמעשה שלפנינו (שם) אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו. רבן שמעון בן לקיש מסרס הדין קרייא אלופים מסובלים אין כתיב כאן אלא אלופינו מסובלים בשעה שהקטנים סובלין את הגדולים כפשוטו אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו.

ר' שילה דכפר תמרתה בשם ר' (תהלים קז) עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו. משמש ידע מבואו עשה ירח למועדים. יום

ראשון לחודש, נמנה משקיעת החמה שלפני ראיית הירח אמר ר' ברכיה כתיב (במדבר לג) ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה עשר. כד יטמע בלילי מועדא, ארבע עשר מטמיעין אית בה! כאשר "נטמן" ונשקע הלבנה בליל פסח, יש רק 14 "הטמנות" אים לא תמנה את ש"שקיעת הלבנה" של יום ראיית הירח, למפרע הוי משקיעת החמה את מונה ללבנה. א"ר סימון "והיו" על ידי זה וע"י זה. מונין גם לשמש [ש"יום ראשון" מתחיל "משקיעה" שעברה]

[אין מקדשין החודש היום, רק כשמוולד האמיתי היתה כבר בתחילת לילה שעברה]

א"ר יוחנן (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. רשב"ל אמר "החדש" עד שיהא כולו מן החדש. אשכחת אמר מה דאר"י צריכה לרשב"ל ומה דאמר רשב"ל צריכה לר' יוחנן. אילו א"ר יוחנן ולא אמר רשב"ל, הוינן אמרין לא אמר אלא אפילו כולו מן החדש לא בעינן כ ל [רוב סגי] הוי צורכה להיא דאמר רשב"ל. או אילו ארשב"ל ולא א"ר יוחנן הוינן אמרין לא אמר אלא יום הא לילה לא. סגי בכל היום [ול"ב לילה] הוי צורכה להיא דאמר ר' יוחנן, וצורכה להיא דאמר רשב"ל:

מסכת ראש השנה פרק

ג

הלכה א משנה ראוהו בית דין וכל ישראל, נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש, עד שחשיכה, ה"ז מעובר. ראוהו בית דין בלבד, יעמדו שנים ויעידו לפניהם ויאמרו מקודש מקודש. ראוהו שלשה והן ב"ד, יעמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד, ויעידו בפניהן ויאמרו מקודש מקודש. שאין היחיד נאמן על ידי עצמו:

גמרא כיני מתניתא או בית דין או כל ישראל.

ר' זעירה רבי אימי בשם ר' יהושע בן לוי: מעמעמין על הנראה, לעברו. ואין מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

ר' בא ור' חיה בשם ר' יהושע בן לוי: מעמעמין על שלא נראה, לקדשו. ואין מעמעמין על הנראה, לעברו.

מתניתא פליגא על ר' זעירה: ראוהו בית דין וכל ישראל, נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה, הרי זה מקודש. מפני שחשיכה, הא אם לא חשיכה, לא. הדא אמרה: אין מעמעמין על הנראה, לעברו. א"א "לדחות" את הנראה

מתניתא פליגא על ר' זעירה: יכול אם היה צריך כגון שלא ראו הירח שני ימים, נותנין לו שני ימים? =יעשו ר"ח ביום כט תלמוד לומר אתם. אין לו אלא יום אחד בלבד. הא יום ל עושין [אף שלא נראה] הדא אמרה: מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

מתניתא פליגא על רבי בא: יכול כשם שמעברין את השנה מפני הצורך, כך יקדשו את החדש מפני הצורך? =עמעם על שלא נראה, לקדש תלמוד לומר (שמות יב) החדש, אחר החדש הן הולכין. הדא אמרה: אין מעמעמין על שלא נראה, לקדשו.

מתני' פליגא על רבי בא: יכול אם לא נראתה הלבנה לשני ימים, יקדשו את החדש לשני ימים? והחודש יהא בת 31 יום תלמוד לומר (ויקרא כג) אתם, אלה הם. אין אלה מועדי. מפני שלא נראתה, הא אם נראתה, לא. שפיר אפשר להוסיף יום אחד אע"פ שנראה הדא אמרה מעמעמין על הנראה לעברו. **

הווי בעי מימר ולא פליגון, מה דאמר רבי זעירה, בשאר כל החדשים, מה דאמר רבי

בא על ניסן ועל תשרי. רוצים שיהא אדר ואלול, חסר

רבי אומר ניסן לא נתעבר מימיו. שקלים 4:5 והתנינן: אם בא ניסן בזמנו... "אם בא" לא בא! ומתרץ באמת לעולם בא בזמנו... רבי אמר תשרי לא נתעבר מימיו. והא תנינן אם היה החדש מעובר! אם היה, לא היה!

וכשקידשו את השנה באושא, ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי ר' יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנינה בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל, כן היינו נוהגין ביבנה.

והא תני קידשוהו בראשון ובשני! מהו בראשון מהו בשני? ר' בא בשם רב "שנה ראשונה ושנה השנייה". והא תני ביום הראשון וביום השני! רבי זעירה בשם רב חסדא אותה השנה נתקלקלה.

קידשוהו קודם לזמנו או לאחר עיבורו יום אחד, יכול יהא מקודש? תלמוד לומר אתם אתם אלה הם מועדי אין אלה מועדי. לפני זמנו- כ"ט יום. לאחר עיבורו- ל"ב יום.

ומניין שמעברין את השנה על הגליות שעלו ועדיין לא הגיע? ת"ל (ויקרא כג) בני ישראל מועדי. עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל. א"ר שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת.

ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רבי יהודה בר פזי קידשוהו ואח"כ נמצאו העדים זוממין, ה"ז מקודש. קם ר' יוסה עם ר' יהודה בר פזי א"ל אתה שמעתה מן אבוך הדא מילתה? א"ל כן אמר אבא בשם ר' יוחנן: אין מדקדקין בעדות החדש.

ב"ד שראו את ההורג אמרו אם רואין אנו אותו, אין אנו מכירין אותו, לא היו עורפין.

דכתיב (דברים כא) ועינינו לא ראו, מ"מ והרי ראו. וב"ד שראו את ההורג, אית תניי תני יעמדו שנים ויעידו לפניו. וממילא בטלה העריפה. אית תניי תני יעמדו כולן כל הבי"ד ויעידו במקום אחר. ר' יודה בר פזי בשם ר' זעירה כשם שהן חלוקין כאן כך חלוקין בעדות החדש. אים רק שנים "מתוך" הבי"ד מעידין לפני הבי"ד—או כולן מעידין בבי"ד אחר

ויקום חד ויתיב חד, ויקום חד ויתיב חד, שני' היא שאין העד נעשה דיין.

כהדא: רב חונה הוה ידע שהדי לחד בר נש. אזיל בעי מידון קומי וכפר ביה. א"ל ר' שמואל בר ר' יצחק בגין דאת ידע דרב חונה בר נשא רבה את כפר ביה! מה אילו ייזיל וישעה עלך קומי בית דין חורן! א"ל רב חונה ועבדין כן? א"ל אין! ושרא רב חונה גרמיה מן ההוא דינא, ואזל ואשהד עלוי קומי ב"ד חורן.

קרא ערר על חתימת ידי העדים, על חתימת ידי הדיינין. רבי בא בשם רב יהודה רצה לקיים בכתב ידי העדים מקיים, בכתב ידי הדיינים מקיים. ואני אומר אפילו בעד אחד אפילו בדיין אחד מקיים.

ביומיו דרבי אבהו אתון בעיי מימר "גואלינו" ואמרין "גאולתינו" וקבלון. היה "סימן" שראו הירח בימיו דר' ברכי' אשתתקון, אמר לון שמעתין דא תקדש ירחא? וארכינן בראשיהן, וקבלון: הרכינו ראשם, וקיבל, כאילו אמרו שראו הירח.

הלכה ב משנה כל השופרות כשירין חוץ משל פרה מפני שהוא קרן. א"ר יוסי והלא כל השופרות נקראו קרן! שנאמר (יהושע ו) והיה במשך בקרן היובל כשמעכם את קול השופר:

גמרא הוון בעיי מימר ולא פליגין, אשכחת תני ר' יוסה מכשיר בשל פרה וחכמים פוסלין. מ"ט דר' יוסי? והיה במשך בקרן

היובל. מ"ט דרבנן? (תהלים סט) ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס מקרן כתיב. אלמא "קרן" נקרא ורבנן כל השופרות נקראו קרן ונקראו שופר חוץ משל פרה שנקרא קרן ולא נקרא שופר. התיבון הרי של יעל הרי אינו קרוי לא קרן ולא שופר? וכשר

מאי כדון? כהיא דאמר רבי לוי שנייא היא שאין קטיגור נעשה סניגור: ע"כ יש לפסול פרה=עגל

הלכה ג משנה שופר של ר"ה של יעל פשוט, ופיו מצופה זהב, ושתי חצוצרות מן הצדדין. שופר מאריך וחצוצרות מקצרות שמצות היום בשופר:

גמרא א"ר יונה כדי שיפשטו לבם בתשובה. פיו מצופה זהב. ציפהו זהב מבפנים פסול, מבחוץ כשר. ציפהו מקום הנחת פיו, או שהיה קולו עבה מחמת הציפוי פסול.

א"ר יוסה הדא אמרה: פשוטה ששמע מקצתה מן המתעסק, יצא. והיי דא אמרה? תקע בראשונה, ומשך בשנייה בשתיים, אין בידו אלא אחת. [ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירה: אפילו אחת אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף, וסופה גבי ראשה מצטרף. לא ראשה אית לה סוף, ולא סופה אית לה ראש!]

הלכה ד משנה ובתעניות, של זכרים כפופין ופיו מצופה כסף, ושתי חצוצרות באמצע. שופר מקצר וחצוצרות מאריכות, שמצות היום בחצוצרות:

גמרא א"ר יונה כדי שיכופו את לבם בתפלה. קומי ריב"ל תקעין בתעניתא. רבי יוסה בעי ויתקעון קומיי בחצוצרתא? ולא שמיע דתני חצוצרות במקדש, אין חצוצרות בגבולין. ויתפללו לפניו עשרים וארבע? כהדא ר' יוחנן מתפלל בתשעה באב עשרים

וארבע, ומפקד לתלמידיו לא תילפון מיני
הדין עובדה, דצריכה ליה איבעי ליה אבל
הוא? תענית ציבור הוא? ט"ב דומה לאבילות או
לת"צ (שמתפלל בו 24)? ר' יוסה בשם ר' יהושע
בן לוי: אינו תענית ציבור. ר' יונה ר' יצחק
בר נחמן בשם ר' יהושע בן לוי: אבל הוא,
אינו תענית ציבור. אמר ר' זעירה מילתיה
דר' יוחנן אמר יחיד בתשעה באב מתפלל
ארבע. +נעילה לא אמר אלא ארבע הא כ"ד
לא:

הלכה ה משנה שוה היובל לראש השנה
לתקיעה ולברכות.

ר' יהודה אומר בראש השנה תוקעין בשל
זכרים. וביובל בשל יעלים:

גמרא (במדבר י) אני ה' אלהיכם אלו
מלכיות (ויקרא כג) זכרון תרועה אלו
הזכרונות (ויקרא כג) שופר תרועה אלו
השופרות עד כדון ראש השנה. יובל (שם)
והעברת שופר תרועה בחדש השביעי
בעשור לחדש ביום הכיפורים. שאין תלמוד
לומר בחדש השביעי, מה תלמוד לומר
בחדש השביעי? אלא כל מה שאת עושה
בר"ה הוי עושה בעשור לחדש, מה כאן
מלכיות זכרונות ושופרות, אף כאן מלכיות
זכרונות ושופרות. מניין שהיא פשוטה
לפניה? ת"ל והעברת שופר. ומניין שהיא
פשוטה לאחריה? ת"ל (שם) תעבירו
שופר. עד כדון יובל, ר"ה? והעברת שופר
תרועה בעשור לחדש ביה"כ. שאין תלמוד
לומר בחדש השביעי, מה ת"ל בחדש
השביעי? אלא מה שאת עושה בחדש
השביעי, כבעשור לחדש. מה כאן תוקע
ומריע ותוקע. אף כאן תוקע ומריע ותוקע.
מניין שהן שלש על שלש שלש ת"ל
(במדבר כט) יום תרועה (ויקרא כג) זכרון
תרועה (שם) שופר תרועה עד כדון כר'
עקיבה.

כר' ישמעאל. תני ר' ישמעאל (שם)

ותקעתם תרועה. ותקעתם תרועה שנית.
תרועה יתקעו למסעיהם. אין תימר היא
תקיעה היא תרועה והכתיב (במדבר י)
ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו.

(ויקרא כה) יובל היא אע"פ שלא השמיטו,
אע"פ שלא תקעו בשופר. או יכול אע"פ
שלא שילחו עבדים? ת"ל היא דברי ר'
יודה. ר' יוסה אומר יובל אע"פ שלא
השמיטו אע"פ שלא שילחו עבדים. או
יכול אע"פ שלא תקעו בשופר? ת"ל הוא
א"ר יוסה מאחר שהכתוב תולה אותה
לענין תקיעת שופר וכתוב אחד תולה אותה
לענין שילוח עבדים. מפני מה אני אומר
יובל שלא בשילוח עבדים, שאיפשר ליובל
בלא שילוח עבדים, אבל אי אפשר ליובל
שלא בתקיעת שופר. ד"א תקיעת שופר
תלויה בב"ד, ושילוח עבדים תלוי בכל אדם

ואתייאהא "שאפשר ליובל בלא שילוח..." כהיא
דא"ר שמואל בר רב יצחק (שמות ו) וידבר
ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל
על מה ציום? על פרשת שילוח עבדים. אלמא
לא קיימהו... ואתיא כהיא דא"ר הילא לא
נענשו ישראל אלא על פרשת שילוח
עבדים הדא הוא דכתיב (ירמיהו לג) מקץ
שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי
וגו'.

תני בשם רבי נחמיה (משלי לא) היתה
כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה. דברי
תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר
א"ר יוחנן זו דברי רבי יודא ורבי יסא,
אבל דברי חכמים קידוש ב"ד ותקיעת
שופר והשמט כספים משמיטין. כולן מעכבין
ניחא קדוש בית דין ותקיעת שופר, השמט
כספים לא בסוף הן משמיטין?

רבי זעירה שמע לה מן הדא (דניאל י)
ויאמר אלי אל תירא דניאל כי מן היום
הראשון אשר נתת לבך להבין ולהתענות

לפני אלהיך נשמעו דבריך. כבר נשמעו דבריך. ה"ן מעכב "שיתנו לבם" להשמיט כספים

א"ר יוחנן טעמיה דר' יהודה בר"ה בזכרים... כדי ליתן את המצוי על המצוי ואת שאינו מצוי על שאינו מצוי:

הלכה ו משנה שופר שנסדק ודיבקו פסול. דיבק שיברי שופרות פסול.

ניקב וסתמו, אם עיכב את התקיעה פסול, ואם לאו כשר:

גמרא למי נצרכה? לר' נתן אע"ג דמכשיר סתימה במינו [אפי' מעכב התקיעה]. דיבק שיברי שופרות פסול. עוד היא דר' נתן.

#ניקב וסתמו. ר' חיייה בשם ר' יוחנן דר' נתן היא ואירי שלא במינו

דתני ניקב וסתמו, בין במינו בין שלא במינו, אם היה מעכב את התקיעה פסול אם לאו כשר. ר' נתן אומר: במינו כשר שלא במינו פסול.

ר' חיייה בשם ר' יוחנן כיני מתני' אם היה מעכבת את התקיעה לפני הסתימה, א"א לתקוע בו כראוי פסול, ואם לאו כשר. ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירה והוא שסתמו אבל אם לא סתמו כשר שכל הקולות כשירין בשופר.

ר' יעקב בר אחא אמר אבא בר בא שאל לר' שופר קדוח נקבו עצם הזכרות מהו? א"ל כזה תוקעין בעייני טב:

הלכה ז משנה התוקע לתוך הבור או לתוך הדות או לתוך הפיטם, אם קול שופר שמע, יצא. אם קול הברה שמע, לא יצא.

וכן מי שהיה עובר אחורי בה"כ, או שהיה ביתו סמוך לבה"כ, ושמע קול שופר או קול מגילה, אם כיון לבו, יצא. ואם לאו, לא יצא. אע"פ שזה שמע וזה שמע, זה כיון לבו וזה לא כיון לבו:

גמרא א"ר יוסי בן חנינה לא אמר אלא וכן מי שהיה "עובר" הא אם עמד, חזקה כיון.

נתן שופר בתוך שופר, ותקע. אם קול הפנימי שמע, יצא. אם קול חיצון שמע, לא יצא.

ר' אבינא בעי, הפכו מהו? נישמענה מן הדא: גרדו מבפנים, פסול. מבחוץ, כשר. לא אמר אלא גרדו, הא אם הפכו פסול. מה בין זה לזה? זה ביטל חללו, וזה לא ביטל חללו:

הלכה ח משנה (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלן ומכונין לבן לאביהן שבשמים, הן מתגברין. ואם לאו היה נופלין:

גמרא ריב"ל אמר: עמלק כושפן היה. מה היה עושה? היה מעמיד בני אדם ביום גינוסאי שלו. birthday לומר לא במהרה אדם נופל ביום גינוסאי שלו. מה עשה משה? עירבב את המזלות הה"ד (חבקוק ג) שמש ירח עמד זבולה וגו'. וכתוב (שם) נתן תהום קולו, רום ידיהו נשא. מרום ידיהו נשא, נתן תהום קולו.

שמואל אמר (דניאל ח) וצבא תנתן על התמיד ב"פשע". בפשעה של תורה.

(שם) ותשלך אמת ארצה. אימתי שישראל משליכין דברי תורה לארץ, המלכות העכו"ם הזאת גוזרת ומצלחת. מ"ט? ותשלך אמת ארצה, ועשתה והצליחה. ואין אמת אלא תורה. היך מה דאת אמר (משלי כג) אמת קנה ואל תמכר חכמה ומוסר ובינה.

א"ר יודה בר פזי (הושע ח) זנח ישראל טוב אויב ירדפו. ואין טוב אלא תורה היך מה דאת אמר (משלי ד) כי לקח טוב נתתי

לכם תורתי אל תעזבו:

הלכה ט משנה כיוצא בו (במדבר כא) ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס וגו' וכי נחש ממית ומחיה? אלא כל זמן שישאל מסתכלין כלפי מעלן ומשעבדין את לבן לאביהן שבשמים היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקין:

גמרא א"ר יסא בארבעה מקומות נאמר "עשה לך" בשלשה פירש ואחד לא פירש (בראשית ו) עשה לך תיבת עצי גפר (במדבר י) עשה לך שתי חצוצרות כסף (יהושע ה) עשה לך חרבות צורים (במדבר כא) עשה לך שרף לא פירש. אמר משה עיקרה לא נחש הוא?! לפיכך (שם) ויעש משה "נחש נחשת" מיכן היה ר"מ דורש שמות.

חד בר נש הוה שמיה "כידור" אמר לון ר"מ הובא לכון מיניה. בר נש ביש הוא (דברים לב) כי דור תהפכת המה. ר' לוי בשם ר' חמא ב"ח (במדבר כא) והיה הנשוק אין כתיב כאן אלא "כל" הנשוק אפילו נשיכת כלב אפילו נשיכת חמור. ולא דמיא נשיכת כלב "וראה" נשיכת נחש "והביט" ר' יודה גוזריא בשם ר' אחא נשיכת כלב שאינו ממינו "וראה". נשיכת נחש שהוא ממינו "והביט". ורבנן אמר נשיכת כלב שאינו מחלחל "וראה". נשיכת נחש שהוא "מחלחל" והביט:

הלכה י משנה חרש שוטה וקטן אינו מוציא את הרבים ידי חובתן

זה הכלל: כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן:

גמרא תני: אבל אמרו אשה מברכת לבעלה. עבד לרבו. קטן לאביו. נחא אשה מברכת לבעלה. עבד לרבו, קטן לאביו?! לא כן א"ר אחא בשם ר' יוסה בר נוחריי כל שאמרו בקטן כדי לחנכו?! תיפתר

בעונה אחריהן. כדי דתנינן תמן: מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרים אותו. ועונה אחריהם מה שהם אומרים. ותהא לו מאירה. תבוא מאירה לבן עשרים שצריך לבן עשר:

מסכת ראש השנה פרק

ד

הלכה א משנה יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש, התקין ריב"ז שיהיו תוקעין בכ"מ שיש בו ב"ד. אר"א: לא התקין ריב"ז שיהיו תוקעין אלא ביבנה בלבד. אמרו לו: אחד יבנה ואחד כ"מ שיש בו ב"ד:

גמרא ר' אבא בר פפא א"ר יוחנן ורשב"ל הוון יתיבון מקשיי אמרין תנינן י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. אין דבר תורה הוא, אף בגבולין ידחה. אין לית הוא דבר תורה, אף במקדש לא ידחה! עבר כהנא, אמרין, הא גברא רבה דנישאול ליה. אתון שאלון ליה, אמר לון כתוב אחד אומר (במדבר כט) יום תרועה, וכתוב אחד אומר (ויקרא לג) זכרון תרועה, הא כיצד? בשעה שהוא חל בחול יום תרועה, בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה, מזכירין אבל לא תוקעין.

ר' זעירה מפקד לחבריי: עולון ושמעין קליה דרבי לוי דרש. דלית איפשר דהוא מפיק פרשתיה דלא אולפן. לכו ושמעו דרשתו, כי א"א שלא תלמדו ממנו דבר ועל ואמר קומיהון כתוב אחד אומר יום תרועה וכתוב אחד אומר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה מזכירין אבל לא תוקעין. מעתה אף במקדש לא ידחה תנא

bed-chamber א"ל בי רבי עד כאן שמעתי:

הלכה ג משנה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה כל ירושלים יום אחד. משחרב בית המקדש התקין ריב"ז שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש.

ושיהא יום הנף כולו אסור:

גמרא כתיב (ויקרא כג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אית תניי תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר. אית תניי תני בשמחת הלולב הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים דבר תורה וריב"ז מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים מדבריהן, וריב"ז מתקין על דבריהן? ויש תקנה אחר תקנה?!

חברייא בעון קומי ר' יונה, כמה דאת אמר תמן והקרבתם אשה לה' שבעת ימים אין שבעה בלא שבת. מכאן שמוספי יו"ט דוחה שבת ודכוותה ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים אין שבעה בלא שבת. ולידחי לולב שבת, כל שבעה! אמר לון שניא היא דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, חלק הראשון מהם. מעתה במקדש ידחה ובגבולין לא ידחה! אמר ר' יונה אילו היה כתוב ולקחתם לפני ה' אלהיכם הייתי אומר כאן ריבה ובמקום אחר מיעט. אלא ולקחתם לכם מכל מקום, ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם:

הלכה ד משנה בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבוא וקילקלו הלויים בשיר. אמרו של חול, ואח"כ באו העדים ונודע שהיה היום קודש התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה. באו מן המנחה ולמעלן, נוהגין אותו היום קודש, ולמחר קודש.

(שם) באחד לחדש. מעתה אפילו במקום שהן יודעין שהוא באחד לחדש ידחה. תני רשב"י (שם) והקרבתם במקום שהקרבתם קריבין.

אמרין חברייא קומי ר' יונה והכתיב (ויקרא כה) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' אלמא דוחה יו"כ אף בגבולין אמר לון זו את מעביר בארצכם הא אחרת לא. אמרין ליה או נאמר זו אתם מעבירין בארצכם הא אחרת בין בארץ בין בח"ל. א"ר יונה אילו הוה כתיב תעבירו שופר בארצכם הייתי אומר כאן מיעט ובמקום אחר ריבה אלא בכל ארצכם כאן ריבה ובמקום אחר מיעט:

הלכה ב משנה ועוד זאת היתה ירושלם יתירה על יבנה. שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

גמרא והן שיהו כל הדרכים האלו בה. רואה ואינו שומעה - כגון ירושלם מלמעלן ועיר מלמטן. ושומעת ואינו רואה - ההר מפסיק. רואה ושומעת ואינה יכולה לבא - חוץ לתחום. רואה ושומעת וקרובה ואינה יכולה לבוא - הנחל מפסיק. ר' יונה בעי היתה יכולה לבוא בעירובין?

היך מה דאת אמר בירושלם שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין בה, ואמר אף ביבנה כן? ירושלם דבר תורה והעיירות הסמוכות לה דבר תורה, וריב"ז מתקין על דבר תורה. ויבנה מדבריהן והעיירות הסמוכות לה מדבריהן, וריב"ז מתקין על דבריהן? ויש תקנה אחר התקנה?!

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: יצאו בית דין ממקום, לא היו תוקעין. רבי יוסה בעא קומי רבי סימון אפילו מבית לבית? אפילו מטריקלון לקיטון? dining-couch to

משחרב בית המקדש התקין רבי יוחנן ב"ז
שיהו מקבלין עדות החדש כל היום:

גמרא אמר ר' שמואל בר נחמן מפני
מעשה שאירע. פעם אחת נפלה הברה
בעיר, ובאו סרקי' ונטלו' באו גזלנים וחמסו העיר
ונתקלקלו הלויים בשיר.

אמר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא,
חברייא בעון קומי ר' שמואל בר נחמן,
בשם מן, רבי אמר לה? אמר לון דכוותכון
דאית לכון רברבין סגין?! בשם ריב"ל
א"ל!

ורבי לא מייתי לה טעם דהלכה. דתני שירו
של ה' היו אומרים כל ימות השנה (תהלים פח)
הרנינו לאלהים עוזינו.

ובר"ה בשעת מוסף היו אומרים (שם)
הרנינו.

חל יום טוב להיות בה', כבר באו עדים בבקר
בשחרית היו אומרים הסירותי, ובמוסף אומר
הרנינו. אם באו מן המנחה ולמטן, =אחר שחרית
אומרים בבקר הרנינו לאלהים עוזינו, כיום חול
נמצאו אומרים שיר, וכופלין אותו.

רבי אדא דקיסרין בשם רבי יוחנן: סבר
עבר רובו של יום בקדושה.

אמר רבי חייא בר בא רבי יוחנן מפקד
לאילין דכנישא דכיפרא, סבין מטול ומיעול
עד דו איממא, ואתון מדכרין זמנו
ועיבורו: התחילו ליכנס לסעודת ר"ח מבעו", כדי
שיזכרו של ר"ח קצת מיום א, וכל יום ב ...

הלכה ה משנה אמר ר' יהושע בן קרחה
ועוד זו התקין רבי יוחנן בן זכיי שאפילו

ראש בית דין בכל מקום, שלא יהו העדים
הולכין להעיד על ראיית הירח אלא למקום הוועד:

גמרא כיני מתני' למקום הוועד של חודש:

הלכה ו משנה סדר ברכות אומר אבות
וגבורות וקדושת השם וכולל מלכיות עמם,
ואינו תוקע. קדושת היום ותוקע. זכרונות
ותוקע. שופרות ותוקע. ואומר עבודה
והודיה וברכת כהנים דברי ר"י בן נורי:

גמרא ביהודה נהגו כר"ע. ובגליל כריב"ן.
עבר ועשה ביהודה כגליל ובגליל כיהודה
יצא. וכשקידשו את השנה באושא ביום
הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן
בן ברוקה ואמר כדברי ריב"ן אמר רשב"ג
לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום שני עבר
ר' חנניה בנו של ר"י הגלילי ואמר כדברי
ר"ע אמר רשב"ג כך היינו נוהגין ביבנה.

ר' אבהו בשם ר' לעזר בכל מקום בכל השנה
עבר והזכיר אדיר המלוכה לא יצא. חוץ מן
האל הקדוש של ר"ה (בזמניהם לא אמרו "המלך"
הקדוש) ובלבד במוסף. ואתייא כריב"ן שצריך
להזכיר "מלכות" אצל קדושת השם דווקא

רשב"ג אומר אומר קדושת היום עם
זכרונות. ואתייא כרבי עקיבה. אמר
רשב"ג מה מצאנו בכל מקום אומרה קדושת
היום אמצעית, אף כאן אומרה אמצעית. ר'
אומר מה מצאנו מ"מ אומרה רביעית אף
כאן אומרה רביעית.

ר' יעקב בר אחא ר"ז חנין בר בא בשם רב
צ"ל האל הקדוש. ר' בא בשם אבא בר רב
חונה צ"ל האל הקדוש ומרבה לסלוח. ר'
בא בשם אבא בר ירמיה בתפלה הוא אומר
אלהי דוד ובונה ירושלים. בנביא הוא אומר
אלהי דוד מצמיח ישועה.

י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, אית תניי
תני פותח בי"ט וחותרם בשבת. ואית תניי
תני פותח בשבת וחותרם בי"ט. רבי אומר
פותח בשבת וחותרם בשבת, וי"ט בינתיים.

ר' יודה בר פזי בשם ריב"ל הלכה כרבי:

הלכה ז משנה א"ל ר"ע אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר! אלא אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכיות עם קדושת היום ותוקע, זכרונות ותוקע, שופרות ותוקע, ואומר עבודה והודיה וברכת כהנים

אין פוחתין מי' מלכיות מי' זכרונות מי' שופרות. ריב"ן אומר אם אמרן שלשה שלשה יצא. אין מזכירין מלכות זכרון שופר של פורענות.

מתחיל בתורה ומשלים בנביא. ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא:

גמרא אין פוחתין מי' מלכיות כנגד י' קילוסין שאמר דוד (תהלים קנ) הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו וגו' עד כהתי"ה. מי' זכרונות כנגד י' וידויים שאמר ישעיה (ישעיהו א) רחצו הזכו הסירו וגו' למדו היטב דרשו משפט וגו' מה כתיב בתריה לכו נא ונוכחה יאמר ה' וגו'. מי' שופרות כנגד ז' כבשים פר ואיל ושעיר. "אלוהות" עולין לו לשם מלכיות דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין לו. "אלוהות ומלכיות" עולין לו משם שנים דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין. (תהלים מז) זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו. עולין לו משם שנים ד"ר יוסי. ר' יהודה אומר אינן עולין. רק משום אחד

ר"ז בעי ביה ובדבתריה פסוק שאחריו פליגין או ביה לגרמיה פליגין? מן מה דתני הכל מודין (תהילים מז) במלך אלהים על גוים פסוק אחרי-אחריו שהוא אחד, הדא אמרה בי' ודברתיה פליגין.

(תהלים כד) מי זה וכו' מי הוא זה וכו' הראשון משם א' והשני משם ב', דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר הראשון משם ב' והשני משם ג':

ריב"ן אומר אם אמרן ג' יצא. הוינן סברין מימר שלשה מכל אחד ואחד, אשכח תני אפילו שלשה מכולן יצא.

אין מזכירין זכרון ומלכות ושופר של פורענות זכרון דכתיב (תהלים ט) אותם זכר וגו' מלכות דכתיב (יחזקאל כ) חי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד חזקה וגו' שופר דכתיב (ירמיהו ד) כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה:

מתחיל בתורה ומשלים בנביא. מה לשעבר בדיעבד הא בתחילה לא? א"ר יוחנן כיני מתניתא ר' יוסה אומר צריך לכתחילה להשלים בתורה:

הלכה ח משנה העובר לפני התיבה בי"ט של ר"ה, השני מתקיע

ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל:

גמרא ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מפני מעשה שאירע. פעם אחת תקעו בראשונה, בתפילת שחרית והיו השונאים סבורין שמא עליהם הם הולכין, ועמדו עליהן והרגום. מיגו דאינון חמי לון קראיי שמע, ומצליין, וקוראין באורייתא, מצליין, ותקעין, אינון אמרין בנימוסין אינון עסיקין.

ואמר אף בהלל כן! יקראו הלל אחר "מוסף" משום האי טעמא לית כל עמא תמן. ולא נראה כמרד ואמר אף בתקיעה כן לית כל עמא תמן! א"ר יונה כתיב (ישעיהו נח) ואותי יום יום ידרושון זו תקיעה וערבה. שני ימים אלו, כולם בבית"כ!

ריב"ל בשם ר' אלכסנדר שמע לה מן הדא (תהלים יז) שמעה ה' צדק- זו קריאת שמע. הקשיבה רנתי- זו רינון תורה קרה"ת האזינה תפלתי- זו תפלה. בלא שפתי מרמה- זו מוסף מה כתיב בתריה מלפניך משפטי יצא=תקיעה

א"ר אחא בר פפא קומי ר' זעירה שנייא

היא שמצות היום במוסף. ע"כ תוקעין במוסף
א"ר תחליפה קיסריא קרייא אמר כן
(במדבר כח) יום תרועה ועשיתם.

ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר
קצרתא בכל הקרבנות כתיב והקרבנתם
וכאן כתיב ועשיתם אמר להן הקב"ה מכיון
שנכנסתם לדין לפני בראש השנה ויצאתם
בשלוש מעלה אני עליכם כאילו נבראתם
בריה חדשה! ר' משרשיא בשם ר' אידי
בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין
כתיב חטא אמר להן הקב"ה מכיון
שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני
עליכם כאילו לא חטאתם מימכם!

הלכה ט משנה שופר של ר"ה אין
מעבירין עליו את התחום, ואין מפקחין
עליו את הגל, ולא עולין באילן, ולא רוכבין
ע"ג בהמה, ולא שטין על פני המים, ואין
חותכין אותו לא בדבר שהוא משום שבות,
ולא בדבר שהוא משום ל"ת, אבל אם רצה
ליתן לתוכו יין או מים יתן

אין מעכבין את התינוקות מלתקוע, אבל
מתעסקין בהם עד שילמודו.

והמתעסק לא יצא, והשומע מן המתעסק לא
יצא:

גמרא כיני מתני': אסור משום שבות
ובל"ת.

אמר ר' לעזר מתניתא בגדול ביום טוב של
ראש השנה שחל להיות בשבת. כ תינוקות אין
מעכבין, הא גדול אסור, איירי כשחל בשבת ותני כן
מלמדין לתקוע ביו"ט. אין מעכבין את
התינוקות מלתקוע בשבת:

הלכה י משנה סדר תקיעות שלשה של
שלשה שלשה. ושיעור תקיעה כדי שלשה
תרועות. שיעור תרועה כדי שלשה יבבות.

תקע בראשונה ומשך בשנייה בשנים, אין
בידו אלא אחת. מי שבירך ואח"כ נתמנה לו

שופר, תוקע ומריע ותוקע ותוקע ומריע
ותוקע ג"פ.

כשם שש"צ חייב להתפלל מוסף כך כל יחיד
ויחיד חייב. ר"ג אומר ש"צ מוציא את
הרבים ידי חובתן:

גמרא אמרן בנפיחה אחת? אשכחת תני
אמר בנפיחה אחת יצא. והא תנינן סדר
תקיעות שלשה של שלשה?
שלא יפחות.

רבי זעירה רבי אבא בר עילאי בשם רב
צריך להריע מתוך פשוטה. ר' בא בשם
אבא בר רב חונה אינו צריך להריע מתוך
פשוטה

איזו היא הרעה? רבי חנניא ורבי מנא חד
אמר אהן טרימוטה=שברים וחורנה אמר תלת
דקיקן. רבי חנניה חשש להדא דר' מנא
ולהדא דידן.

והיידא אמרה דא: תקע בראשונה ומשך
בשנייה כשתיים אין בידו אלא אחת רבי
אבא בר זמינא בשם רבי זעירה אפילו אחת
אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף
וסופה גבי ראשה מצטרף לא ראשה אית
לה סוף ולא סופא אית לה ראש.

**

במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין.
ברכות מוסף אית תניי תני הולך לו אצל
התוקע. אית תניי תני אצל המברך.

ולא פליגין מאן דאמר הולך לו אצל התוקע,
בשארין ביום כדי לתקוע. דאמר רבי יעקב
בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: במקום
אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין, הולך לו
אצל תוקע ואינו הולך לו אצל מברך. תקיעה

דאורייתא עדיף

מאן דאמר הולך לו אצל המברך, בשיש
ביום כדי לתקוע. למה? שהכל יודעין
לתקוע ומסתמא ימצא "תוקע" ואין הכל יודעין

לקל בורא עולם

והוגה
שיליה
תשעד
שנית
שבט

לברך. דבר אחר אדם מוציא ידי חבירו
בתקיעה ואף שכבר תקע, יוציאנו ואין אדם מוציא
ידי חבירו בברכה. רק כשיש עשרה אנשים שלא
שמעו

נישמענה מן הדא: יום טוב של ראש השנה
שחל להיות בשבת, במקום אחד תוקעין,
ובמקום אחד מברכין, הולך לו אצל מברך
ואינו הולך לו אצל תוקע. יום טוב של
ראש השנה שחל להיות בשבת לא כמי
שאין ביום כדי לתקוע, דהא אין תוקעין רק במקום
בית דין המיוחד ואת אמר הולך לו אצל מברך!
הדא אמרה פליגון.

רבן גמליאל אומר שליח הציבור מוציא את
הרבים ידי חובתן. ר' חונה רבה דציפורין
בשם ר' יוחנן הלכה כרבן גמליאל באילין
תקיעתה. בברכות מוסף של ר"ה רבי זעירה ורב
חסדא הוון יתיבין תמן בתקיעתא, מן
דצלון, אתא צלותא, קמי רב חסדא בעי
מצליה, רצה להתפלל אמר ליה ר' זעירא לא
כבר צלינן?! אמר ליה מצלינא וחזר
ומצלי! דנחתון מערביים, אמוראי א"י "ירדו"
לבבל ואמרין תמן בשם רבי יוחנן הלכה
כרבן גמליאל באילין תקיעתה, ואנא דלא
כוונת. אילו כוונת נפק ידי חובתו. אמר
רבי זעירא ויאות! כל תנייא תני לה בשם
רבן גמליאל. ורבי הושעיה תני לה בשם
חכמים. משום שהלכה כמותו רבי אדא דקיסרין
בשם ר"י והוא שיהא שם מראש התפלה.
אמר רבי תנחום ברבי ירמיה מתניתא
אמרה כן: סדר ברכות אומר אבות וגבורות
וקדושת השם:

תם ונשלם שבת

הצורך בעין יפה... Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי י"ט
לעומר תשע"א
יהושע יהודה גליק.
ושוב הוגה מחדש, שבט
תשעז ושוב ריש
מרחשוון תשעה
[השתמשתי
הרבה בספר שערי תורת א"י]

ד אחרי ט ניסן תשע"א בעזרת קל חי
מסכת יומא פרק א

הלכה א משנה שבעת ימים קודם ליום
הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו
ללישכת פרהדרין ומתקנין לו כהן אחר
תחתיו שמא יארע בו פסול. ר' יהודה אומר
אף אשה אחרת מתקנין לו שמא תמות
אשתו. שנאמר (ויקרא טז) וכפר בעדו
ובעד ביתו ביתו היא אשתו. אמרו לו
חכמים א"כ אין לדבר סוף!

גמרא ר' בא בשם ר' יוחנן שמע לה מן
הדא: (ויקרא ח) כאשר עשה ביום הזה-
אלו שבעת ימי המילואים, צוה ה'- לדורות,
לעשות- זה שעיר של יוה"כ. או אינו אלא
שעיר של ראש חדש? אמר רבי בא "לכפר
עליכם" כפרה שהיא כזו, מה זו כפרת
אהרן עצמו, כפרת בנים עצמן. אף זו כפרת

יוטה

פירוש קצר על

תלמוד ירושלמי יומא

1) הפירוש מיועד ללומד
והוגה בבבלי כמה זמן
ובקי במונחיה ומיושגיה
2) כל מקום שאפשר
לשתוק שתקתי והנחתי
העבודה על

המעייין—ואף במקום
שפרשתי היא בתכלית
הקיצור

3) שניתי כמה מן הנדפס
אים ראיתיה "כמעט
מוכרח", אך במקום
שאף אחר ההגה,

הסוגיא סתום, לא
הגהתי והנחתי מלפרשה
4) הטלתי "מתגים" כפי

אהרן עצמו, כפרת בנים עצמן.

ר' יונה בשם בר קפרא שמע לה מן הדא: כאשר עשה ביום הזה- אלו שבעת ימי המילואים, צוה ה'- זו שריפת הפרה, [נאמר כאן צוה ה' ונאמר להלן (במדבר יט) זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר] לעשות- זה שעיר של יום הכפורים. או אינו אלא שעיר של ראש חדש? כהיא דאמר ר' בא, "לכפר עליכם" כפרה שהיא כזו, מה זו כפרה שאינה כשירה אלא בכהן גדול, אף זו כפרה שאינה אלא בכהן גדול.

מה בין כהן השורף את הפרה, לכהן גדול ביום הכפורים? שזה אפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו. וזה אפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו. על דעתיה דר' יוחנן דו לא יליף לה מן הדין קרייא מעלה היא בפרה סילסול היא בפרה, ניחא. על דעתיה דבר קפרא דיליף לה מן קרייא, למה כאן נוגעין וכאן אין נוגעין? א"ר חייא בר אדא שלא יטמאו אותו אחיו הכהנים. בלא כך אינו טמא מחמת הזייתו? א"ר בון: אף בר קפרא אית ליה משום מעלה הוא בפרה סלסול הוא בפרה

רשב"ל בעא קומי רבי יוחנן, אי מה איל המילואים מעכב, אף שעיר של יום הכפורים מעכב! והוא מקבל מיניה? האם קיבל ריו"ח "טענת" ר"ל? מן מה דמר ר' מנא ותמיה אני היך רשב"ל מתיב קומי ר' יוחנן והוא מקבל מיניה, ויתיביניה לא מצאנו דבר מעכב למד מדבר שאינו מעכב, ודבר שאינו מעכב למד מדבר שהוא מעכב?! (ויקרא א) ומלק והקטיר. מה הקטרה בראש המזבח, אף מליקה בראש המזבח, הקטרה מעכבת, אין מליקה מעכבת. תמיד תמיד. נאמר תמיד בחביתין ונאמר תמיד בלחם הפנים, מה תמיד האמור בלחה"פ שנים עשר, אף תמיד האמור בחביתין שנים עשר, לחם הפנים מעכב, אין חביתין

מעכבת. לקיחה לקיחה. נאמר לקיחה במצרים ונאמר לקיחה בלולב, מה לקיחה האמור במצרים אגודה אף לקיחה האמור בלולב אגודה, לולב מעכב מצרים אינה מעכבת. הרי מצאנו דבר מעכב למד מדבר שאינו מעכב, ודבר שאינו מעכב למד מדבר מעכב וודאי לא קיבל ריו"ח את "פירכת" ר"ל

הא רבי שמעון בן לקיש מקשי לה, מן הן מייתי לה רשב"ל? פרישת 7 כהדא דתני רבי ישמעאל (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש כאמור בעניין. מה אמור בעניין? מפרישין אותו כל שבעה, ועובד כל שבעה, ומחנכין אותו כל שבעה. אף זה מפרישין אותו כל שבעה ועובד כל שבעה ומחנכין אותו כל שבעה. וכי אמור הוא בעניין? אלא מכיון שמיתת בני אהרן אמורה בעניין, ולא מתו אלא במילואין, כמו שהוא אמור בעניין. ולית סופיה דרשב"ל מישמעניה מן הדין קריא סוף סוף לומדו ממילאים... אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עלה

א"ר יוסה בי רבי בון טעמא דרשב"ל (שמות כד) וישכן כבוד ה' על הר סיני. מה משה לא נכנס לפני ולפנים עד שנתקדש בענן כל שבעה, אף אהרן לא נכנס לפני ולפנים ק"ק עד שנתקדש כל שבעה

על דעתיה דרבי יוחנן למה מיתת בני אהרן אמורה בעניין ולא מתו אלא במילואים? א"ר חייא בר בא בני אהרן באחד בניסן מתו ולמה הוא מזכיר מיתתן ביום הכיפורים ללמדך שכשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל. א"ר בא בר בינה למה סמך הכתוב מיתת מרים לפרשת פרה? ללמדך שכשם שאפר פרה מכפרת על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל. א"ר יודן בי ר' שלום למה סמך הכתוב מיתת אהרן לשיבור הלוחות ללמדך

שמיתתן של צדיקים קשה לפני הקב"ה כשיבור לוחות. כתיב (דברים י) ובני ישראל נסעו מבארת בני יעקן מוסרה שם מת אהרן. וכי במוסרה מת אהרן והלא בהר ההר מת? הדא הוא דכתיב (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם, אלא מכיון שמת אהרן נסתלקו ענני הכבוד ובקשו הכנענים להתגרות בם הדא הוא דכתיב (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל. מהו דרך האתרים? כי מת התייר הגדול שהיה תר להם את הדרך זה אהרן ובאו ונתגרו בהם ובקשו ישראל לחזור למצרים, ונסעו לאחוריהן שמונה מסעות, ורץ אחריו שבטו של לוי והרג ממנו שמונה משפחות אף הם הרגו ממנו ארבע לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאל אימתי חזרו? בימי דוד הדא הוא דכתיב (תהלים עב) יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח. אמרו מי גרם לנו לדמים הללו אמרו על שלא עשינו חסד עם אותו הצדיק וישבו וקשרו הספידו וגמלו לצדיק חסד, והעלה עליהן המקום כאלו מת שם ונקבר שם

רבי יוסי בר חנינה אמר עשירית האיפה ומכנסיים מעכבין. מה טעמא? זה זה. זה "ו" זה

א"ר חנינה (שמות יד) ועשית לאהרן ולבניו ככה. כל האמור בפרשה מעכב. ואתיא כיי דמר ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן זה ה"דבר" אפילו קריית הפרשה מעכבת. א"ר יוחנן כל המעכב לדורות מעכב כאן, וכל שאין מעכב לדורות אינו מעכב כאן. מה אית לך? סמיכה ושירי דמים שאינן מעכבין לדורות אינן מעכבין כאן

א"ר חנינה ציץ ומצנפת של אהרן קודם

לאבניטן של בנים. יהודה בר' אומר (שמות כט) וחגרת אתם אבנט אהרן ובניו. אבנט הבנים קודם לציץ ומצנפת אהרן א"ר אידי הדא דאת אמר לציווי אבל למצווה (ויקרא ח) ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים, ואח"כ ויתן עליו את הכתנת, ואח"כ וישם את המצנפת על ראשו וכו' ואח"כ ויקרב משה את בני אהרן וילבישם כתנות. בבלי ה:

א"ר לעזר בי ר' יוסי פשט הוא לן, שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה. א"ר תנחום בר יודן ותני לה: כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכינה על ידיו וכיון שלבש אהרן בגדי כהונה גדולה ושימש שרתה שכינה על ידיו. מה טעמא? (ויקרא ט) כי היום ה' נראה אליכם

רבי יוסי בר חנינה בעי, ביום השמיני עשירית האיפה היאך קריבה, חצייה קריבה או שלימה קרבה? מן מה דכתיב (ויקרא ט) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד, מלמד שלא בא עמו אלא ללמדו על מעשה הקטורת, הדא אמרה שלימה קרבה. בין הערביים אין תימר חציים קרבה, ניתני על מעשה קטרת ועל עשירית האיפה! א"ר תנחום בר יודן ולא בעבודת שבפנין אנן קיימין?! כבר לימדו עבודות שבחוץ!

מילואים מה היו קרבן יחיד או קרבן ציבור? מן מה דכתיב (ויקרא ח) ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל. הדא אמרה קרבן יחיד. טעון סמיכה והתני קרבן ציבור! א"ר אידי נתנדבו ציבור ומסרום להם.

מילואים מאיכן למדו, מן הקרבנות או ממעשה בראשית? אין תימר מן הקרבנות, הלילה הולך אחר היום. אין תימר ממעשה בראשית, היום הולך אחר הלילה. אין

עמידות, ושלש עשרה פירוקין

ר' יוסה בי ר' יודה אמר: אף ביום השמיני העמידו ומשחו ופירקו. א"ר זעירא זאת אומרת שהקמת הלילה, פסולה לעבודת היום.

אשכחת אמר על דעתיה דר' חב"י כר' יוסי בר ר' יודה, היה שם ארבע עשרה עמידות ושלש עשרה פירוקין. על דעתיה דר' יו"ח כר' יוסי בי רבי יודה, היה שם עשרים ואחת עמידות. ועשרים פירוקין

מניין לפירוקין? א"ר זעירא (במדבר ז) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן, ביום שכלו הקמותיו.

רשב"ל אמר (ויקרא ח) כאשר עשה ביום הזה צוה ה' וגו' ולא כבר תניתה? דילפינן מיניה פרישה! חדא בשם ר' יוחנן וחדא בשם רשב"ל.

בשמיני אית תניי תני נמשח, ואית תניי תני לא נמשח. אית תניי תני נתפרק, אית תניי תני לא נתפרק. א"ר חנין פשט הוא לן, מאן דאמר נמשח, נתפרק. ומ"ד לא נמשח, לא נתפרק. מ"ד נמשח ניחא דכתיב (במדבר ז) וימשחם, ומ"ד לא נמשח מה מקיים וימשחם? מעלה אני עליכם כאילו שהוא מחוסר משיחה ומשחתם אותו! מ"ד נמשח, ניחא. דכתיב (שמות כט) שבעת ימים יכפרו את המזבח. מ"ד לא נמשח, מה מקיים שבעת ימים יכפרו על המזבח? משמע ז, לא ח! כפרה שהיא בדם. = הזיית דם על המזבח [כהדא דתני על זה ועל זה כהן השורף פרה וכה"ג שפורש כל ז' היו מזין עליו מכל החטאות שהיו שם, כדי שיכנסו המים תחת הדם דברי ר' י

תימר מן הקרבנות, לילה אחרון יש לו יום, ויום ראשון יש לו לילה. אין תימר ממעשה בראשית, לילה אחרון אין לו יום, ויום ראשון אין לו לילה

תמן תנינן מנחות 11:7 אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה בצד טפחו של זה שנאמר (שמות כה) לפני תמיד. רבי יוסה אומר אף אילו נוטלין ואילו מניחין אף זו היתה תמיד.

תני ר' יוסי אומר: אפי' פירקו את הישנה בשחרית וסידרו את החדשה בין הערבים אף זו היתה תמיד.

אמר ר"י יוח משיבת אהרן ובניו למד רבי יוסי, כמה דתימר בשיבת אהרן ובניו צריך שימסור יום ללילה, ולילה ליום. הכא צריך שימסור יום ללילה, ולילה ליום. רבי חייה בר יוסה אמר מכיון שמסר לילה ליום, דיינו. בשעה שמתחלף מלילה ליום צריך שיהא הלחם על השלחן מה אמר ר' חייה בר יוסף בשיבת אהרן ובניו? מה אין תמן שכתוב בו תמיד, את אמר מכיון שמסר לילה ליום דיינו, כאן שאין כתוב בו תמיד, לא כל שכן!

קצרו של דבר:

לת"ק: העמידות בכל יום 5 בבוקר ו5 בערב (לרחב"י: סלק 5 בערב)

לרבי"י: העמידות בכל יום 5 בבוקר 10 בבוקר 5 בערב (לרחב"י: סלק 5 בערב)

הפריקה: שעתיים אחר העמידה [חוץ מעמידה האחרונה שאין אחריה פריקה]

תני כל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן, ומושחו, וסודר עליו את העבודות, ומפרקו, וביום השמיני, העמידו ולא פירקו.

אשכחת אמר על דעתיה דרחב"י, היה שם שבע עמידות וששה פירוקין.

על דעתיה דריו"ח, היה שם ארבע עשרה

יהודה. ר' יוסי אומר תחת הדם ותחת שמן המשחה]

פירש בן בתירה להכי מפרישין אותו כל 7 שמא יבא על אשתו נידה וידחה כל שבעה. וישראל חשודין על הנידות?! כיי דתנינן תמן היה משמש עם הטהורה אמרה לו נטמאתי פירש מיד חייב שיציאתו הנייה לו כביאתו. אשכחת אמר מאן דא"ר יוחנן צריכה לבן בתירה, מ"ד בן בתירה צריכה לר' יוחנן. אילו א"ר יוחנן ולא אמרה בן בתירה, הוינן אמרין ישמש מטתו וישן לו בלשכת פלהדרין, הוי צורכה להיא דאמר בן בתירה. אילו אמר בן בתירה ולא א"ר יוחנן הוינן אמרין יפרוש ממטתו וישן לו בתוך ביתו. הוי צורכה להיא דא"ר יוחנן וצורכה להיא דאמר בן בתירה.

תני כל הלשכות שהיו במקדש היו פטורות מן המזוזה חוץ מלשכת פלהדרין שהיא דירה לכהן גדול שבעת ימים בשנה. א"ר יהודה אף היא גזירה גזרו עליה אינו חייב מה"ת (דברים יא) בשעריך- אית תניי תני פרט לשערי הר הבית והעזרות. אית תניי תני לרבות. מ"ד פרט, ר' יהודה. מ"ד לרבות, רבנן. יאות א"ר יהודה, מה טעמא דרבנן? "בשעריך" וכי בית דירה הן?! שערי-העזרה התיב ר' יוסי בי ר' בון והתני בשעריך לרבות שערי המדינה וכי בית דירה הן?! לא שבהן הן נכנסין לבית דירה, והכא שבהן היו נכנסין לבית דירה ללשכת פלהדרין

חולדת המולים mule-drivers entrance for loads חייבת במזוזה. חלון שהוא ארבע על ארבע שעבדים יושבים שם ומניפין לרבוניהם חייבין במזוזה. לולים אלו על גב אלו חייבין במזוזה. הן דו דרס אסקופתה ארעייתא. דווקא אים הוא דורס על האסקופה שמונח על הארץ ר' יוסה הוה מצטער דלא חמא לולא דר' איליי, דהוה עביד מן דעתון דכל רבנן:

ללישכת פלהדרין: אבא שאול היה קורא אותה לשכת בולווטין בראשונה היו קורין אותה לשכת בולווטין senators cell ועכשיו הן קוראין אותה לשכת פלהדרין market commissioners

#פראידרין מילא עבדה.

בראשון שהיו משמשינן הוא ובנו ובן בנו, שימשו בו שמונה עשר כהנים. אבל בשני על ידי שהיו נוטלין בדמים וי"א שהיו הורגין זה את זה בכשפים שימשו בו שמונים כהנים וי"א שמונים ואחד וי"א שמונים ושנים וי"א שמונים ושלש וי"א שמונים וארבע וי"א שמונים וחמש ומהן שימשו שמעון הצדיק ארבעים שנה

א"ר אחא כתיב (משלי י) יראת ה' תוסיף ימים אילו כהנים ששימשו בבית הראשון. ושנות רשעים תקצורנה אילו ששימשו בבנין השני. מעשה באחד ששילח בידו בנו שתי מידות של כסף מליאות כסף ומחוקיהן כסף ובא אחד ושילח ביד בנו שתי מידות של זהב מליאות זהב ומחוקיהן זהב אמרו: כפה הסיח חמור קטן את המנורה!

מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדים כו"ם ומגלים עריות ושופכי דמים. וכן בשני. ר' יוחנן בר תורתא אמר מצאנו שלא חרבה שילה אלא שהיו מבזים את המועדות ומחללין את הקדשים. מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדי כו"ם ומגלי עריות ושופכי דמים. אבל בשני מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה וזהירין במצות ובמעשרות וכל ווסת טובה היתה בהן אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין אלו לאלו שנאת חנם וקשה היא שנאת חנם שהיא שקולה כנגד ע"א וגילוי עריות ושפיכות דמים

דלמא מעשה שהיה ר' זעירה ור' יעקב בר אחא ור' אבונה הוון יתבין אמרין ביותר

שבראשון נבנה, ובשני לא נבנה. אמר רבי זעירא דראשונים עשו תשובה והשניים לא עשו תשובה. אמר רבי אלעזר הראשונים נתגלו עוונם ונתגלה קיצם. השניים נתגלה עוונם ולא נתגלה קיצם. שאלו את ר' אליעזר דורות האחרונים כשרים מן הראשונים? אמר להן עידיכם הבחירה יוכיח אבותינו העבירו את התקרה (ישעיהו כב) ויגל את מסך יהודה אבל אנו פעפענו את הכתלים (תהלים קלז) האומרים ערו ערו עד היסוד בה. אמרו כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו.

מתקנין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול. מה מייחדין ליה עימיה? א"ר חגי משה! (שבועה) דאין מייחדין ליה עימיה, דו קטל ליה!

#אותו- אחד מושחין, ואין מושחין שנים. אמר ר' יוחנן מפני איבה.

עבר זה ושימש זה, הראשון- כל קדושת כהונה עליו. השני- אינו כשר לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט. א"ר יוחנן עבר ועבד עבודתו כשירה. #

עבודתו משל מי? נישמענה מן הדא מעשה בבן אילם מציפורין שאירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה. וכשיצא אמר למלך אדוני המלך! פר ושעיר של יום הכפורים משלי הן קריבין או משל כהן גדול? וידע המלך מה הוא שואלו, כ וודאי משלי!! [אמר לו בן אילם אילו לא דייך אלא ששימשתה שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם. וידע בן אילם שהוסע מכהונה גדולה]

מעשה בשמעון בן קמחית שיצא לדבר עם המלך ערב יום הכפורים ונתזה צינורה של רוק מפיו על בגדיו וטימתו ונכנס יהודה אחיו ושימש תחתיו בכהונה גדולה וראת

אימן שני בניה כהנים גדולים ביום אחד

שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שימשו בכהונה גדולה שלחו חכמים ואמרו לה מה מעשים טובים יש בידך? אמרה להן יבא עלי אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת the hem חלוקי מימי! אמרון כל קימחיא קמח, וקמחא דקמחית, סולת! וקרן עלה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה

יכול יהא משוח מלחמה מביא עשירית האיפה? ת"ל (ויקרא ו) תחתיו מבניו. את שבנו עובד תחתיו מביא עשירית האיפה, יצא משוח מלחמה שאין בנו עובד תחתיו. ומנין למשוח מלחמה שאין בנו עובד = עומד תחתיו? ת"ל (שמות כט) שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו וגו' את שהוא בא אל אהל מועד לשרת בקדש, בנו עובד תחתיו, יצא משוח מלחמה שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקדש.

ומנין שהוא משיח מלחמה מתמנה להיות כהן גדול? שני' (דברי הימים א ט) ופינחס בן אלעזר נגיד היה עליהם לפנים, ה' עמו. ר' יוסי כד הוה בעי מקנטרה לצער לר' לעזר בי ר' יוסי הוה א"ל "לפנים עמו" "לפנים עמו" לשעבר... למדת... בימי זימרי מיחה, בימי פילגש בגבעה לא מיחה.

מנין שהוא משיח מלחמה נשאל בשמונה? ר' חייא בשם רבי יוחנן (שמות כט) ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו מה ת"ל אחריו. אלא לגדולה של אחריו=מ"מ. ומניין שהוא עובד בשמנה? ר' ירמיה בשם ר' יוחנן ובגדי הקדש אשר לאהרן מה ת"ל אחריו לקדושה של אחריו=מ"מ. א"ל ר' יונה לר' ירמיה עמך הייתי! לא אמר "עובד" אלא "נשאל, ובמה נשאל"

אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מן דרומא ותנא, וחכמים אומרים: אינו עובד

לא בשמונה של כהן גדול ולא בארבעה של כהן הדיוט. אמר ר' בא בדין היה שיהא עובד בארבעה, ולמה אינו עובד? שלא יהו אומרים ראינו כהן גדול פעמים עובד בארבעה, פעמים בשמונה כשהוא "נשאל" א"ר יונה ולא מבפנים הוא עובד, ולא מבחוץ נשאל, וטועין מבפנים לבחוץ? וכי רבי טרפון אביהן של כל ישראל, לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן? דתני (במדבר י) ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות, תמימים ולא בעלי מומין. דברי ר' עקיבה. אמר לו רבי טרפון: אקפח את בני אם לא ראיתי אחי אמי חגור באחת מרגליו עומד בעזרה וחצוצרתו בידו ותוקע. אמר לו ר' עקיבה: רבי! שמא לא ראיתה אלא בשעת הקהל, ואני אומר בשעת קרבן. אמר לו רבי טרפון: אקפח את בני שלא הטייתה ימין ושמאל אני הוא שראיתי את המעשה ושכחתי ולא היה לי לפרש, ואתה דורש ומסכים לשמועה, הא כל הפורש ממך כפורש מחייו! אל"ר ט טעה בין פנים לחוץ

(ויקרא טז) וכפר הכהן אשר ימשח אתו מה ת"ל? לפי שכל הפרשה אמורה באהרן, אין לי אלא אהרן עצמו, ומניין לרבות כהן אחר? ת"ל אשר ימשח אתו. משוח בשמן המשחה ומרובה בבגדים מניין? ת"ל (שם) ואשר ימלא את ידו. ומניין לרבות כהן אחר המתמנה? ת"ל וכפר הכהן. במה הוא מתמנה? רבנין דקיסרין בשם ר' חייא בר יוסף: בפה. א"ר זעירה הדא אמרה שממנין זקנים בפה. א"ר חייא בר אדא מתניתא אמרה כן: עדיות 5:6 חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך??? משמע בפה אב בית דין על ישראל

מניין כשם שמתקנין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול כך מקדשין לו אשה אחרת על תנאי שמא יארע דבר באשתו? שנאמר (שם) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו

זו אשתו דברי ר' יהודה. אמר לו ר' יוסה אם כן אין לדבר סוף! מהו אין לדבר סוף שמא תמות אשה זו ותמות אשה אחרת. א"ר מנא עד דאת מקשי לה על דרבי יהודה, קשייתה על דרבנן, שמא יארע קרי לכהן זה, ויארע קרי לכהן אחר! קרי מצוי, מיתה אינה מצויה. גזרו על דבר שהוא מצוי ולא גזרו על דבר שאינו מצוי. והא אשכחנן דר' יהודה אמר מיתה מצויה, הדא ההוא דתנינן תמן רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנין לו שמא תמות אשתו, תמן תנינן המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקת שהוא קיים. תמן את אמר אין מיתה מצויה וכא את אמר מיתה מצויה! תמן ביחיד וכאן בציבור, חומר הוא בצבור. חייש ר' יודא טפי והא אשכחנן דר' יהודה מחמיר ביחיד, דתני א"ר יהודה לא היה שופר של קינים בירושלם מפני התערובות שמא תמות אחד מהן ונמצא דמי חטאות מיתות מעורבות בקרבן!

ויקדש מאתמול? וכפר בעדו ובעד ביתו, ולא בעד שני בתים. רבי גמליאל בר' אינוני בעא קומי רבי מנא לא נמצא כקונה קניין בשבת!! א"ל משום שבות שהתירו במקדש. אמר רבי מנא הדא אמרה אילין דכנסין ארמלן, צריך לכונסן מבעוד יום שלא יהא כקונה קניין בשבת:

הלכה ב משנה כל שבעת הימים, הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגלים. ושאר כל הימים, אם רצה להקריב מקריב. שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש:

גמרא ואינו טמא משום הזייתו? מי-חטאת מטמאין את הטהור! א"ר יוסה בי רבי בון משהיה מקריב קרבנותיו, היו מזין עליו: שכהן גדול מקריב בראש ונוטל חלק

בראש: היך עבידה? עור זה שלי. חלה אחת משתי הלחם. שש חלות מלחם הפנים. הכא עור זה שלי הוא נסב כולה, וכא הוא נסיב פלגא! א"ר זעירה כאן לקרבן יחיד וכאן לקרבן ציבור.

תני ר' אומר, אומר אני שלא יטול אלא מחצה. אית תניי תני ר' אומר אומר אני שיטול מחצה. היך עבידה. היה שם עור אחד רבנן אמרי נוטל את כולו. ר' אומר אומר אני שלא יטול אלא מחצה. היו שם ארבעה חמשה עורות רבנן אמרי נוטל אחד. רבי אומר אומר אני נוטל מחצה=2.5א2 מה טעמא דרבי? (ויקרא ב) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו. וכי אין אנו יודעין שאהרן בכלל בניו, ומה ת"ל לאהרן ולבניו? אלא אמר אהרן יסב פלגא, ובניו יסבין פלגא. כהדא בולי ואסטרגי^{senators} and city council הוה לון קריבו were to bring a gift for the king אתא עובדא קומי ר' ואמר אין בולי בכלל אסטרגי? וליידא מילה אמר בולי ואסטרגי, אלא אמר אילין יתנון פלגא, ואילין יתנון פלגא! א"ר יוסה בי רבי בון ר' כדעתיה דר' אמר (ויקרא כד) והיתה לאהרן ולבניו לאהרן מחצה ולבניו מחצה.

מתיב ר' בא בר ממל והא מתני' פליגא: האומר הרי עלי מאה עשרונות להביאן בשני כלים. מביא חמשים בכלי א' וחמשים בכלי א' ואם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד יצא. אילו מי שאמר הרי עלי מאה עשרונות סתם ולא אמר בכמה כלים הוא מביאן, יביא חמשים בכלי אחד וחמשים בכלי אחד. וליידא מילה אמר להביאן בשני כלים? ותני עלה אם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד יצא! למה יצא, נימא ש"קבען" בשני כלים! אמר רבי יוסי בי רבי בון מכיון שעד ששים יכולין ליבלל, כמי שקבע לו ששים משעה ראשונה! ואין כאן "ייתור לשון" לא צורכא דלא,

אמר הרי עלי ששים עשרונות להביאן בשני כלים, מביא שלשים בכלי א' ושלשים בכלי א', ואם הביא ארבעים בכלי א' ועשרים בכלי א' יצא! אשכח תני כן שיצא

ר' חנניה חברין דרבנין בעי, למידין מידת הדין לענין "דינא" (עובדא דרבי) מעשרון? אשכח תני והוא למד מה"ד ממדת עשרון!

א"ר אבון בלבד שלא יביאם בג' כלים ר' בא בר ממל אמר אפילו בכמה כלים

ר' יוסי בי רבי בון בשם ר"י בן לוי בכל יום בשאר ימות השנה כהן גדול מתלבש בכליו ובא ומקריב תמיד של שחר אם יש שם נדרים ונדבות הוא מקריבן והולך בתוך ביתו ובא ומקריב תמיד של בין הערבים ובא ולן בלשכת פלהדרין ר' עוקבה בשם ר"י בן לוי לא היה עושה כן אלא בשבתות ובימים טובים. אית תניי תני הציץ מרצה על מצחו אית תניי תני אפי' בזוית מ"ד הציץ מרצה על מצחו והיה על מצחו תמיד ומ"ד אפי' בזוית מן הדא דיום הכיפורים. מ"ד הציץ מרצה על מצחו מסייע לר' יוסי בי ר' בון. מ"ד אפי' בזוית מסייע לר' עוקבה:

הלכה ג משנה מסרו לו זקנים מזקני ב"ד, קורין לפניו כסדר היום ואומרים לו: אישי כהן גדול קרא אתה בפיד! שמא שכחת או שמא לא למדת. ערב יה"כ שחרית מעמידין אותו בשער המזרח, ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים, כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

גמרא שמא שכחת או שמא לא למדת? לא כן תני (ויקרא כא) והכהן הגדול מאחיו שתהא גדולתו מאחיו (שם) אשר יוצק על ראשו שמן המשחה רבי אומר בנוי בכח בעושר בחכמה ובמראה. א"ר יוסי בי ר' בון כאן בראשון וכאן בשני:

מעמידין אותו בשערי מזרח: איכן היו

מעמידין אותו מבפנים או מבחוץ? אין
תימר מבחוץ, כיי דתנינן תמן חמש טבילות
היה שם באותו היום אחת שלא היה אדם
נכנס לעזרה לעבודה אפי' טהור עד שיהא
טובל, ע"כ הוצרך לעמוד בחוץ וארבעה מחמת
יה"כ. אין תימר מבפנים, כולהן מחמת יום
הכפורים:

מעבירין לפניו פרים ואלים וכבשים: למה
לא אמר שעיר? אשכח תני ושעיר:

הלכה ד משנה כל שבעת ימים לא היו
מונעין ממנו מאכל ומשתה. ערב יום
הכיפורים עם חשיכה, לא היו מניחין אותו
לוכל הרבה, שהמאכל מביא את השינה:

גמרא תני לא היו מניחין אותו לוכל לא
חלב ולא בצים ולא גבינה ולא בשר שמן
ולא יין ישן ולא קונדיטון ולא גריסין של
פול ולא עדשים. שמואל אמר ולא אתרוג
ולא כל דבר שהוא מרגיל לזיבה. אע"פ כן
היו קורין עליו את הפסוק הזה (תהלים
קכז) אם ה' לא יבנה בית וגו' ולא מן
הניסים שהיו נעשין בבית המקדש הן?!
א"ר אבין על שם לא תנסון אין סומכין עה"ן

א"ר יוסי בי רבי בון: כאן בראשון וכאן
בשני: בשני אין סומכין...

הלכה ה משנה מסרוהו זקני ב"ד לזקני
כהונה, הוליכוהו לעליית בית אבטינס.
השביעוהו ונפטרו והלכו להם. אמרו לו
אישי כהן גדול! אנו שלוחי ב"ד, ואת
שלוחינו ושליח ב"ד, משביעין אנו עליך
במי ששיכן את שמו בבית הזה, שלא תשנה
דבר מכל מה שאמרנו לך. והוא פורש
ובוכה והן פורשין ובוכין:

גמרא על גבי שער המים היתה, וסמוך
ללישכתו היתה.

הוא פורש ובוכה שנחשד. והן פורשין
ובוכין שצרכו לכך. ולמה משביעין אותו?
מפני הבייתוסין שהיו אומרים יקטיר

מבחוץ ויכניס מבפנים. מעשה באחד
שהקטיר מבחוץ והכניס מבפנים, וכשיצא
אמר לאביו אף ע"פ שהייתם דורשין כל
ימיכם לא עשיתם עד שעמד אותו האיש
ועשה... התגאה... אמר לו אע"פ שהיינו
דורשין כל ימינו אבל כרצון חכמים היינו
עושין תמיה אני אם יאריך אותו האיש
ימים בעולם. אמרו לא באו ימים קלין עד
שמת. וי"א יצא חוטמו מזנק תולעים. וכמין
פרסת עגל עלת בתוך מצחו. שהכהו מלאך
(רגליהם ככף רגל עגל)

אית דבעי מימר היא דפרה היא דסוכה היא
דיום הכפורים. ר' סימון לא אמר כן אלא
אי דפרה ודסוכה חד, ודכפורים חד. או
דפרה ודכפורים חד, ודסוכה חד. מ"ד לא
באו ימים קלים עד שמת, תלתיהון עבד.
מ"ד יצא חוטמו מזנק תולעים וכמין פרסת
עגל יצאת מתוך מצחו- כמ"ד אי דפרה
ודסוכה חד, ודכפורים חד. או דפרה
ודכפורים חד, ודסוכה חד. שהרי מת מהאחרונים
מיד. ומת "מיד" כשיצא מק"ק. ע"כ תרי נינהו

צווחה עליהן העזרה צאו מיכן בני עלי
טימאתם בית אלהינו! בו ביום נפגמה קרן
המזבח ונתנו עליו גוש של מלח שלא יהא
נראה כפגום. שכל מזבח שאין לו קרן
וסובב ויסוד פסול הוא בעון קומי ר' אבהו
והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה
באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו.
אפי' אותן שכתב בהן (יחזקאל א) ודמות
פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד! אמר
לו בשעה שהוא נכנס כדרכו! לא צדוקי!

כתיב (ויקרא טז) והביא מבית לפרכת ונתן
את הקטרת על האש לפני ה' שלא יתקן
מבחוץ ויכניס מבפנים שהרי הצדוקין
אומרים יתקן מבחוץ ויכניס אם לפני בשר
ודם עושין כן קל וחומר לפני המקום,
ואומר (שם) כי בענן אראה על הכפרת.
אמרו להן חכמים והלא כבר נאמר (שם)

ונתן אל הקטרת על האש לפני ה' אינו נותן אלא מבפנים! אם כן למה נאמר כי בענן אראה על הכפרת? מלמד שהוא נותן בה מעלה עשן. ומניין שהוא נותן בה מעלה עשן? ת"ל (שם) וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על הארון ולא ימות האם לא נתן בה מעלה עשן או שחיסר אחת מסממניה חייב מיתה. ולא ימות- הרי זה עונש. כי בענן אראה על הכפרת- הרי זה אזהרה. אר"א בי ר"ש יכול עונש ואזהרה נאמרו קודם למיתת בני אהרן? ת"ל (שם) אחרי מות שני בני אהרן. אי אחרי מות שני בני אהרן יכול שניהם נאמרו אחר מיתת שני בני אהרן? ת"ל כי בענן אראה על הכפרת. האזהרה היתה לפני א ניסן [יום שנראה כבוד ד'] הא כיצד? אזהרה נאמרה קודם מיתת שני בני אהרן, ועונש נאמר לאחר מיתת שני בני אהרן. אר"א זעירא כי בענן נראתי אין כתיב כאן, אלא אראה מיכן שאין הקב"ה עונש אא"כ הזהיר

הלכה ו משנה אם היה חכם דורש, ואם לאו תלמידי חכמים דורשין לפניו. אם רגיל לקרות קורא, ואם לאו קורין לפניו. ובמה קורין לפניו? באיוב ובעזרא ובדברי הימים. זכריה בן קבוטל אומר: פעמים הרבה קריתי לפניו בדניאל:

גמרא תני במשלי ובתילים מפני שטעמן מפיג את השינה. כהנא שאל לרב מה ניתני קבוטר? קבוטל? והוה קאים מצלי, היה מתפלל וחוי ליה באצבעתיה צפרעשה באצבעו עיגול קבוטר:

הלכה ז משנה ביקש להתנמנם, פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כהן גדול עמוד והפג אחת על הרצפה! ומעסיקין אותו עד שמגיע זמן השחיטה:

גמרא רב חונא אמר באצבע צרדה בפה. whistle ור' יוחנן אמר באצבע צרדה ביד.

מתני' פליגא על ר' יוחנן: בפה לא בנבל ולא בכינור! פתר לה, "נעימה" הנאמרת באצבע צרדה, אומרה בפה, לא בנבל ולא בכנור: אבל היכא דתנן "הכאה" היא ביד

הלכה ח משנה בכל יום תורמין את המזבח מקרות הגבר או בסמוך לו לפניו או מלאחריו. וביום הכיפורים מחצות. וברגלים מאשמורת הראשונה.

לא היתה קרות הגבר מגעת עד שהיתה עזרה מליאה מישראל:

גמרא אר"א מנא לא מסתברא דאי לא, לא מסתברא אלא כ... יום הכפורים מאשמורת הראשונה, וברגלים מחצות. שלא יבוא לידי צמאון

מסכת יומא פרק ב

הלכה א משנה בראשונה כל מי שהוא רוצה לתרום את המזבח תורם. בזמן שהן מרובין רצין ועולין בכבש, וכל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות זכה. ואם היו שנים שוים, הממונה אומר להן הצביעו! ומה הן מוציין? אחת או שתיים. ואין מוציין אגודל במקדש.

מעשה שהיו שנים שוין ורצין ועולין בכבש ודחף אחד מהן את חבירו ונשברה רגלו. וכשראו בית דין שהן באין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס.

ארבע פייסות היו שם וזה הפייס הראשון:

גמרא רבי מנא בעי ולמה לא קבעו פייס לתרומת הדשן? איתא חמי שחיטה כשירה בזר ואת אמר יש לה פייס! תרומת הדשן אסורה בזר ואת אמר אין לה פייס! חזר רבי מנא ואמר שחיטה אינה כשירה אלא ביום, אבל תרומת הדשן כשירה כל הלילה, אם אומר את יפייס, אף הוא אינו משכים

על הספק. מאי חמית מימר כן (ויקרא ו) כל הלילה והרים מיכן לתרומת הדשן שהיא כשירה כל הלילה:

זר שתרים, רבי יוחנן אמר חייב, רשב"ל אמר פטור. מה טעם דרשב"ל? (במדבר יח) עבודת מתנה יצא זה שהוא בהרמה. מ"ט דר' יוחנן? לכל דבר המזבח.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב ארבע עבודות שהכהן מתחייב עליהן מבחוץ כרת זר מתחייב עליהן מבפנים. ואי זו זו הקטרה וזריקה וניסוך המים והיין. ואתיא כרשב"ל. לוי אמר אפילו לתרומת הדשן ואתיא כרבי יוחנן. חתה גחלים תפלוגתא דרבי יוחנן ודרשב"ל. הוציא שאר הדשן תפלוגתא דר' יוחנן ודרשב"ל. אתיא כמ"ד אחרים פחותים מהן ברם כמ"ד אחרים לרבות בעלי מומין הוא זר הוא בעל מום. הכל מודין בזר שסידר מערכה של עצים שהוא חייב. אמר ר' זעירא ובלבד שני גזירי עצים שהכתוב מזהיר עליהן לעבודת כהונה (ויקרא א) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, וערכו עצים על האש.

תני א"ר יהודה מנין להצתת האליהא שלא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת? =בגדי כהונה ת"ל ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח. אמר ר"ש וכי עלת על לב שהזר קרב על גבי המזבח?! אם כן למה נאמר ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח? לימד על הצתת האש שלא תהא אלא בראשו של מזבח. התיבון והא כתיב (ויקרא ו) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה מיכן להצתת האש שלא תהא אלא בראשו של מזבח דברי ר' יהודה.

מחלפה שיטתיה דר"י, תמן הוא צריכה כהן כשר וכא הוא אינה צריכה כהן כשר אין צריך לדרשה "כהן כשר" ד"וכי עלת על לב...." א"ר תנחום בר יודן מה את שמע מינה, נאמר בראש

המזבח וזר! שפיר איצטריך ר"י ב' קראי (ולא מחלפה)

תרם והפריחתו הרוח, תפלוגתא דר' יוחנן ודר' חנינה דא"ר חנינה קומץ שנתנו על גבי האשים והפריחתו הרוח, נתכפרו הבעלים, ויצאו השיריים ידי מעילה. ר"י אמר משיאחוז האור ברובו. מה ברובו, ברובו של קומץ? או ברוב כל פרידה ופרידה איתאמרת? אתא ר' חזקיה ר' יונה ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן ברוב כל פרידה ופרידה איתאמרת

תרם חצייה, תפלוגתא דר' יוחנן ודר"י בן לוי דא"ר יוחנן קומץ שקדש בכלי והקטירו אפי' שומשמן, יצא. ר' יהושע בן לוי אמר מתני' לא אמרה כן אלא הקטיר בקומצו פ ע מ י ס לא יותר כשירה. ר' חמא בר עוקבה בשם ר' יהושע בן לוי אין קמיצה פחות משני זתים ואין הקטרה פחותה מכזית. ר' יצחק בי רבי אלעזר שאל, מעתה כהן שאין ידו מחזקת כשני זתים פסול מן העבודה?!

תרם בשמאל, תפלוגתא דר' יוחנן ור' יהודה בי רבי. דא"ר יוחנן קומץ שקדש בכלי, והקטירו בין ביד בין בכלי, בין בימין בין בשמאל. יהודה בי רבי אומר או כחטאת ביד, ובלבד בימין, או כאשם. פליגי אי "הקטרת" קומץ כשירה בשמאל, ה"ן פליגי ב"הרמת דשן"

#*התיבון, והא תנינן 3:2 קיבל בימינו ונתן בשמאלו, יחזיר לימינו. אם בשמאל הוא מחזיר למזבח, לא כל שכן לבזך! ק"ו שא"א להקטיר בשמאל, מדם שאסור ליתנו בשמאל ע"ג המזבח! א"ר לא, אם שנייא אדם ר' לעזר בר ר"ש שנייה. דתני רבי אלעזר בי ר"ש אומר אינה צריכה קידוש בזך אי"צ לתן הקומץ בתוך כ"ש וכיון שעושה הכל ביד, צריך לעשות בימין. אתיא דר' לעזר בי ר"ש בשיטת ר"ש אביו דתנינן תמן מנחות 3:4 שלא בכלי שרת פסול, ור"ש מכשיר

של מחר.

סוגיא זו בבבלי זבחים כ כא משונה לגמרי. ולפי סוגיא זו, פליגי ריו"ח ור"ח בר יוסף אי מהני קידוש ידיים דעבודת היום, לעבודת תרוה"ד דלאו ש י ר י עבודת היום [רק אתחלתא דעבודת מחר] ופליגי אפי' אליבא דרבי. דהא מודה רבי דמהני קידוש היום לעבודות לילה

אמר ר"ח בר יוסף... אמר רבי יוחנן תרומת הדשן תחילת עבודה של מחר היא, וצריך לקדש ידיו ורגליו מן הכיור המשוקע במים. חברייא בשם רבי יוחנן משהוא מגביהו הוא משקיעו משקעו לפני השקיעה, [דאל"ה מיפסל לעבודות מתירין עיין בבלי] ומעלהו לתרה"ד, ושוב משקעו, ומעלהו אחר עלוה"ש

מתני' פליגא על רבי חייא בר יוסף: קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה. [בלילה, צריך לקדשן ביום דברי רבי.] [רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עסוק בעבודה כל הלילה אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים.]

רבי חייא בר יוסף פתרי מתני': קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה- בשירי עבודות, כגון אימורין שלא נתעכלו אבל בתחילת עבודות, כגון תרומת הדשן צריך. [בלילה, צריך לקדשן ביום, דברי רבי.] [רבי אלעזר בר' שמעון אומר: אפילו עסוק בעבודה כל הלילה אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים בשירי עבודות.]

רבי יוחנן פתר מתני': קידש ידיו ורגליו ביום, אינו צריך לקדשן בלילה. אפי' לתרומת הדשן [בלילה צריך לקדשן ביום, דברי רבי. רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עסוק בעבודה כל הלילה, למחר אינו צריך לקדש ידיו ורגליו, שאין הלינה פוסלת בידים בין בתחילת עבודות בין בשירי עבודות] ###

מאי כדון? רבנן דאית לון כלי שרת, לא צריכה לון לימין. ר"ש דלית ליה כלי שרת, צריכה ליה לימין.

א"ר מנא ותמיה אנא היך רבנן מדמין תרומת הדשן להקטרה, ולא דמיא אלא לקמיצה, שזו בהרמה וזו בהרמה!

(ויקרא ו) והרים ואין והרים אלא בששייר. (ויקרא ו) אשר תאכל אין אכילה אלא בכזית. היה בכולו כזית, ליטול מקצתו אין את יכול שאין בו כזית, ליטול את כולו אין את יכול שאין כאן שזור.

והרים אשר תאכל האש, יכול עצים? ת"ל (שם) עולה. אי עולה יכול איברי עולה? ת"ל (שם) אשר תאכל האש, הא כיצד? חותה מן המאוכלות הפנימיות ויורד.

מצוה להקדים אש לעצים. שנא' (ויקרא א) וערכו עצים על האש.

קידם עצים לאש?

סידר עד שלא תרם. משחיל ותורם? מפרק ותורם?

ר' יעקב בר אחא אמר חילפיי שאל: קומץ שנתנו על גבי מערכת לילה מה הן? ר' ירמיה אמר חילפיי שאל: אימרין שנתנן על גבי מערכת לילה מה הן? ולא מתני' היא אין לך קודם לתמיד של שחר אלא קטורת בלבד! ואיך יקטיר קומץ על מערכת לילה! מתני' למצוה. מה צריכה ליה לעיכוב.

ציץ מהו שירצה על טומאת ידים? ידים מהו שיפסלו משם יוצא? ולא מתני' היא קידש ידיו ורגליו וניטמו מטבילין והן טהורות. יצא, לא נפסלו משם יוצא! ואתיא כמאן דאמר אין הלינה פוסלת בידים, מה צריכה ליה? ברם הכא כמאן דאמר לינה פוסלת בידים.

ידים מהו שיפסלו משום מחוסר זמן? ולא מתני' היא קידש ידיו ורגליו היום, לעבודה

בקטורת אמר לזה שעל ימינו אוף את למחתה, הדא אמרה לימין הפייס מהלך. תלמידוי דר' יונה בשם ר' חילפיי הכיני: הכין הוא: לשמאל הפייס מהלך, הזוכה זכה לימין, מוטב שיזכה למי שעבר עליו הפייס שני פעמים מזה שלא עבר עליו הפייס אלא פעם אחת בלבד.

מעשה באחד שקדם את חבירו בתוך ארבע אמות של מזבח נטל חבירו את הסכין ותקעה בלבו עמד לו ר' צדוק על מעלת האולם אמר להן שמעוני אחי בית ישראל כתיב (דברים טז) כי ימצא חלל וגו' ויצאו זקיניך ושופטיך אנו מאיכן לנו למוד מן ההיכל מן העזרות שרון כל עמא בכיין עד דאינון עסיקין בבכיי נכנס אביו של אותו התינוק אמר להן אני כפרתכם אדיין התינוק מפרפר ולא ניטמאת הסכין מלמד שהיתה טומאה קשה להן משפיות דמים לגנאי. א"ר יוחנן כדי לעשות פומפי לדבר

תמן תנינן תמיד 3:9 הניח הכוז על מעלה שנייה ויצא. ונטל את הכוז ממעלה שנייה ויצא. א"ר יוחנן ולמה היה נכנס להטבה שני פעמים? אלא כדי לעשות פומפי לדבר. רשב"ל אמר דבר תורה הוא (שמות ל) בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה שיחלק ההטבה לשני חלקים מה עבד לה ר' יוחנן? עובר להטיב, ומקטיר: אחר שגמר כ ל ההטבה, מקטיר

הלכה ב משנה הפייס השני: מי שוחט. מי זורק. מי מדשן את המזבח הפנימי. מי מדשן את המנורה. מי מעלה איברים לכבש הראש והרגל. ושתי הידים. העוקץ והרגל. החזה והגרה. ושתי הדפנות. והקרביים. והסולת. והחביתים. והיין. וי"ג כהנים זוכין בו

אמר בן עזאי לפני ר' עקיבה משם ר' יהושע כדרך הילוכו היה קרב:

חילפיי אמר: כשם שאין הלינה פוסלת בידים, כך אין הלינה פוסלת בכיור. אם שיקעו בעלוה"ש-אף שלא שיקעו בשקיעה-אין בעייה [כדמסיק] מתני' פליגא על רבי חילפיי: קידש ידיו ורגליו ביום אינו צריך לקדש בלילה, בלילה צריך לקדש ביום דברי רבי. רבי לעזר בי ר"ש אומר אפילו עוסק בעבודה כל הלילה, למחר, אינו צריך לקדש ידיו ורגליו שאין הלינה פוסלת בידים. הא בכיור פוסלת!

תלמידוי דרבי יוחנן בשם חילפיי הכיני: קידש ידיו ורגליו כו' שאין הלינה פוסלת בידים, הא בכיור פוסלת. ובלבד מלילה ליום בעלוה"ש" ###

מה בתוך ארבע אמות לכבש? בתוך ארבע אמות למזבח? מי שהקדים את חבירו לראש המזבח, או לתחילת הכבש? מן מה דתנינן מעשה שהיו שנים שוין רצין ועולין בכבש הדא אמרה בתוך ארבע אמות למזבח. אמר רבי יוסי בי רבי בון בפירוש תני לה רבי חייה כל הקודם את חבירו לתוך ארבע אמות למזבח זכה

מהו הצביעו? הוציאו אצבע! הוציאו אחת מונית לו, שתים מונית לו, שלש אין מונית לו. מהו אין מונית כל עיקר? אין מונית לו את היתירה? ארבע, הממונה מכה אותו בפקיע, ובטל הפייס:

אין מוציאין אגודל במקדש מפני הרמאין: אין אומר ממי במקדש, אין מכריזין ממי מתחיל הפייס אלא הממונה היה מגביה מצנפתו של אחד מהן, והן יודעין שממנו היה הפייס מתחיל. וחש לומר שמא לאוהבו או לקרובו? כמין קובליים like a spiral היו עושין. וקשה לכיין

כיצד היה הפייס מהלך לימין? לשמאל? א"ר בון בר חייה מן מה דתני מי שזכה

גמרא מניין לדישון המזבח הפנימי? שמצווה לדשנו ר' פדת בשם ר' לעזר (ויקרא א) והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מקומו. והדשן. אינו צריך אם לקבע לו מקום, כבר כתיב אצל המזבח, אם ללמדך שינתן במזרחו של כבש, כבר כתיב קדמה, [אף הוא דרש אצל המזבח אצל המזבח, מה כאן מזרחו של כבש אף כאן מזרחו של כבש] ושוב דישון החיצון מפנימי

מניין שהוא דשון מזבח הפנימי אסור בהנייה? ר' לא בשם ר' לעזר: אל מקום טהור. שיהא מקומו טהור.

ר' זעירה בשם ר' לעזר לא אמר כן, אלא מניין לדישון מזבח החיצון שהוא אסור בהנייה? ת"ל אל מקום הדשן שיהא מקומו לעולם. מניין לדישון מזבח הפנימי? והזה עליו והקטיר. פרשת אחרי מה הזייה בגופו, אף הקטרה בגופו. ממילא צריך לדשנו מניין לדישון מזבח הפנימי שהוא אסור בהנייה? קל וחומר אם מזבח החיצון אסור בהנייה, הפנימי לא כל שכן

ר' זעירה בשם ר' חנינה קטרת שכבת, הוממה אפילו בקרטין, נעשית "בע"מ" אפי' "קרטין" particles שלה קיימין שאין כתיב אוכלו=אשר תאכל האש... אלא על מזבח החיצון. אין להחזיר "עיקולי קטרת" פתילה שכבת, צריכה דישון. **מה מיד? האם חייב מיד לחזור ולהדליק או יכול להניחו כבוי עד הבקר? תלמידיו דר' חייה בר לולייני אמר מעתה צריך שיהא מיצץ. להביט בו כל הלילה [שמא נכבה]

שמן מהו שיהא צריך דישון? מילתיה דר' שמואל בר רב יצחק אמר שמן צריך דישון. ר' שמואל בר רב יצחק בעי מעתה בא' בתקופת טבת מחצי לוג לכל נר, באחד בתקופת תמוז מחצי לוג לכל נר? הלא ילך לאיבוד? [אלמא אין להשתמש במותר השמן למחר] [א"ר יוסה אין מן הדא לית שמע מינה כלום דתנינן תמן בן בבי על הפקיע שהיה מזייג

את הפתילות שמא בטבת היו הפתילות עבות, ובתמוז דקות]

הכא את אמרתמיד 6 מיטב ואח"כ מקטיר, והכא פרק 1 יומא את אמר מקטיר ואח"כ מיטב! א"ר יוחנן תמיד דר"ש איש המצפה היא. [א"ר יעקב בר אחא ולא כולה, אלא מילין צריכין לרבנן] [ר' חזקיה ר' אחא בשם רבי אבהו מדות דר"א בן יעקב היא א"ר יוסי בי ר' בון ולא כולה, אלא מילין דצריכין לרבנן]

מה טעמא דר"ש איש המצפה? (שמות ל) בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות, יקטירנה. אחר שגומר כל ההטבה, מקטיר ר' אחא ר' חנינא בשם ר"ש בר רבי, טעמון דרבנן (שמות כז) מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערוך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר, שלא יהא שם אלא הטבת נרות בלבד. בבלי 15 בין הערביים לא היה עבודה אחר הדלקה, כן בבקר היתה ההטבה בסוף

א"ר יוחנן לא קבעו פייס לתמיד של בין הערבים אלא אמרו מי שזכה בשחרית יזכה בין הערבים. והא תני כפייס של שחרית כן פייס של בין הערבים, הזכה זכה לעצמו! ר' חזקיה בשם רבי בון בר כהנא: תיפתר שהיתה השבת. אחד משמר הבא, ואחד משמר היוצא.

א"ר יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית. א"ר יוסה מתניתין אמרה כן בכל בט', בין הערבים באחד עשר. ולא אמר בשחרית כלום.

רבי שמי בעי, ולמה לא גזרו על שני גזירין בשחרית?

א"ר מנא, ולא שמיע ר' שמי, דמר ר' יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית וא"ר יוסי מתני' אמרה כן... וחזר ואמר [ר' מנא] אין דו שמיע, אלא כאינש דשמע מילא ומקשי עלה. אין הכי נמי ששמע, רק ששאל למה באמת

מי שוחט, זורק, מדשן, מדשן=4 נוסף על 9,10,11,12 י"ג זכין בו, ותני עלה פעמים בארבעה עשר, פעמים בט"ו, פעמים בט"ז, לא פחות ולא יתר. כדרכו בתשעה, ובחג ביד אחד צלוחית של מים הרי עשרה. בין הערבים באחד עשר- שנים בידם שנים גזירי עצים. ובשבת באחד עשר- שנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים הרי ארבעה עשר ובשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים הרי ששה עשר

(ויקרא ו) תביאנה לפני המוספין. מקריב "חביתין" וכשהוא אומר תקריב. אף לאחר המוספים]

אית תני תני קודם לנסכים. ואית תני תני אחר הנסכים. מ"ד קודם לנסכים, קודם לנסכי יין. מ"ד לאחר נסכים, לאחר נסכי סלת, חביתין קריבה בין מנחה לנסכי יין סלת קודמת לחביתין, אע"פ שזה לאישים וזה לאישים, זה קרבן יחיד וזה קרבן צבור.

חביתין קודמין לבזיכין, אף על פי שזה קרבן יחיד וזה קרבן צבור, זה תדיר וזה אינו תדיר. חביתין קודמין ליין, שזה לאישים, וזה לספלים. בזיכין ויין מי קודם? ולא מתניתא היא לבונה ליין! כאן לקרבן יחיד כאן לקרבן צבור שמא בק"צ שאני

כני מתני: הראש והרגל, החזה והגרה, ושתי ידיים, ושתי דפנות, העוקץ והרגל.

א"ר יוחנן טעמא דבן עזאי (שמות כט) והקטרת את כל האיל המזבחה כדי שיהא נראה כמהלך ע"ג המזבח. "הראש והרגל" ואת אמר הכין?! א"ר מנא פשט ראשה עקר רגלה: א"כ הרגל שייך להראש

הלכה ג משנה הפייס השלישי: חדשים לקטורת בואו והפיסו!

רביעי: חדשים עם ישנים מי מעלה איברים

גמרא א"ר חנינה מימיו לא הפיס אדם בקטורת ושנה. א"ר יוסה מתני' אמרה כן "חדשים" לקטרת בואו והפיסו. א"ר חנינה וכן למחתה. א"ר יוסה מתניתה אמרה כן: מי שזכה בקטורת אומר לזה שעל ימינו, אף את למחתה.

נמצאתה אומר שני כהנים היו מתברכין בכל פעם. רב אמר (דברים לג) ברך ה' חילו, ופועל ידיו תרצה. מעשה באחד שיבשה זרועו ולא הניחה, לקיים מה שנאמ' ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה: ???עד שנתרפא

הלכה ד משנה תמיד קרב בתשעה, בעשרה, באחד עשר, בשנים עשר, לא פחות ולא יתר. כיצד? עצמו בתשעה, בחג ביד אחד צלוחית של מים, הרי עשרה. בין הערבים באחד עשר, עצמו בתשעה ושנים בידם שני גזירי עצים. בשבת באחד עשר, עצמו בתשעה, ושנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים. ובשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים.

איל קרב באחד עשר: הבשר בחמשה, הקרביים והסולת והיין שנים שנים.

פר קרב בעשרים וארבעה: הראש והרגלים הראש באחד והרגל בשנים. העוקץ והרגלים העוקץ בשנים והרגלים החזה והגרה החזה באחד והגרה בג'. שתי ידות בשנים. ושתי דפנות בשנים. הקרביים והסולת והיין בשלשה שלשה

בד"א? בקרבנות צבור אבל בקרבנות היחיד אם רצה להקריב מקריב כהן אחד

הפשיטן וניתוחן של אלו ואלו שוה: =בין של יחיד בין של צבור, כשר בור

גמרא ימים. יכול מאה, יכול מאתים? א"ר עקיבה כל ששמועו מרובה ושמועו ממועט, תפשתה המרובה לא תפשת, תפשת את

הממועט תפשת. תני ר' יהודה בן בתירה
אומר שתי מדות אחת כלה ואחת שאינה
כלה, הכל מודין=מודין במידה כלה, ואין
מודין במידה שאינה כלה. א"ר נחמיה וכי
מה בא הכתוב לפתוח או לנעול? לא בא
לנעול אלא לפתוח. אם אומר (ויקרא טז)
ימים עשרה, אינן אלא מאה, אלא מאתים,
אלא אלף, אלא ריבוא! וכשאתה אומר
ימים שנים פתחת. ר' מנא אמר משום רבי
יודה ימים שנים, יכול ימים הרבה? אם
מרובין הן והלא כבר נאמר רבים. הא לא
דיבר אלא בימים מועטים. וכמה הן? הוי
אומר שנים, רבים- ג'. יכול רבים עשרה?
אמר ימים, ואמר רבים, מה ימים מיעוט
ימים שנים, אף רבים מיעוט רבים ג', יכול
שנים וג' הרי חמשה? וכי נאמר ימים
ורבים!? והלא לא נאמר אלא ימים רבים.
הא כיצד הרבים הללו יהו מרובין על שנים
וכמה הן הוי אומר ג'

וערכו בני אהרן יכול מאה? ת"ל וערך
הכהן אותם. אי וערך הכהן אותם יכול יהא
כהן אחד עורך את כל האיברים? ת"ל
וערכו. הא כיצד כהן אחד עורך שני
איברים. וכמה הן איברים? עשרה. ואחד
בקריבים, נמצא הטלה עולה בששה. דברי
ר' ישמעאל. ר' עקיבה אומר: וערכו שנים,
בני אהרן שנים, הכהנים שנים, מלמד
שהטלה עולה בששה. הכהנים- לרבות
הקרחים. bald. דברי ר' יודה. והלא בבן
הבקר הכתוב מדבר! מה ת"ל בתמיד של
שחר הכתוב מדבר? שמעון בר בא ר' יוחנן
בשם ר' ינאי נאמר כאן עריכה, ונאמר
להלן וערך עליה העלה, מה עריכה שנאמר
להלן בתמיד של שחר הכתוב מדבר אף
עריכה שנאמר כאן בתמיד של שחר הכתוב
מדבר. ותני כן אין לך קודם לתמיד של
שחר אלא קטרת בלבד

עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר: אינו

צריך ממשמע שנאמר וערכו, אין אנו
יודעין שהן שנים?

ואת דרש וערכו שנים בני אהרן שנים
הכהנים שנים מיכן לפרו של יחיד שיהא
קרוב בששה.

יכולין הם ג' להעלותו, איל ולמה איל קרב
בי"א? אלא כדי לעשות פומפי. pomp רבנן
דקיסרין אמרי מפני מה פר קרב בכ"ד? כדי
לעשות פומפי לדבר. על שם בבית אלהים
נהלך ברגש.

##

מסכת יומא פרק ג

הלכה א משנה אמר להן הממונה צאו
וראו אם הגיע זמן השחיטה! אם הגיע,
הרואה אומר בורקי! מתיה בן שמואל אומר
האיר פני כל המזרח עד שבחברון? והוא
אומר הין!

גמרא מהו בורקי? ברקת. תמן אמרין
ברוק ברוק! אנהר מנהרא. ועד אחד נאמן?
שנייא היא הכא שאין=כן את יכול לעמוד
עליו. וחש לומר עד דו עליל ונפק היא
מנהרא! חכימא היא מילתא. ניכר הדבר וירא
לשקר

אמר עד אחד נולד איש פלוני בשבת מלין
אותו על פיו. חשיכה מוצאי שבת מטלטלין
על פיו. ר' אימי מטלטל על פום
מלויתא. ממלאי מים ר' מתניה מטלטל על פום
איבריתא דזהרא. lamp-lighters. ר' אמי מל על
פום נשייא דאמרן שמשא הוות על
סוסייתהשם עיר עדיין לא שקעה החמה, ונמצא נימול

ולמה עד שהוא בחברון, והוא אומר הין?
בא להזכיר זכות אבות:

הלכה ב משנה ולמה הוצרכו לכך? שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהיא המזרח ושחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה והורידו הכהן לבית הטבילה

זה הכלל היה במקדש כל המיסך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים:

גמרא מאור הלבנה מתמר ועלה, מאור החמה פוסה על פני כל המזרח!

עד כדון דהוה סיפיה דירחא הוה רישא! איך שייך לטעות בריש ירחא, שאין ירח בסוף הלילה

וא"ר חנינא מאילת השחר עד שיאיר המזרח אדם מהלך ארבעת מיל ומשיאיר המזרח עד שתנץ החמה אדם מהלך ארבעת מיל ומנין שמאילת השחר עד שיאיר המזרח אדם מהלך ארבעת מילין שנא' (בראשית יט) וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר [מן סדום לצוער ארבעה מילין?! יתיר הוון! א"ר זעירא המלאך היה מקדר לפניהן את הדרך] ומנין משיאיר המזרח עד הנץ החמה אדם מהלך ארבעת מיל? "כמו" "וכמו" מילה דמיא לחבירתה. א"ר יוסי בי רבי בון הדא אילתא דשחרא, מ"ד כוכבתא היא, she is a planet טעי. זימנין דהיא מקדמה וזימנין דהיא מאחוריה. and this is not the property of a planet מאי כדון? כמין תרין דקרנין דנהור שני "קרנות" של אור דסלקין מן מדינחא, ומנהרין

דלמא מעשה ר' חייא רובה ור"ש בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתא בשחרית ראו אילת השחר שבקע אורה א"ר חייא רובה לר"ש בן חלפתא בר

ר' כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעא קימעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר מאי טעמא? (מיכה ז) כי אשב בחשך ה' אור לי. כך בתחילה (אסתר ב) ומרדכי יושב שער המלך ואח"כ וישב מרדכי אל שער המלך ואח"כ (אסתר ו) ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וגו' ואחר כך (שם) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות ואח"כ ליהודים היתה אורה ושמחה.

תני כהן שיצא לדבר עם חבירו, אם להפליג טעון טבילה. אם לשעה, טעון קדוש ידים ורגלים. וסמיכה לא שעה קלה היא?! שנייא היא סמיכה שעשו אותה כהפלג.

תני: ישן טעון טבילה, נתנמנם טעון קידוש ידים ורגלים. וישן טעון טבילה?! לא כן תני ר' חייא לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. וא"ר אמי בשם רשב"ל אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך עצמו לכותל וישן לו. והא כתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה'! א"ר אייבי בר נגרי יישב עצמו בתפילה:

הלכה ג משנה אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפילו טהור עד שיטבול

חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום וכלם בקודש בית הפרוה חוץ מזו בלבד:

גמרא כיני מתני' לא היה אדם נכנס לעזרה ולעבודה אפילו טהור עד שהוא טובל. לא סוף דבר לעבודה אלא אפי' שלא לעבודה

שאלו את בן זומא מה מקום לטבילה זו? אמר להם מה אם בשעה שהוא נכנס מקודש לקודש טעון טבילה, מחול לקודש כל שכן! לא צורכה דלא, מקודש לקודש יהא טעון טבילה. מחול לקדש לא יהא טעון טבילה!

א"ר שמי וכיני: מה אם מקודש לקודש שאינו ענוש כרת, טעון טבילה. מחול לקדוש שהוא ענוש כרת אים נכנס בטו' הגוף מחול לקודש לא כל שכן יהא טעון טבילה!

ואפילו מקודש לקודש יהא ענוש כרת!

כ"אדם נתחייב כרת כשהוא בעזרה דתנינן תמן שבועות השתחוה או ששהא כדי השתחויה עד כמה היא שיעור השתחויה ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי עד כדי (דברי הימים ב ז) ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו ר' אבהו מוסף עד והודו לה' כי טוב ר' מנא מוסיף עד כי לעולם חסדו

תני א"ר יהודה כל עצמן לא התקינו טבילה זו אלא מפני טבילת סרך. שפעמים שאדם הולך לרחוץ והוא נזכר קרי ישן שיש בידו וחוזר ובא לו.

#תמן ברכות תנינן מצורע טובל בשער נקנור. ר"י אומר אינו צריך, טבילה. מה? חלוק ר' יודה על טבילת סרך, או משום אפי' טובל מהו מועיל. שהרי מחו"כ הוא כהדא דתני א"ר יהודה כל עצמן לא התקינו טבילה זו אלא מפני טבילת סרך שפעמים שאדם הולך לרחוץ והוא נזכר קרי ישן שבידו וחוזר ובא לו. הדא אמרה לא חלק ר' יודה על טבילת סרך. אלא משום אפילו טובל מה הוא מועיל:

הלכה ד משנה פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם. פשט ירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו. הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו וקבל את דמו וזרקו נכנס להקטיר את הקטורת ולהטיב את הנרות להקריב את הראש ואת האיברים ואת החביתין ואת היין:

גמרא ר' לעזר בשם ר' הושעיה עד שישחוט בו שנים או רוב שנים. א"ר יוסה

מתני' אמרה כן הביאו לו את התמיד קרצו כתיב (ירמיהו מו) קרץ מצפון בא בא ר' חנינה ור' יהושע בן לוי חד אמר נכוסה, וחורנה אמר נסוחה. מ"ד נכוסה מן הדא הביאו לו את התמיד קרצו מ"ד נסוחה מגליינא מגולה (היפך מכוסה) (איוב לג) מחמר קרצתי גם אני:

הלכה ה משנה קטורת של שחר היתה קריבה בין דם לאיברים. של בין הערבים היתה קריבה בין אברים לנסכים

אם היה כהן גדול זקן או איסטניס מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפיג צינתן:

גמרא כתיב בתמיד (שמות כט) בבקר בבקר, וכתיב בקטורת, בבקר, יקדים דבר שנאמר בו בבקר בבקר, לדבר שלא נאמר בו אלא בבקר אחד. מעתה אפי' לדמו?

א"ר הילא: תעשה הקדים בו מעשה כ מעשה אחד של תמיד=דם, יוקדם לקטורת

כתיב בבקר בתמיד, וכתיב בעצים בבקר בבקר, יקדים דבר שנא' בו בבקר בבקר, לדבר שלא נאמר בו אלא בבקר. מה נן קיימין אם לאיברין והלא כעצים הן! ופשיטא דאין איברים קודמין לעצים! אלא כי נן קיימין אפילו לדמו.

כתיב בעצים בבקר בבקר, וכתיב בקטורת בבקר בבקר, ואיני יודע איזה מהן יקדים, מי מכשיר את מי? עצים מכשירין את הקטורת אף הם יקדמו את הקטורת. איתא חמי: עצים קודמין את הדם והדם קודם לקטורת, ותימר הכין!! פשיטא! א"ר הילא על שלא זכיתי בו מן הדין. שאין העצים מכשירין את הקטורת. ואצרכת הדא מתניתין. [הוון בעיי מימר מי מכשיר את הקטורת? "גחלים" לא "עצים"].

אמר רבי אלעזר עצים מעלה עשן וע"כ אין

בשחר היה לובש פילוסין של שנים עשר מנה ובין הערבים הינדיון של שמונה מאות זוז דברי ר"מ. וחכ"א בשחר היה לבוש פילוסים של י"ח מנה ובין הערבים של שנים עשר מנה הכל שלשים מנה אלו נוטל מן ההקדש ואם רצה להוסיף מוסיף משלו:

גמרא מה טעמא דרבי מאיר? (ויקרא טז) פשט וקידש ורחץ וקידש. מה טעם דרבנן? ופשט ולבש הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה מקדש אף פשיטה מקדש כשהוא לבוש. א"ר מנא קומי ר' יודן, על דעתיה דר"מ, רחיצה חוצצת = מפסקת בין קידוש לקידוש א"ל מסבור את סבור על דר"מ ופשט וקידש ורחץ וקידש? אינה כן אלא ופשט וקידש ורחץ ולבש וקידש! = קידוש אחרון כשהוא לבוש

שמואל אמר אחת פשוט ואחת לבוש, שתיהן לבא. בר קפרא אמר אחת לבא ואחת לשעבר. שתיהן פשוט. א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא לבא. א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש הראשון שהוא מעכב. מה טעם? (שם) חקת עולם לדתיתכם א"ר יוחנן הכל מודין בקידוש האחרון שהוא לשעבר. א"ר יוסה מתניתא אמרה כן הביאו לו בגדי עצמו ולבש ויש אדם מקדש ידיו ורגליו ללבוש בגדי חול

ר' יוחנן אמר ולבשם לבישה מעכבת ואין טבילה מעכב. ודכוותה לבישה מעכבת ואין קידוש ידים ורגלים מעכב.

בד- שיהו כפולים. וקיימינה דלא כר' יוסה. ר' שמואל בר רב יצחק לא נחת לבית וועדא קם עם רבי זעירא א"ל מה חדתין הוה לכון בבי מדרשא יומא דין? א"ר בד שיהו כפולים וקיימינה דלא כר' יוסי דתני (שמות כח) ולבני אהרן תעשה כתנות רבנן אמרי שתי כתנות לכל אחד ואחד ר' יוסי

נאמר בתמיד בין הערבים, ונאמר בקטורת בין הערבים סמוך לנרות, ונאמר בנרות מערב ועד בוקר. יואחר דבר שנאמר בו בין הערבים סמוך לנרות, לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים. מעתה אפילו לנסכין! אמר רבי הילא תעשה- איחר בו מעשה=נסכים. ר' בון בר חייא בעא קומי ר' הילא הכא את אמר תעשה הקדים בו מעשה וכא את אמר תעשה איחר בו מעשה א"ר הילא כל מדרש ומדרש בעניינו תמיד של שחר בכלל מאוחר היה מה ת"ל תעשה הקדים בו מעשה תמיד של בין הערבים בכלל מוקדם היה, מה ת"ל תעשה? איחר בו מעשה! והוה ר' זעירה מקלס ליה וצווח ליה בניה דאוריתא! בן תורה!

תני א"ר יהודה עששות של ברזל היו מרתיחין אותן מעיוה"כ ומטילין לתוך הצונין כדי שתפיג צינתן. ולא נמצא כמכבה ביוה"כ! אלא מסביר סבר ר' יודה שאין אבות מלאכות ביום הכיפורים. ומקשה: צוהא וודאי חייב עכ"פ אחת! אלא ר' יודה ור"ש אמרו דבר אחד. דשא"מ מותר לא כן סבר מימר ר' יוסי פרק 2 דשבת ור"ש שניהם אמרו דבר אחד, נימר רבי יוסי ור' יודה ור"ש שלשתן אמרו דבר אחד! אלא מיסבור סבר ר' יודה שאין תולדת האש כאש. אלא כיני ר' יודה סבר מימר שאין תולדת אש כאש ורבנן סברין מימר תולדת אש כאש

ויחם לו חמין? ר' יודא מ"ט ל"א כרבנן? ר' יהושע בר אביין ר' סימון בשם ר' אנייני בן סוסיי טעם דהדין תנייא שלא יהו אומר ראינו כהן גדול טובל במים שאובין ביום הכיפורים:

הלכה ו משנה הביאוהו לבית הפרוה ובקודש היתה. פרשו סדין של בוץ בינו לבין העם קידש ידיו ורגליו ופשט. ר"מ אומר פשט קידש ידיו ורגליו ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש

אומר אפילו כתונת אחת לכל אחד ואחד. מאי טעמא דרבנן ולבני אהרן תעשה כן? ו ת מ"ט דרבי יוסי? למאה בני אהרן תעשה כתנות

בד- שיהו חדשים = שיהא עשייתן לשם הקדש אם אומר את שלא ילבש שחקים והא תני ולבשם אפילו שחקים! אלא שתהא אריגתו לשם קדש. דתני אבני קודש צריך שתהא חציבתן בקודש ובקודש יחצבו, בגדי קדש צריך שתהא אריגתן בקודש ובקודש יארגו,

וא"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא

עור שעובדו לשם קמיע מותר לכתוב עליו מזוזה אלמא אי"צ עיבוד לשמה רשב"ג אוסר. א"ר יוסה הוינן סברין מימר מה פליגין להדיוט כגון כתיבת מזוזה הא לגבוה לא, מן מה. דא"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא. הדא אמרה אף לגבוה פליגין.

תני העושה כלי לגבוה, עד שלא נשתמש בו גבוה, מותר להשתמש בו הדיוט. משנשתמש בו גבוה, אסור להשתמש בו הדיוט. והא תני העושה כלי לגבוה אל ישתמש בו הדיוט!

א"ר חנינה בשם רבי יסא במחלוקת הוא. ר' חונה בשם רבנן דתמן תיפתר שבא מתרומת הלישכה ולית שמע מינה כלום.

תני העושה כלי להדיוט, עד שלא נשתמש בו הדיוט מותר להשתמש בו גבוה, משנשתמש בו הדיוט אסור להשתמש בו גבוה. והא תני העושה כלי להדיוט אל ישתמש בו גבוה! רבי חנניא בשם ר' יסא במחלוקת

כלי שרת מאימתי הן קדושין מיד או בשעת התשמיש? אין תימר מיד ניחא. אין תימר בשעת התשמיש כאחת הן קדושין?! ניחא

של משה שנתקדשו בשמן המשחה, ברם של שלמה כאחת הן קדושין ומתקדשין?! בכניסתן לארץ היו מפנין מתוך של משה לתוך של שלמה. לא היה שם של משה כאחת הן קדושין ומתקדשין. ובעלייתן מן הגולה היו מפנין מתוך של שלמה לתוך שלהם לא היה שם של שלמה כאחת הן קדושין ומתקדשין

אבנים שחצבן לשם מת אסורים בהנייה לשם חי ולשם מת מותרין בהנייה. הזורק כלי לפני מיטתו של מת לתוך ארבע אמות אסור בהנייה כל חוץ לד' אמות מותר בהנייה

נמצאת אומר חמש טבילות ועשרה קידושין טובל ומקדש בו ביום מנין ששני קידושי ידים ורגלים על כל טבילה וטבילה ת"ל (ויקרא טז) ופשט ורחץ ולבש. א"ר אלעזר בר"ש ודין הוא אם במקום שאינו טעון טבילה טעון קידוש ידים ורגלים, כאן שהוא טעון טבילה לא כל שכן יהא טעון קידוש ידים ורגלים! טול לך מה שהבאתה אי מה להלן אחת כל היום אף כאן אחת כל היום! מניין ללפניה ולאחריה? ת"ל (שם) ופשט את בגדי הבד שאין ת"ל אשר לבש וכי עלתה על דעתינו כלום הוא פושט אלא מה שהוא לובש א"כ למה נאמר אשר לבש? הקיש פשיטה ללבישה מה לבישה בקידוש ידים ורגלים, אף פשיטה בקידוש ידים ורגלים. [א"ר מנא לא מסתברא אלא חילופין! הקיש לבישה לפשיטה מה פשיטה בקידוש ידים ורגלים אף לבישה בקידוש ידים ורגלים]

ר' מאיר אומר... ואין שני של פילוסין יפה מן הראשון של הנדוין? משם מילה דשמעה

פרוטי =דבר שמשמעותו "ראשון" proto=the "first"
תמן תנינן הראשון שבראשון אין למעלה
הימנו השני שבראשון והראשון שבשני
שוין ואין שני שבראשון יפה מן הראשון
שבשני משם מילה דשמעה פרוטי

מאי כדון? רבי נחמן בשם רבי מנא בשחר
כתיב בד בד ארבעה פעמים ובמנחה כתיב
בד: מעשה בי רבי ישמעאל בן פיאבי
שלבש כתנות במאה מנה ועלה והקריב על
גבי המזבח מעשה ברבי אליעזר בן חרסום
שלבש כתנות בשתי ריבוא ועלה והקריב
ע"ג המזבח והורידו אותו אחיו הכהנים
שהיה נראה מתוכה ערום מה עשה מילא
אותה מים וסבב את המזבח שבע פעמים:

הלכה ז משנה בא לו אצל פרו ופרו היה
עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום
ופניו למערב הכהן עומד במזרח ופניו
למערב סמך שתי ידיו עליו ונתודה וכך היה
אומר: אנא השם עויתי פשעתי חטאתי
לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לעונות
לפשעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי
ושחטאתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת
משה עבדך (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר
עליכם וגו' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד:

גמרא אי זהו צפוננו של מזבח שהוא כשר
בשחיתת קדשי קדשים? מקירו של מזבח
צפוני ועד כותל העזרה צפוני עד כנגד כל
המזבח ישנן כשלשים ושתים אמה דברי ר'
יוסי בר"י. ר"א בי ר"ש אומר מכנגד בית
החילפות עד כנגד בין האולם ולמזבח ועד
כותל העזרה הצפוני. רבי מוסיף מקום
דריסת רגלי ישראל אחת עשרה אמה מקום
דריסת רגלי הכהנים אחת עשרה אמה
מקירו של מזבח הצפוני ועד כותל העזרה
המזרחי

א"ר יוחנן לא מצאנו פסולה בזר. וה"ה
לשחיתת פרה אדומה רב מפקד לתלמידיו בכל
אתר הוון תניי זורק כהן, חוץ מפרה הוון
תני שוחט. וא"ר יוחנן לא מצאנו שחיטה
פסולה בזר. התיב ר' חיה בר בא והא כתיב
(במדבר יח) ושחט והזה מה הזייה לא
הוכשרה באשה כאיש, אף שחיטה לא
הוכשרה באשה כאיש! וה"ה זר! א"ל הרי
הזיית מיימיה, הרי היא כשירה בזר ופסולה
באשה! א"ל תמן לית כתב כהן וליידא
מילתא כתב איש? להוציא את האשה, ברם
הכא כתיב כהן, היא זר היא אשה, אין
תימר שהיא כשירה בזר תיכשר באשה!

ר' ישמעאל בר רב יצחק רבי יוחנן בשם
ר"ש בן יוחי פר של יום הכיפורים צריך
כהן. ולמה לא אמר ושעיר? זו קרייא
ושחט והביא מה הבאה בכהן אף שחיטה
בכהן. ר' יעקב בר אחא ר' יסא ר' יוחנן
בשם רשב"י פר ושעיר של יום הכיפורים
צריכין כהן

א"ר חגיגא בראשונה הוא אומר אנא השם
ובשנייה הוא אומר אנא בשם

תני כיצד מתוודה? עויתי פשעתי חטאתי
ואומר (שמות לג) נושא עון ופשע וחטאה
ואומר (ויקרא טז) והתודה עליו את כל
עונות בני ישראל דברי ר"מ. וחכ"א עונות
אילו הזדונות פשעיהם אילו המרדים
חטאתם אילו השגגות מאחר שהוא מתודה
על הזדונות ועל המרדים הוא חוזר ומתודה
על השגגות? אלא כך היה מתודה אנא
השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי
ובני אהרן ככתוב בתורת משה עבדך לאמר
(שם) כי ביום הזה וגו' והן עונין אחריו
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. וכן
מצינו דרך כל המתודים דוד אמר (תהלים
קו) חטאנו עוינו הרשענו ומרדנו. אף הוא
כך היה מתודה חטאתי עויתי פשעתי לפניך.
מהו שמשא אמר נושא עון ופשע וחטאה?

ואומר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו' אלא מכיון שהוא מתודה על הזדונות ועל המרדים כאילו הן שגגות לפניו.

עשרה פעמים היה כהן גדול מזכיר את השם ביום הכפורים ששה בפר וג' בשעיר ואחד בגורלות. הקרובים היו נופלין על פניהן, הרחוקים היו אומרים בשכמל"ו אלו ואלו לא היו זזים משם עד שהוא מתעלם מהן (שמות ג) זה שמי לעולם זה שמי לעלם. בראשונה היה אומרו בקול גבוה משרבו הפרוצין היה אומרו בקול נמוך. א"ר טרפון עומד הייתי בין אחי הכהנים בשורה והייתי אזני כלפי כהן גדול ושמעתי מבליעו בנעימת הכהנים. בראשונה הוא נמסר לכל אדם משרבו הפרוצים לא היה נמסר אלא לכשירים.

שמואל הוה עבר, שמע פרסיא מקלל לבריה ביה ומית. אמר אזל גוברא ומאן דשמע שמע.

ר' אינוני בר סוסי סלק גבי ר' חנינה לציפורין אמר איתא ואנא מסר יתיה לך. עאל ליה בריה תחותי ערסא, עטש ושמע קליה, אמר מה אתון נהיגין גביכון ברמיו?! אזל! לא לך, ולא ליה!!

חד אסי בציפורין אמר לרבי פינחס בר חמא איתא ואנא מסר ליה לך. א"ל לית אנא יכיל. אמר למה? א"ל דאנא אכיל מעשר, ומאן דרגיל ליה, לא יכיל מיכול מבר נש כלום:

הלכה ח משנה בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים וקלפי היתה שם ובה שני גורלות של אשכרוע היו ועשאן בן גמלא של זהב והיו מזכירין אותו לשבח בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור שלא היו בו אלא שנים. אף הוא עשה מוכני לכיור

שלא יהו מימיו נפסלין בלינה. מונבו המלך עשה כל ידות הכלים של יוה"כ של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל. אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה. ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו והיו מזכירין אותו לשבח:

גמרא אי זהו צפוננו של מזבח שהוא כשר בשחיטת קדשי קדשים? מקירו של מזבח צפוני וכו' (עיין לעיל פרק 2)

חמשה דברים היה הסגן משמש: הסגן אומר לו אישי כהן גדול הגבה ימינך, סגן מימינו וראש בית אב משמאלו, הניף הסגן בסוגרין, אחז הסגן בימינו והעלהו, לא היה כה"ג מתמנה להיות כהן גדול עד שהוא נעשה סגן:

וקלפי היה שם ובה ב' גורלות ושל אשכרוע היו: מהו אשכרוע? פסקינן

רבי שמואל אחוי דרב בעי אבדו של זהב, מהו לעשות תחתיהן של אשכרוע? ייבא כהדא: שמעלין בקודש ולא מורידין

ויעשו דדין זה על גבי זה? בראשונה היה דדין אחת למע' ואחת למטה-בבקר נוטלין ממים של ה"עליה", והערב מן ה"בית" א"ר יונה כיום מרובה של תמיד.

##העליון משם כלי! פחות ברובו. והתחתון אין בו משום אורו של כלי?! א"ר יהושע בן לוי אמת המים היתה מושכת לו מעיטם

ר"ש בר כרסנא בשם ר' אחא הים בית טבילה לכהנים הוא (דברי הימים ב ד) והים לרחצה לכהנים בו. ולא כלי הוא? אמת המים מושכת לו מעיטם והיו רגליו השוורים פחותים כרמונים

כתיב (עזרא א) ואלה מספרם אגרטלי זהב שלשים ר' שמואל בר נחמן אמר מקום

שאוגרין בו דמו של טלה

אגרטי כסף אלף ר"ש בן לקיש אמר מקום
שאוגרין דמו של פר

מחלפים תשעה ועשרים אמר רבי סימון
אלו הסכינן כיי דתנינן תמן הוא היה נקרא
בית החליפות ששם היו גונזין את הסכינן:

הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו
של היכל: תרין אמורין חד אמר מנרתא,
וחרנא אמר קונביתא. snuffers. תרגם עקילס
לקבל נברשתא לקבל למפרס: המנורה נוכח

פרוכת

אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת
סוטה כתובה עליה: שבשעה שהיתה החמה
זורחת היו הניצוצות מנתזין ממנה והיו
יודעין שזרחה החמה. ומה היה כתוב עליה
ר"ש בן לקיש בשם ר' ינאי אל"ף ב"ת
היה כתוב עליה והא תני ככתב שכאן כן
כתב שכאן לא מעובה ולא מידק אלא בינוני
פתר לה כאל"ף שכאן כן אל"ף שכאן
כב"ת שכאן כן ב"ת שכאן. תני רבי
הושעיה כל פרשת סוטה היה כתוב עליה
שממנה היה קורא ומתרגם כל דקדוקי
הפרשה: ניקנור נעשו ניסים לדלתותיו
ומזכירין אותו לשבח: תני מעשה שהיו
באין בספינה ועמד עליהן סער גדול בים
ונטלו אחד מהם והטילוהו בים וביקשו
להטיל עוד שני ועמד וגייפוהו אמר להן
אם מטילין אתם אותו לים הטילוני עמו
והיה בוכה ומתאבל ובא עד שהגיע ללמינה
של יפו כיון שהגיע ללמינה של יפו התחיל
מבעבע מתחת הספינה כיי דתנינן תמן כל
השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב
חוץ משערי ניקנור מפני שנעשה בהן נס
ויש אומרים מפני שנחושטן מצהיב תני
בשם ר' אליעזר נחושטן היה מצהיב ויותר
יפה משל זהב:

הלכה ט משנה ואלו לגנאי בית גרמו לא

רצו ללמד על מעשה לחם הפנים בית
אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטרת
הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה
ללמד בו קמצר לא רצה ללמד על מעשה
הכתב על הראשונים נאמר (משלי י) זכר
צדיק לברכה ועל אילו נאמר (שם) ושם
רשעים ירקב:

גמרא בית גרמו היו בקיאים במעשה לחם
הפנים וברדייתו ולא רצו ללמד שלחו
והביאו אומנים מאלכסנדריאה והיו בקיאים
במעשה לחם הפנים וברדייתו לא היו
בקיאים. בית גרמו היו מסיקין מבחוץ
ורודין מבפנים ולא היתה מעפשת ואלו היו
מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה
מעפשת וכיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל
מה שברא הקב"ה לכבודו ברא (משלי טז)
כל פעל ה' למענהו שלחו אחריהם ולא רצו
לבוא עד שכפלו להן שכון שנים עשר מנה
היו נוטלין ונתנו להן עשרים וארבע ר'
יהודה אומר עשרים וארבע היו נוטלין
ונתנו להן ארבעים ושמונה אמרו להן מפני
מה אין אתם רוצין ללמד אמרו להן מסורת
היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד
ליחרב שלא ילמדו אחרים והיו עושין כן
לפני ע"ז שלהן בדברים הללו מזכירין אותן
לשבח שלא יצא ביד בניהם פת נקייה
מעולם שלא יהו אומרים ממעשה לחם
הפנים הן אוכלין של בית אבטינס היו
בקיאים במעשה הקטורת ובמעלה עשן ולא
רצו ללמד שלחו והביאו אומנים
מאלכסנדריאה והיו בקיאים במעשה
הקטורת ובמעלה עשן לא היו בקיאים של
בית אבטינס היתה מתמרת ועולה ופוסה
ויורדת ושל אלו היתה פוסה מיד וכיון
שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא
הקב"ה לכבודו ברא שנא' (ישעיהו מג) כל
הנקרא בשמי וגו' שלחו אחריהן ולא רצו
לבוא כו' עד לפני ע"ז שלהן בדברים הללו

משלך יתנו לך ובשמך קורין אותך
ובשבחך מושיבין אותך ואין שכחה לפני
המקום ואין אדם נוגע במוכן לך:

מסכת יומא פרק ד

הלכה א משנה טרף בקלפי והעלה שני
גורלות אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב
עליו לעזאזל הסגן בימינו וראש בית אב
משמאלו. אם של שם עלה בימינו, הסגן
אומר לו אישי כהן גדול הגבה את ימינך!
ואם בשמאלו עלה ראש בית אב אומר לו
אישי כהן גדול הגבה את שמאלך!

נתנם על שני שעירים ואומר לה' חטאת. ר'
ישמעאל אומר לא היה צריך לומר חטאת
אלא לה' והן עונין אחריו ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד:

גמרא לא סוף דבר קלפי אלא אפילו
קלתות. ולמה אמרו קלפי כדי לעשות
פומבי לדבר. ויביא שני חוטין אחד שחור
ואחד לבן ויקשור עליהם ויאמר זה לשם
וזה לעזאזל! ת"ל (ויקרא טז) גורל אחד
לה', שיהא ניכר שהוא לה'. וגורל אחד
לעזאזל, שיהא ניכר שהוא של עזאזל.
ויביא שני צרורות א' שחור וא' לבן ויתן
עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל! ת"ל
גורל א' לה', שיהא ניכר שהוא לה'. וגורל
אחד לעזאזל שיהא ניכר שהוא לעזאזל.
ויכתוב עליהם, זה לה' וזה לעזאזל! ת"ל
גורל א' לה' - שיהא מוכיח על עצמו שהוא
לה' לעולם. וגורל אחד לעזאזל - שיהא
מוכיח על עצמו שהוא לעזאזל לעולם. אבל
כתב יכול לימחק הדא אמרה חקוקים היו

תני: בשתי קלפיות נתחלקה ארץ ישראל א'
שהגורלות נתונים בתוכה, ואחת ששמות
השבטים בתוכה. ושני פירחי כהונה
עומדים מה שזה מעלה, וזה מעלה, זכה.
בשלישה דברים נתחלקה ארץ ישראל

מזכירין אותן לשבח שלא יצאה אשה של
אחד מהן מבושמת מעולם ולא עוד אלא
כשהיה אחד מהן נושא אשה ממקום אחר
היה פוסק עמה שלא תתבשם א"ר יוסי
מצאתי תינוק אחד מבית אבטינס אמרתי לו
בני מאי זו משפחה אתה אמר לי ממשפחת
פלוגי אמרתי לו בני אבותיך לפני שנתכונו
לרבות כבודם ולמעט כבוד שמים לפיכך
נתמעט כבודם וכבוד שמים נתרבה א"ר
עקיבה שח לי שמעון בן לגס מלקט הייתי
עשבים אני ותינוק אחד של בית אבטינס
וראיתי אותו שבכה וראיתי אותו ששחק
אמרתי לו בני למה בכיתה אמר לי על כבוד
בית אבא שנתמעט ולמה שחקתה אמר לי
על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא
הרי מעלה עשן לנגדי נומיתי לו בני תראה
לו אמר לי מסורת בידי מאבותי שלא
להראותו לבירייה א"ר יוחנן בן נורי פגעו
בי זקן אחד משל בית אבטינס אמר לי רבי
לשעבר היו בית אבא צנועין והיו מוסרין
את המגילה הזאת אלו לאלו ועכשיו שאינן
נאמנין הילך את המגילה ותזהר בה
וכשבאתי והרציתי את הדברים לפני ר"ע
זלגו דמעיו ואמר מעתה אין אנו צריכין
להזכירן לגנאי וכולהן מצאו מתלא
לדבריהן חוץ מבן קמצר.

כיי דתנינן תמן שקלים אלו הן הממונין שהיו
במקדש ר' חזקיה אמר ר' סימון ורבנן חד
אמר כשירי כל דור ודור בא למנות וחרנה
אמר מי שהיה באותו הדור מנה מה
שבדורו. מ"ד כשירי כל דור ודור בא
למנות, ומנה נמי בית גרמו. על כרחך תפרש מתני' דידן.
ע ל כ ו ל ם הוא אומר זכר צדיק לברכה.
מ"ד שהיה באותו הדור מנה מה שבדורו.
על כולם הוא אומר ושם רשעים ירקב על
מי נאמר זכר צדיק לברכה? על בן קטין
וחביריו. ועל כולן היה בן זומא אומר

בגורלות, באורים ותומים, ובכספים לפי שווי הדא הוא דכתיב (יהושע יח) וישלך להם יהושע גורל לפני ה' במצפה. גורל- אלו הגורלות. לפני ה'- אלו אורים ותומים. (במדבר כו) בין רב למעט- אלו הכספים

א"ר אבין אילמלא שנתן הקב"ה חן כל מקום בעיני יושביו לא היתה ארץ ישראל מתחלקת לעולם. ותני כן ג' חנינין הן: חן אשה בעיני בעלה, חן מקום בעיני יושביו, חן מקח בעיני לוקחיו. ר' אבא בריה דר' פפי רבי יהושע דסיכנין בשם לוי אף לעתיד לבא הקב"ה עושה כן הדא הוא דכתיב (יחזקאל ל) ונתתי לכם לב חדש וגו' ונתתי לכם לב בשר וגומר שהוא בושר despise/contempt בחלקו של חבריו.

*נגע בהן כשהן למטה, ונתערבו, השעירים כמצותן. ומשהעלה אותן, נתערבו, אין השעירים כמצותן. אים נתערבו בידיו לפני העלייה, שפיר דמי

ובעלייתו אומר: "אם של שם יעלה בימיני, יקדש זה שעל ימיני" קדש, "אם של שם יעלה בשמאלי, יקדש זה שעל שמאלי" קדש. ואפילו אם אמר "אם של שם יעלה בימיני, יקדש זה שעל שמאלי" קדש. "אם של שם יעלה בשמאלי, יקדש זה שעל שמאלי" קדש. אבל אם אמר "בין של שם יעלה בימיני, בין של שם יעלה בשמאלי, לא יקדש אלא זה שעל ימיני/ לא יקדש אלא זה שעל שמאלי" לא קדש. מפני מה? שקובען בפה וצריך שה"גורל" יקבע

אמרה התורה גורלות גורלות של כל דבר. יכול יתן שני גורלות על זה ושני גורלות על זה? ת"ל גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. יכול יתן של שם ושל עזאזל על זה ושל שם ושל עזאזל על זה? ת"ל גורל. ולא דא קדמייתא?! כיני: יכול

משהוא נותן של שם על של שם ושל עזאזל על שם עזאזל, יחזור ויחליף. ת"ל גורל א' לה'- אין כאן לשם אלא א'. וגורל א' לעזאזל- אין כאן לעזאזל אלא אחד

ציץ היה כתוב עליו קדש לה', קודש מלמטן ושם מלמעלן. כמלך שהוא יושב על קתדרון שלו. ודכוותה בגורל יו"כ "למ"ד" מלמטן, ושם מלמעלן. א"ר אלעזר בי רבי יוסי אני ראיתיו ברומי ולא היה כתוב עליו אלא שיטה אחת קודש לה'

ונתן אהרן. אם נתן זר כשר. ודכוותה אם העלה זר פסול. קל וחומר, מה אם נתינה שכתוב בה אהרן, אם נתן זר כשר. העלייה, שאין כתוב בה אהרן, לא כל שכן!! לא צורכה דלא, נתינה שאינה מעכבת, אם נתן זר, כשר. העלייה שהיא מעכבת, אם העלה זר, פסול.

ואמר ר' יצחק בר חקולא בשם רבי ינאי: העלייה מתוך קילפי מעכבת, אין נתינה מעכבת. אמר רבי יוחנן קובען אפילו בפה.

על דעתיה דר' ינאי לאי זה דבר נאמר נתינה? למצוה

מתניא פליגא על רבי יוחנן: הגורל עושה חטאת, ואין השם עושהו חטאת. פתר לה ברוצה להגריל

מתניא פליגא על רבי ינאי: לא הגריל ולא נתוודה כשר אלא שחיסר מצוה

לד'- לרבות שעיר המשתלח שיהא פסול משום מחוסר זמן. ואיתא כיי דמר רבי יוחנן קובען אפילו בפה. [סברין מימר אפי' אחד היום ואחד למחר] על דעתיה דרבי יוחנן [דו אמר אפילו אחד היום ואחד למחר] ניחא איצטריך קרא למעוטי מחוס"ז על דעתיה דרבי ינאי, וחש לומר שמא יעלה לשם! פתר לה במצליח בגורל.

שני שעירי יה"כ ששחטן בחוץ, אית תניי תני חייב. ואית תניי תני פטור. אמר רב חסדא מ"ד חייב, שלא קרב השעיר הנעשה בחוץ. שניהם ראויים בפנים מ"ד פטור, בקרב השעיר הנעשה בחוץ. א"ר יוסה, רב חסדא בעי מדמתה לפסח ולא דמיא. א"ר מנא בר תנחום רבי לעזר ורבי יוחנן תריהון אמרין פסח שעירבר זמנו מאיליו היה משתנה, ברם הכא בשחיטה הוא משתנה! ואף שלא קרב שעיר הנעשה בחוץ, אינו עומד לכך ולמה יתחייב!

*מאי כדון? מ"ד פטור, סברין מימר הגרלה מעכבת. מאן דאמר חייב, סברין מימר אין הגרלה מעכבת. כלום יש כאן לשם אלא אחד? א"ר שמואל אחוי דר' ברכיה או זה או זה חייב כששחט אחד מהם [משהגריל חייב על של שם ופטור על שם עזאזל]

א"ר בא והוא שנתן מתנת הפר. אבל אם לא נתן מתנת הפר, פטור. שמתן דמו של פר מעכבת שחיטתו של שעיר

רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירה שחט את הפר בחוץ עד שלא יגריל, מהו שיהא חייב? א"ל נישמענה מן הדא: פר מעכב את השעיר, השעיר=הגרלת השעיר אין מעכבת את הפר. הדא אמרה שחט את הפר עד שלא הגריל חייב. אין תימר פטור, ניתני השעיר מעכב את הפר.

א"ר שמואל בר אבדימי הדא דתימר אין השעיר מעכבת את הפר במתנות הבדים, אבל במתנות הפרוכת, שעיר מעכב את הפר. היך עבידא? שאינו יכול ליתן מדם הפר על הפרוכת עד שיתן מדם השעיר על בין הבדים:

הלכה ב משנה קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח. העמידו כנגד בית שילוחו. ולנשחט, כנגד בית שחיטתו

בא לו אצל פרו שנייה וסמך שתי ידיו עליו ונתודה וכך היה אומר אנא השם עויתי

פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך אנא השם כפר נא לעונות וגו':

גמרא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן ג' לשונות הן. של שעיר בסלע. ושל מצורע בשקל. ושל פרה בב' סלעים. א"ר בא בר זבדא בשם ר"ש בן חלפתא של פרה בב' סלעים ומחצה. אית דמפקין לישנא ב' זוזין:

הלכה ג משנה שחטו וקיבל במזרק את דמו נתנו למי שהוא ממרס בו על הרובד הרביעי שבהיכל כדי שלא יקרש

נטל את המחתה ועלה לראש המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחתה מן המעוכלות הפנימיות וירד והניחה על הרובד הרביעי שבעזרה:

גמרא כיני מתניתא על הרובד הרביעי שבעזרה

תני שחט בחוץ חייב, חפן בפנים בהיכל פטור.

חתה והקטיר, ונשפך הדם של פר יביא פר אחר ונכנס בדמו. עד שלא הקטיר נשפך הדם, חתייה פסולה היא, והוא צריך לחות לעשות "חתייה" חדשה. כתחילה. ספק עד שלא הקטיר נשפך הדם, וספק משהקטיר נשפך הדם, להביא פר אחר ולהיכנס בדמו אין את יכול, שאני אומר עד שלא הקטיר נשפך הדם והיא חתייה פסולה והוא צריך לחות כתחילה. לחות כתחילה אין את יכול, שאני אומר משהקטיר נשפך הדם והיא חתייה כשירה, והוא עובר משם הכנסה יתירה. ובטלו העבודות! אשכחת אמר בטלו עבודות של אותו היום!!

שחט ומת, אחר מהו שיכנס בדמו? רשב"ל אמר בפר אבל לא בדם. ר' חנינה ור' יונתן תריהון אמרין אפי' בדם. מילתיה דריב"ל אמר אפי' בדם דא"ר חנינה ר' בא בשם ר"י

אפי' בדם

ר"י בן לוי שאל חפן ומת מהו שיכנס בחפניו? מה צריכא ליה, בחפניו דכתיב ומלא "חפניו". ברם הכא לית כתיב בדמו פשיטא ליה אפי' בדם: של חבירו יכול ליכנס

הלכה ד משנה בכל יום חותה בשל כסף ומערה לתוך של זהב והיום חותה בשל זהב ובה היום מכניס

בכל יום חותה בשל ארבעת קבין ומערה לתוך של ג' קבין והיום חותה בשל ג' קבין ובה היה מכניס ר' יוסי אומר בכל יום חותה בשל סאה ומערה בתוך שלשת קבין והיום חותה בשלשת קבין ובה היה מכניס

בכל יום היתה כבידה והיום קלה

בכל יום היתה ידה קצרה והיום ארוכה

בכל יום היה זהבה ירוק והיום אדום דברי רבי מנחם:

גמרא כיי דתנינן תמן תמיד נתפזר ממנה כקב גחלים היה מכבדן לאמה, ובשבת כופין עליו פסכת.

בכל יום היתה כבידה והיום קלה, שלא לייגעו

בכל יום היתה ידה קצרה, והיום ארוכה שלא לייגעו

בכל יום לא היה בה אלא אמה גמודה, והיום היה בה אמה ומחצה כדי שתהא הזרוע מסייעת

בכל יום לא היה בה נרתיק, והיום היה בה נרתיק כדי שלא תכבה. ואינו חוצץ? א"ר יוסי בי רבי בון קובעו במסמר.

שבעה זהבים הן: זהב טוב זהב טהור זהב סגור זהב מופז זהב מזוקק זהב שחוט זהב פרויים. זהב טוב- כמשמעו (בראשית ה) וזהב בארץ ההיא טוב א"ר יצחק טיבוי דו בבייתה טיבו דו בלוויתיה=מלווהו בדרך זהב

טהור- שמכניסין אותו לאור ואינו חסר כלום ואתייא כדתני מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתירה דינר זהב וכניסוה לכוור שמונים פעם ולא חסרה כלום. ויאות! עד דלא יקום על ברריה הוא חסר סגין, מן דו קיים על ברריה, לא חסר כלום. זהב סגור- שהיה מכסיף בעד כל הזהבים שהיו שם. א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (דברי הימים א כט) ושבעת אלפים ככר כסף מזוקק לטוח קירות הבית, וכתיב ואת כל הבית צפה זהב. ואת אמר הכן?! אלא שהיה מכסיף בעד כל הזהבים שהיו שם. מופז- רבי פטרוקי אחוה דרבי דרוסא בשם רבי בא בר בינה דומה לאש מצתת בגפרית אמר רבי אבין לשם מקומו הוא נקרא זהב מאופז. זהב מזוקק- שהיו מחתכין אותו כזתים וטחים אותו בצק ומאכילין אותן לנעמיות מין עוף והן מסננות אותו. ויש אומרים שהיו טומנין אותו בזבל שבעה שנים. זהב שחוט- שהיה נמשך כשעוה אדריינוס היה לו משקל ביצה. דוקלטינוס היה לו משקל דינר גורדינון. זהב פרויים- ר"ש בן לקיש אמר אדום דומה לדמו של פר ויש אומרים זהב שהוא עושה פירות כיי דתנינן תמן וגפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל א"ר רבי אחא בר יצחק בשעה שבנה שלמה את בית המקדש צר כל מיני אילנות לתוכו, ובשעה שהיו אלו שבחוץ עושין פירות, היו אלו שבפנים עושין פירות. הה"ד (ישעיהו לד) פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן וגו' אימתי יבשו? א"ר יצחק חננא בר יצחק בשעה שהעמיד מנשה צלם בהיכל יבשו דכתיב (נחום א) ופרח לבנון אמלל:

הלכה ה משנה בכל יום מקריב פרס בשחרית ופרס בין הערבים והיום מוסיף מלא חופניו

בכל יום היתה דקה והיום דקה מן הדקה

בכל יום הכהנים עולין במזרחו ויורדין במערבו, והיום עולין באמצע ויורדין באמצע ר' יהודה אומר לעולם כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע

בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור והיום מן הקיתון של זהב. ר' יהודה אומר לעולם כה"ג מקדש ידיו ורגליו מן הקיתון של זהב:

גמרא פיטום הקטורת הצרתי והצפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שיבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה. קושט שנים עשר. קילופה שלשה. קינמון מתשעה. נמצאת אומר שלש מאות וששים וחמש מנים היו כנגד ימות השנה. ושלשה של אותו היום. הדא היא דתנינן והיום מוסף מלא חפניו. כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין ג' סאין וג' קבין. אם אין לו יין קפריסין מביא חמר חיורין עתיק. מלח סדומית רובע. מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן אומר אף כיפת הירדן כל שהוא. נתן בה דבש פסלה. חסר בה אחת מסממניה חייב מיתה.

תני רשב"ג אומר הצרי אינו אלא שרף של עצי קטף. בורית כרשינה למה היתה באה? שבה שפין את הצפורן מפני שהיא נאה. יין קפריסין למה היא באה? שבה שורין את הצפורן מפני שהיא עזה. והלא מי רגלים יפין לה? אלא שאין מכניסין ריח רע לעזרה מפני הכבוד. וכשהיה מידק היה אומר "הדק היטב הדק היטב" שהקול יפה לבשמים. חסר בה אחת מסממניה או שנתן בה מעט דבש היתה פסולה. לא נתן לתוכה מלח, או שלא נתן לתוכה מעלה עשן נתחייב מיתה. א"ר זעירה ועובר משום הכנסה יתירה. תני בר קפרא הפטמין שבירושלים היו אומרים אילו היה נותן לתוכה מעט דבש לא היה כל העולם כולו

יכול לעמוד בריחה!

תני פיטמה חציים כשירה. שילשים ורבעים לא שמענו. ר' אומר כמדתה היתה כשירה. אף חציים וכו' ודא דאת מר פיטמה חציים כשירה, חצי כל סממן וסממן. אחת לששים לשבעים שנה היא היתה באה חציים, מן השיריים. הדא היא ששנינו מותר הקטרת מה היו עושין בה וכו'.

תני הקטיר כזית בחוץ חייב. פחות מפרס בפנים, פטור. רבי זעירה בשם רב ירמיה נפטרו הציבור ידי חובתן. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' ירמיה מן מה דתני הקטיר כזית בחוץ חייב, מינה את שמע, פחות מפרס בפנים פטור

דקה מה ת"ל? לפי שנאמר (שמות ל) ושחקת ממנה הדק אם כן למה נאמר דקה? שתהא דקה מן הדקה. כיצד הוא עושה? מפריש שלשת מנים מערב יוה"כ ומחזירן למכתשת כדי למלאות ממנה חפניו כדי לקיים בה דקה מן הדקה.

אמר ר' יונה חוץ מקידוש הראשון. חייב להיות מן הכיור א"ר יוסה ואפילו מקידוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יונה כל הכלים שהיו במקדש היו ראויין לקידוש ידים ורגלים! פתר לה חוץ מקידוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יוסה: הכיור והכן מעכבין. פתר לה מקומן מעכב: חייבים להיות שם

הלכה ו משנה בכל יום היו שם ארבע מערכות והיום חמש דברי ר"מ. רבי יוסי אומר בכל יום שלש והיום ארבע. רבי יהודה אומר בכל יום שנים והיום שלש:

גמרא מה טעמא דר"מ? (ויקרא ו) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה- זו מערכת קיומי אש. וביער עליה הכהן- זו מערכת איכול איברין ופזרים. וערך עליה העולה- זו מערכה גדולה. והקטיר עליה חלבי

השלמים- זו קטורת. ולית לרבי יוסה מערכת איכול איברין? ולית לרבי יודה מערכת קיומי אש? מה מקיים רבי יהודה אש תמיד? אש שאמרתי לך תהא תמיד, לא תהא אלא על מזבח החיצון. שמדליקין המנורה מאש מזבח החיצון

א"ר אלעזר האיברין והפדרין שלא נתאכלו מבערב, עושה אותן מדורה ושורפן בפני עצמן, ודוחין עליהן את השבת. ר' יעקב בר אחא בשם רבי שמואל בר אבא מתניתא אמרה כן: בכל יום היו שם ארבע מערכות. מה את ש"מ? אמר רבי מנא והיום חמש. אלמא מערכת "עיקול" דוחה יו"כ, וה"ה שבת רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירה דבר שאינו מעכב דוחה? אמר ליה עדי החודש הרי אינן מעכבין, ודחין! דתנינן תמן שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש

מנין למערכת יום הכפורים? רבי ירמיה בשם ר' פדת גחלי, מה ת"ל אש? שהיא בטילה ע"ג גחליה. גחלי יכול עוממות? ת"ל (ויקרא טז) אש. אי אש יכול שלהבת? ת"ל גחלי הא כיצד? מן הלוחשות הללו. ומנין שתהא האש בטילה ע"ג גחלים? ת"ל גחלי אש.

רבי יהושע בן לוי אמר אין לחם הפנים נפסל בשעת מסעות. רבי יוחנן אמר לחם הפנים נפסל בשעת מסעות. ר' חייה בשם רבי יהושע בן לוי (במדבר ב) כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתם אינו נפסל אף בנסיעתם אינו נפסל. רבי אמי בשם ר"י בן לוי (שם) ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המחנות כבתוך המחנות.

רבי יעקב בר אחא ר' אמי בשם רבי אלעזר השורף קדשים בחוץ בשעת מסעות, לוקה.??? שחייב לשרוף פסוה"מ, בפנים

א"ר יוחנן קדשים נדחין=נפסלו בשעת

מסעות. טמאים, פרושים כל אחד ואחד במחיצתו

א"ר יוסה תדירא הא מילתא בפומהון דרבנן: נסתלקו הפרוכת, הותרו המחיצות לזבין ולמצורעין. מתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: תמיד, תמיד אפילו בשבת. תמיד, אף בטומאה. ולא במסעות מתניתא מסייעא לריב"ל (ויקרא ו) לא תכבה אף במסעות.

בשעת מסעות מה היו עושין לה? היו כופין עליה פסכת, דברי רבי יהודה. ר' שמעון אומר אף בשעת מסעות היו מדשנין אותה. ומכבין את האש אלמא "תמיד" לאוו דווקא שנאמר (במדבר ד) ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן, הא אילו היה המזבח דליק לא היה בגד ארגמן נשרף!? מה עבד לה רבי יודה פסכת היו כופין עליו מלמעלה. מה מקיים רבי יודה ודשנו את המזבח? וירוו. sated. כיי דאמר ר' יודה בן פזי (דברים לא) ואכל ושבע ודשן:

מסכת יומא פרק ה

הלכה א משנה הוציאו לו את הכף ואת המחטה וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף. הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו וכך היתה מידתן

נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו, מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שני הפרוכת המבדילות בין הקודש ובין קדש הקדשים וביניהן אמה. ר' יוסי אומר לא היה שם אלא פרוכת אחת בלבד. שנאמר (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים:

גמרא ולא כבר תנינא נטל את המחטה ועלה לראש המזבח!? כיני מתניתא: את

הכף ואת ה"בזך". מהו כף? מגיס.

א"ר יוסה הדא אמרה כלי חול הוא. הבזך
(מקום שהקטורת מונחת) אין תימר כלי קודש,
דבר שקדש בכלי, נפדה?!

דאיתפלגון: פיטמה קטורת בחולין, ר' יוסה
בן חנינה אמר פסולה. רבי יהושע בן לוי
אמר כשירה. מ"ט דר' יוסי בר חנינה?
קודש היא שתהא הבאתה בקודש. מ"ט
דר"י בן לוי? קודש היא, שתהא באה
מתרומת הלישכה.

א"ר יוסה בי רבי בון אתיא דר' יוסי בן
חנינה כשמואל. ודריב"ל כר' יוחנן. דתנינן
המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין
לקרבנות ציבור. רבי יוחנן אמר קטורת
אלמא קטורת שנעשה בחול ראוי ל"קרבן ציבור" א"ר
הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס
שהיה נוטל בשכרו קטורת ושוב הקדישו....

ודר' יוסי בן חנינה כשמואל. דא"ר חונה
בשם שמואל מכתשת עשו אותה כלי שרת
לקדש.

א"ר יוסה בי רבי בון אמרה רבי הונה קומי
רבי יוסה, דבר שקדש בכלי נפדה?!" נותנין
אותו לאומנין" אמר ליה ולא שמואל הוא!
ושמואל אמר קל הוא במותר.

דאיתפלגון: הותירו תמידין, שמואל אמר
נפדין כתמימין. מוכרין אותן תמימים רבי יוחנן
אמר נפדין כפסולי המוקדשין. הותירו
שעירים חטאות על דעתיה דשמואל, אם
עולה נפדית, לא כל שכן חטאת! על דעתיה
דרבי יוחנן, רבי זעירא אמר ירעו. א"ר
שמואל בר רב יצחק מקייצים בה את
המזבח. יביאו במעותיו עולה לקיץ המזבח וקשיא יש
חטאת קריבה עולה?!" א"ר יוסה שנייא היא
שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה.
א"ר חנניה תניי ב"ד הוא על המותרות
שיקרב עולות.

(ויקרא ב) מלא קומצו יכול מלא קומצו

מבורץ? ת"ל בקמצו. או בקמצו יכול
יקמוץ בראשי אצבעותיו? תלמוד לומר
מלא קומצו. הא כיצד? חופה את פס ידו
במחבת ובמרחת, ומוחק באצבעו מלמעלן
למטן.

[תמן את אמר מלא קומצו, בקמצו. והכא
את אמר מלא חפניו. רבי יעקב בר אחא
רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מה להלן
קומץ החסר פסול, והכא קומץ החסר
פסול]

**חפנים מהו שיעשה ככלי שרת לקדש?
[לעקאדייש] אחר, מהו שיחפון ויתן לתוך
חפניו? מהו שיעשה מזה לחפניו? בכל
חפנים משערין, או אין משערין אלא
בחפניו? רבי יהושע בן לוי שאל חפן ומת
אחר מהו שיכנס בחפניו? אין תימר חפנים
עשו אותן ככלי שרת לקדש, הדא אמרה
חפן ומת, אחר נכנס בחפניו. שהרי נתקדש כבר
אחר חופן ונותן לתוך חפניו. דעיקר הדבר הוא
הקידוש [לא מעשה החפינה] ואין עושין מזה
לחפניו. ואין משערין בכל חפנים. לא אזלינן
בחר חפנים דעלמא--רק בחר דידיה [שכ"ש אינו מקדש אלא
מלא] אין תימר חפנים לא עשו אותן ככלי
שרת לקדש. הדא אמרה חפן ומת, אין אחד
נכנס בחפניו. אין אחר חופן ונותן לתוך
חפניו. ועושין מידה לחפניו. ומשערין בכל
חפנים. **

הגדול לפי גודלו אפילו כבן קמחית שהיתה
ידו מחזקת כארבעת קבין. והקטן לפני
קוטנו אפילו כבן גמלא שלא היתה ידו
מחזקת אלא כשני זתים

הילוך בזר מהו? חזקיה אמר הילוך בזר
כשר. רבי ינאי אמר הילוך בזר פסול.
מתניתא פליגא על רבי ינאי: קיבל בימינו
ונתן בשמאלו יחזיר לימינו. הרי מוליך משמאל
לימין כלפי פנים! ושמאלו לא כזר היא?!
תיפתר שהיתה שמאלו כלפי לפנים. אמר ר'
בא ואפילו תימר כלפי לחוץ, אמר ר' זעירה

פשיטת יד לא עשו אותה כהילוך

מתניתא פליגא על ר' ינאי נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר. א"ר ביבי תיפתר שהיה מתגלגל כלפי לחוץ. א"ר בא ואפילו תימר כלפי לפנים, שנייא היא הילוך בזר שנייא שהיא הילוך מאיליו.

מתניתא פליגא על רבי ינאי נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו. שנייא היא שאינו יכול לעשותו. יתלה אותו בזרוע אינה דרך כבוד. ויחליף? כף בימין ומחטה בשמאל! סברין מימר אם החליף פסול.

##ויחתי? אם החתי מימינו לשמאלו כשר. ואמר אוף תמן???קבלת הדם ויחתי! תמן אם החתי פסול, אם החליף פסול. ברם הכא במחטה אם החתי כשר, אם החליף פסול. בקבלת דם פסול בין קיבל בשמאל, בין כשהחליף אח"כ. חתייה אינו פסול רק כשהחליף [בעת שמכניסם לפנים]

הכל מודין שאם הכניסן אחת אחת כיפר. אלא שהוא עובר משום הכנסה יתירה. על איזה מהן הוא עובר? חברייא אמרי על האחרונה. א"ל ר' יוסי אומר לו היכנס, ואת אמר הכין?! אלא על הראשונה.

תמן תנינן השתחוה או ששהא כדי השתחויה. נטמא בעזרה ושהה על אי זו מהן הוא עובר? the first minute or the second? חברייא אמרי על האחרונה. אמר לו רבי יוסי אומר לו צא וזה לוקח זמן...הרי שמתירין לו "להשהות".. ואת אמר הכין?! אלא על הראשונה :

וביניהן אמה: אמר רבי הילא זכר לדבר כהיא דתנינן תמן מדות אמה טרקסין, עשרים אמה לבית קודש הקדשים.

מהו אמה טרקסין? ר' יונה בוצריא אמר "טרקסון" מה? "מבפנים" "מבחוץ"? א"ר יוסי מן מה דכתיב (מלכים א ז) וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפניי. הדא אמרה מבפנים. א"ל ר' מנא והכתיב (דברי

הימים ב ג) ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה. הוי מבחוץ.

מ"ט דרבנן? (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם וגומר אלמא שניים היו. מה עבד לה רבי יוסי? בין קדש שלמעלן לקדש קדשים שלמעלן בעלייה ולית לרבנן כן? אית לן כהיא דתנינן וראשי פסיפסין מבדיל בעלייה בין קדש לבין קדש הקדשים:

הלכה ב משנה החיצונה פרופה מן הדרום והפנימית מן הצפון. ומהלך ביניהן עד שמגיע לצפון. הגיע לצפון, הפך פניו לדרום הלך לשמאלו עם הפרכת עד שמגיע לארון. הגיע לארון, נתן את המחטה בין שני הבדים. צבר את הקטרת על גבי גחלים ונתמלא הבית עשן.

יצא ובא לו דרך כניסתו, מתפלל תפלה קצרה ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל:

גמרא תני מן המנורה ולדרום היה נכנס דברי ר"מ. רבי יוסי אומר מן השלחן ולצפון היה נכנס. אית תניי תני ממזבח הזהב ולמנורה היה נכנס.

מהלך ביניהן עד שהוא מגיע לצפון, דוחק היה באצילי ידיו כדי שלא ישתפו ישחור הפרוכות. הגיע לצפון והפך פניו לדרום. חוזר היה לאחוריו, כדי שלא יהא נראה כמפסיע בין הבדים.

כיצד הוא עושה? א"ר חנינה מניח את הכף בארץ, וזורק באויר וקולטה במחטה. שמואל אמר בודדה בגדלו. אמר רבי יוחנן מערה מתוך הכף, והיא מתמרת ועולה ואח"כ היא פוסה ויורדת.

יצא ובא לו כדרך כניסתו כרבי יוסה [ברם כר"מ שהיה ב פרוכות אפי' בעי לא יכיל פשיטא שמהלך כרגיל, שאין אחוריו נגד הקדש] למה? לר"י שלא יתן אחוריו לקודש

כתיב (דברי הימים א ב) ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלם. מה נן קיימין אם מירושלם היה בא, נימר מירושלם לבמה! אם מבמה היה בא, נימר מבמה לירושלם היה בא! א"ר שמואל בר אבדמא לבמה היה בא, שלא ליתן אחוריו לקודש:

ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון: וכך היתה תפלתו של כה"ג ביה"כ בצאתו בשלום מן הקודש יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא תצא עלינו גלות לא ביום הזה ולא בשנה הזאת. ואים יצא עלינו, תהא גלותינו למקום של תורה

יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא יצא עלינו חסרון לא ביום הזה ולא בשנה הזאת. ואם יצא עלינו חסרון ביום הזה או בשנה הזאת יהא חסרונינו בחסרון של מצות

יהי רצון מלפניך ה' או"א שתהא השנה הזאת שנת זול שנת שובע שנת משא ומתן שנת גשומה ושחונה וטלולה ושלא יצטרכו עמך ישראל אלו לאלו ואל תפנה לתפלת יוצאי דרכים

רבנן דקסרין אומרין ועל עמך ישראל שלא יגבהו שררה זו על גב זו.

ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך ה' או"א שלא יעשו בתייהן קבריהן

ולא היה מאריך שלא להבעית את ישראל מעשה באחד שהאריך וגמרו להכנס אחריו אמרו שמעון הצדיק היה אמרו לו למה הארכתה אמר להן מתפלל הייתי על מקדש אלהיכם שלא יחרב אמרו לו אע"פ כן לא היית צריך להאריך. ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה ובשנה האחרונה אמר להן בשנה הזאת אני מת אמרו לו מאיכן אתה יודע אמר להן כל שנה ושנה שהייתי נכנס לבית קודש הקדשים היה זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים נכנס עמי ויוצא עמי ובשנה הזו נכנס

עמי ולא יצא עמי. בעון קומי ר' אבהו והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו אפי' אותן שכתוב בהן (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד אמר לון מה אמר לי דהוה בר נש? אני אומר הקב"ה היה!

הלכה ג משנה משניטל הארון אבן היתה שם מימות הנביאים הראשונים ושתייה היתה נקראת. גבוה מן הארץ שלשה אצבעות ועליה היה נותן:

גמרא תני עד שלא ניטל הארון היה נכנס ויוצא לאורו של ארון משניטל הארון היה מגשש ונכנס מגשש ויוצא

א"ר יוחנן למה נקרא שמה אבן שתייה? שממנה הושתת העולם. תני ר' חייה ולמה נקרא אבן שתייה שממנה הושתת העולם. כתיב (תהלים נ) מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו' מציון מכלל יופי אלהים הופיע ואומר (ישעיהו כח) לכן הנני יסד בציון אבן וגו':

הלכה ד משנה נטל את הדם ממי שהוא ממרס בו נכנס למקום שנכנס ועמד למקום שעמד והזה ממנו אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף

וכך היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתיים אחת ושלוש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע יצא והניחו על כן הזהב שהיה בהיכל

הביאו לו את השעיר שחטו וקיבל במזרק את דמו נכנס במקום שנכנס ועמד במקום שעמד והזה ממנו אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למטן ולא למעלן אלא כמצליף וכך היה מונה וכו' יצא והניחו על כן השני שהיה בהיכל ר' יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד בלבד.

נטל דם הפר והניח דם השעיר והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף וכך היה מונה.

נטל דם השעיר והניח דם הפר והזה ממנו על הפרכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלן ושבע למטן ולא היה מתכוין להזות לא למעלן ולא למטן אלא כמצליף וכך היה מונה.

עירה דם הפר לתוך דם השעיר. ונתן את המלא לתוך הריקן (ויקרא טז) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו זה מזבח הזהב:

גמרא מהו כמצליף? ר' שמואל בר חנניה בשם ר' לעזר כמטורד. כמי ש מגביה ליתן "מלקות" כ למעלה=רחוק, למטה=סמוך לו א"ר יוחנן כדי שלא יטעה. א"ר זעירא כדי שיגמור הזיותו מתוך שבע. והא קתני שבע ואחת! אמר רבי בון כתיב (ויקרא טז) על פני הכפורת שבע, מה תלמוד לומר יזה? כדי שתהא הזייה ראשונה נמנית עמהן.

כתיב בפר (שם) והזה באצבעו על פני הכפרת, יכול על גגה? ת"ל פני הכפרת. יכול על "מצחה"? עובייה ת"ל "על". יכול שיהא נוגע? ת"ל פני

דם שעיר שלמעלה. רבי זעירא אמר צריך שיהא נוגע, ר' שמואל בר רב יצחק אמר אינו צריך שיהא נוגע. א"ר בון בר חייה טעמא דר' שמואל בר רב יצחק והזה אתו בשעיר כתיב על הכפרת ולפני הכפרת. מה כפורת שנאמר להלן, בפר "על-פני" לא על מצחה, לא על גגה, ואינו צריך שיהא נוגע. אף כפורת שנאמר כאן, לא על מצחה, לא על גגה, ואינו צריך שיהא נוגע.

א"ר יוסה מיסבור סבר רבי בון בר חייה, הזיית שעיר של מעלה, למידות שאינו "על"

ממש מהזיות פר שלמעלן. ואינה כן. אלא הזיות שעיר שלמעלן, למידות מהזיות שעיר שלמטן

והזה אותו על הכפורת- מלמד שהוא נותן אחת למעלן. ולפני הכפורת="למטה" איני יודע כמה? הרי אני דן נאמר מתן דמים בפר למטן ונאמר מתן דמים בשעיר למטן מה מתן דמים אמורין בפר למטן שבע אף מתן דמים אמורין בשעיר למטן שבע. או לכה לך לדרך הזו, נאמרו דמים למעלן ונאמרו דמים למטן, מה דמים אמורין בו למעלן אחת, אף דמים אמורין בו למטן אחת. נראה למי דומה דנין שלמטן משלמטן, ואין דנין שלמטן משלמעלן. או לכה לך לדרך הזו, דנין דם השעיר מדם השעיר, ואין דנין דם השעיר מדם הפר! ת"ל (ויקרא טז) ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר. מה דם הפר למטן שבע, אף דם השעיר למטה שבע.

ואיני יודע כמה ליתן מדם הפר למעלן? נאמר מתן דמים בשעיר למעלן, אחת ונאמר מתן דמים בפר למעלן, מה דמים האמורין בשעיר למעלן אחת, אף מתן דמים האמורין בפר למעלן אחת. או לכה לך לדרך הזו, נאמרו דמים למטן ונאמרו דמים למעלן, מה דמים אמורין בו למטה שבע, אף דמים אמורין בו למעלן שבע! נאמרה למי דומה, דנין שלמעלן משלמעלן, ואין דנין שלמעלן משלמטן. או לכה לך לדרך הזו, דנין דם הפר מדם הפר, ואין דנין דם הפר מדם השעיר, ת"ל ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהו כל מעשיו שוין. מה דם הפר למטן שבע אף דם השעיר למטן שבע. מה דם השעיר למעלן אחת, אף דם הפר למעלן אחת

וכפר על הקדש- צריך לכוין כנגד הקדש

א"ר נחמיה לפני שמצאנו בפר הבא על כל המצות שהוא עומד חוץ למזבח ומזה על

הפרוכת בשעה שהוא מזה, יכול אף זה כן? ת"ל (שם) ויצא אל המזבח אשר לפני ה'. הרי שהיה עומד "לפנים ממנו" עד השתא ואיכן היה? לפנים מן המזבח. או אינו מדבר אלא על מזבח החיצון? ת"ל אשר לפני ה' הא אינו מדבר אלא על מזבח הפנימי.

הכל מודין בפר משיח ועדה שאינו צריך שיהא נוגע, מה פליגין בפר ושעיר של יה"כ. אית תניי תני צריך שיהא נוגע אית תניי תני א"צ שיהא נוגע. א"ר לעזר בי ר' יוסי אני ראיתיה ברומי מליאה טיפין של דם אמרתי אלו מן הדמים שהיו מזין עליה ביוה"כ. הדא אמרה צריך שיהא נוגע ואפילו תימר א"צ שיהא נוגע ואם נגע נגע.

נתן כלי קדש לתוך כלי חול, פסל. הא כלי קודש לתוך כלי קדש, לא פסל. א"ר חגי קומי ר' יוסה מתניתא אמרה כן: עירה דם הפר לתוך דם השעיר וכו' מלא בריקן=כלי בתוך כלי מה את ש"מ? א"ר מנא: כלי דם השעיר, לתוך כלי דם הפר שהוא ריקן

אמר רבי יוסה בי רבי בון: נימר, עירה מדם הפר שהוא מלא, לתוך דם השעיר שהוא ריקן. מיכן והילך, חוזר ובוללן לתוך כלי אחר, כדי שיבללו כל צורכן

מנין שהוא זקוק להערות? ת"ל (ויקרא טז) ונתן מדם הפר ומדם השעיר בזמן שהן מעורבין. יכול מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו? ת"ל (שמות ל) וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה. אחת בשנה הוא מכפר, ואינו מכפר שנים בשנה. או נימר דם הפר אחת בשנה לא שנים בשנה! תני ר' ישמעאל (שם) מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם אחת בשנה הוא מכפר ואינו מכפר שנים בשנה.

הכל מודין בשבע הזאות שעל טיהרו שהוא צריך להערות דכתיב שבע ולא ארבע

עשרה.

קיבל מדם הפר בג' כוסות, ומדם השעיר בג' כוסות, ליתן מאחד על הבדין, מאחד על הפרכת, מאחד על מזבח הזהב. אי זה מהן זקוק להערות? ויש אדם מ ח ש ב חצי כפרה?! אלא כיני קבל מדם הפר בג' כוסות ומדם השעיר בג' כוסות, ונתן מאחד על הבדים ומאחד על הפרוכת ומאחד על מזבח הזהב אי זה מהן הוא זקוק להערות? תפלוגתא דר"ז ודר' הילא דאיתפלגון הגריל ג' זוגות, ונתן מאחד על הבדים, מאחד על הפרוכת, מאחד על מזבח הזהב. אי זה מהן משתלח? רבי זעירה אמר לכפר עליו- את שהוא מכפר בו, חבירו משתלח. את שאינו מכפר- אין חבירו משתלח. רבי הילא אמר לכפר עליו- את שהוא גומר בו כל הכפרה, חבירו משתלח. את שאינו גומר בו כל הכפרה, אין חבירו משתלח. על דעתיה דר' זעירה- שלשתן משתלחין. על דעתיה דר' הילא- אינו משתלח אלא אחרון בלבד. והכא על דעתיה דרבי זעירה- שלשתן הוא זקוק להערות, על דעתיה דר' הילא אינו זקוק להערות אלא אותו שהזה ממנו על מזבח הזהב בלבד.

קיבל דם הפר בג' כוסות, ומדם השעיר בג' כוסות. ונתן מאחד על הבדין ומאחד על הפרוכת ומאחד על מזבח הזהב, כולן נשפכין ליסוד. נתן מאחד מהן על הבדין ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב, איזה מהן ישפך על היסוד? תפלוגתא דרבי ודר"א בי ר"ש דאיתפלגון חטאת שקבל דמה בד' כוסות, נתן מזה אחד ומזה אחד ומזה אחד, מניין שכולם נשפכין על היסוד? ת"ל (ויקרא ד) ואת כל דמה ישפך. יכול אפילו לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע, יהו כולם נשפכין? ת"ל (שם) ואת דמו ישפך. הא כיצד? הוא נשפך על היסוד והן נשפכין לאמה דברי ר'. ר"א בי ר"ש מנין אפי' לא

נתן אלא מאחד מהן מתן ד' יהו כולן נשפכין על היסוד? ת"ל ואת כל דמה ישפך.

ע"ד דר"א בי ר"ש כולהו נשפכין על היסוד, אף שלא זרק/נתן רק מאחד ע"ד דרבי אין לך נשפך על היסוד אלא אותו שהזה ממנו

דם שתי חטאות שנתערבו, נתערבו הכוסות. והבשר ואימורין לפנינו בנפרד חבריא אמרי נתפגל זה, נתפגל זה, שהרי אינו יודע דם זה [שפיגל] לאיזה בשר שייך אבדו אימוריו של זה, מזין על אימוריו של זה שמא מזה כהוגן! וע"כ שרי לו להזות משניהן!

חבריא אמרי: בדמין כשירין שנתערבו בפסולין עד שיהא מתנה אחת משל כשירין. צריך שיעור מתנה משל כשר הכל מודין בפר משיח ועדה אפילו אין שם מתנה אחת משל שניהן אים נתערבו הדמים סגי ב"מתנה אחת" - ע"י לקמן מה פליגין? בדם שני חטאות כשירות שנתערבו, רבי אומר: אומר אני רואין את הדם אם יש בו כדי מתנה אחת מזה וכדי מתנה אחת מזה כשר, ואם לאו פסול. וחכמים אומרים אפילו אין בו אלא מתנה אחת משל שניהן כשר. ע"ד דרבי יש שיעור למתנות ע"ד דרבנן אין שיעור למתנות

הלכה ה משנה התחיל מחטא ויורד. מהיכן הוא מתחיל? מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, דרומית מזרחית. מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון שם גומר על מזבח הפנימי

ר"א אומר במקומו היה עומד ומחטא. על כולן הוא נותן מלמטה למעלה, חוץ מזו שהיתה לפניו שהיה נותן מלמעלה למטה:

גמרא ויתחיל בקרן מזרחית דרומית? אמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית. ויתחיל מקרן

צפונית מערבית? אמר רבי אלעזר (ויקרא טז) ו"צא" אל המזבח.

ויתחיל מקרן מערבית דרומית? שלא יתן אחוריו לקודש. ואין סופו ליתן אחוריו לקודש?! חוזר היה לאחוריו. ויעמוד בדרום

ויתחיל מקרן מערבית דרומית! כ"י דאמר ר' הילא ימנית אין זו ימנית

תני רבי אליעזר אומר ממקומו היה עומד ומחטא. ועל כולן הוא נותן מלמעלה למטה, חוץ מזו שהיה לפניו לוכסן שהיה נותן מלמטה למעלה.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן: שניהן מקרא אחד דורשין "סביב" רבנין אמרי סביב להלוך, ורבי ליעזר אומר סביב לקרנות.

שני כהנים ברחו בפולמוסיות, בשעת גזירת טיטוס אחד אומר עומד הייתי ומחטא. ואחד אומר מהלך הייתי ומחטא. אמר רבי יודן הדא אמרה מאן דעבד הכין לא חשש, אינו מעכב ומאן דעבד הכין לא חשש:

הלכה ו משנה הזה על טיהרו של מזבח שבע פעמים. שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי

אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בו:

גמרא והזה עליו- לא על אפריו. עליו- לא על גחליו.

אית תניי תני צד צפוני, אית תניי צד דרומי. מאן דאמר צד צפוני, ר' ליעזר. ומאן דאמר צד דרומי, רבנן. כי שם היה מסיים

אמר רבי יוסה זה סימן: כל הניטל מבחוץ גחלים לצורך קטורת להינתן בפנים, ניטל מן הסמוך לפנים. וכל היוצא מבפנים להינתן בחוץ=שירי דם פר ניתן מן הסמוך לפנים

רבי ירמיה בשם רבי פדת: גחלים שבכל יום, ונר המערבי, למידין מגחלים של יה"כ. ושני בזיכי לבונה למידין משירי דמים

ואת כל דם הפר ישפך- לרבות פר דם יום הכיפורים לשפיכה. ולמה לא אמר ושעיר? א"ר מנא בלא כך אינו זקוק להערות ממילא מערה זה לתוך זה!

אשכחת אמר (ויקרא ד) ואת כל דם הפר ישפך- לרבות דם פר יום הכיפורים ושעיר לשפיכה. וכלה מכפר את הקדש- אית תני תני אם כילה כיפר ואית תני תני אם כיפר כילה. רבי אבהו בשם ר' יוחנן מחלוקת ביניהון, מאן דאמר אם כיפר כילה השיריים מעכבין. מאן דאמר אם כלה כיפר אין השיריים מעכבין. רבי יהושע בן לוי אמר משמעות ביניהון מן השיריים אין השיריים מעכבין. ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין השיריים מעכבין

מאי כדון? מאן דאמר אם כלה כיפר עושה אותן ארבע מתנות בדים, פרוכת, מזבח, שיריים [אף שאין מעכבין]. מאן דאמר אם כיפר כלה אינו עושה אותן אלא שלש מתנות

תני א"ר ישמעאל: מה אם שירי חטאת שאינן מכפרין ניתנין על היסוד, תחילת עולה שהיא מכפרת אינו דין שתינתן על היסוד! אמר לו רבי עקיבה: לא אם אמרת בשירי חטאת שאינן מכפרין ואינן ראויין לכפר ניתנין על היסוד. תחילת עולה שהיא מכפרת וראויה לכפר אינו דין שתינתן על היסוד מאן דאמר אין מכפרין- אין מכפרין בשאר ימות השנה, הא ביום הכיפורים מכפרין. מאן דאמר אינן מכפרין ואינן ראויים לכפר- אין מכפרין לא בשאר השנה ולא ביום הכיפורים

מה נן קיימין? אם למצוה, אף בשאר ימות השנה מצוה ליתן על היסוד. אלא אם אינו

ענין למצוה תניהו ענין לעיכוב.

אמר רבי שמי מתניתא אמרה שהשיריים מעכבין. דתנינן מה לתחתונים אם נתנן למעלן לא הורצו, שאין מהן קרב למעלן. תאמר בעליונים אם נתנן למטן הורצו, שיש מהן קרב למטן=שיריים הפנימיים יוכיחו, שיש מהם קרב בחוץ, ואם נתנן בחוץ לא הורצו! מה לפנימיים אם נתנן בחוץ לא הורצו, שאין מזבח ממרקן. כ שצריך בדין+פרכת+מזבח, כדי לעשותן "שיריים" תאמר בעליונים אם נתנן למטן הורצו, שהרי הקרנות ממרקות אותן, הואיל והקרנות ממרקות אותן, אם נתנה למטן תהא כשירה, ת"ל אותה שיתן דמיה למעלן לא שיתן דמיה למטן

מהו אין המזבח הפנימי ממרקן? א"ר יוסי בי רבי בון שאינו ממרקן לעשותן שיריים, שעל ידי הבדין ועל ידי הפרוכת הן נעשות שיריים

א"ר יוסה מתני' אמרה שאין השיריים מעכבין דתנינן אם לא נתן לא עיכב

רבי בורקיי בשם רבי יוחנן מתני' אמרה שהשיריים מעכבין דתנינן (ויקרא טז) וכפר את מקדש הקדש זה לפניי לפנים. ואת אהל מועד זה ההיכל. ואת המזבח זה מזבח הזהב. יכפר אף על העזרות. מה אית לך כפרה בעזרות? לא השיריים! ר' בון בר חייא בעי, כמאן דמר השיריים מעכבין, מקומן מעכב? יסוד מערבי נותנן בלילה? שוחט עליהן בתחילה? חברייא בעיי מחשב להן? חישב לתת השיריים חוץ לזמנו?

ר' יודן בעי, אבדו מהו? חסרו מהו? מה הן צריכה ליה כשלא התחיל ליתן, וחסרו. אבל אם התחיל ליתן, כל עמא מודיי מה שהוא משיר, שהן שיריים.

תני מועלין היו בדמים דברי ר"מ ור"ש, וחכ"א אין מעילה בדמים. ר' אבהו בשם ר'

משם הוא מתחיל:

גמרא תני א"ר יהודה בד"א? בעבודות הנעשות בפנים בבגדי לבן, אבל בעבודות הנעשות בחוץ בבגדי לבן אם הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי. וחכ"א אף הנעשות בחוץ בבגדי לבן אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום.

ר' אבהו בשם ר' יוחנן שניהן מקרא אחד הן דורשין (שמות ל) מדם חטאת הכפורים אחת, רבנן אמרי עבודות שהוא נכנס פעם אחת בשנה. רבי יהודה אומר מקום שהוא נכנס בו פעם אחת בשנה

רבי הושעיה בשם ר' פס במתנות הפרכת, מהני שיחזור ויתן מדם השעיר אבל במתנות הבדים פר מעכב את השעיר. אים שחט השעיר קודם מתנת הפר—חייב לחזור ולשחוט שעיר אחר!

אמר רבי לעזר נתן מדם הפר על בין הבדים ועל בין הפרוכת, ואחר כך שחט את השעיר הנעשה בתחילה, כשר.

אמר רבי יוסה אילו נשפך מדם הפר (ומדם השעיר) המונח בכוס שמא אינו מביא פר אחד וכשר! אלמא "שחיטת הפר" יכול להיות אחר נתינת דם שעיר מה בין שחט עד שלא נתן ה"ה אף ששחט שעיר קודם נתינת דם הפר, כשר מה בין שחט משנתן! אילו אמר ונתן יאות

רבנן אמרי שלש לשלש לכושר ושלש לפסול. ר' לעזר ור"ש אומר ארבעים ושלש לכושר וארבעים ושלש לפסול. רבנן אמרי כל שבע ושבע כפרה בפני עצמה. רבי אלעזר ורבי שמעון אמרי כל אחד ואחד כפרה בפני עצמו. רבי זעירה בשם ר' לעזר טעמא דר' לעזר בי רבי שמעון (ויקרא טז) וכלה מכפר את הקדש אפילו אין שם אלא מתנה אחת, אמרה התורה כלה!

אמר רבי לעזר נתן מקצת מתנות ונשפך הדם, מביא אחרים תחתיהן. אלו ואלו נשפכין כמצותן. לכן צריכה כשנקרא

יוחנן (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר אין לך בו אלא כפרת נפש בלבד. ר' חיייה בשם ר' יוחנן (שם) כל אכליו יכרת אין לך בו אלא כרת נפש בלבד. א"ר זעירה הקדיש דם, של בהמת חולין ביניהון. מ"ד אין לך בו אלא כפרת נפש בלבד וזה הואיל ואין בו כפרה, יש בו מעילה. מ"ד אין לך בו אלא כרת נפש בלבד וזה הואיל ויש בו כרת, אין בו מעילה

[אתא ר' בא בשם ר' יוחנן הקדיש דם לבדק הבית מועלין בו. והוה ר' זעירה חדי בה, סבר על דרבנן איתאמרת. א"ל ומה בידך? ועל דר"ש איתאמרת!]

*ר' בא בריה דר' חיייה בר בא: כך משיב ר"ש לחכמים אילו מכרן שמא אינו תופס דמיהן כלומר הותר הדם לתשמיש חול--אלמא מעיקרא בר מעילה הוא. ולפיכך יוצא ע"י מכירה מה ביניהן ומה בין דמיהן?

ופליג על ההיא דא"ר לעזר: יש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין, לפיכך אם מכרן אינו תופש את דמיהן. ויש מהן שאמרו לא נהנין ולא מועלין, ואם מכרן תופש את דמיהן. דישון המזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין לפיכך אם מכרן אינו תופש את דמיהן. הדמים לא נהנין ולא מועלין בהם, ואם מכרן תופש את דמיהן: הרי לרבנן שאין מועלין בדם--ואפ"ה תופש את דמיו ויוצא לחולין ע"י מכר

הלכה ז משנה כל מעשה יוה"כ האמור על הסדר הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום. הקדים דם השעיר לדם הפר יחזיר ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר.

אם עד שלא גמר את המתנות שמבפנים נשפך הדם יביא דם אחר ויחזיר ויזה בתחילה מבפנים וכן בהיכל וכן במזבח הזהב שכולן כפרה וכפרה בפני עצמן ר' אלעזר ור' שמעון אומר ממקום שפסק

עליהן לשם פסול. אפי' כשנפסלו הדמים מחמת מחשבת פסול אמר רבי יוסה ויאות! אילו נתן מקצת מתנות ונשפך הדם שמא אינו מביא אחרים תחתיהן ומועלין בראשונים.

ר' חגיי בעא קומי ר' יוסה עד כדון כששחט את הראשונים לשם פסול והשניים לשם כושר. שחט את הראשונים לשם כושר, ואת השניים לשם פסול? שמא פוסל הראשונים א"ר יוסה מצינו פסול מוציא מיד פיגול, מצינו פסול מוציא מיד כושר?!

מסכת יומא פרק ו

הלכה א משנה שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים ולקחתן כאחת, אע"פ שאינן שוין כשרים. לקח אחד היום ואחד למחר כשרים.

מת אחד מהן, אם עד שלא הגריל מת אחד מהן, יקח זוג לשני. ואם משהגריל מת, יביא שנים ויגריל עליהם כתחילה.

ויאמר: אם של שם מת, זה שעלה עליו הגורם לשם יתקיים תחתיו. ואם של עזאזל מת, זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו, והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת ציבור מתה רבי יהודה אומר תמות

ועוד א"ר יהודה: נשפך הדם, ימות המשתלח. מת המשתלח, ישפך הדם:

גמרא שעירים- מיעוט שעירים שנים. א"כ למה אמר שני? שיהו שוין. כבשים- מיעוט כבשים שנים. אם כן למה נאמר שני? שיהו שוין. צפרים- מיעוט צפרים שתיים א"כ למה נאמר שתי? שיהו שוות. חצוצרות מיעוט חצוצרות שתיים. אם כן למה נאמר שתי? שיהו שוות. התיב ר' חגיי קומי ר' יוסה והא כתיב (דברים יז) ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה' מעתה אנשים מיעוט אנשים שנים. א"כ למה נאמר שני? שיהו שוין?! והא כתיב (שמות

כג) לא תטה משפט גר יתום והרי מצאנו גר דן עם מי שאינו גר, יתום דן עם מי שאינו יתום, אלמנה דנה עם מי שאינה אלמנה!! מה תלמוד לומר שני? אלא מפניא להקיש לגזירה שוה נאמר כאן שני ונאמר להלן שני, מה שני שנאמר כאן אנשים ולא נשים ולא קטנים, אף שני שנאמר להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים. הרי למדנו שאין האשה מעידה, מעתה אין האשה דנה.

ר' יוסה בי רבי בון רבי חונה בשם רב יוסף נאמר כאן שני (דברים יז) על פי שנים עדים ונאמר להלן שני (במדבר יב) וישאר שני אנשים במחנה מה שני שנאמר להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים אף שני שנאמר כאן אנשים ולא נשים ולא קטנים. א"כ למה נאמר ועמדו שני האנשים? שלא יהא אחד עומד ואחד יושב, אחד שותק ואחד מדבר, אחד מדבר כל צורכו ואחד את אומר לו קצר בדברך. שלא יהא הדיין מסביר פנים כנגד אחד ומעיז פנים כנגד האחר. מעמיד לזה ומושיב לזה. משום רבי ישמעאל אמרו אומר לו לבוש כשם שהוא לובש או הלבישו כשם שאתה לבוש. אמר רבי יהודה שמעתי שאם רצה הדיין להושיב את שניהן מושיב ואי זה האסור? שלא יהא אחד עומד ואחד יושב אחד מדבר כל צורכו וכו'

רבי בא בשם רב הונא צריכין העדים להיות עומדין כשהן מעידין עדותן ר' ירמיה בשם רבי אבהו אף הנידונין צריכין להיות עומדין בשעה שהן מקבלין עדותן.

שוין בדמים ואין שוין בשבח הדמים=אחד שמן ואחד רזה אין השעירין כמצוותן. שוין בשבח הדמין ואין שוין בדמים השעירים כמצוותן. משובח בגופו שמינה משובח במראיו "תואר" מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר נישמענינה מן הדא: אביב קצור, יבוש לקצור, לעניין עומר אביב קצור קודם. הדא

אמרה משובח בגופו, משובח במראיו, משובח בגופו קודם כ חומר קודם לצורה.....

כניי מתניתא: יביא שנים ויגריל עליהם בתחילה ויאמר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו. איזה מהן קרב תחילה? רב אמר שני שבין זוג שני. ר' יוחנן אמר שני שבין זוג ראשון. א"ר זעירה טעמא דר' יוחנן (ויקרא טז) ועשהו חטאת בראשון. א"ר לא טעמא דרבי יוחנן ועשהו חטאת קבעו שיזדווג לו חבירו ולא ידחה. אין בע"ה נידחין וע"כ לוקחין מזוג ראשון ואתיה כהיא דא"ר יונה בשם ר' זעירה ועשהו חטאת, קבעו בתלייה [??שיהא תולה על לא הודע]. על דעתיה דר' יוחנן, מת שני שבין זוג ראשון, שני שבין זוג שני מהו שידחה? אתא רבי בא ר' חייה בשם ר' יוחנן מת שני שבין זוג ראשון, שני שבין זוג שני כבר נדחה

כל שכן מחליפה שיטתיה דרב, מת שני בזוג שני, שני שבזוג ראשון כבר נדחה!

הגריל שלשה שעירים ונתן מאחד על הבדין, מאחד על הפרוכת, מאחד על מזבח הזהב, אי זה מהן המשתלח? ר' זעירה אמר לכפר "עליו" את שהוא מכפר בו חבירו משתלח, את שאינו מכפר בו אין חבירו משתלח. ר' הילא אמר לכפר עליו את שהוא גומר בו את כל הכפרה חבירו משתלח את שאינו גומר בו את כל הכפרה אין חבירו משתלח. ע"ד דר"ז שלשתן משתלחין על דעתיה דר' הילא אינו משתלח אלא אחרון בלבד:

שאין חטאת ציבור מתה ר' יהודה אומר תמות: וקשיא על דר' יהודה ויש אדם מגריל למיתה משעה ראשונה? א"ר אבון ולא אשכחנן כן על דר"א, דר"א אמר ימותו! תמורה 3:2 א"ר מנא הן דאת מקשי לה על דר' יהודה קשיתה על דמתניתא דתנינן תמן וולד חטאת וחטאת שמתו בעליה ימותו

ויש אדם מימר למיתה משעה ראשונה!

הלכה ב משנה בא לו אצל שער המשתלח וסמך שתי ידיו עליו ונתוודה. וכך היה אומר: אנא השם עוו פשעו חטאו לפניך עמך בית ישראל אנא השם כפר נא וגומר:

גמרא תני בר קפרא עוו פשעו חטאו. שלא להזכיר גניין של ישראל

יעמד חי מלמד שהוא עתיד למות. עד מתי הוא חיה? עד וכלה מכפר את הקודש דברי ר' יהודה. רש"א עד שעת הוידי. ע"ד דר' יהודה אין הוידי מעכב. ע"ד דר"ש הוידי מעכב. מה נפק מן ביניהון? שלחו בלא וידי ע"ד דר' יהודה אינו צריך להביא שער אחר על דעתיה דר"ש צריך להביא שער אחד. אף בפר כן שחטו בלא וידי על דעתיה דרבי יהודה אין צריך להביא פר אחר, על דעתיה דר"ש צריך להביא פר אחר

נתוודה ושחטו ונשפך הדם ואת אמר צריך להביא פר אחר, צריך להתוודות עליו פעם שנייה או כבר יצא בוידייו של ראשון?

אף בשעיר המשתלח כן מת קודם וידי, ומביא אחרת צריך להגריל עליו פעם שנייה, או כבר יצא בהגרילו של ראשון:

הלכה ג משנה מסרו למי שהוא מוליכו. הכל כשירין להוליכו אלא שעשו כהנים גדולים קבע ולא היו מניחין ישראל להוליכו

אמר רבי יוסי מעשה והוליכו ערשלא מציפורין וישראל היה:

גמרא (ויקרא טז) ושלח ביד איש להכשיר את הזר. עתי שיהא עתיד. עתי שיהא מזומן. עתי אף בשבת. עתי אף בטומאה. לא הוא עתיד הוא מזומן? אלא שלא ישלחנו ביד שנים. שילחו ביד שנים מהו

שיטמא בגדים? נישמענה מן הדא והמשלח לא המשלח את המשלח. הדא אמרה שילחו ביד שנים אינו מטמא בגדים

ברח השעיר דרך הליכה, מטמא בגדים. דרך חזירה, אים כבר הגיע לצוק, וברח לצד ירושלים ורדף אחריו, אינו מטמא בגדים אינו מטמא בגדים. שאלו את ר"א חלה השליח אמר להן כך תהו בשלום! ואם חלה המשתלח, אמר להן יכול הוא לטעון אתכם ולי! דחיו ולא מת אמר להן כך יהו אויבי השמים! לא שהיה ר"א מפליגן אלא שלא היה אומר להן דברים שלא שמעון מימיו.

וחכמים אומרים חלה השליח, משלחו ביד אחר. חלה המשתלח, מרכיבו על החמור. דחיו ולא מת, יורד אחריו וממיתו. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה איברין איברין משמת שמעון הצדיק היה בורח למדבר, והסרקין ישמעאלים אוכלין אותו. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה גורל של שם עולה בימין, משמת שמעון הצדיק פעמים בימין פעמים בשמאל. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה נר מערבי דולק, משמת שמעון הצדיק פעמים כבה פעמים דלק. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה לשון של זהורית מלבין, משמת שמעון הצדיק פעמים מלבין פעמים מאדים. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היה אור המערכה מתגבר ועולה משהיו נותנין שני גזירי עצים בשחרית לא היו נותנין כל היום, משמת שמעון הצדיק תשש כוחה של מערכה ולא היו נמנעין להיות נותנין עצים כל היום. כל ימים שהיה שמעון הצדיק קיים היתה ברכה משולחת בשתי הלחם ובלחם הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד עד כזית ויש מהן שהיו אוכלים ושביעין ויש מהן שהיו אוכלין ומותירין, משמת שמעון הצדיק ניטלה ברכה משתי הלחם ומלחם

הפנים והיה נופל לכל אחד ואחד מהן עד כאפון הצנועים היה מושכין את ידיהן והגרגרנים היו פושטין את ידיהן. מעשה בכהן אחד בציפורין שנטל חלקו וחלק חברו והוא היה נקרא בן האפון עד היום. הוא שדוד אמר (תהלים עא) אלהים פלטיני מיד רשע מכף מעוול וחומץ.

תני ארבעים שנה עד שלא חרב בית המקדש היה נר מערבי כבה ולשון של זהורית מאדים וגורל של שם עולה בשמאל והיו נועלין דלתות ההיכל מבערב ומשכימין ומוצאין אותן פתוחין אמר לו רבן יוחנן בן זכאי היכל! למה אתה מבהלינו יודעין אנו שסופך ליחרב. שנאמר (זכריה יא) פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך.

ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה ובשנה האחרונה אמר להן בשנה זו אני מת אמרו לו למי

נמנה אחריו? בשעת פטירתו אמר להם חוניו בני ישמש תחתי נתקנא בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלישו באונקלי וחגרו בצילצול העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחריו הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום עבודה זרה וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה זה שלא ירד לה, כך. היורד לה על אחת כמה וכמה דברי רבי מאיר

אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה: אלא לא קיבל עליו חוניו שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה, ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעי אחיו, אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה! והלישו באונקלי וחגרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שישתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו. סח להם כל המאורע בקשו להרוג את חוניו. רץ מפניהם ורצו אחריו רץ לבית המלך ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא! זה הוא! הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם שמים שנאמר [ישעיה י"ט] והיה ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה, כך. המבקש לירד לה על אחת כמה וכמה:

הלכה ד משנה וכבש עושין לו הבבליים

מייניקתינוק ייזיל בגיניה: יאכילנו

הלכה ה משנה ומה היה עושה? חלק לשון של זהורית, חציו קשר בסלע וחציו קשר בין קרניו. ודוחפו לאחוריו, מתגלגל ויורד, לא היה מגיע למחצית ההר עד שהוא נעשה איברים איברים

בא וישב לו תחת הסוכה האחרונה עד שתחשך. מאימתי מטמא בגדים? משיצא חומת ירושלם. רבי שמעון אומר משעת דחייתו לצוק:

גמרא בראשונה היו קושרין אותו בחלונותיהן ויש מהן שהיה מלבין ויש מהן שהיה מאדים והיו מתביישין אלו מאלו. חזרו וקשרו אותו בפתחו של היכל ויש שנים שהיה מלבין ושנים שהיה מאדים חזרו וקשרו אותו בסלע. כתיב (ישעיהו א) לכו נא ונוכחה וגו' תני רבי אליעזר אומר (שם) אם יהיו חטאיכם כשנים כבין שמים וארץ, 500 שנה כשלג ילבינו, יותר מכאן, כצמר יהיו. לא לבן כ"כ רבי יהושע אומר אם יהיו חטאיכם כשנים כשני אבות הראשונים 147+180+175 כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו. אומר רבי יודא בר פזי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו בראשונה בית ראשון אם יאדימו כתולע כצמר יהיו בשני. ורבנן אמרין בזמן שעוונותיו של אדם כפי שניוכגון שעשה 70 עבירות וכו' יותר מכאן כצמר יהיו:

הלכה ו משנה בא לו אצל הפר ואצל השעיר הנשרפין, קרען והוציא את אימוריהן נתנם במגס, והקטירן על גבי המזבח. קלען במקלות והוציאן לבית השריפה.

מאימתי מטמאין בגדים? משיצאו חומת העזרה. ר"ש אומר משיצא האור ברובן:

גמרא בא לו אצל פרו וכו' אנן תנינן בא לו אצל הפר ואצל שעיר הנשרפין. אית תניי

שהיו מתלשין בשערו ואומרים לו טול וצא טול וצא!

יקירי ירושלם היו מלוין אותו עד סוכה הראשונה י' סוכות מירושלם עד צוק. תשעים ריס [שבעה ומחצה לכל מיל] הרי 12 מיל מירושלים עד צוק על כל סוכה וסוכה אומרים לו הרי מזון והרי מים! מלוין אותו מסוכה לסוכה חוץ מן האחרון שבהן שאינו מגיע עצמו לצוק אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו:

גמרא אית תניי תני כבש גופו, "כעין כבש" =היו שומרין אותו אית תניי תני כבש ממש. אמר רבי חייא בר יוסף אלכסנדרין היו אומרים עד מתי אתם תולין את הקלקלה בנוי:

יקירי ירושלם היו מלוין אותו עד סוכה הראשונה: תני עשר סוכות בתוך שנים עשר מיל דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר תשע סוכות בתוך עשרה מיל. רבי יוסי אומר חמש וכולן על ידי עירוב. וכן אמר לי אליעזר בני יכול אני לעשותן שנים על ידי עירוב.

על כל סוכה וסוכה אומר לו הרי מזון והרי מים לייפות את כוחו למה שאין יצר הרע תאב אלא דבר שהוא אסור לו כהדא רבי מנא סלק למבקרה לרבי חגיי דהוה תשיש א"ל צחינא אני צמא אמר ליה שתה! שבקיה ונחת ליה, בתר שעה סלק לגביה אמר ליה מה עבדת ההיא צחיותך? א"ל כד שרית לי אזלת לה...

רבי חייא בר בא הוה משתעי הדין עובדא: חד בר נש הוה מהלך בשוקא וברתיה עימיה, אמרה ליה ברתיה אבא צחיא אנא! אמר לה אורכין ציבחר המתני מעט א"ל אבא צחיא אנא! א"ל אורכין ציבחר, ומתת.

רבי אחא כד מפני מוספא, אחר שנגמר מוסף הוה אמר קומיהון אחינן! מאן דאית ליה

תני בא לו כהן גדול לקרות. אמר רבי חנניה קרא מסייע למתניתן (ויקרא טז) והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו. מה כתיב בתריה ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת. אמר רבי מנא ואפילו כהן דתנינן תנייא ברייא אתיא היא, כאנש דסלק מטבריא לציפורין, עד דהוא בטיבריא, תיכף כשיצא אמרין בציפורין הוא יתיב אע"פ שעדיין לא הגיע לעזאזל, כבר "נקרא" כאילו הגיע שם, אבל באמת אינו רשאי לשרוף עד שיגיע--ועד זמן ההיא, קורא

רבי זריקן א"ר זעירה שאל, פרים הנשרפים ושעירין הנשרפין שניטמאו מהו שישרפו כמצותן? חוץ ל-3 מחנות מה צריכה ליה בשניטמאו לאחר זריקה, אבל אם ניטמו לפני זריקה קורא אני עליו במועדו אף בשבת במועדו אף בטומאה

אמר ר' יוסי מר משיח ועדה שלא כתב בו במועדו לית שמע מינה כלום. ואף כשנשטמא ל פ נ י זריקה, מביא אחר א"ר מנא לא מיתמנע ר' יוסי הוי הכא [הקשה מהא דתנן פרים הנשרפין "שנשטמאו", הא ק"צ הוא!] וא"ל רבי בון בר חייא קיים בפר משיח ועדה

ר' אלעזר שאל, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצא רוב האבר המושלים לרוב רובו בפנים, אך רוב אבר בחוץ (ואי שדית מיעוט אבר בחוץ, הרי רובו בחוץ) ומדחה: פשיטא דבתר רוב "בהמה" אזלי!! לא צורכא דלא, יצא אבר אבר, ואחר כן יצא רוב האבר המושלים לרוב

ר' חיה בר בא אמר, ר' לעזר שאל, פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצאו וחזרו. פשיטה דרך חזירה אינו מטמא בגדים.

לא צורכא דלא, מכיון שהתחילו לצאת מהו שיטמו בגדים? התיב ר' בא והא תנינן היו סובלין אותן במוטות יצאו הראשונים חוץ לחומת עזרה, והאחרונים לא יצאו, הראשונים מטמין בגדים האחרונים אינן מטמין בגדים עד שיצאו. יצאו אלו ואלו

מטמין בגדים. אמר רבי יודן אבוי דר' מתניה, שנייא היא דכתיב והוציא את כ ל , עד שיוציא רשות כל המוציא אבל ביו"כ לא כתיב "כל"

רבי ירמיה אמר רבי לעזר שאל פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שיצאו, מהו שיפסלו משם יוצא? מה צריכה ליה כרבי שמעון בן לקיש. ברם כרבי יוחנן פשיטא ליה. כיון דסופו לצאת, אין נפסל משום יוצא דאיתפלגון: השוחט תודה בפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם. רבי יוחנן אמר חוץ לחומת ירושלים. אבל לפנים מן החומה, אין בעיה--כיון שסופו לצאת רבי שמעון בן לקיש אמר חוץ לחומת העזרה. רבי שמעון בן לקיש כדעתיה דאמר רבי אמי בשם ר"ש בן לקיש בשר שלמים שיצא ואחר כך נכנס ונזרק עליו מן הדם כבר נפסל משם יוצא.

אמר רבי יוסה ואפילו כרבי יוחנן צריכה ליה, ירושלים אף על פי שאינה מחיצה לקדשי קדשים מחיצה היא לקדשים קלים חוץ לחומת ירושלים אינה מחיצה לא לקדשי קדשים ולא לקדשים קלים. דילמא גרע טפי

אמר רבי מנא אין מחיצה להן.

רבי לעזר שאל פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מהו שיטמו אוכלין בלא הכשר, בלא טומאה, מפני שסופן לטמות טומאה חמורה? התיב שמואל קפודקיא מעתה יטמו את אימוריהן! אלא בשפירשו, אחר שכבר הקטיר האימורין ואפילו תימר לא פירשו, כהדא אין מי חטאת מטמין דבר, לחזור וליטמות ממנו. אין מ"ח מטמא את עצמו...

התיב ר' ירמיה הרי נבלת עוף הטהור הרי הוא מטמא טומאת אוכלין בלא הכשר, בלא טומאה, מפני שסופן לטמות טומאה חמורה! אמר רבי יוסה נבלת עוף הטהור אין לה מחיצה, אלו יש להן מחיצה! דווקא

כשמוציאן חוץ לעזרה א"ר מנא נבלת העוף הטהור יש לה מחיצה, אדם הוא מחיצתה! דאי לא כן אילו הביא כלב והלבישו בגדים והאכילו נבלת עוף הטהור שמא מטמא בגדים בבית הבליעה? א"ר לעזר דרומיא נבלת העוף הטהור מחיצתה בכל מקום, אלו מחיצתן חוץ לירושלים =עזרה

א"ר לעזר פרים הנשרפין ושעירין הנשרפין ששחטן לזרוק את דמן למחר, פיגל. להקטיר אימורין למחר, פיגל. לשרוף את בשרו למחר, לא פיגל. שלא חישוב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח

ר' שמיי בעי אבדו האימורין מהו לזרוק את הדם על הבשר? ולא שמיע דא"ר לעזר שלא חישוב לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח! אין הבשר חשוב לזרוק עליו הדם

תנא ר' זכיי זר ששרף מטמא בגדים. לא צורכה דלא, מהו שיהו כשירים בלילה? ק"ו מה אם הקטר אימורים שאינן כשירים בזר כשירים בלילה, אלו שהן כשירין בזר אינו דין שיהו כשירין בלילה

והשורף לא המצית את האור ולא המסדר את המערכה אי זהו השורף? זהו המסייע בשעת שריפה א"ר יוסי הדא אמרה מסייע בשעת שריפה מטמא בגדים

ר' אמי בשם ר"א המהפך בכזית מטמא בגדים. לא צורכה אלא היה עומד בפנים מחומת ירושלים ובידו קורה ומהפך בכזית מהו? נישמענה מן הדא: והוציא ושרף, מה המוציא עד שיוציא לחוץ, אף השורף עד שישורף בחוץ.

תמן אמר חזקיה (במדבר כ) וטמא עד הערב לרבות השורף אף הכא כן:

הלכה ז משנה אמרו לו לכה"ג הגיע שעיר למדבר. ומניין היו יודעין שהגיע שעיר למדבר? דידכאות היו עושין ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר. א"ר

יהודה והלא סימן גדול היה להן! ג' מילין מירושלם ועד בית חורון, מקום המדבר הולכין מיל וחוזרין מיל ושוהין כדי מיל, ויודעים שהגיע שעיר למדבר. ר' ישמעאל אומר והלא סימן אחר היה להם! לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלבין שנא' (ישעיהו א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

מהו דידכיות? קבלן: אבנים גדולות

מסכת יומא פרק ז

הלכה א משנה בא לו כה"ג לקרות אם רוצה בבגדי בוץ קורא ואם לאו באיסטלית לבן משלו

חזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכה"ג וכה"ג עומד ומקבל וקורא ועומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה ח' ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפילה.

הרואה כה"ג שהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפים הרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כה"ג כשהוא קורא לא מפני שאינו רשאי אלא שהיתה דרך רחוקה ומלאכת שניהן היתה נעשית כאחת:

גמרא מניין לקריאת הפרשה? ר' אידי בשם ר' יצחק (ויקרא טז) ויעש מה ת"ל כאשר צוה ה' את משה מיכן לקריאת הפרשה. רבי אמי בשם ר' יוחנן שירי עבודות עובדן בבגדי לבן משלו. א"ר מתנא מתניתא אמרה כן ואם לאו באיסטלית לבן משלו. ר' יוסה בעי, למה? שהן בחוץ? הרי

שחיטה הרי אינה אלא בחוץ, והוא עובדה בבגדי זהב!

ר' יסא בשם ר' יוחנן רצה עובדה שירי עבודות בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן. מצינו שחיטה, רצה עובדה בבגדי זהב רצה עובדה בבגדי לבן?!

בכל אתר את אמר הולכין אחר התורה, והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן?! אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן. והא תמן מייבלין אוריתא גבי ריש גלותא! שאינן חשובין כ"כ! א"ר יוסה בי רבי בון תמן ע"י שזרעו של דוד משוקע שם אינן עבדין לו כמנהג אבהתון.

תמן תנינן מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. מדלגין בנביא ואין מדלגין מנביא לנביא. ובנביא של שנים עשר מותר. אין מדלגין בתורה ר' ירמיה בשם רשב"ל שאין גלין ס"ת ברבים. ר' יוסה בעי הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה אלא כדי שישמעו ישראל תורה של סדר. והא תנינן קורא אחרי מות ואך בעשור! שנייא היא שהיא סדרו של יום. תדע לך דארשב"ל בכל מקום אינו קורא על פה והכא קורא.

ר' יוסה מפקד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי כד דהיא חדא אוריא תהא גייל לה להדי פרוכתא שלא יראו בנ"א שמגלין אותו כד אינון תרתי, תי מייבל חדא ומייתא חדא:

ומברך עליה שמנה ברכות על התורה הבוחר בתורה על העבודה שאותך נירא ונעבוד על ההודייה הטוב לך להודות על מחילת העון מוחל עונות עמו ישראל ברחמים על המקדש הבוחר במקדש וא"ר אידי השוכן בציון על ישראל הבוחר בישראל על הכהנים הבוחר בכהנים על שאר תפלה ותחינה ובקשה שעמך ישראל צריכין להוושע לפניך בא"י שומע תפלה:

הלכה ב משנה ואם בבגדי בוך קרא קידש

ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו. יצא ועשה את אילו ואת איל העם ואת שבעת כבשים תמימים דברי ר' אליעזר. ר"ע אומר עם תמיד של שחר היו קריבין.

ופר העולה ושעיר הנעשה בחוץ היו קריבין עם תמיד של בין הערבים.

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן ולבש וקידש ידיו ורגליו נכנס להוציא את הכף ואת המחתה

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב ולבש קידש ידיו ורגליו נכנס והקטיר את הקטורת והטיב את הנרות

קידש ידיו ורגליו ופשט ירד וטבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי עצמו ולבש מלווין אותו עד ביתו וי"ט היה עושה לכל אוהביו שיצא בשלום:

גמרא א"ר יוחנן זו דברי ר"א ור"ע. אבל דברי חכמים: כולהו פר ושעיר וכבשים היו קריבין עם תמיד של בין הערביים.

ר' חונה בשם רב יוסף אתיא דר' לעזר כב"ש, כמה דב"ש אמרי תדיר מקודש, מקודש קודם. כן ר' לעזר אומר תדיר מקודש, מקודש קודם. היך עבידה? עבודת היום מקודשת, ומוספי היום תדירין. עבודת היום קודמת למוספי היום.

####תני: פר והאיל, ואילו ואיל העם ושבעת כבשים תמימים, היו קריבין עם תמיד של שחר. והשעיר היו קריבין עם תמיד של בין הערבים. רשב"ל אמר טעמא דהן תנייא: כדי לסמוך חטאת לחטאת, ועולה לעולה.

ואית דבעי מימר: הפר והאיל ושבעת

[א"ר יוחנן הכל מודין בהוצאת כף ומחתה
שהוא לאחר תמיד בין הערבים]

ולמה בבגדי לבן? א"ר חייא בר בא
כשירות של מעלן כך שירות של מוטן, מה
למעלן (יחזקאל ט) ואיש אחד בתוכם לבוש
בדים, אף למטן (ויקרא טז) כתנת בד קדש
ילבש:

הלכה ג משנה כהן גדול משמש בשמונה
כלים. וההדיוט בארבעה. בכתנת ומכנסים
במצנפת ואבנט. מוסיף עליו כה"ג חושן
ואפוד ומעיל וציץ.

באילו נשאלין באורים ותומים. ואין
נשאלין בהן להדיוט אלא למלך ולבית דין
ולמי שצורך הצבור בו:

גמרא מפני מה כה"ג משמש בשמונה
כלים? ר' חנניה חבורן דרבנן אמר כנגד
המילה שהיא לח' ימים על שם (מלאכי ב)
בריתי היתה אתו. מפני מה אינו משמש
בבגדי זהב? מפני הגאווה א"ר סימון על שם
(משלי כה) אל תתהדר לפני מלך א"ר לוי
שאין קטיגור נעשה סניגור אתמול כתיב
בהם (שמות לב) ויעשו להם אלהי זהב
ועכשיו הוא עומד ומשמש בבגדי זהב?!

תני ר' חייא "ולבשם" ובלו שם. שם היו
גנוזין שם היו מרקיבין ולא היו כשירים
ליה"כ הבא. תנא ר' דוסא אומר כשרים הם
לכהן הדיוט. תני רבי אומר שתי תשובות
בדברחדא שטעון גניזה ועוד... אחת בבגדי כהן
גדול ואחת בבגדי כהן הדיוט.

תני לא נחלקו רבי ור"א בי ר"ש על אבניטו
של כה"ג ביה"כ שהוא של בוך ועל שאר
ימות השנה שיש בו כלאים. ועל מה
נחלקו? על אבנטו של כהן הדיוט, שרבי
אומר יש בו כלאים ור"א בי ר"ש אומר אין
בו כלאים. רבי יעקב בר אחא ר' אבהו
בשם ר' יוחנן טעמא דרבי (שמות כט)
ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר צויתי

כבשים תמימים היו קריבין עם תמיד של
שחר. והשעיר אילו ואיל העם, היו קריבין
עם תמיד של בין הערבים. והדין תניא
חולק עבודות. מ"ט? (ויקרא טז) ויצא
ועשה את עולתו ואת עולת העם כאמור
בענין, מה אמור בענין? אילו ואיל העם

א"ר בון בר חייא ושעיר מ"ט? לכו"ע קרב בסוף
מלבד חטאת הכפורים. כבר קדמה חטאת
הכפורים (שם) ###

נראה, דלכו"ע אילו ואיל העם קריבין עם תמיד של בין
הערביים, גם שעיר החיצון. ופליגי אם יש עוד עולות
[כגון קצת כבשים] שקריבין עם תמיד של בין הערביים [אך
לא ידעתי איך ומה להגיה]

ובא אהרן אל אהל מועד מאיכן בא?
מקריית הפרשה. ולהיכן הוא הולך?
להוציא כף ומחתה. כתיב ויצא ועשה את
עולתו ואת עולת העם ואח"כ תמיד של בהע"ב
ואת אמר הכין?! ולא כן א"ר יוחנן הכל
מודין בהוצאת כף ומחתה שהוא לאחר
תמיד של בין הערבים! א"ר יוסה בן חנינה
כל הפרשה כתובה על סדר חוץ מזו.

#א"ר יוסה עוד היא אמורה על סדר! ובא
אהרן אל אהל מועד מאיכן בא? מקידוש
הראשון שהיה בידו, ולאין הוא הולך?
לקידוש האחרון. כ מקרא זה לא מדבר כלל מהוצאת
כף ומחתה---רק להודיענו קידוש כשלוש בגדי זהב לבסוף
[כשבא לקטרת של בין הערביים], ועוד קידוש כשפושט
בגדי קדש א"ר מנא קומי רבי יוסה למה לי נן
אמרין חוץ מקידוש האחרון שמא אינו חייב
לקדש לבסוף (כשהוא מחליף לבגדי חול) א"ל שנייא
היא דכתיב ובא ויצא ופשט את בגדי הבד
שאין ת"ל אשר לבש וכי עלת על דעתינו
כלום הוא פושט אלא מה שהוא לובש א"כ
למה נאמר אשר לבש הקיש פשיטה
ללבישה מה לבישה בקידוש ידים ורגלים
אף פשיטה בקידוש ידים ורגלים

דריש מהאי קרא שיש עוד עבודה בבגדי לבן א"ר
אלעזר יש לך עבודה אחרת שהוא עובדה
בבגדי לבן ואי זו זו? זו הוצאת כף ומחתה

אתכה. מה בגדי אהרן יש בו כלאים אף בגדי בניו יש בהן כלאים. מה עבד לה ר"א בי ר"ש מה אהרן בראוי לו, אף בניו בראוי להן.

אמר רבי סימון כשם שהקרבנות מכפרין כך הבגדים מכפרין. בכתונת ומכנסיים מצנפת ואבנט. כתונת היתה מכפרת לובשי כלאים אית דבעי מימר על שופכי דמים כמה דאת אמר ויטבלו את הכתונת בדם. מכנסיים היה מכפר על גילוי עריות כמה דאת אמר (שמות כח) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה. מצנפת היתה מכפרת על גסי הרוח כמה דאת אמר (שמות כט) וישם את המצנפת על ראשו. אבנט היה מכפר על הגנבים ואית דבעי מימר על העוקמנים א"ר לוי ל"ב אמה היה בו והיה מעקמו לכאן ולכאן. חושן היה מכפר על מטי הדין כמה דאת אמר (שמות כח) ועשית חשן משפט. אפוד היה מכפר על ע"ז כמה דאת אמר (הושע ג) ואין אפוד ותרפים. מעיל ר' סימון בשם ר' יונתן דבית גוברין שני דברים לא היתה בהן כפרה וקבעה להן התורה כפרה ואלו הן האומר לשון הרע וההורג נפש בשגגה האומר לשון הרע לא היתה לו כפרה וקבעה לו התורה כפרה זוגי המעיל (שמות כח) והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו יבא קול ויכפר על קול, ההורג נפש לא היתה לו כפרה וקבעה לו התורה כפרה מיתת כה"ג (במדבר לה) וישב בה עד מות הכה"ג.

תני ר"א בן יעקב אומר נאמרה כפרה בפנים ונאמר כפרה בחוץ. מה כפרה האמורים בחוץ, עגלה ערופה בן הבקר מכפר על שופכי דמים. אף כפרה אמורה בפנים, בן הבקר? פר יו"כ מכפר על שופכי דמים! ולמה צריך למיתת כה"ג? כאן בשוגג כאן במזיד. שנייא היא עגלה ערופה בין שוגג בין מזיד? וודאי מכפר על שניהם! א"ר יוסה כאן על

חט ידוע וכאן על חט שאינו ידוע. על רצחה ידועה הוצרך מיתת כה"ג

ציץ אית דבעי מימר על הגודפנים אית דבעי מימר על עזי פנים מ"ד על הגודפנים ניהא דכתיב (שמואל א ט) ותטבע האבן במצחו גלית שהיה מגדף וכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד מ"ד על עזי פנים (ירמיהו ג) ומצח אשה זונה היה לך. ולמה נקרא שמם אורים? שהן מאירין לישראל. ותומים שהן מתימין לפנייהם את הדרך. שבעת שהיו ישראל תמימין היו מכוונין להן את הדרך. שכן שמצאנו שבידו"ש שיקר להם" בפרשת פילגש להן בגבע בנימין א"ר יהודה ח"ו לא בידו הם בגבע בנימין שבראשונה אמר "עלה" ולא אמר "נתתיו" ובשנייה אמר עלה ואמר נתתיו.

ואין נשאלין שתי שאילות כאחת, אם נשאלו, אית תניי תני משיבו על הראשונה ואין משיבו על השנייה. ואית תניי תני משיבו על השנייה ואינו משיבו על הראשונה. ואית תניי תני משיבו לא על הראשונה ולא על השנייה.

מ"ד משיבו על הראשונה ואינו משיבו על השנייה, והכתיב (שמואל א כג) ויאמר דוד ה' אלהי ישראל וגו' היסגרני בעלי קעילה בידו? וגו' הירד שאול? ויאמר ד' ירד... דוד לא שאל כהוגן, לא צורכא, הירד שאול? וע"כ השיבו על הראשונה ה"משוער"

מ"ד אינו משיבו לא על הראשונה ולא על השנייה והכתיב ויאמר דוד היסגרני בעלי קעילה אותי וגו'. דוד ביקש עליה רחמים (שמואל א כג) ה' אלהי ישראל הגד נא לעבדך והכתיב (שמואל א ל) וישאל דוד בה' לאמר ארדף אחרי הגדוד הזה האשיגנו! עוד היא בקש עליה רחמים. תדע לך שהרי שתיים שאל והשיבו שלש, (שמואל א ל) ויאמר לו רדף כי השג תשיג

והצל תציל

אית תניי תני: הקול היה שומע. אית תניי תני: הכתב בולט. מ"ד הקול היה שומע ניחא דכתיב וישמע את הקול. מ"ד הכתב היה בולט והא לית חי"ת בשבטים ולא צד"י ולא קו"ף בשבטים? אברהם יצחק יעקב כתוב עליהן והא לית טי"ת בשבטים? (בראשית מא) כל אלה שבטי ישראל היה חקוק עליהן:

מסכת יומא פרק ח

הלכה א משנה יה"כ אסור באכילה ובשתייה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה.

המלך והכלה ירחצו את פניהם, והחיה תנעול את הסנדל דברי ר"א. וחכמים אוסרין:

גמרא ענוש כרת ואת אמר הכין! "אסור" א"ר הילא לפחות מכשיעורין נצרכה.

תענו את נפשותיכם- יכול ישב לו בחמה וצינה כדי שיצטער ת"ל (ויקרא טז) כל מלאכה לא תעשו מלאכה אסרתי לך במקום אחר ועינוי אסרתי לך במקום אחר. מה מלאכה שאסרתי לך במקום אחר מלאכה שחייבין עליה כרת אף עינוי שאסרתי לך במקום אחר עינוי שחייבין עליו כרת. ואלו הן אלו הפיגולין והנותרין, מנין לרבות את הטבלין? ת"ל (שם) תענו את נפשותיכם ריבה. מרבה אני את הטבלין שהן במיתה ולא ארבה את הנבלה שאינה במיתה? ת"ל תענו את נפשותיכם ריבה. ארבה את הנבילות שהן בלא תעשה, ולא ארבה את החולין שאינן בל"ת? ת"ל תענו את נפשותיכם ריבה. ארבה את החולין שאינן בעמוד ואכול ולא ארבה את התרומה ומעשר שני שהן בעמוד אכול? ת"ל תענו

את נפשותיכם ריבה. ארבה את התרומה והמעשר שאינן בבל תותיר ולא ארבה את הקדשים שהן בבל תותיר? ת"ל תענו את נפשותיכם ריבה

ד"א תענו את נפשותיכם, דבר שהוא עינוי אגב בית נפש ואי זו זו? זו אכילה ושתייה. משום ר' ישמעאל אמרו נאמר כאן תענו את נפשותיכם ונאמר להלן (דברים ח) ויענך וירעיבך מה עינוי שנא' להלן עינוי רעבון אף עינוי שנאמר כאן עינוי רעבון

ולמה ששה דברים? כנגד ששה עינויין האמורין בפרשה והא ליתנון אלא חמשה! א"ר תנחומא ואחד מוסף פרשת פינחס

ברחיצה- ר' זעירה בר חמא רבי יוסי בי ר' חנינא בשם רבי יהושע בן לוי בתענית צבור- מרחיץ פניו ידיו ורגליו כדרכו. בתשעה באב- מרחיץ ידיו ומעבירן על פניו. ביוה"כ מרחיץ ידיו, ומקנחן במפה, ומעביר את המפה על פניו. רבי יונה תרי מרטוטה ויהב לה תותי כרה שורה סמרטוט ונותנו תחת הכר

והא תני אין בין ט' באב לתענית ציבור אלא איסור מלאכה במקום שנהגו. היה הולך אצל רבו אצל בתו ועבר בים או בנהר אינו חושש. ניטנפו רגליו מטבילין במים ואינו חושש. הורי רבי בא כהן=כמו הנך תנאי תנייא. הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו שמותר להרחיצם במים. תני אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו בעיר יחלוצו. וכן בט"ב וכן בתענית ציבור.

ובסיכה- כהדא דתני בשבת בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בט"ב ובתענית ציבור סיכה שהיא של תענוג אסור, שאינה של תענוג מותר.

והא תני שוות סיכה לשתייה לאיסור ולתשלומין אבל לא לעונש זר הסך שמן של

תרומה, אינו חייב מיתה ביה"כ לאיסור אבל לא לעונש והא תני (ויקרא כב) ולא יחללו להביא את הסך ואת השותה! א"ר יוחנן לית כאן סך. א"ר אבמרי לית כאן סך לית כאן שותה. דל כן, דאלת"ה דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף? כיון שאכילה ושתייה מצטרפין (למעילה), אלמא מחד קרא נפקא

מניין שהוא מחזור בעשה? איסור סיכה "עשה" מן תורה אר"א בשם רבי סמיי (דברים כו) ולא נתתי ממנו למת. מה נן קיימין אם להביא לו ארון ותכריכין? לחי הוא אסור דבר שאינו אוכל כל שכן למת! ואיזה דבר שמותר לחי, ואסור למת הוי אומר זו סיכה. אלמא סיכה כשתייה לענין מע"ש

ובנעילת הסנדל- תני כל אלו שאמרו אסורין בנעילת הסנדל יצא לדרך נועל הגיע לדרך חולץ. וכן באבל וכן במנוחה

אית תניי תני יוצאין באמפליא ביום הכפורים ואית תניי תני אין יוצאין. אמר רב חסדא מאן דאמר יוצאין באמפליא של בגד. ומאן דאמר אין יוצא באמפליא של עור. ר' יצחק בר נחמן סלק לגבי רבי יהושע בן לוי בלילי צומא רבא נפק לגביה לבוש סוליסה slipper אמר ליה מה הוא דין? א"ל איסתניס אנא. רבי שמואל בר נחמן סלק לגביה ריב"ל בלילי תעניתא, נפק לגביה לבוש סוליסה, א"ל מה הוא דין? א"ל איסתניס אני. ר' סמיי חמונה נפיק בלילי תעניתא לבוש סוליסה. חד תלמיד מן דרבי מנא, הורי לחד מן קריבווי דנשיא, מלבש סוליסה. א"ל אין מן הדה? א"ל מן דריב"ל הוא. א"ל ריב"ל איסתניס הוה:

ובתשמיש המטה. אתי חמי ברחיצה הוא אסור, בתשמיש המטה לא כל שכן? איך יטבול טבילת עזרא? תפתר במקום שאין טובלין או קודם שהתקין עזרא טבילה לבעלי קריין [רבי יעקב בר אחא ר' ייסה בשם ריב"ל]

אין קרי=חייב ט"ע אלא מתשמיש המטה. רב הונא אמר אפילו ראה עצמו ניאות תוך חלום. הוו בעיין מימר ובלבד מאשה, ר' יונה ור' יוסא תרוויהון אמרין אפי' מדבר אחר. והא תנינן יה"כ אסור באכילה ובשתייה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה, ותני עלה בעלי קריין טובלין כדרך בנענה ביה"כ, לית הדא פליגא אדריב"ל דריב"ל אמר אין קרי אלא מתשמיש המטה! אלמא חייב ט"ע אף קרי בלי תשמיש! פתר לה בששימש מטתו מבעוד יום ושכח ולא טבל. והא תני מעשה בר' יוסי בר חלפתא שראו אותו טובל בצנעה ביה"כ, אית לך למימר באותו הגוף הקדוש בשוכח. ששכח לטבול עיו"כ (ע"כ, ראה קרי בליל יו"כ שלא מחמת תשמיש) [

המלך- על שם (ישעיהו לג) מלך ביפיו תחזינה עיניך.

הכלה- מפני איבה.

והחיה תנעול את הסנדל דברי ר"א הוינן סברין מימר על סופה, אשכח תני על כולהון:

הלכה ב משנה האוכל ביה"כ ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה. והשותה מלא לוגמיו חייב.

כל האוכלין מצטרפין לככותבת, וכל המשקין מצטרפין לכמלוא לוגמיו. אכל ושתה אין מצטרפין:

גמרא א"ר יוסה זאת אומרת שצריך למעך את חללו. דל כן דאלת"ה ניתני כמוה וכגלעינתה ומחללה! תני ר"ש בן אלעזר בכותבת נמרית

תני מלא לוגמו. מה ופליג? מלוא לוגמיו שהוא ניתן ללוגמא אחת. ממלא צד אחד בדוחק, ונראה כב' צדדין מלאין

תני משם ב"ש מלוא לוגמיו ברביעית. ר'

חייה בר אדא בעי קומי ר' מנא ולמה לא תניננה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה? א"ל מפני לוגמו של בן אבטיח שהיה מחזיק יותר מרביעית: ב"ה לקולא

הלכה ג משנה אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. אכל ושתה ועשה מלאכה חייב ב' חטאות.

אכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה, שתה משקין שאינן ראויין לשתיה, שתה ציר או מוריס, פטור.

תינוקות אין מענין אותן ביה"כ. אבל מחנכין אותן קודם שנה וקודם שנים, בשביל שיהו רגילין למצוה:

גמרא למה? חייב רק אחת שתייה בכלל אכילה, אין אכילה בכלל שתייה.

מניין שהשתייה בכלל אכילה? רבי יונה שמע לה מן הדא (ויקרא יז) על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא יאכל דם מה נן קיימין? אם בדם שקרש והתני דם שקרש אינו לא אוכל ולא משקה! [קס"ד דאינו חייב עליו] אלא כי נן קיימין כמות שהוא, והתורה קראה אותו אכילה!

[והא תני המחזה את החלב וגמאן, הקפה את הדם ואכלו הרי זה חייב!!] מה אינו לא אוכל? לטמא טומאת אוכלין. ולא משקה, לטמא טומאת משקין אבל לענין "איסור" שפיר חשיבא!]

חזר רבי יונה ושמעה מן הכא (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאווה נפשך מה נן קיימין? אם בנותן טעם יין בתבשיל, והלא הטעם לפגם הוא! רבנן דקיסרין אמרין תיפתר באילין אורזנייה וגמזוזנייה מיני תבשיל שהיין נותן בהם טעם לשבח כל הטפל

לאכילה כאכילה.

רבי יוסי שמע לה מן הכא: שבועה שלא אוכל, ואכל ושתה, חייב. [חברייא אמרין אינו חייב אלא אחת] אל' שתייה בכלל אכילה! אמר לון רבי יוסי אמרין דבתרא! שבועה שלא אוכל ושלא אשתה, ואכל ושתה, חייב שנים. אילו מי שהיו לפניו שני ככרים ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה וחזר ואמר שבועה שלא אוכל ככר זה שמא אינו= הינו חייב שנים?! בבלי שבועות 23

רבי חנניה בשם רבי פינחס שמע לה מן הכא: שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן ראויים לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה פטור. הא אם שתה משקין הראויין לשתיה חייב! לא בשבועה שלא אוכל?! ניחא כמתני' דנן מרין =שאנחנו "גורסין" שבועה שלא אוכל, ברם כרבנן דאינון מרין =גורסין שבועה שלא אוכל ושלא אשתה?

רבי חנינא שמע לה מן הדא: אכל ושתה בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת. לענין יו"כ שתייה בכלל אכילה

רבי אבא מרי שמע לה מן הכא (דברים כו) לא אכלתי באוני ממנו אלא שתיתי?!

ניחא כמאן דאמר שבועה שלא אוכל, ושתה. ברם כמאן דאמר שבועה שלא אשתה, ואכל? ומתרץ.. שתייה בכלל אכילה ואין אכילה בכלל שתייה.

אית דבעי משמע מן הדא (דברים יב) לא
תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך
ויצהרך. תירושך זה היין ויצהרך זו סיכה
והתורה קראה אותה אכילה!

ואינו מחזור = סיכה אינו כשתייה מה"ת אין תימר
מחזור הוא, ילקה עליו חוץ לחומה.

[אמר רבי יוסי בן חנינא אין לוקין חוץ
לחומה אלא על מעשר שני טהור שנכנס
לירושלים ויצא]

מניין שאינו מחזור? כהדא דתני: בשבת בין
סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של
תענוג מותר. ביום הכיפורים בין סיכה
שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של
תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור
בסיכה שהיא של תענוג אסור ושאינה של
תענוג מותר. והתני שוות סיכה לשתייה
בתרומה לאיסור ולתשלומין, אבל לא לעונש
ש. ביום הכיפורים. לאיסור אבל לא
לעונש.

מניין שהוא מחזור בעשה? (כגון סך שמן מע"ש
חוץ לחומה, עובר בעשה) רבי לעזר בשם רבי
סימיי (דברים כו) לא נתתי ממנו למת. מה
נן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין
דבר שהוא אסור לחי, לחי הוא אסור כל
שכן למת! איזו דבר שהוא מותר לחי והוא
אסור למת? הוי אומר זו סיכה אלמא סיכה
כשתייה (שמותר לסוך במ"ש (כיון דאתיא מכללא, קרי ליה
"עשה")):

אזהרה למלאכת היום- (ויקרא כג) כל

מלאכה לא תעשו. עונש- (שם) והאבדתי
את הנפש ההיא. אזהרה למלאכת הלילה-
וכל מלאכה לא תעשו. עונש לעינוי היום-
(שם) כי כל הנפש אשר לא תעונה, ונכרתה
הנפש ההיא. עונש למלאכת הלילה- לית
כאן. אזהרה לעינוי היום והלילה- לית כאן.
עונש, לעינוי הלילה- לית כאן

ס"ל שאין "אזהרה" לעינוי רשב"ל בעי מה הוה
ליה למימר ביה לא תעונה?! שיאכל משמע!
אלא לא תאכל? כל אכילות שבתורה כזית
וכאן ככותבת! אמר רב הושעיה השמר פן
ולא תעונה הא תלת אזהרן! א"ר חונה
השמר באותה האמירה שאמרתי לך!!

[(דברים כד) השמר בנגע הצרעת לשמור
מאד ולעשות וגו']

תני רבי חייא לא יאמר עונש במלאכה
שאינו צריך, הייתי למד מן העינוי, מה אם
העינוי הקל חייבין כרת, מלאכה החמורה
אינו דין שיהו חייבין עליה כרת! הא לא
נאמר עונש במלאכה, אלא ליתן אזהרה
לעינוי. מה עונש שנאמר במלאכה אזהרה
לפניו, אף עונש שנאמר בעינוי אזהרה
לפניו.

תני ר"א בן יעקב אומר: נאמר (ויקרא טז)
בעצם היום הזה במלאכה, ונאמר בעצם
היום הזה בעינוי. מה בעצם היום הזה שנא'
במלאכה לא חלקתה בו בין יום ללילה, בין
עונש לאזהרה. אף בעצם היום הזה שנאמר
בעינוי לא נחלק בו בין יום ללילה בין
עונש לאזהרה.

א"ר זעירה הדא אמרה למידין גזירה שוה
אפי' מופנה מצד א'. א"ר יודן ולא דר"ע
היא דר"ע אמר למדין מגזירה שוה אע"פ
שאינה מופנה!

עד כדון כר"ע כר' ישמעאל? תני ר'
ישמעאל (שם) והיתה לכם לחוקת עולם

בחדש השביעי וכו' הקיש מלאכה לעינוי מה מלאכה שאסרתי לך מלאכה שחייבין עליה כרת, מוזהרין עליה. אף עינוי שאסרתי לך עינוי שחייבין עליו כרת, מוזהרין עליה

ר' אבהו בשם ר' יוחנן האוכל כלאי הכרם לוקה. ר' אבהו בשם ר"י הכוסס חיטי תרומה לוקה. ר' אבהו בשם ר"י המגמע חומץ של תרומה לוקה. המגמע חומץ של תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. הכוסס חיטי תרומה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. ר' אומר אומר אני שהוא משלם קרן וחומש. מגמע חומץ ר' ירמיה בשם ר' אמי מודין חכמים לר' במגמע חומץ של תרומה לאחר טיבול, בסוף סעודה משלם קרן וחומש שהחומץ משיב את הנפש:

תינוקות אין מענין אותן ביה"כ: רב חונה פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביה"כ ולא מחנכין אותן. קודם לשנה קודם לשנתיים, מחנכין. רבי יוחנן פתר מתניתא תינוקות אין מענין אותן ביה"כ אבל מחנכין. קודם לשנה קודם לשתיים משלימין עד איכן? ר' אחא ר' חיינה ר' יעקב בר אידי בשם ר"ש בן חלפתא: כבן תשע וכבן עשר:

הלכה ד משנה עוברה שהריחה, מאכילין אותה עד שתשוב נפשה

חולה מאכילין אותו על פי בקיאי, אם אין שם בקיאי מאכילין אותו על פי עצמו עד שיאמר דיי:

גמרא בתחילה תוחבה ברוטב, אם שבה נפשה הרי יפה, ואם לאו נותנין לה מגופו של איסור.

שתי עוברות באו לפני ר' טרפון שלח לגבון תרין תלמידים אמר לון אזלון ואמרון לון צומא רבה הוא! אמרין לקדמיא ושדך and

she was satisfied וקריו עלוי (תהלים כב) מבטן אמי אלי אתה. אמרין לתינינא ולא שדך וקרין עלוי (תהלים נח) זרו רשעים מרחם תעו מבטן דוברי כזב

חולה אומר יכול אני ורופא אומר אינו יכול, שומעין לרופא. רופא אומר יכול הוא, וחולה אומר איני יכול, שומעין לחולה. לא צורכא אלא חולה אומר יכול אני, ורופא אומר איני יודע, ר' אבהו בשם ר' יוחנן נעשה כספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת:

הלכה ה משנה מי שאחזו בולמוס hunger מאכילין אותו אפי' דברים טמאים עד שיאורו עינוי.

מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר הכבד שלו, ר' מתיה בן חרש מתיר.

ועוד אמר ר' מתיה בן חרש החושש בגרונן מטילין בתוכו סם בשבת מפני שהוא ספק נפשות שכל ספק נפשות דוחה את השבת

מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם. ספק חי ספק מת. ספק נכרי ספק ישראלי. מפקחין עליו. מצאוהו חי מפקחין עליו, ואם מת יניחוהו:

גמרא מניין שמאכילין אותו דבילה וצימוקין של תרומה? מן הדא (שמואל א ל) ויתנו לו פלח דבלה ושני צמוקים ר' חונה אמר עשרים וארבעה עשרונות של לחה"פ בנזב שאכל דוד ברעבון אכלן. ר' יוחנן מטתיה כן אחזו בולמוס ואכל מה דאשכח קדמוי וקרין עלוי (קהלת ז) החכמה תחיה בעליה

תני מאכילין אותו את הקל בקל, נבילה ותרומה מאכילין אותו מתרומה. טבל ושביעית מאכילין אותו שביעית. חלה וערלה צריכה? א"ר יוסה קשיתה קומי ר' בא תרומה בעון מיתה, ונבילה בלא תעשה ואת אמר הכין! כמאן דאמר מאיליהן קיבלו

עליהן את המעשרות=מעשר בזה"ז דרבנן:

סימני כלב שוטה, פיו פתוחה רירו יורד
אזניו סרוחות זנבו נתון בין שתי יריכותיו
מהלך לצדדין והכלבין נובחין בו וי"א אף
הוא נובח ואין קולו נשמע. מה עיסקיה
דהדין כלב שוטה? רב ושמואל חד אמר
רוח חזונית עולה עליו, וחורנה אמר אשה
עושה כשפים ובודקת בו.

גרמנישם עבדיה דר' יודן נשייא, נשכו כלב
שוטה והאכילו מחצר כבד שלו ולא נתרפא
מימיו. אל יאמר לך אדם שנשכו כלב שוטה
וחיה, שעקצו חורבר וחיה, שבעטתו פרדה
וחיה, ובלבד פרדה לבנה.

מניין שספק נפשות דוחה את השבת? ר'
אבהו בשם ר' יוחנן (שמות לא) אך את
שבתתי תשמרו מיעוט. אית דבעי מימר
אמרה תורה חלל עליו שבת והוא יושב
ומשמר שבתות הרבה

רבי זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן: מבוי
שכולו עכו"ם וישראל אחד דר בתוכו ונפלו
בו מפולת, מפקחין עליו בשביל ישראל של
שם.

עד איכן? תרין אמורין חד אמר עד חוטמו,
וחורנה אמר עד טיבורו. מאן דאמר עד
חוטמו בהוא דהוה קיים, מצאו "עומד" ומאן
דאמר עד טיבורו בהוא דהוה רבון=מצאו
"רבון"

תני הזריז משובח, והנשאל מגונה, והשואל
הרי זה שופך דמים.

תני כל דבר שהוא של סכנה אין אומר
יעשו דברים בעכו"ם ובקטנים אלא אפילו
בגדולים בישראל מעשה שנפלה דליקה
בחצירו של יוסי בן סמאי בשיחין וירדו בני
קצרה של ציפורין לכבותו ולא הניח להן.
אמר הניחו לגבאי הקב"ה שיגבה את חובו!
מיד קשר עליו הענן וכיבהו. ובמוצאי שבת
שלח לכל אחד ואחד מהן סלע, ולא יפרכוס

שלהן חמשים דינר. אמרו חכמים לא היה
צריך לעשות כן! אי"צ למחות בנכרי שבא לכבות

חד נפתיי הוה מגיריה דר' יונה היה שכינו של ר'
יונה נופלת דליקתא במגירותיה דר' יונה,
אזל ההוא נפתייא בעי מטפתהרצה לכבותו ולא
שבקיה ר' יונה, א"ל בגדך מדלי? במזלך יתפנה
האש? א"ל אין! ואישתיזב כולה ניצולו כולם

ר' יודן דכפר אמי, פרס גולתיה על גדישא,
ונורא ערקא מיניה: והאש ברח ממנו

הלכה ו משנה חטאת ואשם ודאי מכפרין.
מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה.
התשובה מכפרת על עבירות הקלות על
עשה ועל לא תעשה. ועל החמורות הוא
תולה עד שיבוא יום הכיפורים ויכפר:

גמרא תמן תנינן ועל זדון מקדש וקדשיו
שעיר הנעשה בפנים וי"כ מכפר. ועל שאר
עבירות שבתורה קלות וחמורות, זדונות
ושגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה,
כריתות ומיתות ב"ד, שעיר המשתלח
מכפר. לא היא קלות עשה ולא תעשה. לא
היא חמורות כריתות ומיתות ב"ד!! רבי
יודה אומר כיני מתני': הקלות והחמורות-
אותן הקלות בין שעשאן בזדון בין שלא
עשאן בזדון. אותן החמורות בין שנתוודע
לו בהן בין שלא נתוודע לו בהן. אלו הן
הקלות: עשה ולא תעשה. אלו הן החמורות:
כריתות ומיתות בית דין. כשם שהשעיר
הנעשה בפנים מכפר על הזדונות ותולה על
השגגות בדבר שיש בו חיוב קרבן. אף
שעיר המשתלח מכפר.

ניחא לא הודע, הודע, לא כן תנינן חייבי
חטאות ואשמות וודאין שעבר עליהן יה"כ
חייבין, אלמא אין יו"כ מכפר כשנודע לו! וחייבי
אשמות תלויין פטורין. א"ר בון בר חייה
בין שנתוודע לו בהן, שעשה ספק עברה וחיוב
להביא אשם תלוי בין שלא נתוודע לו בהן

תמן תנינן על אלו חייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודע שלהם אשם תלוי. האוכל היו"כ... ולא כבר כיפר יה"כ? ר"ש בשם רבי לוי סוכייה במורד ביוה"כ היא מתני'. אומר "אל יכפר לי יו"כ" [ודלא כדלקמן] ולמה לא אמר=תירץ בשלא נתוודע לו בהן? מילתיה אמרה ואפי' לא נתוודע לו בהן יה"כ מכפר

עשה- אע"פ שלא עשה תשובה. לא תעשה- ר' שמואל בשם רבי זעירא והוא שעשה תשובה:

הלכה ז משנה האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אחטא ויוה"כ מכפר, אין יוה"כ מכפר.

עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר, ושבינו לבין חבריו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבריו. את זו דרש ראב"ע (ויקרא טז) מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר ושבינו לבין חבריו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבריו

אר"ע אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים! שנא' (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו' ואומר (ירמיהו יז) מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל:

גמרא האומר אין עולה מכפרת, אין עולה מכפרת עלי, מכפרת היא. אי איפשי שתכפר לי, אינה מכפרת לו על כרחו. אין יה"כ מכפר, מכפרת היא. אי איפשי שיכפר לי, מכפר הוא לו על כורחו. א"ר חנניה בריה דר' הלל לא כולא מן הדין בר נשא מימור למלכא לית את מלך

והעולה מכפרת על הרהור הלב. מ"ט? (יחזקאל כ) והעלה על רוחכם היו לא תהיה. וכן איוב אומר (איוב א) והשכים

בבקר והעלה עלות מספר כלם וגו' הדא אומר שהעולה מכפרת על הרהור הלב.

רבי אומר על כל עבירות שבתורה יה"כ מכפר חוץ מן הפורק עול והמיפר ברית והמגלה פנים בתורה אם עשה תשובה מתכפר לו ואם לאו אינו מתכפר לו

ר' זבידא א"ר יסא מקשי, מיסבור סבר ר' שתשובה מכפר בלא יו"כ? ר' אשיין רב יונה ר' בא ר' חיה בשם ר' יוחנן: מודה ר' שאין תשובה מכפר בלא יו"כ

הא מיתה מכפרת בלא תשובה? שמא אף לרבנן תני יום מיתה כיום תשובה! מאן תנינא רבי. הווי הדא היא דתנינן מיתה ויום הכיפורים מכפרין עם התשובה דלא כרבי דלדידה אי"צ תשובה

שאל ר' מתיה בן חרש את ראב"ע בישיבה, אמר לו שמעת ד' חלוקי כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש? אמר לו ג' הם, חוץ מן התשובה! כתוב אחד אומר (ירמיהו ג) שובו בנים שובבים וכתוב אחד אומר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם וכתוב אחר אומר (תהלים סט) ופקדתי בשבט פשעם וגו' וכתוב אחר אומר (ישעיהו כב) אם יכפר העון הזה לכם עד תמתן. הא כיצד? עבר על מ"ע ושב מיד, אינו זו ממקומו עד שימחול לו עליו הכתוב אומ' שובו בנים שובבי'. העובר על מצוה בל"ת ושב מיד התשובה תולה ויוה"כ מכפר עליו הכתוב אומ' כי ביום הזה יכפר עליכם. העובר על כריתות ומיתות ב"ד במזיד התשובה ויה"כ מכפרין מחצה והייסורין בשאר ימות השנה מכפרין מחצה עליו הכתוב אומר ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. אבל מי שנתחללו בו ש"ש אין כח לא בתשובה לתלות ולא ביה"כ לכפר ולא בייסורין למרק אלא תשוב' ויה"כ מכפרין שלישי, והייסורין מכפרין שלישי והמיתה ממרקת בייסורין. עליו

הכתוב אומר אם יכפר העון הזה לכם עד תמתן הא למדנו שהמיתה ממרקת

א"ר יוחנן זו דברי ר' לעזר בן עזריה ור' ישמעאל ור"ע, אבל דברי חכמי' שעיר המשתלח מכפר. אם אין שעיר, היום מכפר. כיצד הוא מכפר? ר"ז אמר כל שהוא כל רגע ורגע רבי חנניה אומר בסוף. מה מפקא מביניהון? מת מרד, שאין רוצה שיכפר עליו המיתה ע"ד דר"ז כבר כיפר, ע"ד דר' חנניה לא כיפר.

אר"ז מתניא מסייעא לר"ח. חומר בשעיר מה שאין ביוה"כ, וביוה"כ מה שאין בשעיר, שיוה"כ מכפר בלא שעיר, והשעיר אינו מכפר אלא ביוה"כ. חומר בשעיר, שהשעיר מכפר מיד, ויה"כ מכפר משה שך. א"ר חונה איתתבת קומי ר' ירמיה ואמר תיפתר שהיה בדעתן להביא שעיר אחר, ולא הביאו. ע"כ אינו מכפר עד שתחשך וא"א להביא עוד ר' יוסי בי ר' בון בעי ואין הקב"ה רואה את הנולד שלא ימצאו שעיר! ויכפר מיד!

שמואל אמר: ההן דחטא על חבריה, צריך מימר ליה סרחית עלך! ואין קבלי' הא טבאות, ואין לא מייתי בני נש ומפייס ליה קומיהון. הדא היא דכתי' (איוב לב) ישר על אנשים. יעשה שורה של אנשים. ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא שוה לי אם עשה כן עליו הכתוב אומר (שם) פדה נפשו מעבר בשחת וחיתו באור תראה. מית צריך מפייסותיה על קיברתיה, ומימר סרחית עלך!

תני עבירו' שנתודה עליהן ביה"כ שעבר א"צ להתוודות עליהן יוה"כ הבא אם עשה כן עליו הכתוב אומר (משלי כו) ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו. תני ר' לעזר אומר ה"ז זריז ונשכר מ"ט דר' לעזר (תהלים נא) וחטאתי נגדי תמיד. מה מקיים ר"א טעמא דרבנן ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו בשונה באותה העבירה. אבל

ווידוי שפיר דמי מה מקיימין רבנן טעמא דרבי לעזר וחטאתי נגדי תמיד שלא יהו בעיניו כאילו לא עשאו, אלא כשעשאו ונמחל לו. אבל לא יתוודה

מצות הוידוי עיוה"כ עם חשיכה עד שלא נשתקע במאכל ובמשתה, אע"פ שנתודה בערבית צריך להתוודות בשחרית, אע"פ שנתוד' בשחרית, צריך להתוודות במוסף, אע"פ שנתודה במוסף, צריך להתווד' במנחה, אע"פ שנתודה במנחה, צריך להתוודות בנעילה, שכל היום כשר לוידוי. כיצד הוא מתודה? ר' ברכיה בשם ר' בא בר בינה: רבוני חטאתי ומירע עשיתי ובדעת רעה הייתי עומד, ובדרך רחוקה הייתי מהלך, וכשם שעשיתי איני עושה! יה"ר מלפניך ה' אלהי שתכפר לי על כל פשעי ותמחול לי על כל עונותי ותסלח לי על כל חטאתי

תני צריך לפרוט את מעשיו דברי ר' יהודה בן בתירה. רע"א א"צ לפרוט את מעשיו. מ"ט דר"י? (שמות לב) אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב. מה עבד לה ר' עקיבה? מי גרם להם אני שהרביתי להם כסף וזהב! למה? שאין חמור נוהק אלא מתוך כפיפה של חרובין

כתיב (ירמיהו יד) מקוה ישראל ה' וגו' מה המקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל וכן אומר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם:

תם ונשלם והוגה שנית בס"ד ורחמי שמים יום ד משפטים כא שבט תשעז ויה"ר שאזכה לסיים כולו מסכתות (ראש השנה. סוכה וכו') ועוד הפעם נגמר בס"ד ד' מרחשוון תשעז [יום חתונת בן-אחותי החשוב ר' יעקב הופשטיין]

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה... Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי תשרי
תשע"א
יהושע יהודה גליק-
הוגה מחדש שלהי שבט
תשעז
כל מקום שכתוב ##
היינו שיש קושי
בסוגיא. **היינו
שהגהתי [הגה חשובה!]
(שנים) שוב הוגה
סוכות עז גם סוכות עז
[וכשיש ביטוי ירושלמי
מעניין כתבתי &
מסכת סוכה פרק א

הלכה א משנה סוכה שהיא גבוהה למעלה
מעשרים אמה פסולה ור' יהודה מכשיר
ושאינה גבוהה עשר טפחים ושאיין לה שלש

מתג האמה

פירוש קצר על תלמוד
ירושלמי סוכה

- 1) הפירוש מיועד
ללומד והוגה בבבלי
כמה זמן ובקי
במונחיה ומושגיה
- 2) כל מקום שאפשר
לשתוק שתקתי והנחתי
העבודה על
המעייין—ואף במקום
שפרשתי היא בתכלית
הקיצור
- 3) שניתתי כמה מן הנדפס
אים ראיתיה "כמעט
מוכרח", אך במקום
שאף אחר ההגה,
הסוגיא סתום, לא
הגהתי והנחתי מלפרשה

דפנות ושחמתה מרובה מצילתה פסולה:

גמרא שייך לעירובין [רבי יוסי אמר לה סתם. ר' אחא בשם רב: רבנן ילפין לה מפתחו של היכל. ור' יודה יליף לה מפתחו של אולם. אם מפתחו של אולם דיו ארבעים אמה דתנן תמן פתחו של אולם גובהו ארבעים אמה ורחבו עשרים אמה. תני ר' חייה אפי' ארבעים נ' אמה תני בר קפרא אפי' מאה אמה. א"ר אבין ר' יודה כדעתיה ורבנן כדעתהון. דתנינן תמן וכן גשרים המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה וחכמים אוסרין. היך מה דאת אמר תמן את רואה את התקרה כאילו היא יורדת וסותמת. כך את אמר הכא את רואה את המלתירה =קורה כאילו היא יורדת וסותמת.]

היא דעתיה דר' יהודה בסוכה. היא דעתיה במבוי. היא דעתהון דרבנן בסוכה. היא דעתהון במבוי.

ולא דמיי יש דברים כשרים בסוכה ופסולים במבוי כשרים במבוי ופסולים בסוכה! דוקרנין כשרים בסוכה ופסולין במבוי, ותני כן הביא ארבעה דוקרנין וסיכך על גביהן בסוכה כשר, ובמבוי פסול. [הדא דאת אמר בגבוהין ג' למעלה מכותל המבוי. אבל אם אינן גבוהין שלשה למעלה מכותלי המבוי, כשר. בשאין בהן רוחב ארבעה. אבל אם יש בהן רוחב ד' אפי' גבוהין כמה כשר.]

דפנות כשרות בסוכה ופסולות במבוי. תני כן שתים כהלכתן והשלישית אפי' טפח. ר' חייה בשם ר' יוחנן שתים של ז' ז' והשלישית אפילו טפח כשר. ובמבוי עד שיאה מגופף מד' רוחותיו.

רחב מעשר אמות- בסוכה כשר, ובמבוי פסול.

הדלה עליה את הגפן את הדלעת ואת הקיסוס וסיכך על גביו פסולה. ובמבוי כשר [הדא דאת אמר על בית סאתים, אבל יותר מבית סאתים נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים שאין מותר לטלטל בה אלא בארבע אמות].

חמתה מרובה מצילתה- בסוכה פסולה במבוי כשר.

סוכה מקורה פסולה. מבוי מקורה כשר. רבי אחא בשם רבי הושעיה לא סוף דבר מקורה. אלא אפילו נתן מלתירה ויש בה רוחב ארבעה טפחים מתרת את המבוי.

אילו בית שהוא גבוה מכמה, שמא אינו חייב במעקה?! אינו חייב במזוזה?! וסוכה פסולה למעלה מכ'

אלא בית מקורה ואין סוכה מקורה. מצינו סיכוך שהוא כקירוי !! בעי קירוי מעליא דתנינן תמן הרחיק את הסיכוך מן הדפנות ג' טפחים פסולה!!

אלא בית מגופף ואין סוכה מגופפת. פרוץ מרוח רביעית והרי אכסדרה שנפרצה במלואה לר"ה. רבי אילא בשם רב ורבי יוחנן תריהון אמרין מטלטלין בכולה!!

מאי כדון? רבי אבהו בשם רבי יוחנן התורה אמרה (ויקרא כג) בסכת תשבו עד עשרים אמה את יושב בצילה של סוכה. מעשרים אמה ולמעלן את יושב בצילן של דפנות.

#א"ר יונה הדא דאת אמר בנתונה למעלה מכ' אמה לדפנות, אבל אם היתה נתונה למטה מכ' אמה לדפנות כשירה. א"ל ר' יוסה על דעתך דאת אמר בסכך הדבר תלוי, ניתני סוכה שהיא נתונה למעלה מכ' אמה לדפנות פסולה. # הוגה בעצת ידידי ר' צבי פישמן

ר' בא בשם רב בשאינה מחזקת אלא כדי

ראש ורובו ושולחנו. אבל אם היתה מחזקת יותר כשרה. ר' יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה בשאין דפנותיה עולות עמה אבל אם היו דפנותיה עולות עמה כשרה. והא מתני' פליגא א"ר יהודה מעשה בסוכתה של הילני המלכה בלוד שהיתה גבוהה יותר מכ' אמה והיו חכמים נכנסין ויוצאין בה ולא אמר אדם דבר אמרו לו מפני שהיא אשה ואין אשה מצוה על המצות. אמר להן אם משם ראייה והלא שבעה בנים תלמידי חכמים היו לה אית לך מימר בסוכתה של הילני בשאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושולחנו אלא בשאין דפנותיה עולות עמה. מסתברא מה דאמר רבי יאשיה לית היא פליגא דכן ארחיהון דעתיריאי מיעבד דפנתא קלילין די ייא קרירה עליל. שייכנס שם אוויר

רב הושעיה בעי, הביא נסר ונתנו על גבי חולייה של עמוד פשיטא אם ימוד מן הנסר אין כאן עשרים אמה. אם ימוד מן הקרקע יש כאן עשרים אמה. מה את עביד ליה? ההרחק מן האיציטבא לדפנות כאויר פסול, כסכך פסול? אין תעבדינא כאויר פסול, פוסל בג' טפחים. אין תעבדינא כסכך פסול, אינו פוסל אלא בד' אמות. [ר' יוסה בי ר' בון בשם חזקיה: מפני מה אמרו סכך פסול אינו פוסל אלא בד"א, שלא בא אלא להיתירה של סוכה. לא נתנה רק כדי ל"התיר" הסוכה—שלא יהא חמתה מרובה]

א"ר מיישא ותמיה אנא, היך רב הושעיה צריכא ליה, ולמה לא יליף לה מן הדא דרבי בא בר ממל. דתנינן תמן המשלשל דפנות מלמעלן למטן אם גבוה מן הארץ ג' טפחים פסולה. וא"ר בא בר ממל כשאינו יושב ואוכל בצילן של דפנות אבל אם היה יושב ואוכל בצילן של דפנות = יושב על איציטבא, כשירה. = וה"ה לעניין כ' אמה, מודד מן האיציטבא

א"ר יוסה אין לית הדא דר' בא בר ממל. אולפן, מן מתניתן יליף לה ר' בא בר ממל. אים אין הדבר "קבלה" מרבו, יכול ללמדו ממתני' דתנינן תמן: כצוצטרא שהיא למעלה מן הים אין ממלין הימינה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים בין מלמעלן בין מלמטן. [וא"ר זעירא רב יהודה בשם רב והוא שתהא מחיצה משוקעת במים כמלואו של דלי.]

ולא דמיא! ים כרמלית היא אינה לא רשות היחיד ולא רשות הרבים. ברם הכא התורה אמרה בסכת תשבו מקרקע סוכה את מודד עשרים אמה.

היתה למטה מעשרה ותולה בה עיטורין שהן ראויין לסכך בהן ממעטין בה לפסול. ואם לאו, ממעטין בה, לכושר. כ המיעוט גורמת שייכשר

היתה למעלה מעשרים אמה ותולה בה עיטורין שהן ראויין לסכך בה ממעטין בה לכושר. ואם לאו, ממעטין בה לפסול.

אמר רבי שמי כשם שאמרו למעלן כך אמרו למטן. קש ותבן אין ממעטין בה, עפר וצרורות ממעטין. אמר רבי יוסה בי רבי בון עלו בו עשבים אין ממעטין בה.

מנין למעלה מעשרה שהיא רשות אחרת? רבי אבהו בשם רשב"ל (שמות כה) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת. וכתוב (שמות כא) אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. מה דיבור שנאמר להלן רשות אחרת אף דיבור שנאמר כאן רשות אחרת. וארון לא תשעה!? ר' זעירה בעי מנין לכפורת שהיא טפח. תנא רבי חנינה בן שמואל כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מידת אורכן ורחבן ושיעור קומתן. חוץ מן הכפורת שנתנה התורה מידת ארכה ורחבה ולא נתנה שיעור קומתה. ונלמדינה מכלי קטן

יהודה מחייב במזוזה.

מסתברא דרבי יהודה יודה לאילין רבנן. עיין מעשרות 3:3 [מודה לחיובם] ואילין רבנן לא יודון לרבי יהודה שאף על פי שיש שם ארבע אמות וארבע דפנות שהיא=סוכת החג פטורה מן המזוזה, ואינה טובלת במעשרות.

רבי שמעון אמר ארבע ורבנן אמרי שלש. מה טעמון דרבנן? סכות סכות הרי שלש אחד למעלן ושתיים למטן והשלישית מדבריהן. מה טעמא דרבי שמעון (ויקרא כג) סכת סכת סכות מלא. הרי ארבע. אחת למעלן ושלש למטן והרביעית מדבריהן.

רבי חייה בר אדא אמר תרין אמורין חד אמר טעמון דרבנן וחורנה אמר טעמא דרבי שמעון. מה טעמון דרבנן (ישעיהו ד) וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת למעלן, סוכות סוכות סוכות הרי שלש. מ"ט דר"ש וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת למעלן. סכת סכת סכות מלא הרי ד'.

רבנן דקיסרין שמעון טעמא דר"ש וטעמון דרבנן מן הדין קרייא: וסכה תהיה לצל יומם מחרב הרי אחת. (שם) ולמחסה ולמסתור. הרי שתיים. (שם) מזרם וממטר. רבנן עבדין מזרם וממטר אחת. ר"ש עבד מזרם וממטר שתיים.

ותני כן שתיים כהילכתן והשלישית אפילו טפח. ר' חייה בשם ר' יוחנן שתיים של ז' ז' טפחים, והשלישית אפילו טפח כשר. רב הושעיה בעי אותן של טפח שנתנן באמצע "דופן אמצעי" מהו? חזר ואמר אותן של ד' טפחים שנתנן באמצע מה הן? ר' יעקב בר אחא כהדין עובדא "4 טפחים בדופן אמצעי" אתא קומי רבי יסא ואכשר. ותני כן: חצר שהעמודין מקיפין אותה הרי העמודין כדפנות. הרי מצינו "לבוד" בסוכה! והא מתניתא פליגא! עשויות כהילכתן כשירות, שלא

שבמקדש. (שמות כה) ועשית לו מסגרת טפח סביב. מה כאן טפח אף כאן טפח. או אינו אלא (שם) ועשית זר זהב למסגרתו סביב. מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא. מאי כדון רב אחא בר יעקב אמר (ויקרא י) פני. אין פני פחותים מטפח.

רבי יוסה בעי אילו מגדל שהוא עומד בתוך הבית גבוה כמה שמא אינו מותר להשתמש מתוכו לבית ומן בית לתוכו?! אלא בשעת שהיה מרבע להן את הרוחות אנן קיימין. כשנסעו, והארון ברה"ר. היה הארון רה"י ואסור לטלטל ממנו למדבר. ניחא כמאן דאמר באמת ששה. ברם כמ"ד באמת חמשה. וארון לא שבעה טפחים ומחצה הוא. רב יעקב בר אחא אמר דבית רבי ינאי ור"ש בן יוצדק. חד יליף לה מן הארון. וחורנה יליף לה מן העגלות. ולא ידעינן מאן דיליף לה מן הארון מאן דיליף לה מן העגלות. מסתברא דבית רבי ינאי יליף לה מן הארון דבית ר' ינאי אמרי ארון תשעה וכפורת טפח. ור"ש בן יוצדק יליף לה מן העגלות.

ר' זעירה בעי מנין לעגלות שהן גבוהות י'? א"ר יוסה ואפי' תימר גבוהות י'. לא כן תני בשם ר' נחמיה צב= כמין קמרסטה היו. מכוסה במכסה עגול כעין turtle אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מזו לזו תרוטות מגולה היו.

[אילו חור ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבע שמא אינו אסור להשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו?!]

שיעור בית לעניין מעשרות. תני ר' אומר ארבע אמות אף על פי שאין שם ארבע דפנות. ר' שמעון אומר ארבע דפנות אף על פי שאין שם ארבע אמות. רבי יהודה אומר אף על פי שאין שם ארבע אמות וארבע דפנות. שהרי אף סוכת החג בחג, קובעת וכן היה רבי

כהילכתן פסולות. סברין מימר באמצע. שאים עשה פס באמצע (דופן אמצעי), פסול, מפני שאין כאן שני דפנות "כהלכתן" ###אמר רבי

אלו שלא

שמואל בר רב יצחק אלו שלא כנגד אלו. דופן ה"צדיי" משוך להלן מן דופן שכנגדו (בגוונא ד"נתן 4 טפח באמצע") ##

רב אמר אותה של טפח צריכה שתהא משוכה מן הכותל טפח. שמואל אמר אפילו כנוסה כמה, נראה מבחוץ ושווה בפנים, רואין אותה כאילו היא יוצא. ר' בא חנינא בר שלמיה רב ירמיה בשם רב אפילו כנוסה כמה, רואין אותה כאילו היא יוצא. רבי יעקב בר אחא א"ר יוחנן ורשב"ל חד כהדין וחד כהדין. כהנא ואסא עלון והון קומי רב כהדא דשמואל.

רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי והוא שתהא אותה הטפח נתונה בתוך ג' טפחים כלחיים.

רשב"ל בשם רבי יוסי בן חנינא נעץ ד' קנים בארבע זוויות של כרם, וקשר גמי מלמעלן מציל משם פיאה. ואין בו משום כלאים. א"ר יוחנן כמחיצת שבת כן מחיצת כלאים. א"ר יוחנן מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל ר' יוחנן בן נורי לנגינד והראהו שדה אחת וביתרתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשרה והיה נוטל אעים וסותם ודוקרנים וסותם עד שמייעטן

פחות מעשרה. אמר כזה כן מחיצת שבת. לא מהני "צורת הפתח", יותר מ'. אמר רבי חגי מתניתא אמרה כן: מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. אם אומר את שהפיאה מצלת יותר מעשר דייו חבל א'.

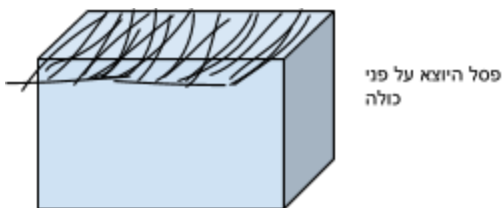
ר' יונה א"ר הושעיה בעי הדא פיאה מה את אמרת, מלמעלן? מן הצד? אין תימר מן הצד, כ"ש מלמעלן. אין תימר מלמעלן, הא מן הצד לא. ל"מ צוה"פ מן הצד. אין תימר מן הצד, יאות אמר רבי חגי. אין תימר מלמעלן, לא אמר ר' חגי כלום. להכי צריך 3 חבלים, דלא מהני צוה"פ מן הצד—אבל יותר מ' שפיר דמי!!

מה נפשך אם מלמעלן הרי מלמעלן אי מן הצד הרי מן הצד !! עכ"פ קשה, הו"ל להשימו מלמעלן!!! ומתרץ רבנן דקיסרין בשם רבי ירמיה תיפותר בעשוין כמין דוקרן וא"א למעלן

רבנן דחיפא בשם רשב"ל לגובה אפי' עד מאה אמה. א"ר יודן הדא דאת אמר, לענין כלאים, אבל לענין פיאה לא תהא פיאה גבוהה מן הקורה. גבוה יותר מ' 20 פסולה. אמר רבי יוסי היא כלאים היא שבת. על דעתיה דר' יוסה מה בין פיאה מה בין קורה? קורה מצלת מרוח אחת, פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. וע"כ מהני יותר מ' 20. ואתייא כהיא דאמר רבי זעירא בשם רב המנונא פיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה.

אמר רבי בא בר ממל טוטרפלויות שבכרכים אסור לטלטל תחתיהן. מפני שהן סוף תקרה. ואין סוף תקרה מציל משם פיאה. גם ל"א "פי תקרה יורד וסותם". א"ר פינחס אתא עובדא קומי ר' ירמיה בארבע עמודים ועליהם ארבעה פיסטלויות והתיר לטלטל

ראשי פסל היוצאין מן הסוכה נידונין
כסוכה. ר' חונה בשם רבנן דתמן ובלבד
על פני כולה.

ר' יעקב בר אחא רבי יסא רבי יוחנן בשם
רבי הושעיה : ואפילו שלא כנגד הדופן. ר'
יעקב בר אחא ר' חייא ר' יוחנן בשם ר'
הושעיה: ובלבד כנגד הדופן.

הדופן על דעתיה
 דרבי חייא נחא. על דעתיה דר' יסא מה
 היקלתה בה? חמתה מרובה מצילתה.

ושחמתה מרובה מצילתה פסולה. הא
מחצה למחצה כשירה. סוכה מדובללת,
שצילתה מרובה מחמתה כשירה. הכא את
אמר כשירה, והכא את אמר פסולה! רבנן
דקיסרין רב יצחק בר נחמן בשם רבי
הושעיה שנייא היא באילן שדרכו
לפסע: לקפוץ ממקום למקום לפיכך צריך צלתה מרובה
[מקשה ממתני' הדלה עליה ... סיכוך הרבה מהם...]

הלכה ב משנה סוכה הישנה בית שמאי פוסליו וב"ה מכשירין איזו היא הישנה? כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם החג אפי' מתחילת השנה

רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא
פאה מהו שתציל בסוכה? אמר לון פיאה
מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל
בסוכה, אמר לון אין סוף סכך מציל
בסוכה. מה בין זה לזה זה נעשה לכך וזה
אינו נעשה לכך.

א"ר אבהו כל אילין מיליין לענין משא ומתן, הא להורות אסור להורות. מה אם סוכה קלה את אמר אסור ל"א "פי תקרה". שבת החמורה לא כל שכן. ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירה מאן תנא פיאה מצלת לא רבי יוחנן בן נורי? א"ל &אדהי תנא. נכון, זו התנא!

נמצאת אומר לענין כלאים: כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה, אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור.

לענין שבת: כל הפחות משלשה כסתום.
משלשה ועד ארבע' מארבעה ועד עשר אם
העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ
רבה על העומד אסור. יותר מעשר אף ע"פ
שהעומד רבה על הפרוץ אסור. ר' חנניה
ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן לית כאן
משלשה ועד ארבעה יש כאן פירצה ג' אין
כאן מקום ארבעה. אפי' עומד, יש
לאסור. מתיב רבי מנא והתנינן מקיפין
בקנים. וקנה יש לו מקום!? א"ל לא
תתיביני פחות משלשה שכל הפחות
משלשה כסתום הוא. ר' יוסי בי רבי בון
בשם רב מ"מ מכיון שהעומד רבה על
הפרוץ מותר.

כשירה:

גמרא תני צריך לחדש בה דבר. חברייא אמרו טפח, ר' יוסה אומר כל שהוא. מ"ד כל שהיא ובלבד על פני כולה. אף במצה כן. מצה הישנה תפלוגתא דבית שמאי ודב"ה. א"ר יוסה דברי הכל היא. מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר בריא שלא דיקדק בה.

סוכת הרועים, סוכת היוצרים כשירה. סוכת הכותים- עשויה כהילכתה כשירה, שלא כהילכתה פסולה. העושה סוכה לעצמו, מהו אומר? ברוך אקב"ו לעשות סוכה. לאחר, לעשות סוכה לשמו. נכנס ליישב בה, אומר: ברוך אקב"ו ליישב בסוכה. משהוא מברך עליה בלילי יום טוב הראשון אינו צריך לברך עליה עוד מעתה.

חנין בר בא בשם רב: וזמן, מכיון שחשיכה מהו שיהא צריך להזכיר זמן. רב הושעיה אמר צריך להזכיר זמן. רבי אילא אמר צריך להזכיר זמן. ר' זבידה אמר צריך להזכיר זמן. ר' חייא בר אדא עביד לה שמועה, ר' זעירה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' הושעיה רבי יודה בר פזי בשם רבי חמה אבוי דרבי אושעיה, מכיון שחשיכה צריך להזכיר זמן:

הלכה ג משנה העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית. סוכה ע"ג סוכה העליונה כשירה והתחתונה פסולה. ר' יהוד' אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה:

גמרא שני סככין זה על גבי זה העליון חמתו מרובה מצילתו. התחתון אין צילתו מרובה מחמתו, ע"י זה וע"י זה צילתן מרובה מחמתן? מה הדין?

כמה יהא ביניהן ויצטרפו. כ' שייפסל משום סוכה ע"ג סוכה. תרין אמורין: חד אמר עשרה, וחורנה אמר ארבעה. מתיב

מ"ד עשרה למאן דאמר ארבעה משום אהל, מצאנו אוהל שהוא טפח!

רבי יהודה אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה. מה דיורין ממש או אפי' ראויה לדיורין?

מן מה דתנא חד סב קומי רבי זעירא ו"אפילו התחתונה כשירה" לית בר נש אמר אפי' אלא דהוא מודה על קדמייתא עליונה נמי כשירה, אך התחתונה כשירה רק כשאין אנשים ממש בעליונה הדא אמרה דיורין ממש: אפילו עליונה "ראוי לדירה", תחתונה כשירה

הלכה ד משנה פירס עליה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני הנשר, או שפירס ע"ג הקינוף, פסולה. אבל פורס הוא על נקליטי המטה:

גמרא תני תולה בה קיטיות rugs כשירה. א"ר חנניה הדא דאת אמר מן הצד, הא מלמעלן פסולה:

או תחתיה מפני הנשר. א"ר יוסה לא אמרו אלא מפני הנשר הא שלא מפני הנשר כשירה. אבל פורש הוא על נקליטי המיטה. רבי ביבי בשם רבי יוחנן שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו!

הלכה ה משנה הדלה עליה, את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסום, וסיכך על גבן פסולה. אם היה הסיכוך הרבה מהן, או שקצצן, כשירה. זה הכלל: דבר שהוא מקבל טומאה אם אין גידוליו מן הארץ אין מסככין בו. וכל דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן הארץ מסככין בו:

גמרא רבי בא בשם רב והוא שקציצה מהני שידלה אותן לכך. רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא צריך לנענע. א"ר יוסה תרתיהון לקולה: הדלה אותן לכך אע"פ שלא נענע, נענע אע"פ שלא הדלה אותן לכך. ר' בא חנינא בר שלמיה רב ירמיה בשם רב: סיככה בשלכיות ladders steps

פסולה. בזכרים כשירה בנקיבות פסולה. סיככה באניצי פשתן פסולה, בהוצני פשתן לא מעובדת כשירה. סיככה בחבלים אית תני תני כשירה ואית תני תני פסולה. מאן דמר כשירה בחבלים של סיב ומאן דאמר פסולה בחבלים של פשתן. נשתנה צורתו

א"ר יוחנן כתיב (דברים טז) באספך מגרנד ומיקבך. מפסולת שבגורן ושביקב את עושה לך סכך. רשב"ל אמר (בראשית ב) ואד יעלה מן הארץ. אד, אינו מק"ט, וגידולו מן הארץ. א"ר תנחומה דין כדעתיה ודין כדעתיה. ר' יוחנן דו אמר עננים מלמעלה היו, דו יליף לה מאספך. רשב"ל אמר עננים מלמטן היו, דו יליף לה מעננים. א"ר אבין דין כדעתיה ודין כדעתיה ר' יוחנן דו מדמי לה כמשלח לחבירו חבית וקנקנה. רשב"ל דו מדמי לה כהן דאמר לחבריה שלח קופתך וסב לך חיטין: תן לי קופתך ואמלא אותה חיטין—כך אומר ה' לארץ: תן לי האד, ואני אמלא אותו מים

הלכה ו משנה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אין מסככין בהן. אם התירן כשירות. וכולן כשירות לדפנות:

גמרא ר' חייא בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כאוצר. ר' יעקב בר אביי רב ששת בשם ר' חייא רבה: אין חבילה פחותה מכ"ה.

חיננא בר שלמיה בשם רב: קצר לסכך אין להן ידות. אין קנה מביא טומ' / הכשר לחטין

קצר לסכך וחישב עליהן למאכל, בא במחשבה.

קצר למאכל וחישב עליהן לסכך..

אחרים אומר עד שיהא הקש רבה על

האוכל ועל היד.

פליגי אחרים ורבנן בקוצר לסיכוך אי יש לו יד--ורב מוקי נפשיה אפי' כאחרים (דדוקא בשקצר למאכל, ונמלך לסיכוך, ס"ל לר"מ, יש לו יד)

רב כהדא דאחרים.

מה אנן קיימין? = כי קא מיבעי לן.. קצר לסכך והוכשרו, נפל מים על הידות ואמר, לכשיעשו מצותן אחזירם לגורן, צריכין הכשר פעם שנייה או כבר הכשירן בידם?

רבי יסא בשם רבי חמא בר חנינה (שמות מ) וסכת על הארץ את הכפורת. מיכן שהדופן קרוי סכך. מיכן שאין עושין דפנות בדבר שהוא מקבל טומאה:

הלכה ז משנה מסככין בנסרין דברי ר' יהודה. ור"מ אוסר. נתן עליה נסר שהוא רחב ד' טפחים כשירה ובלבד שלא יישן תחתיו:

גמרא ר' ירמיה בשם רב כשיש בהן רוחב ארבע נחלקו. רבי יסא בשם רבי יוחנן במשופין בכלים כשמחליקן ומייפן נחלקו. והא ר' ירמיה בשם רב כשיש בהן רוחב ארבע נחלקו, הא אם במשופין לכלים דברי הכל מותר? מן מה דא"ר ירמיה סיככה בשלכיות פסולה. אמרין כר"מ הורי. הדא אמרה היא הדא היא הדא. נחלקו בזה ובוה. הא ר' יוסה בשם ר"י במשופין לכלים נחלקו, הא כשיש בהם רוחב ארבעה דברי הכל אסור. מן מה דהורי ר' יוסה בסדרא רבא, מלתרה מסככין בה ואמרין כר' יודה הורי. הדא אמרה היא הדא היא הדא. בתרווייהו פליגי

שמואל אמר הדא דאת אמר לאורך, נתן ד"ט

סכך פסול, לאורך הסוכה, הרי נחלק לשניים וא"כ ג' דפנות. אבל לרוחב מן הצד כשר עד ד"א. ר' יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין: בין לאורך בין לרוחב כשר. רבין ור' בון בעון קומי ר' זעירה מה ר' יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין? אמר לון משם שאין סכך פסול פוסל אלא בארבע אמות.

הפכן על צידיהן מהו? ר' זריקן בשם רב המנונא: כדברי מי שהוא פוסל כאן, פוסל כאן. מתני' פליגא על רב המנונא: סוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו = 7 טפחים, והביא נסר וצירף ממנו שלשה טפחים = נסר שיש בו ד', והפכו על צדו שיש בו רק ג', כשר אין תימר לרוחב = "מן הצד" לית יכול, דהא ב"סוכה קטנה" קיימין

אלא כן אנן קיימין לאורך. = אפי' באמצע. ש"מ לאוו סכך פסול מיקרי! ואי אפשר שלא יישן תחתיו: ##

הלכה ח משנה תקרה שאין עליה מעזיבה: ר' יהודה אומר משום בית הלל: או מפקפק או נוטל אחת מבינתיים. ובית שמאי אומרים מפקפק ונוטל מבינתיים

רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתיים ואינו צריך לפקפק. ואם פיקפק אינו צריך ליטול אחת מבינתיים:

הלכה ט משנה המקרה סוכתו בשפודים או בארוכות המיטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשירה

החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינו סוכה:

גמרא תני יותר מכמותן. חברייא אמרין: שאין טפה נכנס לתוך טפח. ואים "נכנס", ע"כ יש פחות מטפח! התיב ר' בא בר ממל הרי כלי זכוכית הרי טפח נכנס לתוך טפח. א"ר יוסה הכא נכנס ויוצא ברם תמן בזכוכית נכנס ואינו יוצא.

ר' אבהו בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כאוצר. תני ר' חייה תעשה לך לא מן העשוי לך. מה נפק מביניהון? ויש בה ??נענע ועשה בה מעשה על דעתיה דר' חייה כשירה על דעתיה דר' יוחנן פסולה:

הלכה י משנה המשלשל דפנות מלמעלן למטן, אם גבוה מן הארץ ג' טפחים פסולה. מלמטן למעלן, אם גבוה מן הארץ י' טפחים כשירה. ר' יוסי אומר כשם שמלמטן למעלן י' טפחים, כך מלמעלן למטן י' טפחים

הרחיק את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה:

גמרא אמר ר' יוחנן לא א"ר יוסה אלא לעניין סוכה אבל לעניין שבת אף ר' יוסי מודה. מילתיה דר' חנינא אמר אף לעניין שבת. דאמר רבי חנינא שלטון בא לציפורין ותלו בו קיטיות coats והתיר ר' ישמעאל בי ר' יוחי לטלטל תחתיהן בשיטת אביו. ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל בר רב יצחק אתיין דר' יוסי בן חנינה כר"ח, ותריהון פליגון על שיטתיה דריו"ח. דא"ר יוסי בן חנינה: רבי יודה ור' יוסה ור' חנניה בן עקביא שלשתן אמרו דבר אחד. רבי יודה דגשרים המפולשין. ר' יוסי ההן דהכא. ר' חנניה בן עקביה דתני ג' דברים התיר רבי חנניה התיר עצה שבים, והתיר כצוצרה, = גזזטרה למלאת מים והתיר הבאת לונטיות: ערובין 87

הלכה יא משנה בית שנפחת וסיכך על גביו אם יש בין הכותל לסיכוך ד' אמות פסולה. וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרא. סוכה גדולה שהקיפוא דבר שאין מסככין בו אם יש תחתיו ד' אמות פסולה:

גמרא תני רבי חייה אויר פסול פוסל בג' טפחים סכך פסול אינו פוסל אלא בד' אמות. א"ר יוסה אף אנן תנינן תרתייהון אויר פסול פוסל בג' טפחים דתנינן הרחיק

לשכיבה. ר' יצחק בר חקולה ר"ש בר' הורין כאילין על פתח החנויות שהן טהורות. מהו לסכך בה? מחלוקת ר' ליעזר וחכמים. הורי ר' אימי מחצלת ארוגה טמאה. ר' יצחק ב"ר לעזר הורי מדוחק להתיר ראשי מעדנים ולסכך בהן. תנינן וכן המתיר ראשי מעדנים טהורה כלים 20:7 ואת אמר הכין?!

מסכת סוכה פרק ב

הלכה א משנה הישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו. א"ר יהודה נוהגין היינו ישינים תחת המטות בפני הזקנים ולא אמרו לנו דבר. א"ר שמעון מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה, אמר רבן גמליאל לזקנים: ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם יודע שעבדים פטורין מן הסוכה וישן לו תחת המטה! ולפי דרכינו למדנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו:

גמרא תמן תנינן אבל פורס הוא ע"ג נקליטי המטה. וכא הוא אומר הכין! אמר רבי ליעזר תמן הוא וטליתו תחת הסוכה. סדין שעל נקליטין, נחשב כ"טלית" ברם הכא הוא וטליתו תחת המטה.

מחלפא שיטתיה דר' יודה תמן הוא אמר המעשה קודם לתלמוד. וכא הוא אומר הכין! תלמוד תורה דוחה עשיית מצוות. סבר רבי יודה הישן תחת המטה, כישן תחת הסוכה. כל שכן מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן תמן ר' יודא אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה כשירה, הא אם יש דיורין בעליונה, התחתונה פסולה! אמר רבי יוסה תמן יש שם חלל אחר, ברם הכא אין כאן חלל אחר. חלל שתחת המטה לא חשוב.

מחלפה שיטתיה דרבן גמליאל. דתני טבי עבדו של רבן גמליאל היה נותן תפילין ולא

את הסיכוך מן הדפנות שלשה טפחים פסולה. סכך פסול אינו פוסל אלא בד' אמות דתנינן בית שנפחת וסיכך על גביו אם יש בין כותל לסיכוך ד' אמות פסולה הא פחות מיכן כשירה. מהו לישן תחתיו? התיב רבי יצחק בן אלישי' הרי טיט הנרוק משלים במקוה ואין מטבילין בו. והכא משלים בסוכה ואסור לישן תחתיו.

חזקיה אמר מפני שהיא נראית כדופן עקומה. הא באמצע פוסל בד"ט תני ר' הושעיה מפני שהיא נראית כדופן עקומה ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן מפני שהיא נראית כדופן עקומה רבי זעירה ר' יסא בשם כהא מפני שהיא נראית כדופן עקומה. א"ר יונה לר' יוסי ולמה לי נן לית אנן אמרין משום שאין סכך פסול פוסל אלא בד' אמות?

הלכה יב משנה העושה סוכתו כמין צריך או שסמכה לכותל, ר"א פוסל מפני שאין לה, גג וחכמים מכשירין.

מחצלת קנים: מחצלת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה. ר' אליעזר אומר: אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, ולסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה: פליגי ב"סתם" גדולה, לר"א לא מסככין ולחכמים מסככין

גמרא מודה ר' ליעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ארבעה אבנים או שהיתה גבוה מן הארץ פותח טפח שהיא כשירה. מלכים ב' 19 תני העושה סוכתו כבית יער הלבנון רחב מלמטה, ושופע והולך כשירה. למי נצרכה לר' ליעזר.

אבא בר ב"ה בשם ר' יוחנן במחצלות אושא שנו. א"ר ליעזר סתם מחצלות אושא טמאות עד שיעשם אוהלים. סתם מחצלות טיברייא טהורות עד שיעשם

מיחו בידו חכמים, וכא מיחו בידו! שלא לדחוק את החכמים. אם שלא לדחוק את החכמים ישב לו חוץ לסוכה! רוצה היה טבי עבדו של רבן גמליאל לשמוע דברי חכמים:

הלכה ב משנה הסומך סוכתו לכרעי המטה כשירה. ר' יהודה אומ' אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה:

גמרא אמר רבי אימי משום שאין ממעי המיטה = מקום ששוכבין לסכך, עשרה טפחים. אמר ר' בא משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא.

והא תני מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מיטותיהן לפני חלונותיהן והיו מסככין על גביהן. אין תימר משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא הרי מעמידין על גבי דבר טמא! איך יצאו חובתם? הוי לית טעמא אלא משם שאין ממעי המיטה לסכך עשרה טפחים. ואנשי ירושלים, סככו למעלה מי מן מעי המטה

הלכה ג משנה סוכה המדובללת שצילתה מרובה מחמתה כשירה

המעובה כמין בית אע"פ שאין הכוכבים נראין מתוכה כשירה:

גמרא רב ושמואל חד אמר מדוללת וחורנה אמר מדובללת. מאן דאמר מדוללת, בשצילתה מרובה. ומאן דאמר מדובללת בשאין צילתה מרובה. רק אים תוריד קנים העולים, למטה.

הדא אמרה צריכין הכוכבים שיהו נראין מתוכה. ר' לוי בשם רבי חמא בר חנינה בכוכבי חמה שנו:

הלכה ד משנה העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה, כשירה ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי הגמל, כשירה ואין עולין לה ביום טוב. שנים בידי אדם ואחת באילן, או שנים

באילן ואחת בידי אדם, כשירה ואין עולין לה בי"ט. שלש בידי אדם ואחד באילן, כשירה ועולין לה ביום טוב. זה הכלל: כל שינטל האילן והיא יכולה לעמוד בפני עצמה כשירה ועולין לה ביום טוב:

גמרא מה אנן קיימין? אם בנתונה הספינה בארץ, דברי הכל מותר. אם במפרשת בים מחלוקת ר' אלעזר בן עזריה ור' עקיבה. כשאין יכולה לעמוד ברוח מצוייה של ים. אלא כן אנן קיימין בנתונה באלמין. בנמל

ר' שמעון בן כרסנא בשם ר' אחא: ר' מאיר ור' יוסה ור' אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד. דבר שתלוי ב"רוח" אינו חשוב. ר' מאיר דלחיים דתנינן בהמה מטמא משם גולל ר' מאיר מטהר. ורבי יוסה דאהילות דר' יוסי אומר הבית שבספינה אינו מביא את הטומאה. ר' לעזר בן עזריה דתני מעשה בר' אלעזר בן עזריה ור' עקיבה שהיו באין בספינה ועשה לו ר' עקיבה סוכה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחתה. אמר לו ר' אלעזר בן עזריה עקיבה איה סוכתך?

גמ' למטה מ' 10 טפחים הרי זה עירוב ואסור לטלטלו, למטה מג' מותר. וקשיא אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! ראוי הוא לעבור על השבות משתמש באילן ולאכול!! מעתה אפילו למעלה מעשרה!!! רב יהודה בשם שמואל תיפתר שהיתה כירתו=his

trunk ארבעה

למעלה מ'..א"ר מנא והוא שתהא רשות הרבים מקפתו מכל צד, ואומר שביתתי תחתיו.

תני נתנו בכלכלה ותלאו באילן, למעלה

מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור לטלטלו. למטה מי"ט, עירובו עירוב ומותר לטלטלו. וקשיא, אם עירובו עירוב יהא מותר לטלטלו, אם אסור לטלטלו לא יהא עירובו עירוב! רבי אחא בשם רבי חיננא: ראוי הוא להופכה, ולבטל רשות היחיד שבה. א"ר יוסה הדא אמרה ספסל שהוא נתון ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה, מכיון שהוא ראוי להופכו ולבטל רשות היחיד שבו. ממילא עירובו עירוב... הדא אמרה שעירובו עירוב

תמן תנינן: שתיים בידי אדם, ואחת באילן. או שתיים באילן, ואחת בידי אדם. כשירה ואין עולין לה בי"ט. והכא את אמר עירובו עירוב ומותר לטלטלו?! א"ר ירמיה כאן למעלן, וכאן מן הצד. הדא ילפא מן ההיא, וההיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא, שאם היו שתי יתידות יוצאות, וסיכך על גביהן שהיא כשרה ועולין לה בי"ט. וההיא ילפא מן הדא, שאם היה נתון באיבו=ענפו-לא על יתידות היוצאים של אילן שעירובו עירוב, ואסור לטלטלו.

א"ר יוסה בין הכא בין תמן מן הצד היא. מאי כדון? כיי דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת. היא צדדי בהמה היא צדדי אילן.

הלכה ה משנה העושה סוכתו בין האילנות כשירה.

שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה חולין

ומשמשיהן פטורין מן הסוכה. אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה:

גמרא רב חונה אזל לעייני טב למימנה. עיבור השנה מי אתי, צחא גו איסרטא, ולא קביל עלוי מיטעום כלום, עד דעל ליה למטללתייה דר' יוחנן ספרה דגופתא. כשבא, צמא למים בתוך הרחוב ולא רצה לשתות כלום עד שייכנס לסוכה. א"ר מנא לא סוף דבר חולין של סכנה אלא אפי' חולין שאינן של סכנה. תני אמר רשב"ג מעשה שהייתי חושש עיניי בקיסרין והתיר לי ר' יוסי ברבי לי ולכל משמשי לישן חוץ לסוכה. רבי בא בר זבדא אמר שושבינן וכל בני חופה פטורין מן הסוכה. תני שומרי העיר ביום פטורין מן הסוכה ביום וחייבין בלילה. שומרי העיר בלילה פטורין מן הסוכה בלילה וחייבין ביום. שומרי העיר ביום ובלילה פטורין מן הסוכה בין ביום ובין בלילה. הדא דאת אמר בשומר גייסות. אבל בשומרי ממון עשו אותן כשומר גנות ופרדיסין. וחייבין אבודמא מלחא הוה דמך קומי חנותיה. עבר רבי חייא בר בא אמר ליה איזיל דמך גו מטללתך! ר' מנא הוה שושביניה דר' יעקב בר פליטי אתא שאיל לר' יוסי א"ל איזיל דמוך גו מטללתך! רבי יצחק בר מריון הוה שושביניה דחד בר נש שאיל לרבי לעזר אמר ליה איזיל דמוך גו מטללתך.

מעשה שהלך רבי אלעאי אצל רבי אליעזר בלוד א"ל אף את משובתי הרגל?! והלא אמרו שאין שבחו של תלמידי חכמים להיות מניח את ביתו ברגל והולך לו. כהדא ר' זעירה סליק לגזורה דרשה דרבי אילא ולא קביל עלוי מיטעום כלום. ולא ידעין אין משום דלא הוה עיסקיה טעם כלום עד יפני מוסף, אין משום שאין שבחו של תלמידי חכמים להיות מניח את ביתו ברגל והולך לו. בהדין לא ידעין.

א"ר לעזר אכילה עראי. אין שינה עראי. חברייא אמרין שכן אדם נשתקע בתוך שנתו. א"ר אילא שכן אדם ישן קימאה ודיו. מה נפק מן ביניהון? מסר שנתו לאחר. על דעתהון דחבריא מותר על דעתיה דרבי אילא אסור:

הלכה ו משנה מעשה שהביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולרבן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה! וכשנתנו לו לר' צדוק אוכל פחות מכביצה נטלו במפה, ואכלו חוץ לסוכה, ולא בירך אחריו:

גמרא הוינן סברין מימר שלא בירך אחריו שלש ברכות. הא ברכה אחת בירך, אשכח תני ולא ברכה אחת ולא שלש ברכות.

תני כל שאומרין עליו שלש ברכות אומרים לפניו המוציא לחם מן הארץ. כל שאין אומר אחריו ג' ברכות אין אומרים לפניו המוציא לחם מן הארץ. התיבון הרי פחות מכזית אין אומרים עליו שלש ברכות מעתה לא יאמרו לפניו המוציא לחם מן הארץ. רבי יעקב בר אחא אמר לשאר המינין נצרכה: מין דגן שאין אומרים אחריו שלש...

הלכה ז משנה ר' אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לוכל בסוכה אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים אומרין אין לדבר קיצבה חוץ מלילי יום טוב הראשון בלבד. ועוד אמר רבי אליעזר מי שלא אכל בלילי י"ט הראשון משלים בלילי יום טוב האחרון. וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין וע"ז נאמר (קהלת א) מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות:

גמרא מה טעמא דר' אליעזר? נאמר כאן תשבו. ונאמר להלן (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה. מה ישיבה שנא' להלן עשה בה את הלילות כימים אף ישיבה שנאמר כאן נעשה בה את הלילות כימים.

ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל (ויקרא כז) נאמר ט"ו בפסח ונאמר ט"ו בחג. מה ט"ו שנאמר בפסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות אף ט"ו שנא' בחג לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות.

חברייא בעיי אומרין, מה להלן עד שיכנסו למצה בתאווה. וכא עד שיכנסו לסוכה בתאווה? רבי זעירה בעי אי מה להלן עד שיאכל כזית מצה. וכא עד שיאכל כזית דגן בסוכה? רבי הושעיה אמר כל שבעה חובה. ריו"ח אמר ליל א' חובה. ר' ברכיה אמר פליגין. רב אבונא אמר לא פליגין. מה דאמר ר' הושעיה בשנתן דעתו. איס "רוצה" לאכול, חייב לאכול בסוכה. מה דאמר ריו"ח, בשלא נתן דעתו.

תני בשם ר' ליעזר מי שלא עשה סוכתו בערב הרגל אל יעשה ברגל. רק יאכל אצל חבירו והתני בר קפרא נפלה סוכתו ברגל יקימנה ברגל! ר' אחא בשם רבי חיננא קנס קנסו רבי ליעזר שלא עשה סוכתו מערב הרגל. מחלפה שיטתיה דר' ליעזר תמן הוא אמר י"ד סעודות חייב אדם לוכל בסוכה וכיי אמר הכין! שיכול להשלים אף בשמיני! א"ר אחא למצוה הושוו חזר בו ר"א והודה לחכ'

הלכה ח משנה מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו בתוך הבית, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. אמרו בית הלל לבית שמאי: מעשה שהלכו זקני בית שמאי וזקני ב"ה לבקר את יוחנן בן החורוני ומצאוהו ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית. אמרו להן בית שמאי משם ראייה? אף הן אמרו לו: אם כך היית נוהג לא קיימת מצוות סוכה מימך!

גמרא לא סוף דבר שולחנו אלא אפילו כדי שולחנו. כמה הוא כדי שולחנו? טפח.

רבי יודה בר פזי ורבי אייבו בר נגרי הוון

ייתכן אמרין תנינן אחר שהודו. מי הודה למי. בית שמאי לבית הלל, או בית הלל לבית שמאי? אמרי' נצא לחוץ ונלמוד. כ"מ שנחלקו והודו, מי הודה למי? ונפקון ושמעון רבי חזקיה רבי אחא בשם רבי יודה בן לוי לא מצאנו שהודו בית שמאי לבית הלל אלא בדבר זה בלבד. רבי חונה בשם רב אביי מתניתא אמרה כן המערה מכלי לכלי ונגע טבול יום בקילוח אם יש בו יעלה באחד ומאה. אין תימר בית הלל הודו לבית שמאי שלא תעלה מאן תנא הכא תעלה, לא בית הלל ולא בית שמאי! אמר רבי אידי נאמר בית הלל שנו אותה עד שלא הודו להם בית שמאי.

תרומות 5:2 סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה טהורין, ב"ש אוסרין וב"ה מתירין. אמרו בית הלל לבית שמאי: הואיל וטהורה אסורה לזרים וטמאה אסורה לכהנים מה טהורה עולה, אף טמאה תעלה. אמרו להן בית שמאי, לא אם העלו החולין הקלין המותרין לזרים את הטהורה, תעלה תרומה החמורה האסורה לזרים את הטמאה?! לאחר שהודו. ר' ליעזר אומר תרום ותשרף וחכמים אומרים אבדה במיעוטה. אמר רבי יוסה מתניתא אמרה כן: אחר שהודו, רבי ליעזר אומר תירום ותשרף. והשאר מותר. ור' אליעזר לא שמותי הוא?! אלמא ב"ש הודו לב"ה. אמר רבי חיננה מתניתא אמרה כן: אחר שהודו אלו לאלו תעלה. בית שמאי מסלקין לון. ואינן מודיי לון?! שפיר קאמרי ב"ש! אמר רבי אבון תשובה אחרת יש כאן: כהדא דתני ר' הושעיה מה אם טהורה שהוא בעון מיתה אצל זרים, הרי היא עולה. טמאה שהיא בעשה אצל כהנים לא כל שכן!

מה זכו בית הלל שתיקבע הלכה כדבריהן? אמר ר' יודה בר פזי שהיו מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן. ולא עוד אלא שהיו רואין דברי בית שמאי וחוזרין בהן. התיב רבי סימון בר זבדא קומי רבי אילא או נאמר תנייה חמתון סבון מינין ואקדמון. התנא ששנה המשנה ידע שזקני ב"ש זקנים מזקני ב"ה. והא תני מעשה שהלכו זקני בית שמאי וזקני

ב"ה לבקר את יוחנן בן החורוני. נאמר זקנינו וזקניכם. ע"כ ה"תנא" שנה אותו! לא "ב"ש וב"ה" עצמן

אמר רבי זעירה רב הונה בשם רב הלכה כבית שמאי. רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב ממה שסילקו ב"ש לב"ה הדא אמרה הלכה כדבריהן:

הלכה ט משנה נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה. כל קטן שאינו צריך לאמו, חייב בסוכה. מעשה שילדה כלתו של שמי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך ע"ג המיטה בשביל הקטן:

גמרא אי זהו קטן? דבית ר' ינאי אמרי כל שהוא צריך לאמו שתקנחנו. ר' יוחנן אמר כל שהוא ניעור משנתו וקורא אימא. תני רבי הושעיה קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה ויוצא בעירובה של אמו:

הלכה י משנה כל שבעה ימים עושה אדם את סוכתו קבע ואת ביתו עראי, ירדו גשמים, מאימתי מותר לפנות? משתסרח המקפה מושלין אותו משל למה הדבר דומה? לעבד שבא למזוג כוס לקונו ושפך הקיתון על פניו:

גמרא כתיב (ויקרא כג) בסכת תשבו ואין תשבו אלא תדורו. כמה דאת אמר (דברים יז) וירשתם אותה וישבתם בה. שיהא אוכל בסוכה ומטייל בסוכה ומעלה כליו לסוכה: ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות וכו'. לא סוף דבר שתסרח אלא אפילו כדי שתסרח. לא סוף דבר מקפת גריסין אלא אפילו מקפה של כל דבר. תני כשם שמפנין מפני הגשמים כך מפני השרב ומפני היתושין. רבן גמליאל נכנס ויוצא כל הלילה כשפסקו הגשמים רבי ליעזר נכנס ויוצא כל הלילה. חד תלמיד מן דרבי מנא הורי לחד מן קריביי דנשייא: יצא אין מטריחין עליו שיחזור, ולא שמיע רבן

גמליאל נכנס ויוצא כל הלילה. רבי ליעזר
נכנס ויצא כל הלילה:

מסכת סוכה פרק ג

הלכה א משנה לולב הגזול והיבש, פסול.
של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם
ראשו נפרצו עליו, פסול. נפרדו עליו כשר
רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר
הברזל לולבים שיש בו קוצים, וגדל בהר הברזל
כשירות. כל לולב שיש בו ג' טפחים כדי
לנענע בו כשר:

גמרא תני רבי חייה (ויקרא כג) ולקחתם
לכם משלכם. ולא הגזול. א"ר לוי זה שהוא
נוטל לולב גזול, למה הוא דומה? לאחד
שכיבד את השלטון תמחוי אחד, ונמצא
משלו. אמרו אי לו לזה שנעשה סניגורו
קטיגורו! שופר עכו"ם ושל עיר הנדחת, ר'
לעזר אמר כשר. תני רבי חייה כשר, תני
רבי הושעיה פסול. הכל מודין בלולב
שהוא פסול. מה בין שופר ומה בין לולב?
א"ר יוסה בלולב כתיב ולקחתם לכם
משלכם לא משל איסור הנייה. ברם הכא
(במדבר כט) יום תרועה "יהיה" לכם מכל
מקום. א"ר לעזר תמן בגופו הוא יוצא
ברם הכא בקולו הוא יוצא. ויש קול אסור
בהנייה?!

מה פליגי? בגזל עצים לעשות סוכה בשגזלו
משופה, אבל אם גזלו ושפיהו, דמים הוא
חייב לו. גזל לולב מיכן והדס מיכן וערבה
מיכן ואגדן? נישמענה מן הדא: סוכה
גזולה אית תניי תני כשירה אית תניי תני
פסולה. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי
מאן דאמר כשירה בשגזל קרקע, מאן
דאמר פסולה בשגזל פסל=סכך. ואיפשר
שלא ייקשר? אלמא "קשירה" ל"ה "שינוי" במיישב
מלמעלן. רבנן דקסרין בשם רבי יוחנן בין

זה ובין זה כשירה. אי זו היא גזולה
פסולה? כל שהוא נכנס בתוך סוכתו של
חבירו שלא מדעתו. ר"ל אמר בין זו בין זו פסולה,
כהדא גמליאל זוגא עבד ליה מטלא גו
שוקא, עשה סוכה בתוך השוק עבר רשב"ל א"ל
מאן שרא לך?

יבש פסול. רבי אבין בשם רבי יודה בר
פזי היבש פסול על שם (תהלים קטו) לא
המתים יהללוהו. תני בשם ר' יודה היבש
עצמו כשר. אמר להן ר' יהודה והלא
בכרכי הים מורישינן לולביהן לבניהן.
אמרו לו אין למדים משעת הדוחק. בעון
קומי רבי אבינא יבשה ציציתו עלה עליונה
מהו? מה בינו לקטום. אמר לון זה הדור
וזה אינו הדור. רבי מלוך בשם רבי יהושע
בן לוי: נחלק המתאים כמי שנפרדו העלין.

כפות תמרים. ר' טרפון אומר כפות
תמרים. ר' יודה אומר אם נפרד יאגדנו. ר'
עקיבה אומר כפות תמרים כשמן. אלו הן
ציני הר הברזל שהן כשירות: כל שראשה
של זה מגיע לצד עיקרה של זו. תני חרות
נתקשו העלין פסולה. דומה לחרות כשר.

רבי שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן כיני
מתני' כדי לנענע בו כשר. תני הדס וערבה
ג', ולולב ארבעה. תני באמת חמשה דברי
רבי טרפון, וחכ"א באמת ששה. על דר'
טרפון פושכין רברבין מודדין ב"טפחים גדולים"
(ש 5 מהם= אמה) ע"ד דרבנן פושכין דקיקין.

ר' יונה ורשב"ל בשם רבי יודה נשייא:
לולב טפח. רבי סימון בשם רבי יהושע בן
לוי: אזור טפח. ר' זעירה בעי אמר לולב
טפח אזור טפח. א"ר יוסי קיימה ר' סימון.
ר' חנינא ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי
לולב טפח, אזור טפח, שופר טפח. שיליאי
טפח, וי"א אף דופן שלישית טפח. ר'
זעירא בעי לולב טפח מלבד שיזרה, עלין
היוצאין מהשדרה. אזור טפח חוץ מגבעולין. ר'
יוסה רבי טבי בשם רב רבי חנינא רבי

פרנך רב מתנה יוסי בר מנשיא בשם רב:
לולב טפח מלבד שיזרה. אזוב טפח חוץ
מגבעוליו:

הלכה ב משנה הדס הגזול והיבש פסול.
של אשירה ושל עיר הנדחת פסול. נקטם
ראשו נפרצו עליו, או שהיו ענביו מרובות
מעליו פסול. ואם מיעטן כשר. ואין ממעטין
ביום טוב:

גמרא כתיב (ויקרא כג) וענף עץ עבות.
שענפיו חופין את רובו ועולה כמין קליעה
ואי זה זה? זה הדס. אין תימר זיתא עולה
כמין קליעה ואין ענפיו חופין את רובו. אין
תימר זרגונה??? ענפיו חופות את רובו ואינו
עולה כמין קליעה. ואי זה זה? זה הדס.

חייה בר אדא בשם רשב"ל במשחירות
שנו.

#*למה ענבים ירוקות כשר משם שדומות לעצו
או משם שלא נגמר פרי. מה נפק מן
ביניהון? היה דרכו לגדל ירוקים. אין
תימר משם שאינן דומות לעצו, הרי דומות
לעצו. הוי לא טעמא די לא, משם שנגמר
פרי: אבל אי משום שלא נגמר פרי, הרי הדס זה דרכו
לגדל ירוק, ופסול

הלכה ג משנה ערבה גזולה ויבישה
פסולה. של אשירה ושל עיר הנדחת
פסולה. נקטם ראשה נפרצו עליה
והצפצפה, פסולה. כמושה ושנשרו מקצת
עליה ושל בעל, כשירה:

גמרא כתיב (ויקרא כג) וערבי נחל. אין
לי אלא של נחל, של בעל ושל הרים מניין?
תלמוד לומר וערבי. אבא שאול אומר
ערבי נחל שתיים. ערבה ללולב וערבה
למקדש.

אם כן למה נאמר וערבי נחל? פרט
לצפצפה. איזו היא של צפצפה? העשויה
כמין מגל פסולה. כמין מסר כשירה. איזו
היא ערבה פסולה? עלה עגול וקנה לבן.

איזו היא ערבה כשירה? עלה ארוך וקנה
אדום:

הלכה ד משנה ר' ישמעאל אומר: ג'
הדסים ושתי ערבות לולב אחד ואתרוג א'
ואפילו שנים קטומים וא' שאינו קטום. רבי
טרפון אומר אפילו שלשתן קטומין. ר'
עקיבה אומר: כשם שלולב אחד ואתרוג
אחד כך הדס א' וערבה אחת:

גמרא ר' ישמעאל דרש פרי עץ הדר,
אחד. כפות תמרים, א'. וענף עץ עבות,
ג'. וערבי נחל, שתיים. ושתי דליות הדסים
קטומים ואחת שאינה קטומה. ר' טרפון אומר
אפילו שלשתן קטומין.

ר' בא בר ממל בעא קומי ר' אימי כמה
דרבי ישמעאל מרבה בהדס ירבה בשאר כל
המינין? א"ל מיסבור את סבר על דר"י
קטום הדר?! ולעולם יוצא בהדס אחד בלבד!

והא תנינן ר"ט אומר אפי' שלשתן קטומין.
לית בר נש אמר אפי' אלא דהוא מודה על
קדמיתא. הרי דר"ש בעי ג' דווקא! אמר רבי חגי
בעא קומי רבי יוסה מה בא ר' טרפון
להוסיף על דברי ר' ישמעאל? א"ל ר'
ישמעאל סבר קטום אינו הדור, וסגי בחד, ור'
טרפון סבר קטום הדור. וגם לדידיה סגי בחד

ר' יסא כד סלק להכא חמתון מבחרין
הדסה. אמר למה בני מערבא מבחרין
הדסה! ולא שמיע דאמר רבי סימון בשם
רבי יהושע בן לוי (נחמיה ח) ואשר ישמיעו
ויעבירו קול בכל עריהם וגו' לא היא הדס
ולא היא עץ עבות?! אלא הדס לסוכה ועץ
עבות ללולב. ר' זעירה הוה תקע לה.
העושה לולב לעצמו אומר ברוך אשר
קדשנו במצותיו וצונו לעשות לולב. לאחר
לעשות לולב לשמו. כשהוא נוטלו מהו
אומר ברוך אקב"ו על נטילת לולב. נתפלל
בו אומר ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו
לזמן הזה. ומברך עליו כל שעה שהוא

ואי זה זה זה אתרוג.

שייך בעירובין פ"ג [רבי יעקב דרומיאי בעי מתני' דלא כבית שמאי דתנינן ושל דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ושל מעשר שני בירושלם לא יטול ואם נטל כשר]

הלכה ו משנה עלתה חזזית על רובו, ניטלה פיטמתו, ניקב נקלף נסדק חסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו, ניטל עוקצו ניקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי פסול. הירוק ככרתן: ר"מ מכשיר ור' יהודה פסול:

גמרא רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל כל הפסולין אינן פוסלין אלא ביום טוב הראשון בלבד. תמן אמרין ורובו מצד אחד, חוטמו כרובו לפסול:

ניטלה פיטמתו. תמן אמרין שושנתו. ור' יצחק בר חקולא אמר פיקא. שניהן אומרים דבר אחד

ניקב ולא פילש מבפנים כשר. כהיא דתנינן תמן ניטל עוקצו ניקב ולא חסר כל שהוא כשר.

אתרוג הכושי פסול. הבא מן הכושי כשר.

הירק ככרתן. leek רבי זעירא בעא קומי רבי אימי, כהן כרתינן ממש או דדמי להן כרתינן? אמר להן כהן כרתינן.

אי זהו ירקרק שבירוקים. ר' לעזר אומר כשעוה וכשושנת כרמל yellow סומכוס אמר ככנפי טווס. green אי זהו אדמדם שבאדומים זהו זהירות עמוקה. וכא הוא אמר הכין? מקשה לר"א א"ר פינחס שנייא היא תמן דכתיב ירקרק:

הלכה ז משנה שיעור אתרוג קטן ר' מאיר אומר כאגוז ר' יהודה אומר כביצה והגדול כדי שיאחז את שניהם בידו אחת דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר אפ"ל אחד בשתי ידיו:

נוטלו. כיצד מברכין על נר חנוכה? רב אמר ברוך אקב"ו על מצות הדלקת נר חנוכה. הכל מודין בי"ט הראשון שהוא אומר על נטילת לולב, מה פליגין בשאר כל הימים. ר' יוחנן אמר על נטילת לולב, ריב"ל אמר על מצות זקני'. מה אמר רב בלולב? מה אם חנוכה שהיא מדבריהן, הוא אומר על מצות נר חנוכה, לולב שהוא דבר תורה לא כל שכן. מה אמר רבי יהושע בן לוי בחנוכה? מה אם לולב שהיא דבר תורה אומר על מצות זקנים, חנוכה שהיא מדבריהן לא כל שכן. & לא צורכא דילא. מה א"ר יוחנן בחנוכה?

חייה בריה דרב מברך על כל פעם ופעם רב חונה לא מברך אלא פעם אחת בלבד. רבי חונה בשם רב יוסף טעמיה דרב חונה: דמאי מדבריהן ושאר כל הימים מדבריהן. מה דמאי אין מברכין עליו, אף שאר כל הימים אין מברכין עליו:

הלכה ה משנה אתרוג הגזול והיבש, פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת, פסול. של ערלה פסול של תרומה טמאה פסול. ושל טהורה לא יטול ואם נטל כשר. ושל דמאי: בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ושל מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

גמרא כתיב (ויקרא כג) פרי עץ הדר. עץ שפריו הדר ועצו הדר אי זה זה? זה אתרוג. אין תימר רימונא פריו הדר ואין עצו הדר. אין תימר חרובה עצו הדר ואין פריו הדר. אי זה זה? זה אתרוג. "הדר" א"ר לוי שהוא דר באילנו משנה לחבירתה. אמר רבי תנחומא תירגם עקילס הדר הידור. =מים אילן שהוא גדל על פני המים. תני רשב"י (שם) ולקחתם לכם פרי עץ הדר עץ שפריו הדר ועצו הדר. טעם פריו כטעם עצו. טעם עצו כטעם פריו. פריו דומה לעצו, עצו דומה לפריו

גמרא אתרוג הבוסר ר' עקיבה אומר אינו פרי וחכ"א פרי. ר' אילא ר' יסא בשם ר' לעזר אתייה דר"ש שפוטיר אתרוג הבוסר ממעשר כשיטת ר"ע רבו. כמה דר' עקיבה אמר אתרוג בוסר אינו פרי כן ר"ש אמר אתרוג בוסר אינו פרי.

א"ר יוסה וכי כל שהוא כשר בלולב חייב במעשרות, וכל שאינו כשר בלולב אינו חייב במעשרות? התיבון הרי מנומר הרי הוא גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות! מסתברא רבי שמעון יודה לר' עקיבה. ר"ע לא יודה לרבי שמעון. רבי שמעון יודה לר"ע דכתיב פרי ואינו פרי. ר' עקיבה לא יודה לרבי שמעון הרי מנומר הרי גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות.

אנן תנינן כאגוז. אית תניי תני עד כאגוז. מאן דאמר כאגוז כאגוז עצמו כשר מאן דאמר עד כאגוז כאגוז עצמו פסול.

אמר רבי יוסה אילו הוה כתיב וכפות תמרים יאות לית כתיב אלא כפות תמרים. אפילו זה בידו אחת וזה בידו אחת. אמרו עליו על רבי עקיבה שנכנס לבית הכנסת ואתרוג על כתיפיו:

הלכה ח משנה אין אוגדין את הלולב אלא במינו, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומר: אפילו במשיחה. א"ר מאיר מעשה באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימנות של זהב! אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה. ואיכן היו מנענעין? בהודו לה' תחילה וסוף, ואף באנא ה' הושיעה נא כדברי הלל. בית שמאי אומרים אף באנא ה' הצליחה נא. אמר רבי עקיבה צופה הייתי ברבן גמליאל ובר' יהושע שכל העם מטרפין בלולבין והם לא ניענעו אלא באנא ה' הושיעה נא בלבד

מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב, כשיכנס לביתו יטול על שולחנו. אם לא נטל בשחרית יטול בין הערבים שכל היום כשר ללולב:

גמרא הא בהודו לא?! להוציא אף באנא ה' הצליחה נא.

רב חייה בר אשי בשם רב: זה שהוא משכים לצאת לדרך נוטל לולב ומנענע. שופר ותוקע. לכשתגיע עונות קריאת שמע ה"ז קורא את שמע ומתפלל.

תני צריך לנענע ג' פעמים ר' זעירה בעי הכין חד והכין חד. נמצא עושה "הולכה הבאה והולכה" או הכין והכין חד. כמו שאנו עושין. תמן תנינן להעביר הכתם מעבירין 7 סממנין צריך לכסס ג' פעמים בין כל דבר ודבר. ר' זעירה בעי, הכין חד והכין חד, או הכין והכין חד:

הלכה ט משנה מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מהן שהן אומרים, ותהא לו מאירה. אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

גמרא תני: אבל אמרו אשה מברכת בהמ"ז לבעלה ועבד לרבו וקטן לאביו. ניחא אשה מברכת לבעלה, עבד לרבו. קטן לאביו? לא כן א"ר אחא בשם ר' יוסי בן נהוריי כל שאמרו בקטן כדי לחנכו! תיפתר בעונה אחריהן. כהיא דתנינן תמן מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהן אומרים ותהא לו מאירה. ועוד אמרו תבוא מאירה לכן עשרים שהוא צריך לכן עשר:

הלכה י משנה מקום שנהגו לכפול יכפול, לפשוט יפשוט, לברך אחריו יברך, הכל כמנהג המדינה

הלוקח לולב מחבירו בשביעית נותן לו אתרוג במתנה שאינו רשאי ליקחו בשביעית:

גמרא רב ושמואל חד אמר הללויה וחורנה אמר הללו יה. מ"ד הללו יה נחלק ואינו נמחק מ"ד הללויה נמחק ואינו נחלק. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רב, שמעית מן חביבי דודי אם יתן לי אדם ספר תילים של ר"מ מוחק אני את כל הללויה שבו שלא נתכוין לקדשן. הוי דו אמר הללויה. מיליהון דרבנן פליגן, דא"ר סימון בשם ר' יהושע בן לוי בעשרה לשונות של שבח נאמר ספר תילים באישור בניצוח בניגון בשיר במזמור בהשכל ברינה בתודה בתפילה בברכה. המאושר שבכולן הללויה שהשם והשבח כלולין בו.

*ר' זעירה בעי קומי רבי אבהו, מה נעני? האים חייבים "לענות" אחר החזן? א"ל רבי אבא כיפא קומי? הכין והכין. ר' יונה עני. ר' ליעזר לא עני!

רב בשם ר' אבא בר חנה בשם רב והוא שיוצא בהקראת גדול שענה ראשי פרקים. ר' זעירא בעי והיילין אינון ראשי פרקים? (תהלים קיד) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. בעון קומי ר' חייה בר בא מנין אם שמע ולא ענה יצא? אמר לון מן מה דאנן חמיין רבנין רברבייא קיימין בציבורא ואילין אמרין "ברוך הבא" ואילין אמרין "בשם ה'" ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן.

תני רבי הושעיה עונה הוא אדם "אמן" אע"פ שלא אכל, אינו אומר "ברוך שאכלנו" אם לא אכל.

תני אין עונין אמן יתומה ולא אמן קטופה. אי זו היא אמן יתומה? אמר ר' חונא ההן דחייב למברכה והוא עני ולא ידע מהו. תני עכו"ם שבירך את השם עונין אחריו אמן. בשם, אים הזכיר את השם אין עונין אחריו אמן. שמא כיון לע"ז

א"ר תנחומא אם בירך עכו"ם ענה אחריו אמן דכתיב (דברים ז) ברוך תהיה מכל

העמים. עכו"ם אחד פגע בר' ישמעאל ובירכו. א"ל כבר מילתך אמורה! אחר פגע בו וקיללו. א"ל כבר מילתך אמורה! אמרו ליה תלמידוי רבי היך מה דאמרת לדין, אמרת לדין? אמר לון ולא כן כתיב (בראשית סו) ארריך ארור ומברכך ברוך!!

ר' היה כופל בה דברים כפל הפסוקים מ"אודך" ולמטה ר' לעזר בן פרטא פושט בה דברים.

א"ר לעזר דזקני הגליל היא. דזקני הגליל אומר אסור למסור למי שהוא חשוד על השביעית מזון שתי סעודות. אמר רבי מתנייה תיפתר דברי הכל כשהיו אתרוגים נמכרין ביוקר. יותר ממזון ב"ס כהדא תרונגיא הוין מצפצפין תמן אתרוגים היו בצמצום וביוקר והוה רב נחמן בר יעקב יהב אתרוגא מתנה לבריה אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו החזירהו לי:

הלכה יא משנה בראשונה היה הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום א', משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא הלולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא יום הנף כולו אסור.

יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת, למחרת, משכימין ובאין, כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטל, מפני שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו בי"ט הראשון של חג ושאר כל ימות החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו.

ר' יוסי אומר י"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת שכה והוציא את הלולב לרשות הרבים פטור מפני שהוציאו ברשות:

גמרא כתיב (ויקרא כג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אית תניי תני בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני

בשמחת שלמים הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר, ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה. בבית"ק ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים מדבריהן. ור' יוחנן בן זכאי מתקין על דבריהן. ויש התקנה אחר התקנה.

חברייא בעון קומי ר' יונה היך מה דאת אמר (ויקרא כג) והקרבתם אשה לה' שבעת ימים. אין שבעה בלא שבת. ודכוותה ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. אין שבעה בלא שבת. וידחה לולב, שבת אף בשאר ימים! אמר לון שנייא הוא דכתיב (שם) ולקחתם לכם ביום הראשון, חלק הראשון מהן. מעתה במקדש ידחה בגבולין לא ידחה! אמר רבי יונה אילו הוה כתיב ולקחתם לפני ה' אלהיכם, הייתי אומר כאן מיעט ובמקום אחר ריבה. אלא ולקחתם לכם, מכל מקום. ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם.

חברייא אמרין: דברי ר' יוסי שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. ומדא' מותר להוציא אמר לון, ר' יוסי לא מן הדא, אלא מן הדא דהוי טרוד בדבר מצוה דאמר ר' אילא ותניי תמן כך היה המנהג בירושלים: אדם הולך לבית הכנסת ולולבו בידו קורא את שמע ומתפלל ולולבו בידו. נכנס לבקר את החולה ולולבו בידו. לשאת את כפיו ולקרות בתורה נותנו לחבירו. הניחו בארץ אסור לטלטלו. א"ר אבון זאת אומרת שהוא אסור בהנייה.

תני מטלטלין עצי בשמים להריח בהן לחולה בשבת. רבנן דקיסרין אמרין: ערבה בעלמא מותר להניף בה רוח לחולה בשבת.

אף בסכין של מילה כן? אף במצה כן? טעה והוציא בשבת יהא פטור? מן מה דא"ר יוחנן דברי ר' יוסה אפילו פירש חוזר אפילו על

הציצין שאינן מעכבין את המילה. הדא אמרה אף בסכין של מילה כן אף במצה כן: כיון דדוחה שבת כ"כ, יש לפטור בטעה והוציא

הלכה יב משנה מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזרת למים בשבת. ר' יהודה אומר: בשבת מחזירין, ובי"ט מוסיפין, ובמועד מחליפין.

כל קטן שיש בו דעת לנענע חייב בלולב:

גמרא יודע לנענע חייב בלולב, יודע להתעטף חייב בציצית, יודע לדבר אביו מלמדו לשון תורה. יודע לשמור את ידיו אוכלין על ידיו תרומה. את גופו אוכלין על גופו טהרות. אבל אינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו ואינו עומד על הדוכן, עד שיתמלא זקנו. ר' אומר וכולהם מבן עשרים שנה ומעלה שנא' (דברי הימים א כג) ויעמידו את הלויים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה':

מסכת סוכה פרק ד

הלכה א משנה לולב וערבה ששה ושבעה. ההלל והשמחה שמונה. סוכה וניסוך המים שבעה. והחליל חמשה וששה.

לולב שבעה כיצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, לולב שבעה. ושאר כל הימים ששה. ערבה שבעה כיצד? יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת שבעה, ושאר כל הימים ששה:

גמרא ר' זעירה ר' אילא ר' יסא בשם ר' יוחנן, ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול, דאבא שאול אומר ערבה דבר תורה. וערבי נחל שתים. ערבה ללולב וערבה למקדש. רבי בא ר' חייה בשם ר' יוחנן ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני. ודלא כר' עקיבה דרבי עקיבה אמר ניסוך המים דבר תורה. בשני ונסכיהם.

בששי ונסכיה. בשביעי כמשפטם מ"ם
יו"ד מ"ם. מים.

ר' חיה בר בא בעא קומי ר' יוחנן ועכשיו
למה הם חורשין בזקניות? הלל"ס מתירה רק
חרישת "ילדות" עד ר"ה! א"ל בשעה שניתנו
הלכה לכך ניתנה: שאם ביקשו לחרוש
יחרוש.

ר' בא בר זבדא בשם ר' חונייא דברת
חוורן: ערבה וניסוך המים ועשר נטיעות
מיסוד הנביאים הם. מה ופליג? ר' יוסי בי
ר' בון בשם לוי כך היתה הלכה בידם
ושכחוהו, ועמדו השניים והסכימו על דעת
הראשונים ללמדך שכל דבר שנותנין נפשם
בית דין עליו סופו להתקיים בידן כמה
שנאמר למשה בסיני. ואתיא כהיא דאמר
רבי מנא (דברים לב) כי לא דבר רק הוא.
ואם רק הוא מכם. למה שאין אתם יגיעין
בו. כי הוא חייכם. אימתי הוא חייכם
בשעה שאתם יגיעים בו.

ר' יוחנן אמר לרבי חיה בר בא בבלייא:
תרין מילין סלקון בידיכון, שני דברים עלו מידכם
מבבל לא"י מפשיטותא דתעניתא, וערובתא
דיומא שביעייתא. מנהג ליפול בפשוט ידיים ורגליים
בת"צ, ומנהג ערבה ורבנן דקיסרין אמרין אף
הדא מקזתה??? סדר חשבון "קפיצת" הלוח ר'
סימון מפקד לאילין דמחשבין: יהבון
דעתכון דלא תעבדין לא תקיעתה בשבת,
ולא ערבתא בשבתא. ואין אדחקון עבדון
תקיעתה ולא תעבדון ערבתא: מוטב שיחול ר"ה
בשבת, ולא יום ערבה בשבת

הלכה ב משנה מצות לולב כיצד כל העם
מוליכין את לולביהן להר הבית והחזנין
מקבלין מידן וסודרין אותן על גג האיצטבה
והזקנים מניחין את שלהן בלשכה ומלמדין
אותן לומר: כל מי שהגיע לולבו בידו הרי
הוא לו מתנה. למחרת משכימין ובאין
החזנין מזרקין לפנייהן והן מחטפין ומכין
איש את חבירו. וכשראו ב"ד שהיו באין

לידי סכנה התקינו שיהיה כל אחד ואחד
נוטל בביתו:

גמרא ר' דרומיאי בעי, מתני' דס"ל "ברירה"
דלא כר' דוסא! דר' דוסא אמר בשחרית
אדם צריך לומר כל מה שילקטו העניים
היום מבין העמרים הבקר, הרי הוא
הבקר. כדי להציל העניים-הגזלנים מאיסור טבל (דהפקר
פ' מן המע') ר' דוסא אומר לעיתותי ערב. דל"ל
"ברירה"—וע"כ צריך שיאמר אחר שכבר לקטו.

וחכמים אומרים אין הבקר אנסים הבקר
שאין אנו אחראין לרמאין.

תמן את אמר אין הבקר אנסים הבקר והכא
את אמר הבקר אנסי! הבקר! אמר רבי
לעזר תמן =הכא על דעתו הוא מבקר, ברם
הכא =תמן על כרחו הוא מבקר. אמר רבי
חנני' בריה דר' הילל ויאות תדע לך שהוא
כן, שכבר חילופיו בידו.

רב מפקד לדבית רב אחי. רב המנונא
מפקד לחברייא: כד תהוון יהבין מתנה
ביומא טבא לא תהוון יהבין לה אלא לדעת
גמור'. לא בדרך שאלה כהדא רב הונא יהב
אתרוגא מתנה לברי' א"ל אין יומא טבא
יומא דין הרי הוא לך מתנה. ואין למחר
הרי הוא לך מתנה:

הלכה ג משנה מצות ערבה כיצד? מקום
היה למטה מירושלם ונקרא מוצא ויורדין
לשם ומלקטי' משם מורביות של ערבה
ובאין וזוקפין אותן בצידי המזבח וראשיהן
כפופין על גבי המזבח, ותקעו והריעו
ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבח פעם
אחת ואומר (תהלים קיח) אנא ה' הושיעה
נא אנא ה' הצליחה נא. רבי יהודה אומר
אני והוא הושיעה נא אני והוא הושיעה נא.
אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים.
בשעת פטירתן מה הן אומרים? יופי לך
מזבח יופי לך מזבח. רבי אליעזר אומר ליה
ולך מזבח ליה ולך מזבח:

גמרא מהו מוצא? ממציא. פטור ממכס אמר רבי תנחומא קלונייא הוה שמה. בר קפרא אמר וגבהן אחת עשרה אמה. אמר רבי יוסה מתני' אמרה כן: וראשיהן כפופין לצדדי המזבח. רבי זעירא שלח שאיל לר' דניאל בריה דרב קטינא שמעת מאביך טעונה ברכה, וניטלת בפני עצמה, ויש לה שיעור. אתא רבי אייבו בר נגרי בשם רב חונה ואמר טעמא: טעונה ברכ' וניטלת בפני עצמה, ויש לה שיעור לא שמעתי. תמן אמרין רב ששת ורב נחמן בר יעקב חד אמר ג' בדין עלין. וחורנא אפילו בד אחד.

תני ובעלי מומין. נכנסין בין האולם למזבח ונוטלין ערבה ר"ש בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבח? א"ל כשירים היו. פליג ריו"ח

ר' אבהו בשם ר' יוחנן כיני מתניתא: אני והוא הושיעה נא. אני והוא הושיעה נא. א"ר אבהו (תהלים פ) ולכה לישועתה לנו. לך & וודייה. באמת דרש רבי בא סרוגיה (זכריה יב) והושע ה' אל אהלי יהודה בראשונה. והושע כתיב. דרש ר' זיכיי (מיכה ד) כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה. ושכינתי בשדה. חנניה בר אחי ר' יהושע אומר (שמות כ) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הוצאתיך כתיב. רבי ברכיה רבי ירמיה בשם ר' חייה בר בא דריש לוי בר סיסי בנהרדעא (שמות כא) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר. זו עד שלא נגאלו, אבל משנגאלו איכן דרכה של לבנה להינתן שם היא נתונה. אמר ר' ברכיה מעשה אין כתיב כאן אלא כמעשה. הוא וכל ארגלייה tools שלה היא וכל פרקמטי' שלה. אמר ר' מיישה בבבל כתיב (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר ובמצרים כתיב (שמות כד) כמעשה לבנת הספיר ללמדך שכשם

שהאבן קשה מן הלבינה כך שיעבודה של בבל היה קשה משיעבודה של מצרים. תני בר קפרא עד שלא נגאלו ישראל ממצרים היתה רשומה ברקיע, משנגאלו עוד לא נראית ברקיע. מה טעמא? וכעצם השמים לטהר. שמייא כד אינון נקיין מן עננין. תני בשם ר' ליעזר ע"א עברה עם ישראל בים מה טעמא (שמואל ב ו) מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו. אמר לו ר' עקיבה ח"ו אם אומר את כן נמצאת עושה את הקודש חול. מה ת"ל אשר פדית לך ממצרים. כביכול כאילו עצמך פדית:

אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים. א"ר אחא זכר ליריחו:

הלכה ד משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטין אותה מערב שבת מניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו

רבי יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מלקטין וחובטין על גבי המזבח ואותו היום היה נקרא יום חיבוט חריות.

מיד, התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן:

גמרא לא אמר אלא קטן הא גדול לא. אתרוג של גדול איתקצאי לכולא יומא. לא כן אמר רב אבינא בשם רב אתרוג שנפסל ביום טוב הראשון מותר לאוכלו! אמר רבי יוסה תמן הוא אינו ראוי לצאת בו אחרים ראויין לצאת בו. ברם הכא כשנפסל לא הוא ולא אחרים יוצאין בו:

הלכה ה משנה ההלל והשמחה שמונה כיצד? מלמד שאדם חייב בכבוד י"ט האחרון של חג כשאר כל ימות החג.

סוכה שבעה כיצד? גמר מלוכל לא יתיר את סוכתו אבל מוריד הוא את הכלים מן המנחה ולמעלה בשביל כבוד י"ט האחרון:

גמרא תני שמונה עשר יום ולילה אחד קורין בהן את ההלל בכל שנה. שמונת ימי החג, ושמונת ימי החנוכה, וי"ט של עצרת וי"ט הראשון של פסח ולילו.

ר' זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר: שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן ידי חובתו חובת שמחה ברגל. התיב ר' בא והתני חגיגת ארבעה עשר יוצאין בה משום שמחה אע"ג דשחטו מעיו"ט!, [ואין יוצאין בה משום שלמים! אים נדר שלמים] א"ר זעירה תיפתר בששחטה ברגל. נתעכב מלשחטו... א"ר בא אם בששחטה ברגל, אין זו חגיגת ארבעה עשר!

מאי כדון? א"ר זעירה עד דאנן תמן שמעתנה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר, כד סלקינן הכא שמעתנ' ר' חייא בשם ר' לעזר: (דברים יג) והיית אך שמח לרבות לילי י"ט האחרון לשמחה. או יכול אף לילי י"ט הראשון? ת"ל אך. אך חלק. ר' חייא בשם ר' לעזר: (דברים יד) ושמחת בחגך משאת מתחייב בחגיגה, את מתחייב בשמחה. ובאמת יוצאין שמחה בשחיטת עיו"ט--רק שאין חיוב שמחה בל י ל ראשון

התיבון והתנינן ההלל והשמחה שמונה. הגע עצמך שחל יום הראשון להיות בשבת. לשוחטן מערב הרגל אין את יכול דאמר ר' זעירא עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל. לשוחטן ברגל אין את יכול, שכבר למדנו שאין חגיגה דוחה את השבת. אימתי אמרו ההלל והשמחה שמונה! אמר רבי יוסה קיימה רב אבודמי נחותה בכהנים ובשעיר.

ר' אבא בר כהנא ר' חייא בר אשי בשם רב: צריך אדם לפסול סוכתו מבעוד יום. ר"י בן לוי אמר צריך לקדש בתוך ביתו. להראות שאינו מקיים מצוות סוכה, ושוב יכול לגמור סעודתו בסוכה

ר' יעקב בר אחא בשם שמואל קידש בבית זה, ונמלך לוכל בבית אחר, מקדש. דבעי קידוש במקום סעודה. רבי אחא רבי חנינא בשם רב מי שסוכתו ערבה עליו מקדש בלילי יום טוב האחרון בתוך ביתו ועולה ואוכל בתוך סוכתו. יש קידוש שלא במקום סעודה. א"ר אבין ולא פליגין. מה דאמ' רב בשהיה בדעתו לוכל בבית אחר. מה דאמר שמואל כשלא היה בדעתו לוכל בבית אחר. אמר ר' מנא אתיא דשמואל כר' חייא, ודר' הושעיה כר"י בן לוי.

[שייך בברכות א"ר אימי זאת אומרת שהן נחלקין בפירות:]

הלכה ו משנה ניסוך המים שבעה כיצד? צלוחית של זהב מחזקת שלשת לוגין היה ממלא מן השילוח, הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו ושני ספלים של כסף היו שם. ר' יהודה אומר של סיד היו אלא שהיו מושחרין מפני היין. ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין אחת מעובה ואחד מידק כדי שיהיו כלים בבת אחת. מערבי של מים ומזרחי של יין. עירה של מים בתוך של יין או של יין לתוך של מים, יצא. ר' יהודה אומר: מלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו, הגבה את ירך! שפעם אחת ניסך על רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהם:

גמרא א"ר יוסי בן חנינה כדי לעשות פומפי pomp לדבר. יוסי בן חנינה בשם מנחה יותפייה: דר"ע היא. דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה.

תמן תנינן ר' לעזר אומר אף המנסך מים בחג בחוץ, חייב. א"ר יוחנן כל שיטת ר"א כשיטת רבי עקיבה רבו כמה דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה. כן ר' לעזר או' ניסוך המים דבר תורה. וע"כ חייב עליו בחוץ

אית תניי תני בשם ר"א: "צריך שיהא מילויין לשם החג" אית תניי תני בשם ר' לעזר "אינו צריך שיהא מילויין לשם החג"

מה נפק מן ביניהון? = במאי קמיפלגי?

מ"ד צריך שיהא מילויין לשם החג, ר' לעזר כר"ע. ומ"ד אינו צריך שיהא מילויין לשם החג, ר' לעזר כרבנן. לית יכול דא"ר יוחנן כל שיטת ר' לעזר כשיטת ר"ע רבו כמה דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה כן ר' לעזר אמר ניסוך המים דבר תורה.

אית תניי תני יש להן שיעור. ואית תניי תני אין להן שיעור. מה נפק מן ביניהון? א"ר זעירא והוא שניסוך שלשת לוגין בפנים ואח"כ ושלשת לוגין בחוץ מ"ד יש להם שיעור, פטור. דכבר יצא יד"ה וא"ר בפנים ומ"ד אין להן שיעור, חייב

יוסי בר אשיין בשם רשב"ל צריכין הספלי' להיות פקוקין בשעת הניסוך. מ"ט (במדבר כח) בקדש הסך נסך שכר לה'. תני רי"א השית היה נקוב עד התהום מה טעמא (ישעיהו ה) ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שרק. ויבן מגדל בתוכו זה ההיכל. ויקב חצב בו זה המזבח. וגם יקב זה השית. רבי שמעון אומר מעשה שמים היו. לפי שהיו מעשה שמים יכול לא יהו נאי' כמעשה ידי אומן תלמוד לומר (שיר השירים ז) חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן. נאים היו יותר ממעשה ידי אומן. תני אמר רבי לעזר בי ר' צדוק לול קטן היה בין האולם ולמזבח אחת לשבעים שנה היה פרחי כהונה יורדין ומעלין אותו בקדושה שהיה קרוש כעיגולי דבילה ובאין ושורפין אותה בקדושה. כשם שהיה ניסוך בקדושה כך היתה שריפתו בקדושה.

א"ר ראה שהתפיסתך התורה לשון חיבה לשון שיבעה לשון שיכרות. ר' יודה בר

לקרה בשם ר' שמואל בר נחמן משחרב בה"מ פסק יין קרוש ופסקה זכוכית לבנה מהו זכוכית לבנה שהיתה מתקפלת.

הוון בעיין מימר המעובה של מים. נקב העב היה למים, כדיי שיכלו המים והיין בב"א! והמידק של יין. דאמר רבי יונה בשם רבי אימי נקב שאינו מוציא מים, מוציא יין. ושאינו מוציא יין מוציא שמן. ושאינו מוציא שמן, מוציא דבש. דבר תימה! ואפילו תימר חילופין, נקב דק למים. דר' יהודה הוא. דר' יהודה אמר: מלוגלא 13 היה מנסך כל ח'. ויין 3 לוג, נמצא המים יכלה מהר

רשב"ל בעא קומי ר' יוחנן הקדימן לזבח מה הן? ניסכן בלילה מה הן? לא ניסך היום מהו שינסך למחר. פעמים א"ל נישמעין מן הדא: דאמר רבי אילא בשם ר' יוסי "ונסכיה" אחד ניסכי מים ואחד ניסכי יין. הדא אמרה הקדימן לזבח כשר. ניסכן בלילה כשר. לא ניסך היום לא ינסך למחר על שם עבר יום עבר קרבנו.

רבנן מרבים במים וממעטים בימים. ר' יהודה ממעט במים ומרבה בימים.

אית דבעי מימר נזכר במשנה "צדוקי" ב3 מקומות אלו היא דפרה, היא דסוכה, היא דכיפורים. רבי סימון לא אמר כן, אלא או דפרה ודסוכה חד. ודכיפורים חד. או דפרה ודכיפורים חד. ודסוכה חד.

מ"ד ביו"כ לא באו ימים קלים עד שמת תלתייהון עבד. פרה, יו"כ, ורגמוהו בסוכות! מ"ד יצא חוטמו מזנק תולעים וכמין פרסת עגל בתוך מצחו. כמ"ד או דפרה ודסוכה חד, ודכיפורים חד. או דפרה ודכיפורים חד, ודסוכה חד.

ציוחה עליהן העזרה צאו מיכן צאו מיכן בני עלי טימאתן בית אלהינו. בו ביום נפגמה קרן המזבח ונתנו עליו גוש של מלח שלא יהא נראה כפגום. שכל מזבח שאין לו קרן

מסכת סוכה פרק ה

הלכה א משנה החליל חמשה וששה. זה חליל של בית השואבה שאינה דוחה לא שבת ולא י"ט. אמרו: כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו:

גמרא הא של קרבן דוחה! מתני' דר' יוסי בי ר' יודה. דתני: חליל של קרבן דוחה את השבת דברי ר' יוסי בי ר' יהודה, וחכ"א אינו דוחה לא את השבת ולא את י"ט. תמן תנינן בשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח בשחיטת הפסח הראשון בשחיטת הפסח השני ובי"ט הראשון של פסח וביום העצרת ובשמונת ימי החג. ויש שמונה בלא שבת! ר' יוסי אמר לה סתם. ר' יוסה בר' בון בשם ר' יוחנן: דר' יוסה בי ר' יהודה היא.

על דעתהון דאילין רבנן למה אינו דוחה? מ"ט דרבנן? משום שאינו מחוור. אינו מה"ת. והא כתיב (מלכים א א) והעם מחללים בחללים? בשמחת שלמה הכתוב מדבר.

רבי יונה בשם רבי בא בר ממל (ישעיהו ל) ושמחת לבב כהולך בחליל כל זמן שההלל נוהג החליל נוהג.

רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' בא בר ממל למה קורין את ההלל כל שבעת ימי החג? כנגד הלולב שהוא מתחדש כל שבעה. ולמה מן כל אילין מיליין חליל. למה בחרו בחליל בח"י ימים שגומרין? תנינן שזה לקיצי' וזה לקיצן וזה חביב וזה חביב ותלו חביב בחביב.

ובעצרת אומר לו הילך מצה הילך חמץ. אית תניי תני הילך חמץ הילך מצה. מ"ד הילך מצה שהוא חביב. מ"ד הילך חמץ שהוא תדיר.

א"ר יהושע בן לוי למה נקרא שמה בית שואבה שמשם שואבים רוח הקודש על שם

וסובב ויסוד פגום הוא. בעון קומי ר' אבהו והא כתיב (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. אפילו אותן שכתוב בהן (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד בבאו לכפר בקדש! אמר לון בשעה שהוא נכנס כדרכולא כצדוקי!

הלכה ז משנה כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שהיה ממלא מע"ש חבית של זהב שאינה מקודשת מן השילוח ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הכיור, שהמים והיין המגולים פסולין מעל גבי המזבח:

גמרא למה לי שאינה מקודשת? ואפי' מקודשת. לא כן אמר רבי אחא ר' חנינא בשם רבי יסא (שמות מ) וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים. מה המזבח אינו מקדש אלא בדעת, אף הכלים לא יקדשו אלא בדעת. חזקיה אמר שלא יהו אומרין ראינו מים שנתמלאו לקידוש ידים ורגלים נפסלין בלינה. דבית רבי ינאי אומרין שלא יהו אומרין ראינו מי החג נפסלין בלינה. ר' יוחנן אמר מפני מראית העין ולא ידעין אין כהדא דחזקיה אין כהדא דר' ינאי.

ר' פדת בשם ר' הושעיה מי סוטה נפסלין בלינה רבי אחא בשם ר' אבונה כל שאין ממנו למזבח אין הלינה פוסלת בו.

הוון בעיי מימר עבר והביא כשר. תנה רבי יושוע דרומיין קומי רבי יונה שהמים והיין המגולין פסולין מעל גבי המזבח מאי טעמא (יחזקאל מה) ושה אחד מן הצאן מן המאיתם ממשקה ישראל. מדבר שהוא מותר לישראל. עד כדון מים. יין? אמר רבי שובתי (שופטים ט) המשמח אלהים

ואנשים כיון שפסול לאנשים, פסול גם לד'

(ישעיהו יב) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה. דלמא=מעשה רבי לוי ויהודה בר נחמן הוון נסבין תרתין סילעין מיעול מצמתא קהלא??מנהגם לאסוף הצבור לדרשת ריו"ח, ונטלו מקופת הקהל 2 סלעים עבור זה קומי רבי יוחנן, עאל רבי לוי ודרש: יונה בן אמיתי מאשר היה דכתיב (שופטים א) אשר לא הוריש את יושבי עכו ואת יושבי צידון. וכתיב (מלכים א יז) קום לך צרפתה אשר לצידון. עאל רבי יוחנן ודרש יונה בן אמיתי מזבולן היה דכתיב (יהושוע יט) ויעל הגורל השלישי לבני זבולן למשפחתם וכתיב (שם) ומשם עבר קדמה מזרחה גתה חפר עצה קצין. וכתיב (מלכים ב יד) כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמיתי הנביא אשר מגת החפר. בשובתא חורייתא א"ר לוי ליהודה בר נחמן: סב לך אילין תרתין סילעיא ועול מצמתא קהלא קומי ר' יוחנן! אתה תאסוף לבדך! עאל ואמר קומיהון יפה לימדנו רבי יוחנן! אמו מאשר ואביו מזבולן. (בראשית מט) וירכתו על צידון. ירך שיצא ממנה מצידון היה

כתיב (יונה א) וירד יפו. לא צורכא דילא&, וירד עכו! שהרי מאשר היה וסמוך לנמל "עכו" א"ר יונה בן אמיתי מעולי רגלים היה ונכנס לשמחת בית השואבה ושרת עליו רוח הקודש וכשברח, היה סמוך ליפו שהוא סמוך לירושלים ללמדך שאין רוח הקדש שורה אלא על לב שמח מ"ט (מלכים ב ג) והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים. א"ר בנימין בר לוי והיה כנגן במנגן אין כתיב כאן. אלא והיה כנגן המנגן הכנור היה מנגן מאליו.

תני א"ר יודה כל שלא ראה דיפלי איסטבא של אלכסנדריאה לא ראה כבוד ישראל מימיו. כמין בסילקי גדולה היה ואסטיו לפניו מסטיו היתה פעמים היו בה כפלים

כיוצאי מצרים ושבעים קתידראות של זהב היו שם מקובעות אבנים טובות ומרגליות כנגד שבעים זקנים. וכל אחת ואחת היתה עומדת בעשרים וחמש ריבוא דינרי זהב. ובימה של עץ באמצע וחזן הכנסת עומד עליה. עמד אחד מהן לקראות בתורה היה הממונה מניף בסודרין והן עונין אחריו אמן. על כל ברכה וברכה שהיה מברך היה הממונה מניף בסודרין והן עונין אחריו אמן. אע"פ כן לא היו יושבין מעורבבין אלא יושבין כל אומנות ואומנות בפני עצמה שאם יבוא אכסנאי יהא מודבק בבני אומנותו ומשם היתה פרנסתו יוצאה. ומי החריבה טרוגיינוס הרשע.

תני רשב"י בג' מקומות הוזהרו ישראל שלא לשוב ארץ מצרים שנאמר (שמות יד) כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. (דברים יז) וה' אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד. (דברים כח) והשיבך ה' מצרים באניות. ובשלשתן חזרו ובשלשתן נפלו. אחת בימי סנחריב מלך אשור שנא' (ישעיהו לא) הוי הירדים מצרים לעזרה מה כתיב בתריה (שם) ומצרים אדם ולא אל וסוסייהם בשר וגו' ואחת בימי יוחנן בן קרח. (ירמיהו מב) והיתה החרב אשר אתם יראים ממנה שם תשיג אתכם וגו'. בימי טרוגיינוס הרשע נולד לו בן בתשעה באב והיו מתענין. מתה בתו בחנוכה והדליקו נרות ושלחה אשתו ואמרה לו עד שאת מכבש את הברבריים בוא וכבוש את היהודים שמרדו בך! חשב מיתי לעשרה יומין ואתא לחמשה. אתא ואשכחון עסיקין באורייתא בפסוקא (דברים כח) ישא ה' עליך גו מרחק מקצה הארץ וגו'. אמר לון מה הויתון עסיקין? אמרין ליה הכין וכן. אמר לון דוא גברא הוא דחשב מיתי לעשרה יומין ואתא לחמשה והקיפן ליגיונות והרגן. אמר

לנשיהן נשמעות אתם לליגיונתי ואין אני הורג אתכם אמרין ליה מה דעבדת בארעיא עביד בעיליאי באותן המונחים בארץ, עשה עים העומדים! ועירב דמן בדמן והלך הדם בים עד קיפריס. באותה השעה נגדעה קרן ישראל ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד:

הלכה ב משנה מוצאי י"ט הראשון של חג היו יורדין לעזרת הנשים ומתקנין שם תיקון גדול. ומנורות של זהב היו שם וספלים של זהב בראשיהן. וארבעה סולמות על כל מנורה ומנורה. וד' ילדים מפרחי כהונה ובידיהן כדי שמן של מאה וכ' לוג, והן מטילין על כל ספל וספל:

גמרא א"ר יהושע בן חנניה כל ימים של שמחת בית השואבה לא היו טועמין טעם שינה כל עיקר בתחילה היו הולכין להקריב תמיד של שחר משם היו הולכין להקריב את המוספין ומשם היו הולכין להקריב נדרים ונדבות ומשם היו הולכין לומר ולשנות ומשם היו הולכין לתלמוד תורה ומשם היו הולכין להקריב תמיד של בין הערבים ומשם היו הולכין לשמחת בית השואבה והא תני שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן מיד! מתנמנמן היו:

ומתקנין שם תיקון גדול. מה תיקון היו עושין שם? שהיו מעמידין האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן כהיא דתנינן תמן וחלקה היתה בראשה והקיפיה כצוצטרא שהנשים רואות מלמעלן והאנשים מלמטן כדי שלא יהו מעורבין. ממי למדו מדבר תורה. (זכריה יב) וספדה הארץ משפחות משפחות לבד תרין אמורין חד אמר זה הספידו של משיח וחורנה אמר זה הספידו של יצר הרע. מאן דאמר זה הספידו של משיח, מה אם בשעה שהן אבילין את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן בשעה שהן שמחים לא כל שכן. מאן דאמר

זה הספידו של יצר הרע, מה אם בשעה שאין יצר הרע קיים את אמר האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן בשעה שיצר הרע קיים לא כל שכן!

ומנורות של זהב היו שם. בר קפרא אמר וגובהן מאה אמה. והא תני כל דתלי מאה אמין בעי בסיס תלתין ותלת. סולמא מיכא תלתין ותלת וסולמא מיכא תלתין ותלת. *4=133 והתני כל העזרה לא היתה אלא אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלשים וחמש. אשכח תני מקומן מעשה ניסים היו.

מה ביד כולהם מאה ועשרים לוג, או ביד כל אחד ואחד מאה ועשרים לוג?

הלכה ג משנה מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין לא היתה חצר בירושלים שלא היתה מאירה מאור בית השואבה:

גמרא תני מבלאי מכנסי כ"ג היו מדליקין את הנרות שבפנים ומבלאי מכנסי כהן הדיט היו מדליקין את הנרות שבחוץ. א"ר שמואל בר רב יצחק כתיב (שמות כז) להעלות נר תמיד שיערו לומר אין לך עושה שלהבת אלא פשתן בלבד. מהו מפקיעין תירגם רבי חגי קומי רבי יוסה מפשילים. תני לא היה חצר בירושלם שלא היתה מאירה מאור בית השואבה. תני יכולה אשה לבור חיטיה לאור המערכה. ולא היו מועלות?! לאו. דאמר רבי יהושע בן לוי הריח והמראה והקול אין בהן מעילה. ששה קולות היו נשמעים מיריחו מיריחו היו שומעין קול שער הגדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול המגריפה מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור מיריחו היו שומעין קול גבי כרוז מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול הצילצל ויש אומרים אף קולו של כהן גדול בשעה שהוא מזכיר את השם

ביום הכיפורים. מיריחו היו מריחין ריח פיתום הקטורת. א"ר לעזר בן דלגוי עזים היו לבית אבא בהרי אכוור והיו מתעטשות מריח פיתום הקטורת:

הלכה ד משנה החסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפנייהן באבוקות ואומר לפנייהן דברי תושבחות והלויים בכינורות בנבלים ובמצלתי' ובכל כלי שיר בלא מספר על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים כנגד ט"ו שיר המעלות שבתהילים שעליהם עומדים הלויים בשיר:

גמרא החסידים ואנשי המעשה יש מהן שהיו אומרים אשריך ילדותו שלא ביישת את זקנותו אלו אנשי מעשה. ויש מהן אומרים אשריך זקנותו שכיפרה על ילדותו אלו בעלי תשובה. אלו ואלו היו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא יימחל לו. הלל הזקן כד הוה חמי לון עבדין בפחו כשראה שהעם פוחזין ורצה להוכיחם ולייסרם הוה אמר לון דאנן הכא, מאן הכא? ולקילוסן הוא צריך?! והכתיב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשוניה וריבות ריבויין קדמוהי יקומון!!!

כד הוה חמין לון עבדין בכושר, הוה אמר די לא נן הכא מאן הכא שאף על פי שיש לפניו כמה קילוסין חביב הוא קילוסן של ישראל יותר מכל. מה טעמא (שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל (תהלים כב) יושב תהלות ישראל. בן יהוצדק היה משתבח בקפיצותיו. אמרו עליו על רבי שמעון בן גמליאל שהיה מרקד בשמונה אבוקות של זהב ולא היה אחד מהן נוגע בחברו וכשהיה כורע היה נועץ גודלו בארץ וכורע ומיד היה נזקף. איזו היא כריעה ואיזו היא בריכה. רבי חייה רבה הראה כריעה לפני רבי ונפסח ונתרפא. לוי בר סיסי הראה בריכה לפני רבי ונפסח ולא נתרפא.

כתיב (שמואל ב ו) וישב דוד לברך את ביתו ותצא מיכל בת שאול לקראתו וגו'. מהו אחד הריקים? אמר אבא בר כהנא הריקים זה ארכיסטיס. dancer אמרה היום נגלה כבוד בית אבא. אמרו עליו על בית שאול שלא נראה מהם לא עקב ולא גודל מימיהם הה"ד (שמואל א כד) ויבא אל גדרות הצאן אשר על הדרך ושם מערה. רבי אבון בשם רבי לעזר גדד לפניו מגדר היה. (שם) ויבא שאול להסך את רגליו והוה חמי ליה משולשל ציבחר ומסליק ציבחר. מכסה מעט ומגלה מעט אמר דוד היאך מינגע בהדין גופה צדיקא! הדא הוא די א"ל (שם) הנה היום הזה ראו עיניך את אשר נתנך היום בידי במערה ואמר להרגך ו א חוס עליך אין כתיב כאן אלא ותחס עליך. צניעותך חס עליך. (שמואל ב ז) ויאמר דוד אל מיכל לפני ה' אשר בחר בי מאביך וגו'. ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם האמהות אשר אמרת עמם אכבדה. שאינן אמהות אלא אימהות. ומה נענשה (שם) ולמיכל בת שאול לא היה לה וולד עד יום מותה. והא כתיב (דברי הימים א ג) הששי יתרעם לעגלה אשתו. שגעת כעגלה ומתה בשעת לידה

הלכה ה משנה עמדו שני כהנים בשער העליון היורד מעזרת ישראל לעזרת נשים ושתי חצוצרות בידם, קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו. הגיע למעלה עשירית תקעו והריעו ותקעו. הגיעו לעזרה תקעו והריעו ותקעו. היו תוקעין והולכין עד שמגיעין לשער היוצא למזרח. הגיעו לשער היוצא למזרח והפכו פניהן למערב ואמרו: אבותינו היו במקום הזה (יחזקאל ט) אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחוים קדמה לשמש, ואנו ליה וליה עינינו. רבי יהודה אומר שונין אותו לומר אנו ליה וליה עינינו:

גמרא תירגם רב קומי דבית ר' שילה "קרא גברא" אכריז כרוזא. אמרין ליה קרא תרנגולא! אמר לון והא תנינן בן גבר. אית לך מימר בר תרנגולא?!

רבי ירמיה בעי עשירית מלמעלן? עשירית מלמטן?

א"ר חייה בר בא והמה משתחויים אין כתיב כאן אלא והמה משתחויים. שהיו משתחויים לחמה ומשתחויים להיכל. א"ר אבא בר כהנא (ירמיהו ב) כי שתים רעות עשה עמי, וכי שתים רעות עשה עמי, הא וותרה לחדא! =עברו מאד אלא שהיו משתחויים לחמה ומשתחויים להיכל:

הלכה ו משנה אין פוחתין מכ"א תקיעות במקדש ולא מוסיפין על מ"ח. בכל יום היו שם כ"א תקיעה: ג' לפתיחת שערים ט' לתמיד של שחר וט' לתמיד של בין הערבים. ולמוספין מוסיפין עוד ט' ובע"ש מוסיפין עוד שש ג' להפטיר את העם מן המלאכה ושלש להבדיל בין קודש לחול.

ע"ש שבתוך החג היו שם מ"ח: ג' לפתיחת שערים ג' לשער העליון ג' לשער התחתון ג' למילוי המים ג' ע"ג המזבח ט' לתמיד של שחר וט' לתמיד של בין הערבים ט' למוספין ג' להפטיר את העם מן המלאכה וג' להבדיל בין קדש לחול:

גמרא תני אין פחות מז' ולא יותר על ט"ז ההן תנייא עבד תקיעה ותרועה ותקיעה חדא. וההן תנייא עביד כל חדא חדא מינהון חדא. כשתמצא לומר: ג' על כל מטה ומטה. ר' יהודה אומר ג' על כל דגל ודגל. דחשיב תש"ת שלכל שבט ושבט, לאחד.

ותני וג' למעלה עשירית הא חורי! מאן דאית ליה על גבי המזבח לית ליה למעלה עשירית, מאן דאית ליה למעלה עשירית לית ליה על גבי המזבח. אמר רבי זעירה זאת אומרת שלא היו תוקעין אלא לניסוך

המים בלבד. אין תימר למילויין, ניתנו שלש לניסוך המים של יום, ושלש למילוי המים של מחר.

אילין אינון והא אית לך חורנין! תשע למוספי שבת, תשע למוספי ראש חדש, ותשע למוספי יום טוב של ראש השנה. דלא כמאן דאמר יתקעו לפני מן המוספין יתקעו. רבנן דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא ואפי' כמאן דאמר יתקעו לפי מניין המוספין יתקעו. תוקעין היו מוסיפין, לא היו מוסיפין תקיעות.

ר' חייה בר בא אמר היא נבל היא כינור נימין יתירות בין זה לזה. אמר רבי חייה בר אבא למה נקרא שמו נבל? שהוא מלבין כמה מיני זמר. ר' חונה בשם רב יוסף על ידי עור שאינו עבוד ועל ידי נימין יתירות היה מלבין כמה מיני זמר. רשב"ל אמר עוגב זה ארדבליס. תני רבן שמעון בן גמליאל לא היה ארדבליס water organ בירושלים מפני שהוא סורח את הנעימה. חליל של מקדש של משה היה ושל קנה היה. נשבר ותיקנוה ולא היה קולו ערב כמות שהיה חזרו ונטלוהו וחזר לכמות שהיה. צלצל של מקדש של משה היה ושל נחושת היה נשבר ותיקנוהו ולא היה מצלצל כמות שהיה חזרו ונטלוהו וחזר לכמות שהיה. מכתשת של מקדש של משה היה ושל נחושת היה נשברה ותיקנוהו ולא היתה מפטמת כמו שהיתה חזרו ונטלוהו וחזרה לכמות שהיתה. אלו שני כלים שנשתברו בבנין הראשון ולא עלתה עליהן ארוכה עליהן הוא אומר (דברי הימים ב ד) נחשת מרוק (מלכים א ז) נחשת ממורק (עזרא ח) וכלי נחשת מצהב טובה שנים חמודות כזהב. תרין אמורין, חד אמר: חד מינייהון כתרין דדהב. וחורנה אמר: תריי מנהון כתרין דדהב.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר שילוח

היה מוציא מים כאיסר. אמרו נרחבנו וירבו מימיו הרחיבוהו ונתמעטו מימיו חזרוהו וגדרוהו וחזר לכמות שהיה. מגריפה רב ושמאל חד אמר עשרה נקבים היו בה כל אחד ואחד היה מוציא מאה מיני זמר וחורנה אמר מאה נקבים היו בה כל אחד ואחד היה מוציא עשרה מיני זמר מדברי שניהם היתה מוציאה אלף מיני זמר.

מוספי שבת ומוספי ראש חדש מי קודם? ר' ירמיה סבר מימר מוספי שבת ומוספי ר"ח, מוספי ר"ח קודמין. חייליה דר' ירמיה מן הדא: שירו של שבת ושירו של ראש חדש שירו של ראש חדש קודם א"ר יוסי שנייא דא"ר חייא בשם ר' יוחנן כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ראש חדש. ברם הכא מוספי שבת ומוספי ראש חדש מוספי שבת קודמין על שם כל התדיר מחבירו קודם את חבירו. כיצד הוא עושה? שוחט מוספי שבת ואח"כ מוספי ר"ח. ואומר עליהן שירו של ראש חדש

הלכה ז משנה יום טוב הראשון של חג היו שם שלשה עשר פרים ואילים שנים ושעיר אחד. נשתיירו שם ארבע עשר כבשים לשמנה משמרות. ביום הראשון ששה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בשני חמשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בשלישי ארבעה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. ברביעי שלשה מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בחמישי שנים שנים מקריבין שנים שנים והשאר אחד אחד. בששי אחד מקריב שנים והשאר אחד אחד. בשביעי כולן שווין. בשמיני חזרו לפייס כרגלים. אמרו מי שהיה מקריב פרים היום לא היה מקריב פרים למחר, אלא חוזרין חלילה

גמרא תני כל המשמרות שהיו במקדש היו שונות ומשלשות בפרים חוץ משתים

האחרונות שהיו שונות ולא היו משלשות בפרים יש סך הכל 70 פרים, $24 \times 3 = 72$, נמצא שתי משמרות האחרונות לא "שילשו" בפרים

ר' לעזר שאל מהו להתחיל מהקב האחרונות לרגל הבא? אמר רבי יוסה מתני' אמרה כן: בשמיני חזרו לפייס כרגלים. אלמא אין נותנין פר למשמר ה'23! לא צורכה דילא כהדא דתני בשם ר' נתן דתני ר' נתן שמיני לא היה בו פייס. רק המשיכו כחג על דעתיה דר' נתן מהו להתחיל מהן לרגל הבא?

אמר רבי יוחנן ותני כן: שמיני רגל בפני עצמו. פייס בפני עצמו. ברכה בפני עצמה. קרבן בפני עצמו. רגל- דאמר רבי אבין בשם דבי אחא כולהם כתוב וביום וכאן כתיב ביום ללמדך שהוא רגל בפני עצמו. פייס- א"ר יוסה מתני' אמרה כן בשמיני חזרו לפייס כרגלים. ברכה- אמר אילא, זמן. קרבן- פר אחד איל אחד:

הלכה ח משנה בשלשה פרקים בשנה שלש רגלים היו כל המשמרות שוין באימורי הרגלים. ובחילוק לחם הפנים.

בעצרת אומר לו הי לך מצה הי לך חמץ משמר שזמנו קבוע הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות וכל קרבנות הציבור ומקריב את הכל

י"ט סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה היו כל המשמרות שוין בחילוק לחם הפנים

חל יום אחד להפסיק בינתיים, כגון שגמר הרגל ביום ה משמר שזמנו קבוע הוא נוטל עשר חלות, ומחלקין ביניהן הנכנס והיוצא והמתעכב כל כהן שנשאר מרגל נוטל שתים. ובשאר כל ימות השנה, הנכנס נוטל שש. רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע, והיוצא נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון והיוצאין בדרום.

בלגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה קבועה וחלונה סתומה:

גמרא כתיב (דברים יח) חלק כחלק יאכלו. יכול אף בשאר כל ימות השנה כן? תלמוד לומר (שם) לבד ממכריו על האבות חוץ ממה שמכרו אבות לבנים את שבתך ואני שבת.

ובעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ. אית תני תני הילך חמץ הילך מצה. מאן דאמר הילך מצה שהוא חביב. מאן דאמר הילך חמץ שהוא תדיר. אמר רבי לוי כל המשמרות היו נתונות בדרום כשחל יו"ט סמוך לשבת, חלקו כולם בדרום אמר רבי יוסי מתני' אמרה כן חל יום אחד להפסיק בינתיים וכו' הא לא"ה, כולם חולקין בדרו'

רבי יודה בן טיטס בשם ר' אחא קרייא מסייע להן תנייא ר' יודא (שמואל א כא) ועתה מה יש תחת ירך חמשה לחם תנה בידי או הנמצא. ואחימלך מן המשמר היוצא היה:

הנכנסין חולקין בצפון ויוצאין בדרום. אמר רבי חנניה בריה דרבי הלל כדי לחלוק כבוד לנכנסין. א"ר יוסי בי רבי בון לא מטעם זה אלא בגין דתנינן כל הנכנסין להר הבית נכנסין דרך ימין ומקיפין ויוצאין דרך שמאל.

בלגה לעולם חולקת בדרום מפני מרים בת בלגה שהמירה דתה והלכה ונישאת לסרדיוט אחד משל מלכות בית יון ובאה וטפחה על גגו של מזבח אמרה לו לוקיס לוקיס אריה אריה (מזבח דומה לאריה) אתה החרבתה נכסיהן של ישראל ולא עמדת להן בשעת דוחקן! וי"א ע"י שהגיע זמנה לעלות ולא עלת, ונכנס ישבב ושימש תחתיה בכהונה גדולה לפיכך בלגה לעולם ביוצא. וישבב בנכנס. ויעקרו אותה ממקומה? ויתנו אחרת תחתיה לית יכיל דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי קשה לפני המקום לעקר שלשלת יוחסין ממקומן. ויעשו אותן עשרים ושלש? לית יכיל דכתיב (דברי

הימים א ט) המה יסד דוד ושמואל הראה באמונתם. באמונותם אומנות גדולה היתה שם שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד שיטול חבירו. א"ר אבהו חישבתים שאין משמר נוטל ושונה בשדה אחוזה עד

שיטול חבירו: נניח כי יש בכל שנה 49 שבתות בדיוק (חוץ מיו"ט וכו'). נתחיל משנת א': בשנת א' שימש בר"ה משמר א. ר"ה שנת ב, שימש משמר ב.... שנת כ"ה שימש משמר א וכו' שנת מ"ט=יובל שימש משמר א. ומתחילין עוד הפעם: ר"ה שנת א שימש משמר ב.....ר"ה שנת מ"ט=יובל שימש משמר ב.....כ"ן

וטבעתה קבועה. רבי בא בשם רב יהודה טבעות עשו להן רחבות מלמעלן וצרות מלמטן.

וחלונה סתומה. שלא העמידו אותה על סכיניהן. כהיא דתנינן תמן: הוא היה נקרא בית החולפות ששם היו גונזין את הסכינין:

בס"ד גמרתי כ"ו תשרי תשע"א

נגמר בס"ד ליל הושענא רבה תשע"א פה בסוכה ברחמי ד' המרובים